Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [1]

Den Vromen Ridder
AMADIS van GAULE
V. VI. VII en VIII Boek.

184

D

14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [1]

Het achtste Boec van Amadis van Gaule/

In het welcke verhaelt wert/ wat eynde de vryagie hadde van Lisuart ende Onolorie/ ende de Ridderlijcke daden ende heerlijcke feyten van Amadis van Griecken hunnen Soon / ghenaemt de Ridder met den brandenden Sweerde : Metsgaders vele wonderlijcke avontueren/ zoo van wapenen als van vryagie.

Een zeer ſchoone Hiſtorie, ende weerdich om leſen.

TOT ROTTERDAM,
By Jan van Waesberghe / aen de Marct/ inde Fame. 1617.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

et achtste Boeck van Amadis van Gaule/ waer in erhaelt werdt/ wat eynde dat de vryage nam van Lisvart ende nolorie/ Ende de Ridderlijcke daden ende glorieuse feyten van Amadis van rieckenlandt hunnen Soon/ ghenaemt de Ridder met den brandenden Sweerde: Waer in voortgebracht werden ontallijcke avontueren/ soo van wapenen als vryage/ den Leser seer wel dienende tot verwonderinghe/ ende noch meer tot een exempel.

Hoe dat de Souldan van Babylonien al slapende verliefde op de Princesse Onolorie.

Het eerste Capittel.

DE lichtveerdighe Fortuyne/ willende eenen yegheliјcken te kennen geven hare wanckelbaerheyt/ op dat sy met meerer redene soude moghen ghebruycken en tijtel van Ongestadicheyt/ neemt en bysonder ghenuechte in haer te veroonen wreedt/ licht/ ende sonder ruste: nde insonderheyt als men meynt in de meeste vreuchde ende voorspoet teween/ ghelijck als sy dat bewees aen den romen ouden Keyser van Trebisonde/ nde de gene die hem ghevolght waren/ eylende van groot Britannien (daer sy te schepe ginghen) nae den Oosten/ also in't eynde van onsen sevensten Boeck verhaelt is. Sy dan hebbende langhen tijdt gezeylt inde groote Zee Oceanus/ ende ghepasseert zijnde een deel van der Middelantsche Zee/ siende voor hem zijn vermaerde ende groote Stadt van Trebisonde/ werde hy verblijdt/ maer dat en duerde niet lange/ want naerder comende saghen sy dat de Zee bedeckt was met ontallijcke Galeyen/ Jachtē/ Oorlochschepen ende andere schepen/ die onlanex daer ghecomen waren. Eñ t'gene dat hun noch meer becommerde was/ dat sy vernamen door een Jacht die sy wt sonden om de Vlote te besichtigen/ dat de Souldan van Babylonien aldaer in persoon was/ also de vlaggen ende winpelen van zijn Schip dat te verstaen gaven. Ende de oorsaeck van desen aenslach sal u teghenwoordelijck geopenbaert werden. Ick gheloove dat u noch indachtich is/ hoe dat de Souldan Zarzafiel doot bleef in de beleggheringhe van Constantinopolen/ ende dat midts zijner doot/ de ghene die hy daer hadde gelaten als Gouverneur van dē Rijcke hem dede croonen/ eñ gebruyckte t'onrecht den tijtel die eenen anderen toe quam/ trouwende tot dien eynde de Dochter van den Coninck van Egypten/ die seer schoone was: waer af hy twee kinderen [illegible] eender dracht/ eenen soon ende een dochter/ alle beyde begaeft met t'ghene daer de Natuere mede begaven can/ om de creatueren volcomen te maken. De sone werdt ghenaemt Zair/ eñ de dochter Abra: de welcke wassende in ouderdom/ ghroeyden ooc niet alleen in schoonheyt/ maer oock in allen goeden zeden ende behendicheden: also datter geen Edelman oft Jonckvrouwe en was in't gantsche Rijck die hun ghelijcken waren. Zair dan ghecomen zijnde tot den ouderdom om Ridder te moghen werden/ sloech de Souldan zijn Vader hem Ridder/ met soodanighe solemniteyten als alsulcken grooten Prince toestonde. Ende corts daer nae sandt hy hem wt om te oorlo-

ghen met zynen ghebueren/ waer af hy een deel t'onder bracht / brengende veel Coninghen ende Coninckrijcken onder het tribuyt van de Croone van Babylonien. Maer vervolgende zyne victorien eñ zijn fortuyne die hem seer gunstich was / vernam hy de doot van den Souldan. Waerom hy (uytstellende de reste van zynen voornemen tot op een ander tijdt) wederom keerde om gehult te werden in den Landen die hem aenghestorven waren / ende hy werdt met blijschappẽ van den volcke ontfangen/ die hun geluckich achten dat sy hem tot eenen Prince ende Heere hadden. Ende het gheschiede / dat also de steeckspelen ende andere feesten ghehouden werden/ om der nieuwer crooninghe wille / dat Zair (snachts slapende) docht / dat hy den Godt Mars saghe verghesellschapt met de cleyne Cupido/ ende dat elck een van hun hem riedt zijn partije te willen volghen / alsoo dat hy sich becommert vandt: want d'een ende d'ander dreychden hem / soo hy hunnen raedt niet en volchde. Eñ bysonder de Godt van der Oorloghe / de welcke / om te comen tot zijner meyninge/ hem vertoonde de victorien die hy hem ha[dde] gegeven. Ende dat meer is/ se[y]de hy: Ick sal u also bystaen / dat ghy niet alleen t'Keyserdom van Constantinopolen u en sult onderdanich maken/maer de Parthen en sullen niet meerder crachten hebben tegen u gheweldt/als de stof teghen den crachtighen windt. Ende ter contrarien / soo ghy wilt volgen desen blinden eñ kintschen Godt/ ghelooft my / dat de glorie die u tot noch toe is ghevolght / sal sich soo verre van u vertrecken / dat ghy voortaen niet anders en sult hebben als ongeluck in allen uwen saken. Waer af Zair soo verschrickt wa[s] / dat hy sonder langher te hooren na[er] Cupido/ sich begaf tot zijner zijden. Waer af Venus soon vergramt zijnde / om dat hy sach dat hy also versmaedt werde/ schoot hy met eenen van zijnen pijlen met gout beslaghen/ daer mede hy hem zijn herte doorschoot/ hem vertoonende een Princersse so uytnemende schoon/ dat hy beswijmde / bysonder als hy hem dese woorden hoorde spreken: Zair / op dat ghy beter uwe onbedachtheyt sout mogen bemercken / eñ mijn cracht kennen/ soo versekere ick u/ dat dese Dochter u t'eeniger tijt sal doen sterven om harer liefden wille. Nu besietse met staepe/ eñ laet u ghedencken dat het is de schoone Onolorie / de Dochter van den Keyser van Trebisonde. Nauwelijcx en hadde hy dese woorden uytghesproken / of hy en vertrock / latende Zair in alsulcke becommernissen/ dat hy uyt den slaep opspranck / hebbende altijt voor d'oogen van zijnen verstande/ de volmaectheyt van de ghene daer hy mede ghedreycht was/ alsoo dat hy hem duysent eñ duysentmael in zijn bedde keerende ende wendende / alle zijn ruste verlore/ in dier voegen/ dat hy hem niet en conde onthouden (versuchtende sonder ophouden) over luyde te seggen. Eylacen goe[de] Juppiter / hoe luttel hebben wy gheprofiteert de Offerhanden die u gedaen heeft uwe dienaer Zair / wesende alsoo gequelt om dier wille die hem onbekent is? Ick bidde u ootmoedelijck/ dat ghy afsnijdt den draet van zijnen mistroostighen leven / oft hem spoedighe verlichtinghe te gheven. Ende al wast dat de nacht hem verdrietelijck ende swaer viel om over te brenghen/ comende den dach/ bevandt hy sich noch meer gequelt ende [bu]yten hem selven. Waerom hy (sonder uyt zijn camer te gaen/ oft de zijne te gaen besoecken/ alsoo hy ghewoon was) in zijn eensaemheyt bleef/ de welcke hem aenghenamer was / als eenich ander tijt-verdrijf dat men hem hadde moghen aendoen.

Hoe dat Zair door den raedt van bra voornam te gaen nae Trebi- onde, om te besoecken ende te ghe- innen de Princesse Onolorie.

Het tweede Capittel.

DE nieuwe plage den Souldan overcomen zijnde/ ende zijnen Medecijn soo onbekent / vermeerderde soo seer / dat een root deel van zijnen besten vrienden wijffelden van zijn leven / waer af Abra seer bedroeft zijnde / met den tra- nen in d'oogen hem quam segghen: Ey- acen mijn Heer/ van waer mach u dit ongheval hercomen? Ick bidde u my d'oorsaeck niet te willen helen / u swee- rende by den eedt die ic u schuldich ben/ dat soo het een sake is daer ick u in hel- pen can / ick mijn leven voor u niet en sal sparen: want het evenwel niet lange soude dueren/ siende dat ghy moet lijden tghene dat ghy lijdet. Sprekende de schoone Abra dese woorden/ scheent eygentlijck dat therte haer soude bersten: waer af Zair beweeght zijnde tot compassie/ haer antwoorde: Suster / ick en weet niet om wat redenen wil dat ghy my quelt met uwen tranen / om te weten mijn mistroostighe quellinghe / de welcke ick niet en achte yet anders te wesen/ dan dat de groote Godt Juppiter heeft voorghenomen mijn Rijck te eyndigen al eert wel is begonnen. Ende tot een teycken van dien verdrage ick so veel/ ende in soo vele manieren/ dat my de doot aenghenaem soude wesen liever heden als morghen: Oock en isser niemant als onse Goden / die my connen ghehelpen. De welcke dese voorleden nachtē my vertoont hebben een visioen van eener Vrouwen / soo volcomen schoon/ dat (my latende bevanghen met harer liefden) ick niet gheleven en can sonder op haer te dencken/ ende daer op denckende sterve ick alle stonden. Daerom/ Suster/ ick u bidde / my ghetrouwelijck het beste te willen raden/ op dat de ghene die vry zijn van gelijcke lijden/ niet eer en achten mijn pijne een dwaeshe
ypt als passie te wesen/ alsulcke als ick die ghevoele. Hou/ Heer / antwoorde Abra/ ist moghelijck dat ghy (een Dominateur over soo veel Coningen/ ende die door soo veel glorieuse victorien vermaert zijt over de gantsche Werelt) soo haest neder gheslaghen zijt/ alleen door den schijn van een swacke ende crancke Vrouwe? Neen/ neen/ neemt moedt/ ende weest gedachtich des staets daer ghy in zijt / ende der hoocheyt van dien: oock der volmaecktheden / waer met de Almoghende u voorsien heeft / de welcke alsulcke zijn/ dat al waret de Goddinne Venus selve/ sy u niet en soude weygerē tot haren Man te nemen. Met meerder redenen dan/ en isser geen Prince op der Aerden/ die soude willen oft derren weygeren u zijn Dochter te gheven/ hoe weerdt dat hyse oock hadde. Och/ Suster/ mijn vriendinne / seyde hy / ghy spreect seer wel: Maer wat batet? Die schoone/ die mijn herte also ghevangen houdt/ is van eenen anderen gheloove als wy zijn/ d'welck my gantsch desperaet maeckt. Ende op dat ghy daer aen eenichsins twijffelt / het is de Dochter van den Keyser van Trebisonde / Onolorie. Soo veel te beter / antwoorde Abra: tot geener sekerder plaetse en hadt ghy u mogen begeven/ om te comen tot uwer begeertē/ weet ghy wel waerom? De Keyser haer Vader is langhen tijdt verloren gheweest/ sonder dat men daer af tael oft teecken hoort / in dier voegen datter nu niemandt en is die u beletten can d'incomst van zijnen Lande/ so ghy derwaerts gaet vergeselschapt also ghy wel tondt. Eñ versekert u/ dat de Keyserinne haer Moeder u alsdan die geen-

 sins

sins en sal weygeren. Eñ of sy al schoon haer soo verre vergate / sult ghyse of sy wilt oft niet mogen met nemen na uwẽ goeden wille. Ende den raedt van Abra werdt alsoo by den Souldan Zair aenghenomen / dat hy terstont ontboodt de Coninghen ende Princen / die alsdoen in zijn Hof waren. Ende op dat sy met beteren herte souden met hem aennemẽ de reyse van Trebisonde / wilde hy dat de goede Princersse Abra hun dat soude aenseggen / wel wetende dat sy wel bemint ende ghewilt was van hun allen / ende t'meeste deel van hun trachtẽ daer nae / om haer ten Houwelijck te hebben / overmidts dat sy seer schoon / wijs / eñ bevallijck was. Ende te dier oorsaken vergadert zijnde / begonde zy (als wel voorsichtich wesende) hare redenen aldus:

Wtnemende Princen eñ Heeren / het schijnt dat de Fortuyne u al te samen eenẽ middel aenbiedt / om (doende dienst onsen Goden) hun Wetten te verbreyden / ende te verminderen de ghene / waer door sy mispresen werden. Ende om u te kennen te geven / dat ick niet en spreke sonder redenen / sult ghy weten / dat de groote Godt Juppiter ende Mars sich een van de voorledene nachten vertoont hebben aen uwen vromen Prince Zair / waer uyt dat comt het ghebreck dat hy heeft: ende hebben hem grootelijcx bekeven ende ghedreycht / seggende / dat sy hem niet en hadden ghestelt in alsulcker hoocheyt als hy is / om also te laten vermeerderen der Christenen gheloove / eñ niet te sorghen voor het gene daer hy in leefde: ende dat hy / om niet gheheel te vallen in hun indignatie / u soude bevelen terstont voor te nemen d'inneminge van Trebisonde / oft andersins dat hy ende wy alsoo souden ghestraft werden / dat wy (ghevoelende de straffichept van der Fortuynen) te spade tot den leedt wesen souden comen / ende daerentegen /

dat wy hun ghehoorsaem zijnde / vo
brenghende hunnen heylighen wille / i
victorie voor ons seker sal zijn: En
Zair sal trouwen Onolorie / de Doc
ter van den Keyser / daer ick u af sprek
eñ van hun beyde sal comen een Ki
der soo volmaeckt / dat de Sonne ni
claerder en is onder de Sterren / als zy
vermaertheyt sal wesen onder dẽ Me
schen van den Oosten tot den West
Ende dit is / ghy Princen ende Heere
d'oorsaeck / waerom dat de Sould
uwe Coninck u heden heeft ontbode
voorghenomen hebbende voor zijn d
hem niet anders te toonen / als een o
moedighe ghehoorsame van den God
lijcken wille / verhopende dat ghy va
uwer zijden niet steech en sult wesen
een alsoo goeden werck: maer door a
de Weerelt bekent makende uwe hoo
Ridderlijcke daden / sult volghen t'ge
dat u toe-gheeygent is / waer af ick gh
tuyghenisse can gheven. Want hoe w
dat ick maer een Vrouwe en ben / sou
ick seer droeve zijn / dat sulcken heerlij
ken aenslach gheschieden soude buyt
mijn presentie. Also dan / ghy Princen
maect t'samen een resolutie op t'ghen
d'welck uwe Coninck voorghenome
hadde u selve mondelinge te vertoonen
soo de pijne die hy ghevoelt hem niet
hadde verboden t'langhe spreken / en
hy heeft voorgenomen hier in gantsch
lijck te volghen die inspiratie van Jup
piter / eñ u goetduncken: hem vertro
wende in de ghetrouwicheyt van uw
persoonen / ende in den yver die een p
ghelijck heeft (also hy meynt) tot de ve
meerderinghe zijner eeren / t'welcke s
wesen uwe vorderinghe. Daer na
sweech sy. Eñ waren de herten van de
omstanders seer gheneghen om Zai
dienst te doen / d'een op hope van buy
die hy daer soude mogen halen / oft pro
fijt van den krijgh / d'ander om dat
hun lieten voorstaen / dat sy daer so ve
end

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

nde dapper feyten souden doen/ dat sy ze t'volbrenghen van der reysen met neerder oorsaken souden mogen begee-n Abra ten Houwelijck / waer toe sy achten also voorsept is. Ende daerom verdt besloten / dat men soude trecken nae Trebisonde om dat in te nemen. Ende om sulcx te volbrenghen / verga-erden in corten daghen soo veel volcx e voet ende te peerde/ dat d'Aerde daer nede bedeckt werdt/ eñ de Zee met den rooten Schepen om hun te voeren. Daer waren onder andere de Sonen van den Coninck van Egypten / ende Chipre/ seer cloecke Ridders / met veel anderen / waer af onse Historie u ver-manen sal / aist te propoost sal comen. Ende daer nae gereedt zijnde om te schepe te gaen/nam Zair(door dẽ raedt van Abra) met in zijn Schip de coste-lijcxste Juweelẽ die hy gecrijgen conde/ verhopende dat aleer hy tot den wape-pen soude comen/ te verwinnẽ de schoo-ne Onolorie met menichte van giften. Eñ in dit voornemen zeylde die mach-tighe Vlote recht nae Trebisonde/ al-waer sy aen quamen weynich voor de comste van den ouden Keyser ende an-dere comende van groot Britannien: De welcke dese Vlote siende/ waren ten eersten verbaest. Maer daer nae alsoo hun de windt diende/ namen sy voor te lande te gaen weynich achterwaerts/ ende de Stadt te hulpe te comen/aleer dat hun vyanden ghelandt waren/ het welck sy volbrachten soo behendichlijck als ghy hier nae verstaen sult.

Hoe dat de Keyser van Trebisonde ende zijn ghefelschap quamen in de groote Stadt, ende van de aencomst van Vrgande, de vvelcke eenichsins het ghefelschap beroerde.

Het derde Capittel.

De Sonne begonde alree haer te verberghen om te gaen in verder landen/ als de princi-pale Piloot / die s'Keysers schip stierde / verlatende de Zee quam strijcken in een cleyne haven/ drie mijlen onder de Vlote van den Souldan / al-waer sy te lande ginghen / ende soo hey-melijc als sy conden namen sy den wech om in de Stadt te comen / waer af de Keyser eerst wilde waerschouwen de Keyserinne/ eñ dien last werde ghegheven der Jonckvrouwen Alguife/ de welcke verghefelschapt zijnde alleen met twee Schiltknechten/ raedt soo stricx als sy conde tot aen de poorté van der Stadt/ alwaer sy af stonde/ ende sy werdt aen-gehouden van der Wachten. Maer de Hertoch van Alafonte diese terstonde werdt kennende/quam haer omhalsen/ haer vragende wat goede tydinghe dat sy hun bracht/ ende of sy niet gehoort en hadde van dẽ Keyser. Heer/antwoorde sy/soo het u belieft mij te gheleyden tot by de Keyserinne/ghy sult genoech hoo-ren om u te verblijden. In goeder trou-wen / mijn goede vriendinne / seyde de Hertoch / daer en sal geen ghebreck aen zijn. Doen nam hyse in den arm /ende al gaende vertelde haer dẽ goeden Heer/ hoe dat sedert het verlies van hunnen Prince/de Vrouwen niet en waren ghe-weest upt S. Sophien Clooster/alwaer (seyde hy) sy altijt gheleeft hebben in so groote eensaemheyt ende devotien als men opt gehoort heeft: Ende noch sou-den sy daer wesen sonder dese oproerte die ons alle beroert heeft/ ende is alleen d'oorsake gheweest dat sy in't Paleys gecomen zijn / alwaer ghyse sult vinden so bedroeft/dat ghy u daer af verwon-deren sult. E[illegible] leyndende zijn pro-poost gingen sy de trappen op/so langhe tot dat sy saghen een van de Camer-dienstjonckvrouwen/ de welcke de Her-toch riep/ende seyde haer: Gaet seggen der

der Keyserinne / dat Jonckvrouwe Alquife hier is / die haer begheert aen te spreken/ eñ dat sy haer goede tijdinghen brengt. Niet traech en was de gene die hy aensprac/ maer half loopende quam sy in de Camer van de Keyserinne/ (die doen was by de twee Princerssen Onolorie ende Gricilerie) ende bynae buyten aessem zijnde/ seyde sy haer: Me Vrouwe/ daer is Jonckvrouwe Alquife / die u brengt/ also my den Hertoch van Alafonte gesept heeft/ goede tijdingen / daer ghy u in verblijden sult. Ick gheve u te bedencken / of de twee Dochters doen slaperich waren/ ghemerckt dat de liefde hun doen voor ooghen stelde/ de gheneuchte ende deuchde die sy souden hebben door de tegenwoordichept van hunnen vryers Lisvart ende Perion/ die sy van ure tot ure verwachteden: Ende siende die Bodinne met soo goeden ghelaet/ t'gene daer aen sy altijt getwijffelt hadden / te weten van hunner comste/ scheen hun doen gheheel seker te zijn. Niet te min de Keyserinne maecte luttel wercx van die tijdinge/ soo seer was sy verwoortelt in der droefheyt / eñ belaste alleen datmense soude doen incomen. Doen quam Alquife in/ ende nae dat sy de reverentie ghedaen hadde/ ligghende op haer knyen seyde sy haer: Me Vrouwe/ de Keyser ghebiedt sich seer aen uwe goede gratie. Maer als de goede Vrouwe dien naem Keyser hoorde / sonder der Jonckvrouwen respijt te geven om te volspreken/ stonde sy terstont op/ ende quam haer omhalsen. De Keyser? mijn vriendinne/ antwoorde sy: Eylacen. Ist mogelijck? Waer is hy? Me Vrouwe/ seyde Alquife/ ick meyne dat hy nu is aen de poorten van deser Stadt/ met mijnen Heeren Lisieme ende Perion/ ende alle de gene die verloren waren ten selven tijde. O Godt / riep de Keyserinne / wat goede tijdinghen zijn dit? Neve/ seyde sy tot dẽ Hertoch/ ick bidde u/ dat ghy ende de Coninc van Breign ende d'ander hem gaet ontfangen/ end ick ende mijn Dochters sullen hun hie binnen aen de incomst verwachten.

Door dit bevel ginck de Hertoch by de Coninc/ die ordre stelde in't gene datte van doen was teghen t'perijckel datte voor handen was. Maer als hy ver stont dat de Keyser so nae daer by was verblijde hy hem meer als men soud connen bedencken. Ende also toegherus als hy was/ trock hy voorts met zijne volck/ zijnen Prince te ghemoet / blij vende Alquife by de Keyserinne ende d Vrouwen/ den welcken sy verhaelde d maniere/ hoe dat de Conincginne Zirfe hadde (by tooveringe) opgehouden de Keyser ende d'ander/ ende oock hoe end door wien dat sy verlost waren. Eñ op dat ghy niet en meynt / Me Vrouwe dat het fabelen zijn/ de Keyser salt u be vestigen / also ick't u verhale: ende ooc Gradafilee/ die het al ghesien ende hun altijt gevolght heeft / hoe wel dat sy see ionck is. Doen begonde sy haer also t prijsen van harer volcomen schoonheyt ende bevallicheyt/ dat Onolorie daer a niet wel te vreden en was: maer ghe prickelt zijnde met/ ick en weet niet wat jaloursijen / veranderde drie oft vier reysen haer coleur / besorgende dat Lisvart met haer wat hadde uytstande.

Ende derhalven hoe Alquife haer redenen langer maeckte/ hoe sy haer meer in die opinie brochte / tot der tijdt toe dat men hun quam boodtschappen / dat de Keyser alreede in de Stadt was ghecomen/ ende daerom ginck de Keyserinne voort/ ende alsoo hy de trappen af ginck van den Paleys / quam sy hem teghen. Om u te segghen van hun onthalinghe ende willecomsts/ dunckt my dat maer vulsel en soude wesen ende tijt-verlies: ghy connet by u selven genoech bedencken. Het zy u genoech / datse den Keyser by der handt nam / nae dat hy haer die

hadde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

adde ghepresenteert/tot wiens lof Al-
uise corts daer te vooren hadde ghe-
proken: Ende de twee Princersſen hem
omende groeten/gheraeckten ſy in de
roote zale. Eñ daer werden Onoloɀie
ñ Gricilerie aenghegaen van Lisvart
ñ Perion/de welcke nae veel gemeyne
ropooſten middel vonden/dewyle dat
'ander hunnen tijdt versleten met die
onderhouden die hun d'aengenaemſte
waren) om hunnen Vrouwen eñ Mee-
ersſen te verſtaen te geven/hoe ſwaer
at hun was ghevallen hun langhe ab-
entie. Ende claghende niet min d'een
ls d'ander/ begonden de Ridders te
raghen/ of daer middel was om de
aeſtcomende nacht den hof te beſien/
aer ſy eertijts ſo veel genuechten had-
en gehant. Gheloof mp vriendt/ant-
woorde Onoloɀie / dat hoe wel t'ſlot
erroeſt is alſo ick meyne ſoo ſal noch-
ans de ſleutel doen dat hy behoort tot
wer vernueginghe. Ende ghy ſult my
nde mijn ſuſter daer vinden/ ſoo ghy
aer comt. Ende gemerckt dat de tafe-
en ghedeckt waren om het avontmael
e gaen eten / eñ men alreede de handen
egonde te waſſchen / maeckten ſy een
ynde van deſe propooſten/ ſtellende de
eſte upt tot dat ſy ter beſtemder plaetſe
ouden comen. Maer aleer de maeltijt
ghehouden was/weſende noch al te ſa-
men ter tafelen gheſeten/ ſprekende niet
anders dan van goede chier te maken/
quamen daer vijf oft ſes Schiltknechtē
ende Edelluyden d'een nae d'ander op
de zale/ ende daer werdt in der Stadt
ghehoort alſulcken een gherucht/dat de
keyſer ende d'ander op ſtonden eñ na-
men de wapenen aen/ beſorgende dat de
vyandt den voet op't landt ſoude willen
etten/ende de Stadt met leederen be-
climmen. Ende terſtont ſaghen ſy een
Serpent in comen wonderlijck groot/
dwelck den ſteert ſchuddende ſchupſ-
felde/ ſpouwende vyer ende vlam door

d'oogen ende keel/alſo dat oock balder-
ſtoutſten al bevende hun achterwaerts
trocken. Doen ſach men de Vrouwen
ende Jonckvrouwen naerder den doot
als den leven / de ſommighe hebbende
omhalſt die ſy conden ghecrijgen/ d'an-
der gereet om upt de venſteren te ſprin-
gen/ſo de macht van hun te roeren hun
niet en ware benomen gheweeſt / maer
ſy waren alſo betoovert/dat ſy hun niet
en conden geroeren/ niet meer als beel-
den van marmerſteen. Eñ alſo bleven
ſy ſtaen/bedwonghen zijnde aen te ſien
Perion ende Lisvart/ de welcke hunne
ſweerdē in de handt hebbende beſpron-
ghen dapperlijck die Beeſt / de welcke
hun ſoo ſeer overviel / dat ſy alle reyſen
ter aerden vielen/ſonder dat ſy't conden
beſchadigen: want ſo veel dede de ſlach
van den ſweerde op t'vel van der Bee-
ſten/als d'hamer doet op den aenbildt/
waer af Lisvart ſeer vergramt eñ ghe-
terght zijnde / trock hy achterwaerts/
eñ heffende zijnen arme op/ ſloech met
alle zijner machten tuſſchen de twee oo-
ren / meynende haer thooft te clieven.
Maer wat waſſer af? Het ſweerdt viel
hem upt der hant/eñ in plaetſe van een
Serpent verſcheē een eerbare Vrouwe
ſeer oudt zijnde / ghecleedt in't ſwart/
de welcke(half lachende)begonde te ſeg-
ghen: Jae ſeker/Heer Ridder/ is dat de
goede onthalinghe die ghy den Jonck-
vrouwen doet die u comen beſoecken/
eñ die u alſo beminnen? Doen werdt ſy
van hun allē bekent te weſen Vrgande/
ghewoon zijnde alſulcke overvallinghe
te doen upt ghenuechten/alſo ghy t'an-
dere tijden in onſe voorgaende Boecken
hebt geleſen. Daerom werdt die vreeſe
verandert in groote gheruſtheyt/ ghec-
kende deen met den anderen / om der
vreeſen wille die hun hadde bevanghen:
Eñ inſonderheyt de Keyſer / de welcke
de Jonckvrouwe die toovereſſe om den
hals vallēde/ſeyde hy haer/ dat ſy beter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

als wel gecomen was. Heer/antwoorde sy/ghy sullet my vergeven/ soo het u belieft: De begeerte alleen die ick hadde om my hier te vindē op heden/om deelachtich te wesen van der vruchden die daer ghemaect werdt van uwer wedercomste/ heeft my doen op den wech begheven/ te meer om dat ick verhoepte hier te vinden de Keyserinne/ ende Me-Vrouwen uwe Dochters/ die my noch niet en kennen/ ende ick begeere grootelijcx hun te groeten. By mijner trouwē/seyde de Keyser/ ghy hebt my vriētschap ghedaen/ ende ick weet u daer af soo grooten danck/ dat wy sullen trachten om u soo goeden chier aen te doen/ als ghy ons in't beginsel vreese aenghedaen hebt: En staet ghy dat niet toe/ Heer Lisvart/ ende ghy Perion? Jae wy/ Heer/ antwoorden sy. Ende doen presenteerdese de Keyser den Vrouwen/ segghende tot de Keyserinne: Lief/siet dit is Vrgande/ waer in ick seer gehouden ben/ die u eere begeert te doen: onthaeltse wel om mijnent wil. Met dese woorden tradt de Keyserinne tot haer/ eñ kustedese/ haer biddende datse neven haer soude sitten. Maer sy excuseerde haer/ seggende: Me Vrouwe/ghy sult my toelaten/so het u belieft/dat ick eerst Me Vrouwen uwe Dochters groete/ den welcken nae dat ic sie/ ick in schoonheyt ende jeuchde ghelijck ben. Ende sy seyde dat met soo goeden gratie/ dat een yeghelijck begonde te lachen: oock was sy doen berumpelt ghelijck een Simme van hondert Jaren. By mijner conscientien/ seyde de Keyserinne/ dat bevalt my wel: want sy hebben wel van doen onder u gouvernement te wesen/ eñ ick stelse onder u bedwanck/ so ghyse begeert. Vrgande bedanckte haer ootmoedelijck. Ende van daer af versleten sy de reste van dien dach in vreuchden/ tot dat tijt was hun te vertrecken. Eñ sy ende Oredafiles logeerden t'samen/ ende hadden veel propoosten t'meeste deel van der nacht gheduerende. Ge-rende de welcke / stonden Perion en Lisvart heymelijck op/om t'ghene d hun toegeseyt was van hunnen liefste ende hun mantels om slaende quam sy aen den hof / ende dien ghenaken seyde Lisvart tot Perion: En dunck niet/dat den tijdt die wy in't veghebr ghewerst zijn/ ons nu wel vergoud werdt/wesende soo nae om te comen de glorie die wy soo seer begeert hebb Die hoorden de Vrouwen, ende en co den hun niet van lachen onthoude want Gricilerie was besich om de du open te doen/ eñ en conde dat niet doe waerom sy hun terstondt antwoord Hebt patientie ende hoope / die langh wacht als hy begeert/ is onverduldig als hy behoort/ ende also poogende e de duer open te doen/ vertoefden sy so langhe/ dat Onolorie verdrietich en onpatientich werdende/ om dat sy n en hadde dat sy begeerde/haer seyde he grammelijck: Ick bidde u schoon her laet my oock eens versoecken: want si ghy also goede begeerte hebt als ick o dese arme vreemdelingen te herberge soude uwe gheloove alleen genoechsae zijn om de duere te breken met den slo ende clousteren t'samen. Waer op L vart terstondt antwoorde: Ghy seg waer/ Me Vrouwe: oock verwacht wy uwe genade. Maer hy en hadde d niet soo haest ghesproken of de duer ginck open. Doen presenteerden sich twee Ridders / de welcke om beter a pointement te maken/ scheyden hu van malcanderen. Ende een yeghelij by der hant hebbende zijn liefste ging sy onder t'groen/ alwaer sy hunnē ty verdreven/ wellich met peerlen te snc ren: Niet te min soo ghy wat ande denckt / bedraghe ick my tot het ghe datter af is. So veel isser af dat ick w weet/ datse daer nae wederom by ee quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

[l]amen/ soo wel te vreden zijnde (nae
[d]at sy haer gelaet stonden al of sy duy-
[s]entmael ghekust waren gheweest. Pe-
[ri]on ligghende in den schoot van Gricil-
[e]rie/ begonde hun te verhalen d'onghe-
[m]ack dat sy hadden verdragen ghedue-
[re]nde hun af wesen: ende sy van ghelijc-
[k]en verclaerden hun/ dat sy hondert en
[h]ondertmael soaechs in doots noot ge-
[w]eest waren/ meynende dat sy hun ver-
[lo]zen hadden: Maer de hope versekerde
[o]ns van uwer ghesontheyt/ seyde Ono-
[lo]zie/ die u t'leven gespaert heeft tot on-
[se] vreuchden ende geluck/ wesende also
[v]ereenicht in perfecte liefde/ dat soo't
[w]aer is datter twee lichamen zijn ghe-
[w]eest/ zijn wy de verscheyden deelen ge-
[w]eest/ die nu wederom vaster by een
[z]ijn geweest alsse oyt waren. Veel meer
[a]ndere propoosten hadde sy/ dienende
[t]ot hunner begeerten. Niet te min wist
[d]'een ende d'ander wel te swijghen/ dat
[s]y kinderen ghehadt hadden die sy voor
[v]erlozen hielden. Ende sy souden noch
[g]hebleven zijn in die clachten/ maer het
[k]rijcken van den daghe quam aen/ dat
[h]un dede vertrecken/ met vaste toeseg-
[g]inghe/ dat sy de volghende nacht alle
[v]ier hun wederom souden vinden op de
[s]elve plaetse/ tot versekeringhe van de
[w]elcke sy malcanderen kussende schey-
[d]en/ ende t stilste dat sy conden ginghen
[s]y wederom in hun cameren/ alwaer sy
[h]un te bedde leyden/ ende sliepen tot dat
[m]en hun quam segghen datse de Keyser
[o]ntboodt. Doen stonden sy op/ en ghin-
[g]hen by hem in den Raedt/ beraedtsla-
[g]ende over t gene datter te doen stonde/
[o]m hunnen vyant te wederstaen/ wiens
[V]lote op een mijle nae by der Stadt
[q]uam. En derhalven nae veel beraedt-
[s]laginge/ werdt besloten/ dat men volck
[e]nde bystandt ontbieden soude van alle-
[k]anten: En binnen middeler tijdt/ dat
[m]en de Stadt/ die wel van alles voor-
[s]ien was/ soude houden teghen alle de
weerelt. Ende de Keyser int uytgaen
van den Raedt quam tot den Vrouwé/
die zijner wachten om tnoenmael te
eten/ onder de welcke Gradafilee haer
de melancolijcste toonde/ niet connende
haer ooghen ende ghedachten van Lis-
vart trecken: Maer hy hadde wel wat
anders voor/ draghende geen liefde als
alleen tot zijner Onolozie/ de welcke
nochtans dit ghelaet siende/ werdt also
geprickelt tot achterdencken/ dat sy tot
der doot toe haette de gene/ die daer an-
ders niet als verdriet af en hadde/ ende
sy de ghenuchte. Nu/ Godt wil hun alle
beyde genoech doen/ soot moghelijck is/
ende laet ons wederom keeren tot den
Souldan Zair/ die also seer jae meer
sieck was als eenich van hun/ door ghe-
lijcke passie.

Hoe dat Zair de Souldaen van Babylonien dede passeport versoecken aen den Keyser om hem te comen besoecken, ende onder wat schijn,

Het vierde Capittel.

Zair de Souldan van Babylonien/ also ligghende met zijner Vloté voor de vermaerde stadt van Trebisonde/ dede secretelijck te lande stellen bespieders/ om te vernemen hoe dat tvolck van den lande hun aenstelden: de welcke nae dat sy eenighe dagen te lande gheweest waren hem condichden/ dat sy alle in wapenen waren/ ende oock de comste van den Keyser met den besten Ridders van der Weerelt/ also sy seyden/ diese tanderen tijde gekent hadden. Waer af de Souldan seer bedroeft was/ twelck hy nochtans wijsselijck verborgh: ende hy ontboodt de principale van zijnen Legher. Maer nae dat een yeghelijck zijn goetduncken geseyt hadde/ was Abra alleen

van der opinien / dat men (onder den schijn van eenen peys eñ vernieuwinge van de vrientschappẽ) behoorde te seyn-den treffelijcke Ambassadeurs tot den Keyser/ eñ hem t'ontbieden van Zairs weghen/ dat alsoo hy meynde te zeylen ende zijnen loop te nemen nae Alexandrien/ de Fortuyne hem gedreven hadde nae Trebisonde/ waer af hy de Goden danckte/ om dat hy daer so wel te passe ghecomen was/ ende middel vandt om hem te spreken/ ende te lande te comen/ so hy hem ende der Princersse Abra zijner susteren wilde ghelejde geven/ ende eenighen van den Princen die by hem waren: hem soo vast betrouwende op zijn getrouwicheyt/ dat vergetende alle voorgaende injurien/ sy t'samen souden maken een Broederschap ende eeuwich Verbondt. Alsulcx was de somme van dier Ambassederyen/ verhopende Zair door dese soete woorden te comen tot zijnen voornemen / denckende by hem selven (soo de Keyser hem zijn versoeck bewillichde) dat hy middel daer nae soude vinden / om de reste van zijnen Heyrleger te lande te doen comen / ende het sterckste zijnde te lande/ Onolorie te crijghen met vrientschappe oft ghewelt/ ende t'Landt te besien soo't hem geluckede. Ende tot dien eynde werden afgeveerdicht de Princen van Egypten ende Chiperen: de welcke/ verghesenschapt zijnde alleen met thien Ridders/ gingen in een schuyt / ende voeren in de haven/ alwaer die van der Wachten hun aenveerdẽ/ de welcke verstande d'oorsaeck van hunner Ambassaderyen / leydense terstont nae t'Paleys/ ende aleer sy daer quamen / quam hun Lisvart ende de Coninck van Breigne ende eenighe andere te gemoet/ die hun brachten by den Keyser / den welcken (nae dat sy het vriendelijck gebieden van den Souldan aen zijner goeder gratie hadde ghedaen) sy zijn meyninge verclaerden/ hem bid-dende van zijnent wegen/ hem te will[...] ghelejde gheven om de redene voor[...] soo wel met der tonghe spelende/ dat [...] goede Prince/ verlatende alle quaet ve[...] moeden/ hun eerde/ segghende dat sy se[...] wel ghecomen waren / ende leyde hu[...] terstont by de Keyserinne ende haer g[...] selschap / alwaer sy vonden soo volc[...] men schoonheyden / dat sy oordeelde[...] dat Onolorie de schoonste was van d[...] Weerelt / ten weynichsten nae het goe[...] duncken van den Prince van Chipr[...] want die van Egypten sloech alsulck[...] ooge op Gradafilee / dat hyse van doe[...] aen liever hadde als hem selven. En[...] binnen dien tijdt ginck de Keyser in de[...] Raedt/ alwaer hy corts daer na de tw[...] Ambassadeurs ontboodt/ eñ seyde hu[...] Ghy sult aenseggen dẽ Souldan uwe[...] Meester/ dat hy wel onthaelt ende se[...] wel ghecomen sal zijn in mijnen La[...] den/ alwaer ick hem sal doen alle ee[...] ende so goede chier als ick sal conne[...] verdencken. Wat aengaet t'geleyde d[...] hy begheert/ dat accordere ick hem va[...] goeder herten/ volgende t'gene dat gh[...] my van zijnent weghen hebt ghebood[...] schapt/ eñ voor alsulck getal van volc[...] als ghy begheert hebt. Waer af sy he[...] ootmoedelijck bedanckten: Eñ sonde[...] langher te vertoeven namen sy oorlo[...] ende keerden wederom nae hun schuyt[...] alwaer hun Lisvart ende Perion ghe[...] leyden / met den welcken sy veel goed[...] redenen hadden/ soo langhe tot dat sy [...] schepe ginghen om nae Zair te gaen[...] hebbende vernueginghe voor hem / d[...] binnen middeler tijt brande in der lie[...] de van Onolorie / besorghende dat d[...] Keyser hem soude weygerẽ dat hy he[...] hadde doen aensoecken. Maer als hy d[...] antwoorde vernam / verstorf terston[...] zijn droefheyt/ ende hy verquickt zijnd[...] vertelde hem de Prince van Chipre d[...] volmaectheyden die hy gevonden hadd[...] in Onolorie/ die alsulcke zijn / seyde hy

da[...]

dat de Goden haer noyt op der Aerden en hebben ghestelt (alsó ick geloove) dan om ghesien ende ghewilt te werden van alle Man/ prijsende in haer het groot werck van der Natueren. Wat aengaet de reste/ Heer / uwe Excellentie houde sich versekert/dat t'Hof van dien Keyser so wel voorsien is met Ridders ende Edelluyden / dat ick noyt geen heerlijcker en sach/van den welcken ick onderhouden ben by eenen Lisvart genaemt/ soo bevallich ende volmaeckt/ dat ick u tusschen dit ende morghen niet en soude connen verhalen dat icker af weet. Of de Souldan daer af eenighe vernueginghe ende hope creech/is lichtelijck te bedencken: oock gaf hy't ghenoech te verstaen door zijn ghelaet/ want hy maecte voortaen beter chier/ als hy hadde ghemaeckt op de gantsche reyse/ nerghens anders af sprekende alle dien avondt/ dan hoe dat hy hem soude toerusten des anderen daechs/also wanneer hy voorghenomen hadde zijn liefste te gaen besoecken. Hy was een wel gefatsonneert Man/schoon van persoonen / genoechsaem om tot zijner liefden te trecken de schoonste Vrouwe van der weerelt niet versteent wesende. Maer wat batet? Hy haddet qualijck voor: ende het verginck hem oock alsoo/ghelijck ghy hier nae sult hooren.

Vande propoosten die Lisvart ende Perion in den hof hadden met Onœlorie eñ Gricilerie, des nachts te vooren eer Zair te lande quam, ende van zijner incomste in Trebisonde.

Het vijfde Capittel.

Hebbende de Keyser afgeveerdicht de Ambassadeurs vã dẽ Souldan/also voorseyt is/namen de Ridders voor / wel eñ eerlijck te onthalen desen vreemdelinck/ eñ de Vrouwẽ van de Princersse Abra/ de schoonheyt van de welcke was soo vermaert / dat men van niet anders en sprack. Daerom ter naestvolghende nachte comende Perion ende Lisvart in den hof nae der ghewoonte / nae dat d'een ende d'ander van hunnen liefsten hadden ghenoten t'profijt dat sy begeerden / sprekende Lisvart tot Onolorie/ begonst hy haer te segghen : Me Vrouwe/ nae dien dat de Souldan morghen mede brengen sal zijn Suster/ daer men soo groot werck af maeckt / bidde ick u dat ghy een blijtich gesicht wilt toonen/ ende vergeten de melancolye/die u meer gheleet heeft als ghy soudt connen ghelooven : wesende versekert' dat soo ghy u selven wat goets wilt doen / ende u pareren also ghy placht te doẽ ten tijde van onser eerster kennissen / dat Abra niet meer voordeels op u en sal hebben/ als de Sterren over de Sonne en doen. In der waerheyt/mijn lief/ antwoorde sy/ hoe ick my meyne meer te vermaken/hoe ick meer oorsaken crijghe van verdriet. Want/hoe soudt ghy my/goede Heer/connen bedencken de liefde die ghy eñ Gradafilee malcander draeght: Meynt ghy dat door t'gesicht dat d'een den anderen geeft/ick niet en hebbe verstaen t'ghene dat ghy also hebt meynen te bedecken? Alle reysen heeft sy u in den mondt/t'alle plaetsen is haren Lisvart in't spel: Voorwaer tvyer van u beyde is soo wel bedeckt / dat de vlam schijnt oock voor den blintsten / diet sien wilt. Denckt dan eens / of ick can gherustelijck leven / u beminnende also ick u beminne/ende wat quellinghe dat nacht eñ dach verdraeght mijn benout herte. By mijner trouwen/mijn vriendt / soo het niet en ware / dat niet in my en can comen/datter so groote getrouwichept in u soude zijn / ende dat alle saken by my wel overleght zijnde / ick te vreden

ven my selven wijs te maken / dat de groote liefde my veroorsaeckt dese invallen sonder redenen: ghelooft my / dat ick my so swack ende onvolmaeckt ghevoele / om te wederstaen alsulcke martyrie / dat ick soude ghenoodicht ende te vreden zijn / alsulcke offerande van my selven te maken / dat alle de ghene die leven / ende ymmermeer sullen lief hebbē / een exempel souden nemen aen mijn ongeluck / om hun te wachtē van gelijcke. Explacie / Me Vrouwe / seyde Lisvart / om Gods wille steeckt dat uyt uwen hoofde / ende en hebt niet van uwen persoon soo groot misvertrouwen: want ick sweer u by Godt / dat al waert also dat alsulck boos ghedachte my invie / soudt nochtans onmoghelijck zijn / dat de kennisse die ick hebbe van te wesen de gheluckichste Ridder van der Weerelt (om dat ick den uwen ben) daer in soude bewillighen / wetende seer wel / dat de Fortuyne niet vermach my yet meerders te gheven / als my te gheven uwe goede gratie / alsoo ickse hebbe / ende ick sal arbeyden om die te houden / ē beter t' onderhouden als mijn eyghen leven / sonder dat ymmermeer valt in mijner herten eenich cleyn vonckxkē / om te doen ofte dencken eenich dinc dat u soude onaengenaem zijn. Sprekende dese woorden viel hy zijn handt voor zijn borst / ē om daer af meerder versekeringhe te doen / vielen hem groote tranen uyt den ooghen / also dat Onolorie ghenoodicht was te matigen haer gramschap / ende sy antwoorde hem lieffelijck: Mijn liefste / ick ghelooft wel voor seker t ghene dat ghy my seght. Maer wat batet? Ic ben den Woeckeraer ghelijck / die zijn herte also ghestelt heeft op zijnen schat / dat die niet soo haest uyt zijnen ooghen en is / of hy en sorght datmen hem dien heymelijck stelen sal: Also oock als ghy niet tegenwoordich en zijt / ist onmogelijck dat ick my can wachten van deser vreesen / hoe wel dat ickse voor ijdel houde. Oft Godt beliefde / dat de liefde soo wel uwe ghedachten geprent hadde in mijn herte / als hy heeft uwe ghedaente: Ick gheloove in goeder trouwen / dat ickse alsulke soude bevinden als ickse begheere / ende dan soude de jalousie die my alsoo ende telcker reysen quelt / wel mogen elders gaen / ende verster ven aen mijn zijde / de welcke sich verheft in mijn lijden / my hebbende dese liefde soo levende ingehedruckt uwe schoonheyt ē bevallicheyt / dat ick geen Jonckvrouwe en sie u aenspreken / of ick en sorghe dat sy een ghelijcke opinie van u heeft als ick hebbe / my ontnemende door alsulcken middel u herte / dat mijn alleen moet wesen. Hoe / Me Vrouwe / antwoorde hy / twijffelt ghy daer aen / of dat also is? In mijner conscientien / ick en docht noyt noch en sal nemmermeer mijn leven dencken / anders t' uwaerts te wesen als ghy my begeert. Tot versekeringe van dien beclage ick dagelijcx t' gheluck dat mijn Grootvader Amadis hadde int versoecken van dē booghe der trouwe Minnaers ē de verboden Camer / alwaer ick noch lichtelijcker in ghecomen soude hebben als hy / alsoo ic mach versekerē den betooverden helm / die ick ghewan ten tijde als ghy vercreeght die seer glorieuse Croone. Ende sich also ontschuldigende Lisvart / ende roepende Godt / den Hemel ē d' Aerde / tot ghetuygen / dwang hun den tijdt die propoosten te eyndighen / ende hun afscheyt te maken / d' welck hy ē Perion deden. Ende also ontslaghen zijnde van den Vrouwen / hun segghende goeden dach / ginghen sy rusten tot der tijdt toe dat men hun quam seggen / dat de Keyser sich te peerde wilde setten / om den Souldan teghen te gaen. Waerom sy terstont op stonden / ē quamen by hem buyten de Stadt / ghereedt zijnde om teghen te ryden Zair ende Abra me-

hunnen volck/ die alreede op't lant wa-
ren. Ende de Souldan hadde geboden/
dat zijn Suster hem gheselschap soude
houden/ op dat sy hem voor taelman
soude dienen by Onolorie/ eñ haer sou-
de verclaren zijn swaricheyden. Ende
dieshalven hadde sy haer soo costelijck
ghecleedt/ dat door haer alleen coude
verstaen werden de hoocheyt ende uyt-
nementheyt van Babylonien/ haer set-
tende int uytcomen van de Galeye/ op
een Dier/ ghegenereert (alsoo den roep
was) in den bergh van der Mane/ daer
den Nil haren oorspronck neemt/ ende
ten was niet minder van lijve als eenẽ
Dromadaris/ hebbende een smal ende
licht hooft gelijck een Hert/ ooren groot
als eenen schilt/ ghecloven voeten/ min
noch meer als eenen Bock van Arca-
dien/ rasch/ licht/ ende wacker als een
Simme/ met twee oogen meer vlacke-
rende in den middach/ als die van eener
verhitte Catte in de doncker nacht doẽ.
Dat habijt/ harnasch/ ende wapenrock
die sy aen hadde/ was eertijts ghegheven
gheweest by den Vrouwen van Chape/
met alsulcke uytnementheyt/ dat daer
in staende alle soorten van Vogelen soo
groot als cleyn/ het eyghentlijck scheen
dat die daer quamẽ vliegen op de wijn-
gaertstockẽ ende druyven: met natuer-
lijcke druyven/ maer om beter te seggẽ/
groote Diamanten/ Peerlen/ Robijnen
ende Smaragden. Ende om niet achter
te laten/ ende gantschelijck te vertoonen
hare uytnementheyt/ hadde sy alleen by
haer vier Jonckvrouwen/ gheacht in
volcomen schoonheyt (naest haer) t'Pa-
ragon van Orienten. Ende elc een van
diet sat op een Eenhoren witter als al-
baster/ wesende met den blootẽ hoofde/
ende hangenden hayre in een ghevloch-
ten/ makende eenen circkel soo blont eñ
goudtveerwich/ dat eygentlijck schenen
der Sonnẽ stralen/ als sy des morgens
sich vertoont in de Lente/ eñ die leyden
met teughels vier Princen van den Ne-
gher/ int midden van den welckẽ Zair
reedt/ courende met zijn Suster/ ende
ontrent hun/ de ghene dien toeghelaten
was met hem te lande te comen/ ende
geen andere. Ende de Keyser quam hun
teghen een vierde deel eener mijlen van
der Stadt/ alwaer de onthalinge groot
was van d'een ende d'ander zijde/ alsoo
dat men noyt beter minne oft gelaet en
sach/ van twee soo excellente Monar-
chen/ t'andere tijden vyanden gheweest
zijnde/ ende nu alsoo vereenicht/ datter
grooten strijdt was onder hun/ wie dat
boven soude gaen: want de Keyser wil-
de in aller manieren die eere den Soul-
dan geven/ ende hy arbeyde opt seerste
om hem te eeren ende te dienen/ om te
comen tot zijner vueten. Maer eynde-
lijck werde Zair boven gestelt/ ende so
reden sy alle den wech langhs/ op den
welcken Lisvart soo wel Abra onder-
hiel/ ende met soo groote bevallicheyt/
dat de liefde daer oock mede wilde int
spel comen/ quetsende onder het decxsel
van den gemeynsaemheyt het herte van
der iongher Maeght so levende/ dat van
dier uren af ende veel tijdts daer naer
Lisvart haer was een ghestadich tor-
ment/ om der grooter begheerten wille
die sy tot hem hadde/ sonder dat haer
eenichsins moghelijck was soo langhe
als sy leefde haer herte ende affectie van
hem te trecken/ also dat sy ter saken vã
dien veel ellendighe nachten hadde/ ende
veel ergher daghen/ also onse Cronijcke
u dat sal vertoonen t'eeniger tijdt soot
te passe comt. Sy dan wel vernueght
zijnde voor so veel als den tijdt toe liet/
om dat sy alsoo werdt gheeert door die
persoon/ dien sy t'Meester ter Weerelt
achte/ en conde sy haer niet onthouden
van hem te segghen: Voorwaer/ Heer
Ridder/ ten is niet wonder/ so ghy door
uwe schoonheyt eñ goede gratie conde
verwinnen eñ gantschelijc tot u trecken
de her-

de herten van den schoonstē Vrouwen
ende Ionckvrouwen / die hun in avon-
tuere stellen van u aen te sien : gemercke
dat door uwe cracht niet alleē de cloec-
ste Vechters zijn overwonnē/maer ooc
de onredelijcke ende wreede beesten/ die
ghy onderstaet t'overwinnē. Een dinc
alleen verwondert my/hoe dat ghy (een
temmer van alle weerbare Menschen)
u gheweerdicht hebt te voeghen by een
simpel Vrouken / ghelijck als ick ben/
om haer so wel tot u te trecken/ dat ghy
haer nemende de vrijheyt haer tot uwe
slave maeckt / ende alsoo seer u / dat sy
mach segghen gheheel buyten haer sel-
ven te zijn/levende in u. Voorwaer die
overwinninghe is cleyn / soo ghy't wel
bemerckt/ ende oock groot / ten aensien
van tghene die ick ben / ende de macht
die ghy hebt om van my te disponeren/
ende van ghelijcken van mijner herten.
Lisvart verstondt seer wel waer dat sy
henen wilde : want haer ghesicht / haer
ghelaet/haer onghesette sprake/ ende de
veranderinge van haer coleur/toonden
genoech waer toe dat sy trachte/ sonder
yet voorder te kennen te gheven. Niet te
min en maeckte hy daer geen werck af/
maer spannende den waghen voor de
peerden/gebruyckte hy alsulcke ende so
veel dissimulatien / dat sy eyndelijcken
quamen in den voorhof van het Pa-
leys / alwaer de Vrouwen hun ontfin-
ghen/ende Zair vorderde hem om hun
reverentie te doen / bevende als craf in
de locht/siende soo nae hem de gene/om
de welcke (sonder die ghesien te hebben)
hy soo veel gheleden hadde/ende om die
te kennen over soo veel Zeen ghezeylt
hadde. Ende haer dat willende te ver-
staen gheven/nae dat hy hem hadde ge-
queten teghen de Keyserinne/ stelde hy
hem op zijn knyen / ende kussende haer
handen / seyde hy haer : Me Vrouwe/
nae dien dat Iuppiter ende de Nature
u hebben gestelt jae voor de schoonheyt
selve/ ist wel redelijck dat ick u de ee
doe / die een yeghelyck u schuldich i
als der uytnemenste ende volmaeckt
van der gantscher Weerelt. Ende n
mende haer rechter handt/kuste hy d
waer af Onolorie wat beschaemt zy
de, siende dat een soo machtighe Prin
sich so vernederde voor haer/ antwoo
de sy hem : Mijn Heer / soot u belieft
soudt ghy u wel beter op u gemack co
nen houden / ende ick bidde u daerot
Me Vrouwe/seyde Zair/ dit en sal n
de laetste gehoorsaemheyt zijn die ick
sal betoonen. Eñ terstont stonde hy o
ende quam Griciliere groeten/ daer n
Gradasilee. Ende keerende sich na zi
Suster/ seyde hy : Me Vrouwe / w
dunckt u van dese drie Princersse
hebt ghyder opt ghesien die schoond
waren? Neen ick / mijn Heer / dat i
weet/antwoorde sy : Oock acht ick vo
seker/dat het eyghentlijck de drie Go
dinnen zijn/die den Herder vercoren t
eenen Richter van den appel/waer m
daer nae soo veel volckeren doende w
ren. In goeder trouwen/ Me Vrouw
seyde Onolorie/soo het also ware/sou
de twist hier binnen cleyn geloove he
ben/want ghy alleen sout die gave he
ben/die soude mogen ghenaemt werd
(wesende u eyghen) niet een oorsae
van Oorlogh ende vyandtschap / ma
van vrede eñ eenichheyt. Ende also co
tende gingen sy daer de tafelen gedec
waren om tnoenmael te houden/ dae
om water ghenomen hebbende / en
de handen ghewasschen zijnde/ setten
hun een yegelijck na zijn hoocheyt/en
werden soo wel ghedient / ende met a
sulcke overvloedicheyt / dat soot ghee
zonde en is te vergelijcken tGoddelij
by tMenschelijck / soude men moghe
segghen / dat Iuppiter noch de Gode
niet soo wel ghetracteert en werden o
den bergh Peleon / houdende de Bru
loft van de schoone Thetis.

Hoe dat de Souldan Zair over tafel
vesende, ende te seer ghequelt zijnde
net der liefde van Onolorie, ontseyde
er eeren van haer alle Ridders, die
ouden willen wapen ghebruycken
er eeren van hunnen liefsten.

Het seste Capittel.

Zair gheseten zijnde naest de gene de oorsaeck was van zijn groote reyse/ weynich aleer mē de tafelē opnam/ sprack hy de Ridders aen die daer teghenwoordich waren / ende begonde hun te segghen: Ick verwondere my / O uytnemende Princen ende ontsiennelijcke Ridders / waer dat nu uwe grootsche ende hoochmoedige herten zijn/ dat sy niet beweegt en werden / om in alsulcken tijdt van vreuchden te vertoonen desen soo schoonen Vrouwen de cloeckheyt ende Ridderlijcke daden die in u zijn / ende tot hunnen dienst verplicht zijn? Doch dat soo de Godt Mars in dit gheselschap ware/ hy soude onderstaē te handthouden (also ick meyn) tot onsen achterdeel/ dat de weerdicheyt van hunner uytnementheyt niet en behoorde voor gestaen te werden met Menschelycke hooge daden/ maer door de opperste Goden/ soo de oude Saturnus sich dies wilde aennemen. Daer nae slaende zijn oogen ten Hemel: Och Venus / seyde hy/ waer hebt ghy nu verborghen die brandende vlam van uwen Godtlijcken eñ amoreusen brandt? ghemerckt dat die so o verbreemt ende verstorven is onder soo veel dapper Mannen/ die ick met mynen oogen sie so traech ende laughsaem in hun te vervoorderen / om yet te doen dat soude streckē tot uwer glorien/ en de gunst van den gheslachte dat ghy hebt in uwe Godtlijcke bescherminge? Ende ter eeren van de welcke eñ tot voordeel van Me Vrouwe Onolorie hier tegenwoordich / sal ick morghen in't opgaen van den daghe doen opslaen een tente voor dese plaetse/ alwaer ick veerthien dagen lanck duerende sal houden staende teghen alle ende eenen peghelijcken/ ende met alsulcke wapenen die zy sullen willen verkiesen/ dat haer niemant gelijck en is in schoonheyt. Ende t'voornemen sal bestaen onder dese conditien/ dat ingevalle Zair overwonnē werdt/ hy den overwinner sal geven eenen cop van duysent marcken gouts / blijvende d'eer van der schoonheyt Me Vrouwe ghereserveert/ om beschermt te werden by den ghenen/ die dat soude willen onderstaen nae my: want andersins en soude ick niet (om mijn Croon) willen in hazardt stellen haer glorie. Daer nae sweech hy / latende de herten van den ghenen die hem hadden hooren spreken in verscheyden ongherustheyden. Ende boven al Lisvart/ die geerne soude versocht hebben/ hem te doen verstaen zijn opgeblasentheyt: maer hy en wiste geen middel te vinden hoe hy dat soude bestaen. Waerom hy sich neyghende tot Perion / hem propelijck seyde: Hoort doch eens/ om Gods wille / de ijdel glorie van desen wel-dunckenden. Ick bid u Oom/ nae dien dat ick geen partije en mach wesen (alsoo ghy weet) dat ghy u morghen teghen hem stelt/ ende daer in handthoudt t'ghene dat ghy schuldich zijt te doen voor Me Vrouwe Oriclorie. Ghy sullet my vergeven/ antwoorde hy: want ten soude my niet min swaerlijck vallen teghen d'een te misdoen / alst my behaechlijck soude wesen my te ghebruycken tot dienst van den anderen. Niet te min sullen wy daer af met hun mogen spreken dese nacht / om alsdan te doen t'ghene dat zy ons sullen ghebieden. Maer dewijle dat zy aldus te samen spraken/ bedanckte de Keyser den Souldan van zynen goeden wille.

Niet te min/ seyde hy / Heer Broeder/
hadde ick liever/dat ghy u van dien ar-
beydt ontsloeghe. Doch soo't ghy ghe-
raden vindt / ben ick te vreden dat die
van mynen Lande doen soo't hun goet
duncken sal. Merckt doch Me Vrou-
we/seyde Abra tot Onolorie/ hoe dat de
Souldan begeert eenen yeghelijcken te
verstaen te geven dat hy u bemint. Ick
dencke dat ghy tẽ weynichstẽ hem dies
danck weet. Maer zy/der welcker lut-
tel oft niet aengenaem en was alsulcke
geckernije / zijnde alreede gewaer wor-
den/dat Zair met harer liefden gequelt
was / antwoorde haer grinsende van
lachen: Ghy seght waer/ Me Vrouwe/
ende ic en weet niet voorwaer/ waer in
dat ick hem alsoo believt hebbe/ dat hy
hem soude stellen (om mijnent wil) in
die maeyte met soo luttel redenen / ten
opsien van mijner schoonheyt/ende on-
der het faveur van die/ te verwachten
eenighe eere oft victorie: Oock zijnder
hier binnen/ dien ic soude moeten wij-
ken/soo hyse wel besien hadde/ voor de
welcke de victorie hem sekerder soude
wesen/soo't Recht d'eere wech draeght.
Dat en dunckt my niet / seyde Abra:
want al ben ick een Vrouwe/ soude ick
met soo rechtveerdige oorsaeck meynen
te verwinnẽ niet alleen de Ridders van
den Keyser uwes Vaders / maer oock
alle d'ander die daer teghen souden wil-
len seggen. Ick gelooft wel/ antwoorde
Onolorie: want ick en weet niemant so
wel ter Wapenen / of hy en soude niet
alleen verliesen,(u wel besiẽnde) de lan-
rie/diẽ schilt/ ende de meer-rest van zij-
nen wapenen: maer oock zijn eyghen
vrijheyt/ om sich goetwillichlijck uwe
slave te maken. Ende coutende van al-
sulcke dingen eñ andere / begonde men
te danssen / ende zy passeerden de meer-
rest van dien dach in alle vreuchden/ter
tijdt toe dat een yegelijck sich vertrock.
Ende de Souldan ende Abra werden
gheleydt in Cameren/ die voor hun t[...]
gherust waren. Daer nae d'ure ghe[...]
men zijnde / dat Perion ende Lisva[...]
hun souden vergaderẽ ter plaetsen da[...]
zy d'ander nacht gheweest waren/ va[...]
den zy de Princerssen daer/ ende na d[...]
zy hun ghewoonlijck spel ende tijt-ve[...]
drijf volbracht hadden / begheerden [...]
van hun te weten / oft hun beliefde d[...]
zy hun wapenden teghen den Soulda[...]
Maer zy baden hun dat zy't niet doe[...]
en souden/ maer hun alleen souden gh[...]
reedt houden/ om t'ghene te doen dat [...]
hun souden bevelen / nae dat zy soude[...]
gesien hebben/ hoe dat die fraeye bero[...]
per zijnen aenslach gheeyndicht hebb[...]

Hoe dat Zair hem d'eerste acht da[...]
ghen hiel. Ende van eenen brief d[...]
hy schreef aen Onolorie, daer zy ni[...]
wel mede te vreden en was.

Het sevenste Capittel.

Zair / die om Onolorien wil[...]
nacht noch dach en ruste/sto[...]
seer vroech op/ ende liet rich[...]
een seer costelijck Pavillioe[...]
ter selver plaetsen/ daer Lisvart / P[...]
rion/ende Olorius/ gheslaghen hadde[...]
den Coninck van Sauvagnie ende zij[...]
twee broeders : ende daer by een groot[...]
tente van gouden laken / waer in da[...]
lagen alle soortẽ van wapenen die me[...]
soude moghen bedencken : ende een P[...]
laer vast daer by/daer aen hingh eene[...]
groenen Schilt/ met een goude Loch[...]
daer in/ die met zijnen clauwẽ een He[...]
verscheurde. Ende terstont daer na quan[...]
de Souldan daer sitten in eenen stoe[...]
becleedt met Carmozijnen flouweel[...]
met peerlen gheborduert : gantschelijck[...]
ghewapent zijnde / uytghenomen de[...]
helm eñ handtschoenen/ verwachtende[...]
of yemandt ter banen soude comen[...]
Maer

Maer niemandt en quam daer voor de noen/ tot ontrent twee uren nae middach : alsdoen / staende de Keyser ende alle de Vrouwen aen de vensters/ quam ten camp een wel ghefatsonneert Ridder/ die den schilt quam aentasten/ daer na stelde hy sich aen een zijde/ Zair aenroepende/ die corts daer nae hem op een groot Peert sette / ende hebbende in zijn handt een stercke lancie/ aleer hy teghen hem wilde rinnen/ reedt hy propelijck tot den bespringer/ ende seyde hem: Ridder/ ick bid u/ dat ick mach weten voor wien dat ghy wilt stryden. Niemant als mijn herte/ antwoorde d'ander/ en sal dat weten / soo't u belieft : Oock ist de ghetuyghe van mijner rechtveerdicheyt/ ende om haer voor te staen/ heb ick den schilt van Zair aengetast / ende onder de conditië die hy vercondicht heeft ben ick totter banen ghecomen/ bereedt wesende om mijn beste te doẽ. Met dese woorden vertrock hem de Souldan ter plaetsen waerts daer hy af ghecomen was/ ende corts daer na keerde hy hem om / ende soo de Trompetten bliesen/ liepen die Ridders soo straf op malcanderen/ dat hun lancien met stuckẽ in de locht vlogen/ maer zy quamen met den lichaem ende hooft soo ruydelijck tegen een/ dat het Peert ende de bespringende Ridder ter aerden vielen / eñ Zair reedt voorby schuddende zijn handtschoen. Ende corts daer nae stondt d'ander op/ seggende over luyde: Het moet my ghenoech zijn/ dat mijn hert alleen Richter zy over mijn recht / ende ick moet alleen toelaten dat een ander richte over mijn swacke stercte/ maer niet over de grootte schoonheyt van Me Vrouwe. Ende eyndende dese woorden ontwapende hy zijn hooft/ ende hy werde bekent te wesen de Prince van Damas / een goet Ridder/ cloeck/ ende de vryer van Abra. Waerom Zair hem seyde al geckende: By Godt/ Heer Neve/ die liefde heeft u nu verblint/ ende ghy behoordet/ soo my dunckt/ het voordeel van mijner liefste beter bemerckt te hebben/ als ghy van der uwer gedaen hebt. Maer de Prince en antwoorde hem niet een woordt : maer gantsch beschaemt wesende van zijnen ongeluck/ vertrock hy sich onder de zijne/ die hem verwachteden buyten den camp. Ende dien dach was so gheluckich voor Zair / dat hyder vijfthien lichtelijck ghenoech uyt der zael lichte: ende meer dan hondert binnen de acht eerste dagen/ sonder dat hy oyt den teughel oft stegelreep verlore: also dat men niet anders en sprack/ dan van zijner grooter vromicheyt ende Ridderlijcke daden. Waer af hy soo verheucht was/ dat hy/ meynende te dier oorsaken alree verdient te hebben de liefde van Onolorie/ sich onderstondt haer eenen brief te schrijven/ den welcken hy haer sandt door een van zijner Susteren Jonckvrouwen / haer belastende dat zy haer dien soude geven/ niet van zijnent maer van Abra weghen / op dat zy dien lesen soude/ eñ daer op antwoort ghecrijgen: den inhoudt daer af volght hier nae.

Me Vrouwe/ ick bidde u soo seer alst mogelijck is/ dat ghy desen lesende wilt bedenckẽ/ dat Zair Souldan van Babylonien/ de Prince van de Heydensche Coninghen/ ende de machtichste Monarche die daer nu is op der Aerdẽ/ sich bevindt alsoo doorschoten met den pijlen van den Godt der liefden/ dat hy bedwonghen zijnde om u vrypelijck te vere claren de pijne die hy lijdt om uwer liefden / heeft de stoutheyt ghebruyckt van u te schrijven dit briefken : Oock om u te waerschouwen/ dat de liefde die hy u draeght/ Goddelijck veroorsaeckt is / ende door de toestokinghe van Venus soon: de welcke/ nae dat hy sich my gheopenbaert hadde des nachts / heeft hy my voor oogen ghestelt de uytnementheyt van uwer schoonheyt soo levende/

dat hy ghewilt heeft/dat ick een Dominateur ende Heere der Heeren/ ende die alle mijn leefdaghe vry gheweest was sonder subiectie/ soude werden een dienaer eñ slave van uwer goeder gratien/ de welcke ick u ootmoedelijck bidde my niet te weygheren: maer my dier deelachtich te maken also ick weerdich ben/ soo ghy overweeght de grootheyt van mynen staet/ ende den edelen stam daer ick uyt ghesproten ben/ u versekerende Me Vrouwe/ dat ick die faveur hebbende/die meerder sal achten/ dan of de reste van der Weerelt my hiel voor haren natuerlijcken Heer: ende noch meer hebbende eenighe vagghe van u/ om die te draghen/ volbrengende dese strijden die ick voorgestelt hebbe/ om te houden staende uwe volcomen schoonheyt/ de welcke beschaemt de alderschoonste/die daer gheweest zijn oft souden moghen comen teenigher tijdt/kussende voorder duysent ende duysentmael uwe Godtlijcke schoone handen in aller eerbiedinghen.

Onolorie was seer beroert als zy desen brief ghelesen hadde/niet te min verborgh zy soo seer alst haer moghelijck was t'gene zy peynsde/ ende seyde tot de Jonckvrouwe die den brief ghebrocht hadde: Mijn vriendinne/ seght uwer Meesterssen/ dat zy (u seyndende nae my) een werck ghedaen heeft/ niet wel voeghende eener soo grooter Vrouwen als zy is: Eñ dat om niet t'openbaren de vermetenheyt van den persoon die my dit gheschreven heeft/ en wil ick niet anders antwoorden op zynen Brief.

Also keerde de Jonckvrouwe wederom nae Abra/ der welcker zy verclaerde t'gene dat Onolorie haer belast hadde/ waer af sy met dē eerstē wat beschaemt was. Niet te min/ willende beletten haers Broeders leedt/ quam tot haer daer zy in een venster lach/ denckende noch op den inhoudt van den Brief;

maer zy en liet dat niet blijcken/ende
quamen in andere propoosten/ soo la
tot dat Abra haer begonde te segghe
Jck verwondere my/ Me Vrouw
hoe dat moghelijck is/ dat by de groo
schoonheyt ende wijsheyt die in u i
straffichey t ende versmaetheyt conn
plaetse hebben. Ghy hebt/ nae dat
verstaen hebbe/niet veel wercx gema
van den Brief/ die de Souldan my
broeder u gheschreven heeft/ ende v
der quellinghe die hy heeft om dat hy
bemint van soo goeder herten als hy
verclaert heeft. Jck bidde u om Go
wille/ te bedencken/ dat soo ghy lang
tijt alsulcke straffichey t tegen hem gh
bruyckt/zijn leven cort zijn sal/ ende d
ghy sult verliesen (hem verliesende) uw
besten ende ghetrousten dienaer die g
ymmermeer sult connen ghecrijghe
ende my oock terstont/die weerdich b
meerder straffe van den onghelijck d
hy u heeft ghedaen/ met u te bemin
(soo't onghelijck ghenaemt mach we
den) als hy: want hy noyt erghens o
en docht/dan om u ghehoorsaem te z
ende te believen/ ende ick om remedie
soecken voor zijn onlijdelijcke passi
t'welck d'oorsaeck gheweest is dat ick
hebbe ghesonden (met een van myn
Dienstvrouwen) t'ghene dat u niet b
haeght en heeft/ alsoo zy my heeft gh
boodtschapt. Onolorie aldus hooren
spreken Abra/ en conde haer reden
niet langer verdragen/ maer antwoo
de haer met eenen sueren ghesichte: M
dunckt/ Me Vrouwe/ dat u behoor
ghenoech te zijn t'ghene dat ghy alree
ghedaen hadt/ sonder my noch voord
te beswaren. Jn dier voeghen dat s
ick eenighe oorsaeck ghehadt hebbe va
onwillicheyt teghen uwen Broeder
overmits dat hy sich te seer hadde ve
geten tegen my/ghy hem meynt te on
schuldigē/ beschuldicht hem noch mee
eñ doet my vermoeden/ dat ghy twij

elt/of ick my oock achte een Dochter
e wesen van eenen soo grooten Keyser/
nde ghecomen van alsulcken stam/ dat
c niet liever niet en soude geboren zijn/
als in't weynichste te crencken t'minste
eel van mijner eeren. Eñ daerom seght
hem die u alsoo doet spreken/dat soo hy
volherdt in zijn dwaes voornemen / eñ
ghy in uwe moeylijckheyt / sal ick dat
alsulcken waerschouwen / die (my vre-
sende) sich sal beclaghen over u eñ hem/
alsoo ghy verdient. Ende haer om kee-
rende liet zyse alleen aen de venster/ al-
waer zy luttel tijts bleef: want siende
dat zy soo qualijck te vreden was/ginck
zy nae haer logijs / seer becommert zijn-
de/ hoe dat zy soude connen verberghen
voor den Souldan Zair dese antwoor-
de/ om hem niet gheheel te doen vallen
in desperatie.

Hoe dat Zirfee de Coninginne van Argenes in't Hof van den Keyser quã: ende van't ghene datter gheschiede tusschen haer ende Vrgande de onbekende.

Het achtste Capittel.

Abra dan keerde wederom tot den Souldan/ alsoo voorseyt is/ende in plaetse van hem te segghen t'gene datter tusschẽ haer ende Onolorie ghepasseert was/ onder hiel zy hem met ijdele hope alsoo/ dat hy meynde dat hyse alreede hadde in zijn ghewelt. Eñ dat hem noch meer dede ghelooven de logenachtighe woorden van zijn Susteren/ was / dat zy hem presenteerde van zijns Liefs weghen een bagghe/ waerom hy sich achte den gheluckichsten van der Weerelt: Also dat hy sonder langer te vertoeven quam in des Keysers logement/ende hy maeckte zijn rekeninge Onolorie aen te spreken/om noch meer van haer te verstaen als Abra hem belooft hadde: Niet te min en conde hy dien avont haer niet te kennen gheven als met den ooghen/ waer met hyse seer quelde. Maer al wast dat hy te vergheefs arbeyde/ en was de ghene die hem die bagghe ghegheven hadde niet min becommert oft geabuseert als hy/ten aensien van Lisvart/van wiens liefde ontsteken zijnde en wiste zy niet wat ghelaet dat zy houden soude/ verhopende hem dat mondelinghe te kennen te gheven: Noch van gelijcken oock Zaharan de Prince van Egypten / overmidts dat hy hem vrywillich hadden dienaer ghemaeckt van de schoone Gradafilee. Alsoo speelde de liefde met dese drie persoonen/ als daer op de zale quam een Jonckvrouwe in't swart gecleedt/ op haer hooft hebbende een Coninckliјcke Croone/ verghelschapt met twee Ridders te vollen ghewapent/uptghenomen t'hooft/ dat soo oudt ende grijs was/ dat hunne witte baerden ende hayr hun bedeckte tot den riem toe. Ende de Vrouwe comende tot den Keyser/ vraechde of Lisvart van Griecken-landt niet onder dat gheselschap en was. Hy/die doen coutede met den Prince Zaharan / quam tot haer ende antwoorde: Me Vrouwe/ dat ben ick/begeert ghy wat van my? Ter goeder trouwen/seyde de Coninginne / uwe groote schoonheyt gheeft daer soo goede ghetuygenis af/dat ick daer aen niet en twijffel: Ende ick geloove niet/ nae dien God u so uytnemende geschapen heeft/ dat ghy noyt yemandt bystandt geweyghert en hebt / die van u versocht heeft/ dat ghy't aen my sult beginnen het contrarie te doen: oock in een so rechtveerdige sake / daer toe ick u wil versoecken voor dit treffelijck gheselschap. Voorwaer/Me Vrouwe/ antwoorde hy/ick soude my gheluckich achten/u dienst te connen doen / soo het u beliefde my te

verclaren waer aen. Nae dien dat ghy my ſoo gunſtich wilt zijn/ſeyde zy/ ſoo bewillicht my de bede die ick u doen ſal: dan ſal ick't u ſegghen wat dat is. Ick bewillichſe u met goeder herten / antwoorde Liſvart/ ſo zy in mijner machten is. Nu/geeft my dan dat ſweert dat ghy aen u zijde hebt: want dat ſal my grootelijcx dienen/ in een ſake die ick te doen hebbe / welcke ick anderſins niet en can volbrenghen. Ende hoe wel dat Liſvart liever hadde willen verſaken de helft van't ghene dat hy hoopte te erven/ als dat te doen / en wilde hy nochtans zijn woordt niet eten / maer gaf der Coninginnen dat / haer ſeggheude: Neemt/Me Vrouwe/daer is t'gene dat ghy begeert: ende ſoo ghy noch meer begeert/ſal ick u ghehoorſaem zijn. Ende zy en antwoorde hem niet een woordt: maer gevende drie ſlagen met den platten eenen elcken van de Ridders dieſe gheleyden/ſeyde zy hun: Gaet ende doet t'gene dat ick u bevolen hebbe. Met deſe woordē grepen die twee oude Mannen Vrgande die met de Keyſerinne ſprack/ eñ haer hayr-hulſel af treckende / ſleepten zyſe met den hayre den trappen af/ ende d'oude Vrouwe kreet ſo deerlijck/ dat een yeghelijck deerde. Niet te min en conde haer niemandt byſtaen: want zy gevoelden al t'ſamen dat zy ſoo ſeer betovert waren/ dat zy hun niet meer en conden roeren als marmerſteene beelden: ende het werdt daer ſoo doncker/ dat in min als niet Vrgande eñ de gene die haer gewelt deden verſwinden/ ende de Coninginne oock/ſonder dat zy meer gheſien werden/ tot der tijdt toe dat die donckerheyt ghegaen was ter plaetſen daer Zair zijn ſteeckſpel hadde aenghericht. Ende daer werdt Vrgande ghelaten omringhelt met alſulcken vyer eñ hitte/dat men op thien ſchreden nae niet daer by en mochte comen. Ende alſoo bleef zy de reſte van dien dach/tot ſmorghens toe dat de Sonne opginck / [illegible] men ſach voor dien over vier pilar[illegible] van Jaſpis / waer tuſſchen dat een [illegible] brandenden ſtoel ſtonde daer Vrga[illegible] op ſat / eñ Liſvarts ſweerdt ſtack h[illegible] dweers door t'lijf/ ende zy claechde [illegible] een perſoon gantſch met pijne belad[illegible] ende gevoelende d'aenſtaende doot. [illegible] welck haren vriendē alſulcke droefh[illegible] veroorſaeckte dat wonder was / eñ [illegible] ſonder Liſvart eñ Perion / maer zy [illegible] conden daer in niet voorſien oft eenig[illegible] remedie daer toe vinden/ om der rede[illegible] wille die u nu verhaelt ſullen werden.

Ghy ſult dan weten / dat Zirfee [illegible] Coninginne van Argenes / de ſelve [illegible] Liſvart t'ſweert hieſch / wetende d[illegible] Vrgande te Trebiſonde gecomen wa[illegible]/ om t'voornemen van Zair te belette[illegible]/ ende te favoriſeren de vrpagie van L[illegible] vart ende Onolorie / hadde voorghen[illegible] men den Keyſer een prat te ſpelen/ en[illegible] hem ende den zijnen hinderlijck te zi[illegible] nae haer uyterſte macht /alſo haet te [illegible] ende waren haer teghen t'herte. En[illegible] om dat te doen quam zy in't Hof / en[illegible] dede de voorſeyde tooverije: de welc[illegible] ſy niet en hadde connen volbrengen ſo[illegible] der te hebben t'ſweert/ dwelck zy m[illegible] liſtichept creech. Ende doen volbrac[illegible] zy haren aenſlach ſo wel/dat de bedro[illegible] de Vrgande langen tijt in dat vyer en[illegible] martyrie bleef tuſſchen die vier pilae[illegible] nen van Jaſpis / waer aen dat hin[illegible] een rolle ende een tafelken van cope[illegible] daer in Caracteren gheſtelt waren[illegible] inhoudende t'ghene dat volght. In to[illegible] comende tijden/als men ſal ſien de tw[illegible] hoochmoedige Leeuwen d'een den a[illegible] deren bloedt doen laten/ door de cloec[illegible] hept van hunnen ontammelijcken he[illegible] ten/ende dat de crachtichſte in den ſta[illegible] ſal weſen om zijn leven te verlieſen / ſ[illegible] deſe tooveringe eynden: In dier voeg[illegible] dat/ om te verhoedē de aenſtaende do[illegible] van den ghenen dieſe t'naeſte ſal weſe[illegible]

llen hun openbaren twee Leeuwen/ lve in den punct alsmense voor verloren sal houden/ voor de ghene diese wederom ghegeven sullen werden/ betoonende de letteren van den vlammenden weerde de eerste plaetse voor den ontennelijcken Leeuwe.

Hoe dat de vrome Birmartes quam n't Hof van den Keyser van Trebionde, vervolghende t'ghene dat hy oorghenomen hadde met het beeldt an Onorie, ende van den strijdt dien y hadde teghen Zair.

Het neghenste Capittel.

Groote beroerte was daer in de vergaderinghe om t'leedt dat Urgande overcomé was/ ende bysonder nae't lesen van er rollen: want niemant en conde dat erstaen/ waerom het steeckspel van Zair dien dach uytghestelt werde/ ende ot den vijfthiensten ende laetsten dach/ oo wanneer (de Keyser wesende by de Vrouwen ende veel Edellupden) daer n de zale quam de vrome Birmartes/ hebbende in zijné armen het beeldt van e schoone Onorie de Princersse van Apolonie/ de welcke den Keyser toesprekende sonder hem eenighe eere te doen/ seyde overluyde: Seer machtighe ende uytnemende Prince/ het beeldt dat ick draghe van de gene die haers ghelijcken niet en heeft in volcomen schoonheyt/ ontschuldicht my van der misdaet daer ick in soude mogen gevallen zijn/ u niet te mijner aencomste) gedaen hebbende e eere ende reverentie / die de hoocheyt van uwer persoonen weerdich is. Eñ om u te verclaren d'oorsaeck die my beweeght heeft om in u Hof te comen/ sult ghy weten/ Heer/ dat ick voorgenomen hebbe te houden staende teghen eenen peghelijcken/ dat Me Vrouwe Onorie de Vrouwe van der schoonheyt / Princersse van Apolonie/ oversteeckt in volmaectheyt alle de uytnemenste van der Weerelt, alsoo ick verhope te betoonen met de Wapenen / onder dit besprech/ dat de ghene die daer tegen wilt seggen/ soo hy lief heeft de Dochter van eenen Keyser oft Coninck / sal ghehouden zijn het conterfeyt van haer met te brengen/ also ick dese doe/ die ghy siet: op dat/ soo ick d'overhandt houde/ haer tafereel mach stellen by d'ander die ick gewonnen hebbe: Ende soo ick de nederlaegh hebbe, sal ick moeten voortaen ophouden van mijnen voorneme/ sonder meer te beschermen de schoonheyt van mijner liefste / tot achterdeel van de ghene die daer door vercort zijn. Na dien dan/ Heer/ dat ghy verstaen hebt mijn begeeren: soo daer yemandt is die wil voldoen de conditien voor uwe Excellentie besproken / die sal my morghen vinden buyten desen Paleys / bereedt om hem te ontfangen. Voorwaer/ Ridder/ antwoorde de Keyser/ dese Vrouwe is seer in u gehouden/ wat my aengaet ick sal u Recht doen/ ende hem ende u dat doen gheschieden. Birmartes danckte hem ootmoedelijck / ende oorlof ghenomen hebbende / sette hy hem wederom te Peerde/ ende reedt langs de plaetse daer Zair ghelegert was. Ende hy vraechde nae de oorsake waerom/ de welcke hem verhaelt werde van punct tot punct. Ende besiende de figuere die hy droech/ seyde hy in hem selven: Voorwaer/ Me Vrouwe ende Meesterse/ ghy zijt my te weerdt/ om te verdragen dat Zair in die glorie soude blijven: Oock sal ick daer doot blijven / of hy sal bekennen d'onrecht dat hy u doet. Doen gaf hy zijn tafereel aen eenen van zijné Schiltknechten / ende hebbende de lancie in de vuyst/ reedt hy recht nae den Souldan/ den welcken hy seyde/ Ridder/ ick hebbe ver-

verſtaen d'ooꝛſaeck/die u ſoo lange hier doet blijven. Eñ nae dien dat u bekent is (alſo ick gheloove) de gene die ick toe-behooꝛ/ben ick verwondert / dat ghyſe niet uytgeſteken en hebt in de conditien/ op de welcke ghy dit gheuecht aengenomen hebt. Wat daer nu af is/ ick ſeg u/ eñ ſal houden ſtaende/ dat Me Vꝛouwe Onozie/ een Pꝛincerſſe van der ſchoonheyt/is alſulcke / dat zy haers gelijcken niet en heeft / d'welck ghy niet en condt wederſpꝛeken/oft anderſins ſalt u vooꝛ ſeker qualijck vergaen. By alle onſe Goden/antwooꝛde Zair: Ridder / ick en hadde noyt ghedacht / dat ghy u alſo gheabuſeert ſoude hebben / t'zy in de ſchoonheyt van de ghene die ghy alſoo vermaert / oft in d'ontſach ende reverentie die ghy behooꝛt te hebben aen alſulcken perſonnagie als ick ben: Oock ſoude ic onweerdich zijn des ſtaets daer ick in ben/ ſoo ick niet en ſoude connen houden ſtaende/ t'gene dat alle de weerelt niet en ſoude connen ontkennen / eñ met een te ſtraffen die opgeblaſentheyt die ghy tegen my hebt ghevoꝛpuckt. Soo veel te beter/ſeyde Birmartes/ wy zijn nu ghereedt om te vechten. Het eynde antwooꝛde Zair/ ſal my aenghenamer zijn als t'beginſel. Doen reden zy van malcanderen eenen goeden rinwech/ eñ alſdoen quam de Keyſer ende de Vꝛouwen aen de venſteren:want men quam hun waerſchouwen / dat die twee Ridders malcanderen wilden verſoecken/ waer af Liſvart ende Perion ſeer verblint waren/wenſchende dat den hoochmoet van Zair dooꝛ Birmartes mocht vernedert werden/om dat zy geen middel en hadden om zijn partije te weſen. Doen blieſen de Trompetten / ende de ſtrijders beſpꝛongen deen den anderen ſoo ruydelijck/ dat hun lancien ghebꝛoken werden tot aen hun handen / ende zy quamen alſo tſamē/ dat tPeert van Zair viel ende de Meeſter daer onder/

eñ was Birmarters alſo beſwimm dat ſo hy geen hulpe gevonden en hal aen der manen van den Peerde/daer ſich aen hiel/ſoude hy ghespꝛongen h ben ghelijck dander / de welcke (ra zijnde ende cloeck van herten) terſtor over eynde was/eñ aenveerdende zyn ſchilt nam hy zijn ſweerdt in de han ſeggende tot Birmartes: Nae dien d ick dooꝛ de faute van mynen Peerde voet ben/ſtaet af/ oft ick ſal d'uwe do den/ ſoo ghy my niet toe en laet/ dat i my wederom te Peerde mach ſetten ſoo ghy zijt. By Godt/antwooꝛde h ick en weet niet wat ghy noch aen n verſien hebt / dat ghy meynt dat ick ſoude willen bevechten met vooꝛde. Ende derhalven ſal ick afſtaen / op d de ghene die van ons tween ſal de ne laegh hebben / niet en can toeſchꝛijv zijn achterdeel als ſich ſelven. Eñ do ſtonde Birmartes ſtracx af / ende he deckende met zynen ſchilt / begonde t ſchen hem tween ſoo ſtraffen ghevecl dat alle de toeſienders daer af verwo dert waren: Oock ſloeghen zy alſulc ſlaghen/dat de voncken ſoo uyt hunn harnaſchen ſpꝛongen/dat zy ſchenen t vyer te ſtaen. Eñ alſo hielen zijt ſtaen vier uren lanck ende meer/ ſonder d men conde mercken / wien dat de F tuyne meer vooꝛdeels boode. Eñ Z weynich ghequetſt zijnde ende beno overmits de groote hitte die daer wa vertrock ſich wat achterwaerts. H ho/ſeyde Birmartes/wy beginnē eer eñ ſoeckt ghy alree de ruſte? Vooꝛwa Ridder / ghy zijt weynich ghedacht der ſchoonheyt van de ghene daer g vooꝛ vecht/ ende haer goet recht hou ſtaende. Neen/neen/ een van ons twe moet eerſt vallen / dan ſullen wijt gh mack met meerder bequaemheyt ſo ken als nu. Eñ de Prince Zair/en w niet wel te vꝛeden om deſer wooꝛde maer beſchaemt ende vergꝛamt zijnt

antwoorde hy hem: Voorwaer Ridder/ ick meynde u vrientschap te doen: maer nae dien dat so is/ belove ick u/ dat noch ghy noch ick die vryheyt niet en sullen gebruycken/ aleer d'een oft d'ander d'overhandt sal hebben / ende sonder meer woorden te ghebruycken/ hernamen sy hunnen strijdt veel heftigher / waerom Zair allenskens zijn bloedt verliesende hem bevandt slapper als hy ghewoon was/ niet dat hy daerom toonde eenige bloohept oft cleynichept van herten: Ende ter andere zijden / hoe dat Birmartes langer herde/ hoe hy hem cloecker/ lustiger/ ende verscher toonde/ ontwijckende zijns vyandts slaghen/ ende hem alle reysen treffende. Twelc siende Abra/ bedroeft wesende tot der Zielen toe/ en wist niet wat gelaet dat sy soude houden/ niet achtende minder t'verlies van der eeren haers Broeders/ dan of hy't leven verlooren hadde. Eñ om daer in te voorsien/ keerde sy haer tot den Keyser/ eñ seyde hem: Mijn Heer/ soo't u beliefde/ soude ic geerne die twee Ridders gaen bidden/ dat sy souden willen ophoudẽ van vechten om mijnent wil. De keyser/ die niet wel te vredẽ en was dat Zair so qualijck getracteert werde in zijn Hof / soo gheerne hadde hy hem gheeert ende wel onthaelt/ antwoorde haer/ dat sy seer wel soude doen/ eñ dat hy haer daerom seer badt. Met desen woorden stondt Abra op/ eñ werdende ghelepdt met Perion ende Lisvart tot in den camp / seyde sy dat sy hun wilde aenspreckẽ/ daerom d'een ter eener ende d'ander ter andere zijden sich vertreckende om haer te hooren sprekẽ/ sy haer ghespreck begonde op't minnelijckste dat sy conde. Ridder/ seyde sy/ soo daer so veel beleefthepts in u is/ alsser crachten ende groothertichept van ghemoet is/ so bid ick u dat ghy om mijnent wil desen strijdt wilt verlaten / ghemerckt dat hy niet aenghevanghen en is uyt vyandtschap die daer is tusschen u beyden/ eñ t'is meer dan ghenoech dat ghy alreede gedaen hebt. Birmartes siende dat sy so schoon was ende so bevallich/ oock dat Zair sweech/ antwoorde hy haer: Me Vrouwe/ ick soude wel grootelijcx begeeren/ dat u beliefde my te gebruycken in meerder saken als dit zijn/ u versekerende/ dat de weerdichept van uwer schoonhept my gebieden mach in alles ende t'aller plaetsen/ om u gehoorsaem te wesen. Met meerder redenen dan en sal u sulcx van mijnent weghen niet werden ghewepghert / in een sake daer in ick meyn niet meer voordeels te hebben als dese Ridder/ so cloecken ende dapperen Vechter heb ick hem bevonden: Daerom doet soo veel / dat hy't u van ghelijcken bewillighe. De Goden willen my die genade doen/ seyde sy/ dat ick't eeniger tijdt dat tegen u mach vergelden. Wat aengaet zijnen wille/ die en is niet anders dan de mijne/ ende hy sal alles doen dat ick hem sal bidden: Also sal d'een ende d'ander ontslaghen zijn van malcanderen langher overlast te doen dese reys. Seer wel/ Me Vrouwe antwoorde hy / ick ben u dienaer/ ende bereyt tot uwẽ bevele. Dese beleefthept werdt soo goet bevonden van alle het gheselschap / dat Birmartes daer af groote eere behaelde/ ende was Zair wonderlijcken seer aenghenaem / om alsoo met eeren te mogen ontslagen zijn van den perijckel daer hy in gheweest was/ selve op den laetsten dach van zijnen aenslach. Doen schepden van daer de twee Champvechters/ eñ met trommelen ende andere instrumenten ginck Zair wederom in zijn Pavillioen / alwaer hy wert gevisiteert van den Chirurgijns/ die geen dootwondẽ aen hem en vonden. Nu wast wel laet/ waerom de Keyser hem ter tafelen ginck setten om d'avontmael te houden: Ende nae den eten quamen daer op de zale thien

Jonckvrouwen/hebbende elc een bran-
dende tortse in de handt/ eñ achter hun
de Prince van Egypten/ brengende een
Croone soo seer verciert met gesteente/
datse onweerdeerlijc was/ende neffens
hem ginck een seer schoone Vrouwe eñ
wel ghepareert/draghende een gouden
Vat gheamallieert/ eñ soo wel gemaect
dat wonder was. Ende de Prince tradt
tot Onolorie/ende hem legghende voor
haer op beyde zijn knyen/seyde hy over
luyde: Seer uytnemende ende deucht-
same Princersse/ Zair Souldan van
Babylonien/ mijn Heer/ seyndt u dese
Croone/ ende bidt u/ dat ghy die wilt
aennemen tot een gedenckenisse van de
ghene die hy verkregen heeft onder uwe
faveur/ eñ met soo grooter glorien/ dat
ghy daer af ghetuyge zijt: Hy schenckt
u oock dit Vat/gheweerdeert zijnde op
duysent marck gouts/het welcke soude
den prijs gheweest zijn van den ghenen
die hem overwonnē hadde. Nu ist also/
dat hem de victorie verbleven is/ alsoo
een yegelijck weet sonder dat hy is con-
nen overwonnen werden van yemandt
anders/ als van uwen ghesicht alleen/
alsoo sy alle zijn ende sullen wesen die u
sullen sien: Waerom met recht u toe-
comt die Croone ende t'Vat/dwelck hy
u bidt in danck te willen nemen/ ende
van soo goeder herten/ als hy begheert
deel te hebbē in t beste van uwer goeder
gratien. Maer dit gesegh en behaechde
Onolorie niet/ende noch min Lisvart/
die Zair haette/ eñ niet sonder redenen.
Niet te min Onolorie wijs eñ verstan-
dich zijnde/ verborch dat doen ter tijdt/
eñ antwoorde den Prince: Heer Prince/
ick bedancke den Souldan ootmoede-
lijck van der eeren die hy my ghedaen
heeft. De Croone is wel weerdich te
blijven in't Hof van mijnen Vader des
Keysers/ ter gedachtenisse van eenen so
grooten Heer diese my seyndt/ ende ick
antfangse oock ten dien opsien: eñ wat
aengaet t'Vat/ na d'uytwijsen van
redenen daerom hy my dat seyndt/ a
ghy seght/ soudet (hem voor behoud
zijn goetduncken) met meerder reden
toecomen zijner Susteren: Niet te m
en sal ick't niet afslaen/ besorgende d
hy my soude achten onbeleeft ende qu
lijck ghemaniert. Eñ met alsulcke a
woordt keerde de Prince van Egypt
wederom nae Zair/ zijnde de Keys
seer wel te vreden met alle t'gene datt
ghepasseert was. Ende overmidts d
tijdt was om slapen te gaen/ vertro
hem een yegelijck: Maer d'ure ghec
men zijnde/ dat Lisvart ende Perio
ghewoon waren sich te vinden in d
hof by hun liefstē/ gingen sy derwaert
soo heymelijck alst mogelijck was. E
onder andere propoosten begeerden
een bede van hun/ die hun bewillic
werde: Ghy en sult niet strijden/seyd
de twee Vrouwen/ tegen den vreemd
Ridder (alsoo hieten sy Birmartes) t
eynde dat de vriendtschap die wy't s
men hebben/niet ontdect en werde t'z
ner oorsake. Twelck sy hun accordee
den met grooten leedtwesen/om der w
gheerten wille die sy hadden om teghe
hem te vechten/ ende met een soo goe
ende rechtveerdighe oorsake. Ende ho
wel dat Onolorie soo luttel liefde hadd
tot den Souldan/ alsoo voorseyt is/so e
wilde sy nochtans Lisvart noyt segge
van de brieven die hy haer gheschreve
hadde/besorgende twist te maken/mae
sy versweecht dat. Eñ de twee Ridder
vertrockē hun vā daer/ verwachtend
wat Birmartes smorgens maken sou
de/als hy behoorde de ghevechten te be
ginnen/daer hy hem af beroemt hadde
Eñ om dat te doen/vandt hy sich smor
ghens in't opgaen van den dach op d
steeckbaen/ alwaer corts daer nae te
banen quam teghen hem de Prince van
Chipre: Maer hy queet hem seer qua
lijck/ want het conterfeytsel van Abra
bleef

bleef daer te pande/hoe lieflijck ende ge-
ienstich dat hy haer oock was. Ende
an gelijcken geschiede Zaharan/daer
atende de ghedaente van Gradasilee/
om wiens wille hy dach eñ nacht sterf.
Wat wilt ghy dat ic u segge? De Prince
van Alexandrië/de vryer van de Doch-
ter van den Coninc van Jerusalem/en
hadde niet veel beter/noch veel andere
waer af onse Historie swijght: daerom
dat sy Amadis van Griecken landt toe-
gheepgent is/ende niet Birmartes: De
welcke/ na dat hy drie weken gheweest
was in't Hof van den Keyser/ schepde
hy van daer/ sonder dat hy sich bekent
maeckte. Nu/ Godt wil hem geleyden/
ende laet ons tot onsen eersten propoost
comen.

Hoe dat Abra haer gedachten ont-
deckte aen Lisvart van Grieckenlant
eñ van der antwoorde die hy haer gaf.

Het thienste Capittel.

EEn maent oft meer bleef Zair in zijn Camer sonder uytgaē/ om der wondē wil die hy ontfangen hadde strijdende tegen Birmartes/ duerende dien tijt was hy de gepassijtste Prince van der Weerelt/ om dat hy Onolorie niet en sach/ waer af zijn verdriet soo groot was/ dat sonder de vertroostinge van Abra/ de doot hem nae by was. Maer wat ist? Dese Dochter met gelijcke quetsure beladen zijnde/van wegē der liefde die sy droech den Prince Lisvart/wassende dat vyer allenskens/ ontstac haer t'herte so seer/ dat sy achterlatende alle schaemte ende eerbaerheyt/die geern zijn byden Vrouwen ende Jonckvrouwen / die eerlijck zijn ende wel geboren/ voor haer nam/ wat daer af oock soude mogen comen/ niet langher te verswijghen sulcx dat sy t'meeste behoorde te verberghen / ende haer lief te kennen te gheven t'gene dat haer soo seer quelde/ vertrouwende soo seer op hare schoonheyt/ dat (nae haren goetduncken) hy haer niet en soude afslaen / maer dat hyse geerne voor zijn liefste soude aennemen. Ende alsoo sy't voorgenomen hadde stelde sy't te wert. In dier voeghen / dat sy't eenighe tijde als Lisvart Zair was gaen besoecken/ sy hem dede bidden dat hy in haer Camer wilde comen / alwaer sy ghegaen was. T'welck hy haer niet en conde weygeren (hoe wel dat hy't niet geerne en dede) op dat hy niet onbeleeft en soude gheacht werden/ende bysonder tegen een alsoo grooten Pricersse. Ende derhalven hare bevele ghehoorsaem wesende/ quam hy by haer/ eñ vandt haer sitten op een groen flouweelen bedde. Eñ zy hadde haer dien dach om zijnent wille fraey gepareert/ niet hebbende op haer hooft als eenē roosen krans / ende gecleedt zijnde met wit sattijn / eñ was haer hayr blonter als een becken / ende zy scheen soo schoon/dat men haer doen voor een tweede Venus soude aengesien hebben. T'welck Lisvart also beweechde/ dat hy in hem selven seyde / dat hy noyt gesien en hadde (uytgenomen zijn Vrouwe) eenighe andere/die hem beter beviel. Ende so zy sach dat hy haer ghenaeckte/quam sy om hem t'ontfangen/ eñ met een goede gratie half beschaemt zijnde/ende met eenen rooden aensicht/ betuygende de beroerte van harer liefde/ badt zy hem dat hy soude willen sitten/daer nae seyde zy hem: Ick bidde u mijn lieve Heer eñ vriende/ te excuseren het ghewelt dat de liefde my doet/ my hebbende soo't onderbracht de schoonheyt/daer de Goden u mede voorsien hebben/ dat ick moet bekennen dat die wreede tyran so wel belegert heeft mijn eerbaerheyt/ dat hy overweldigende de deuren van der redenē/ my bedwongen

heeft u te bekennen eñ te openbaren het gantsch secreet van mijner bedroefder herten / ende van u tot ghenade te versoecken/om meerder met lijden met my te hebbẽ/als ick schaemte gehadt hebbe om teghen u te ghebruycken alsulcke eñ soo vreemde stoutheyt: vertrouwende so veel op uwe eersaemheyt/ dat sonder straffigheyt te ghebruycken/ghy mijner ghenadich sult zijn/ ende my't leven salverende/ de doot sult weeren die my genaeckt. Maer eylacen/so daer (tot mijnen ongheluck) een ander my alreede is voor comen/ om Gods wil / mijn lieve Heer eñ vriendt/ wilt doch u selven ghewelt aen doende/daer af trecken t'gene dat ghy haer hebt laten ghenieten / om my alleen (die u meer beminne als mijn eygen Ziele) daer af een present te doen: Ende soo ghy sulcx uytstelt/ weest versekert dat in corten tijden uwe Abra / u sal laten tot een getuygenisse van't verdriet dat sy verdraeght het lichaem sonder Ziele. Eñ sprekende dese woorden/ vielen haer groote tranẽ ten oogen uyt. Waer af Lisvart seer becommert zijnde/ en wiste niet wat hy haer antwoorden soude: Want hoe seer dat haer lieflijck spreken hem beweechde tot medelijdẽ/also seer oft meer verhinderde dat de groote liefde die hy Onolorie droech. Niet te min om niet gheacht te werden oft ongheschickt/ oft ontrouwe / antwoorde hy haer eyndelijck: Me Vrouwe/ick en ben niet soo verre van den redenen verbreemt / oft ick en bemercke seer wel de weldaet die my Godt doet/ my soo bemint makende van alsulcken groote Vrouwe ende Princersse/sonder haer opt eenigen dienst ghedaen te hebben/ ende ick soude die weldaet voor de meeste achten die my soude mogen ghe-schieden/ so de Wet die ghy houdt (contrarie van der mijne) daer niet tegen en strede. Ende ghy weet wel/ dat een van de principaelste puncten is/ dat [illegible] sulcke saken moet voor behouden ende aengemerckt behoort te werden: want andersins wesende uwe eere eñ de mijn beschadicht/ souden onser beyde Zielen in alsulck perijckel vallen/ dat ghy ende ick moeten te rugge stellen alle affectie om die daer af te wachten. Derhalven bidde ick u/sonder voorder te varẽ/dat ghy u wilt bedencken/ hoe dat wy hier in souden moghen handelen. Eñ dencke dat ic alsdan sal ghenuechde nemen ende daer toe arbeyden om u te vrede te stellen/ u aenbiedende mijnen dienst / ende mijn persoon met een/ om u te believen ende gehoorsaem te zijn alle mijn leven lanck. Meer andere vertooningen dede haer Lisvart/verhopende haer dat uyt den hoofde te steken/ ende haer niet geheel mistroostich te maken/ haer siende soo benout/ van vreese dat haer daer af wat quaets soude moghen overcomen: [illegible]e wel dat duysent dooden hem aengenamer souden hebben gewe[e]st/ als in't minste te faelgeren in de getrouwicheyt die hy Onolorie schuldich was. Ende alsoo bleef Abra eenichsins vernueght/ waer af Lisvart oorlof nam/ om by Perion te comen/ den welcken hy verhaelde van punct tot punct alle de propoosten die tusschen hun beyden gevallen waren / die hem verwonderde van der seer grooter liefde/die also bedwonghen hadde t'herte van een so eerlijcken Vrouwe/om te openbaren eenẽ Ridder een sake daer harer eeren so veel aen gelegen was. Ende veel dagen daer nae werde Lisvart van Abra dicmael ontboden. Maer hy bleef daer af so seer als hy conde/ bemerckende dat haer passie soo by ende het remedie so verre te soecken was. Waerom dese arme Vrouwe erger dan doot wesende / [illegible]rende dagelijcx haer lijden/docht sy(om alle oorsaeck haren Lief te weeren/van [illegible]der Onolorie lief te hebbẽ/daer aen [illegible] twijffelde) haren Broeder aen te spreken/

en/eñ sy twee t'samen zijnde/ begonde
hem te seggen: Ghy weet/mijn Heer/
wat hoocheyt dat het onsen Goden
elieft heeft u te stellen/ u hebbende toe-
elaten te overwinnen so veel Landen
onder eenich ongeluck oft teghenspoet
ghecrijghen. Niet te min nae soo veel
helucx/ om te verhinderen dat u herte
ch niet meer en soude verheffen alst be-
hoort/ hunner vergheetende / hebben sy
oegelaten u te laten overwonnen wer-
en/ ende te maecken een slave van een
wacke Vrouwe/ die haer nu mach be-
oemen te hebben in haren dienst eñ on-
er haer Jock de Conincklijcke Croon
an Babylonien. Nu dan/Heer/so ghy
oel bemerckt alle dese dinghen/eñ oock
en tijt geledẽ zedert dat ghy upt uwen
Lande zijt ghetrocken/sonder dat ghy
och volbracht hebt een deel / ick wil
wijghen uwe gheheel voornemen/ sult
ghy mijnen raedt volghen / hoe wel
en (wellicht) seer swaer sal duncken
m doen. Maer ghebiedende over u sel-
en/ende dwingende uwen wille/sullen
redenen eñ den tijdt u dien doen goet
inden ende noodich: Bysonder so ghy
cht neemt op uwe afcomste / de groot-
oedicheyt van uwer herten/ ende de
licht die ghy schuldich zijt uwen Co-
inckliijcken staet: Verhopende dat soo
hy my wilt gelooven / dat ghy corte-
ijck wederom sult keeren nae Babylo-
ien/ met groote vernueginghe van de
noeyten die ghy ghehadt hebt om van
daer te trecken. Ende om u te verclaren
hoe dat ick dat verstae: Nae dat ick lan-
ghe overpeyst hebbe de liefde die ghy
haer draeght die u also heeft vernedert/
nde de cleyne middel die daer is om die
met ghewelt te vercrijgen/sonder uwen
persoon in groot perijckel te stellen/ ten
opsien van des Keysers macht / heb ick
een listicheyt bedacht / de welcke (wel-
licht) ghy niet vreemt en sult vinden.
Ghy sult u morghen op't costelijckste
toerustẽ dat ghy condt/ ende verghe-
selschapt met de principaelste van deser
vergaderinghen / sult ghy gaen eten by
den Keyser: Den welckẽ ghy (nae d'op-
heffen van der tafelen) vertoonen sult in
de tegenwoordicheyt van hun allen/dat
ghy ter eeren Gods/ende zijner Keyser-
lijcker Majesteyt/ daer nae van alle de
Christenheyt/ghy ende ick met alle de
Princen die met u ghecomen zijn/ wilt
den Christelijcken Geloove aen nemen
ende ghedoopt werden/ onder conditie/
dat hy u daer na een bede sal vergunnẽ:
de welcke u geaccordeert wesende/ ende
Christen geworden zijnde/sult ghy van
hem ten Houwelijck begeerẽ Onolorie/
eñ ick wat anders/ t'welck ick tot daer
toe verswijgen sal. Ende ick ben verse-
kert/dat ghy door desen middel tot uwẽ
voornemen sult comen: ende wederom
ghecomen zijnde in Babylonien/ sullen
wy daer handelen van onse saken ende
conscientien/soo wy bevinden sullen het
beste gheraden. Ende zijt versekert/ dat
andersins de Keyser wettighe oorsaeck
sal hebben / om u zijn Dochter te wey-
gheren/ wesende ghy ende hy van con-
trarien Gheloove. Ghy sult dan desen
avont doen roepen de principale Hoof-
den van uwen Leger/eñ hun verclaren
uwen wille/sonder hun yet te verbergẽ
ende ick gheloove dat sy u ghehoorsaem
sullen wesen/ eñ gantschelijc sullen doen
t'ghene dat ghy hun beveelt. Waer in
Zair terstont bewillichde. Ende der-
halven dede hyse by hem comen / daer
nae verclaerde hy hun alle t'ghene dat
ghy hebt ghehoort/ dwelck sy seer goet
vonden eñ loosselijck bedacht / verclа-
rende (so veel hun aenginck) niet te wil-
len faelgeren in zijner begeerten.

Hoe dat de Souldan Zair ende Abra
zijn suster, met den Coninghen ende
Princen van hunnen Heyr-legher,

Christenen werden, ende van der beroerte die daer ontstonde in't Hof van den Keyser.

Het elfste Capittel.

Den listighen vondt die Abra gegeven hadde Zair/ om Onolozie te gecrijgen/ hadde hy soo wel ter herten ghenomen/ dat hy verwachtende den dach/ de gheheele nacht niet en conde geslapen/ ende smorgens dede hy zijn Coninclijck gewaet aen/ ende vergheselschapt zijnde/ met groote triumphe eñ heerlijckheyt/ quam hy by den Keyser / waer met hy des noenens at / ende de Keyser eñ zijn twee Dochters saté vast neffens hem. Maer t'leste gherecht en was soo haest niet op genomen/ oft hy vermaent zijnde van't ghene dat hem prickelde/ ende richtende zijn sprake tot den Keyser/ begonde hem te segghen: Seer machtighe Keyser/ ick achte wel dat u niet alleen van nu en zijn bekent de Coninckrijcké ende groote Landen/ die ick gewonnen eñ tot mijner Croone ghevoeght hebbe/ van der tijt af dat de Goden my hebben gheroepen tot den Gouvernement van den besten deel van Asien: eñ voerende selve in persoon mijn onoverwinnelijcke Heyrlegers / gheduerende de langhe reysen / en heb ick my noyt traegh oft langhsaem betoont/ maer sonder aen te sien perijckel/ hitte/ koude/ de lanckheyt van den tijde/ oft oock eenich ander gevaer dat daer voor quam / heb ick't al t'samen soo ghewillichlijck verdragen/ als de minste van mijne Soldaten. In dier voegé dat (met hulpe van der Fortuynen) vijfthien machtighe Coningen hun onder mijn tribuyt hebben begheven/ het meestendeel van de welcke my ghevolcht zijn tot in u Hof / alwaer sy nu noch zijn. Nu ben ick alle mijn leven lanck gheacht ghewееst de geluckich[...] Prince die opt Scepter droech: Ma[...] alle de weldaden die ick hier te voor[...] heb ontfanghen/ zijn luttel oft niet / t[...] aensien van een / die ghy verstaen sul[...] ende waer af dat ick meyn dat ghy en[...] alle desen Edeldom verwondert sal w[...]sen. Het heeft Godt den Schepper b[...]lieft my te gheleyden in dese uwe groo[...] Stadt/ ende my terstont te gheven ken[...]nisse van den waeren Geloove dat gh[...] Christenen onderhoudt: ende waer na[...] ick voortaen voorgenomen hebbe te le[...]ven ende te sterven: gheen meerder ve[...]driet hebbende in't herte/ als dat ick da[...] so lange uytgestelt hebbe te doen. End[...] op dat ghy metter daedt siet dat ick nie[...] ydelijck en spreke/ nu ende in de teghen[...]woordicheyt van alle dese vergaderin[...]ghe/ sal ick/ mijn Suster / ende alle des[...] Princen mijn ondersaten / den Doo[...] ontfanghen / verhopende dat ghy dae[...]nae/ ghebruyckende uwe ghewoonlijck[...] mildicheyt/ my niet en sult weygheren een bede/ die ic u bidde my te willen ver[...]gunnen. Voorwaer de propoosten va[...] Zair behaechden wonderlijcke wel all[...] den genen die dat hoorden/ eñ bysonder den Keyser / die sonder vertoeven hem beloefde alles dat hy van hem soude be[...]geeren/ nae dat hy den Doop soude ontfanghen hebben/ also hy beloefde. Ende onder dit bespreck werde de Souldan/ zijn Suster / eñ de Heydensche Princen gheleydt nae de groote Kercke/ alwaer sy door eenen Bisschop alle te samen gedoopt werden/ ende daer nae wederom gheleydt in grooter triumphe nae't Paleys. Ende Abra quam terstondt tot Onolozie/ ende vallende op haer knyen seyde sy haer: Deuchtsame Princersse/ ick bidde u seer ootmoedelijck/ dat aleer mijn Heer ende Broeder zijn bede doet aen den Keyser/ ghy my wilt vergunné t'gene dat ick u sal bidden Onolozie die sach dat sy haer alsoo vernederde / liet haer

aer beleefdelijck op / ende antwooꝛde
aer / dat ſy van haer niet en ſoude be-
eeren / dat haer geweygert ſoude wer-
en / ſoo't in harer macht ware. Me
Vꝛouwe / ſeyde Abꝛa / ick heb altijt al-
ulcke opinie van u gehadt / als ick in u
evinde. De bede die ghy my gheaccoꝛ-
eert hebt is / dat ick nu Chꝛiſtene we-
ende alſoo ick ben / ende ſoo ſchoon ende
del als eenen yegelijcken kennelijck is /
hy gebiedt aen Liſvart vā Gꝛiecken-
andt / dien ick hier by u ſie / dat hy my
eme tot zijn wettige ghetrouwe Huyſ-
ꝛouwe / dwelck hy u niet en ſal affſlaen
lſo ick verhope / overmits dat hy ghe-
acht is een vā de beleefſte Ridders van
der Weerelt. Onoloꝛzie was hier af ſeer
beroert: Niet te min wijs ende liſtich
zijnde / verboꝛgh ſy haren onwille / ende
antwooꝛde haer: Me Vꝛouwe / alle
t'ghene dat ick vermach aen Liſvart /
dat is hem te bidden dat hy't doe / ſoo
hy't vermach te doen / ſulcx als ghy van
my verſoeckt: Eñ ick bid hem daerom
met ſo goeder herten als ic dat begeere.
Met deſe woorde tradt Liſvart vooꝛ /
ende ſeyde tot Abꝛa: Vooꝛ ſeker / Me
Vꝛouwe / ick meynde dat ick meer in
noot ſoude weſen / om middelaers te
vinden tot deſer ſaken / als dat ick daer
toe ſoude ghebeden werden / ten aenſien
van uwer gꝛooter ſchoonheyt / den ſtaet
daer ghy in zijt / ende der eeren die ick
uwen Bꝛoeder den Souldan ſchuldich
ben. Maer nae dien dat ghy Me Vꝛou-
we Onoloꝛzie hier met hebt willen quel-
len / om my alſulck aengenaem bevel te
doen / ſal ick haer gehooꝛſaem zijn / ende
u trouwen binnen dꝛie weken / ſoo't in
mijner machten is / het welck vooꝛ my
ſal weſen de meeſte weldaedt eñ eere die
ick alle mijn leven verhope. Ende t'ge-
ne dat my ſulcx doet uptſtellen tot daer
toe / is / dat ic verwachte de wedercom-
ſte van eenighe Ambaſſadeurs / die ick
ghesonden hebbe nae mijnen Vader den
Keyſer / om van hem conſent te crijghen
dat ic mach houwen daer't ende alſoo't
my goetduncken ſal / als die ſullen we-
derom ghecomen zijn / ſal uwen eñ mij-
nen wille volbꝛacht werden / ende dat
belove ende ſweer ick u alſo. Seer wel /
ſeyde Abꝛa / dat is my ghenoech vooꝛ
deſer tijt. Niet te min was haer die upt-
ſtellinghe ſeer verdꝛietelijck / ende noch
meer ſuſpect / als haer te vooꝛen Ono-
loꝛzie was. Eñ de Souldan was in den
eerſten ſeer verwondert / hooꝛende zijn
Suſter alſo ſpꝛeken: Maer hy hielde ſo
veel van Liſvart / eñ hy was hem alſo
gherecommandeert / dat hem dien toe-
comendē Houwelijck aengenaem was.
Eñ hy begaf hem terſtont tot den Key-
ſer / ende ſeyde hem: Heer / ghy weet dat
ghy my een bede bewillicht hebt / heb-
bende volbꝛacht daer in ic my t'uwaert
verbonden hadde: Nu dan / weſende een
Chꝛiſten / bid ic u dat ghy uwen wooꝛ-
den macht gevende / ick van u mach ge-
crijghen t'ghene dat ick u met redenen
mach aenſoecken. Heer Bꝛoeder / ant-
wooꝛde hy / begheert dat ghy wilt / ende
ick ſweer u byden Eedt dien ick Gode
ſchuldich ben / ende by mijner Croonen /
dat ick eer ſoude bewillighen in de ver-
derffeniſſe van mijnen ſtaet / ende van
mijner eyghener perſoonen / als te fael-
geren in't minſte punct van der beloftē
die ick u ghedaen hebbe. Alſdoen ney-
gende ſich Zair tot der aerden toe / ſeyde
hy: Heer / ſoo bid ick u dan / dat ghy my
ten Houwelijck wilt geven uwe Doch-
ter Onoloꝛzie / de welcke ghy my niet en
condt geweygeren / weſende van alſulc-
ker machten als eenen yegelijcken ken-
nelijck is. Eñ hoe wel de Keyſer te voo-
ren hadde vooꝛghenomen die Liſvart
ten Houwelijc te geven / aenmerckende
dat de ghene die hem ſelven aenboodt /
meerder ende machtigher Pꝛince was /
als daer in gheheel Oꝛienten was / ver-
anderde hy van vooꝛnemen. Ende der-
halven

halven so om dese redenen wil/ als oock
om niet bevonden ofte geacht te werden
dobbel in zijnen woorden/ antwoorde
hy hem: Heer/ ghy doet mijner Dochte-
ren ende my soo groote eere aen/ dat ic
onghelijck soude hebben u die weyghe-
rende: Maer op dat desen Houwelijck
by dien van mijnen bloede ende anderẽ
alsulck bevonden werde als ic wensche
bid ick u dat ghy niet qualijck en neemt
dat ick hun eerst dat te kennen gheve.
Maer wat daer af is/ ick vergunse u/
ende gheesse u van nu aen. Wie datter
verbaest ende qualijck te vreden was/
daer af soude u Lisvart beter connen
onderrichten als ick: ooc betuyghde hy
dat genoechsaem. Want ter selver ston-
de overwonnen zijnde met gramschap/
en conde hy hem gheensins wachten/
maer ginck tot den Souldan/ eñ seyde
hem: By Godt/ goet Heer/ uwe glorie
heeft te verre overtreden de palen van
der redenen/ verrende onderstaen aen
den Keyser te versoeckẽ een dinck/ daer
ghy geen recht en behoort toe te preten-
deren: Oock is hier een/ die hem meer-
deren dienst ghedaen heeft/ eñ niet min-
der van staet als ghy: ende die in aller
manierẽ beter heeft verdient Me Vrou-
we Onolorie als ghy doet. Waerom ic
zijn Majesteyt ootmoedelijc bidde/ dat
hem gelieve (aleer dit volbracht werde)
hier op rijpelijc ende met goeden raede:
te dencken. Om deser woorden wille
werde de Souldan seer vergramt/ ende
niet meer twijffelende / oft de ghene die
soo hooghe sprack en was de vryer/ die
eenich seggen wilde hebben aen zijn lief-
ste/ antwoorde hy hem vermetelijck:
Godt en wil my nemmermeer helpen
soo de Keyser u niet en straft/ sal ick my
over hem beclaghen / ende niet over u/
die geensins mijns ghelijcken zijt. Och
ghy boeve/ seyde Lisvart/ ben ick't dan
die men also moet straffen? Ic sal daer
blijven/ soo ghy daer niet eerst ten dans

en comt. Ende soo hy die woorden v
eyndt hadde / nam hy't sweerdt in
handt/ ende meynden hem overmits
houwen: Maer de Souldan ontwe
dẽ slach/ de welcke met ongeluck ra
den soon van dẽ Hertoch van Alafon
die daer na niet meer en sprack. Wa
om de bero rte ende opr oerte verme
derde/ ghemerckt dat Zair wesende
rasch eñ cloeck Prince/ hem bedecken
met zijnen rock/ ende hebbende zijn s
dende sweert in de handt/ wilde dat o
gelijck wreken/ ende in ghelycken do
presenteerden hun alle de Princen en
Eddellupden: in dier voeghen dat m
noyt alsulcken moordt en soude ghes
hebben als daer verschenen was/ soo
Keyser wijs eñ wel beraden zijnde/ d
Souldan niet en hadde ghenomen in
midden van zijnen lijve/ ende hem gh
draghen teghen zijnen wille in zijn C
mer/ eñ de deure nae hem wel gheslot
hebbende quam hy wederom: Daer
bevende van gramschappen nam
Lisvart byden arm/ seggende: By m
ner trouwen/ ick en soude noyt geloo
hebben/ dat ghy so luttel aensiens sou
gehadt hebben om mijnen persoon/ o
u alsoo stout te toonen als ghy gheda
hebt: Maer nae dien dat ghy u so ver
hebt vergeten/ sal ic u van nu voorta
uwe hoochmoedicheyt soo wel doen g
voelen/ dat de Justitie daer af eenen a
deren sal dienen tot een exempel. En
terstont gheboodt hy den Coninck va
Breigne/ dat hy soude gesloten werde
in den stercken thoren van den Paley
dwelc hy volbracht sonder uytstel. O
was Lisvart soo buyten hem selven
so gram/ dat hy niet een woort en con
antwoorden/ ende min te seggen teghe
die sware sententie. Maer Perion/ d
dat nae ginck / en wilde dat onghelijc
niet lijden/ maer seyde wel stoutelijc to
den Keyser: By Godt / Heer / ghy gh
bruyckt te groote straffichept teghe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

Lisvart/ wesende een Prince om t'eenighen tijde te gebieden over t'Keyserdom an Grienckenlant ende t'Coninckrijcke an groot Britannen/ waer af dat ghy udt mogen berouw crijgen. Zijt ghy aer/ antwoorde de oude Man / gaet yt mijnen Lande/sonder dat ic u meer aer in sie/ oft ick sal u een quade doot oen stervē: Ghy dreyght my/doet ghy/ Gaet uyt/gaet uyt/ende dat ick't u niet neer en moet gebieden. Wel/Heer/seyde Perion/ick sal uyt gaen/nae dien dat alsoo belieft/hopende aen Godt dat ick dat wel cortelijck sal doen leet wesen. Ende terstont vertrock hy nae zijn herbergh/ alwaer hem de Keyser wederom ede aenseggheu door den Coninck van Breigne/ dat hy eñ de zijne op den hals hun souden vertrecken binnen drie daghen uyt den palen van Trebisonde. Ende hoe wel dat de Coninck seer arbeyde om des Keysers gramschap te stillen / en conde hy hem nochtans soo verre niet brengen/oft hy en werde ghenoodicht Perion dit aen te segghen. De welcke hem antwoorde: Heer/ de Keyser is te qualijck beraden doende dat hy doet/Ick heb hem beloeft te vertreckē/ nae dat hem alsoo belieft : Maer seght hem/ ick bids u/ van mijnent weghen/ dat hy wel lette op het traictement van mijnē Neve Lisvart / want hy sal daer af rekeninge geven Godt eñ den Menschen. Eñ terstont dede hy zijn Peerden uytbrenghen/ende reedt met alle de gheselschap uyt der Stadt / sonder dat hy middel hadde om de Keyserinne aen te spreken/ ende noch min de twee Princessen haer Dochters/ de welcke meer doot als levende geleyden hem met den ooghen seer langh. Daer nae gingen sy in hun Camer/verdrenckende bynae in hun tranen. Waer in hun wel gebruyckten de twee Princessen Abra eñ Gradafilee/soo groote liefde droeghen sy den armen ghevangen Lisvart. Eñ binnen middeler tijdt en liet Zair den Keyser geensins met vrede: maer praemde hem om zijn woordt te volbrengen/ eñ seyde hem t'elcker reysen: Heer/ic bid u/ aleer daer eenighe nieuwe beroerte ontstaet/ dat ghy my Me Vrouwe uwe Dochter wilt geven ten Houwelijck/ eñ aensien wilt wie dat ick ben/ ende d'onghelijck dat my gheschiedt is in uwe tegenwoordicheyt. Maer de Keyser merckende dat hy nieuwe alliancie oft verbondt ende vrienden moeste maken/om d'oneer wil die hy Lisvart gedaen hadde: ende dat hy oock gheensins en conde zijn woort noch ooc zijn beloefte wederroepen/ende op dat hy den Souldan te vrede soude stellen/ ginck hy in de Camer van de Keyserinne / ende nemende zijn Dochter voor in de tegenwoordicheyt van der Moeder/ seyde hy haer : Mijn lief kindt / ghy hebt ghesien wat daer heden gheschiedt is/ende de belofte die ick Zair ghedaen hebbe/een alsulck Prince als een yegelijck weet : Ick bid ende beveel u / dat ghy hem tot eenen Man neemt/ dwelck het beste/eerlijckste/ eñ profijtelijckste is dat ick u soude connen doen. Met dese woordē liet haer de bedroefde Onoloria vallen voor de voeten van haren Vader/ ende groote tranen schreyende / antwoorde sy hem: Eylacen/Heer/ het is u kennelijck ghenoech/dat alle t'geluck van desen leven alleē bestaet in de vernueginge oft contentement : wat souden my dan profiteren Coninckrijcken eñ groote Landen in mijner onderdanicheyt/my willende gehouwen teghen mijnen danck? Vergeeft my/Heer : want ick wil liever den doot sterven/ als dat de Souldan my naerder soude comen dan hy is. Eñ gemerct dat de Keyser ende de Keyserinne dit Houwelijck seer goet vonden voor hun Dochter/ versochtē sy by alle middelen/om haer te stillen ende daer toe te bewegen: Maer t'was te vergeefs/ soo

langh tot dat de Keyser haer seyde onbevallijck ghenoech: By Godt/ of ghy wilt oft niet/ ick sal daer in gelooft werden/ ende ghy sult hem trouwen. Doen verstondt Onolorie wel/ datter gheen ontschult meer plaets en soude hebben: waerom sy alles willende verwachten dat haer soude moghen overcomen/ sy hem antwoorde: T'is in uwer macht/ Heer/ my te dooden oft t'leven te laten/ maer niet my te houwen met dē Souldan: want ick ben alree ghehouwt met Lisvart van Grieckenlandt/ ende ick en sal nemmermeer geenen anderē hebben. Of doen de gramschap den Keyser niet en beroerde/ daer aen is niet te twijffelen: ende also/ dat hy belaste dat men zijn dochter Onolorie ghevangen soude stellen in eenen thoren/ sonder yemandt meer by haer te laten als twee van haren Jonckvrouwen/ d'welck Onolorie gantschelijc niet en mishaechde/ denckende dat sy door dien middel soude ontslagen zijn van't geen/ daer mense toe wilde dwinghen. Eñ corts daer nae quam de Keyser by Zair eñ Abra/ den welckē hy alles verhaelde dat voorseyt is. Maer al wast den Souldan onaengenaem/ ghelooft my/ dat het Abra niet aengenamer en was. Oock vertrocken sy alle beyde in hun Cameren. Eñ Zair alleen wesende/ ende denckende by hem selven/ dat Lisvart voor seker zijnen wille van Onolorie ghehadt hadde/ de deure gesloten zijnde/ viel hy in alsulcke melancolije/ dat hy scheen een marmersteenen beeldt te wesen. Ende also bleef hy sitten meer als een vierendeel uren lanck/ sonder handt oft voet te roeren/ rustende zijn hooft op zijn slincke hant. Daer nae met een slappe ende becommerde sprake begonde hy also bitterlijc te kermen eñ te claghen/ dat hy tot metlijden hadde mogen bewegen de hartste steenrots van der Zee. Och/ och (seyde hy) droeve ghedachten: die my t'herte doen bevreesen ende verbanden/ eñ my vermeerderen de droefheyt/ die sonder ophouden my beknaeght den geest ende t'ghemoedt. Eylacen wat sal ick doen hier so laet gecomen zijnde ende so qualijck te pas/ dat een ander die bloem gheplucht heeft/ also dat ick alleen t'geschiet gehadt hebbe van den boom. Een ander heeft gecregen den roof ende den gantschen ryckdom/ ende ick en hebbe niet ghenoten de weynichste gunste oft faveur die men soude mogen bedenckē. Daerom dan wesende berooft (also ick ben) van der bloemen eñ vruchten t'samen/ waerom quelle ick my alsoo? ende om die/ de welcke (ghelijck als de Wolvinne) goet ghevonden heeft my te verlaten/ ende Lisvart te verkiesen/ om (my niet willende aennemē tot dienaer) haer zijn dienstmaegt ende slave te maken/ eñ sich hem over te gheven/ verliesende daer door t'beste dat in haer was. Want om waer te seggen/ een Dochter die maeght is ende eerbaer/ is ghelijck een Roos/ de welcke staende op de schoonen Rooselaer/ sonder beschadicht te werden/ noch van den beestē/ noch van den onweer/ den dagheraet wesende vol dauws neyght sich tot harer gunsten/ ende derhalven werdt sy dickwils ghewenscht van de jonghe amoreuse Vrouwen/ diese plucken om eenen Roosenkrans daer af te maken/ tuylkens/ ende andere vercieringhe van den hoofde/ eñ hunnen cleyne borstgens ende ronde appelkēs/ gheplant by hun teere herte. Maer die en is soo haest niet gepluckt/ ende ghetrocken van den groenen tack ende moederlijck voedtsel/ oft sy en verliest allenskens haer bevallicheyt ende schoonte/ die oorsaec was dat sy werde begheert van den Hemel eñ Menschen. Van ghelijcken oock de Vrouwe oft Jonckvrouwe/ latende haer nemen de maeghdelijcke bloem/ die sy weerder moet houden als haer goedt oft haer

eyghen leven / verandert gantschelijck
de weerdicheyt die haer dede achten/ eñ
wel gewilt maken van de gene die haer
liefde droeghen. Maer wat batet? Het
is waerschijnlijck/dat sy daer luttel oft
niet nae en vraeght/ghemerckt dat hyse
blijft beminnen/ dien sy soo groote libe-
raliteyt betoont heeft over haer persoō.
Och wreede Fortuyne: ondanckbare
ende blinde Fortuyne. Lisvart alleen
triumpheert van overdaet/ eñ ic sterve
van ghebreck. Ist dan moghelijck/ dat
sy my ymmermeer aenghenaem soude
wesen? Behoor ick also te laten vergaē
mijn eygen leven/ ende langer te begee-
ren soo ondanckbaren persoon? Neen/
neen/dat my't leven eer vergae/van dat
mijn liefde te haerwaerts sich ymmer-
meer herneme: oock en soudt niet rede-
lijck zijn. Ende niet te min de schelm die
my dit ongheluck ende verdriet heeft
gedaen/ salt becoopen / ende ick sal hem
doen verliesen (soo ick can) zijn liefste/
t'leven ende d eere t'samen. Ende alsoo
kermende ende claghende de bedroefde
Zair/ viel hy in alsulcke benautheyt eñ
becommernisse/ dat hy beswimmelt eñ
van hem selven werde. Ende noch sou-
de hy daer in zijn sonder Abra/ de welc-
ke (sorgende voor alsulc ongeval) quam
in zijn Camer / door een heymelijcke
deur/ die den Souldan onbekent was:
Ende hem vindende in alsulcken noot/
min noch meer ghelijck als d'een nagel
den anderen voorts drijft / wast haer
noodich te vergheten haer eyghen leedt
eñ verdriet/om remedie te soecken voor
haren Broeder: den welcken sy (gheheel
beroert zijnde) in haren schoot leeghde/
ende hem drooghende zijn ooghen ende
aensicht dat gheheel nat was / dede sy
hem so veel bystants ende behulps/ dat
hy eyndelijck zijn oogen begonde te ope-
nen/eñ zijnen aessem te hernemen. Och
Heer/seyde sy/ hoe vergeet ghy u selven
alsoo? Bemerckt/ick bids u/ wat heer-
lijcker victorien soude uwen vyant con-
nen hebben als in uwe doot: ghebruyc-
kende daer door nae zijnen wille ende
sonder achterdencken zijn Onolorie/ de
welcke uwe persoon allet hem verbiedt
ende beleedt? Want my en is niet onbe-
kent/dat ghy alleen eñ geen ander hem
ontneemt de vreuchde van zijner ver-
wachtinge. Oock ist seker/dat door het
eynden van uwen leven/ hy haer hebbē
sal nae zijnen wille / latende door uwen
doot hem verheught eñ vernuecht/ende
een eeuwige droefheyt ende onuytspre-
kelijck verlies uwen dienaren ende on-
dersaten. Alsoo dan Heer /om d'een te
verhinderen/ en verbandt u selven niet
van d'ander. Eñ soo ghy niet en begeert
te leven om uwes ghemacks wil / leeft
ten weynichsten om geen schade te doen
uwen vrienden. Veel meer andere ver-
tooninghen dede hem Abra/ ende met
alsulcke bevallicheyt oft gratien / ende
soo wel bewimpelt met ijdele hope/dat
Zairs droefheyt wat verminderde. Eñ
binnen middeler tijt quam den Hertoch
van Alafonte/ hebbende zijnen soon ter
aerden bestelt/seer droevich wesende tot
den Keyser/de welcke te zijner aencom-
ste (meynende hem te vertroosten van
zijnen verlies) hem vertelde alle t'ghene
datter ghepasseert was tusschen hem/
Onolorie/eñ Lisvart. Waer af de oude
Hertoch ghenoech te vreden zijnde/hem
antwoorde: Heer/ghy sult met dē moor-
der doē t'gene dat u belieft. Niet te min
soo ghy wel bemerckt de hoochmoedic-
heyt die hy betoont heeft in uwer tegē-
woordicheyt/ ende d'onghelijck dat hy
uwer Majesteyt ghedaen heeft / trou-
wende/oft om beter te seggen/ ontscha-
kende also Me Vrouwe uwe Dochter/
sult ghy bevinden dat hy meerder straf-
fen weerdich is als der doot. Ick ver-
seker u/Neve/ antwoorde hy/dat ic seer
wel indachtich ben/hoe dat t'andere tij-
den de goede Traion ende Torquatus

hun kinderen hebben ghetracteert / die ick nae volgen sal sonder faut: Eñ mijn Dochter ende harē boel sullen daerom sterven so sy't verdient hebben/ jae sonder aen te sien de Vaderlijcke liefde/oft eenighe andere oorsaeck/die my daer af soude moghen beweghen. Ende binnen middeler tijdt Lisvart ghevangen zijnde/alsoo voorsept is/bleef twee gheheele dagen lanck sitten in eenen stoel/ sonder eten oft drincken / spreken oft slapen: Ende was voor seker doot / sonder de vertroostinghe die hem dede Radiare/ Souldan van Liquie/ ghevanghen sittende in die selve Camer/de welcke hem soo wiste te verquicken met soete woorden eñ andersins/ dat hy hem wat hernam/waer uyt dat sproot een seer groote vrientschap tusschen hun beyden / die wy sullen voorby gaen nu ter tijdt / om u te kennen te geven/hoe dat Zair ende Abra hun voortaen hielden.

Hoe dat de Keyser Lisvart eñ Onolorie dede aensegghen, dat sy souden soecken twee Ridders, die in eenen camp-slach souden treden, om hun Recht te honden staende, teghen de Broeders van den Coninck van Egypten, ende wat daer af quam.

Het twaelfste Capittel.

Wy hebt genoech verstaen vā den verdriet daer Zair sich in bevandt/ nae dat hy van den Keyser gescheyden was/ende de clachten die hy dede/ ende eyndelijck de vertooninghen die hem zijn Suster dede/ om hem te brenghen eñ te trecken uyt den perijckel van der doot/ daer hy in ghevallen was. Maer sy en vergat niet terstont voor te nemē/ haer te wreken over Lisvart: Ende om daer toe te komen/ gaf sy voor/ dat noodich was hem te doen beschuldighen van verra
derije/ eñ Onolorie van der quetsinge
der Majesteyt : het welcke lichtelijc
soude hun oft den ghenen die hun Rech
souden willen voorstaen / overtoon
werden door Marcartes eñ Zaraha
de Broeders van den Coninck van E
gypten / uytnemende goede Ridders
houdende die victorie voor so seker/ al
haer beraedtslaginghe haestich eñ licht
veerdich gheweest was. T'welck d
Souldan goet vandt/ makende zijn re
keninghe/ den Keyser daer nae te ver
soeckē/ te willen zijner Dochter t'leve
salveren/ ende hem die anderwerf te
Houwelijck te willen geven. Derhal
ven werden terstont ontboden de twe
die vercoren waren tot den strijdt / d
welcke verstaen hebbende de begheer t
van hunnen Prince / betoonden sy hu
gereedt ende goetwillich om hem te be
lieven/ alsoo dat sy des anderen daegh
smorgens nae't Hof gingen / alwaer s
voordroegen hunne beschuldinge: wae
over de Keyser besloot / dat zijn Doch
ter ende Lisvart souden binnen drie da
ghen twee Ridders ghecrijgen / om he
contrarie te houden staende/ onder con
ditie/dat soo de beschuldigers oft accu
sateurs overwonnē werden/de beschul
dichde souden ontslaghen werden end
vry gaen: Ende so sy d'onderlaegh had
den / dat sy onthalst souden werden
Waer af hy terstōt Lisvart dede waer
schouwē door zijnen Heraut. Dē welc
ken hy antwoorde: Mijn vriendt/segh
den Keyser/ dat ick hem ootmoedelijck
dancke van der gratien die hy my doet,
ende dat ick sal strijden tegen alle Men
schen/die willen seggen/ dat Me Vrou
we zyn Dochter/oft ick/opt eenighe sa
ken gedacht hebben/ die zijn eere oft d
mijne eenisinchs souden crenckē. End
soo de Princen van Egypten in dese
deele gebruycken de propoosten die gh
my hebt verhaelt / soo seght hun van

mijnen

nſ]nent wegen/ dat ick alleen ſal in den
[k]amp-ſlach treden teghen hun beyden/
Jae al ware de Souldan ſelve in per-
[ſ]oon noch daer by. Maer Zair en vant
[d]at niet goet: Ooc en conde hy hem niet
[w]achten van te antwooꝛden/ als men
[h]em dat aenſeyde: By mijner trouwē/
[d]at is ee ſeer ſtoutelijck geſpꝛoken/ ende
Liſvart acht my luttel oft niet/my wil-
[l]ende beſtrijden met twee vꝛomer dan
[h]y is: Daerom ſweer ick by den gꝛoo-
ten Gode Juppiter/ ſoo mijn eere daer
vooꝛ niet geſcheynt en werde/ ick ſoude
hem leeren ſpꝛekē alſo hy behooꝛt. Heer
Bꝛoeder/ ſeyde de Keyſer/ hy en weet
niet de Oꝛdonnantien van mijnen Key-
ſerdom/dooꝛ de welcke verboden wert/
allen den genen die beſchuldicht werden
van quetſinge der Majeſteyt/hun eygen
ſaeck te handthouden. Ende daerom iſt
hem noodich dat hy andere ſoecke/ die
zijn Recht vooꝛſtaen/ eñ ooc vooꝛ mijn
Dochter/ der welcker men bootſchapte
die harde Sententie. Maer ſy en ant-
wooꝛde niet anders/ als alleen dat ſy
ſeyde: Mijn vꝛiendt/ſeght mijnen Heer
Vader/ (ick bids u) dat ick alſulck be-
trouwen hebbe op Godt/dat hy alleen
mijn rechtveerdicheyt openbaren ſal:
Ende dat hy wel weet/ dat ick gheenen
Ridder en hebbe/ ten zy dat hem belieft
my dien uyt zijner gꝛatien te gheven.
Ende ſoo de Bode wederom quam om
den Keyſer te boodtſchappen deſe ant-
wooꝛdt/ quam daer in't Paleys een
Ridder gewapent met een heerlijc har-
naſch/hy was gꝛoot van perſoonen/ eñ
ſoo ſterck van leden/ dat een yeghelijck
hem eenen cloecken Man achte: Maer
niemant en kende hem/ overmidts dat
hy een Mooꝛiſch eñ vꝛeemdelinck was
ende hy bleef ſtille ſtaen/ ende hebbende
reverentie ghedaen/ vꝛaechde hy over
luyde/ wie daer de Keyſer van Trebi-
ſonde was. Wat wilt ghy hem? ant-
wooꝛde hy/dat ben ick. Heer/ ſeyde de
vꝛeemde Ridder/ de Goden handthou-
den u in deſe uwe heerlijckheyt/de welc-
ke (nae dat ick can mercken) ſy wel ghe-
lijckfooꝛmich hebben ghemaect der uyt-
nementheyt van uwer perſoonen/ niet
alleen weerdich zijnde het Keyſerdom
dat ghy beſit/ maer de Monarchie van
de gantſche Weerelt. Jn goeder trou-
wen/Ridder/ antwooꝛde de Keyſer/ ick
bedanck u ſeer van den gꝛootē goet dat
ghy my wenſchet: Maer goede Heer/
wat begheert ghy vooꝛder? Heer/ ant-
wooꝛde de Ridder/ ick begeer u te dienē
ende te eeren. Ende vooꝛder ſoecke ick
eenen van mijnen byſondere vꝛienden/
die genaemt is de Ridder met den bꝛan-
denden ſweerde/ oft ghy by avontueren
daer eenige tijdinge af wiſt. Neen vooꝛ-
waer/ſeyde de Keyſer: Het is wel waer
dat wy alle t'ſamen hem wel ſoudē wil-
len kennen/ om der gꝛooter vermaert-
heyt wil die van hem loopt in alle can-
ten. Ende ſoo hy dat wooꝛdt voleyndt
hadde/ quam de gene die geſonden was
tot de Pꝛinceſſe Onoloꝛie (alſoo vooꝛ-
ſeyt is) wederom tot den Keyſer/ ende
verhaelde vooꝛ hun allē haer antwooꝛ-
de/de welcke gehooꝛt hebbende de Mo-
riſche Ridder/ badt dat men hem ſoude
willen verclaren waer uyt dat die twiſt
gereſen was/ t'welc hem niet en werde
geweygert: waer af hy beweeght zijnde
tot metlijden eñ compaſſie over Ono-
loꝛie/ſeyde hy tot den Keyſer: Heer/ ſoo
het u belieft dat ick dien laſt aenneme
vooꝛ Me Vꝛouwe uwe Dochter/ ben
ick daer toe bereyt: verſekert zijnde dat
ſy ſonder ſchult is/ ghemerckt dat tegen
de cracht van der liefden de ſterckſte
hem te ſwac vindt: derhalven iſt ſeker/
dat alle perſoonen die lief hebben/ ende
falen dooꝛ liefde/ zijn recht onnooſel.
Dit wooꝛdt ghecomen zijnde uyt den
mondt van deſen vꝛeemdelinck/ werde
gehouden vooꝛ ſoo deuchtſaem van al-
len/dat de Keyſer hem antwooꝛde: Rid-

der t'is mijn officie te doen ende onder-houden eenen yeghelijcken zijn Recht. Dat denck ick wel/ Heer/seyde hy/ende op die versekeringe/ daer is mijn Hant-schoen / om voor te staen Me Vrouwe uwe Dochter/tegen den genen die haer eere wilt schepnden/ende hy presenteer-de den bordt van zijnen pantsier / dien Marcartes aenroerde. Ende ic neemse aen/antwoorde hy/ende t'ghevecht van ghelijcken/binnen drie daghen/soo ghy alsulcke zijt die sich tegen my mach stel-len. Daer en salt niet aen gebreken sey-de d'ander: eñ op dat ghy uyt den twijf-fel meught zijn / Ick ben genaemt Fu-lurtin/de eenighe Sone eñ Erfgenaem van den Coninck van Saba/andersins genaemt Merone/ende van der Conin-ginnen Buruca zijn ghetroude Huys-vrouwe. Maer nae dien dat ghy my hebt willen kennen / soo verclaert my oock wie dat ghy zijt / die u soo hoogh beroemt. T'welc Marcartes hem niet en weygherde. Nu sullen wy dan corte-lijck sien/seyde Fulurtin/ wien de For-tuyne t'meest met sal . Ende terstondt wilde hy oorlof nemen van den Keyser/ eñ verwachten op den bestemden dach. Maer hy hiel hem op / bevelende den Coninck van Breigne / dat men hem soude logeren in zijn Paleys/ ende oock in een van de beste logijsen / alwaer hy bleef tot der tijt toe dat hy in den camp-slach moest gaen/ verhopende altijt dat daer yemandt gevonden soude werden voor Lisvart. Niet te min niemant en quam daer voorts / soo seer waren ont-sien de twee Broeders van dē Coninck van Egypten. Dwelc de Keyser siende/ ordonneerde hy uyt zijner voller mach-ten/dat nae dien Fulurtin aengenomen hadde den strijdt voor eenen van de be-schuldichde partijen/ dat hy soude ghe-houden zijn alleen te antwoorde voor hun alle beyden t'samen/ende teghen de twee gebroeders/soo't hun goet dochte: behoudelijck dat soo gebuerende het[...] vecht eenich ander Ridder hem pre[...] teerde/ dat die soude moghen in tred[...] ende verantwoorden t'Recht van Li[s-] vart/ghelijck als of hy daer in ghege[...] ware van den beginsel aen. Verhal[...] was t'Hof seer beroert/ende niet son[...] redenen/ende was t'weenen van O[no-] lorie ende Grizilerie soo groot ende g[...] stadich/ dat het hartste herte in de t[...] nen verdroncke/ ende t'ghene dat h[...] droef heyt noch vermeerderde / wa[...] t'vertreck van Perion: de welcke g[...] bannen zijnde (also verhaelt is) wa[s] schepe ghegaen / den streeck nemen[...] recht nae Constantinopolen.

Hoe dat Lisvart ende de Princes[...] Onolorie op een stellagie gestelt we[r-] den, om te sien wat uytcomste de Ri[d-] der soude hebbē, die hun Recht voo[r-] stonde.

Het derthiēnste Capittel.

SOmmige nemen wel wat a[...] met der haesten/daer af sy da[...] nae een lange leedtweesen he[b-] ben: ende dies ghelijcken ove[r-] quam den Keyser van Trebisonde / [...] welcke wel hadde willen wederroepe[n] die twijffelinge die hy ghemaect hadd[e] over d'eere van zijner Dochteren: ma[er] t'is te spade den stal te sluyten / als h[et] Peert ghestolen is. De Keyser dan/o[m] zijn woordt te houden/ dat hy ghespro-ken hadde voor so veel machtige vreem[de] de Princē/brocht de sake tot den strijde[...] dwelc hem also quelde/dat hy wel had-de gewilt/dat de gene die hy ghevange[n] hiel so goede Ridders voor hun gehad[...] hadden/ dat hun Recht wel hadde mo-ghen bewaert werden : hoe wel dat h[...] dat geheel verborch soo stantvastelyc[k] ende met alsulcken ghelaet/ dat de Key-

erinne selve hem daer af noyt en dorste spreken/tot den bestemden dach toe/alsoen in't opstaen van der tafelen quam daer in Sadiare de Souldan van Liquie/de welcke na dat hy alsulcke reverentie ghedaen hadde als sulcker heerlijcker versamelinge toe quam/badt hy den Keyser ootmoedelijc van Lisvarts wegen/ dat hem geliefde oft hem toe te laten den strijdt aen te nemen / oft hem en weynichste te bewillighen / dat hy n zijn Landt soude moghen seynden/ om eenen anderen te halen/die sich voor hem soude willen hazarderen / nae dien dat hem nu ter tijdt alle hulpe gebrack. Ende hem worde geantwoort door den Keyser / dat hy hem daer op beraden soude. Ende corts daer na seyde hy/ dat de Sententie alreede ghegeven zijnde/ onwederroepelijc was. Het welck verstaen hebbende de schoone Gradafilee/ die daer teghenwoordich was/en conde sy haer niet onthouden van openbaerlijck te seggen: By mijner eeren/t'is een groote schande voor alle de Ridders vā Trebisonde/ alsoo te verlaten dien/ die mach ende behoort te wapen te dragen voor de cloeckste Mannē van der Werelt/sonder dat ick yemandt sie die hem aenbiedt om zijn sake voor te staen. Eñ alsoo sy dat uytgesproken hadde/werden daer vele beweght / die met de tranen in d'ooghen de Wapenen aen namen: maer de vreese van den Keyser te mishaghen belette dat. Waerom sy ginck int logijs daer Lisvart plach te slapē/ alwaer sy zijnen schilt eñ wapenen sach hanghen waer af haer t'herte begonde te beven van gramschap / alsoo dat sy haer sittende aen't voeten-eynde van dē bedde/heb bende de armen over een gheslagen/ begonde by haer selvē te seggen: Och och / liefde / liefde: hoe veel ijdele beloften doet ghy den ghenen die u ghetrouwelijck dienen? ende hoe onseker is de loon van hunne verdiensten? Och Lisvart van Griecckenlande: bloem / licht / ende de spieghel van der Ridderlijckheyt/een bolwerck/ ende een eenich beschermer van dē Vrouwen eñ Joncvrouwen: Hoe luttel zijn nu bekent uwe deuchden eñ vromicheyden? Ende niet te min dencke ende hope ick/dat de Goden niet toe laten en sullen u verderf/ten zy om d'ongelijck wille dat ghy gedaen hebt uwer Gradafilce / die verlatende om een anders onvriendelijcker wille. Ende hier af zy de Goddinne Venus ghetuyghe/ voor de welcke ick my versekere/ dat mijn ghekerm niet ijdel en sal wesen/oft veracht/ten zy om der gunstē wille die sy draeght aen de Princersse Onolorie / gheordineert om't mijne te ghebruycken/ende dies ick't weerdichst ben. Ende niet te min/ mijn Lief/ heb ick voorghenomen / u te beminnen alsoo volcomelijck alle mijn leven lanck / als ick in mijn ghemoedt ghevoele het leedt dat u ghenakende is. Ende soo sy volherde in hare claech-redenē/ quam daer Gricilerie/die haer quam halen/ om te comen sien den strijdt van den twee Princen van Egypten tegen Fulurtin: want de bevechters waren alreede ter banen ghecomen/ verghesels chapt met Zair ende Abra/ de welcke haer rekeninghe maeckte om Lisvart t'leven te salveren / hem te eysschen aen den Keyser / soo haest als sy soude sien dat Fulurtin in noot ware / ende hem alsdan te trouwen / ende hem als haren lieven Man te houden. Ende te dier oorsaken hadde sy haer dien dach soo wel ghepareert/dat haer schoonheyt genoechsaem was om met liefden te ontsteken het koutste herte van den hoope. Ende terstont werde daer ghebracht Onolorie/ ende gestelt op de stellagie van de Keyserinne/met Griliane ende meer andere Vrouwen ende Jonckvrouwen. Ende Lisvart ter andere zijden wel verwondert zijnde/ bemerckende dat in de be-

proevinge van eenen onbekenden Ridder alleen/ die voorghenomen hadde te bevechten twee cloecke ende stoute Ridders/ghelegen was zijn leven/zijn eere/ ende die van zijner Liefste/ die hy meer achte als zijn eyghen: waerom hy versocht/dat aleer sy voort ginghen dat hy hem mocht aenspreken/dwelc hem toeghelaten werde. Ende Fulurtin quam by hem / om te verstaen wat hy hem wilde segghen / den welcken hy seyde: Goede Ridder / ick bidde u / hebt vertrouwen op Godt / ende denckt dat hy u niet hier ghebracht en heeft iuyst te pas/ dan om u te doen eere verwerven ende ver maertheyt te vercrijghen / die alsulcke] weerdich zijn/ die aennemen soodanigen periculeusen arbeydt. Ende Fulurtin besach hem binnen middeler tijdt so scherpelijck/dat hem dochte dat hy den Ridder met dē brandendē sweerde voor zijn ooghen sach/ waer af hem t'herte alsoo vermeerderde/ dat hy hem antwoorde: Heer Ridder/ick bedanck u van den vertrouwē eñ deuchdē die ghy my voorstelt: Eñ wat de reste aengaet/ ghy eñ de ghene die hier tegenwoordich zijn / sult ghetuyghen zijn met den Goden/van den goeden wille die ick hebbe om u uyt den perijckel te helpen met eere. Daer na vertrock hem Fulurtin/ eñ sluytende zijnen Helmet/ werde uytgheroepen van des Keysers weghen: Dat niemandt op lijf-straffe/ en soude gunste toonen den Campvechters / metter daet/ woorden/ oft teeckenen. Ende aleermense liet gaen / badt den oudtsten Broeder den iongstē/ dat hy hem soude willen eerst laten d'avontuere versoecken/andersins (seyde hy) soude men dat mogen qualijck nemen/dat wy't samen onsen vyandt alleen wesende besprongen: maer als ghy siet dat my qualijck gaet/doet dan dat u belieft. Ende alsoo werdt dat besloten.

Van den strijdt die daer was tussche
Fulurtin, Marcartes ende Zairhar
ende van den grooten Ridder die da
quam ter banen, door het middel va
den welcken Lisvart ende Onolor
verlost werdē, ende de twee bevec
ters overwonnen.

Het veerthienste Capittel.

NAuwelijcx en hadde de Hera
uytgeroepē/ dat mē de Vec
ters soude latē gaen/oft sy
besprongen malcanderen so
ruydelijc/dat de lancien braken tot a
hun handen toe/ ende voorts rijden
quamen sy met den lichamen malca
deren soo straffelijck te ghemoet / d
Fulurtin zijn steghelreep verlore / va
lende Marcartes uyt den zadel: ma
hy/ als een ervaren Ridder eñ dappe
spranck terstont op/ ende aenveerden
zijnen schilt/ t'sweerdt in de handt he
bende/boodt Fulurtin t'hooft/de wel
ke siende zijnen vyandt ghereedt/ston
van den Peerde af / om zijn Peert ni
te verliesen/ende d'een den anderen p
pelijcken aencomende/begonnen sy gh
lijck als twee Stieren oft Leeuwē ve
hitst zijnde eenen soo wonderlijck
strijdt/ dat in minder als een halve u
hun harnaschen die blanck waren va
verwen veranderden/ ende werden
veel plaetsen ghe verwet met hun eyge
bloedt. Niet te min ten laetsten hadd
Marcartes te quaet / ende Fulurt
brocht hem daer toe/ dat men ooghe
schijnelijck sach dat t'verlies te zijn
zijden was: Oock en vermocht hy ni
meer als Zarahan hem te hulpe qua
ende hem spoor-slachs toe loopende
meynde hy zijnen Broeder te wreke
ende Fulurtin te verasschen/ den wel
ken Godt voor die reys alsulcke w
daet betoonde/dat hy zijnen vyant sa
ale

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

aller hy hem conde overvallē: waerom hy hem ontspranck: Maer des anderen Peerdt hardt van mondt zijnde/ liep voorts/ ende dede alsulcke spronghen/ dat zijn lantie met den punct d'aerde raeckte/ende overmits dat die so sterck was/werp sy Zarahan upt den zadel/ ende hy viel plat ter aerden/maer hy en bleef daer niet langhe legghen/ maer hy spronck rasch op/eñ sich met zijnē schilt bedeckende/ quam hy in tijts Marcartes te hulpe/ de welcke begonde zijnen aessem te gheven. Niet te min bevandt hem Fulurtin doen meer verschrickt als hy opt was/ overmidts dat d'overwonnen wederom herte nam/ eñ hem zijn sterckte verdobbelde/ also dat t'geluck van den swarten Ridder scheen te verflouwen/ hoe groot ghewelt dat hy oock dede/ende de twee Broeders overhaelden hem van doen aen alsoo/dat de toesienders niet anders en verwachten als hem te sien vallen: Oock en dede hy niet meer als de slaghen van zijnen vyanden te beschudden/ ontloopende nu herwaerts dan derwaerts het scherp van hunnen sweerden: niet dat hy derhalven betoonde eenich teeckē van verschricktheyt: maer altijdt t'hooft biedende/ verhoedde hy so seer t'quaet alst hem mogelijck was. En de doen quam daer ter banen een Ridder/grooter van persoonen als den ghemeynen Man/de welcke ghewapent zijnde met een root harnasch/hem keerde tot den Souldan van Liquie/ die Richter gheordineert was van den strijdt/ den welcken hy seyde: Laet my toe/ick bids u Heer/dat ick dien Ridder bystae teghen die twee: want ick verseker u/ dat ick niet eer en hebbe connen gecomen om hem te hulpe te comen. De wech is open/antwoorde Radiare/ na de Ordonnantie ende Wet van den Keyser. Met desen woorden ginck de Ridder die nieuwelijck aen gecomen was voorts/ ende hem bedeckende met zijnen schilt/ hebbende het sweerdt bloot in de handt/ voeghde hy hem aen Fulurtins zijde/ so straffelijck hem aenstellende/ dat een yeghelijck begonde hope te ghecrijghen van hunner victorien/ te meer dat t'herte van den ghenen dien hy bystandt dede sich vermeerderde. Ende ghelijck als of sy dien dach niet en hadden gestreden/ besprongen sy hun vyanden also sonder ophouden/dat de kans keerende een yeghelijck oordeelde/ dat d'overhandt hun versekert was/ waer af de Keyserinne ende alle haer Vrouwen Godt begonden te loven/eñ bysonder Onolorie/ de welcke bynae van haer selven zijnde/ ende sonder gevoelen/lach in den schoot van der Coninginnen Griliane/ de welcke haer seyde: Siet/ Me Vrouwe/siet doch om Gods wille den bystandt die ghy ghecreghen hebt. Sonder eenighen twijffel de Ridder die nieuwelijck ghecomen is bevesticht gheheel uwe gherechticheyt/ verblijdt u dan eñ neemt een herte soo't u belieft. Met dese woordē sloech Onolorie d'ooghen op/ eñ siende dat de kans also ghekeert was tot harer eeren/seyde sy in haer selven: Heer ende Godt/ die Susanna hebt verlost van der valscher beschuldinghe/ wilt my arme desolate aensien met uwen oogen der barmherticheyt. Binnen middeler tijt Fulurtin die Marcartes vervolchde/ sloech hem ter aerden/ eñ spranck terstont op hem/ ende trock hem dē helm af/ ende hy hief zijn sweerdt op om hem den hals af te slaen. Maer hy badt om ghenade/ ende bekende zijn onghelijck: daerom nam Fulurtin hem in genade. Ende Zarahan die tegen den grooten Ridder vocht siende d'ongheluck van zijnen Broeder/ werdt hy daer af soo bedroeft/ dat van vreese hem t'sweert upt der handt viel/ ende daer volchde hem een ergher nae: want zijn vyandt die hem niet en verliet nam hem t'leven corts daer naer/

ende hy viel soo lanck als hy was ter aerden. Doen vaeghde hy zijn sweerdt ende stackt wederom op zijn schee/ende quam stracx nae Lisvart/ tot den welcken hy seyde: Heer Ridder/Godt zy gheloeft/ghy zijt nu uyt den perijckel: Jck bidde u/goede Heer/my die vrientschap te willen doen/ van my te volghen ter plaetsen/daer ghy beter ende heerlijcker ontfanghen sult werden/als in dit Hof/ alwaer de groote diensten/ die ghy den Keyser ende anderen hebt ghedaen/ te seer qualijck zijn bedacht ghewozden. Doen buychde sich Lisvart van der stellagien af/ende omhalsende den ghenen die hem aensprac/badt hy hem seer vriendelijck/hem te willen segghen wie dat hy was/sweerende by zijne Godt/ dat hy altijdt bereydt soude bevonden werden om hem te ghehoorsamen/ als daer toe gehouden eñ verbondē zijnde. Heer/antwoorde de groote Ridder/ick begeere u te dienen/ende salt doen/maer niet in't ghene dat ghy my bidt: maer ghy sult my kennen t'eenighen anderen tijde alst meer te propooste comen sal. Hier uyt verstondt Lisvart wel/dat hy niet en wilde bekent zijn: derhalven en wilde hy hem niet meer quellen. Maer hy ginck tot Fulurtin om hem te bedancken/eñ hy seyde hem: Mijn goede Heer/u we cloeckheyt is alsoo gheopenbaert/ dat een yeghelijck u behoort te houden voor alsulckē als ghy zijt: God wil my de gratie geven/dat ick u t'eenighen tijde ter plaetsen mach vinden/daer ick middel hebbe om u te vergheldeu t'ghene dat ghy ghedaen hebt voor Me Vrouwe Onolorie eñ voor my. Grooten danck/seyde Fulurtin/ sy ende ghy zijt meer weerdt. Ende alsoo hy noch voorder wilde spreken/quam de Souldan Radiare daer by/ die tot Lisvart seyde:Heer/mijn goede vriendt/ ghy zijt nu vry/om te doen dat u belieft:Denckt daer op waer ghy blijven wilt. Jck sal van hier gaen/ antwoorde hy/ verhopende cortelijck te vergelden d'ongelijck dat my ghedaen is. Niet te min soo hebben Keyser beliefde my toe te laten een woordt te spreken met Me Vrouwe Onolorie aleer ick vertrecke/ dat soude ick wel willen/ eñ soudet groot achten Hy en salt nemmermeer toe laten/seyde Radiare: want hy heeftse wederom gesonden nae't ghevanckentisse/ ende ghesworen/ dat sy haer leven lanck niet daer uyt en sal comen/ghemerckt dat sy hem soo ongehoorsaem is gheweest/ende eenen Man ghenomen heeft buyten zijnen wille ende sonder zijn oorlof. Jck bidde Godt/seyde Lisvart/dat hy ghenadich wil zijn eener soo goeder eñ vromer Vrouwen: ende dat hyse wederom in vrijheyt stelle/alsoo hy haer heeft d'eer ende t'leven bewaert. Ende roepende eenen Schiltknecht/dede hy hem brengen zijn Peerdt/ ende hy sette hem daer op: Ende de groote Ridder op dat van Zarahan/ nemende onder hun beyden den wech nae de naeste haven van der Zee/alwaer hun de Coninck van Bregne bynae een groote half mijle gheleyde/vertroostende Lisvart van den ongheliјck dat de Keyser hem gedaen hadde. Maer hy en hadde gheen sprake van hem/dan dat hy seyde/ dat so lange als hy Me Vrouwe Onolorie soo qualijck tracteerde/ hy hem soude wesen doot vyandt: hem voorder biddende/ dat hy van zijnent weghen der Keyserinnen/ haer Gritilerie eñ Gradafilee de handen soude kussen/ ende hun bidden dat sy hem wilden vergheven de onbeleeftheyt die hy tegen hun gebruyckt hadde/ alsoo vertrocken zijnde sonder van hun oorlof te nemen. Ende midts desen namen sy den rechten wech nae de Zee/ eñ de Coninck keerde wederom nae de Stadt/ daer hy den Keyser vandt courtende met Zair ende den Coninck van Egypten van der doot van Zarahan/

waerom men groote droefheyt bedreef. Niet te min hadde de Souldan alsoo de luys in d'oor / dat hy niet en wiste wat ghelaet dat hy houden wilde/ende Abra noch min / hebbende verloren de hope/ van primmermeer meer te sien dien die den grooten Ridder volchde/also voorseyt is. Ter andere zijden Fulurtin uyt den camp ghecomen zijnde / ende met triumphen geleydt nae zijn logijs/werde te bedde gheleght / ende zijn wonden versien door de Chyrurgins/ ende versocht door de Keyserinne en Gricilerie/ blijvende Onolorie in haer ghevanckenisse / dwelck sy seer patientelijck verdroech/overmits dat sy daer door ontslaghen werde van den Houwelijck tusschen haer ende Zair/ ende dat sy wiste dat haer Lief uyt de ghevanckenisse was/waer af sy soo wel te vreden was/ dat sy by haer selven seyde: Nae dien dat Lisvart los is / houde ick my versekert/dat hy niet langhe en sal slapen/oft ick en sal by hem zijn/ ende ten spijt van dese Heydenen sal hy my uyt deser ellenden helpen. Ende hierentusschen vertroosten Zair ende Abra malcanderen ten besten dat sy conden/makende duysent voorslagē/hoe dat sy middel mochten vinden om Onolorie uyt der ghevanckenisse te crijgen: waerom wy hun in dat voornemē sullen laten tot op een ander tijdt/ om u te verhalen wat Lisvaert gheschiede/nae dat hy gescheyden was van den Coninck van Breigne.

Hoe dat de groote Ridder rijdende met Lisvart van hem bekent werde: ende van den propoosten die sy t'samen hadden.

Het vijfthienste Capittel.

NAe dat Lisvart en de groote Ridder den Coninc vā Breigne verlaten hadden/ ende te samen reden / trachte Lisvart seer daer nae / om dien te kennē daer hy so groote weldaedt af ontfanghen hadde/ende begonde hem te seggen : Ick bidde u mijn goede vriendt / my niet langher uwen naem te willen helen / wesende de ghene daer ick t'meeste in deser Weerelt aen gehouden ben/ my hebbende ghesalveert d'eere/de hope/ende het leven. Och Lisvart mijn ware Heer/ antwoorde d'ander / wat grooter cracht heeft de liefde/ ende hoe luttel neemt sy acht daer op/ om de redenen te volgen? Ick ghelooye voor seker / dat ghy my niet en kent: want soo ghy myner kennisse ghehadt haddet/ ick en soude niet alſo bedroghen zijn gheweest in't liefhebben / als ick te voortyden ben gheweest: In dier voeghen dat ick wel mach segghen/ dat ick hebbende in my alle de liefde / die wy beyde behooren te hebben / want ghy daer af niet en hebt een eenich levende vonckxken / dwelck mij beweeght om u lichtelijcker te vergeven de fautte die in u is / ende de bedriegerye die ick daer af geniete. Nu hebbe ick't u alreede so wel verclaert/dat ghy behoort te weten wie dat u aenspreeckt : Maer ick ghelooye wel dat verloren arbeydt is voor my/ nae de weynige beweginge die ick altijt in u gevonden hebbe. Lisvart was hoe langer hoe meer verwondert/ hoorende alsoo spreken den grooten Ridder / ende en wiste hem by nae niet te antwoordē. Maer in't laetste seyde hy hem: In goeder trouwen / ghy brengt my uyt mijn selven also sprekende/jae alsoo/dat ick u nu noch min kenne als te vooren. Derhalven bidde ick u goede Heer/ dat ghy my niet langher alsoo en verblent: maer dat ghy my helpt uyt der pynen daer ic in ben. En heb ic u niet geseyt onlanckx/ antwoorde hy / dat ghy vervreemt zijt van alle kennisse / hebbende voor u den ghenen die u twee diversche reysen verlost heeft van der doot / ende evenwel

en kent ghy hem niet meer als eenen vreemdelinck? Maer ten is niet wonder: want ghy en kent my niet in mÿn eyghen habÿt. Hoe soudt ghy my dan kennen/ hebbende den uwen aengetrocken? Doen werdt Lisvart boven maten seer verwondert. Ende ghelÿck als of hy upt eenen diepen slaep ontweckt ware quam hy tot hem selvẽ/ eñ merete dat t'harnasch dat de Ridder aen hadde t'gene was/ dat hy gewoon was te draghen/ waer op hy tot daer toe geen ghemerck ghenomen en hadde/ midts de groote blÿschap van zÿner verlossinge. Ende niet te min en wiste hy noch niet wien dat hy aensprack/ waerom hy seyde: Verghevet my/ Heer Ridder/ ick bids u: want ick sweer u by Godt/ dat ick niet en weet wie dat ghy zÿt. Maer half met vrientschappen ende half met ghewelt/ sal ick u nu in't aensicht sien. Doen stack hy zÿnen arm upt/ eñ hem t'hooft ontwapenende/ sach hy dat de schoone Dochter Gradasilee was/ de welcke (also u verhaelt is) wesende met Gricilerie ghegaen in de Camer van Lisvart/ eñ gewaerschout zÿnde datter geen Ridder voor en quam om hem te verantwoorden (verweckt zÿnde door een seer volcomen liefde) wapende sy haer door hulpe van Gricilerie/ met dẽ wapenen die sy daer vandt hanghen/ eñ quam also ten strÿdt/ het welc my doet gelooven/ dat onder alle de liefden ende getrouwicheyden/ daer men opt af vermaent heeft/ jae onder de meeste ghequelde door de pÿlen van den cleynen Godt/ die opt hun gestadicheyt betoont hebben/ dese Jonckvrouwe de eerste plaetse behoort te hebben: ende is weerdich/ datse Lisvart niet alleen lief en hebbe/ maer dat hyse meer acht als hẽ selven. T'welck hy doen soude/ (soo ick meyn) soo Onolorie niet voor haer ghecomen en ware: waer af ghenoechsaem getuygenis gaven de tranen die hy uptstorte van grooter blÿschappen/ hae[r] siende in alsulcke toerustinge. Hy nam [haer] oock in den arm ende kustese terstond[e] haer segghende. Och Godt/ Me Vrou[we]/ hoe wel ende waerachtelÿck heb[t] ghy my dẽ nam van onbekensaem ge[geven]/ also ick ben. Ghelooft my/ mÿ[n] groote vriendinne/ dat hoe wel mÿ[n] verstandt dese reys gedwaelt heeft/ doo[r] t'ghebreck van mÿnen ooghen/ soo e[n] heeft het nochtans sich noyt soo verr[e] vergheten/ om te doen missaken de gene daer ick soo grootelÿcx aen ghehouden ende verbonden ben. Oft Godt geliefd[e] dat het in mÿner macht ware u te ma[ken] Vrouwe ende Meesterse van my/ ende over alle t'goedt dat ick ymmer[meer] verhope te vercrÿghen: Houdt u versekert/ dat ick nemmermeer ander[e] en soude trouwen als u. Maer nae dien dat de liefde my die vrÿheyt niet en heeft willen laten/ ende dat sy te vooren alee[r] ick u kende mÿn herte hadde elders gevangen genomen ende ghefortseert/ bid ick u dat ghy daer met te vreden wilt zÿn/ dat soo lang ick adem in't lÿf sal hebben/ sult ghy wesen Vrouwe over mÿn herte ende leven: u sweerende by den Eedt dien ick Godt schuldich ben/ dat ick nemmermeer eenich goedt en sal hebben/ oft ten sal soo wel voor u als voor my zÿn. Jae ick sweer u noch anderwerf/ dat t'aller plaetsen daer ick sal wesen/ Me Vrouwe Onolorie niet en sal meer bevels over my hebbẽ als ghy. Derhalven bidde ick u soo seer alst moghelÿck is/ my te willen vergheven de faulte die ick u ghedaen hebbe/ nae dien dat niet en is gheweest in mÿner macht anders te doen: U belovende voorder/ dat ick niet een punct en sal treden buyten uwe ghehoorsaemheyt ende wille. Lisvart van Griekenlant/ mÿn ware ende eenighe vriendt/ antwoorde Gradasilee/ ick en weet niet waerom/ dat de Fortuyne ofte de Goden hebben toe

ghela-

ghelaten / dat de liefde alsoo heeft ghebruyct de crachtē van uwe goede gratie in mijn ghemoedt / om u dat soo gantschelijck onderdanich te maken / eñ met soo luttel vergheldinghen: Ende ick en can niet gedencken / wat hun beweeght heeft / om my te begaven met alsulcke perfectien / (soo daer perfectien in my zijn) ende toe te laten den wreeden ende blinden Tyran / my also wonderlijck te quetsen met den brandendē pijlen / waer met hy de Ridders doorschiet / ende bevangtse door de schoonheyt van den Vrouwen oft Jonckvrouwen / dwelck d'oorsaeck is dat sy ghemeynlijck versocht werden / ende niet versoecken also ick doe. Och och Onolorie: Voorwaer ghy meught wel segghen / datter uwes ghelijcken niet en is / gebruyckende also tot uwen wille mijnen eenigen vriendt. Eñ ghy zijt ooc geluckiger als schoon / hebbende dien tot eenen dienaer / die gebieden sal over mijn herte soo lange als ick leven sal. Maer nu dat niet anders en cā wesen / verlichtet my noch eenichsins / dat een alsulcke Vrouwe als ghy zijt besit de glorie van mijner pijnen / die gheene andere toe en quam. Ende dewijle dat sy dese clachte dede merckte Lisvart / die d'ooghen op haer hadde / dat sy bynae in haer tranen verdronck / dwelck hem alsoo quelde / bemerckende de groote vriendtschap ende cracht van der liefden / dat hy / bedwonghen zijnde door d'affectie die hy haer droech / seyde: Mijn lieve vriendinne / ick bevinde dat ick also overwonnen ben van u / dat ick u bidde van gantscher herten / de voorleden dinghen soo seer ten besten te nemen alst mogelijc is: met dien bespreck evenwel / dat ick u sal volcomelijck ghehoorsaem zijn in't gene dat ghy my sult ghebieden / al soude ick alschoon doen teghen de plicht / daer mede ick verbonden ben aen Me Vrouwe Onolorie.

In goeder trouwen / mijn vriendt / antwoorde sy / ghy zijt (nae dat ick mercke) wel verdoolt / ende doet my onghelijck / dat ghy meynt mijn pijne te verlichten met een schandelijckheyt streckende tot groot achterdeel van mijner eeren. Ick bidde u / goede Heer / dat ghy nemmermeer van uwe Gradasilee alsulcke opinie en hebt / dat ghy meynen soudt / dat de cracht van der liefden ghenoechsaem zy om haer eere te crencken / oft haren eerbaren ende deuchtsamen wille: wesende die dingen alleen den Houwelijck voor behouden / niet tot den vleeschelijcken begheerten ende blamatien. Oock dat ick weene / en is niet om dat ick sie dat ick ghefrustreert ben van mijnen voornemen: maer alleen om dat ick bemercke / dat ghy nemmermeer u leven lanck en sult comen tot t'ghene dat ghy van my vermoedt hebt / onder dē schijn van te verminderen oft versoeten t'lijden dat ick hebbe: want ghy meught u versekert houden / dat nae dien Onolorie uwer alleen weerdich is / dat mijnen wille nemmemeer over my meerder macht en sal hebben als ick over haer en hebbe / blijvende de liefde die ick u drage by mijner eerbaerheyt ende mijn hope seker / mijn begeertē onvolbracht / eñ mijn becommernissen in ruste: niet begeerende meerder weldaedt / als uwe geduerige tegenwoordicheyt ende ghesellschap by de welcke ick in my selven sal ghevoelen meerder glorie ende vernueginge / als of ick hadde de volcomen gunsten / groote weldaden ende voordeelen / die alle d'ander Coninghen ende Princen van der Aerden / my souden mogen bewilligen ende toelaten. Daerom bidde ick u / dat dese eerbare liefde ende daghelijcksche ghesellschap / die ick begheere met u te hebben / my niet gheweyghert en werde: maer dat ghy my toelaet dat ick altijt by u mach zijn / onder t'protest / dat de getrouwicheyt die ghy Me Vrouwe uwe Huysvrouwe

schuldich zijt geensins en sal ghescheijnt werden / maer soo versekert / als of zy u ordinaerlijck aen haren hals hadde hanghende.

Hoe dat de Keyser van Trebisonde voor seker vernam, dat de groote Ridder ten laetsten gecomen in den camp Gradafilee was, waer af hy seer verwondert was, ende alle die van den Houe.

Het sesthienste Capirtel.

SPrekende also Gradafilee ende soo wijsselijck met Lisvart / verdobbeldt de liefde die hy haer te voren gedragen hadde / bemerckende dat zy sonder gheveijnstheyt met eenen so goeden ende eerbaren herte hem wilde volghen / sonder hem te verlaten. Derhalven hy hem niet en conde ghewachten haer te segghen: By Godt / Me Vrouwe / nae dat ick van u bemercké can zijn Gods wercké groot ende wonderlijck: ende het soude qualijck te ghelooven zijn sonder dat gesien eñ verstaen te hebben / dat in een Joncvrouwe / jonck ende schoon wesende / soo veel crachten ende deuchden souden wesen / also dat ghy sekerlijck weerdich zijt d'eerste plaetse te hebben onder die / daer af de vermaertheyt noch hedensdaechs duert: twelck d'oorsaeck is / dat ick in u meer achte de deuchde vander bestandicheyt / als in den Romeyn / die uyt een cloeckheyt van herten zynen eygen arm verbrande. Oock en is die wreetheydt / die hy sich selven aen dede / niet te vergelijcken by de pyne die ghy gheleden hebt ende noch wilt lyden voor my: want die daer ick af spreke / fortseerde alleen een van zynen leden / eñ ghy / een exempel van de suyvere eerbaerheyt / hebt toe ghelaten (om u eere te bewaren) dat niet alleen uwen arm en soude verbranden /

maer door cracht van liefden / het he
ende 'tlichaem / almaer die edele Zie
ende perfecten gheest in rust. Waer
ick wel opentlijck bekenne / dat n
Ridder alsoo gehouden is gheweest
een Vrouwe oft Jonckvrouwe / als
aen u ben: ghemerckt dat ick my m
beroemen / dat de Fortuyne my gu
stigher geweest is / als aen eenighen v
hun / my hebbende so seer vernedert / o
terstont te verheffen in so hoogen sta
bereydende den middel om my te do
bemint werden soo volcomelijck / v
de wijste / schoonste / ende eerlijck
Princesse van der Weerelt / also dat i
met goeden recht sal houden staend
dat noch de vermaertheyt van Amad
van Gaule mijn Grootvader / noch
cloeckheyt ende stoutheyt van myn
Vader / ende noch min de hooghe / en
Ridderlijcke daden van den Ridder m
den brandende sweerde (wiens vron
feyten alreede soo dickmael de Weer
hebben omlyopen) en moghen niet m
redenen vergeleken werden met den g
luck dat ick bevinde my te verheugher
met so grooté onderschept van eerbar
liefde van den twee meeste Vrouwe
die op der Aerden zijn. Doen omhalst
hyse wederom. Ende soo veel als ae
gaet tghene dat ghy van my begheer
seyde hy / het welck ick van u hadde eer
behooren te versoecken / dat bewillig
ick u van seer goeder herten / achten
uwe geselschap so vorderlijck voor my
dat ick u nemmermeer mijn leven lan
en sal verlaten buyten uwen danck / te
zy dat de noot oft de gevanckenisse dae
toe dwinge. Ende alsoo sprekende over
viel hun de nacht / aleer zy ghecome
waren ter plaetsen daer zy meijnden t
schepe te gaen / om nae Constantino
polen te zeylen / verhopende daer volc
te vergaderen / om den krijch te voere
aen den Keyser van Trebisonde: D

welck

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

welcke nae't voleynden van den strijdt vraechde / wie dat de groote Ridder was die de victorie gehadt hadde. Ende bemerckende Oriclerie dat niemandt anders dan sy daer af en wist te spreké/ seyde zy hem dat zy daer af wiste / ende hoe dat alles vergaen was: waer af de geselschap seer was verwondert. Maer de Souldan dien dat grootelijcks mishaechde/seyde dat sulcx niet en behoorde toe ghelaten te werden / ghemerckt dat Lisvart door dien middel ende met een oprechte bedriegerye was verlost eñ geabsolveert: want hy hadde behoort tot den Camp-slach te brenghen niet een Vrouwe/ maer eenen Ridder van naem ende wapenen. Ghelooft my Heer/antwoorde de Coninck van Egypten/ dat ick mynen Broeder ghelucckigher acht/ om dat hy overwonné is van alsulcken Vrouwe / dan of hy verslaghen hadde den cloeckstē ter wapenen van geheel Asien: want zy is soo schoon / dat haer schoonheyt soude connen sonder andere wapenen vervoeren daer het haer beliefde den gené daer zy haer hadde willen teghen stellen. Ende verstaende de Keyser / dat die redenen den Souldan niet en mishaechden/ nam hy 't woordt/ ende seyde openttlijck: Dat Gradafilee voor seker hooghweerdigh was / hem biddende evenwel dat hy alles ten besté wilde nemen. Ende op dat de ghedachtenisse (seyde hy) daer af eeuwich zy / sal ick de gheheele Historie/ soo dat in der waerheyt gheschiedt is/ doen schilderen ter selver plaetsen: ende hy dedet oock alsoo. Maer ghemerckt dat Oriclerie ghesien hadde/dat haer gheselschap also vertrocken was met Lisvart / sant zy haer niet eené Schiltknecht haer Vrouwe-cleederen nae / ende hy vandtse des morghens seer vroech/also zy in't punct was t'zeijl te gaen nae Thrasien / alwaerse Godt gheleyden wil: Ende Fulurtin ter andere zyden / de welcke wesende ghenesen van zynen wonden/ ende in alsulcken doen dat hy te Peerde conde ryden / nam hy oorlof van den Keyser / om voorder te gaen soecken zynen volcomen vriendt / den Ridder met den brandendé sweerde/ dien wy nu voorts brenghen sullen.

Hoe dat de Coninck Amadis , ende Amadis van Grieckenlandt, ghenaemt de Ridder met den brandenden sweerde , Birmartes van den doot verlosten, ende vrienden werden,

Het seventhienste Capittel.

AEt eijnde van onsen sevensten-Boeck is verhaelt / wat uytcomst dat gehadt hebbé de saken van den Roomsché Rijck/ eñ hoe dat Birmartes oorlof nam van den Coninck Amadis / om zijn voornemen te volbrenghen/het welck Amadis van Grieckenlandt verstaen hebbende/ reedt hy uyt Mentz / ende veranderéde zijn harnasch om niet bekent te werdé/ nam hy voor / watter oock af comen mocht / hem te bespringhen / ende om t'leven te brenghen: Maer hy en conde soo heymelijck niet vertrecken / oft de Coninck Amadis en werde daer af gewaerschout. Waerom hy/niet zijn gheewoonlijcke wapenen nemende / maer andere/hem soo langhe volchde den selven wech / dat hy hem achterhaelde. Eñ sonder sich bekent te maken groette hy hem / ende Amadis van Grieckenlandt groette hem wederom / hem vragende waer dat hy soo haestelijck henen reedt. Ick volghe / seyde de Coninck/ mijn avontuere: Eñ u siende voor my/ heb ick seer aengereden/ om u te achterhalen ende met u te ryden / verhopende te verhinderen een saecke die seer schadelijck soude wesen hunner veel / soo die

anders

anders van wel quame. In Gods na-
me/ antwoorde de Ridder met dē bran-
denden ſweerde: wat my aengaet/ mijn
gheſelſchap en is u niet gheweygert/ ſoo
verre ſy aenghenaem is / tot der tijdt
toe dat d'avontuere ons ſcheydet: want
ick volge eenen Ridder/ die my ſo dick-
mael ongheneuchten aenghedaen heeft/
dat het noodich is dat hy oft ick t'leven
daer late. Ende alſo coutende reden ſy
tot dat doncker nacht was: ende Ama-
dis van Grieckenlandt / om in zijnen
aenſlach niet te faelgeren / ſtonde af by
een Fonteyne/ ende de Coninck deſghe-
lijcken : daer nae onttoomende hun
Peerdē/ om die te laten weyden / ruſten
ſy hun ende droncké water. Ende doen
werdt de Coninck indachtich den tydt/
van dat hy door't landt ginck als een
doolende Ridder / ſoeckende vreemde
avontueren/ ende van den lijden dat hy
hadde om zijner Orianen wille: Alſoo
dat hy hem niet ēn conde ghewachten
van ſoo hardt te ſuchten/ dat Amadis
van Grieckenlandt dat hoorde/ ende hy
vraechde hem of dat van liefde was oft
niet. Liefde iſt voor ſeker / antwoorde
de Coninck/ ende oock alſulcke/ dat ſoo
ghy de benautheyt waert ghepaſſeert/
daer ick niet en ben in blijven ſteken/
ſoudt ghy u wel moghen beroemen/ dat
die alle de cracht van harer ſterckten
aen u betoont hadde. Amadis van
Grieckenlandt / den welcken dat ſeer
aenginck / en conde ſich niet wachten/
hem alſo hoorende ſpreken/ van lachen/
ende niet te min nam hy die reden ſoo
qualijck/ dat hy hem ſeyde: Ter goeder
trouwen/ Ridder/ ghy hebt wel redenen
om ſoo veel u toe te ſchrijven/ ende u te
laten voorſtaen / dat een ander niet en
is ghepaſſeert/ daer ghy door gecomen
zijt: Een dinck wil ick u wel verſeke-
ren/ dat ick ſoo ghequelt ben met dat lij-
den / dat ick twijffel of daer oock een
Menſche ter Werrelt is/ die daer mede
meer is ghquelt/ al waert dat de vror
Coninc Amadis van Gaule ſich ond
dat ghetal wilde ſtellen/ lief hebben
alſoo hy't andere tijden heeft ghedae
Maer de Coninck die groote ghenuer
ten daer in nam/ om hem te doen ſpr
ken/ antwoorde hem: Voorwaer/ ſo
de liefde in u wel gehouden/ haer zijn
een ſoo getrouwe dienaer. Ick en we
niet/ ſeyde hy/ door wat redenen my
reede driemael is ontgaen de ghene/ d
hem beroemt heeft in mijner teghe
woordicheyt / believt te zijn op de ge
die ick toebehoor: ende ic en hebbe no
geenen middel connen vinden / om m
van hem te wreken van d'ongelijck d
hy my ghedaen heeft: Niet te min ſo ic
hem noch eens can vinden/ ick ſalt he
doen leedt weſen. Wat ongelijck can h
u doen/ antwoorde de Coninck / hae
lief hebbende/ ſoo wellicht ſy hem ni
lief en heeft? By Godt / t'is wel van
ghesproken/ ſeyde Amadis van Grie
kenlandt: Ic weet u daer af ſo groote
danck / dat ick niet en gheloofde dat
hooft ſo verdraeyt ſtonde. Ende niet t
min ſal ick u antwoorden op die ſchoo
ne vraghe. De Coninck ſiende dat h
meer ende meer ſich vergramde/ beet i
zijn tonge om hem van lachen te wach
ten/ ende antwoorde: Wel aen dan/ gh
ſult my vriendtſchap daer met doen/ e
ick ſal geerne toe hooren/ doch met die
beſpreck/ dat ick u daer nae oock ſal be
toonen/ dat de dwaesheyt die ghy voor
neemt meerder is/ als de vraghe die ic
u ghedaen hebbe. Hoe dat? ſeyde Ama
dis van Grieckenlandt/ ſoude dat mo
gelijck zijn? ghemerckt dat Me Vrou
we van alſulcker weerden is / dat nie-
mant anders als ick / weerdich en is
haer te dienen. Dat is t'gheen daer ick
nae wachte / antwoorde de Coninck
want om een ſimpele faute die ick voor
gewendt hebbe/ alſo ghy ſeght / zijt gh
ghevallen in twee ſoo onbehoorlijcke
dingen/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

dingen/als ic oyt van u soude verwacht hebben. D'eerste is/ dat ghy u selven acht soo goeden Ridder te wesen: ende het tweede/ uwe Meesterste van alsulcker weerdẽ. Sinte Marie/ antwoorde Amadis van Grieckenlandt/wat pijne ist te spreken met onwijse luyden? Wat Duyvel weet ghy wie dat ick ben / oft wat Me Vrouwe weerdich is? By Godt / soo ick u eenen cloecken Man achte / ick soude u wel te verstaen gheven wat ick teghen u vermach. Maer wat batet? Ick hoore wel/ dat soo ick met u strede/ ick soo veel eeren soude behalen voor mijn Liefste / u te kennen ghevende hoe weerdich dat sy is / als glorie voor my/ u toonende wat ick met den wapenen vermach. Zijt ghy daer? seyde de Coninck: Soo ghy teghen my ghevochten/ eñ my overwonnen hadt/ soudt ghy u wel moghen beroemen soo veel ghedaen te hebben / als of ghy den Coninck Amadis overwonnen hadt. Dat gaet seer wel/ antwoorde Amadis van Grieckenlant/ schuddende t'hooft. By Godt / ick ben noch sotter / dat ick twist teghen eenen soo uytsinnigen ende hertneckigen als ghy zijt. Gaet henen/ goede Heer/ ick geeft u ghewonnen/ nae dien dat ghy also mannelijck zijt als de Coninck Amadis / het welck ick nochtans deerlijck gelooven can: want ghy ghelijckt hem als twee druppelen waters: ende zijt oock van ghelijcken vergeselschapt als hy is /als hy over landt rijdt/ waer uyt men lichtelick kent uwen hooghen staet. Ghy sult my alsoo afschilderen alst u belieft / seyde de Coninck / nochtans en sal ick heden niet anders zijn als ick ben / noch ghy niet cloecker of wijser als ick u achte. T'is genoech gesproken van dier materien/ seyde Amadis van Grieckenlandt/laet ons te Peerde gaen sitten / soo't u goet dunckt: want de Mane begint te schijnen/ ende ick wil (soo't moghelijck is) mijnen Man achterhalen/ soo het doenlijck is: alsdan sult ghy sien metter daet of my mijn armen verstijft zijn oft niet. Soo hy niet cloecker oft dapperer en is als ghy / antwoorde de Coninck/ salt wel een slecht tijt-verdrijf zijn voor my van hem ende u. Ghy zijt verbrietelijck ende soo moeylijck/ seyde Amadis van Grieckenlandt/ dat(nae dat ick merck) ick meer wercx soude hebben om u met woorden te overwinnen / als hem met der daet. Nu dan laet ons gaen/so ghy wilt/ want wy verslijtẽ te veel tijts met also te twisten. Seer wel/antwoorde de Coninck: want ghy meynt my t'ontgaen/op dat ick geen ghetuyge en soude wesen van den hooghen Ridderlijcken daden / daer af ghy u beroemt buyten propooste: Maer by Godt / ick en sal u soo lichtelijck niet verlaten. Soo veel te beter/seyde d'ander/ic ben daer seer wel met te vreden: Oock soude ick qualijck gheselschap connen vinden/daer ic meer tijt-verdrijfs met hebben soude/als met u. Noch sout ghy's meer hebben / antwoorde de Coninck / soo ghy my wel kendet. Kendet? seyde hy: Ick kenne u alreede soo wel als of ick u opghevoedt hadde. Doen toomden sy hun Peerden/ ende hun helmen sluytende/ volchden sy voorts den wech dien sy t'savonts verlaten hadden / eñ sy hadden niet langhe daer op ghereden / oft sy en ontmoetten een geselschap van thien Ridders/ ende een van dien vraechde hun/ of sy van Mentz quamen / ende of de Coninck Amadis noch daer was. So ghy zijns van doen hebt / om eenighe groote sake van wapenen/antwoorde Amadis van Grieckenlandt al geckende/ hier is een Ridder die hem geheel gelijck is/ soo hy hem beroemt. Niet te min waerschouw ick u/ dat ick hem gisteren in der Stadt ghelaten hebbe. Maer soo ghy oock weet eenighe tijdinghe van eenen Ridder/ die met hem draeght eenighe beelden ende

contrefeytinghen van Vrouwen/ bidde ick u my dien te wijsen. Wy en hebben hem niet ghesien / seyden d'ander / de welcke sonder langher te wachten hem Godt bevolen. Voorwaer/ seyde de Coninck/ ghy hadt hun behooren te vragẽ/ wat sy van den Coninck begheerden: want ick soudt geerne geweten hebben. Ick sorchde seyde Amadis/ hun moeylijck te wesen/ ende also reden sy voorts tot op d'oeveren van een Reviere/ daer een schoon Casteel stonde / eñ een groot vyer lach daer by daer veel volcx om stonde / die eenen naecten Ridder onder handen haddẽ vast gebonden met groote coorden / al veerdich zijnde om hem daer in te werpen: want een Vrouwe riep hun met luyder stemmen aen / segghende: Haest u/ haest u/ vaert voorts/ so hy mijnen wille niet en wilt volbrengen. Waer af de Coninck verbaest zijnde/ seyde tot Amadis vã Grieckenlant: Nu sullen wy sien wat ghy doen condt/ ende sult merckẽ wie dat ick ben: want wy moeten desen Ridder bystaen / dien men onghelijck doet/ alsoo my dunckt. Met desen woorden gaf Amadis van Grieckenlandt zijn Peerdt de spooren/ ende rijdende tot der Vrouwẽ vraechde hy haer / uyt wat redenen dat sy dien Ridder also wilde doen sterven / teghen den gemeynen aerdt van den Vrouwen. Wie zijt ghy? goede Heer / antwoorde sy/ om my soo veel te vraghen? Ick ben dien/ seyde Amadis van Grieckenlant/ die u bidde / dat ghy u volck doet vertrecken/ ende voortaen beleefder te wesen. Maer nauwelijcx en hadde hy dat woort volsproken/ oft sy en riep: Grijpt hem/ grijpt hem/ eñ dat hy wel gestraft werde. Met welckẽ roep meer als vijfthien Ridders voorts quamẽ/ die Amadis van Grieckenlandt eñ den Coninck bespronghen/ evenwel en werde daer niemant van hun beyden uyt den zael ghelicht: maer sy doodden de twee eerste dien sy tegen quamen/ ende hun gevec[ht] was so wreedt ende hardt / dat d'and[ere] eyndelijcã niet beter en voeren: want [de] Coninck sich daer onder settende / [en] sloech niet eenẽ slach oft hy en nam een[..] met: waer af Amadis van Griecken[...]landt verwondert zijnde / hem niet e[n] conde wachten van te segghen in he[m] selven: Voorwaer/ die moeylijcke Ri[d]der is de vroomste Man die oyt sweer[dt] droech/ ende ick bekenne dat ick onghe[...]lijck ghehadt hebbe van hem also't inju[...]rieren/ maer ick sal de faute verbeteren soo ick can. Ende also volbrengende e[n] verbolgende hun victorie/ vertoegen s[y] tot binnen de poorten van den Castee[l] de vechters ende de bewaerders van d[e] Ridder/ dẽ welcken sy al nacht wesende verlieten/ ende het begonde dach te wer[..]den als de Coninck eñ Amadis by hem quamen om hem t'ontbinden/ ende s[y] werden hem alle beyde terstont kennen[..]de: want het was de cloecke Birmar[...]tes. Ende Amadis van Grieckenlandt verwonderde hem so seer/ (hem bindende in alsulcken staet) dat hy openbaerlijck seyde: Nu sie ick wel / dat de Fortuyne my gantsch vyandt ende tegen is. Godt en helpt my nemmermeer/ so ick hem ymmermeer vervolghe also ick gedaen hebbe/ nae diẽ dat mijn avontuere my altijt belet mijn voornemen: Maer Ridder/ ick bids u/ waerom wilde die Vrouwe u also doen sterven? Ick salt u segghen/ antwoorde Birmartes: Dese nacht geherbercht wesende op dat Slot/ heeft sy middel ghevonden om my ende mijn geselschap/ die sy noch ghevangen houdt/ te overvallen: Ende daerom/ dat ick haer niet en hebbe willen beloven eñ sweeren/ niemant anders te beminnen als haren persoon / wilde sy my aldus opofferen/ sonder uwe gheluckighe bycomste / ende sy stondt by Birmartes als hy dat verhaelde: want sy en haddet niet connen ontlaopen ghelijck als haer

volck,

volck. Waerom Amadis sich tot haer keerende / seyde: By Godt / ghy oude prije/ten is niet wonder dat ghy wilt u doen beminnen met gewelt van den genen/ die so luttel redenen daer toe heeft. Haest u/ doet brengen de wapenen ende andere dinghen die ghy van hem hebt/ ende ontbiedt zijn volck / oft andersins zijt versekert/ dat u lichaem niet en sal een once weghen binnen een ure. Ende binnen middeler tijdt seght ons lieve Vrouwe/wat dat u t'gat so heet maecte? Eylacen/Heer/ antwoorde sy/ weest mijner genadich om Gods wille: Ick sal u bevel volbrengen. Alsdoẽ begonde sy't al te verhalen op dese maniere: Ghy sult weten/ Heer Ridder/dat ick in mijner ionger tijt mijn liefde leyde op eenẽ Ridder/die my daer nae verliet/eñ nam een ander / waerom ick seer vergramt wesende / voornam my over hẽ te wreken/ eñ oock bynae ten selven tijde dede ick hem vangen / eñ ick houde hem hier gevangen in dit Casteel dat mijn eygen is/ alwaer gheen Edelman en comt die wapen draeght/oft (om spijt te doen desen mijnen vrient) ick en bedwinge hem met eedt my te belovẽ/ niemant anders ymmer meer lief te hebben als my/ende my voorder in alles gehoorsaem te zijn dat ick hem sal ghebieden. Dan onderhoude ic dien tot datter een ander comt/ ende ter comste van dien wert die eerste in mijn ghevanckenisse ghestelt/ende de tweede in de plaetse die ick hem beloeft hadde: Ende ick hebber hedensdaechs meer als hondert gevangen. By Godt/ seyde de Coninck / ick hebbe lange gheleeft / maer ick en hoorde noyt spreken van alsulcker oncuysheyt van Vrouwen. Niet te min duncket my geraden/ dat men haer voor dese reyse dat vergeve/met dese conditie/dat so sy sulcx meer doet alle haer leven lanc/ dat sy dan gedoodt werde by den ghenen die d'eerste van ons daer af sal hooren spreken. Ende dat bewillichde de oude Vrouwe/ ende sy dede comen ende vry stellen alle de ghene die sy ghevanghen hiel. Ende binnen dien tijdt werde de Coninck/die noch niet bekent en was / bekent door Amadis ende Birmartes: ende hy verclaerde hun/ dat hy om hun gevrienden te maken hem alsoo had de vermont eñ dien aenslach ghemaeckt/ende ick bidde u (seyde hy) dat dit niet te vergeefs ghedaẽ en zy tot desen eynde: maer dat ghy om mijnent wille peys t'samen maken wilt wesende uwen twist ghefundeert op also cleynen fundament: dwelc d'een ende d'ander bewillichde. Derhalven brochtse de Coninck wederom nae de Stadt / ende hun quamen veel Ridders tegen onder wegen/ die om hem te gaen soecken smorgens van huys getrocken waren. Maer als sy vernamen hoe dat alles vergaen was/ presen sy hem seer/ ende t'ghelach was groot om der proposten wille die hy ende Amadis van Grieckenlandt te samen hadden gehadt te hunner t'samencomste. Sy dan ghecomen ende ontfanghen zijnde van den Coninck van Sicilien ende anderen/ werde de vrientschap van den twee vyanden also bevesticht /dat sy malcanderen daer nae lange geselschap hielen /tot der tijdt toe dat de Fortuyne hun schepde/also verhaelt sal werden. Ende corts daer nae de Princen eñ Ridders die vergadert waren om t'stuck van Oorloge/ daer af vermaent is in onsen sevensten Boeck/ namenden wech een elc nae zijn huys / alwaer wy hun met vrede sullen laten.

Hoe dat Niquee dede soecken Amadis van Grieckenlandt, ghenaemt de Ridder met den brandenden sweerde: Eñ van eenen brief, die sy hem schreef door haren dwergh Buzando.

Het achthienste Capittel.

NAe dat Amadis van Griecké-landt ende Birmartes vrienden gheworden waren / alsoo voorsept is / hebbende oorlof ghenomen van den Coninck ende Prin-cen om t'samen te gaen soecken vreem-de avontueren / reysden sy veerthien da-ghen lanck door Duytschlandt / sonder eenighen teghenspoet te vinden weer-dich om te verhalen / als alleen dat A-madis van Grieckenlandt eene (noch gheprickelt zijnde niet jalousije / o[f] t'vermoeden dat hy ghehadt hadde [v]an zijnen nieuwen medeghesellen/meynen[de] dat hy Lucelle lief hadde) onder and[e]ren hem niet en conde wachten v[an] hem te segghen: Ick bidde u mijn go[ede] vrindt / nae dien dat onse vrintscha[p] dueren moet / dat ghy my niet langh[er] en wilt helen/ waerom (als ick u eer[gis]teghen quam op de Zee) ghy dit Liet songhet?

Lucelle lief vermaert door groote schoonicheyt/
O liefde staet my duyr/end' mijn ghetrouwicheyt:
Want daerom ben ick nu in sulcke strenghe noot/
Dat my aenstaende is ghewisselijck de doot.

Mijn goede Heer/ antwoorde Birmartes/ 't is wel reden dat ick u genoech doe in alles dat u ghelieven sal my te gebieden: ooc en sal ick u nemmermeer mijn leven lanck yet helen/dat my kennelijck is ende ghy begeert te weten. Doen begonde hy hem te verhalen/om wat oorsaken wille dat hy uyt Spaengien was ghetrocken/ eñ wat hem daer nae overcomen was met Onorie / sonder hem yet te verbergen. Waer af Amadis van Grieckenlandt soo verblijdt was / dat hy hem seyde: So helpe my Godt/ mijn medeghesellle/ ick bekenne dat ick ongelijck hadde/ van u soo langhen tijdt (als ick hebbe ghedaen) vyantschap te draghen: Maer op dat ghy my daer af eenichsins ontschuldicht/ nae dat ghy my gehoort sult hebbẽ/ sal ick u deelachtich maken van mijn meeste secreten. Doen verhaelde hy hem zijn groote begeerlijckheyt/ daer hy mede ghequelt was/ ende dat hy by nae was troosteloos: Eñ eyndelijck/ alles wat daer ghepasseert was tusschen hem ende Lucelle / waer af dat ghy u niet en behoorde te verwonderen/ seyde Amadis van Grieckenlant: want hoe wel dat ick daerom bynae sterve/so ghy Me Vrouwe ghesien hadt in hare schoonheyt / soudt ghy mijn martyrie cleyn achtẽ/ten aensien van harer groo[t]ter weerde. Dat en weet ick niet/ seyd[e] Birmartes: Maer ick weet wel/ dat d[e] mijne alsulcke is / ende soo volcome[n] schoon/ dat ick niet en geloobe dat een[i]ghe is/als sy selve/ die haers ghelijcke[n] mach zijn. Nu wel aen/ seyde Amadi[s] van Grieckenlandt / ick hope dat wy cortelijck Lucelle sullen sien: ende da[n] ghy (soo de liefde u niet en verblent) my noch meer sult toe laeten/als ick u soud[e] connen wijs maken. Eñ alsoo coutend[e] ende over velt rijdende / om te comen recht in groot Britannien / quamen sy ten sekeren daghe eenen bergh af ghereden/ende sy saghen eenen Ridder volcomelijck gewapent/ de welcke dede geesselen eenen dwergh door twee Boeren/ de welcke siende hem genaken Amadis ende Birmartes/ riep met luyder stemmen: Eylacen/ mijn Heeren/ so daer oyt barmhertichept plaetse hadde in uwen herten/soo helpt my om Gods wille in deser grooter noot. Om dit roepen wil reden de twee Ridders wat beter aen. Ende soo sy by den Dwergh quamen/ docht hy hun de leelijckste eñ mismaectste persoon te zijn die oyt geboren was: eñ hy hadde in zijnen mont eenen brief/ dien de Boeren hem niet geweldt wilden

ntnemen/ hem dreygende met der doot/ so hy hun dien niet goetwillichlijck en ave. Waer door Amadis van Griecenlant met barmhertichept beweeght werde/ ende in sulcker voeghen/ dat hy em vraechde/ waerom dat hy hun dien epgerde te geven/ ende oock waerom dat deden. Eylacen/ Heer/ antwoorde y/ hun Meester hevet hun belast: daerm dat ick hem onlancx ghesept hebbe/ at ick ginck soecken den besten Ridder an der Weerelt/ ende hem dien dragen an der schoonster Vrouwen weghen ie in Asien is. Eñ daerom dat ick hem ien niet en hebbe willen gheven/ heeft y my doen grijpen/ ende alfo tracteren ls ghy siet. Wt het seggen van den Dwergh begonde Amadis van Grieccen landt te beven/ besorgende dat eenighe tijdinghe soude wesen van zijner Liefste/ waer af hem t'hooft soo heet werde/ dat hy van groter gramschapen t'sweert in de handt nam/ ende liep ae de Boeren om die te slaen/ seggende: Ghy eerloose boeven/ handelt ghy soo qualijck de onnoosel persoonen? Maer e ghene die hun hadde te werck gestelt tel hem staende. Hou/ sepde hy/ Ridder wilt ghy in mijn teghenwoordichept mijn volck straffen? By Godt/ dat en al niet gheschieden. Ende hy hief zijn handt op / ende gaf met zijner ghewapender handt hem alsulcken slach voor ijn aensicht/ dat hy hem meynde te verooven/ daer nae het berouw terstondt volchde: want Amadis van Grieckenlandt raeckte hem soo dapper met het nijden van zijnen sweerde/ dat de hersenen hem upt den hoofde dropen/ ende hy viel ter aerden doot. Ende binnen middeler tijt ontliepent de geesselaers/ onder dat Amadis hun langhe vervolchde: Maer hy keerde wederom tot den Dwergh / die Birmartes ophief met routen/ so seer lachende dat hem de tranen upt den oogen vielen. Ende also hy by hun quam / sepde hem Birmartes: Om Gods wille / Ridder met den brandende sweerde / comt doch / ende besiet desen schoonen jonghen knecht: want ghy sult daer ghenuechten af hebben. Maer als de Dwergh hem hoorde noemen met dien naem: O Juppiter/ riep hy/ ist mogelijck/ dat de ghene die ick soo lange gesocht hebbe/ my te hulpe is ghecomen soo in tijts? Ende vallende neder voor Amadis voeten / wilde die kussen. Och mijn Heer / sepde hy / zijt ghy de Ridder met den brandenden sweerde / wiens vermaerthept alsulck gerucht maeckt door de gantsche Weerelt? Dwergh/ antwoorde Amadis/ ick en weet niet of mijn faem alsulcx is als ghy seght: maer t'is wel waer/ dat ick alsoo heet als ghy my naemt. Godt zy gheloeft/ sepde hy: want t'is seer langh gheleden dat ick u ghesocht hebbe om u desen brief te gheven / dien u seyndt de schoonste Vrouwe/ daer ghy opt hebt hooren af spreken / van de welcke ghy meer bemint zijt/ als yemandt anders die ick weet. Alsdoen trock hy een papier upt zijn kaken/ dat in wasz gewintelt was / ende presenteerde hem dat: Maer Amadis meynde dat van Lucelle quam: waerom hy besijden ginck/ op dat hy t'zijnen ghemack sou de moghen lesen/ Ende den inhoudt was also volght.

Niquee Princesse van Thebes / die de Goden gevordert hebben in also volcomen schoonhept / dat gheen Vrouwe oft Jonckvrouwe van desen tijdt met haer te verghelijcken en is / groet den cloecken/ seer vermaerden eñ mannelijcken Ridder met den brandenden sweerde: Zijn Excellentie sal gelieven te weten/ dat ick noch niet gesien en ben van eenige levende Man: maer mijn tegenwoordichept is hun verboden / eñ mijn schoonhept niet min hinderlijck/ als het fenijnich ghesicht van den Basiliscus:

verhalven houdt men my ghesloten in desen stercken thoren / verghesélschapt alleen met Vrouwen/ die't belieft heeft den Souldan mijnen Vader my by te voegen. Ende niet te min de vermaertheyt van uwen Ridderlijcken daden is alsó hier verbreydt/ dat die gantschelijc mijn herte overwonnen heeft/tot uwen voordeel alleen ende achterdeel van allen. Sonder nochtans daer door eenichsins te beschadighen mijn eere: Maer (voorbehoudende t'gene dat alle vrome Vrouwen t'meeste behoort gherecommendeert te wesen) den Houwelijck alleen / sal plaetse gheven mijner begeerten/ende der weldaet die ghy behoort te wenschen/ wesende alsoo ghefavoriseert van de Fortuyne/dat sy u heeft bemint ghemaeckt van de gene/ die geen ander als ghy weerdich en is te dienen. Daerom aenveerdende t'gheluck dat de Goden u hebben voorbehouden / bid ick u dat soo haest als ghy ontfanghen ende ghelesen sult hebben mijnen brief / ghy die comt besoecken/ die niemant en can aensien als tot zijnen achterdeel eñ seker verderf/ wesende alles datter goets in haer is u toegheeyghent/ op dat by een vergadert soude werden t'paragon van der schoonheyt met der uytnementheyt van den Ridderlijcken daden. De reste sal u Buzando dit mijn ghetrouwe Dwergh van mijnent weghen segghen den welcken ghy sult ghelooven(soo het u belieft) als my selve.

De Ridder met den brandendē sweerde was seer verwondert als hy dē brief gelesen hadde/ ende hy soude noch meer verwondert gheweest zijn / soo hy de plaetse ghekent hadde daer hy af quam. Ende op dat alle dingen verclaert ende geopenbaert werden/salt goet zijn(aleer wy voort gaen) dat wy u dat nu te kennen gheven. Nu hoort dan.

Zirfee de Coninginne van Argenes hadde twee broeders/ de eene Tarzafiel Souldan van Babylonien / die ve Constantinopolen bleef / waer af t'andere tijden vermaent hebben: d'a der was Souldan van Niquee/ gehe met de Dochter van den Coninck v Thebes / volcomen in alle schoonhe de welcke sterf in't ghe liggen van tw kinderen van eener dracht / Soon en Dochter: De Sone was ghenaem Anastarax/ende de Dochter Niquee/ welcke de Natuere alsoo gunstich wa in veel manieren/ dat men achte dat hun meer Goddelijcx als Menschelij was / ende bysonder ten aensien va Niquee. Oock en weerde te haren tijt noch daer nae eenige Creature bevon den die by haer te verghelijcken wa Zirfee dan ghewaerschout zijnde va t'ghe liggen van harer Schoonsustere schreef terstont aen den Souldan / d hy soude toesien dat zijn Dochter so wel besloten werde/ dat sy van gheene levenden Man gesien en werde/ tot de tijdt toe dat hyse soude besteden: wan haer schoonheyt/ alsoo sy hem schreef soude tot sulcker perfectie comen/ da alle de ghene die haer souden sien (over wonnen zijnde van liefde) souden hu verstandt verliesen / oft souden haeste lijck steruen. Eñ dat meer is/ dat doo de revolutie ende de figuere van hare gheboorten sy bevonden / dat van hae soude comen alsulcken personnagie/ e soo Ridderlijck / dat (alles gheconside reert) Jupiter selve zijn Vader moest wesen wesende de sterflijcke Menschen van te cleender weerden voor so schoone Creatuere. De Souldan gaf gehoo der Coninginnen/ ende dede Niquee in sluyten/ met eenighe Gouvernanten e andere ionge Jonckvrouwen om haer geselschap te houden. Ende alsó bleef sy tot der tijt toe dat sy twaelf Iaer oudt was/datse de Souldan haer Vader sien wilde/ende sy docht hem alsulcks te wesen/dat hy selve daer op verliefde/ ende soo

oo ghequelt werde / dat hyse kussende ende omhalsende d'een reys voor ende d'ander nae/haer seyde: Mijn Dochter/ mijn lief/de ghene die ghy toegeeyghent zijt mach hem wel voor de geluckichste houden onder de meeste gefavoriseerde van der Liefden. Oft Godt beliefde/ (u Vader niet wesende) dat ick alleen hebbende mijn wapenen/u mocht voor mijn eyghen hebben : Voorwaer/ dat voordeel soude my meer duncké/ als de geheele Monarchie van Asien t'samen. Maer wat helpet? De goede Man wel wetende dat de Wet eñ de redenen streven tegen alsulcke menschen-sinnelijckheyt / ende die dinghen soo qualijck betamende den Vaderlijcken ampt/ vertrock hy hem/ eñ bleef van haer langen tijdt:ende soo langhe/ tot dat men hem schonck eenen Dwergh/ genaemt Buzando/niet min leelijck ende mismaect/ als onbevallijck:Den welcken/om dat so volmaeckte eñ edele Creature was/ docht hy terstont te gheven ende toe te eyghenen zijner Dochteren/ die hy wederom ghinck besoecken/ ende hy prees hem/haer vraghende/ of sy hem niet en wilde sien. Jck bids u ootmoedelijck Heer/antwoorde sy. Doen werdt Buzando gehaelt / die te zijner aencoemste sich op zijn knyen leyde voor Niquee. Nu wel mijn liefste/ seyde de Souldaen/ wat dunckter u af? Js hy niet wel ghefatsonneert om de Vrouwen te dienen? Och Heer/ antwoorde sy / om Gods wille doet hem weech gaen / soo ghy niet en wilt dat wy al t'samen van vreese sterven. Maer Buzando / siende die schoone/ die hy meynde uyt den Hemel ghecomen te zijn/ en conde hem niet wachten van te segghen: Jn Gods name/ Me Vrouwe/ghy hebt wel middel om te bemercken wat ghy zijt/ ten aensien van de ghebreken die in my zijn. Niet te min so mijn aensien u also schadelijc ware/ als uwe tegenwoordichept is den genen die u aensien/ ick weet wel dat de Souldan my niet hier binnen en soude gebrocht hebben/also hy ghedaen heeft. Ende dit sprack hy met so groote bevallichept/ eñ met alsulcke passie van liefden/ dat de ghene die daer ghemerck op namen/ hun niet en conden houden van lachen/ eñ bysonder Niquee: want sy werdt alreede ghewaer / wat hy om harent wille leedt: derhalven antwoorde sy hem al geckende: Ter goeder trouwen/ Buzande/ ick gheloove dat ghy noyt Jonckvrouwe ghesien en hebt als my. Ho/ho/ Me-Vrouwe/antwoorde hy: Jck hebber veel ghesien/ maer niet uwes gelijcken:want ick achte dat ghy een Goddinne zijt ghecomen uyt den Hemel. Waer af t'gelach vermeerderde/ also dat de Souldan seyde tot Niquee: Dochter/het schijnt dat dese schone knecht u wilt dienen. Jck bidde u/ schoon Lief / wilt hem doch nemen in uwe gheselschap. Soo't u believt/Heer/ antwoorde sy/ Jck sal hem houden ter uwer eeren. Ende also bleef Buzando van doen af by Niquee/die hy so uytnemende lief hadde/dat alle zijne vreuchde ende solaes daer in gheleghen was/ dat hyse mocht aensien/ende haer aensiende te suchten/ waer in hy groote genuechte hadde. Ende oock om hem daer in te onderhouden / seyde sy hem somtijts: Mijn cleen Buzando/ mijn lief/ waer af beclaeght ghy u also suchtende/ ende so droeve zijnde als ick mercke dat ghy zijt? Eylaten/Me Vrouwe/antwoorde hy/ en heb ick niet wel redenen om my te beclagen? bemerckende t'onderschept dat de Goden gestelt hebben tusschen u ende my/ u begavende met soo grooter schoonhept / ende my met soo grooter imperfectien? dat soo niet en dede de goethept van uwer persoonen seer qualijck soudt ghy my connen aensien sonder vreese. Hou/mijn Buzando/seyde sy/meynt ghy dat ick u alsoo achte? Jn

goeder trouwen/ ick en ben niet qualijcker te vreden met u (alsoo ghy siet) als ghy met my zijt / wesende alsulcke als ick ben. Ghy siet Buzando (seyde Brezila een van hare Jonckvrouwen) dat men in dit Landt alsoo gheckt met den ghenen die uwes ghelijck zijn. Maer waerom hebt ghy oock Me Vrouwe lief; Ghy hadt u behooren tot my te begeven/ ende ick soude u getracteert hebben also ghy weerdich zijt: want ick heb u liever eñ achte u meer als Me Vrouwe Niquee doet. Ende om waer te segghen / ghy en dient malcanderen niet. Also werde den armen Dwergh ghefasonneert. Eñ om hun noch beter in alle manieren te leeren / dede hem Niquee somtijts de Herpe houden / daer sy soo uytnemende wel op speelde / dat Buzando (op zijn knyen ligghende voor haer) bynae van vreuchden sterf. Ende hier uyt geschiedde/ dat hy eens viel in een beroertheyt / ende swaerlijck suchtende seyde: Och / och / Me Vrouwe/ wat ongeluckigen dach wast voor my/ doen ick eerst de schoonheyt van uwer persoonen sach? Eñ dese woorden volseyt hebbende / liet hy de Herpe vallen eñ hem selven mede. Waer af de Jonckvrouwen al t'samen begondē te lachen/ merckende dat hy soo verlieft was. Eñ ter andere zijden Anastarax wies/ ende werde so volmaeckt in aller manieren, dat de Souldan zijn Vader hem liever hadde als sich selven. Eñ evenwel werde t'sien van zijner Susteren hem verboden. Ende het gheschiedde ter selver tijdt/dat de vermaertheyt van den Ridder met den brandenden sweerde verbreydt werde/ ende liep soo verre in alle plaetsen/ dat men van hem sprack in't Hof van den Souldan/ soo van zijner schoonheyt/ bevallicheyt / ende Ridderlijcke daden die in hem waren. Waer af Buzando somtijdts zijner Meesterssen seyde/ ende druckte dien soo wel in hare fantasijen/ dat sy begonde groote gh nuechte te nemen in't hooren sprek van hem. T'welck de Dwergh bemerkende / seyde hy haer somtijts: M Vrouwe/dien Ridder heeft wel reden om sich geluckich te achten/wesende s gherecommendeert in uwe goede grat als hy is. Maer een dinck doet my groote ongheneuchten aen/ dat is/ d ick seer vreese/ dat de ghedachtenisse d ghy van hem hebt/veroorsaeckt de ve smadinge die ick vreese dat ghy van m hebt. Och neen ick / neen/ mijn clep Buzando/ antwoorde sy: want ick e sal u mijn leven lanck niet verlaten om beter oft om ergher. Het welck d Dwergh (sich abuserende) gheloofde Maer hy was verre buyten zijn rekeninghe/ghemerckt dat sy dach eñ nach den Ridder met den brandendē sweerd voor ooghen hadde. Ende hier doo werde sy noch meer ontsteken in hae voornemen/te weten/dat ter selver tijd gheschiedde dat de Coninginne Zirfe haren Broeder den Souldan sandt een tafereel/waer in dat afghemaelt stonde alle t'ghene datter ghedaen was op het Casteel van de seven wachten/ in't Eylandt van Argenes / door den Ridder met den brandenden sweerde / ter tijdt als hy onttooverde dē Keyser / Lisvart ende Perion: ende hy was soo wel ghecontrefeyt / datter maer t'leven aen en ghebrack. Ende dit gaf de Souldan zijner Dochteren/ so om der nieuwicheyt wille van der geschiedenisse/ als om der consten wille van de schilderije: Maer sy en sach niet so haest het gedaente van Amadis van Grieckenlandt/ oft sy en werdt also ontsteken met liefde/ dat de Souldan dat merckte aen haer ghelaet ende veranderinge. Ende meynende dat haer dat over quam wt eenighe cleenherticheyt nam hyse in zijnen armen/ ende seyde haer: Mijn Dochter / mijn lief/ werdt u qualijck/ dat ghy u coleur

also verandert? Eñ sy antwoordde hem gheheel beschaemt zijnde: Ja een weynich / maer dat sal wel lichtelijck vergaen. Rust u dan nu / seyde de Souldan: op een ander tijdt sal ick u met meerder gheleghentheyt comen besoecken. Ende haer latende het contrefeysel / ghinck hy nae zijn Paleys. Ende Niquee alleen wesende in haer Cabinet oft secrete Camer / begonde te besien met staepe den ghenen die haer toe ghebracht hadde die nieuwe passie / also dat sy haer niet en conde vermijden te segghen in haer selven: Och arme Dochter die ick ben. Ick sie nu wel / dat de doot eynden sal dit beginsel / ende niet anders: want ick soude liever duysent leven verlaten / als een punct te ontdecken van t'ghene dat my also bedroeft. Doe werp sy d'oogen op Lucelle / die van ghelijcken na t'leven daer ghecontrefeyt was: Ende siende dat sy van den victorieusen Ridder soo wel onthaelt werde / begonde de jalousije haer meer te quellen als te vooren. Ick en weet niet / seyde / sy of hyse alsoo lief heef / als hy ghelaets toont: Maer het is waerschijnlijck / dat de Goden hem niet soo volmaeckt en hebben / om zijn herte so leghe te setten: Oock en is daer gheen ghelijckenisse tusschen haer ende my: ende evenwel soude ick my selven wel moeghen bedriegen. Ende derhalven nam sy eenen spieghel / ende haer selven besiende teghen Lucelle / bevandt sy voorwaer dat t'voordeel voor haer zijde was / waer af haer therte wederom verquicte van blijschappe / dat terstondt te vooren beladen was met sorghe vermenght met vreese. Daerom / sprekende het tafereel aen (ghelijck als of hy daer sy nae stonde / haer terstondt hadde moeten reden ende antwoordt gheven) seyde sy hem: Jae seker / mijn Lief / waerom siet ghy op een ander / daer ick so nae by u ben / ende alsulcke als ick ben? By mijner trouwen / ick en sal u nemmermeer van so kleynen ghemoedt achten / dat u yemandt die daer leeft (my alleen gesien hebbende) van mijnen dienst soude trecken / oft u eenighe Liefsse inbeelden als my. Derhalven / hoe langhe dat het aenloopt / sal ick nochtans middel vinden / soo ick can / om u t'ontbieden / ende doen coemẽ in mijns Vaders des Souldans Hof: alsdan sal ick in ruste leven / ende ghy verseckert wesen van t'goet dat ick u wensche. Daer nae hernam sy haer segghende: Maer eylaten / wat segge ick? Ic rekene sonder weerdt: de liefde en heeft geen uytneminghe van persoonen. Hy bemint by avontueren alree soo seer d'ander / dat de Goddinne Venus hem soude duncken leelijck wesen ten haren opsien: wat isser dan van my? Niet te min sal ick een versoeck doen / al soude wat quaets daer af comen. Ende terstondt riep sy Todomire eñ Brizela haer karen / ende seyde hun: Ick bidde u om den hoogen naem van Juppiter / my te segghen nae u ghoetduncken / wie daer schoonder is / dese Jonckvrouwe oft ick. Godt helpe ons / Me Vrouwe / antwoorden sy / daer en is niet meer gelijckenisse tusschen u beyden / als tusschen Buzando ende een van ons. Evenwel heeft dese (seyde Niquee) wel wat / om haer te doen beminnen. Ende ghy Me vrouwe / antwoordde Todomire / om te doen leven eñ sterven t'samen. Alsoo couteden dese Vrouwen met Niquee / niet wetende ghelijckewel waer toe dat sy trachte / hoe wel dat sy van doen voorts meer suchte als sy ghewoon was te doen. Het welcke Buzando tot zijnen voordeel nam / seggende by hem selven: Soo wellicht Me Vrouwe my lief heeft / soo en is sy niet veel bedroghen: want hoe wel dat ick niet seer schoon en ben / soo ben ick nochtans een Man / ende ben wel weerdich van haer bemint te zijn / aenghesien de volcomen liefde die ick haer draghe. Maer

soo't also is/ en was daer noyt ghelue-
kigher als ick : hoe wel dat sy my sulcx
niet ten eersten en wilt verclaren van
schaemte weghen. Nu seer wel / ick sal
haer mijn herte ontdecken/ eñ salt haer
selve vragen. Derhalven haer ten seke-
ren tijde alleen vindende/ leyde hy hem
op zijn knyen / ende met de beste gratie
dat hy conde/ seyde hy haer: Me Vrou-
we/ick bidde u ootmoedelijck / my niet
langer te helen d'oorsaeck waerom ghy
soo dickmael versucht : u sweerende by
den Eedt die ick schuldich ben den groo-
ten Godt Vulcanus/ dat so ick daer in
wat doen can / dat sal ick doen al soudt
my t'leven costẽ. Sprekende dese woor-
den de arme Buzando/ (beangst zijnde)
weende soo deerlijck / dat Niquee haer
niet en conde onthouden van lachen.
Hou/ soudet ghy Buzando mijn vrient/
antwoorde sy / connen voorsien in soo
groote saken/ wesende soo cleen als ghy
zijt? Me Vrouwe/ antwoorde hy/ mij-
nen wille is veel meerder als mijn lic-
haem/ om u ootmoedigen dienst te doẽ/
eñ door de groote van dien sal ick mijn
cleenheyt verbullen. Ic versekec u mijn
Buzando / seyde Niquee / dat ick noch
niet en weet wat my lettet:Ende ick be-
loeft u/ dat soo ick dat yemandt open-
bare / dat ghy d'eerste sult zijn die't we-
ten sal. Waer af de Dwergh haer oot-
moedelijck bedanckte/ende was daer af
soo verblijdt ende vernueght / dat hy
daerom zijn nacht rust verloze. Ende
pruttelende gestadelijck by hem selven
seyde hy somtijts : By Godt/ t'is veel
ghedaen voor d'eerste reyse/de schaemte
heeft het belet dat sy't niet al uyt geseyt
en heeft. Het welck ick niet en mispríjse
in alsulcken ende soo grooten Vrouwe
als sy is: Doch ick sal daer toe arbeydẽ
om haer liefdẽ ende eere te helen. Maer
eyndelijck vandt hy hem verre buyten
zijn rekeninghe : want sy riep hem voor
d'uytgaen van der weken / eñ niet con-

nende verdragen dien nieuwen bran
seyde sy hem : Mijn cleen Buzando/
heb u t'anderen tijde beloeft/dat ghy
eerste soudt zijn dien ick soude decla
rich maken mijner beswaernisse / e
mijnen noot soude openbaren. Ende
te dier oorsaken/ als oock om t'vertr
wen dat ick op uwe ghetrouwich
hebbe/ wesende mijn dienaer alsoo g
zijt / en sal ick u niet langer helen het
creet van mijner hertẽ/ verhopende d
ick sulcx gestelt hebbende in uwen ha
den/ghy dat trouwelijck sult beware
sonder dat te ontdecken eenighen Cr
tuere die daer leeft. Niet te min bidd
u/(aleer ick dat beginne te ontdeck
wel aen te merckẽ/dat de cracht die
bedwingt om u te seggen/ dat ick u s
ghen sal/ moet seer groot eñ gheweldi
wesen/ gemercke dat noch de schaem
noch de hoocheyt van mijnen staet /m
en hebben connen voldoen mijner ce
baerheyt : Overmits dat de liefde mi
herte also doorschoten heeft/ dat t'vy
alree in de wonden zijnde die doodelij
zijn ende ongheneselijck : Ick segghe d
ten dien aensien/ dat niet alleen mijn l
ven in perijckel en is / maer oock mi
eere/ dat d'erchste is. Daerom / mi
Buzando/bid ick u / dat ghy wilt vo
ooghen hebben het vertrouwen dat i
op u hebbe : seer wel wetende/dat so w
zijn secreet eenen anderen beveelt / d
dien een dinck bevolen is / dat hy b
hoort meer te achten als zijn eygen lie
de. Ende derhalven weest ghedachtic
dat ghy soo wel heelt mijn ghedachte
als ick pijne gehadt hebbe aleer ick u d
hebbe connen verclaren. Den Dwerg
hoorende toe met beyde zijnẽ ooren de
schoone redenen van zijner Liefste
meynde wel sekerlijck / dat hy de San
was/ daer men dese keersen om ont st
ken hadde/ waerom hy haer terstond
antwoorde: Vergheveet my/ Me Vro
we: want ghy doet my ongelijck/ twij
selend

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

clende dat ick anders ben als uwen wille gehoorsaem. Oot soude ick liever sterven/als dien te overtreden in't weynichste: u ootmoedelijck biddende te willen ghelooven/ dat uwe Buzando niet meer machts en heeft over hem selven/alst u believt hem toe te laten: Also van ghebiedt hem stoutelijck al wat u goet dunckt/ met dit vertrouwen/ dat hy dat alsoo sal verswijghen/als of ghy dat niemandē en seydet als uwe eygene herte: my achtende alsulcken liefhebber te wesen van der vroomicheyt/dat die hy my sal overwinnen alle dingen daer teghen strevende/ die in mijnen gedachten souden moghen vallen. Och mijn cleen Dwergh/seyde Niquee/het is soo verre van daer/ dat ick daer aen soude twijfelen / dat ghy teghenwoordelijck sult hooren/ op wat manieren dat ick van der liefden getracteert werde/ de welcke my so wonderlijck heeft bevochten/ dat niet teghenstaende de goede wacht die mijn Vader ghestelt heeft om my te bewaren/ heeft dese passie my also't herte/ de Ziele / ende den gheest ontsteken met der goeder gratien eñ hooghen Ridderlijcken daden des Ridders met dē brandenden sweerde/dat ic verliese alle mijn continantien ende zedichept / het welck ick nochtans verborghen ende gheheelt hebbe soo seer alst my mogelijck is gheweest. Maer de Schilderyje die ick onlancx hebbe ghecreghen door t'middel van mijn Moeye/ heeft my alsoo overweldicht om hem lief te hebben/ dat ick achterlatende alle perfectien die vereyscht werden van den Vrouwen van eeren/ ick genoodicht werde ende te vreden ben te bekennē/ dat ick buyten mijn selven ben/ om in hem alleen waerachtelijck te leven/ ende ick bidde u met gevouwen handen/ mijn Buzando/ so ghy mijn leven begheert/ dat ghy (onder den deckmantel van u Vader ende Moeder te gaen versoecken) dien Ridder soeckt/ den welcken ghy eenen brief sult dragen die ick hem schrijven sal/ doende alsdan soo veel/ dat ghy hem brengt by mijnen Vader/ als dan sal ick hem moghen sien ende met den oogen bemercken/ of zijn schoonheyt ghelijck is der Schilderijen/ die de Coninginne herwaerts over ghesonden heeft. Ende soo't alsoo is/ sal ick daer toe middel soecken/ dat hy my niet en versmade aen te nemen voor zijn getrouwde Huysvrouwe: Eñ de Goden en sullen niet gehenghen/ dat andersins mijn eere come in so quade ongeschicktheyt. Nu hebt ghy gantschelijc verstaen mijnen wille/ de welcke ick u bidde te willen volbrengen: u belovende dat ick u alsulcke recompense daer af sal doen/ dat ghy oorsaeck sult hebben van u daer af te bedancken. Of den Dwergh hem vandt verdoolt/ ende buyten zijn hope/ daer af can lichtelijck gheoordeelt werden: oock hadde hy op de haghen gheclopt/ maer een ander hadde het wildt ghevanghen. Derhalven seer verbaest zijnde / bleef hy eenen tijdt lanck sonder spreken/ tot der tijdt toe dat hy swaerlijck suchtende deerlijc/ antwoorde: Eylacen/ Me Vrouwe/ ick sie nu wel / dat de Fortuyne my niet en heeft willen teeckenen met de onghestalteniſſe van mijner persoonen / dan om te betoonen dat mijn avontuere oock soo ongestalt soude zijn ten aensien van mijner begheerten. Maer nae dien dat de Goden also voorsien hebben/ ben ick ghewillich te consenteren in mijn gheheel verderf/ ende in aller manieren te helpen den genen die de Liefde soo gunstich wilt zijn tot mijnen achteerdeel. Daerom/ Me Vrouwe/ handelt niet my nae uwen goeden wille: u sweerende by alle de Goden van den Hemel ende der Aerdē/ dat ick pooghen sal om dien te volbrengen: bemerckende dat sy goet gevonden hebben/ my eenen stichter oft Autheur te maken van eens anders Mans wel-

vaert / met bevorderinghe van mijnen
eygen bederf. Ende hoe wel dat Niquee
gheneergh verstonde wat hy wilde seg-
ghen/en liet sy dat niet blijcken: Maer
bedanckte hem grootelijckx/van dat hy
haer beloefde / te willen aennemen den
last die sy hem wilde opleggheu. Ende
derhalven nam sy papier ende inckt/
ende schreef dē brief die ghy hier te voo-
ren ghesien hebt / den welcken sy Bu-
zando ghaf/ hem stellende voor ooghen
zijn ghetrouwichept/ende de hope die sy
hadde in zijnen ernst ende dienst. Ende
also vertrock den Dwergh / die onder
den schijn van te ghaen zijn Ouders be-
soecken oorlof creegh van den Soul-
dan/ende hy reysde recht nae Duytsch-
landt/daer hy den Ridder met den bran-
denden sweerde vandt.

Hoe dat Amadis van Grieckenlandt
nae t'lesen van den brief van Niquee,
Buzando wederom [illegible] haer landt: eñ
van der antwoorde die hy hem gaf.

Het neghenthienste Capittel.

WY hebben eenen tijt lanc ver-
laten onse Historie/ende in dit
voorgaende Capittel een ver-
hael gedaen/op dat ghy die te
beter soudt verstaen: Ende nae dien wy
nu wederom comen op onsen voorsten
wech/ sult ghy weten/ dat soo haest als
de Ridder met den brandenden sweerde
den brief ghelesen hadde / die Buzando
hem ghebrocht hadde van Niquee / be-
vandt hy hem alsoo beroert in zijn ghe-
moedt / dat hy sich niet en conde ghe-
wachten/ hem te beclagen by sich selven
segghende: Eylaeen/en ben ick niet ont
gheluckich ghebozen/dat ick soo begeert
ende aengesocht werde van den schoon-
sten ende machtichsten Princerssen van
der Weerelt / ick alleen veracht ben van

de ghene/dier ick ghegheven ende gan
schelijck toe geeygent hebbe mijn hert
Ende strax quamen hem de tranen
d'oogen. Het welck siende den Dwerg
meynde terstondt dat de ghedachtenis
van Niquee hem die droefheyt veroo
saeckte: maer hy trachte wel elders na
Eñ te dier oorsaken riep hy Buzand
ende seyde hem; Dwergh/mijn vriend
ick bidde u dat ghy met my wilt ghae
twee oft drie daghen / daer nae sult gh
wederom geen met de antwoort tot d
ghene die u uytgesonden heeft. Seer w
Heer/antwoorde den Dwergh/die hen
soo langhe verghesselschapte / tot dat
des avonts quamē ten huyse van eene
ouden Leenheer / die hun gheerne her
berchde. Doch Amadis van Griecken
landt en conde des avondts over mael
tijdt niet eten: maer suchten alle reysen
T'welck Buzando (die acht nam o
zijn ghelaet) merckte: ende meynend
dat hy oorsaeck was van die melanco
lije/ overmidts de tijdinghe die hy hen
ghebrocht hadde van zijner Meesterse
begonde (nae 't opnemen van der tafe
len/ eñ als sy alleen vertrocken waren
hem te segghen: Heer/ ick hebbe ghesie
dat ghy soo droeve zijt gheweest nae da
ick by u comen ben / dat ick moet ghe
looven / dat de liefde van Me Vrouw
u dese hindernisse veroorsaeckt heeft
Niet te min nae dien dat sy u alsoo be
mint als sy doet/ende verdraeght dat s
verdraeght om uwent wille/duncke m
dat ghy u behoort te achten den gheluc
kichsten Ridder van der weerelt: wan
het is wel de perfectste eñ uytnemenst
in grooter schoonheyt / die de Nature
heeft voorts ghebrocht/ van den tijdt a
dat sy selve van den Goden is ghesteld
om de menschelijcke Creaturen te scha
pen. Eñ de Princerse van Sicilien (di
soo verheven werdt door alle de Wee-
relt) en sal haer niet belghen: want ick
mach segghen/ dat Me Vrouwe lieflijc

er is int minste van haren goedē gra-
tien/ als Lucelle met alle de deuchdē die
sy in haer soude mogen hebben/ daerom
gheschiedet dickmael/ dat de ghene diese
sien/ sterven van der vperlijcker begeer-
ten weghen. Hoe weet ghy/ seyde Ama-
dis/ dat Niquee in schoonheyt te boven
gaet Me Vrouwe Lucelle? Ick salt u
segghen/ antwoorde hy / ick hebbe som-
tijts haer conterfeytinghe ghesien soo
natuerlijck gedaen/ datter maer t'leven
aen en ghebreeckt / ende dat mercke ick
aen u selven / die in't selve tafereel oock
gheschildert staet: want daer en is geen
onderschept tusschen u ende de schilde-
rije. Ende alsdoen verhaelde hy hem/
hoe dat de Coninginne Zirfee gesonden
hadde aen den Souldan de ghedaenten
van den ghenen die sy t'anderen tijde
hadde ghesloten gehouden in't Eylandt
van Argenes/ also voorseyt is: ende ick
verseker u/ seyde Buzando/ dat so haest
als mijn Meesterssse d'ooghen sloech op
uwe conterfeytinghe / overmidts uwe
fame die van Orienten tot den Westen
loopt / bevandt sy haer alsoo ontsteken
met uwer liefden/ dat sy tsedert noyt
om yemandt anders ghepeyst en heeft:
maer wenscht om u van daghe te dage/
ende al meer ende meer. Derhalven nu
ghy weet dat haer verdriet sulcx is alst
is/ soudt ghy groot ongheluck hebben/
nae dat my dunckt, te verslappen de ge-
hoorsaemheyt van alsoo machtigher
Princerssen / die u verwacht met soo
grooten verlanghen. Binnen dien dat
de Dwergh also sprac tot voordeel van
Niquee/ hoorde Amadis van Griecken-
landt seer ernstelijc toe/ ende alreede ge-
prickelt zijnde met eenich voncxkē/ ant-
woorde hy hem: Dwergh/ mijn vrient/
men behoort sich wel te bedenckē/ aleer
men yet schrijft oft ontbiet eener Vrou-
wen vā alsulcker uytnementheyt: maer
ick sal u afveerdighen soo haest alst my
sal moghelijck zijn. Ende naer dien dat
tijt was om slapen te gaen/ vertrocken
Amadis ende Birmartes in hun Ca-
meren/ ende Buzando ter andere zijden.
Soo veel isser af/ dat Amadis de gant-
sche nacht niet en conde gheslapen/ heb-
bende altijts in't herte de nieuwe liefde
van Niquee/ ende d'oude getrouwicheyt
die hy Lucelle schuldich was / waer af
hy alsoo ghequelt werde / dat hy droo-
mende ende rasende dickwils seyde: O
ellendighe die ick ben. Maer wat noot
ist so veel te bedencken/ om te antwoor-
den op eenen brief alleen/ eñ aen de gene
die ick niet en kenne oft oyt sach? Neen/
neen/ sy en sal van my niet hebben / dat
Me Vrouwe soude moghen vergram-
men. Daer nae hem hernemende: By
Godt/ ick soude oock wel groot onghe-
luck hebben/ jae men soude my moghen
noemen eenen ondanckbarē boven ma-
ten/ versmadende alsoo de vriendtschap
van so grooter Princerssen/ die vā haer
selven sich my aenbiedt/ die niet weerdt
en ben (wellicht) t'weynichste van harē
schoonheydē/ daer af sy so seer vermaert
is. Doē viel hy in alsulcke benautheyt/
dat hy sich keerende nae d'een ende d'an-
der zijde/ bynae uyt hem selven was/ eñ
dat duerde so lange tot dat hy ontsliep.
Ende slapende dochte hem / dat hy de
schoonste Jonckvrouwe (nae zijnen
duncken) sach/ die hy oyt gesien hadde/
de welcke gecroont zijnde met een Key-
serlijcke Croone leyde met der handt
eenen soo wel ghefatsonneerden Ridder
alst moghelijck was/ ende besiende dien
met den brandenden sweerde / seyde sy:
Amadis van Grieckenlandt / waerom
zijt ghy so steech/ in't gene dat ghy ghe-
noodicht zijt te doen? En bemerckt ghy
niet/ dat ic om u te beminnen versmade
desen Ridder / die sterft trachtende nae
mijn liefde? eñ evenwel zijt ghy alleen
van my begeert / ende niemant anders
en sal ick ymmermeer toe gheeyghent
zijn. Maer sy en hadde so haest niet dese

vertooninghe gheeyndicht/ oft Lucelle quam ten dans: ende brekende der eersten propoost/ berispte sy hem rouwelijck. Jae so? seyde sy/ mijn eenich Lief/ van waer mach nu comen t'uwer zijdẽ dese lichtveerdicheyt/die also doet wagghelen de trouwe/ die ghy my beloeft hebt ongeschеynt t'onderhouden? voorwaer/ soo ghy voor oogen hadt t'ghene dat geschiedt is tusschen u ende my/ ick houde my wel versekert/ dat ghy nemmermeer u leven lanc yet doen en soudt dat my mishaechde. O God/ Amadis/ seyde d'eerste/ daer en is geen ghelijckenisse tusschen haer ende my: want haer schoonheyt moet der mijner altijt wijcken: Oock naemt men my Niquee sonder ghelijcke/ Princersse van Thebes gheheelijck begaeft met alle de perfectien/ die de Natuere/ oft (om beter te seggen) de opperste Goden opt den doorluchtighen Vrouwen mede ghedeylt hebben t'zy in desen oft in den voorleden tijdt jae oock den toecomenden. Derhalven met goede redenen behoort ghy mijn te zijn/ẽn niet haer. Het welck ick u bidde te bewillighen: want al ist dat ghy niet en wilt / moet het nochtans nootwendichlijck alsoo ghescheiden. Niet te min bevandt hy sich alsdoen soo beweeght met contrarie opinien / dat hy sweech/ sonder te betoonen meer der gunste der eener als der andere. Waer af sy seer vergramt zijnde/ grepen eñ fortseerden sy hem alsoo/ dat sy hem zijn herte uytruckten/ ende hem dochte dat sy dat onder hun beyden deylden. Ende van der pijnen spranck hy op uyt den slaep/ niet min vermoeyt ende gequelt zijnde/ dan of den droom waer hadde gheweest. Waer af versuchtende/ hy sich begonde te beclaghen. Eylaten/ seyde hy / arme ongetrooste als ick ben: Moet ick (om dat ick de kuer heb van twee de schoonste Vrouwen die in der Weerelt zijn) alsoo ongherust leven/ sonder te connen beslupt en / waer ick my toe behoore te begheven? Och droeve ghespleten herte also ick sie/ ist mogelijck dat ghy voort aen u sult connen hanthouden verdeylt zijnde/ gemerckt dat ghy vergadert zijnde noyt en hebt connen die cracht ghehebben/om u te behoudẽ met de schoonheyt van d'een van hun? Maer hy en hadde soo haest niet ghedaen alsulcke clachten / oft het en beroude hem bitterlijck. Nu wel/ seyde hy/ alst al wel bedacht is / ben ick wel een groot dwaes/ t'gene dat ick gesien hebbe van Niquee en is maer droom / ende ick weet voor seker / dat Me Vrouwe Lucelle so volmaeckt is/dat de schoonheyt selve haer gheensins en soude connen oversteken. Ende op dit punct ontsliep hy tot smorgens vroech toe/doen quam hy wederõ op zijnen eersten wech / eñ hy riep Buzando/ende seyde hem: Dwergh/ mijn vrient/noch en can ick my niet genoech verwonderen/ hoe dat ghy tot voordeel van Niquee soo seer te rugghe stelt Me Vrouwe Lucelle/ die ick alle mijn leven lanck hebbe ghekent voor een van de voornaemste van der Weerelt. Ende te dier oorsaken/aleer ick u Meestersse gesien hebbe/ salt my onmoghelijck zijn te voldoen den inhoudt van den brief / die ghy ghebrocht hebt van harent wegen. Heer / antwoorde Buzando/ sy werdt bewaert met alsulcke ceremonien/ dat ghy seer qualijck soo haest de gelegentheyt soudt connen vinden om haer te sien. Niet te min soo't u belieft haer te schrijven/ende my oorlof te gheven/ sal ick van haer wel vernemen de middelen om u te contenteren: ende als ick wederom by u sal ghecomen zijn/ sal ick u wel geerne ende van goeder herten derwaerts leyden. Wel aen/ seyde hy/ ghy sult my voor seker vinden in groot Britannien: binnen middeler tijdt sult ghy van mijnent weghen doen een seer ootmoedige recommandatie aen hare goe-

de gratie. Ende Amadis begeerde straex papier ende inckt / ende hy veerdichde Buzando af / die zijne wech nae Niquee nam / ende hy ende Birmartes dien van Galles / ende daer scheyden sy van malcanderen: overmidts dat Birmartes wilde vervolghen zijn voornemen / hem seer verdrietende dat hy soo lange moest zijn van Me Vrouwe Onorie / om wiens wille zijn herts in pijne ende torment was.

Hoe dat Amadis van Grieckenlant rijdende recht nae Londen, teghen quamen twee Ridders, die spoorslachs d'een nae d'ander liepen, de eerste van dien lichte hem onversiens uyt den zael,

Het twintichste Capittel.

AMadis van Grieckenlandt gheschepden zijnde van Birmartes / alsoo ghy ghehoort hebt / reedt nae Londen / alwaer onlancx gecomen was de Coninc Amadis / en hy verhoepte wel Lucelle daer te vinden: want de Coninginne en de Vrouwen en waren in langhen tijdt niet wech gheweest: dwelck d'oorsaeck was dat hy zijn wapenen veranderde / willende daer comen sonder bekent te wesen van hun oft anderen. Ende also over wech rijdende tsavonts seer spade hebbende t'hooft vol muysen-nesten / quam hy ontrent een Fonteyne / waer ontrent hy een Jonckvrouwe sach staen / wel schoon ende bevallich / die haer handen daer wiesch. Ende overmidts dat hy vermoeyt ende laf was van de hitte die daer was / stonde hy terstont van de Peerde af / en groetende de Jonckvrouwe / dede hy zijnen helm van zijn hooft. Daer nae om hem te vercoelen / nam hy water in de hollicheyt van zijner handt ende dranck. Maer soo sy sach dat hy jonck ende schoon was / en conde sy haer niet wachten van hem te segghen: In der waerheyt / Heer Ridder / soo in u soo groote daden zijn alsser schoonheyt is / zijt ghy (met redenen) weerdich bemint te werden van allen Vrouwen / jae van de schoonste die ick kenne. Me Jonckvrouwe / antwoorde hy / God weet voor t'beste wat in my is. Voorder bidde ick u / soo ghy tydinge weet van't Hof van den Coninck Amadis / deylt my daer af mede. Jae ick wel antwoorde sy / Ick ben van daer gecomen binnen acht daghen / ende t'Hof stonde op't vertrecken nae Mirefleur met den Vrouwen: Onder de welcke ick sach de Dochter van Sicilien / die my soo schoone docht als ghy pimmermeer soudt connen bedencken. Dat gaet wel / seyde hy: ende overmits dat ick nootelijck by haer te doen hebbe / sult ghy my oorlof geven soo't u belieft. Ende zynen helm wederom op settende / sette hy hem te Peerde / en nam den wech dien hy verlaten hadde. By mijner trouwen / seyde de Jonckvrouwe / Heer Ridder / ghy en sult niet so onbeleeft zijn te mywaerts / maer ick sal u volgen soo lange tot dat ick ghesien sal hebben / of ghy ooc soo wel voorsien zijt met Ridderlijcke daden / als met den gaven die de Naturere u mede ghedeylt heeft. Wel aen dan / seyde Amadis / laet ons t'samen gaen / soo sal ons den wech lichter vallen ende min verdrietelijck t'samen koutende. Ende sy reden alsoo t'samen tot dat de nacht hun begonde te overvallē op den cant van eenen bosch / alwaer sy af stonden / en setten hun in't gras / ende aten van't ghene dat Ozdan mede gebrocht hadde in haren aeffack. Ende vallende van d'een reden in d'ander / seyde de Jonckvrouwe hem: Heer Ridder / ghy dunckt my heel melancolijck te wesen: maer soo't u goet dunckt ick sal u een avontuere vertrecken / die

gheschiedt is dese voorleden daghen in mijn teghenwoordicheyt / in't Hof van den Coninck van groot Britannien. Weet ghy wel wat? T'is gheleden ontrent drie weken / (houdende de Coninc open Hof) dat een stout eñ dapper Ridder / alsoo men seyde / de Sone van den Coninck van Arabie / boven maten seer ghequelt van der liefden die hy droech der Princesse van Sicilien / swaerlijck versuchtende voor eenen peghelijcken / segghende soo openbaer dat alle de ghesselschap dat hoorde: Och Godt / Godt / moet mijn vergeldinge van ghetrouwe liefde alsulcx zijn? Ende sprekende die woordẽ / viel hy stracx daer henen doot. Waer af de Coninc voorwaer seer droevich was / ende niet sonder redenen: om der vrientschappen des verbondts ende dienst s wille / die hy van hem ende den zijnen hadde. By mijner Zielen / antwoorde Amadis / hy was wel gheluckich / eñ ick love alsulcken prijselijcken doot / ende niet sonder oorsake: want boven dien / dat alsulck eynde de pijne betuyght die den liefhebber quelt half doot wesende / alsoo hy was / mach hy hem versekeren / eñ verblijden / om dat hy t'leven heeft verloren / om de selve oorsaeck wil / die my dat bewaert heeft tot noch toe: in dier voegen dat ick van my selven mach segghen / dat ick al levende sterve / eñ ick en sterve niet / noch ick en leve niet / also ben ic buyten mijn selven / eñ vervoert in alsulcken plaetse / die ick niet en weet noch kenne / eñ noch min begeere dat ick oft yemant anders wete oft kenne. In goeder trouwen / Ridder / seyde de Jonckvrouwe / ghy spreeckt wonderlijck / ende geeft alsulck ghetuyghenis van u selven / datter geen Mensche soo blindt en is / oft hy en siet u gebreck wel / al waer hy oock in't diepste van Sybillen hol. Ghy seght wel / antwoorde Amadis / ende ick stae toe alle t'gene dat ghy ghesept ende geyeyst

hebt. Ic en weet niet wat dencken / se-
de sy: maer ick en soude noyt gheme(y)-
hebben / dat ghy soo bot gheweest ha(d)-
dat ghy hebbende soo langhen tijdt e(e)-
Jonckvrouwe in uwe ghesselschap / s(o)
luttel wercx daer af ghemaeckt sou(d)-
hebben: Ende voor seker / so ghy tegh(e)-
d'ander gelijcke beleeft hept gebruyck(t)
zijt ghy eer weerdt den naem te hebb(en)
van eenen goeden sot / als eenen erns(ti)-
ghen Ridder / ende noech ter wapene(n)
dat ick sekerlijck van u verhoept hadd(e)
waer in ick my wel bedroghen vind(e)
ende bekenne dat ick onghelijck gehal(t)
hebbe. Hoe dat? antwoorde Amadi(s)
Hoe dat? seyde sy / wilt ghy't noch clae(r)-
der weten? Bemint / in Gods naem / b(e)-
mint die u lief hebben: ende ick belo(ve)
u / dat ghy geen faute en sult vinden a(e)
groote Vrouwen. Eylacen / antwoor(de)
hy / wie soude doch die ongheluckigh(e)
zijn / die van my soude willẽ werck ma-
ken? Wie? seyde de Jonckvrouwe / ic(k)
selve / soo ghy mijner begheert. Niet (o)-
min ghy zijt / nae dat ick sie / so ghea(bu)-
seert / vrijende alleen in een plaetse / d(at)
ghy soudt suer achten de beste geconfij(t)-
krieckken die men u soude moghen voo(r)-
brenghen. Ende dat en seyde sy niet son-
der oorsaeck noch gramschappe. Wae(r)
af Amadis verheucht was / ende nam
daer alsulcke genuechten in / dat hy hae(r)
antwoorde half lachende: Jae seker
seyde hy / t'mach oock gheschieden da(t)
ghy u selve abuseert: want mijn hert
en is also niet verhangen in een plaets(e)
alleen / oft daer en zijnder twee die dae(r)
plaets in hebben / so wel d'een als d'an-
der / sonder dat ick selve can oordeele(n)
wie dat de beste heeft. Soo veel ergher
voor u / antwoorde de Jonckvrouwe
want meynende te omhalsen oft ontste-
ken alle beyde / sal d'een soo coudt wer-
den ende versterven gelijck als ijs / ende
d'ander sal verv liegen gelijck als rooc(k)
oft damp. Maer overmits datter noch

hynda.

undament noch vastichept en is / noch n u noch in uwe proposten / soo gheve Godt u goeden nacht/ ende laet my slapen. Ende sy en werden oock niet wacker tot dat hooch dach was. Doen setten sy hun alle beyde te Peerde/ ende rijdende t'samen / Amadis voor ende sy achter/ koutte hy met Ordan/ en̄ seyde haer: Voorwaer Schiltknecht / mijn vriendt/soo de Jonckvrouwen also luttel profijts genieten van de strijden die u Meester soude mogen tot hunnen faveur aen nemen/ als sy profijts hebben van zynen kussen / en gheloove ick niet dat oyt schoonheyt qualijck besteedt is als aen hem. Maer Ordan en antwoorde hem niet een woort/maer lachte alleen: hoe wel dat sy metter gratien daer af sy haer beclaechde / hadde mogen bewegen den droevichsten van der Weerelt. Ende also sy gecomen waren tot aen't eynde van den bosch / sach Amadis eenen Ridder/ die met gereckten hals nae hem quam gheloopen. Ende Amadis begeerde te weten wie dat hem alsoo iaechde: ende derhalven stelde hy hem in't midden van den wech/ende hy riep hem aen van verre: Propelijck/ propelijck/ Heer Ridder/ ende seght my waer dat ghy soo stracx henen loopt. Maer d'ander en hiel niet op vā voorts te loopen/ ende sonder hem t'antwoorden velde hy zijn lantie/ en̄ trefte Amadis van Grieckenlandt soo onversiens/ dat hy hem uyt den zael lichte/ende stiet hem achterwaerts van zynē Peerde af ter aerden: t'welck hem alsoo speet/dat hy wel hadde willen doot zijn. Ende opstaende sach hy dat d'ander stracx door reedt/ waerom hy hem nae riep: Houdt wat/houdt wat/onbeleefde ende ongeschickte Ridder: want so ick u can achterhalen/en sal noyt een looper beter ghetracteert zijn geweest als ghy. Ende evenwel reedt d'ander voorts/ende sonder omsien hief hy zijn Peert met sporen/ dwelck meer ende meer Amadis vergramde. Ende dat meer is/dit ongeluck hadde hy noch/dat zijn Peerdt dat los was spertelinghen maeckte/ sonder sich te willen eenichsins laten vanghen/ wat ernst dat zijn Meester daer toe gebruyckte. Ende also hy in dese verstoorenisse was/ quam daer een ander Ridder vast lancx hem ghereden/ soo stracx rijdende als den eersten / den welcken Amadis aenriep so luyde als hy conde: Soo ghy den looper vervolght die my onlancx onversiens heeft afgeworpen/ ick bidde u dat ghy my uyt hoflijckheyt oft courtosije wilt helpen mijn Peerdt vangen/ ende ic sal u dan helpen u wreken over hem/ tot uwen welbehaghen. Niet te min d'ander en achte daer op niet/maer hy reedt voorts/ loopende so snel / datse Amadis alle beyde uyt den ghesicht verloor: en̄ hy was bynae buyten den aessem/ als Ordan en̄ die Jonckvrouwe die achter ghebleven was uyt den Bosch quamen. Ende hem also te voet siende/ ende dat hy zijn Peerdt also nae liep: En ghelooft my niet meer/ soo uwe Meester uytsinnich zijnde van liefden/ sich niet en heeft laten uyt den zael lichten van eenen van dē tween die ons teghen ghecomen zijn. Ende soo sy dese reden volleyndt hadde / begonde zijn Peerdt te briesschen / en̄ quam by hun zijnde vermoeyt van omloopen / ende zynen Meester soo veel moeyte aenghedaen hebbende/ende also werdet gevanghen. Ende Amadis spranck daer op ende liep spoor-slaechs den eenen en̄ den anderen van de voorseyde Ridders nae/ met goeder hope van hun alle beyde te bevechten: den eenen om dat hy hem af geworpen hadde/ ende den anderen om dat hy soo weynich gheacht hadde op t'gene daer hy hem soo vriendelijck om ghebeden hadde. Ende also zijn Peerdt stootende ende houwende/ en wiste Ordan noch de Jonckvrouwe niet waer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

hy gevoet / want hy reedt in eenen dael/ alwaer hyse int onderste sach / ende den strijdt die sy hadden teghen twee schric-kelijcke Reusen eñ thien Ridders/ waer af t'gevecht straf ende periculeus was. Ende weynich voorder / sach hy eenen wagen met vier Peerden / waer op dat saten veel Vrouwen ende Jonckvrou-wen/ bedrijvende den meesten rouwe van der weerelt. God en helpe my nem-mermeer/seyde hy alsdoen / soo de twee Ridders/ dien ick soo veel quaets wen-sche / niet beter en zijn als ick meynde: Ende ick gheloove sekerlijck/ dat sy my niet en hebben aengesproken / op dat sy niet en souden versuymen dese Vrouwẽ bystandt te doen/ die men hun met ghe-welt ontvoert heeft: Oock sal ick hun helpen met alle mijne crachten. Doen sloot hy't vijsere van zijnen helm/ ende zijn lancie vellende sette hy hem daer onder/ soo ruydelijck treffende den eer-sten die hem teghen quam/ dat hy hem de lancie door zijn dermen stack / daer nae greep hy zijn sweerdt in de handt/ ende slaende rechts eñ averechts / dede hy soo veel dat zijn vromicheyt terstont bekent werde. Waer af de twee Rid-ders verwondert zijnde/ ende oock ver-blijdt van alsulcken bystandt / ende soo wel te passe comende/ volbrachten sy alsoo wel hun voornemen / dat de sesse niet meer en spraken/ eñ d'ander begon-den te wijcken. Waer af d'een van den Reusen seer vergramt wesende / liep hy met eenen vollen rin nae den waghen van de Vrouwen / voorghenomen heb-bende hun te dooden. Maer Amadis siende dat hy af trock / en verliet hem niet lange: maer achterhaelde hem ter-stont/ hem nae roepende / Blijft staen/ schelm/ blijft staen / want ghy sult den hals verliesen / ende niet de Vrouwen/ die ghy so qualijck tracteert. Ende met dit geroep keerde de Reuse sich om/ende soo sy by een quamen / ghenaeckten sy malcanderen soo nae / dat hy Amadi[s] van Griecken landt om t'lijf vatte/ hem meynende ter aerden te werpen: mae[r] hy vandt schoenen nae zijn voeten/ end[e] also sterck als hy was: derhalvẽ dede[n] sy alle beyde eenen spronck/ ende viele[n] ter aerden/ also dat sy d'een den andere[n] verlieten. Ende opstaende verhief sic[h] daer een so wonderlijck ghevecht onde[r] hun/ dat de Reuse wel vernam / dat h[y] niet langhe en soude connen weerstand[t] doen alsucken gewelt: Oock hadde h[y] te doen met den besten Ridder die op[t] harnasch aen t'lijf droech. Waerom hy schuymende van uytsinnicheyt aldus sprack: Och / vermaledijt moet wesen Juppiter ende Mercurius/ die also be[-] willighen in mynen ondergånck: dae[r] ick verhoopt hadde te wreken de schan[-] delijcke doot van mijnen Vader saligen Gadalse. Wt dese woorden verstond[t] Amadis van Griecken landt seer wel dat hy de Sone was van den Coninc[k] van Sagitaire/ die hy hadde ter doo[t] ghebrocht in't Eylandt vanden roode[r] Thoren. Ende derhaluen antwoorde[r] hy hem: Hoe Monstruon/ (want also hiet de Reuse) meyndy dat ghy bete[r] van my sult ghetracteert werden / als uwe Vader saligher is gheweest / dien ghy alsoo beclaeght? Ick heb hem om-bracht/ ende ick sal u oock om den hals brenghen. Ende hy seyde dit soo luyde dat de Vrouwen/die bynae doot waren van vreese/ hem kendẽ aen zijn stemme: daerom hun handen ten Hemel ophef-fende / een van hun seyde: Och/och ghe-nadighe Heer ende Godt/wilt doch by-standt doen desen vromen Ridder. Eñ also sy dit ghebedt dede/ werdt Amadis haer kennende dat Lucelle was/ waer af hem t'ghemoedt also vermeerderde/ dat hy (nemende zijn sweerdt in beyde zijnen handen) met alsulcker crachten op den Reuse sloech / dat hy hem zijnen geest dede geven. Eñ hem omkeerende/

ende

nde siende nae de ghene die hy hadde in
en strijdt ghelaten/ sach hy dat de Rid-
er/ die hem in den bosch van den Peer-
e ghesteken hadde/ den tweeden Reuse
nder hem hadde/ ende dat d'ander soo
el die victorie vervolchde/ datter van
hien Ridders noch maer een overghe-
leben en was/ den welckē hy met eenē
lach met zijnen sweerde den hals af
loech. Ende al rijdende deden sy de vij-
eren van hunnen helmen op/ waer door
e Ridder met den brandenden sweerde
um werde kennende: want d'een was
e vrome Coninck Amadis: maer hy
n hadde den anderen noyt gesien/ ende
vas Galaor. Derhalven nam hy voor
ich/ hem niet langher onbekent te hou-
en/ maer zijnen helm van den hoofde
oende/ groete hy den Coninc ootmoe-
elijck. De welcke seer verblijt wesende
an die t'samencomste/ omhalsde hem
egghende: By mijner trouwen/ mijn
oet vrient/ uwe cloeckheyt is my over
anghe bekent gheweest voor sulcx als
ie is: doch heb ickse noch beter heden
eeren kennen als ick oyt gedaen hebbe.
Eñ hem met der handt nemende/ leyde
hy hem nae de Vrouwē/ onder de welc-
ke dat waren de twee Coninginnen O-
riane ende Briolane/ met Lucelle ende
andere Dochteren van Coninghen/ die
Monstruon ghevanghen hadde/ alsoo
ghy sult hooren.

Daer is in onsen laetsten Boeck ver-
haelt/ dat de Ridder met den brandendē
sweerde sandt in't Hof van den Coninc
Amadis t'hooft van den Coninck van
Sagitaire/ het welck ten versoeck van
den vromen Ridder Balan/ vast ghe-
maeckt werde voor de poorte van den
Paleys/ waer met alle die van zijnen
stam hun grootelijcx achten gheinju-
rieert te zijn: eñ onder anderen de twee
Reusen/ daer af hier vooren vermaent
is/ die/ om hun daer af te wreken/ da-
ghelijcx spyen hadden in't Hof van den
Coninck Amadis/ soeckende ghelegent-
heyt om tot hunnen voornemen te co-
men: ende binnen middeler tijdt laghen
sy verborgen in eenen bosch seer nae by
Londen. Alsoo dat het gheschiedde/ dat
ten sekeren tijde/ wesende de Coninck
met den Vrouwen tot Mirefleur/ hy
voornam t'Hert te jaghen/ om den Co-
ninck Galaor die nieuwelijcx in groot
Britannien ghecomen was te verma-
ken: maer sy en hadden so haest de bee-
sten niet becingelt/ oft Monstruon ende
zijn ghes[e]lschap en waer daer af ghe-
waerschout: iae oock/ dat de Vrouwen
te Mirefleur alleen ghebleven waren/
gaende wandelen in de beemden. Der-
halven quamen sy derwaerts also hey-
melijck als sy conden/ ende deden so veel
dat syse vinghen/ ende setten t'meesten-
deel van hun op eenen wagen/ ende na-
mense met hun/ verhopende dat syse
souden wech voeren ghelijck als sy de-
den/ ende dat sy daer met over Zee sou-
den varen/ met een schip dat sy op den
ancker hadden ligghen in de naeste ha-
ven. Eñ sy waren alreede op den wech/
als de ghene die't ontloopen waren/ in
den Woudt comende tegen quamen den
Coninck Amadis eñ Galaor/ den welc-
ken sy vertelden die droeve tijdinghe.
Waerom seer grootelijcx vergramt we-
sende sy spoorslaechs liepen om hun
wapen te halen/ ende sonden Angriote
stracx in alle diligentie/ om hun by te
staen/ daer nae setten sy hun te Peerde/
om de Dieven terstont te achterhalen
ende hun gheschiedde t'gene dat ghy ge-
hoort hebt/ ende hier nae noch hooren
sult.

Hoe dat de Coninck Amadis met den Vrouwē wederom keerde nae Mirefleur: eñ wat propoosten dat Amadis vā Grecien eñ Lucelle t'samen haddē.

Het een eñ twintichste Capitel.

DE goede bystandt die dese mistroostighe Vrouwen gheerregen hadden/ en veroorsaeckte hun niet minder blyschap/ als sy droefheyts gehadt hadden/ bysonder als sy den Ridder met den brandenden sweerde werden kennende/ de welcke nae dat hy ghegroet hadde de Coninginne Oriane ende Briolane/ ginck tot Lucelle/ die (hem onthalende met soo vrientdelijcken ghelaet alst moghelijck was) hem seggende met grooter bevallicheyt: By myner trouwē/ Heer Amadis/ ghy meught u wel seer ghelukkich achten/ dat ghy soo wel te pas gecomen zijt/ dat wy u al t'samē grootelijcx moeten bedancken: Oock en soudt ghy andersins geen verghevinghe vercreghen hebben van de faute die ghy teghen my begaen hebt/ in soo langen tijdt my niet besocht oft eenighe tijdinghe ontboden hebbende. Ick belove u Me Vrouwe/ antwoorde hy/ dat als ghy de waerheyt sult weten van alles/ dat ghy in plaets van my te beschuldighen also ghy doet/ my selve ontschuldigē sult: zijnde overweldicht gheweest soo van den tijdt als de Fortuyne. Ende willende vervolgen dit propoost/ quam Angriote daer aen met meer dan vijf hondert Ridders/ eñ oock Ordan ende de Jonckvrouwe die achter gheblevẽn was also voorseyt is. Eñ sy namen alle t'samen den wech nae Mirefleur/ ende onder wegen en conde de Ridder met den brandenden sweerde hem niet wachtē (geckende met sich selven) te verhalen/ hoe dat hy soo onversiens was uyt den zael ghelicht/ en hoe gram dat hy daerom was/ vervolgende den Coninck Amadis ende Galaor. Waer af een yegelijck begonde te lachē/ ende de Coninck seyde hem: By mijner trouwen/ mijn goede vrient/ ick bekenne dat ick onbeleefdelijck dese reyse met u gehandelt hebbe: maer ghy moet oock bemercken de redenen die my daer toe noodichden. Ick wil u wel verseker[en] Heer/ antwoorde hy/ dat ick noyt meer der begeerten en hadde om my over pe[r]mandt te wrecken als over u/ ende ove[r] den genen die u volchde. Ende comend[e] van d'een propoost in d'ander/ stonde[n] sy van den Peerden af/ ende gingen in 't Paleys van Mirefleur. Alwaer (sonde[r] te dencken op yet dat hun de weynichst[e] droefheyt hadde moghen veroorsaken) sy langhen tijdt waren. Ende het ghe-schiede dat de Coninginne Oriane eens ter Missen gaende in de Abdije/ de Ridder met den brandenden sweerde hebbende Lucelle in den arm/ siende datter den tijdt eñ gelegentheyt was om haer te ontdecken t'goet ende quaet/ dat hem dede in vreuchden ende mistroosticheyt leven/ seyde hy haer: Oft Godt ghelieft hadde/ Me Vrouwe/ dat de liefde haer cracht over u hadde gebruyckt soo veel tot mynen voordeel/ als sy heeft gedaen over my tot uwen besten/ my gantschelijck verbindende t'uwaerts/ ende alsoo gheneghen makende om u te eeren ende dienen/ dat soo alle dingen nae redenen ginghen t'vyer daer met mijn bedroefde herte brandt/ soude d'oorsaeck zijn van mijner verlichtinge: ende ghy (bemerckende t'ghene dat my doet lijden) selve soudt u selven onghelijck gheven/ overmidts dat ghy soudt bevinden dat ghy soo straf zijt. Maer nae dien dat mijn ongheluck toe laet/ dat ick alleen lijde/ achte ick die pijne voor gheluck/ soo't u aenghenaem is/ verhopende dat ghy/ my gekent hebbende voor alsulcken als ick ben t'uwaerts/ metlijden met my soudt hebben/ ende soo't niet haestelijck en ghescheidde/ doch soudet met der tijt gheschieden: vertrouwende soo veel op uwe deuchde ende eerbaerheyt/ dat ghy (wetende dat ghy oorsaeck zijt van mijner martyrie) niet soo wreedt en soudt wesen/ om alsoo ellendichlijck te laten sterven eenen alsulcken Ridder als ick

ben/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

en/eñ alleen in deser Weerelt ghebozen om u ghehoorsaem te zijn/ ende te believen in alle t'gene dat u gelieven sal hem te ghebieden. Och/ och mijn Lief/ antwoorde de Princersse/ waerom seght ghy my dat? Meynt ghy dat ick u acht so verre vervreemt te zijn van der redenen/ dat ghy soudt meynen/ dat ic soude willen bekennen de diensten die ghy my ghedaen hebt/ met dingen betamende so qualijck mijner eeren? Gheloost my/ dat ghy niet bedrogen en zijt in de liefde die ghy my draeght: want ick heb u soo lief ende weerdt/ dat soo de Monarchie van der gantscher Weerelt gestelt ware ter eener zijden/ ende ghy alleen ter anders zijden/ ende dat d'een ende d'ander tot mijnen besten ware/ ick u soude verkiesen ende aennemen voor mijn eenighen Heer ende Man/ lieve als te werden Vrouwe ende Keyserinne van alle de reste: ende dit beweeght my om versekert te houden/ dat u herte niet en begeert noch niet en soude willen dencken om eenich dinck/ daer met mijn reputatie in't weynichste dat te bedencken soude wesen/ soude mogen besmet werden. Oock sweer ick u/ soo veel my aengaet/ datter niemandt anders als ghy ymmermeer mijn herte en sal besitten: want t'is uwe/ ende sal uwe blijven soo langhe als daer leven in sal wesen om u goet te wenschen. Me Vrouwe/ seyde hy/ dat is van uwer gratien weghen/ eñ ick bedancke u seer ootmoedelijck van dien goeden wille/ den welcken ick voor seker houde/ nae dien ghy my dat toe beloeft. Ende hoe wel dat ick noch niet en weet wie dat mijn Vader eñ Moeder is/ so acht ick nochtans dat ick van Coninckelijcken oft doorluchtigen stam ghecomen ben: t'welck mijn herte my dickmael betuyght/ door de groote ende sorghelijcke aenslagen daer my dat toe vermaent/ om gehanthoudt te werden in uwe gunste eñ goede gratie: de welcke hebbende ick my selven toe schrijve/ dat ick so veel ende groote Ridderlijcke daden sal doen/ dat ghy niet en sult ghevoelen dat uwen staet ende reputatie sal vermindert werden/ mits my nemende (also ghy seght) voor uwen Man. Mijn Liefste/ antwoorde sy/ ick ben wel met u te vreden/ ende ick sal Coninckrijcken ende goederen genoech hebben/ om niemant de zijne te benijden. Een dinck alleen isser dat ick wensche boven al/ dat is de eeuwighe vereeninghe van onser beyder herten/ ende den wille van den Coninck mijnen Vader/ om daer in te bewillighen/ met de authoritept van de ghemeyne Wet. Ick ben versekert dat hy u bemint/ eñ dat ghy lichtelijck daer toe sult comen/ so ghy hem dat wilt aensoecken: Hy sal cortelijc herwaerts over comen/ soo ick verstaen hebbe. Binnen middeler tijdt weest te vreden/ eñ houdt u versekert/ dat ghy niet so seer en tracht om mijn te wesen/ als ick volcomelijck uwe ben. Ende willende noch voorts varen/ werde sy gheroepen van de Coninginne/ eñ Amadis was t'beste vernueght van der weerelt/ hebbende derhalven Niquee soo wel uyt zijnen ghedachten ghestelt/ dat hy om haer niet meer en peysde als om de snee die over Jaer gevallen was: Godt wil hem dat handthouden in een soo goeden voornemen/ ende laet ons wederom keeren tot den Dwergh/ die nae den Orienten ginck.

Hoe dat Buzando Niquee presenteerde den brief, die Amadis van Grecien haer gheschreven hadde, ende wat daer af quam.

Het twee eñ twintichste Capittel.

BUzando afgeveerdicht zijnde van Amadis/ alsoo voorseyt is/ reysde soo langhe tot dat hy quam in't Hof van den

Souldan/ ten selven dage als de Prince Anastarax wederom keerde van eener victorien/ die hy gehadt hadde over den Souldan van Alape: waer af een yegelÿck vreuchde bedreef. Ende dese Prince en was niet min schoon als hy cloeck ter wapenen was: waer in de Souldan zÿn Vader alsoo glorieerde/ dat overmidts hy was een Vader van alsulcken Soon/ ende een soo vermaerde Dochter in aller volmaecktheyden/ achte hy sich voor den gheluckichsten Prince van zÿnen tÿde. En niet te min en sach Anastarax zÿn suster nemmermeer/ die in droefheyt leefde/ ghesloten zÿnde in den Thoren/ verwachtende de tÿdinge van den Dwergh/ dien sy ghesonden hadde nae haren Liefsten/ waer af sy groote vernueginge gecreech door den brief/ dien hy haer presenteerde te zÿner aencomste: waer af den inhoudt volght.

Me Vrouwe/ ic hebbe den brief ontfangen/ die't u belieft heeft my te schrÿven met den brenger deses/ den welcken lesende ick terstont ghevoelt hebbe dat mÿn herte sich daer toe neychde/ om u in alles te dienen dat u gelieven sal hem te ghebieden/ wenschende gheen andere meerder weldaedt/ als uwe tegenwoordicheyt/ verseker wesende dat mÿn oogen/ genietende dier vreuchden/ de uwe wesende minnelÿck ende barmhertich/ sullen metlÿden hebben over t'verdriet dat ick verdrage sonder misdaen te hebben: In dier voeghen/ dat ghy my vergunnende plaetse in uwe goede gratie/ ick in vreuchden sal leven/ ende ghy geeert ende ontsien door den ghenen/ daer ghy volcomen ghebieden over hebt/ de welcke u bidt so veel voor hem te doen/ als toe te laten ende ordre te stellen dat hy u mach sien/ en kussen uwe Goddelÿcke handen/ in bekentenisse van der gratien ende gunsten die ghy hem ghedaen hebt/ hem ontbiedende door Buzando uwe believte/ ende ick sal arbe den om die te volbrengen/ also ick he ghebeden hebbe u mondelinghe aen segghen/ dien ghy sult ghelooven/ soo u belieft/ van weghen uwes ootmoed ghrn ende onderdanighen dienaers/

De Ridder met den brandende sweerde.

Niquee was seer verblÿdt/ verstae hebbende den inhoudt van desen brie aenmerckende by haer selven de gra ende ootmoedicheyt/ de welcke te haerwaerts gebruyckte de vermaertste va der gantscher Weerelt. Ende derhalven werde de liefde die sy hem tot daer to ghedraghen hadde alsoo vermeerdert dat sy gevoelde dat haer herte ontstack de coleur ende veranderinge van haren aensicht gaf ghetuygenisse genoech van de gelegentheyt van haren lÿden: dwel sy niet geheel connende verbergen/ riep den Dwergh/ ende seyde hem: Nu we aen Buzando/ wat dunckt u van den Ridder die my dit schrÿft? Is hy oock weerdich (by uwen Eedt) des lofs/ di men hem ghemeynlÿck nae geeft? Jae/ Me Vrouwe antwoorde hy/ ende hier af can ick u seker ghetuyghenis gheven: want sonder zÿn vromicheyt en soude ghy geenen Buzando meer gehadt hebben: weet ghy wel hoe? Me Vrouwe: Ick was in Duytschlandt ghecomen/ zÿnde aengheehouden van eenen schelm/ de welcke allen ernst dede/ ende alle ghewelt dat hy conde/ om te hebben den brief die ghy my hadt ghegheven/ ende overmidts dat ick daer teghen sprack/ beval hy twee Boeren dat sy my geesselen souden. Ende Godt weet/ of ick niet wel onder ende boven gegeesselt werde. Ende het soude my noch erger zÿn vergaen/ sonder de bycomst van den vromen Ridder die ghy schreef: de welcke/ sonder te weten dat ick u toebehoorde/ beschermde my so wel/ so van die Beulen als den geuen die hun te werck ghestelt

telt hadde/ dat ick noyt en hoorde spreken van soo groote Ridderlijcke daden/ als ick aen hem speurde: Oock is hy geacht een Paragon van alle de ghene die de wapen voeren/ over al ende in allen Landen daer ick ghepasseert ben. Jae/ maer van zijner schoonheydt/ seyde Niquee, wat is daer af? Me Vrouwe/ antwoorde Buzando/ meer Goddelijck als Menschelijck: Ende ick gheloove/ nae mijn goetduncken/ eñ om waer te seggen/ dat een tweede Mercurius is/ verkeerende onder de Menschen. Ende ghy hebt voorwaer wel oorsaeck om hem te beminnen/ ende ick om patientie te hebben/ hebbende aen hem gemerct (lesende uwen brief) dat zijn herte nemmermeer in ruste en sal wesen/ oft hy en sal u ghesien hebben/ u achtende de eerste ende schoonste die daer leeft. Ghy verhaelt my wonderlijcke dingen/ seyde Niquee/ maer ghy sondt wel verwondert zijn so hy elders nae stonde. Ende dat seyde sy om de vreese die sy hadde van Lucelle. Om Gods wille/ Me Vrouwe/ antwoorde hy/ ick sal u verclaren dat icker af weet: Sprekende met hem van uwẽ volmaecktheyden ende uytnementheyt/ docht hy my gheheel buyten hem-selven te zijn/ so verre dat hy seyde/ dat hy niet en conde begrijpen/ datter in u yet soude zijn dat tot der Princerssen van Sicilien achterdeel soude wesen/ ende dat hy dat oock nemmermeer en soude ghelooven/ sonder dat gesien te hebben met zijnen eygen ooghen. Daerom/ Me Vrouwe/ soo ghy mijnen raedt wilt volghen/ sult ghy middel soeckẽ/ dat hy door uwe teghenwoordicheyt die opinie verliese/ nae dien dat u daer aen so veel ghelegen is. Voorwaer/ Buzando mijn vriendt/ seyde sy/ dat is wel de meeste begheerte die ick hebbe in deser Weerelt. Maer wat batet? Ick en weet daer gheenen middel toe/ ten opsien van der subjectie ende wachten daer in mijn Vader my soo scherpelijck ende straffelijck houdt also ghy weet/ dat mijn eygen Broeder Anastarax noyt middel en heeft gehadt om my te sien/ oft ick hem. Hoe sal dan een vreemdelinck dat ghelijck connen hebben/ al wilde ick dat toelaten? Me Vrouwe/ antwoorde hy/ ick sal u daer in voldoen nae mijn goetduncken. My dunckt dat ghy behoort te seynden nae uwe Moeye de Coninginne van Argenes/ om haer te bidden/ dat sy om te weeren een twijffelinghe die ghy in't Hof hebt/ u doe schilderen soo seer nae t'leven alst moghelijck is/ u eñ Lucelle: Ende de Ridder met den brandenden sweerde u alsoo siende/ sal hy alsdan mercken dat t'gene ick hem van uwent weghen ghesept hebbe geen fabel en is. Waer toe Niquee gantschelijck d'ooren leende/ ende veerdichde Buzando des anderen daechs af/ om nae Argenes te gaen/ alwaer hy Zirfee vandt/ de welcke (nae dat sy verstaen hadde d'oorsaeck van zijner comste) hem seyde: Dwergh/ ick verstae beter de affectien van uwer Meesterse als sy selve doet/ ick sal doen dat sy my bidt. Doen vertrock de Coninginne/ eñ acht daghen daer nae dede sy hem wederom roepen/ ende hem ghevende de contrefeytinghen/ gheschildert op een Calfs-vel/ seyde sy hem: Ghy sult mijner Nichten draghen t'gene dat sy begeert te weten/ ende ick seynde haer oock met een de contrefeytinghen van twee andere Jonckvrouwẽ alsoo schoon als daer eenighe in der Weerelt zijn/ eñ d'eenighe (alsoo ick meyn) die nae haer ende Lucelle weerdich zijn alsulcker recommendatien. Eñ Buzando en bleef niet langer te Argenes: maer oorlof nemende van der Coninginne/ reysde hy recht nae Niquee/ alwaer hy presenteerde zijner Meesterssen t'gene dat de Coninginne haer Moeye haer sonde. Ende om dat te beter te mogen besien/ vertrock sy haer in't Cabinet/ ende ont-

rolde dat: ende bevindende dat sy so wel nae t'leven afghemaelt was / oordeelde sy Lucelle/Onorie/ eñ Ariane/ alsulcke als sy waren. Eñ hoe wel dat de schoonheyt seer wonderlijck groot was in alle drien/ nochtans schreef sy haer selven wat meer toe/alsoo't reden was. Waer af sy also vernueght werde / dat sy terstont nemende papier ende inckt den Ridder met den brandenden sweerdt eenen brief schreef/ ende gaf Buzando dien/met de contrefeytinghen/ eñ sandt hem derwaerts / hem claerlijck bevelende/dat hy soo veel soude doen/dat hy hem soude brenghen in haers Vaders Hof/alwaer sy zynen versoeck genoech doen soude/ soo't in harer macht ware. Nu laet Buzando ernstich zijn om haer ghehoorsaem te wesen/ende hoort doch wat haer selve overcomen is/nae dat sy hem afgheveerdicht hadde.

Hoe dat Niquee treckende nae een Paleys dat de Souldan in den bosch hadde, haer by ghevalle teghen quam Anastarax haer broeder, de welcke, haer niet kennende, daer op seer verliefde.

Het drie eñ twintichste Capittel.

DEse Historie heeft t'anderen tijde verhaelt, dat de Prince Anastarax was een van de schoonste ende volmaeckste Ridders dier waren te zynen tijde / de wapenen lief hebbende / van ghelijcken de steeck-spelen / tournoyen / ende alle wey-spelen / waer toe hy soo bequaem ende gheschickt was / dat de Souldan zijn Vader sich ghelueckich achte / alsoo voorseyt is/ om dat hy hadde twee soo volmaeckte kinderen / als Anastarax eñ Niquee waren : de welcke daghelijcx meer ghequelt werdende van ure te ure met liefden conde seer qualijc haer m lancolye verberghen. Doch meynde Souldan / dat die maniere van lev daer af quam / overmidts dat sy ha also alleen vandt ghevanghen: D'wel hy verborch voor haer. Niet te m vraechde hy haer alle reysen/ of sy een ghe cortsen ghevoelde. Maer sy en an woorde hem niet/ daer uyt dat hy soud hebben connen verstaen / waer af d die swaricheyt sproot. Maer hy ve stonde wel / dat sy niet langh en soud connen geleven/soo haer de Goden ni en holpen. Waer voor vreesende d Souldan / hy voornam haer toe te l ten/ dat sy haer soude gaen vermaken ende blijven eenen tijdt lanck in een va zynen Paleysen/ dat hy hadde drie cley ne mijlen verre in't bosch staende. End hy gheboodt alle den luyden die dae ontrent woonden / dat sy hun souden vertrecken van daer/ om hun alsoo de middel te benemen van Niquee te sien. Eñ het gheschiedde dat de Prince Anastarax eens was ghegaen om een Her te iaghen/ bynae met allen den Edel luyden van zynen Hof: waerom d Souldan van daer dede halen Nique in der nacht/ ende dede haer leyden me tortsen ende fackelen door bezijtwegen, op dat haer niemant en soude tegen comen /meynende met der donckerheyt t verhinderen/dat niemant zijn Dochter en soude sien/ de welcke vermoeyt zijnde van den wech / quam met haren Joncvrouwen by een Fonteyne / alwaer sy afstonde. Ende overmidts dat seer heet was/setten sy hun in't gras neder/ ende droncken : ende pluckten daer nae alle soorten van bloemen/ verwachtende de comste van den dagheraet / die alreede begonde te schijnen. Eñ dit gheschiedde in't beginsel van dẽ Mey/ als de Nachtegael ende andere Voghelen t'meeste singhen / ende te dier oorsaken Niquee gedachtich werdende der soeter onghenuechten

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

uechten/ die haer de blijschap ende on-
enuechte veroorsaecte/ daer af sy haer
eclaechde ende verheuchde / nam haer
herpe: ende begonde met soo grooter
netichept dat wonder was te singhen/
at alle de geselschap ontsliep: Eñ noch
iepen sy/als de Prince Anastarax (alle
en dach vervolght hebbende een Hert
en garen ontcomen zijnde) by ghevalle
uam na t'licht daer Niquee was/ ende
y hoorde haer spelen eñ singen/ dwelck
em soo wel behaechde/ dat hy om haer
iet te stooren in hare ghedachten (oft
n haerer ghenuechten) hiel hy hem be-
eckt onder de boomen. Niet te min en
adde hy niet soo haest zijn ooghen op
aer gheslaghen/oft de liefde en beroofde
em van alle zijn vrijhept / om hem te
naken een dienaer ende slave van der
choonhept der ghener daer af hy niet
net eeren en conde ghenieten/ hoe luttel
at oock gheweest soude hebben / doch
'onwetenhept ende clepne kennisse die
y t'samen gehadt haddẽ/onderhiel hem
net soo ijdelen hope / dat hy verwach-
ende t'ghene daer hy sich bynae af ver-
ekert hiel/ wesende de schoonste Prince
ñ machtichste Heere van den Lande/
n conde hy hem niet wachten van in
em selven te segghen aleer hy tot haer
uam: Och/ och/ t'is wel te ghelooben
at de liefde my nopt so goede oorsaeck
n hadde connen gheven/ noch soo ghe-
uckighe t'samencomste/ ten ware ghe-
weest om my te kennen te gheven de be-
heerten die sy heeft om my gunstich te
wesen / ende wel te tracteren in mijnen
ffectien. Oock ist noodich dat de gene
ie my bevanghen heeft mijn zy/ oft dat
ck my selven te cort doende trachte om
ie te gheryjgen: al waert oock teghen
aren wille. Binnen middeler tijdt Ni-
quee siende dat haer Dienstvrouwen
eer hardt sliepen/ meynende dat sy van
niemanden gehoort en werde / leyde sy
haer Herpe neder / eñ haer armen over
een slaende/ begonde sy te kermen ende
suchten/sonder eenich woordt te sprekẽ/
so lange tot dat sy ten laetsten een sucht
gevende / seyde so hardt dat haer Broe-
der hoorde: Eylacen / eylacen / ick en
weet niet waerom dat de Natuere oft
onse Goden toe gelaten hebben/ dat ick
met so grooter schoonhept voorsien ben
die my ende allen anderen so schadelijck
is? Daer nae sweech sy/ ende houdende
t'hooft ligghen in haer slincke handt/
verdronck sy bynae in haer tranen. Het
welck niet langher connende verdragen
Anastarax / quam hy uyt den boomen/
ende met een goede gratie / bynae d'een
knye tot der aerdẽ toe buygende/ groete
hyse segghende: Me Vrouwe/hoorende
dat ghy u alsoo beclaeght/ heb ick voor u
wel willen verschijnen/om u aen te bie-
den alles wat in mijner machten is/om
u daer met te helpen/ende ick selve heb-
bende so grootelijcx uwen bystandt van
doen/ dat soo uwe minnelijck ghesicht
my niet in ghenade en neemt/ ick verse-
kert ben/ dat mijn leven stracx eynden
sal: want die uytnemende schoonhept
heeft my alsoo bevangen ende uwe ghe-
maeckt / dat ick alle de daghen mijns
levens sal dese plaetse ende stonden prij-
sen/ die my oorsaeck ghegheven hebben/
om u te kennen te gheven t'groot lijden
dat ick hebbe/ overmidts dat ick u soo
volcomelijck bemine: dwelck veran-
deren sal (alsoo ick hope) in meerder
vreuchden/ genietende van u een vrien-
delijck ghesicht/ met den woorden ende
daedt die ick daer af verhope. Ende hy
hadde Niquee soo onversiens overval-
len / dat sy gantsch verbaest zijnde ten
eersten niet en wiste of hy eenige Faune
oft eenich ander halve wilde God was:
Niet te min siende dat hy so schoon was
ende soo ootmoedich in zijn wesen ende
spraeck/ ende gecleedt met een costelijck
cleedt tot der Jachten dienende/ dat hy
oock een wey-mes/de coppelen eñ tromp

aen de zÿde hadde / viel haer in dat de Ridder met den brandenden sweerde soude mogen wesen / de welcke om met haer te heymelÿcker moghen spreken / en̄ sonder eenich bedencken / soude hebben zÿn wapenen uytghelaten. Derhalven was sy bynae opghestaen om hem om den hals te vallen: maer de schaemte wederhiel haer / te meer mits dien sy Buzando niet en sach / die hem was gaen halen / also voorseyt is: Ende oock de contrefeytinghe van hem, die sy in't beste van haren herte gheprent hadde / gaf haer ghenoech te verstaen dat sy doolde. Ter dier oorsaken werdende root van eenighe bitterheyt ende gramschap daer sy haer in bevandt / antwoorde sy hem: Hoe / goede Heer / hebt ghy soo stout gheweest / om my propoosten te houden soo qualÿck betamende mÿner hoocheyt? Treckt van hier Ridder / treckt van hier: oft andersins salt u qualÿck vergaen. Eylacen / seyde hy / Me Vrouwe / wat meerder lÿden soude men my connen aendoen / als t'gene dat my overcomt / u siende in onvrede ende my versmadende? Hoe wel dat ick alsulcx ben / dat soo ghy my kendet / wellicht niet en soudt in ondanck nemen dē dienst die ick u aenbiede: maer soudt u derhalven gheluckich ende vereert achten / u makende Vrouwe ende Meesterse over mÿnen persoon ende goederen t'samen: Dwelck my doet bidden noch anderwerf uwe genadige goedertierenheyt / over my metlÿden te willen hebben / sonder my te toonen dit straf en̄ wreedt ghelaet / waer door ghy haest ten eynde soudt brenghen diens leven / de welcke aleer hun verdriet oft onghenuechte soude aendoen / veel liever met zÿn eygen sweert soude sterven in uwer tegenwoordicheyt / so u dat aengenaem is. Ende alsoo hy noch voorder wilde spreken / sach hy dat tusschen de rÿsser door quam / seer nae daer by / eenen ver-

hitsten Beyr / die nae hun quam. De
halven spranck hy op van Niquee / da
hy voor op zÿn knyen lach / en̄ nemen
t'sweerdt in de handt tradt hy der be
sten toe / die hem bynae ghevaet hadd
maer hy en faelde haer niet: want h
wÿckende hem eenen alsulcken aefsche
slach gaf / dat hy hem overmits hie
Daer nae sonder eenich werck daer
te maken / wischte hy zÿn sweerdt a
en̄ stack dat op zÿn schee / om wederon
te keeren tot zÿner nieuwer liefden.
Maer hy sach dat Niquee onder hae
Dienstvrouwen was / de welcke me
den gherucht van den Beyr ontweck
waren / ende beefden al te samen va
vreese. Niet te min werden sy ghepaey
door de kennisse die Brizela hadde me
Anastarax / tot den welcken sy riep: O
Heer Prince / hoe gheluckelÿck zÿt ghy
gecomen by Me Vrouwe uwe Suster
de welcke ghy (ende ons oock) ontsc
hebt? Voorwaer dese woorden brocht
Anastarax also groote verbaestheyt by
als Niquee vreuchden: want tot dae
toe en hadden sy malcanderen niet ghe-
sien: maer hieten alleen d'een den an-
deren Broeder ende Suster / door het
ghemeyn spreken ende hooren segghen.
Dwelck Anastarax haer willende te
kennen gheven / viel haer om den hals /
ende seyde haer: Voorwaer Me Vrouwe Suster / de Souldan heeft ons beyde luttel deuchden gedaen / ons also van een houdende: Niet te min dencke ick wel dat hy eenige reden daer toe gehadt heeft / wesende uwe teghenwoordicheyt soo schadelÿck den ghenen die d'ooghen slaen op uwe volcomen schoonheyt.

Heer / antwoorde sy / dit is t'ghene dat my heeft doen misdoen teghen u / u soo ongeschicktelÿck aenspreeckende: waerom ick u ootmoedelÿck bidde / my te willen verontschuldigen / ende mÿn onwetenschap. Me Vrouwe Suster / seyde Anastarax / nae dien dat de Fortuyne-

ons

ons alſo vergadert heeft/ wilt my doch toe laten/ dat bidde ick u,'dat ick voortaen meer in uwe gheſelſchap mach weſen/als ick hier te vooren gheweeſt ben. By mijner eeren/ Heer/ ſeyde ſy/ ſoo de Souldan wiſte / dat ghy my gheſien hadt/ hy ſoude daer qualijck om te vreden zijn: waerom ghy ons oorlof gheven ſult voor deſen tijdt / ſoo't u belieft/ ende ſult uwen wech volghen / ende wy den onſen/ alſoo hy ons bevolen heeft. Maer de Prince en conde dat niet bewillighen: maer hy ſette hem al t'ſamen wederom op hun Peerden/ende geleyde hun tot der plaetſen daer ſy henen ginghen/ of ſy wilden oft niet / niet ſonder groot verdriet: want niet tegenſtaende de maechſchap ende broederſchap / die daer was tuſſchen hem ende Niquee/ hadde hy die Wet geerne te werck ghe-ſtelt/die Juppiter ende d'ander Goden hunner Godtheyt voorbehouden hebben/ ſo de ſchaemte ende de tegenwoordicheyt van den anderen Jonckvrouwen dat niet en hadde belet. Ende derhalven ghenoodicht zijnde te ſwijghen ende veel te dencken/nam hy oorlof van d'een eñ d'ander/ eñ ginck dweers door den Boſch / niet min verlaten weſende van den volck/ als verghezelſchapt met der liefden vyerighe vlammen/die hem daer nae brochten in wonderlijcke ellendicheyt / alſoo hier nae verhaelt ſal werden.

Hoe dat Zirfee, voorſiende den uytcomſt van der liefden van Niquee eñ Anaſtarax, hun beyden betooverde, ende veel meer andere, die daer naer hun wilden gaen beſoecken.

Het vier eñ twintichſte Capittel.

ANaſtarax vertrockē ende getracteert zijnde alſoo voorſeyt is / eñ gaende over landt ſonder den wech oft padt te houden/want ſich alſo becommert ter oorſake van die nieuwe ende waenhopinge liefde/ dat hy ſiende zijn verderf ghenaken / ende de remedie verre vervreemt/ hem ſelven laſterende / begonde hy binnen mondts te ſegghen : Eylacen arme Anaſtarax : wat hadt ghy doch teghen den Goden miſ daen? dat ſy u alſoo wreedelijck ſtraffen / om u dwaeſlijck die te doen beminnē / de welcke ghy om der nae maechſchappen wil/ niet alleen en behoort te ſchouwē ten dien aenſien/ maer oock vreeſen/dat niemant anders als ghy en come te weten u ſot eñ ſchandich voornemen. Och bedroeft ongheluck/vyant van allen voorſpoet. Waerom en is ten minſtē uwe booſheyt niet bedeckt bleven/ ende uwe diſcretie ghe-openbaert? volghende d'oudt ſpreeckwoordt/ als dat men wel moet kennen die men wilt beminnen. Voorwaer ſoo ick dat wel bedocht hadde/ mijn Suſter en ſoude ſo veel voordeels over my niet hebben als ſy heeft/noch ſy en ſoude my alſo niet in't net ghebrocht hebben/ alſo ick my daer in bevinde. Alſoo dat alles overdacht zijnde/en ſal my t'levē voortaen gheen leven zijn / maer een nieuwe doot t'aller uren van den dach/ende des nachts noch ergher. Oock nam hy derhalven voor/alſulcke wreetheyt te ghebruycken over ſich ſelfs / dat de Souldan ſoude berooft zijn ghewoorden van zijnen Soon / ende Niquee van haren Broeder/ ſonder datter eenighe van den zijnen ten aenganck ghecomen waren/ die hem alle de nacht ghesocht hadden. Eñ hem vindende ſoo wel te propooſt/ verborch hy zijn voornemen / ende met een gheveynſt ghelaet ginck hy met hun nae de Stadt / ende hy en was aldaer niet ſo haeſt afgheſeten/oft hy en ginck in zijner Camer ende leyde hem te bedde alſo ghequelt weſende met der liefden/ dat hy onghetwijffelt in groot perijckel van der doot was: Soo zijn Moeye de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

Coninginne (der welcker alle voorleden eñ toecomende dinghen als tegenwoordich waren) daer in niet en hadde voorsien / comende ten selven daghe tot Niquee / alwaer de Souldan haer broeder haer eerlijckē onthaelde / ende noch van beteren herte / als hy van haer verstaen hadde d'oorsaeck van harer comste / de welcke niet en was dan om te helpen zijnen Soon / hem verclarende den oorspronck van den ongeval dat hem overcomen was / waer toe ick (seyde sy) goet remedie weet / so verre als hy't toe laten wilt. De Souldan was seer bedroeft hoorende dese tijdinghen / ende hy soude geern Anastarax bekeven ende bestraft hebben van zijner grooter dwaesheyt: Maer Zirfee badt hem / dat hy in alles soude simuleren / om erger te schouwen: hem versekerende / dat sy hem soo wel soude doen ghevoelen ende bekennen / hoe verre dat hy hem verloopen hadde / dat hem alle zijn dagen ghedencken soude: sonder nochtans yet te doen dat niet en soude strecken tot zijne eñ der zijner eere. Waer af haer de Souldan hertelijck bedanckte. Ende derhalven sy een eñ anderwerf haren Neve besocht hebbende / badt sy hem dat hy wilde opstaen / eñ haer te leyden alleen ter plaetsen daer Niquee was / het welck hem niet onaenghenaem en was / maer half ghenesen zijnde van so goeden tijdinge / nam hy seer geerne die reyse aen / in dier voegen dat ten selven dage hy eñ Zirfee quamen daer Niquee was: de welcke hun also onthaelde / dat Anastarax het meestendeel van zijnen leedt daer door vergat. Maer Zirfee / die hun een ander bancket bereyde / ginck op den grooten zael van den Paleys / daer sy een tanneel dede stellē vijfthien passen lanc / ende dat al bedecken met gouden laken / ende stelde daer op in't hoochste eenen stoel alsoo seer verciert met peerlen ende borduerwerck / dat dies ghelijcke noyt

gesien en was. Ende boven dien werd
de bysonderheyt van de plaetse noc
meer geacht hier door / dat de solder va
den zael terstont verandert werde doc
ingromancie in een ghewelfste van Cr
stal / onderset met pilaernen eñ boghe
van oprechten Jaspis / ende aen elck ee
van dien stondt een Vrouwen-beeld
soo wel nae't leven ghemaeckt / dat s
eygentlijck schenen de vingeren te wi
len roeren om de Herpe te slaen / oft o
de Violonce te spelen / die sy in hunne
handen hadden. Doen riep Zirfee ha
Nichte / die sy deden aendoen een cleed
also met goude stucken verciert eñ also
gheborduert / dat Sparthe oft Lacedemo
nie sich niet en soudē connen verboger
dat sy opt Vrouwe oft Jonckvrouw
met diesgelijcken cleedt verciert hadd
daer nae sette sy haer op't hooft (da
bloot was / het hayr wesende veel blon
ter als Goudt) een Keysers Croon
Eñ dat ghedaen zijnde / riep sy Brizel
ende Todomire / de welcke sy van gh
lijcken cleedde met costelijcke cleederen
eñ sette hun op't hooft gebloemde cro
nen / doende Niquee sitten op den cost
lijcken stoel / ende de twee Princesse
voor haer op hun knyen / houdende een
so grooten spiegel / dat men den Ridde
met den brandendē sweerde daer in na
t'leven sach soo groot als hy was / m
noch meer dan of hy daer teghenwoor
dich gheweest ware. Waer af Niqu
verwondert zijnde / ende van vreuchde
bynae buyten haer selvē wesende / siend
t'ghene dat sy begheerde ende lief hadd
boven alle dingen / glorieerde sy soo see
dat sy haer achte beter gelogeert te we
sen / als de Godē selve waren in de bes
plaetsen van den Eliseesch veldt / bly
vende Brizela ende Todomire soo w
betoovert ende buyten hun selven / da
sy verloren alle begeerte van yet ander
te doen als den spieghel om hooghe t
houden / die hun in handen ghegheve

was

was/also voorsept is. Ende de beelden/ daer af hier te vooren vermaent is / begonden op hun Instrumenten te spelen met alsulcke soeticheyt/ dat Orpheus eñ Amphion ten aensien van hun souden gheacht zijn gheworden slecht ende onwetende / soo sy hun hadden willen ondernemen hun te volgen oft ghelijck te zijn. Ende dat meer is / allerhande bloemen van dẽ besten reuck/provinceroosknoppen/balsemen/ myrrhe/ende welrieckende bloemen waren daer ghestropt in alle hoecken. Eñ daer vlogen in dat ghewelft ontallijcke vogelkens/ singende soo soetelijck/ dat de ghene die daer in geen genuechten en namen/souden voorwaer wel ongevoelijck moeten geacht werden. Wesende nu dese dingen aldus gheordineert / alsoo voorsept is/ maecte Zirfee (om niet achter te laten/ maer de plaetse te vercieren met alle t'gene dat d'ooge eñ t'herte vermaeckte) door haer conste/ in plaetse van tapijtserije/de mueren van Cristallijn / daer op Historien stonden van veel ghetrouwe Vrijers / het eyndt ende begin van haren verbolgh ende ghenuechten: stellende voorder op elcken trap/ Luyten/ Herpen / Violoncen / ende alle soorten van Instrumenten / toe gheeygent den ghenen die in dat Paradijs souden comen/ opgaende de vijfthiẽ trappen. Te weten/ de Ridders / nae dat sy door de wapenen gheacht souden zijn: ende de Vrouwen ende Jonckvrouwen / door hun vrpagie ende ghetrouwicheyt/ ghebruyckende de glorie van Niquee/ soo verre ende niet voorder als sy weerdich waren. Ende niet te min souden sy alsoo berooft ende vervreemt zijn van allen anderen ghevoelen/dat sy noch deuchde noch ghenuechte en souden hebben/ dan in't aensien ende contempleren van de schoonheyt eñ Goddelijckheyt van de Princerssen. Ende om hier af een versoeck te doen/ ginck Zirfee uyt eñ riep Anastarax/ hem biddende dat hy op dẽ zael wilde gaen/ om haer zijn goetduncken te segghen van't ghene dat hy daer vinden soude/ waer in hy haer ghehoorsaem was: Maer hy en hadde soo haest de deure niet opghedaen/ oft hy (werdende siende Niquee in haer glorie) en stelde alle dingen te rugghe/ om by haer te comen: Ende hy quam tot op dẽ derthiensten trap. Oock was hy gheacht voor een van dẽ besten Ridders van zijnen tijdt. Eñ aldaer werde hy also met vreuchde bevanghen/ dat hy sonder yet anders in zijn gedachten te hebben/ als de schoonheyt ende uytnementheyt van zijner Susterẽ/bleef op beyde zijn knyẽ voor haer ligghen / soo ernstelijck haer aensiende / dat hy een van den Herpen nemende/ danssen speelde eñ Liedekens dienende tot harer eeren. Dwelc Zirfee siende voleyndde sy haer werc/ende door haer conjuratien oft besweeringẽ stichte sy een Wet/ Dat Niquee vã daer niet en soude scheyden/ tot der tijt toe dat sy van daer soude verlost werden(eñ d'ander die voortaen daer binnen noch souden mogen comen) door den besten ende ghetrousten Ridder die daer is van den Orienten tot den Noorden/ dwelck sy dede houwen in sommighe pilaernen van marmersteen/ die sy oprichte voor t'Paleys/op dat alle de gene die d'avontuere souden willen versoecken/ souden mogen weten wat goets oft quaets dat hun soude mogen overcomen. Eñ wat u aengaet Anastarax/ seyde sy/ weest versekert/ dat de claerheyt daer met uwe oogen hun tegenwoordelijck versadighen/sal werden verkeert in donckerheyt/ten selven daghe als u Suster wederom sal comen in haer eerste wese/ ende sulcx sal zijn de destinatie oft toegynghe/ tot der tijdt toe dat die tot u sal comen/die door haer groote schoonheyt sal doen versterven die soete liefde/ die ghy gehadt hebt eñ hebt tot Niquee.

Waer nauwelijcx en hadde sy alsulcken straffe Sententie uytghesproken/ oft sy en riep d'ander Ioncvrouwen van Niquee / om harer Meesterſſe gheselschap te houden. Ende om sulcx te doen quamen sy op den zael/ ende terstont begonden sy te danssen / ende bloemen te vergaderen / waer af sy roosen-cranssen eñ hoeden maeckten / ghevoelende in hun selven soo groote vreuchde / dat sy (sonder te dencken op eenighe andere saken/ als op de ghenuechte van de gene die sy in alsulcker heerlijckheyt sagen) met een over een comende stemme/ malcanderē met der hant houdende/ al t'samen songhen sonder ophouden dit Liedeken:

Lucelle/ Onolorie/ ende Onorie.

Hebbende dan Zirfee alsо gesticht ende volbroht haer voornemē/ liet sy aldaer betoovert alle de ghene die in't Paleys gecomen waren/ voerende alsulck leven als u verhaelt is. Eñ in't uytgaen van daer / werde de poorte soo vol solfers/ roocx/ vyers ende vlammen / dat noyt den oven van den bergh Gibel schrickelijcker oft vreeselijcker was/ soo om deser oorsaken wil/ als oock om de schrift die daer ghestelt was aen den pilaerne/ daer af hier voorent vermaent is. Daer nae quam sy wederom tot haren Broeder den Souldan / den welcken sy verhaelde de avontuere alsulcx als voorseyt is/ hem versekerende / dat hy eñ de zijne daer met eer ende glorie souden behalē. Waer met hy sich eenichsins vertrooste hoe wel dat hy ten eerstē d'afwesen van zijnen Soon ende Dochter swaerlijck conde verdragen. De vermaertheyt der selver werde in corten tijt verbreyt door de gantsche weerelt/ eñ daer quamender veel so van den omliggendē als vremde Landen / verhopende d'avontuere te versoecken: Maer niemant en was soo koen oft stout / hebbende ghelesen het verbodt van Zirfee/ ende bemerckt het aenstaende perijckel / dat hy de palen soude overtreden hebben/ maer werd[...] alle t'samen camuys oft verbaest / en[...] keerden al beschaemt wederom. Dit [...] hier af ghenoech zijn voor desen tijt/ ende wy sullen wederom keeren tot d[...] Keyser den Vader van Onolorie / en[...] tot t'ghene dat Amadis van Griecke[n]landt ghe[s]chiedde.

Hoe dat de Keyser van Constant[i]nopolen eenen grooten Heyrlegh[er] vergaderde, om den Keyser van Tre[]bisonde te bevechten, om te wreke[n] d'onghelijck van Perion ende Lisva[rt] van Grieckenlandt.

Het vijf eñ twintichste Capittel.

DAer is in't langhe verhaelt d[e] maniere/ hoe dat Lisvart va[n] Grieckenlandt eñ Gradafile[e] uyt de groote Stadt vā Trebisonde ghescheyden/ ende te schepe ghegaen waren/ om nae Constantinopolen te zeylen/ waer toe de windt hun so wel diende/ dat sy (sonder eenighen teghenspoet) aldaer in de haven quamen / ende de Keyser zijn Vader eñ d'ander Princen ontfingē hun met alsulcker vreuchden als men soude connen bedencken/ van ghelijcken oock Perion/ de welcke corts daer te vooren verhaelt hadde het onrecht ende quade onthalinghe die de Keyser van Trebisonde hun ghedaen hadde. Ende te dier oorsaken hadden sy besloten hem den krijch te voeren/ verhopende dat (of hy wilde oft niet) den Houwelijck tusschen Onolorie eñ Lisvart volbrocht soude werden/ oft dat sy hem zijn Landt gantschelijck souden bederven. Ende om dat te volbrengen/ veerdichde de Keyser Esplandian af Ambassadeurs nae den Coninck Amadis/ ende andere zijne Bondtgenooten/ van hun vriendelijck versoeckende by-

standt/

standt / teghen den ondanckbaersten Prince van der Christenheyt: ende dat om saken die hun niet min aen en ginghen als hem / alsoo den ghenen die hun dat boodtschapten belast was hun aen te segghen ende te verclaren / de welcke eenige maenden daer nae in groot Britannien aen quamē / alwaer sy den Coninck Amadis vonden / die seer bedroeft was van die tijdinge / bedenckende wat uyt alsulcken aenslach soude moghen volgen. Maer de Ridder met den brandenden sweerde aldaer tegenwoordich zijnde / beloefde hem dat hy zijn partye soude houden / ende hem soo langhe volghen alst hem believen soude: Waer af de Coninck hem seer bedanckte / eñ badt hem niet te min seer ernstelijck daerom. Voorder liet hy zijn volck ontbieden / eñ versorgen alles datter noodich was voor alsulckē reyse. Waer af de Coninginne Oriane ghewaerschout wesende / seyde / dat sy den Coninck nemmermeer en soude verlaten / maer dat sy noch eens soude gaen versoecken haren soon Esplandian: alwaer haer verghesel schappē soude de Coninginne van Sobradise / de Huysvrouwe van Galaor / eñ de Princersse van Sicilien: de welcke (om waer te segghen) desen aenslach ghemaeckt hadde / op dat sy niet meer uyt den ooghen oft ghedachten van Amadis van Grieckenlant en soude verpreemt werden: de welcke gantschelijck vergheten hebbende Niquee / en hadde nergens ghenuechten in / als haer te behagen ende gehoorsaem te zijn: dwelck weynich tijts duerde by hem / alsoo ghy tegenwoordelijck sult hooren. Den tijt dan ghecomen zijnde / dat alle de Prinsen ende Heeren die geroepen waren tot deser reysen vergadert waren / ende hun volck alreede in zee was / ende sy oock ghereedt om t'zeyl te gaen / opstaende de Coninghen / Amadis / Galaor / Florestan / Agraies / Quadragant ende de Prince Olorius / van der tafelen / quam daer een vreemde Jonckvrouwe / de welcke openbaerlijck vraechde / of by avontuere in die treffelijcke gheselschap niet en was een genaemt de Ridder met den brandenden sweerde: de welcke terstont sprack / ende haer antwoorde dat hy't was / gereedt tot haren dienst / daer sy zijner van doen hadde. Heer Ridder / seyde de Jonckvrouwe / comende van daer ick te doen hadde / zijn my teghen ghecomen ses mijlen van hier vijf ghewapende Mans / die met ghewelt wech voerdē eenen Dwergh / de welcke wonderlijcken seere kermende ende clagende my ghebeden heeft soo haest als hy my sach / dat ick tot u hier soude gaen / ende u aenseggen / dat Buzando (dwelck hy selfs was) wederom was comende van der plaetsen daer ghy hem ghesonden hadt / ende met alsulcker antwoorde als ghy begeert / maer ghevanckelijck ghenomen was van den genen daer af ick ghesproken hebbe / ende bidt u ootmoedelijck dat ghy hem wilt bystaen / alsoo ghy t'anderen tijde ghedaen hebt. Hou! Jonckvrouwe mijn vriendinne / antwoorde hy / is Buzando dan om mijnent wil also getracteert? Jae hy voorwaer / seyde sy: ende ic waerschouwe u / dat een van hun een Reuse is / ende soo vreeselijck / dat ick van grooter vreesen wegen niet en heb opgehouden van loopen / tot dat ick in dit Paleys ghecomen ben: daerom voorsiet daer in / soo u dat goet dunckt. Och / Heer / seyde hy / hem keerende tot den Coninck Amadis / om Gods wille laet my doch toe dat ick dē armen Dwergh helpe / op dat hy hier comende om mijnent wille / niet in een also quade herberch en gherake: U verseckerende / Heer / dat ick niet en sal faelgeren u te comen vinden t'zy in dese oft d'ander zee / ende al waert dat ghy alschoon te Constantinopolen quaemt / en sal ick u nochtans niet afgaen in den

oorlogh. D'welck de Coninck hem niet en conde weygheren / hoe wel dat hem seer beswaerde. Ende derhalven Amadis van Griekenlandt sich te Peerde settende/ vergeselschapt alleen met Ordan zijnen Schiltknecht / reedt hy den wech die hem de Jonckvrouwe wees om Buzando te vinden. Eñ acht dagen daer nae/ siende de Coninck dat hy geen tijdinghe van hem en vernam/ginck te schepe/ende dede de Vlote hun anckers lichten/ende zeylden recht nae de engde/ die hy voorby voer sonder eenigē tegenspoet tot Constantinopolen toe/ alwaer de Keyser Esplandian / Perion eñ Lisvart/ hem heerlijck onthaelden. Ende gemerckt dat de ghelegentheyt van den tijdt hun seer wel diende / oock dat hun schiprustinge gereedt was tot den aenslach van Trebisonde / en bleven sy niet langhe in Thracien/ maer vervolgende hun voornemen/ zeylden sy van daer op eenen Maendach smorghens / sy losten hun gheschut/ die Trompetten eñ Claroenen stieten aen alle canten / ende sy voeren nae de Pontsche Zee/ gantschelijck voorghenomen hebbende den Keyser hunnen vyandt te doen verstaen zijn dwaesheyt ende onbedachtheyt. Maer hy docht wel wat anders / ende oock de Princersse Onolorie/ wederom ghevanckelijck gheset zijnde / alsoo voorseyt is.

Hoe dat de Princersse Onolorie heymelijck ghelach van een ionge Dochter. Ende van den beclach dat sy dede, om het afwesen van haren Man ende Lief.

Het ses eñ twintichste Capittel.

WT den verhael van onser Historien hebt ghy hier vooren verstaen / hoe dat de Keyser Onolorie wederom dede stel-
len ghevanckelijck in den Thoren / a
waer sy verdorde ooghenschijnlijck al
t'blat op den dooden boom / beclagen
ende roepende alle uren om haren Li
vart: Maer hy hadde wat anders voo
genomen / waer af ghewaerschout w
sende bedroefde sy haer wonderlijcke
seer/seggende alle reysen: Eylacen/mij
alderliefste/ waerom peyst ghy nu? da
ghy also alleen verlaet de ghene/ wien
hope meer als half doot is? want gh
lijck als de schaduwe haer vermeerder
in't vertrecken van der Sonnen / end
de donckerheyt de vreesachtighe herte
verschrickt maeckt eñ wanckelmoedich
van gelijcken ooc ghy van my vert ro
ken wesende eñ buyten mijnen ghesicht
overvalt my de vreese so seer/ dat sy m
niet een ure en verlaet / maer poogh
daer nae soo seer als sy can/ om my u t
doen verliesen ende mijn leven t'samen
Daerom/o mijn soete licht/ ende eenig
Sonne/ haest u/ ende geeft mijnen gee
zijn licht wederom / de welcke nu alsoo
verdonckert is met doodelijcke wol
ken / dat d'eerste tijdinghe die ghy van
my arme ellendighe sult hooren/sal zijn
(alsoo ick meyne)het desperaet eynde va
uwe Onolorie/ die u niet min beclaegh
oft roept tot haren bystandt/als sy ver
blijdt ende verheucht is van uwe vrij
heyt/ende verlossinghe. Ende even wel
en was t'verdriet dat sy doen hadde nie
te achten/ten aensien van't ghene dat sy
corts daer nae hadde/bemerckende dat
sy voor seker groot ginge voor de twee
de reyse/ d'welck haer so qualijck te pas
quam/dat/ soo't Godt niet voorsien en
hadde/sy haer selven soude verdaen heb
ben: Maer sy openbaerde dat aen een
van hare ghetrouwe Dienstvrouwen
ghenaemt Briza/ die soo veel dede door
haer ghetrouwicheyt / dat sy in't eynde
van de laetste Maent met eenen knecht
sprack / die den last hadde van hun te
brengen hun provisie eñ cleyne behoef,
lijcke

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

ickheyden/ ende hem van verre onder-
tastende/ begonde sy hem te segghen/ dat
sy hem geerne soude vertrouwen eenige
van hare saken/ soo sy wiste dat hy se-
creet ware ende wel swijghen conde/
waer af hy seer groot profijt soude mo-
ghen ghenieten/ soo hy also dede. Ende
hy en was de rijckste niet van der wee-
relt/ maer bynae arm: daerom hooren-
de sulcke schoone beloften/ riep hy Godt
dickmael tot ghetuyghe/ dat hy eer t'le-
ven soude verlaten/ als ymmermeer
yemanden te openbaren t'ghene dat sy
hem heymelijck soude segghen. Mijn
vriendt/ seyde sy/ ick ben langhen tijdt
verloeft aen eenen Ridder/ ende op zijn
trouwe heeft hy van my genoten t'gene
dat een Man van zijn getroude Vrou-
we ghéniet/ also dat (om tot den punct
te comen) ick my bevinde met kinde/ eñ
wel nae op mijnen tijdt: Ende derhal-
ven bidde ick u/ dat ghy my wilt soeckẽ
een Voester voor mijn kindt/ eñ onder
den eerlijckſten schijn die het mogelijck
sal wesen (om mijn eere te bedecken) or-
dre te willen stellen dat het ghevoestert
werde. Dat sal ic wel doen/ antwoorde
hy/ mijn Huysvrouwe is een Voester/
ende onsen soon is doot: ick sal haer be-
lasten/ dat sy de borsten ende t'suyghen
onderhoude. Ende als ghy verlost zijt/
soo sult ghy my af laten in eenen korf
t'ghene dat u Godt verleent sal hebben/
ende en sorght voor de reste niet: ick ben
gantschelijck t'uwen besten. Waer af
Briza hem hertelijck bedanckte: ende
met eenighe croonen die sy hem gaf/ en
vermaende sy daer af niet meer/ tot dat
Onolorie in der noot was/ die de Vrou-
wen den arbeydt noemen. Ende Godt
verleende haer een Dochter also schoō/
dat de Moeder haer selve daer af ver-
wonderde/ ende die dickwerf kussende
met den tranen in de oogen/ badt sy dat
men dat soude winden in doecken daer
toe van langher handt ghemaeckt/ die sy
t'anderen tijde ghesloten hadde by haer
beste Juweelen: waer af Briza onwe-
tende een met nam/ makende het cleen
packen voor t'kindeken/ om dat den
Voester-heer te gheven/ daer nae dat al
t'samen legghende in eenen korf/ liet sy
dien af door een venster/ alsoo te vooren
besproken was. Eñ de knecht ontfinck
dat soo bequamelijck/ dat/ sonder van
yemanden ghesien te werden/ hy dat zij-
ner Huysvrouwen droech/ de welcke
groote feest daer af maeckte/ ende noch
meer als sy t'Juweel daer by vandt/
dwelck eenen halsbandt was van coste-
lijcke ghesteenten niet om weerderen:
dit was d'oorsaeck/ waerom dat hun
corts daer nae de Man/ de Vrouwe eñ
t'voesterkint verloren. Eñ besorgende
dat men hun dat wederom soude eys-
schen/ namen sy voor dat te gaen ver-
coopen in vreemde Landen/ ende erven
ende goedt daer voor te coopen om rijc-
kelijck te leven: Derhalven namen sy
hun bagagen/ ende ginghen des nachts
aen een haven van der Zee/ alwaer sy te
schepe gingen/ ende zeylden nae Alexan-
drien. Maer Briza siende/ dat hun ver-
sorger smorgens noch tsavonts niet en
quam/ noch oock tsanderdaechs/ om
hun t'eten te brengen/ also hy ghewoon
was/ werde sy gewaer dat sy hem eenen
halsbandt oft Carcant onwetende met
gegeven hadde/ ende docht terstont dat
dat d'oorsaeck soude mogen wesen van
hunnen vertreck/ om dien te stelen. Niet
te min en dede dit verlies Onolorie ende
haer niet so seer aen t'herte/ als den hon-
gher die sy leden: Oock soudē sy noch
meer gheleden hebben/ so Briza t'hooft
ter vensteren uytstekende niet en hadde
ghesien eenen Schiltknecht die daer
voorby ginge/ den welcken sy riep/ ende
seyde hem: Vriendt/ ick bidde u/ laet der
Keyserinnen weten/ dat Me Vrouwe
de Princesse sieck is/ ende dat bynae
drie dagen geleden is dat wy niet t'eten

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

gehadt en hebben. Het welck gecomen zÿnde ter kenniſſe vā der goeder Vrouwen / dede ſy haer beſte by den Keyſer/ om haer Dochter te moghen gaen beſoeckē: Maer hy ſloecht haer gantſchelÿck af. Binnen middeler tÿdt Zair/ die van liefden brande / (wat voornemē dat hy gemaect hadde/ van geen werck meer te makē van Onolorie / hebbende ſoo langen tÿdt aengebeden de bladeren van den boom / daer een ander op gheneſtelt hadde) en conde ſich ſelven ſo veel niet bedwinghen / dat hy middel conde vinden om dat vyer uyt te bluſſchen ſoo ſeer ontſteken / maer ghevoelende dat ſulcx van dage te daghe vermeerderde/ nam hier voor watter oock af comen ſoude / remedie te ſoecken voor haer ſieckte/ ende die te verſoenen met den Keyſer/ verhopende zÿn Liefſten daer nae wech te voeren / ende van haer te vercrÿghen (of ſy wilde oft niet) zÿn begeerte / waer af dat ontſtonde deſen oproer / die hier nae verhaeldt ſal werden.

Van de groote verraderije, die Zair de Souldan van Babylonien ſtichte, om Onolorie wech te voeren: ende wat daer af quam.

Het ſeven eñ twintichſte Capitel.

DE wreede tyran de Liefde/ om ſekerlÿcker t'ontnemen t'hert van eenighen Menſche/ comt daer ſomtÿts in met alſulcke gheveynſtheyt / ende onder alſulcken ſchÿn/ dat hy dat ghevanghen neemt/ eñ in vredelÿcken beſit van dien comt/ aleer men kenniſſe heeft van zÿnē naem oft van zÿner crachten/ verbreemt derhalven de herten alſo/ dat hy die tot zÿnen wille gantſchelÿck crÿght/ eñ dickwils buyten de palen van der redenen/ alſoo t'gheſchiedde den Souldan Zair: de welcke beraedtſlaeght hebbende m zÿner Suſteren/ hoe dat hy zÿn Liefſ tot zÿnen wille ſoude mogen gecrÿge vonden ſy gheraden / dat nae dien cracht van wapenen in dien gheval o nut was / ſy hunnen toevlucht ſoude nemen tot den vernuft ende cloeckhe van verſtande. Nu hadde de Coninc van Egypten hier te voren zÿn tente doen opſlaen ontrent den Thoren dae Onolorie ghevanghen lach/ nae de zÿd van den boſch / het welck dochte Zai een bequame plaetſe te weſen om de Thoren te ondergraven/ ende alſo dae in te comen/ ende zÿn Liefſte te neme te alſulcker uren / dat ſyſe eer in hu ſchepen ſouden connen ghebrengen/ al t'gerucht oft alarme in der ſtadt ſoud connen comen. T'welc Abra niet ſwae en vandt / ghevende den laſt om dat t doen den Prince van Antiochien / Co rumbel/een cloeckſinnich Man / ſpits vinnich ende inventÿf / die daer in ſo gheluckelÿck handelde/ eñ met alſulck diepſinnicheyt/ dat aleer een Maend omginck/ hy d'ondergravinge ſo verre ghebrocht hadde/ dat men in den Thoren quam ſonder eenich letſel. Waer af Zair ghewaerſchout zÿnde / beval hy dat men zÿn Vlote ſoude brenghen ſoo heymelÿck alſt moghelÿck ware langs de zÿde van den boſch: Eñ hy dede drie duyſent Mannen heymelÿck legghen in't dickſte van den boomen / om den Keyſer ende de ghene die hy ſoude brenghen des morghens oft ſdaechs daer nae (alſo hy verhoepte) tot der vergaderinghen/ te omcingelen: bevelende den Prince van Antiochien/ dat hy hem gereedt ſoude houden/ende dat hy terſtont ſoude Onolorie vanghen/ als hy't hem ſoude laten weten / ende die alſdan met aller ernſt hem brenghen ſoude in zÿn Schip. Eñ nae dien dat hy alles hadde verſocht / dat hem noodich dochte tot alſulckē aenſlach/ quam hy des avonts

den

den Keyser besoecken/ den welcken hy (nae eenige gemeyne redenen die sy t'samen hadde) seyde/ dat eenighe van zijn volck een groot Hert gesien hadden in't woudt/ twelck hy geerne soude jagen/ soo't hem beliefde/ en hy daer by wilde comen: Ende op dat/ Heer/ (seyde hy) de tijtverdrijf des te meerder zy/ sullen wy de Vrouwẽ met nemen/ die ick sal tracteren onder de koelste ende ghenuechlijckste somer-looven/ die't moghelijck is te vinden. Twelck de Keyser goet vandt: alsdoen gheen achterdencken hebbende/ oft eenichsins denckende op soo groote verraderye/ die men teghen hem stichte/ de welcke hy smorgens vernam/ weynich tijdts nae dat hy in den bosch gecomen was. Alwaer die schelm Zair hem verwachte/ verghefelschapt wesende met de Keyserinne/ ende de Dochter Gricilerie/ Griliane/ ende andere Vrouwen ende Jonckvrouwen/ de welcke seer onversiens omringhelt werden ende ghevangen van den genen die daer verborgen laghen. Ende Zair seyde tot den Keyser: By Godt/ Heer oude Man/ ghy sult nu den interest betalen/ van soo veel quaets ende ongheniacx/ als ick ende mijn Voorsaten van u en den uwen ontfanghen hebben/ ende ghy sult my gheselschap houden tot in Babylonien. Of hy doen verbaest was can men lichtelijck bedencken: Doch niet te min/ als een groothertich Prince ghelijck hy was/ antwoorde hy den Souldan cloeckelijck: Nae Babylonien sal ick dan gaen/ soo't u belieft/ ende sal gheselschap houden den meesten verrader ende onghetrouwsten die onder den Hemel is: onder dien hope/ dat Godt die rechtveerdich ende almachtich is/ alsulcke boosheyt niet ongestraft en sal laten. Maer Zair gheltet hem al of hy't niet verstaen en hadde/ maer hy belaste dat men hem met haeste soude leyden nae zijn schepen/ ende van ghelijcken de Vrouwen. Twelck de Keyserinne siende ende d'ander/ (naerder der doot als den leven zijnde) vielen sy ter aerden/ alwaer sy ghevanghen werden/ ende ghelepdt in't schip van den Souldan/ ende de Keyser in een ander: Waer af de Prince van Antiochien ghewaerschout zijnde/ ginck hy door de mijnne oft ondergravinge tot daer toe daer Onolorie was/ de welcke Corumbel en zijn volck gewapent siende/ meynde in't eerste dat Lisvart was/ die haer quam verlossen: waerom sy opstaende hem quam om den hals ghevallen. Maer Corumbel/ die t'vyser van zijnen helm ghesloten had/ en antwoorde haer niet een woort/ maer namse met der handt/ ende leydese door de mijnne tot buytẽ toe/ alwaer sy Peerden vonden staen om hun wech te maken. Sy setten haer te Peerde/ ende reden daer met door den bosch nae d'oeveren van der Zee/ ende Onolorie en was daer gantschelijck niet teghen: Maer (meynende te wesen in de handen van een persoon/ die sy t'meeste beminde) trachte sy selve daer nae om haer te bedecken ende te verbergen/ tot der tijdt toe dat sy by Zair quamen/ de welcke haer teghen quam/ ende soo de Princesse hem werde kennende/ sach sy wel dat sy bedroghen was/ ende van vreese schreeude sy hardt: O Godt/ seyde sy/ wat is dit? waer wil my doch leyden alle dit volck? Me Vrouwe/ antwoorde de Souldan/ sy zijn alle tot uwen dienst bereedt/ nae dien dat ick (wesende hunnen Coninck ende Prince) uwe dienstwillighe ben/ ende ghy een Meesterse ende Vrouwe over my ende mijn herte. Ende sonder langher den tijdt te verslijten met ghesprek/ reden sy stracx voorts/ tot dat sy quamen daer de Keyserinne alreede was/ doch verscheyden van haer in een ander Camer. Doen lichte men d'anckers/ ende sy zeylden recht nae Babylonien: ende Zair was

soo blijde ende vernueghd/ dat hy bynae verloze alle zijn gelaet/houdende altijt in zijnē armen de Princersse Onolozie/ der welcke (haer kussende eñ feesterende) hy beloefde goude bergē eñ veel wonders/ ende hy seyde: Ghy alleen zijt mijn welvaert/mijn leven eñ mijn troost. Doch en maecte de arme Vrouwe geen werck daer af/ maer wederstonde zijn voornemen/ so lange tot dat sy merckte/dat de cracht daer geen plaets en hadde/ hem wat lieflijcker was. Niet dat hy opt eenich gelaet toonde/van gewelt te willen gebruycken om haer te onteeren/ maer hy gebruyckte alsulcke beleeftheyt ende discretie tegen haer/dat hoe wel hy hadde mogen de vruchten genieten daer hy soo seer nae haeckte/ nochtans en wilde hy hem soo verre niet verloopen/dat hy alleen gheraeckt hadde de schorsse van den boome meer als hy behoorde/ makende rekeninge by hem selven/ dat hy met der tijdt ende met goetwillicheydt sulcx soude vercrijghen/ als sy hem alsdoen weygherde. Ende om daer toe te comen/ghebruyckte hy teghen haer alle de lieflijckste vertooninghen die't hem mogelijck was te verdencken/ haer belovende ende verseckerende/ dat hy haer alsulck eñ soo eerlijck traictement soude doen/ dat sy hem nemende voor haren Man/ over hem soude mogen gebieden als over haren Liefsten. Daerom bidde ick u/seyde hy/ dat ghy my niet soo ongunstich en zijt/ als my te weygeren uwe goede gratie/ ende t'ghene dat ick behoore ende weerdich ben van u te genierē/ als wesende de voornaemste ende meeste van uwen vrienden. Ende alsa doende d'een bede voor eñ d'ander nae/ vergat hy zijn eerste voornemen/in dier voeghen dat hy tot der daedt wilde comen ende zijn handen aen haer slaen. Maer Onolozie/wijs ende wel bedacht wesende/ stelde hem voor oogen/ dat hy niet en behoorde fortselijck te willen genieten over haer een ghenuechte die s[...] cleynen tijdt duerde/ om te ver werp[...] een eeuwighe vreuchde: want soo g[...] wilt den tijdt wat aensien/ seyde sy/ t[...] dat wy te lande ghecomen zijn/eñ da[...] nae wilt doen t'ghene dat ick van u s[...] begheeren/ soo sult ghy van my m[...] vriendtschappe vercrijghen/ ende vo[...] alle tijt/t'gene dat ghy met crachte ve[...] my wilt hebben: den welcken ick voo[...] genomen hebbe also te wederstaen/ d[...] de doot my eer sal behulpich wesen/ a[...] dat ick verliesen sal t'ghene dat ick s[...] ernstelijck tot noch toe bewaert hebb[...] Ende Onolozie aldus sprekende/ wis[...] so wel haer ghedachten te bedecken/ d[...] Zair daer met te vredē zijnde hem ve[...] trock/ haer latende voor een geselscha[...] haer Suster. Eñ binnen dien tijde qua[...] men de tydingen van deser verraderij[...] in de Stadt/ waer af de beroerte so[...] groot was/ dat een yeghelijck sich in d[...] wapenen stelde/ ende quamen ter plaet[...] sen daer den aenslach volbracht was/e[...] tot den oeveren toe van der Zee: Mae[...] aldaer vindende noch Man/ schip noc[...] zeyl/ waren sy so seer bedroeft/ bysonder als sy de mijnne oft ondergravinge vō[...] den/daer door Onolozie ontvoert was[...] dat de sommige weenden/ d'ander mis[...] baer maeckten/ eñ ondiscretelijck murmureerdē tegen Gods wille/ die toe gelaten hadde dat hun vrome Prince ende alle de Keyserlijcke stam gevallen was in de handē van eenen schelmschen ende verradischen Heyden/ achtende dat het ongelijck dat men Lisvart gedaen hadde een oorsaeck was van dat ongeluck. Ende overmidts dat sy dat niet en conden remedieren met fortse van wapenē/ namen sy hun toevlucht tot den vasten eñ bidden/om te stillē den toorn Gods/ hem biddende met herte eñ affectie/ dat hy hunner soude genadich zijn/ eñ hun[s] vromen Keysers/ die corts daer na ontset werde/alsoo verhaelt sal worden.

Hoe dat de Keyſer van Trebiſonde ende zijn gheſelſchap verloſt werde, Zair ombracht, ende zijn Armeye verſlaghen, door den Coninck Amadis van Gaule.

WY hebben onlanghs verlaten den Coninck Amadis / ende d'ander Chriſten Princen te Schepe ghegaen zijnde/ ende voorgenomen hebbende dẽ Keyſer van Trebiſonde te bevechtẽ. Maer de kans verkeerde haeſt: want in plaetſe van hem te beſchadighen / werdt hy ontſet/ door de meeſte avontuere diemen ſoude connen bedencken. So ſy dan voeren in de Pontſche Zee/ ſagen ſy van ſeer verre de Vlote van den Souldan Zair/ de welcke verbuit zijnde van der bueten/ en dochte nergens om / als om Onolorie te onderhouden / doen de gene die in de meerſſen stondẽ om de wacht te houden/ hem quamen boodtſchappen/ dat ſy volck in Zee gheſien hadden/ende een groote Vlote van ſchepen . Derhalven ſtelde ſich een yeghelijck in de wapenen/ alles toeruſtende om hun wel te weerẽ eñ die te beſpringen: Ende al waren ſy ernſtich in deſen deel / en toonden hun die vã des Coninex Amadis zijde geenſins naelatich: Maer quamen ſtracx voor den windt zeylende hun aengevallen om te clampen/ waer af den Hemel verdonckerde/ ſoo veel geſchuts werde daer geloſt van beyde zijden/ ſchietende ſoo overvloedelijck met pijlen / dat het den hagel gelijck was die in de Meerte valt/daer nae quamen ſy malcanderen aen boort / ende clampten ſoo ſchrickelijck/dat men ſach min dan in een quartier uren de ſtevens van ſchepen brekẽ/ bochten ſcheuren / hout vlieghen/ ende verwachten de groote Schepen anders geen ontſet / als de aenſtaende ſchipbrekinge/ende byſonder die van den Souldan/ wiens Schip beſpronghen werde van Perion eñ Liſvart / die hem corts daer nae werden kennende: ende derhalven ontſteken zijnde met wraeckgierichept/dede hy ende zijn volck alſulcke weere eñ cracht/ dat ſonder de byſtandt ende wederſtandt die hun dede de Co-

ninck van Egypten/ eñ d'andere cloeckſte Ridders/ waer af t'Schip wel vooꝛſien was/ ſouden ſy hun ten eerſten aenval overweldicht hebben. Binnen middeler tijdt beſpꝛonghen de Coninghen Galaoꝛ ende Floꝛeſtan dapperlijck het Schip daer in was de Pꝛince van Antiochien/ dis hem niet ſo wel en conde weeren/ oft hy ende de zijne en werden eyndelijcken te gꝛonde geſchotn. Ende ſoo dit gheſchiedde viel de Keyſer van Conſtantinopolen/ de Coninck Amadis/ Quadꝛagant/ Angꝛiote/ ende de reſte van den Coningen ende Chꝛiſten Ridders daer onder/ ende werde dien aengꝛeep ſoo ſwaer ende periculeus/ datter veel daer t'leven lieten/ ſoo dooꝛ t'vyer/ als t'ſweerdt ende water. Ende dien dach viel geluckich/ niet den Heydenen maer hunnẽ wederpartije/ waer af Abꝛa ſeer bedꝛoeft weſende tot haer riep Marcartes/ eñ ſeyde hem al weenende: Nu ſie ick wel/ dat dit ongeluck tot onſen verderf ſtreckt: ſoeckt eenigẽ middel/ ick bids u/ om my te ſalveren/ op dat ic niet en valle in de handẽ van ſo veel vyandẽ. Met deſe woorden bevandt Marcartes geraden/ dat Abꝛa ende hy ſoudẽ gaen in een cleyn Jacht met eenighe bootſgeſellen/ ende ſonder langer te vertoeven namẽ ſy de hooge Zee/ ende met cracht van riemen ontquamẽ ſy der furer/ ſlacht/ eñ ſtraffen die hun vooꝛ-bereyt was: ende ſy quamen eenige dagen daer na in de haven ontrent Jeruſalem. Hierentuſſchẽ bevecht Liſvart ende zijn volck ſtraffelijck ende geſtadelijck des Souldans ſchip/ waer in dat ſy quamẽ tegen den wille van Zair: den welcken terſtont Liſvart te ghemoet quam/ Och ghy ſchelm/ ſeyde hy/ by Godt/ ic ſal u wel waernemen/ dat ghy my niet en ontcomt/ oft meer in mijn voetſtappẽ ſult treden/ ende dit ſal vooꝛtaen een exempel zijn vooꝛ d'ander. Maer Zair en hadde geen ſtaẏp om na hem te hooꝛ[…] ende noch min om hem te verwacht[…] maer vliedende nu hier dan daer/ va[…] hy middel (meynende eenige urẽ no[…] te vertrecken zijn aenſtaende doot) o[…] te comẽ in Onoloꝛie camer/ eñ alda[…] achterhaelt zijnde/ werde hy ſo qualy[…] ghetracteert/ dat hy plat doot ter ae[…] den viel/ van eenẽ ſlach die hem gaf [...] gene die hem vervolchde/ den welcke Onoloꝛie terſtont werde kennẽde. E[…] Godt weet of haer dꝛoefheyt alſdoe[…] in blijſchap veranderde/ der welcke metdeelachtich werde de Keyſerinne e[…] d'ander Vꝛouwen eñ Jonckvꝛouwẽ die doen al t'ſamen by Onoloꝛie hu[…] vertrocken haddẽ. Ende Liſvart hu[…] alſo by een vindende eñ ſo onverhoept[…] weeſt verſekert dat hy niet min verbaeſ[…] als verblijt en was: derhalven hy Za[…] liet liggen noch de beenen optreckend[…] ende ginck tot hun/ ende hem op zij[…] knyen leggende dede hy hun grroote re[…]verentie: Maer hy werde terſtont opgheheven ende omhalſt van hun allen. Ende binnen middeler tijdt volbꝛacht[…]ten/ de Coninc Amadis/ de Keyſer va[…] Conſtantinopolẽ/ Galaoꝛ eñ d'ander hun victoꝛie ſoo mannelijck/ dat va[…] alle de ſchepen van den Souldan weynighe oft geen over en bleven/ oft ſy e[…] verſoncken/ oft werden ghevangen/ i[…] den welcken ſy vonden den Keyſer va[…] Trebiſonden/ den Coninck van Bꝛetagie/ den Hertoch van Alafonte/ end[…] meer andere Ridders geboeyt met den anderen gevangenen: Den welcken ſy in't aencomen ſo quaden ghelaet toonden/ dat Galaoꝛ ſich keerende tot den Keyſer van Trebiſonde/ hem ſeyde: By Godt/ Heer/ ten is niet ſonder reden/ dat ghy ter plaetſen zijt daer ghy zijt/ hebbende alſo ghetracteert mijn twee Neven ghelijck ick verſtaen hebbe: Eñ oock ſoo men my wilde ghelooven/ ghy en ſoudt daer niet lichtelijck af comen.

Eyla-

Eplacen/hoe bitter waren dese woordẽ
om hooren / voor eenen troosteloosen
ouden Man? die van eenen machtigen
Keyser op een ure was ghewoorden een
gevangen ende slave: ende noch en was
hy niet versekert van ergher. Verhal-
gen loopende de groote tranen langs
zijnen witten langhen baert / en conde
hy anders niet antwoorden / als oot-
moedelijck bidden / dat men zijner ghe-
nadich wilde zijn: ende dat hy in aller
manieren ende so men wilde soude ver-
gelden d'ongelijck daer met hy beschul-
dicht werde. Ende hy dede dit versoeck
met alsulcke beweginghe / dat de ghene
selve / die daer te bevooren hem hadden
wel willen om den hals brenghen / ghe-
reedt werden tot zijner hulpe / hem stel-
lende in vrijheyt / ende d'ander van ghe-
lijcken / die alle t'samen omhalst werdẽ
van den Coninck Amadis / den welckẽ
de Keyser begonde te verhalen de ma-
niere hoe dat Zair hem bedroghen had-
de ende wat dreygementen dat hy ghe-
bruyckt hadde als hy hem dede roepen.
Maer dat en was my al niet / seyde hy /
ten aensien van de Keyserinne ẽ d'an-
dere / die hy ghevanghen nam met my /
van welcker doot ick meer twijffele /
als ick hope hebben van hunnen leven:
want so haest als hy Meester over ons
was / verscheypde hy ons / ẽ ick en hebbe
sedert daer af noyt tijdinge connen ghe-
crijghen. Ẽ dewijle dat sy aldus spra-
ken / quam daer een Edelman aen in
een schuyt / die van Lisvarts weghen
hun quam bootschappen den doot van
Zair / ende de buete die hy ghecreghen
hadde / hebbende de Vrouwen by hem:
waer af sy al t'samen grootelijcx Gode
danckten. Ende sonder vertreck gebo-
den sy / dat men de Schepen by een sou-
de brenghen / ende dese Heeren quamen
versoecken de Keyserinne / Onolorie /
Gricilerie / ende alle die schoone ghesel-
schap. Maer als Lisvart den Keyser
van Trebisonde sach / begonde hem zijn
herte gantschelijck te slaen / also dat hy
bevinde niet min van blijschappen als
gramschappen / sich niet onthouden en
conde van hem te segghen: Och / och /
Heer / de rechtveerdighe Godt heeft u
doen ghevoelen d'onrecht dat ghy my
ghedaen hebt / my verdoemende sonder
eenighe misdaet / ende om een sake die u
eerlijcker was / als de alliancie oft het
Verbondt van eenen ongheloovighen
hondt / die loon nae wercken ontfangen
heeft / also hebben mogen sien met hun-
nen eyghen ooghen de Keyserinne ende
Me Vrouwen uwe Dochters. Ick
bidde u / antwoorde hy / dat willen te
vergheten / ende my te vergheven. Ende
tot daer toe en hadde de Keyser niet ge-
weten / dat Onolorie in handen was
van den Souldan / maer hy meynde
voor seker dat sy was te Trebisonden:
maer als hy haer sach / bemerckende in
wat perijckel dat hy geweest was / ende
d'occasie die hem de Fortuyne aenboot /
om sich te vereenighen met den ghenen
die hy so grootelijcx hadde geinjurieert /
blijvende spreken tot Lisvart / seyde hy
hem: In der waerheyt / mijn Soon /
ick bekenne dat ick seer qualijc bedacht
ghelweest ben t'uwaerts: Mijn Soon
mach ick u sekerlijc wel noemen: want
van nu aen gheve ick u mijn Dochter
soo't u belieft / my ẽ haer soo veel eeren
te doen van die aen te nemen / voor uwe
getrouwde Vrouwe / met dit bespreck /
dat van nu voortaen de rechtveerdighe
vyandtschap / die ghy tegen my gehadt
hebt / sal gheheelijck begraven werden /
ende dat ick sal blijven uwe Vader ende
vriendt / ende ghy mijn behouwt-soon
ende eenich erfghenaem. Dwelck Lis-
vart hem geerne bewillichde / uytstel-
lende door den raedt van den Heeren ẽ
Vrouwen het volbrenghen van de reste
tot hunner aencomsten in Trebisonde.
Ende overmidts dat ick geen vermaen
ghe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

ghemaeckt en hebbe int beginsel van desen Capittel/ waer dat gebleven waren de Coninginne Oriane/ Lucelle/ ende de Princerssen gecomen zijnde upt groot Britannien/ nae dat sy te Constantinopolen aengecomen waren: sult ghy verstaen/ dat sy altijt gevolght hebben den Coninck Amadis/ ende sy waren noch in de Vlote als sy eerst saghen Zairs armeye/ maer sy vertrocken met eenige schepen dienende hun voor wachte/ langs een steenrots/ ende sy bleven daer so lange als de slacht duerde/ ende tot der tijt toe dat de Coninck hun ontboot hoe dat alles vergaen was/ den doot van den Souldan / ende van der bueten die hy met ghewelt nae Babylonien voerde/ de welcke hy hun badt te willen comen besoecken/ op dat sy metdeelachtich souden wesen van der blijschappen zijns soons Lisvarts/ wesende besloten t'Houwelijck tusschen hem ende Onolorie/ dwelck der Coninginnen grootelijcx behaechde/ ende niet min der Keyserinnen van Constantinopolen: de welcke ghecomen zijnde ter plaetsen daer men hun verwachte met devotien/ is nae de onthalinge ende eerbiedinge ten beyden zijden gedaen/ ende veel propoosten dienende tot alsulcker blijschappen ende goeden geluck gehadt hebbende/ Lisvart ende Onolorie door eenen Priester ondertrouwt: ende den Houwelijck tusschen Perion ende Gricilerie voorghestelt/ende van ghelijcken gheaccordeert: ende den roof ende buet van hunner victorien van verre ende nae by een vergadert zijnde / ende alles wel geordineert wesende nae behooren/ zeyldẽ sy recht nae Trebisonde/ alwaer sy te lande quamen seer na by de Stadt ten achtsten dage daer nae. Dwelck het ghemeyn volck verstaen hebbende / liepen sy hun tegen met alsucke menichte datter bynae niemandt in de Stadt en bleef/ Man/ Vrouwe/ noch Kinderen die gaen condẽ: maer makende de me[illegible] ste blijschap van der weerelt/ quame[illegible] sy hunnen Prince ende zijn ghesellscha[illegible] onthalen/ de welcke sy geleyden tot in [illegible] Paleys / alwaer door d'uytgaen va[illegible] der weken men publiceerde (ende va[illegible] ghelijcken door t'gantsche Rijck) dat d[illegible] Bruyloften van Perion ende Lisva[illegible] met den Dochters Onolorie ende Gr[illegible] cilerie souden ghehouden werden de[illegible] twintichsten dach van de naestcomend[illegible] Maendt: ende dat om die te vereere[illegible] de Keyser soude open Hof houden / end[illegible] begiften de gene die d'overhandt soude[illegible] houden in den steeckspelen eñ genuech[illegible] lijcke strijden/ die daer souden ghestich[illegible] werden. Eñ dat daerom alle Ridder[illegible] draghende wapenen/ t'waren vreemde[illegible] lingen oft andere/ daer onthaelt sou[illegible] den werden ende wel ghecomen zijn[illegible] Nu laet hem een yegelijck toerusten di[illegible] wilt/ soo lang tot dat sy te vreden zij[illegible] van zijne voorleden Fortuyne, ende lae[illegible] ons wederom keeren tot Buzando/de[illegible] welcken Amadis van Grieckenland[illegible] ontsetten wilde/ alsoo onlancx ver[illegible] haelt is.

Wie dat was, die Buzando wec[illegible] voerde: ende van der aencomsten va[illegible] Amadis van Grieckenlant te Alfarin[illegible] vervolgende altijt zijn voornemen.

Het negen eñ twintichste Capittel.

Hier voorren is verhaelt/ dat d[illegible] Coninck Monstruon ende zijn broeder gecomẽ was in groot Britannien/eñ hoe dat sy daer hun leven eynden/ meynende te wreken den doot van den Coninck van Sagitaire. Nu was in hun schip ghebleven/ om te verwachten den uytcomst van hunnen aenslach/een Reuse van hunnen Neven/ ghenaemt Mouton van Lica/ een wreedt Mensche/ende hoovveerdiger

als

als daer yemandt in zijnen tijdt was/ den welcken verdrietende t'langhe vertreck van Monstruon eñ zijnen Broeder/ sonder uyt eenen Edelman van den zijnen ghenaemt Leozito / om te gaen ondersoeckẽ door t'gantsche lant waer dat sy gebleven waren/ ende hy en socht hun niet lange/ oft hy en vernam sekerlijck dat sy doot waren: waer af Mouton soo verdrietich was / dat hy voornam aleer hy t'zeyl gaen soude eenighen schade te doen den Coninck Amadis. Ende hy ginck zijn vierste te lande/ende sy verborgen hun eenighe dagen op ses mijlen nae by Londen / alwaer by ongeval Buzando de Dwergh hun tegen quam/ ende verstaende van hem dat hy ginck soecken den Ridder met den brandenden sweerde / wert hy aengegrepen/ ghevangen/ ende ghelepdt in hun schip. Maer aleer sy uyt den Bosch waren/ quam de Jonckvrouwe die de tijdinge in't Hof brochte daer langs/ sonder dat haer Mouton oft de zijne yet misdeden/ met desen bespreck/ seyde Mouton/ dat ghy sult boodtschappen dien dapperen Ridder met den brandenden sweerde/ in wat maniere dat ick zijnen Dwergh handele tot zijnen spijt. Ende voorts gaende quamen sy ter plaetsen daer hun Schip lach / waer in sy ginghen/ ende zeylden nae d'Eylandt van Lica/ waer af hy den tijtel van Coninck droech: eñ derwaerts varende schrabde Mouton (die soo wel loos als wreedt ende onbevallich was) Buzando alsoo de tonghe/ dat hy gantschelijck vernomen hadde/ van wiens wegen ende tot wien hy gecomen was in groot Britannien. Ende dat ergher is / de Dwergh vergat hem selven soo verre/ dat hy hem toonde het pargement/ daer op ghemaelt stonden nae t'leven de Vrouwen daer wy af gesproken hebben. Onder den welcken Mouton d'ooghe slaende op Niquee/ bevandt hy sich alsoo beangst / ende bevangen met eene soo groote ende onbesienlijcke liefde/ dat hy swaerlijck versuchtende teghen Buzando riep: Och Dwergh/ ongheluckich Dwergh/ seer ongheluckighe goede vriendt/moet ick om uwent wille selve ontfanghen alle t'quaet dat ick u toe ghesyghent hadde? my voor oogen gestelt hebbende d'oorsaeck van mijnen verderf/ door de perfectie van een schoonheyt / die my doet sterven om haer peysende/ eñ niet daerom denckende berooft sy my terstondt van den leven. Maer by den hooghen Godt Juppiter/ ghy sult soo veel lijden als ick / eñ ick sal u soo benout houden in mijn ghevanckenisse / dat de Sonne u t'ghesichte niet en sal bederven/ maer ghy sult in der duysternisse blijven / tot der tijdt toe dat ick het volcomen ghesicht ende gebruyck van Niquee hebben sal. Ende alsoo kermende ende dreygende quam hy in de haven tot Lica/ verhopende van daer te vertrecken binnen drie daghen / om te vervolghen ende te trouwen zijn nieuwe lief Niquee/ waer af hy hem bynae versekerde / om de groote diensten wille die hy haer doen soude/vertrouwende op zijn cloeckheyt ende hooge Ridderlijcke daden/ daer af hy vermaert was door de gantsche werelt. Maer hy bevandt sich wel bedroghen in aller manieren: want hy creech sanderdaechs de cortse so hardt/ dat hy genoodicht werde zijn Camer te bewaren / ende zijn reyse te vertrecken meer als een Maendt lanck/ doende den armen Buzando stellen in eenen diepen put/alwaer hem daer na vandt de Ridder met den brandenden sweerde/ de welcke siende dat hy tot zijnen voornemen niet en conde gecomen/ nae dat hy hem hadde ghesocht op veel haven ende oeveren / vernam dat Mouton t'zeyl gegaen was / maer men conde hem niet segghen waer henen dat hy den streeck genomen hadde/nae den Oosten oft nae

de Noortsche Zee: Verhalven hy vin⸗
dende een schip bereedt om op Alexan⸗
drien te varen/ ginck daer in/ ende som⸗
mighe Maenden daer nae quam hy te
Damas/alwaer hy te lande ginck/ we⸗
sende in zijn vol harnasch/ vgeselschapt
alleen met zijnen Schiltknecht / ende
veranderende zijnen naem/dede hy hem
noemē den Ridder sonder rust/ ende hy
doorreysde soo veel landen/ dat de For⸗
tuyne hem gheleyde by de Fonteyn van
Alfarin / alwaer Esplandian somtijts
Eliaxe vandt/alsoo in onse voorgaende
Boecken verhaelt is. Ende te dier tijdt
was op den cant van den water een
Dwergh/ dat Amadis van Griecken⸗
landt ten eersten aensien meynde Bu⸗
zando te wesen/ maer dien ghenakende
bevandt hy sich bedroghen: Ende de
Dwergh vraechde hem waer dat hy
ginck/ ende hoe dat hy also reedt gedue⸗
rende de hitte. In de naeste Stadt/ant⸗
woorde Amadis. Godt wacht u daer
voor/seyde hy/ soo ghy niet en wilt by⸗
standt doen der bedroefster Princerssen
die opt Croone droech/tegen den verra⸗
dichsten ende ongetrousten Ridder van
der weerelt/diese belegert houdt sonder
oorsaeck oft reden : Een weldaedt isser
die de Fortuyne u aenbiedt/de eerlijck⸗
ste occasie die opt eenich Ridder hadde/
om een versoeck te doen van zijner per⸗
soonen/waer af ghy soudt mogen ghe⸗
crijghen eere ende profijt : want dit en
sal niet verborgē werden in de bosschē/
alwaer de dwalende Ridders/ ghelijck
ghy zijt/hun hooghe daden verdoncke⸗
ren: Maer sal u vercierē (Me Vrouwe
bystant doende(met alsulcke vermaert⸗
heyt/ datter niemant die hier voortijts
ende tot noch toe gheweest is/ so groote
glorie vercregen heeft/als ghy sult doē/
verlossende degene daer ick u afspreke/
genaemt Liberna/uyt den handen van
den schelm. Ende op dat ghy meught
weten hoe dat alle saken ghelegen zijn:
Also onlancx ghestorven is de Coninc
Vader van Liberna / haer een eenigh
erfgenaem latende van zijnen Lande
heeft Abernis / de verrader daer ick
spreke/groot vervolgh gedaen om ha
ten houwelijck te hebben. Maer als
sy weet dat hy ondeuchtdelijck is/als
hy is/heeft sy hem dat af geslagen/en
hy siende dat hem zijn voornemen ni
en geluckte/ ende dat sy hem niet lief
hadde / is hy tot den wapenen gecom
in dier voeghen dat hyse belegert ho
in't Casteel van Alfarin/alwaer sy al
benout wert soo van provande als g
stadige stormen / dat de arme Vrouw
geen ander ontset en verwacht als de
doot/liever hebbende die te verdragen
als te vallen inde handen van eenen
boosen Mensche/die der vroomheyt
vyandt is/ dat hem niet en dunct noc
schoon noch wel ghedaen / als allee
t'gene dat vuyl ende ghebreckelijck is
Dit is/ Heer/ een reden/ die u meer b
hoort te beweghen u leven te waghen
om te volbrengen een so schoone avon
tuere ende eere te behalen / doende e
werck der barmhertichept van grote
verdienste. Voorwaer/ seyde de Ridde
met den brandenden sweerde/ gy heb
my soo veel geseyt/ dat ick haer sal he
pen tegen eenen yegelijcken/ so ghy m
daer wilt leyden/ en middel wijsen o
in't Casteel te comen. Dat sal ic geer
doen/seyde hy/ wilt ghy wachtē tot de
nacht toe: want andersins soudt per
culeus zijn voor u ende my. Ende d
Dwergh dede alsoo/ ende oock wel be
hendich : want ten tyde van der beset
tinghe der wachten / wesende doncke
nacht/ leyde hy Amadis van Grieckē
landt door een enghen ende onbeken
den voetpadt/ tot onder de muerē va
den Casteel/alwaer hy de Schiltwach
aenriep: Goede vriendt/ seyde hy/ gae
by Me Vrouwe / ende seght haer da
ick eenen Ridder hier brenghe/ die hae

begheer

begheert dienst te doen in haren saken. Dwelck de Kotmeester der Coninginnen terstont boodtschapte wesende alsdoen in grooten angst / overmidts dat sy sekerlijck wiste door het aenbrenghen van den spyen / dat Abernis voorgenomen hadde des morgens in den dagheraet / alle zijn volck te aventueren / om t Slot in te nemen / eñ te overweldigen tvolck van Liberna : de welcke hoorende den bystandt die haer toe quam / hoe wel dat maer een Ridder en was / nam sy een herte / eñ beval datmen hem soude in laten / ende by haer brenghen / achtende dat niet anders dan een cloeck Man moest wesen / ende een Edel persoone / die sich van hem selvẽ quam aenbieden / om haer behulp te doen. Doen keerde de Kotmeester wederom / ende met hem nemende die van der wachten lieten sy de valbrugge af van den voorhof / ende de Ridder metten brandenden sweerde quam binnẽ met den Dwergh eñ zynen Schiltknecht / de welcke men voor de Coninghinne brocht / die hun hoflijck oft courtoyselijck onthaelde / eñ vraeghde Amadis hoe dat hy hiet. Me Vrouwe / antwoorde Amadis / de ghene die my kennen / noemen my den Ridder sonder rust. Hier upt verstonde Liberna wel / dat hy niet bekent en wilde wesen: Maer hy docht haer so schoon ende bevalicch zijn / dat de liefde haer terstõt beving / ende beroofde van den besten deel dat in haer was : In dier voeghen dat sy / als upt haer selven wesende / om in hem te leven / hem dien avondt geen langhe propoosten en conde gehouden: maer nae eenighe vriendelijcke redenen / seyde sy hem goeden nacht / ende belaste dat men hem soude leyden in een van de beste Cameren vandẽ huyse : want ghy zijt (seyde sy) vermoeyt / also my dunct. Ende dat meer is / ick weet / dat soo de dreyghementen van onsen vyandt volbracht werden / hy ons morghen voor den middach veel werck gheven sal / eñ dat wederstaen hebbende / versekere ick u Ridder / dat ghy soo langhe als ick leven sal / sult part ende deel hebben in't goet ende d'eer / die Godt ende de Fortuyne my sullen vergunnen alle de reste van mynen leven. Me Vrouwe / antwoorde Amadis van Grieckenlandt / uwe vyandt sal zijn beste doen : Niet te min soo't u belieft mijns raedts te ghebruycken / ende uwen Soldaten mijn bevel te doen volghen / ben ick wel versekert / dat aleer ick sal slapen / de Leger van Abernis sal overcomen de meeste benautheyt / die opt eenen overwinner alsoo hy is over quam : weet ghy wel hoe? Daer en is gheen twijffel / oft de vyande / die hem bynae verseckert hout van u overwonnen te hebben / wetende wat cleyne macht ende middel dat ghy hebt / en houdt gheen soo goede wacht noch schiltwacht / oft die en ware lichtelijck te overvallen ende om den hals te brengen. Soo moet ghy dan eenen heymelijcken uytval doen / ende daer onder slaen / versekert wesende / dat aleer den alarme sal comen tot den Tenten van Abernis / wy alsulcken afbreuck sullen ghedaen hebben aen den voortocht / dat den gheweldighen hoop ende de meerrest van den Leger soo verschrickt ende verbaest sal zijn / als hy tot noch tot verblijdt is gheweest: ende wy souden mogen alsulcke gevangenen door de gunste van der Fortuynen mede brenghen / dat d'ander daer door hun couragie souden verliesen / ende den dienst vanden vyant souden verlaten. Dwelck de Coninginne seer goedt vandt : want euenwel was sy doch tot den uytterstẽ gecomen / dwelck haer meer moedts gaf om te aventueren de reste van harer machten. Met de welcke de Ridder sonder rust een ure voor dẽ dach eenen uytval dede / ende hebbende by hem soo luttel volcks als hy hadde connen vergaderen / quam

hy by den ghenen die op de schiltwacht stonde / de welcke soo vast sliep / dat hy wel drie uren lanck doot was aleer hy dat ghevoelde. Ende van daer gaende door de heymelijckste weghen / quamen sy by de wacht / die sy slapende vonden / ende daer af en ontquam niet een / maer sprongen alle t'samen over de clinghe / sonder dat daer eenich gherucht af quã / tot der tijdt toe dat sy verbolgende hun voornemen / quamen vallen in de Tenten / ombrenghende eñ doodende Mannen / Peerden / ende alles wat hun voor de handt quam / waer af alsulcke beroerte ontstonde / ende soo groote alarme / dat Abernis upt den slaep ontweckende upt den bedde sprangh / ende nam stracks zijn wapenen / hoe wel dat laet ghenoech was: want die van den Casteel / ghemerck nemende op de gheleghentheyt van den tijdt ende d'occasie / maeckten hun vertreck: Ende dewyle dat de vyandt zijn volck in slach-orden stelde (niet connende bedencken / wie dat hem dien schade ghedaen hadde) vertrocken sy hun al t'samen nae 't Casteel met glorie ende victorie / hebbende meer als duysent Mannen omgebracht / sonder dat sy yemant van den hunnen verlosen hadden. Waer af Abernis so uptsinnich was / dat hy sich selven by nae t'leven hadde genomen van spijt / sweerende dat hy dat also soude wreken / dat gantsch Asie ende Afrique daer af soude weten te spreken / eñ daer aen een exempel soude nemen. Nu Godt wil hem wachten van dier uptsinnicheydt / de welcke wellicht op een ander maniere sal verminderen als hy meynt.

Hoe dat Amadis van Grecien vocht teghen den Reuse Cynofol, ende hem overwan, om der twist wille van der Coninginne Liberna.

Het dertichste Capittel.

De Ridder met dẽ brandende sweerde wederom binnen g… comen zijnde met zynen clep… nẽ hoope volcx / also voorsey… is / werde soo wel onthaelt van der Co… ninginnen alst mogelijck was: te mee… als sy verstaen hadde d'uptcomst va… den aenslach. Ende overmidts dat al… reede hooch dach was / ende dat sy lan… ghe ghearbeyt hadden / werdt het noen… mael terstont bereedt / ende Amadis at… met Liberna / ghetracteert wesende nie… als sy wel soude ghewilt hebben / mae… also sy conde. Eñ duerende de maeltijd… bevingh de liefde haer meer ende meer, … also dat sy by haer selven besloot / nem… mermeer gheenen anderen Vryer noch… Man te nemen als hem / haer latend… duncken / dat hy hem gheluckich soude… achten / om die eerlijcke aenbiedinge wil… die sy hem dien aengaende doen soude. Eñ also sy in dese becommernisse was / niet connende haer oogen van hem trecken / werde in 't Leger gehoort een gerucht eñ onghewoonlijcke beroerte van den volc / waer af d'oorsaeck haer corts daer nae ghebootschapt werde / dewelcke was / datter in 't Legher aen quam een Reuse genaemt Cynofal / soo schrickelijck ende wreedt / dat van zynen ghesicht alleen sich wel hadde moghen verveeren de stoutste Man van der Weerelt: want hy was soo rouw als eenen Beyr / hy hadde een hooft ende aensicht so lieflijck eñ schoon / als dat van eenen Voogh / voorder hebbende eenen bult / ende cromme beenen: maer soo wacker in de wapenen / dat veel vrome Ridders zijn straffichheydt hadden versocht door verlies van hunnen leven: zyn wapenen waren van schulpẽ van eenen Zeemonster / eñ zynen schildt van Serpenten-beenen ghemaeckt / ende soo wel by een ghevoeght ende ghebonden / dat geenen steeck van der lancie oft slach van den sweerde daer aen yet hadde. Oock

hadde

hadde Liberna daer af dickmael hooren spreké/ende wiste wel dat hy Abernis vriendt was/derhalven begonde sy soo te vreesen / dat haer verwe also veranderde dat Amadis dat gewaer werde/ ende haer seyde: Me Vrouwe / ick bidde u wel ootmoedelijck / dat ghy u niet en verbaest om alsoo cleynen sake: want alsulck een is hier binnen / die teghen Cynofal lijf om lijf vechten sal/ al waer hy noch duyvelscher als hy groot van lichaem is. Daerom sult ghy seynden nae Abernis / ende hem ont bieden/ dat ghy hem eenen Ridder sult voorbrengen/die sal staende houden in eenen campslach teghen eenen peghelijcken/ dat uwe sake goedt is eñ rechtveerdich/ ende de zyne onrechtveerdich eñ boos: Onder die conditie niet te min/ dat den twist van desen oorlogh sal geeyndicht werden door de victorie van den overwinner. Ende ick en twijffele niet / oft hy en sal terstont ter banen brengen den schoonen Jonckheer / daer men v terstondt af seyde: Maer hoept op Godt/ dat ick hem (aleer hy my ontcomé sal) eenen treck sal leeren / daer hy hem niet voor en hoedt. Ende hoewel dat sy alsdoẽ meerder vreese hadde voor den persoon van Amadis / als quellinghe van allen haren verlies/ soo accoordeerde sy nochtans met grooter moeyten dien strijdt/die sy terstondt liet vercondigen door eenen Heraut aen Abernis / die al geckende daer af 'thooft schudde / ende grimmelende van lachen / sloech hy zijn oogen op Cynofal / verwachtende wat hy daer af seggen soude: want om hem meerder gunsten te bewysen / ende hem te beter te onderhouden / eerde hy hem in aller manieren. Ende derhalven Cynofal het woordt nemende/ antwoorde hy dẽ Heraut: Keert wederom tot uwe Meesterse / eñ seght haer aen van mynent wegen/ dat sy voor den ondergane van der Sonnen met haren ooghen sal sien / hoe dat ick straffen can alsulcke Ruyters/als dien is daer af sy haer beroemt: Ende dat soo sy dat tijt verdrijf wilt sien/ sy hem binnẽ een ure laet uytkomen vast bydе plaetse /alwaer ic hem verwachten sal. De Heraut nam oorlof / ende al bevende als een bladt van den boom keerde hy wederom tot der Coninginnen eñ Amadis/ den welcken hy verhaelde de selve propoosten die de Reuse hem hadde ghehouden / ende het ghelaet van Abernis. Dwelck de Ridder sonder rust verstaen hebbende / bemerckende hoe luttel wercx dat Cynofal daer af maeckte / om met hem te vechten / nam hy daer uyt een wonderlijcke versekeringe van zyner victorien/ wesende wel ghedachtich / dat de hooveerdicheyt ghemeynelijck gheerne den genen daer sy by is tot verderf brenght. Ende also gheschiedet oock/gelijck ghy hooren sult. Amadis dan siende dat aen niemandt anders en ghebrack als aen hem / dat dien strijdt niet gheeyndicht en werde/ wapende hem ten vollen / eñ badt de Coninginne wel ootmoedelijc/ dat haer geliefde te gaen ligghen tot alsulcker plaetsen/ daer sy van den slagen wel soude connen oordeelen: want uwe presentie alleen (seyde hy) sal my cracht gheven / om v te wreken over alle uwe onghetrouwe vyanden. Eylacen/ antwoorde Liberna/ edele Ridder/ick bidde Godt/ dat hy v die genade wil doen/ ende my die / dat ick v haest wederom hier binnen mach hebben alsoo ghesont als ghy uyt gaet. Ende hem kussende met de tranen in d'ooghen / werde de brugghe neer ghelaten / ende Amadis quam in't veldt / alwaer cortz daer nae Cynofal quam / hebbende een lancie waer af d'yser wel eenen grooten arm lanck was ende meer. Maer soo haest als hy dien sach die zyner verwachte/ hem meer als eenen Jonghen verachtende / en conde hy sich niet onthouden

hem aen te roepen: O Juppiter / wie soude opt gemeynt hebben / datmen op den Aertbodem soo sotten Ridder soude gev onden hebben/als die is dien ick soo onbedacht hier sie / die sich by my heeft derren vergheleijcken / ende onderstaen alleen te wederstaen mijn ghewelt? ghemerckt dat hondert / jae noch hondert alsulcke als hy is / my niet meer en souden wesen/als een Leewerck onder ses dozynen Valcken. Ende terstondt hief hy zijn Peerdt met den spooren / ende quam nae Amadis / maer hy miste zynen steeck / maer de Ridder sonder rust niet: want hy velde zijn lancie te leegh/ ende raecte het hooft-harnasch vanden Peerde met alsulcker crachten / dat ter aerden doot viel / ende de Meester daer onder/die hem terstont ende met alsulcker rassichept op maeckte/ dat Amadis t'zyne van hem niet en conde bevrijen/ maer Cynosal hieu hem de knyeschyve af/ende Amadis werde ghenoodicht af te staen / ende daer verhief sich tusschen hun beyden also strangen ghevecht/ dat duysent persoonen daer tegenwoordich wesende niet en conden segghen wie dat het voordeel hadde. T'is wel waer dat Amadis rasscher wesende als d'ander/ seer dapperlick den slaghen wist te schuwen / eñ niet vele van den zynen te vergheefs te slaen / dwelck d'oorsaeck was dat hy den Reuse so seer quetste datmen sach dat hy begonde te strupckelen: Eñ nochtans nam hy zijn groot sweerdt met beyde zijnen handē / meynende met dien slach Amadis overmidts te houwen / sloech hy nae hem met alle zyner machten: maer hy ontsprant den slach/ ende 'tsweert quam met alsulcken ghewelt teghen d'aerde dat de stucken daer af inde locht vloghen / ende Cynosal en behiel maer 'tcruys in zynen handen. Ho/ho / swijn / seyde Amadis / de hondert Ridders die ghy terstont ontseyde/ en sul len gheen ander hondert van doen hebben / om v wel te castyden/ wesent also onversien als ghy zijt. Geeft v da ghevanghen/ ende bekent dat ghy over wonnen zijt/ so ghy langher leven wil Maer de Reuse was alsoo gheswack door't verliesen van den bloede / dat h sonder hem een woordt te connen an woorden beswijmelt ter aerden viel Verhalven spranck Amadis op hem ende trock hem den helm af/ eñ hief zij sweert op om hem den hals af te slaen als hy wederom tot hem selven quam wel verwondert zijnde dat hy sich in al sulcken noot bevandt/ alsoo dat hy ghe noodicht was aldus te spreken: Eyla cen/ goede Ridder / ghenade om Godt wil: ick hebbe seker nv versocht/datte geen ghewelt en is dat de redenen over weldighen can/ ende na dien dat ic doo die overwonnē ben/ ende in uwe mach is mijn leven ende doot/so doet met m dat v belieft/ v belovende by onsen Go den / dat ick noch in d'een noch d'ande nemmermeer yet sal voornemen dat hinderlijck sal wesen. Sult ghy't also doen? antwoorde Amadis. Jae ick/da belove ick v/seyde hy. Wel geeft my d handt daer op ende de trouwe/ ende ic sal v ter plaetsen brengen / daer ick ver hope v te doen ghenesen/ende ghesont t maken. Ende Amadis leyde hem tot d Coninghinne Liberna.

Hoe dat de Ridder sonder rust streedt tegen Abernis,ende hem doot sloech, brenghende de Coninghinne Liberna in't vredelijck besit van den Coninckrijcken van Alexandrien.

Het een eñ dertichste Capittel.

De Reuse dan overwonnē zijnde / alsoo voorseyt is / en hiel Abernis niet op van een verrader eñ schelm te wesen / eñ nam

nam voor terstont (brekende zijn belof-ten) het Casteel te bestormen/ende sich ende Cynosal t'samen te wreken. Ende Amadis van Griecken-landt en was noch niet ontwapent/ als hy den alarme hoorde: waerom verlatende de Coninginne/ hy tot den vesten liep daer t'meeste gewelt geschiedde/ ende hy bevandt dat die van der wachten grooté ernst deden om de leederen af te werpé die men daer richte/ werpéde met steenen ende houten/ ende eyndelijck alles doende dat mogelijck was/ om t'ghewelt te wederstaen/ ende evenwel hadden de vyanden soo veel gedaen/ dat sy soo verre gecomen waren dat sy handt aen handt vochten/ alwaer de Ridder sonder rust wel toonde dat hem dé arm niet ontslapen en was: maer siende dat Abernis de leedere op clam/ hebbende alreede eenen voet op de vesten/ quam hy tot hem/ eñ gaf hem eenen alsulcken slach/ dat hy (sonder het beschuddé met den schilt) daer soude geblevé zijn voor eenen van zijnen Landtlupden: Ende evenwel en duerde zijn levé niet lange/ overmits dat hy zijn voornemen volbrengen wilde. Oock was hy een dapper Man ter wapen/ ende grootmoedich: maer hy hadde te doen met noch stercker partije als hy was/ also hy by ervarentheyt bevandt: want Amadis zijné slach hernemende/ sloech hem met alsulcker crachté op't opperste van zijnen helm/ dat targe oft schilt en conden hem also niet bevrijden/ oft hy en cloof hem t'hoof in tween/ ende hy viel van boven af. Dwelck siende een Schiltknape vã der Coninginne/ liep hy terstont nae haer/ eñ seyde haer: By mijner trouwé/ Me Vrouwe/ ghy meucht u wel versekert houden/ dat Abernis u niet meer wesen en sal dat hy gheweest is: want van den schoonen spronck die hy gedaen heeft/ is hem de Ziel ontgaé. Hoe? antwoorde sy/ is dan Abernis doot? Jae hy seker/ Me Vrouwe/ seyde de Schiltknecht/ eñ meer als vijf hondert met hem/ die de Ridder sonder rust ombracht heeft. O Godt zy des gheloeft/ antwoorde sy: dat zijn twee goede avonturé/ die ons in corten tyden zijn overcomen. Ic hope dat het eynde ons niet ongheluckiger en sal wesen als dit beginsel. Ende alsoo geschiedde oock: want t'volck van Abernis hem siende in dien staet/ weken sy af met den steen tusschen de beenen. Derhalven viel de Ridder södet rust upt met zijné volck/ ende vervolchdese/ ende vermeerderde hun soo seer de vreese/ dat d'een over d'ander struyckelende ende vallende/ al sulcké moort daer onder gedaen werde dat wonder was. Ende noch souden sy't erger gehadt hebben: maer d'eerste versamelden sich/ ende stelden hun in slach-orden/ waer door Amadis ende de zijne ghenoodicht werden om hun te vertrecken int Casteel: Alwaer corts daer nae een Trompetter quam/ begeerende de Conginne te sprekë/ dwelck hem toeghelaten werde. Ende so hy by haer quam/ seyde hy haer: Me Vrouwe/ soo't u beliefde vrijp ghelep te geven hunner twee de principaelste vã desen Heyrlegher/ souden sy gheerne by u comen/ om een saeck die u wel behaghen sal. Jae ick wel/ antwoorde sy/ ick salse geerne hooren spreken/ ende terstont/ so sy comen. Ende derhalven keerde de Trompetter wederom in't Legher/ de welcke stracx wederõ met hem bracht de Ghecommitteerde van den Legher/ de welcke doende behoorlijcke reverentie alsulcker Princersse hunner Coninginne eñ natuerlijcker Vrouwe/ spraken sy met haer aldus:

Me Vrouwe/ uwe ootmoedighe ondersaten/ genoodicht zijnde met gewelt door Abernis de wapenen teghen u aen te nemen/ bidden u seer ootmoedelijck/ dat ghyse voortaen wilt nemen in uwe

ghenade/ende dat ghy doch wilt verge-
ten de faute die sy tegen uwe Majesteyt
moghen begaen hebben / met bespreck
dat sy voortaen uwe ghetrouwe onder-
danen sullen wesen/alsoo seer ende meer
als eenige andere ondersaten ẽ vassa-
len / die in eenigen Landen oft Coninc-
rijcke zijn. Ende hoe wel dat de beste
tydinghen waren die sy soude hebben
moghen wenschen / soo toonde sy hun
nochtans ten eersten een straf ghelaet:
niet te min antwoorde sy hun eynde-
lijcken vriendelijck ghenoech : Mijn
vrienden/ nae dien dat ghy dien wech
genomen hebt/ sult ghy aen my vinden
een so vriendelijcke ende gespreecksame
Princerse / als Abernis u lastich ende
verdrietich is gheweest. Ick weet wel
sekerlijck / datter veel van u zijn be-
dwonghen ende ghenoodicht gheweest/
om tegen my te krijghen: maer sommi-
ghe hebben hun oock meer verloopen
als sy wel hadden behoort. Ẽ niet te
min/onder de beloefte die ghy my doet/
ende t'vertrouwen dat ick hebbe van
uwe verbeteringe/ben ick bereedt u in't
gemeyn sulcx te vergeven/ende u voort-
aen alsoo te tracteren/ ghelijck als een
goede ende deuchtsame Coninginne be-
hoort te handelen ende te regeren hare
goede ẽ ghetrouwe ondersaten. Waer
af sy haer seer ootmoedelijck bedanck-
ten. Daer nae van haer oorlof nemende
keerde sy wederom om hun rapport
te doen/ ẽ den oorlogh werde versoent
ende de paeys ghemaeckt. Derhalven
trock de Coninginne ten selven daghe
uyt het Casteel/ende ginck logeren in't
logement van Abernis/alwaer sy open
Hof hiel veerthien dagen lanck/ ende sy
en verliet niet meer uyt hare gedachten
den Ridder sonder rust/ als t'bloet van
harer herten. Waerom het gheschiedde
dat sy eens met hem sprekende/sich be-
vindende overwonnen met zijner lief-
den/ sy haer niet en conde ghewachten

van hem te seggen: Ick versekerr u Ri-
der sonder rust/dat ick bemerckende
groote Ridderlijcke daden die in u zij
ende t'goet dat ick door uwen toedo
ende eenighen middel wederom verc
ghen hebbe / ick voorghenomen heb
u te doen verliesen den naem die gh
hebt/ om u alsulcke macht over my
ghe ven/als de Heere over zijn getrou
Vrouwe ende Liefste mach hebbe
want ick bekenne dat noyt Princer
oft andere oyt also met liefde bevange
is gheweest/als ick ben t'uwaerts/ h
wel dat ghy my byna onbekent zij
Maer ick achte dat onmoghelijck i
dat daer de vroomheyt so overvloedi
ende gemeynsaem is/ den edeldom en
hooghen stam gebreken can. Ende gh
lijck als t'vyer verslindt ende verbra
t'gene dat hem t'naeste is,/van gelijcke
oock brande dese schoone ontsteken C
ninginne also van langer handt / t'li
haem / t'herte/de Ziele/ ende t'gemoe
aenschouwende met alsulcken oogh
den ghenen die haer veroorsaeckte
soete martyrie/dat soo haer de schaem
niet beter bewaert en hadde als hare
eyghen wille / ware sy voorwaer t
schande ghecomen/ ende niet alleen
alsulcke die den oneerlijcksten Vrou
wen ghemeyn is/ maer den Mannen
dwelck is het gewelt/ende soude Ama
dis ghedwonghen hebben (so hy niet g
wilt en hadde) den boom te schudde
om de vruchten te ghemeten/ de welck
sy (wesende noch ionck ende een reyn
maeght) noyt versocht en hadde/ wae
af sy alsulck ghelaet toonde/ dat Ama
dis hem geveynst houdende van t'gen
dat hy dochte/ende sprekende gheheel te
gen zijnen wille/ haer antwoorde/ om
haer eenichsins te contenterẽ: Eplacen
Me Vrouwe/ist mogelijck dat ick ym
mermeer / ick en wil niet segghen vol
doen/want dat is buyten mijner mach
ten/maer alleen gedencken sal connen
den

den middel te moghen ghecryghen om te bekennen de gunst/de gratie ende eer/ die ghy my aenbiedt/my presenterende soo groote dinghen / dat ick my bynae onweerdich kenne daer nae te dencken? Voorwaer / de over een comingshe van dien gheluck is te seer ongelijck myner cleyner machten : bekennende dat ick alleen van een simpel Ridder / sonder naem/ sonder wapenen / eñ sonder eenighe authoriteyt oft vermaertheyt. Gelooft my / Me Vrouwe / dat ick achte dat ick droome / als my die hoocheydt voor ooghen comt. Maer wat batet? arme ongheluckighe als ick ben! Ick mercke wel / dat de Goden my eenen naem hebbẽ gegeven over een comende met mynen ongeluck. Dit seg ick/ Me Vrouwe / daerom dat my voorcompt meer goets als ic soude connen gewenschen/dwelck ghy my presenteert/maer mijn ongheluck my niet toe en laet te mogen ghebruycken/wesende bedwongen door belofte my te wachten van so goeden gheluck/ tot der tijdt toe dat ick sal volbracht hebben t'gene dat ick met leedtwesen niet wederspreken oft ghewevgeren en can: Derhalven bidde ick u ootmoedelijck / daer af alleen den ondanc te wyten mynen ongeluck/dwelck voorsiende mijn welvaert/hier in aldus heeft versien tot mynen verdriet. Niet te min hebbende volbracht 'tghene dat ick niet en can wederroepen/sal ick wederom tot u comen/ om v te believen eñ onderdanich te wesen / alsoo ick voorwaer wel ghehouden ende verbonden ben te doen. Ende also keytelende Amadis/ bevandt haer de Coninginne in alsulcken grooten angst / dat sy sorghende dat hy twijffelde van harer ghestadicheyt / eñ dat de redenen van der liefden die sy hem voorgehouden hadde / alleen daer toe strecten/ om hem in haer lande te houden geduerende hare saken/ seyde sy hem: Ter goeder trouwẽ/ mijn ware Heer ende vriendt / ghy hebt wel rechs van v woordt staende te houden / ende ick weets u grooten danck : want dat volbrengende / voldoet ghy t'gene daer u d'eere toe verbindt. Doch bidde ick u oock / dat ghy alsulcke opinie van my hebt/ dat ick v noch niet en hebbe gheopenbaert geheelijck de ghetrouwe ende ongheveynsde vriendtschap die ick v drage: In bekentenisse van de welcke/ ende om eenichsins mijn benout herte te vrede te stellen/verwachtende den tijt die ghy my voorstelt/bidde ick v my te willen vergunnen / ende dat stracx / alsulck een bede als ic van v begeeren sal. Jae / die bewillige ick u/ Me Vrouwe/ antwoorde hy. Weet ghy wel / seyde de Coninghinne / waer in dat ghy v verbonden hebt? Ghy sult my leyden (soo't v belieft / ende aleer ghy eenighe anders reyse sult voornemen) daer de glorie eñ heerlyckheydt van Niquee is: eñ aldaer in uwer presentie / sal ick d'avontuers versoecken / waer door ghy gantschelijck sult versekert werden van den goeden wille die ick u draghe: want gevoelende de ghestadige ende ghetrouwe liefde die ick v drage/sal ick gaen door vyer ende vlamme / ende allen onghemack datter soude moghen voorvallen. Als Amadis dit woordt Niquee hoorde/beweechde hem veel meer de begeerte van haer te sien / om de reyse aen te nemen/ als yet dat de Coninghinne hem beloefde/waerom hy niet veel en gaf / hoewel dat hy sich heel anders gheliet/ende met alsulcker bedecktheyt dat hy haer antwoorde: Godt en sal niet toe laten / Me Vrouwe / dat ick ander ghetuyghenisse van uwen goeden wille die ghy my draeght sal begheeren/ als t'ghene dat v belieft heeft door uwe goede gratie my te verclaren. Niet te min/om v te betoonen wat vriendt dat ick v ben / ende bereedt om v ghehoorsaem te zijn / sal ick v gheselschap houden alomme daer het v

believen sal: ende niet alleen tot in der
Hellen toe by Pluto oft Proserpina/
oft tot den Eliseesch veldt/so daer mid-
del is om t'samen derwaerts te gaen/
maer oock tot der glorien daer ghy af
spreeckt/ de welcke my noch onbekent
is/ derhalven ick u bidde my daer af
deelachtich te maken/so veel als v ken-
nelijc is. Alsdoen verhaelde hem (door
hooren seggen) de Coninghinne alle de
ghescheidenisse van de betooveringhe/
ende de maniere hoe dat Niquee in de
glorie ghestelt werde/ ende eyndelijck
alles wat daer nae gheschiedt was:
D'welck soo seer beroerde den Ridder
met den brandenden sweerde/ dat de
Coninginne gewaer werdende der ver-
anderinghen van zynen ghesicht ende
ghemoedt/hem seyde: Het schijnt/mijn
waere vrient/ dat ghy eenige quellinge
gecregen hebt/ door t'gene dat ghy van
my gehoort hebt: Ick bid v/ seght my
watter v af dunckt. Me Vrouwe/ ant-
woorde hy/ ghy en behoort v daer af
niet te verwonderen: want na dien dat
my bekent is de goede affectie die ghy
my draeght/ ist onmogelijck dat ic my
niet en soude quellen/om des perijckels
wille daer ghy v selven wilt in stellen/
als te passeren een so periculeusen pas-
sagie. In Gods naem/ Ridder/ seyde
de Coninginne/ ick en hebbe daer geen
vreese voor/ende bidde v dat ghy v van
uwer zyde versekert hout/ dat de ware
ghetrouwichept van der liefden die ick
v draghe/ ghenoechsaem is om my van
den perijckel te beschermen/ende v van
der twijffelinghen. Ende op dat ghy
meucht weten dat ick waer segghe/sul-
len wy morghen t'samen vertrecken/
ende die reyse doen. Also werde besloten
hun vertreck/ d'welck den Ridder met
den brandenden sweerde soo veel ghe-
dachten toe bracht/ dat hy snachts seer
qualijck conde rusten/niet connende ge-
weeren uyt zynen ghedachten der Co-

ninginnen propoosten/ ende t'gene d
sy hem verhaelt hadde van Niquee/
welcke hy wel verhoepte te sië/ eñ sel
d'avontuere te versoecken/om voor
ker te weten of Buzando hem oock g
logen hadde oft niet/ soo langhe tot d
hy in slaep viel/ eñ slapende docht he
dat hy het betoovert Palays/ ende
vlamme voor der poorten/ende Niqu
daer door sach/ die tot hem seyde: I
verwondere my/ mijn goede vriend
hoe dat ghy soo langhe vertoeft om m
van hier te helpen/ om t'gebruyck va
my ende van myner glorien t'samen
hebben. By myner trouwen/ soo ic
ware daer ghy zijdt/ ende ghy in mij
plaetse waert/ ick versekere v dat ick
niet soo langh en soude uptstellen al
ghy doet. Als doen vertoonde haer N
quee soo schoon/(als hem docht) dat h
te rugge stellende alle vreese eñ perijck
die sich presenteerde/ hem verborderd
om den pas te bevryen/ ende door d
vlamme te gaen/ als Lucelle hem op
hiel. Hoe? seyde sy/ mijn Amadis/is di
de volmaeckte liefde die ick v dragh
ende die ghy valschelic van uwent we
ghen ghevepst hebt? Is dit de ghesta
dichept/oft (om beter te segghen) de on
gestadichept/ daer af ghy v soo seer heb
geroemt te mywaerts? Voorwaer ho
wel dat de liefde van uwer zyden also
verstorven is/ als ick bemercke/ en sa
ick nochtans niet laten v voor te steller
het perijckel daer ghy v in aventuere
wilt: Keert/keert wederom ende wees
gedachtich dat dese avontuere is voo
eenen ghetrouwer als ghy zijt/ waer a
v eygen conscientie v volcomen getuy-
ghenisse can gheven. Nae dien, dan dat
also is/ ende dat uwe ongetrouwichept
voorwaer openbaer gewordë is/mepn
ghy te volbrenghen dese avontuere/ di
v ende uwes ghelijcken verboden is
En weet ghy niet/ dat de ghene die v
roept ende ick/ v herte hebben half ghe-
veyls/

eylt/alſs dat ghy u dickmael bedenckt
oien dat ghy't geheel geven wilt? Neen
een/ ſchouwt dat ongeluck/ eñ volght
nynen raedt. Maer ſy en hadde niet ſo
naeſt deſe woorden volſprocken / oft hy
n was beangſt/ ſonder haer te connen
ntwoorden een woordt / ende Niquee
ernam haer propooſt/ende ſeyde hem:
Nae dat ick ſie/ Ridder met den bran-
enden ſweerde/ ghy maeckt u te ſoec-
en/ ende treckt den eers achterwaerts
m niet hier binnen te comen: Ghy ſult
aer comen of ghy wilt oft niet. Ende
em docht dat ſy terſtont haren arm
ptſtack dweers door de vlamme/ende
atte hem met den halſe/hem treckende
ot haer ſoo ruydelijck/ dat hy voorts
hegaen ſoude hebben ſonder Lucelle/
ie hem om zijn lijf vatte / ende ſeyde:
Ten ſal alſo niet gheſchieden/ ghy zijt
erſt mijn gheweeſt/ eñ ſult mijn weſen
n't laetſte/al waert dat u miſhaechde.
Ende hem alſo treckende d'een nae deſe
ijde ende d'ander nae gene zijde / docht
em dat Niquee hem zijnen gheeſt ont-
rock eñ dien in't vyer worp/ blijvende
het doode lichaem in Lucelle armen/
waer af hy ſo benout werde/dat hy op-
ſprongh uyt den ſlaep / alſoo vermoeyt
eñ ghequelt als oft waerachtelijck alſo
gheſchiedt hadde gheweeſt. Derhalven
hebbende de tranen in d'oogen/ ende de
droefheyt in't diepſte van zijner herten/
en conde hy hem niet wachten van te
ſegghen al ſuchtende : Och bedroefde
Amadis van Grecien/ wat ſult ghy nu
doen? die hebt niet alleen t'herte ende
naem verdeylt in tween/ maer oock de
Ziele ende t'lichaem van gelijcken/ende
alſoo verdeylt weſende in vier deelen/
zijn die alle vier in my ende buyten my.
Daer nae hem keerende tot Niquee
Och/Me Vrouwe/ ſeyde hy/ na dië dat
het aenſien van uwe volcomen ſchoon-
heyt/meer dan ghenoech is om te doen
ſterven den ſtantvaſtichſten Man van
gantſch Aſien / wat ſal mijns armen
Menſches ghewerden? dien ghy alſoo
hebt vereert/ dat weſende geroepen tot
uwen dienſt/ghy uwen arm uytgheſte-
ken hebt / ende u beſte ghedaen om my
tot u te trecken? Wat moet ic voortaen
anders van my ſelven maken / als my
te achten den gheluckichſten van der
weerelt? Eylacen/wat ſegghe ick? Jae
den ongheluckichſten/ende meeſten vy-
andt van den gheluck/ die daer opt van
Moeders lichaem gheboren is. En be-
hoor ick dan niet te wenſchen den doot/
ende dat alle uren / wetende dat ick ſo
ongheſtadich ben/ende moet bekennen/
dat ick doe (dit doende) Lucelle de mee-
ſte ongetrouwicheyt/ die men ſoude be-
dencken connen? Oft Godt beliefde/
dat met een doot ghy twee mocht eyn-
dighen mijn leven / ſonder my ſoo veel
dooden te laten ſterven/ om door die te
leven/eñ my te onderhouden in alſulcke
ellendicheyt. Ende ſich alſo beclaechde/
hoorde hy dat de deure van zijn Camer
op ghedaen werde/ende de Coninginne
daer in quam / die hem goeden dach
quam ſeggë: want t'was alreede hooch
dach. Doen ſtonde hy ſtracx op / ende
beſchaemt zijnde verontſchuldichde hy
hem van zijn luyicheyt. Maer ſy ſeyde
hem al lachende: Voorwaer mijn goede
vriendt/ ſoo ghy de luys in d'oor hadt/
ghelijck ick hebbe/ het bedde en ſoude u
niet alſoo gemackelijck zijn alſt is. En
willen wy ons niet te Peerde ſettë? Hier
zijn mijn Edelluyden die op u wachten.
Laet ons gaen/ Me Vrouwe/alſt u be-
lieft. Niet te min ginck hy eerſt Cyno-
ſal beſoecken/den welckë hy ſeyde: Ghy
weet wel wat ghy my beloeft hebt / het
welck ghy gehouden zijt te volbrengen.
Jae ick wel / antwoorde hy/ ende ick
ſalt ooc doen. Nu dan gaet/ ſeyde Ama-
dis/ als ghy van hier ſcheydt / tot Me
Vrouwe Lucelle de Princerſſe van Si-
cilien / ende preſenteert u aen haer van

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

mijnent weghen/ ende doende mijn ootmoedighe ghebiedenisse aen hare goede gratie/sult ghy haer segghen/dat ick so haest by haer comen sal alst my mogelijck is. Daer nae hem Godt bevelende sette hy sich te Peerde / vergheselschappende de Coninginne / de welcke die reyse met goeder devotien aen nam/om hem te doen verstaẽ hoe lief dat sy hem hadde: maer hy trachte wel elders nae. Niet te min sullen wy hun t'samen laten / om wederom te comen tot Abra/ daer wy af ghesceyden zijn / als sy in Zee vluchte/ om te ontcomen den toorn van den Christenen Princen.

Hoe dat Abra in Babylonien quam, alwaer corts daer nae by haer quam Zahara de Coninginne van Caucase, de welcke daer nae Lisvart van Grieckenlandt ontseyde, verstaen hebbende den doot van Zair.

Het twee eñ dertichste Capittel.

NY duuckt nae de laetste redenen die wy van Abra gehadt hebben/ dat sy moeste wesen wonderlijck beroert ende benout/hebbende verlaten den Souldan haren Broeder in perijckel ende in de macht van zijnen meesten doot-vyanden/met alle den Edeldom van Babylonien/ ende also zeylende de bedroefde Princesse/vergeselschapte haer de Fortuyne alsoo/ dat den tweeden dach nae haer vlucht/de Zee/ d'onweer/ ende de contrarie windt t'schip daer sy in was hier ende daer werp/in dier voegen dat sy wel meynde te werden een spijse der Zee-monsters/ hoe wel sy daer af luttel werck maeckte: Overmits dat de gene die ontcomẽ waren van der slacht/hebbende den selven streeck genomen/haer aen t'boort quamen/ ende sy van hun
verstaen hadde / hoe dat alles vergae
was/jae ooc den doot van Zair: Wa
af sy bynae desperaet wesende / soo mi
troostich werde / dat sy weenende en
haer quellende sonder ophouden/ alsc
tot haren Goden sprack: Eeuwigh
Goden/ seyde sy / hoe wonderlijck zij
uwe Godlijcke secreten/ hebbende mij
nen Broeder toe ghelaten in zijnen ee
sten Jaren te overwinnen niet alleen d
Parthen/maer oock alle de omliggend
natien tot der Rooder Zee toe/ ende i
eenen ooghenblick tijts hebt ghy hen
also vernedert/ dat hy wesende een Dominateur over so veel Landen/is over
wonnen worden/ eñ beroost van vrien
den ende middelen/ende en heeft nae zij
nen doot niet connen hebben ses voete
lants/om begraven te werdẽ. Onsterflijcke ende barmhertighe Goden/ aenhoort mijn gheclach. Ende na dien da
u belieft heeft hem te begraven in de
golven van der Zee/ en wilt my doch
niet meerder gunste bewijsen / die nie
beter maer minder als hy ben in alle
manieren/maer wilt doch toe laten da
mijn lichaem by t'zijne ghevoeght werde/ liever heden als morghen / u niet t
min voorbehoudende de wrake over d
moordenaer/ den welcken (t'zy gewees
by ghevalle/ oft door de voorsienichep
Gods/oft tot mijnen ongeluck) ick lie
gehadt hebbe/ende bemint meer als my
selven. Och/och Lisvart: is dat de vergheldinghe van der weldaedt die ick u
wenschte/ als ick u versekerde dat ick u
vercoren hadde tot mijnen Man? Och/
och/ghy moorder: Moorder/segge ick/
van my ende van alle den edelen bloede
van Babylonien. Ende alsoo sy noch
voorder wilde spreken/viel sy van haer
selven/ alsoo dat men alle reyse meynde
dat sy doot was. Doch alsoo t'gemeynlijck gheschiedt den mistroostighen/ die
hertelijcken ende seer om den doot wenschen/ende daer nae die schouwen / als

syse

ypse sien comen oft die ghevoelen te ghe-
naken/ overmidts dat hun die passagie
soo hardt ende bitter dunckt om te pas-
seren: Van ghelijcken oock Abra / we-
derom tot haer selven ghecomen zijnde
door de cracht van den water/ende by-
standt die men haer dede / ende soo de
storm van den winden sich vermeer-
derde van ure te ure / vergetende haer
droefheyt/ om te dencken op t'gene daer
met het onweer ooghenschijnlijck haer
dreychde/ en riep sy niet min de Goden
te hulpe om haer leven te salveren/ als
sy se onlancx aengeroepē hadde om haer
dat te nemen eñ doen verliesen. Even-
wel en werde daer door niet gestilt noch
de storm noch de Zee: maer sich ver-
meerderende de perijckelen / vermeer-
derden oock de beloften/ de ghebeden/
ende het devoot bidden van eenen yege-
lijcken/ om Neptunum te bewillighen
tot hunnen bystandt. Maer wat batet?
De windt die brack den mast / spriet/
eñ t'roer: de cofferen/ bagagie/ jae selve
de victuale werde over t'boort ghe-
smackt in Zee / om t'schip wat te ver-
lichten: De sommighe waren doende
aen de pompen/ om t'water daer upt te
pompen: d'ander namen ghemerck op
den bodem van den schip / om de leeck-
gaten te stoppen: de eenighe om t'zeyl
in te halen/ ende om te voorsien t'ghene
dat het noodichste was. Ende in dien
staet bleven sy vier daghen eñ vijf nach-
ten troosteloos/tot dat sy de gewenschte
Sterre van S. Herme / die sommighe
Castor ende Pollux noemen/ saghen/de
welcke hun hope gaf van schoon weer
ende calmte: want sy quam haer setten
by de steven op een hout/ by faute van
mast oft spriet/want daer en was gee-
nen. Ende terstont hiel de windt op/ so
wel te pas/ dat de principaelste Stier-
man vernam/ dat sy waren by t'landt
van Nicomedie/ alwaer hy nae de ha-
ven zeylde soo haest als hy conde. Ende
Abra werde feestelijck onthaelt vanden
Coninck: Oock was hy een onderdaen
gheweest van Zair / ende volgens van
zijner Susteren / der welcker t'Rijcke
van Babylonien toe quam. Ende der-
halven bestelde hy/ dat men haer sche-
pen calfaette/dewijle dat hy haer ende
haer gheselschap feesteerde/ die versach
van alles / ende toeruste / om te varen
nae haer Landt. Maer aleer sy weder-
om te schepe ginck/sonde sy een Jonck-
vrouwe ghenaemt Lida nae Lisvart/
met eenen brief die sy hem schreef/ haer
beclaghende over den doot van Zair/
ende van den schelmschen treck die hy
haer ghedaen hadde/ haer weygerende
tot een Huysvrouwe te nemen/ alsoo hy
beloeft hadde. Eñ dat sy wel rekenninge
maeckte om dat te wreken/ so haest als
sy wat ordre ghestelt soude hebben op
haer saken ende crooninghe tot Baby-
lonien/ alwaer sy weynich dagen daer
nae aen quam / ende van gelijcken Za-
hara de Coninginne van Caucase / een
Amosomsche Reusinne/ ende soo volco-
men schoon/ dat sy van den hoofde af
tot den voeten toe niet aen haer en had-
de/ oft ten verweckte tot een yverighe
lust de ghene diese wel aensaghen: vijf
andere Coninginnen vergeselschapten
haer / ende een groot ghetal van Vrou-
wen heerlijck ghewapent zijnde / ende
al t'samen sittende op witte Eenhoor-
nen/ met den welcken sy soo veel ghe-
wonnen hadde op haer ghebueren/ dat
sy haer wel mochte noemen een ghebie-
dende Vrouwe ende Dominatrece/ niet
alleen binnen de palen van den bergh
Caucase/ maer meer dan in thien ande-
re omliggende Coninckrijcken. Groot
ende wonderlijck was d'eere / die deser
Princerssen ende haren volck dede de
Keyserinne van Babyloniē/ hoe wel de
versche doot van haren Broeder haer
veroorsaeckte een ghestadich verdriet/
also dat haer ooghen luttel drooge wa-
ren.

ren. Eñ noch vermeerderde haer droefheyt/ als haer de Coninginne van Caucase seyde / dat sy haer eygentlijck daerom op den wech begeven hadde / dat sy hem verhoepte tot eenen Heer eñ Man te ghecrijghen / volgende den raedt ende openbaringhe van een van haren Goden / die haer beloeft hadde / dat uyt Zair ende haer alsulcken personnagie spruyten soude/die heerschen soude over gantsch Orienten / ende een deel van de Noortsche Landen. Maer siende dat sulcx nu onmogelijck was door het accident hem overcomen / nam sy voor nemmermeer te houwen / achtende dat sy gheenen Man en soude connen ghevinden die haers weerdich waer: wat machtige Coninck oft Prince dat oock ware: Waerom sy soo groote ongheneuchte maeckte/ dat sy een sekeren tijde sprekende met Abra / haer begonde te seggen: Me Vrouwe/ de vermaertheyt van den glorieusen ende cloecken Souldan uwen Broeder/ was so comen vlieghen tot op't hoochste van den bergh Caucase / dat ick van begeerte weghen om hem te sien/ mijn Landt hadde verlaten / ende doorreyst hebbende soo veel Landen/ eyndelicken meynde gecomen te zijn ter plaetsen / daer ick mijn begeerte soude volbracht hebben: Niet te min heb ick my wel bedroghen gevonden / wesende soo deerlijck om den hals ghebracht/ als ick hebbe hooren seggen. Maer soo daer af de wrake ghedaen can werden met vergietinghe van veel bloets/ gelooft my dat ick de aerde daer in sal doen baden / ende de Zee daer af soo root maken / dat de ghedachtenisse daer af nemmermeer en sal begraven oft vergeten werden. Och/ Me Vrouwe/ antwoorde Abra/ een eenich Mensche is d'oorsaeck geweest van t'verlies van soo velen: Een Lisvart/ een die (tot recompense van der eeren die ick hem dede/ van hem tot eenen Man te begeeren) selve t'leven genomen heeft mynen lieven Heer Broeder: Oock en sal ick niet blyde of te vreden zijn / tot der tijdt toe dat ick sie dat hy doot ende gemoort is so wreedelijck/ also hy eenen anderen ghedaen heeft. Alst maer daer aen en haught/ antwoorde de Coninginne/ sult ghy wel haest oorsaeck hebben om te veranderen van complexien: want ick sal t'ghene met hem doen dat u sal believen/ aleer ick eenighe van mynen Landen sal sien. Voorwaer / antwoorde Abra/ so ghy hem soo wel kendet als ick/ ghy en soudt u selven soo lichtelijck dat niet laten voorstaen / ende met reden: want in Ridderlijcke feyten / gheloove ick by mynen Eedt/ dat hy zijns gelijcken niet en heeft. Ende dat erger is/ de schoonheyt ende de fraeyicheyt van zynen persoon is so groot / dat ghy hem soo haest niet ghesien en soudt hebben/ oft ghy en soudt met zyner liefden overwonnen werden. Me Vrouwe / seyde Zahara / dat en zyn maer woorden: daer is wat anders in my als ghy meynet/ om te niet te doen het beste dat Lisvart in hem heeft. Ende ick verclare u by myner eeren / dat de doot van den Souldan my soo nae gaet/ dat ick hem morghen sal doen ontseggen / door een van de principaelste van mynē Coninginnen. Abra bedanckte haer daer af seer vriendelijck. Eñ op dat die wrake/ seyde sy/ wel te vollē volbracht werde/ eñ op dat (oft by aventure de schoonheyt/ daer ic terstont af sprack/ u overwonne) Lisvart niet onghestraft en blijve / sal ick terstondt uytseynden in allen Landen van der Weerelt/ eenige van mynē Dienstvrouwē/ om te gaen soecken ende met te brengen twaelf de vroomste Ridders/ die men sal connen vinden / om hem te bevechten in verscheyden tyden / ende God weet of hy lichtelijcken dese keten sal connen ontdoen. Doē eyschte de Coninginne van

Caucase papier eñ inckt / ende sy schreef selve den ontseg-brief aen Lisvart / den welcken sy gaf der Coninghinnen van Sarmate / om hem dien te draghen / de welcke reysde na Trebisonde / ende de Jonckvrouwen van Abra elders / volgende het bevel van hunner Meesterse. Laet hun dan reysen nae hun gemack / oft wat ernstelijc soo't hun goet dunct / ende laet ons nv wederom comen tot den propoost / dat wy verlaten hadden van Amadis van Griecken landt.

Hoe dat de Ridder sonder rust ende de Coninginne Liberna ginghen sien de glorie van Niquee, alwaer sy in ginghe, maer hy niet.

Het drie eñ dertichste Capittel.

DE Coninginne Liberna ende de Ridder sonder rust reysden soo langhe, tot dat sy quamen ter plaetsen daer Niquee in haer glorie was / alsoo ghy t'anderen tyde hebt ghehoort / waer af sy niet min verblijdt en was als Amadis bedroeft / bekennende zijn imperfectie / hebbende voor oogen de dreygementen / daer met hy berispt ende beschuldicht was van Lucelle al slapende / derhalvé en dorste hy dat niet onderstaen / oft waghen een so perticuleuse avontuere. Maer de Coninginne gestadich in haer voornemen / cleedde haer met haren heerlijckstten gewaedt / ende quam by de brandende poorte. Ende Amadis / diese met der handt hadde / bleef stille staen ende niet sonder redenen: want het scheen eenen Oven te wesen vol siedende Metaels / oft de mondt van den bergh Gibel / alwaer gehoort werdt deerlijck eñ schrickelijck gheclach. Ende dat meer is / also de Ridder sonder rust las den inhoudt van den pilaerne / die daer voor ghestelt was / ende beschuldicht zijnde door zijn eyghen Conscientie / werde hy soo coude als ijs / maer de Coninginne niet: want sy omhalsde ende kuste hem / segghende: Myn Liefste / ick hope dat ghy nv tegenwoordelijck seker ghetuygenisse sult ghecryghen / van der volcomen liefde die ick v draghe: Daerom bidde ick v / dat soo haest als ghy sult sien dat ick in gae / my te willen volghen / op dat ghy ende ick t'samen moghen ghebruycken de glorie / die voorbehouden is den ghenen die getrouwelijck beminnen. Ende het hooft neder slaende / passeerde sy dweers door den Oven: O Venus / seyde sy / ghy glorieuse Goddinne / die mijn herte kent / gheeft my sterckte om dit te volbrenghen / dat ick met soo grooter getrouwicheyden voorgenomen hebbe. Ende terstondt verloormense uyt den ghesicht / passerende soo ghemackelijck door de avontuere / als of haer maer teghen gecomen en ware de soetste locht van den Eliseeschen velde. Eñ sy quam inde zale daer Niquee was / ende door d'aenschouwen van haer ghevoelde sy alsulcke glorie ende gheneuchte in haer selven / daer sy verghetende alle dinghen uytghenomen dese vreuchde / haer stelde hoepen ende Roose-kranssen te maken / waer mede sy vercierde de Croone die sy op haer hooft hadde / danssende ende singhende min oft meer als d'andere Jonckvrouwen. Ende te dier wylen / de Ridder sonder rust beschaemt wesende / meynde hy twee oft drie reysen (watter hem af soude moghen overcomen) daer door te springen / ende de Coninginne te volgen: maer de vreese troc hem daer af / in dier voegen / dat hy berooft zijnde vã alle stoutheyt / hem van daer vertrock soo benout wesende / dat hy wel hadde willen sterven / segghende by hem selven: Och / och / arme ellendighe ende ongeluckighe Amadis: waer is ghebleven uwe vrymoedicheyt / dat

ghy

ghy wetende dat soo nae by u is die/ die u het meeste bemindt van der Weerelt/ ende nochtans niet en derft gheselschap houden een slechte Vrouwe/ vreesende meer uwe hupt als uwe vermaertheyt? Och Niquee/ een Paragon van der schoonheydt/ ghy sult voorwaer voort-aen luttel oorsaken hebben om dien te beminnen/ de welcke vreesende so weynich perijckels/ versekert is te verliesen soo groote gunst ende faveur als d'uwe. Ghemerckt oock dat die Magicieus vyer niet heeter en can wesen/ als d'ander/ dat my t'herte ende Ziel verbrant/ alle reysen als ick om u peyse. By myner trouwen/ edele Dochter van Sicilien/ de waerschouwinghe die ghy my hebt ghedaen in den slaep/ voorsiende mijn cleenherticheyt/ werde ick nu wel selve ghewaer. Niet te min oft God beliefde/ dat dese wonderlijcke avontuere volbracht conde werdē met den wapenen: Ende dat desen incoemst bewaerde de onoverwinnelijcke Coninck Amadis/ zijn Neve Lisvaert van Grecien/ met den seer gheluckighen ende hooch vermaerden Birmartes/ waer af Onorie de Princerse van Apolonien dagheliicx soo veel ghenuechten ontfangt/ ende ontfangen heeft. Voor seker sy alle drie en soudē my den pas oft doorganc niet beletten/ al waert dat sy hun beste daer toe deden. Ende aldus bleef Amadis van Grecien tot der nacht toe beslooten/ sonder dat hy opt dorste voorts gaen. Ende binnen middeler tijt siende de Vrouwen van de Coninghinne/ dat hun Meesterse niet wederō en quam/ begonnē sy de meeste droefheyt van der weerelt te bedryven: Ende achtende dat sy verbrandt ende verslonden was van den vyere/ keerden sy hun tot Amadis/ hem seggende: Hoe/ Ridder sonder rust/ de Conınginne heeft om uwent wille so veel ghedaen/ ende is u herte so cleyn/ ende d'eere van u alsoo verveemt/ dat ghy den eers achterwaerts treckt/ so[...] der versocht te hebben haer te volgh[...] ende gheselschap te houden? Gaet/ en[...] verneemt ten weynichstē of sy doot of[...] levende is/ ende brengt ons daer of een[...] ghe tydinghe: Oft houdt u versekert[...] dat wy t'alle plaetsen sullen trompette[...] zijn van uwer verbaestheyt ende bloo[...] dicheyt. Ende evenwel en aventureert[...] hy sich dies niet te meer/ maer an[...] woorde hun: Myne vriendinnen/ [...] avonture die ghy siet en mach niet ve[...] socht werden door de cracht van de[...] lichaem oft grootmoedicheyt: want [...] bestaet meer in de ghetrouwicheyt va[...] der liefden/ als in feyten van wapenen[...] dwelck is d'oorsaeck datter in my on[...] staen is een vreese/ de welcke meer bel[...] mijn voornemen/ als het perijckel va[...] der doot. Ende met alsoo slechter ont[...] schuldingen passeerde hy de nacht m[...] den Vrouwen/ tot smorghens vroe[...] toe/ tot datter eenige van der stadt qu[...] men besien/ hoe dat met der Coningi[...] nen vergaen was. Eñ sy vonden dat [...] Vrouwen haer doodt beweenden/ mey[...] nende dat sy verloren ende verbrand[...] was: Maer sy versekerden hun dat ni[...] alsoo en was/ ende dat andersints hae[...] lichaem wederom uytghewοrpen soud[...] zijn van den Oven al brandende. End[...] dit is d'oorsake/ seyden sy/ waerom da[...] dese plaetse ghenaemt werdt de glori[...] van Niquee: dat alle de ghene die dae[...] in comen/ blyven daer (sonder wederom upt te comen) in also grooter blyschap[...] pen/ als of sy onder de Goden waren[...] Dwelck verstaen hebbende 'tvolck va[...] Liberna/ keerden sy wederom dē wer[...] die sy gecomen waren: Ende de Ridde[...] met den brandendē sweerde ter ander[...] zyden/ voorghenomen hebbende eene[...] Toovenaer te soecken/ die hem eenic[...] remedie mochte gheven teghen die too[...] verije: Ende hy was soo bedroeft/ da[...] men hem niet en sach lachen oft goed[...]

shie[...]

chier maken langhen tijdt daer nae/ tot der tijdt toe dat hy quam in't Coninckrijck van Jerusalem/alwaer hy tydinghe creegh van eenen persoon die hy sochte. Binnen dien reysde de Jonckvrouwe van Abra / afgheveerdicht te Nicomede/nae Trebisonde.

Hoe dat Lida de bodinne van Abra by Lisvart quam, ende hem handtreyckte den Brief van hare Meesterse.

Het vier eñ dertichste Capittel.

DE Houwelijcken ende Bruyloften van de twee Dochters van Trebisonde vercondicht/ ende de steec-spelen eñ Tournoyen bebesticht zijnde / quamen van alle zijden Ridders in de groote Stadt/ ende soo veel Vrouwen ende Jonckvrouwen/ dat een lustige saeck was aen te sien soo triumphanten geselschap/die anders nergens toe en trachten als tot genuechten ende goede chier te maken. Ende t'geschiedde dat ten sekeren dage/ in't opnemen van der tafelen / soo de Keyser op stonde van den noenmael/ datter een Jonckvrouwe in den rouw gecleedt quam op de zale/die sy terstont al t'samen kenden/ obermidts dat syse dickmael ghesien hadden onder t'volck van Abra / de welcke gaende tot Lisvart / presenteerde hem eenen besloten brief/sonder eenich woordt te spreken : daer nae keerde sy haer wederom alsoo sy gecomen was/latende d'omstanders niet min verbaest van harer comsten/ als verwondert van haren haestighen vertreck : ende Lisvart den brief open doende / vandt hy daer in't ghene dat volght.

Abra Princersse van Babylonien / een Dienersse van den oppersten Goden/ ende een vyandt van den genen die hun teghen zijn / aen u Constantinsche Prince Lisvart / moorder eñ ontvoerder van der bruyten van den Godtlijcken Lande van Babylonien / dat latende door de doot van den doorluchtigen Zair verbloot van hare Coninck-lijcke Ridderschappē/ende berooft van de hope van ymmermeer meer te ghecrijgen eenen alsulcken Heer. Seght my ghy ondanckbaer/ is dat de onderlinge liefde daer met ghy aen my verbonden waert/ u hebbende te kennen gheghеven t'goet dat ick u wenschte? Js dat de bekentenisse van der verkiesinghe die ick ghedaen hadde van uwer persoonen / om te wesen mijn Heere ende getrouwt Man? Js dat de vrucht van der hope die ghy my gaeft/ ten tijde als ick in de tegenwoordichept van soo veel Princen u versocht/ dat ghy u sout willen weerdighen my tot een Huysvrouwe te nemen? V hebbende soo veel in mijn herte gheprent / dat ghy daer niet en sult uyt comen/ soo langh dat leven hebben sal/ maer sult daer in blijven resideren oft woonen / om beter te onder houden de begeerte die ick hebbe om te wreken den doot van mijnen seer lieven Broeder. Maer eylacen/wie soude opt ghemeynt hebben/ dat de schrickelijcke Zee soude hebben geconsacreert worden door zijn lichaem ende zijn begrabenisse? Voorwaer ick achte dat sy selve niet en weet dat sy hem verdroncken heeft in haer diepte: want soo sy't verstaen hadde/ist waerschijnlijck / dat de golven daer af alreede souden ghetriumpheert hebben teghen den oppersten Hemel/ ende hun grootelijcx achtē vereert te wesen/ obermidts dat sy t'besit hebben van zijnen Godtlijcken vleesch ende bloedt. Ende ghelijck als de Zee daer af niet gewaerschout en is/alsoo en schijnt d'Aertrijck daer af ooc noch geenē weet te hebben/ ghemerckt dat sy niet en soude so lange hebben uytghestelt haer beclach te doen

aen de opperste Goden / om wederom
te hebben haren wettighen Heere / die
haer af genomen is / ende ghestelt in een
Element dat haer so contrarie is / waer
uyt t'eenighen tyde soude moghen ont-
staen eenen eeuwighen kryghl / tusschen
hare rondichept ende de diepte van ha-
ren afgrondt / trachtende een yeghelijck
van hun nae t'ghebruyck ende bewaer-
nisse van zijnen Prince ende grootmoe-
digen Dominateur. Maer so dese twee
in twist comen / het Vyer ende zijn Ele-
ment en sal niet swijgen : maer sal sich
eeuwichlijck beclaghen / ten aensien van
den Offerhanden / die de Goden daer af
verhoepten te ghecryghen / soo hy op't
Aerdtryck ghestorven ware. De locht
van alleen verheucht sich van't gene dat
ghy besit / dat is de versekeringhe van
der doot van Zair. Ooc was sy tegen-
woordich eñ besich in den strijdt onder
de rasende helsche gheesten / de welcke
ghedeurende de slacht / uytspouwden
solfer ende stanck door den mondt van
ontallijcke Cartouwen ende ander ghe-
schut. Maer eylacen / eylacen / wat
wrake sal daer gedaen werden om dies
wille / waer af de Locht / d'Aerdtrijck /
ende t'Vyer / t'eenigen tyde hun sullen
beclaghen om zyner absentien wille / eñ
de diepe wateren glorieren sullen van
het besit zijns Lichaems? Voorwaer
geen ander als die / die ick verhope van
uwe aenstaende doot / ende t'eynde van
mynen leven / my bevindende alsoo be-
rooft van mynen Heer Broeder: In't
eynde van mynen leven / segge ick / daer-
om dat de wreede Liefde niet toe laten
en wil de wrake over u / ten zy dat ick
my selven opoffere om uwen doot te
vereeren / de welcke de myne ghelucKich
sal maken. Alsoo sal uwe uytvaert ver-
ciert wesen met der doot van Zair ende
de myne / op dat de Fortuyne die ghe-
lijck make der victorien / die sy u heeft
willen geven / niet alleen in uwen leven
teghen de Ridders ende wreetste Vi[...]
ren / maer oock in de doot / daer u na[...]
staen sal de gene / die u ontseght so lang[...]
als sy leven sal / dwelck niet langher e[...]
sal zijn als ghy op de Weerelt sult w[...]
sen: op dat door alsulcke ende soo won[...]
derlijcke straffichept mach volbrach[...]
werden de begeerlijckhept van myne
wraken.

Desen brief ghelesen eñ wel verstae[...]
zijnde / hadden sy al t'samen compassi[...]
met het lyden van Abra / eñ waren oo[...]
niet te min t'onvreden / om der dreyghe[...]
menten wille die sy ghebruyckte / wae[...]
op Lisvart wilde antwoorden / end[...]
derhalven sondt hy uyt om Lida ern[...]
stelijck te soecken: maer sy en was nie[...]
te vinden. Daerom wel in't lange ghe[...]
schreven ende beantwoort hebben de di[...]
inhoudt van dien ontsegh-brief / sond[...]
hy eenen Schiltknecht nae Babyloni[...]
de welcke latende dese ghesellschap i[...]
hunne ghenuechten / volbrocht zyne[...]
last / also ghy hier na sult verstaen / blij[...]
vende niet te min Lisvart swaer va[...]
ghedachten / bemerckende met wat af[...]
fectie dat Abra hem dien brief gheschre[...]
ven hadde: niet om der vreesen wil va[...]
dẽ perijckel dat sich presen eerde / mae[...]
om der versekeringhe wille die hy dae[...]
uyt nam / van der grooter liefden die s[...]
hem plach te draghen / in dier voeghe[...]
dat hy by sich selven begonde te becla[...]
ghen den doot van den Souldan / end[...]
hadde wel ghewilt dat hy noch geleeft[...]
ende hy hem ghevanghen hadde / op da[...]
hy haer dien wederom hadde moghe[...]
geven / om eenichsins te voldoen de ob[...]
ligatie daer met hi sich aẽ haer bevan[...]
verbonden. Oock wast waerachtich[...]
dat niet teghenstaende den doot van
Zair / Abra hem noch meerder liefde[...]
droech als vyandtschappen / dwelck d[...]
oorsaeck was die hem bedroefde / end[...]
hem docht wel dat Lisvart haer dien
goeden wille anders hadde behooren t[...]
beta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

betalen/ als haer aen te doen die grousame onghenuechte / die welcke sy beclaechde sonder ophouden.

Hoe dat de Coninginne van Sarmate ghesonden zijnde door Zahara, presenteerde Lisvart den ontseg-brief die sy hem gheschreven hadde: Ende van der antwoorde, die hy haer gaf.

Het vijf eñ dertichste Capittel.

VEerthien daghen nae dat de bodinne van Abra het bevel vã hare Meesterse volbracht hadde/ also de Keyser upt der Kercken quam / alwaer hy Misse ghehoort hadde / verscheen daer een seer schoone Coninginne/ ende soo heerlyck ghewapent / dat een yeghelijck daer af verwondert was/ te meer dat men sach dat sy vergheselschapt was met twaelf Jonckvrouwen op ghelijcke maniere toe gherust. Ende ghy sult weten dat de Coninginne van Sarmate was/ ghesonden zijnde by Zahara/ also voorsept is/ de welcke sonder den Keyser te groeten oft yemandt anders/ vraechde oft Lisvart onder die gheselschap was. Eñ hy die haer hoorde spreken/ quam terstont te voorschijn/ eñ seyde: Me Vrouwe/ dat ben ick/ begheert ghy wat van my? Met dien woorden besach hem de Coninginne seer langhe / daer nae antwoorde sy hem: Voorwaer de Goden en hebben u niet willen te vergeefs begaven met soo volcomen schoonheyt/ dan om te betoonen datter groote aenslaghen by u volbracht moeten werden. Nae dien dan dat sy u so verheven hebben met so grooter glorien tot noch toe/ en ist gheen reden dat ghy u beclaeght van de ghene die haer nu presenteert/ ende u voorbereydt is/ om te versoecken oft u de Fortupne altijdt alsoo gunstich ende gheluckich sal wesen/ als sy hier te vooren is gheweest. Alsdoen trock sy eenen brief upt haren boesem: Neemt/ seyde sy/ ende het soude moghen geschieden/ dat t'ghene dat de wreetste Dieren ende cloeckste Ridders in u niet en hebben connen brengen/ te weten de vreese/ nu daer in comen sal/ lesende desen ontsegh-brief. Den welcken hy nam/ ende brack den zeghel open / daer nae antwoorde hy der Coninginnen: Voorwaer/ Me Vrouwe / ick ben verwondert van den propoosten die ghy my gehouden hebt: want de lof die ghy my gheeft is soo groot / dat die oversteeckt mijn weerdicheyt: maer t'zy wat wilt/ en sal ick niet laten uwe vriendt te blijven bereedt om u te gehoorsamen. Eñ terstont dede hy den ontseg-brief open/ ende begonde dien te lesen/ waer af den inhoudt hier nae volght.

Zahara de Coninginne van dẽ bergh Caucase / Vrouwe van gantsch Hiberie/ overwinster van den grooten Landen van Sarmates/ Corces/ Ycanie/ ende Massageres / aen u Lisvart/ sone van twee groote Keyserdommen van Grecien ende Trebisonden/ groetenisse. Ghy sult weten dat de vermaertheyt van dẽ hoochmoedigen Souldan Zair my heeft doen comen van mijnen voorigen Landen in de groote Stadt van Babylonien/ op hope van hem te maken eenen besitter van my ende mijne Coninckrijcken / op dat onder zijnen naem mijn glorie eeuwich soude gheduert hebbẽ: Alwaer ick verstaen heb/ dat de Fortupne / die hem t'andere tijden vriendt is gheweest / toe ghelaten heeft/ dat ghy zijn bloet vergoten hebt/ my by dien latende eeuwelijc Weduwe/ overmidts datter niemant meer en is die mijns weerdich soude zijn/ wesende een alsulcke Princesse als ick ben/ ende begaeft met alsulcker schoonheyt als my de Goden ghegheven hebben / door

wiens raedt den Houwelijck tusschen ons beyden volbracht soude gheweest zijn/soo't ongeluck daer niet tegen gheweest en ware alst ghewerst is. Maer wat beletsel dat de ondanckbare Fortuyne voorghestelt heeft mijner toeschinckinghe/nochtans en sal niet connen verborghen oft uytgheblusscht werden Zairs glorie/ werdende zijn doodt ghewroken door d'uwe. Ende om daer toe te comen/ soo beroep ick u om tegen u te vechten lijf om lijf/ eñ met alsulcke wapenen als ghy verkiesen sult/ ende de Camp-plaets sal wesen voor't Paleys van den machtighen Keyser van Trebisonde. Ende op dat ghy desen strijdt niet en veracht/ als u aenghebooden zijnde by een Vrouwe/ laet ic u weten/ dat het ghebruyck van Sarmate my heeft in de possessie ghestelt van de Ridderlijcke daden/ ende niet van de Ridderschappen: In dier voeghen dat de victorie die ghy over my sult ghecrijghen(soo ghyse crijght) sal verciert werden/door soo veel andere/ die ic vercreghen hebbe over veel die also cloeck waren als ghy zijt/die de sterckte van mijnen handen hebben ghevoelt: Noch en sal uwe oude eere daer door gheensins vermindert (hoe schoon ghelaet dat de Fortuyne u tot noch toe heeft getoont) maer vermeerdert werden/ hebbende de overhandt over alsulck een Coninginne/ende soo machtich als ick ben/de welcke begeert te niet te doen (nae harer machten) die wreedtheyt/ met de welcke de schoonheyt van uwen ooghen can verwinnen (alsoo men seght) ende tot hem trecken de crachtige Vrouwen eñ Jonckvrouwen die u te sien comen.

Nae dat Lisvart vollesen hadde den ontsegh-brief/ keerde hy zijn hooft nae Gradasilee/ ende haer aensiende sprack hy half lachende tot haer: My dunckt Me Vrouwe/ dat dit meer u aengaet als yemandt anders: want ghy (wesende een Vrouwe also ghy zijt behoorde ghenoech te doen den Vrouwen a sulcken als dese vrome Princersse is. Heer/ antwoorde sy/ ick en sal my de wapenen niet aennemen/ soo het u be lieft) ten zy om u te beschermen: Nie te min soo't u belieft dat ick mijn goet duncken segghe/ ende wien dat ghy be hoort te verkiesen tot den Camp-slac die de Coninginne versoeckt/ dunck my dat ghy gheen andere van doen e hebt als uwe groote schoonheyt/ di meer dan genoechsaem sal wesen om d hare te temmen: al ist dat sy daer me voorsien is (also ick heb hooren seggen so seer als eenige Princersse van Asien. Maer wat helpet? In de slach daer ick niet en hebbe conne wederstaen/ sal een ander seer qualijck wat doen connen. Ende dit seyde sy met so goeder gratien/ dat een yeghelijck begonde te lachen. Doen beval de Keyser/ dat men de Coninginne van Sarmate by de Keyserinne soude leyden/ tot der tijdt toe dat Lisvart hem soude bedacht hebbbe om te antwoorden. Eñ corts daer nae werde sy wederom geroepen/ ende Lisvart seyde haer/ dat hy den Camp-slach aen nam/maer niet de verkiesinghe van de wapenen/ hoe wel de Coninginne van Caucase hem die aenbode. Ende wat aengaet de versekeringe van de Camp/ de Keyser selve in persoon accordeerde dien alsoo als de Coninginne dien versocht/ der welcker Lisvart eenen brief gaf/inhoudende d'antwoort op de ontseg brief. Eñ terstont (sonder langer te blijven tot Trebisonde) nam de Coninginne den wech nae Babylonie/alwaer sy quam eenighen tijdt daer nae.

Hoe dat Abra ende Zahara d'antwoorden ontfinghen van den ontseg-brieven, die sy Lisvart gesonde hadde.

Het ses eñ dertichste Capittel.

Heb-

HEbbende de bodinne van Abra sich heymelijc vertrocken van Trebisonde/ na dat sy dē brief gegeven hadde/ die haer Meesterse Lisvart sandt/ reysde sy soo langhe tot dat sy wederom te Babylonien quam/ ende ten selven daghe de Schiltknape oock/ die nae haer afgheveerdicht was. De welcke der Keyserinnen presenteerde de antwoort van Lisvart/ eñ sy wert int eerste alsoo beroert/ dat haer t'herte begonde te beven van vreuchden ende ongheneuchten t'samen: want (om waer te segghen) noyt Vrouwe en beminde alsoo eenen Man als Abra Lisvart dede/ ende hy was also gehaet ende benijdt van haer/ dat dese contrarieteyten oft verschepdenheden haer duysent tormen/ende wel soo veel allarmen veroorsaeckten/ ende in sonderheydt als sy d'ooghen sloech op den Brief/ die aldus luyde:

Opperste Keyserinne van Babylonien ende Parthen/ Lisvart van Grecien/ de Sone van Constantinopolen eñ Trebisonde/ een Dienaer Jesu Christi/ groet ende eerbiedt sich tot u/ alsoo uwe hoocheyt des weerdich is. Ghy sult verstaen seer eerweerdige Vrouwe/ dat het Keyserlijck bloet van Grecien ghevoecht zijnde tot het glorieuse ende onoverwinnelijck bloedt van Britannien/ my ghebrocht hebben ter plaetsen/ daer ick voorwaer middel hebbe ghevonden/ om te wreken d'onghelijck dat my ghedaen hadde de Prince Zair. Het welck doende (met soo goede ende rechtveerdighe oorsake) ick niet en meyne eenichsins ghedaen te hebben teghen de groote obligatie/ daer met ick voorwaer aen u verbonden ben/ om der liefden wille die ghy seght my te draghen: Oock en is in my niet vermindert de begheerte van u ootmoedelijck te dienen: Maer so langhe als ick sal leven/ sal ick u vriendt zijn alsoo ick ben/ nochtans voorbehouden den Eedt daer ick met verbonden ben aen Me Vrouwe Onolorie/ mijn beminde Suster ende Huysvrouwe. Nu/ Me Vrouwe/ om eenichsins te antwoorden op den Brief/ die't u beliest heeft my te schrijven/ ende daer op dat ghy u beclaecht over de Zee/ dat sy haer soude moghen beroemen/ hebbende in haer het vleesch ende bloet van den Prince Zair: Dunckt my (onder correctie) dat hy niet eerlijcker en soude hebben connen begraven werden/ wesende vereert (alsoo ghy seght) door soo groote menichte van wateren/ de welcke/ nae uwen oordeel/ daer behoorden meer wercks af te maken/ als van hunnen eyghen Neptunus/ ende soo de locht dien den afgronden ofte golven ontname/ om hem in hoogher plaetse te stellen/ wat plaetse soudt ghy daer beter connen ghewenschen? Voorseker/ d'een ende d'ander is bequamer om hem te herberghen/ als d'Aertrijck/ die daer af het besit verloren heeft/ ende behoort sich te cleen te achten/ om in haer te houden het lichaem van den ghenen/ waer af de deuchden ende Ridderlijcke daden in uytsprekelijck jae ontallijck zijn. Alsoo dan/ Me Vrouwe/ bidde ick v ootmoedelijck/ dat ghy uwe passie wilt minderen/ dwelck de redenen eer souden doen als den tijdt/ u kennende voor een soo wijse ende deuchtsame Princesse/ als daer in de Weerelt mach wesen. Derhalven heb ick/ bemerckende de laetste regulen van uwen Brief/ meer medelijdens van uwen quellinghe ghecreghen/ als vreese/ overmidts de dreyghinghe die ghy my doet/ van my nae mijn leven te staen: Dwelck soo't my door uwen middel werde ghenomen/ ghy daer met weynich soudt voldaen zijn/ ende soudt ghy (my verliesende) verliesen uwen besten ende ghetrousten dienaer/ die ghy ymmermeer soudt connen ghecrijghen/ ende sulcx sult ghy my bevinden/ daer

ende alst u believen sal my te ghebruycken ende ghebieden / sonder het leven te sparen/ jae een dozijne soo ickse hadde/ in uwe ghehoorsaemheyt.

Nauwelyckx en hadde sy desen brief vollesen/ oft haer en schoten de tranen uyt den oogen/ende haer handen wringende ende suchtende begonde sy te seggen: Eylacen Lisvart/ so ick de macht hadde om u het leven te nemen/ ende u dat wederom terstont te gheven / soo soude mijn wrake volbracht zijn/ ende mijn ongeluck gestilt/ door de eerlijcke ghenade/ die weerdich is de soeticheyt van uwer antwoorden. O liefde/ ende haet en nijdt/waerom zijt ghy beyde in my gheherbercht/ nae dien dat ick ontfangen moet soo veel lijdens van uwer ghesel schappen? Eylacen/ghenade ende wraeck: te wat oorsaken hebt ghy my toe ghelaten macht / ende swackheyt/ om u beyde t'samen te besitten? Ende ghy wreetheyt ende ontfermherticheyt moest ick een Vrouwe geschapen werden/ om alsulcke straffe van my selven t'ontfanghen/ die ick my voorbereydt sie? Voorwaer mē en hoorde noyt spreken van alsulcke contrarieteyten / die my dicwilder quellen alst my wel dient. Eylacen arme ellendighe als ick ben. Is daer ooc yet in der weerelt/dat my niet teghen en is? Soo ick yemandt beminne / die haet my: soo ick wil oorloghen/soo biedt men my aen den vrede. Haet en nijdt/ liefde: barmherticheyt/ wrake: quijtscheldinge/ ende obligatie: dese alle t'samen volgen ende vervolgen my. Och/ Me Vrouwe Zahara/ wat raedt sult ghy my geven in soo veel verscheydenheyts? Gemerckt dat de doot alleen van den wreedē moordenaer van Zair moet de voldoeninghe wesen van mijnen ongeluck: ende de liefde die ick hem drage vereyscht volcomen vergetinghe van allen den quaet dat hy my gedaen heeft? De Conninginne/die haer aenhoorde seer aendachtelijc/ende haer soo ongestadich sach/en conde haer ni onthouden van te antwoorden: My Vrouwe/ ic en weet geenen Medecyn meester/ die soo gheleert soude moghe wesen/om te trecken/ oft te verdrooge die melancolijcke vochticheyden uyt u wen herssenen/ veel min om te blussch t'vyer/dat alsoo vermeestert het bes deel van uwen herte. Soo veel my aen gaet/ick sal bevechten uwen vriend vyandt/ ende sal hem daer toe brenge (soo ick can) dat ick hem u sal gheven om hem het leven te laten oft nemen alsoo't u goet duncken sal. Eylacen seyde sy/ het is de buyt eñ geheelen roo van mijner Fortuynen. Oft Godt be liefde/dat ick hem alreede hadde: m conditie/dat de liefde die ick hem drag soude victorie hebben over de vyand schap ende nijdt / die de redenen teghe hem bereedt hebben. Ende soo sy noch in desen doen was / quam de Conin ginne van Sarmate in / die Zahar den brief handtreyckte/ dien haer Lis vart sonde/ van desen inhoudt.

Hoochweerdige ende machtighe Co ninginne van Caucase: Ick hebbe ver staen uyt den ontsegh-brief/ die't u be lieft heeft my te seynden/dat d'oorsaeck van uwer comsten in Babylonien is gheweest/de hope van eenen toecomen den Houwelijck tusschen u ende den Prince Zair/ dien ick hebbe over mijn clinge doen springen) u noemende door die doot een Weduwe/overmits datter gheen levende Mensch en is die uwer soude weerdish zijn. Voorwaer / Me Vrouwe/ de hoocheyt van uwen staet/ eñ de schoonheyt die die vergeselschapt/ met die hooge Ridderlijcke daden daer ghy mede vermaert zijt/ vereyscht wel dat men u achte alsulcke als ghy zijt: Doch een sal ick niet lichtelijcken toestaen/datter geen andere Princen/Heeren ende Ridders en zijn/ alsoo goet oft

beter

beter als Lair / om met u te moghen houwen/oft in zijn plaetse te mogen comen. Voorder verclaer ick u/ dat ick seer bedroeft ben om den strijdt wil die ghy fortselijck tegen my wilt aengaen: want ghy(overmits dat ghy een Vrouwe zijt) meer zijt te vreesen/ ten opsien van uwer grooter schoonheyt / als om der crachtẽ wil van uwe wapenen/gemerckt dat tot uwen ende uwes gelijcken dienst/ ick meer gewoon ben mijn leven in hazart te stellen/als dat te verweeren tegen hun. Niet te min/na dien ghy te dien aensien meer u wilt dragen gelijck een cloeck ende stout Ridder/als een vriendelijcke ende soete Joncvrouwe/my beroepende om met my lijf om lijf te vechten/ neem ick dat aen: Ende om voor te behouden de verbintenisse/ daer ick mede gehouden ben tot uwen dienst/gheve ick u den keur van de wapenen: want ick vertrouwe soo veel op uwe ingheboren goetheyt/ dat ghy sult verwonnen werden door v selven/sonder dat ick trachte om de victorie over u te gherrijgen met alsulcke wapenen/ daer met ick my soude mogen verweeren tegen de ghene/die met meerder redenen hun onderstaen souden my te bespringhen. Wat aengaet den Camp/ ende andere dinghen versocht by dese wijse Coninginne/ die zijn u bewillicht also sy die versocht heeft vã uwent weghen. Ende den dach sal zijn van heden in vijfthien dagen/op dat door de solenniteyt van alsulcken eerlijcken voornemen / mijn Bruyloft te beter vereert ende verciert mach wesen.

Zahara hadde groote ghenuechte in dese heerlijcke ende wijse antwoorde/ ende sy vraechde de Coninginne van Sarmate / wat haer dochte van Lisvart. By mijner trouwen/ Me Vrouwe/antwoorde sy/ de Keyserinne Abra heeft groote redenen / dat sy daer voor vreest dat ghy hem te sien sult comen: want so daer een Man ter Werrelt is die uwes weerdich ware/ soo ghelooue ick dat hy't alleen is ende gheen ander: aenghesien de groote beleefthe yt/ wijsheyt ende schoonheyt/ daer met hy volcomelijck voorsien is. Ende alsdoen begonde sy op't naeste te verhalen de volmaecktheyden van Lisvart/ ende met wat gratie dat hy hem keerde tot de schoone Gradafilee/ eñ wat antwoort dat sy hem gaf/ ende hoe dat de Campslach aenveert werde met groot geclach van hun allẽ. Twelc so seer behaechde der Coninginnen van Caucase/ dat sy voor nam des anderen daechs te vertrecken/ende met alle hare Jonckvrouwen te gaen nae Trebisonde: Alwaer Abra haer wilde geleydẽ/sonder een ich ander Hofghesin met haer te nemen/ als twaelf Joncvrouwen in den rouw ghecleedt / ende den Coninck van Jerusalem wesende een oudt Prince / die altijt bewaert hadde Pueril den Schiltknecht van den Ridder met den brandenden sweerde/ nae dat hy vertrocken was van den verboden Bergh/ also de voorgaende Historie u verclaert heeft. Ende Pueril verhoepte wel te dier reysen zijnen eersten Meester wederom te crijghen/ wesende de vergaderinghe in Trebisonde alsulcke / als men daer af seyde. Nu laet ons hun laten gaen / tot der tijdt toe dat beter te pas sal comen om van hun voorder te handelen: Ende laet ons wederom keeren tot Amadis van Grieckenlandt/ die over al soeckt eenen swarten Constenaer bequaem tot zynen behulp / ende den middel om te vinden Buzando den Dwergh.

Hoe dat Amadis van Grieckenlandt teghen quam een Ionckheer, die hem toonde de conterfeytinge van de vierde schoonste Vrouwen van der Weerelt, die de Coninck Mouton af ghenomen

nomen hadde Buzando den Dwergh.

Het seven eñ dertichste Capittel.

AMadis van Grieckenlandt reysde soo langhe/ nae dat hy verlaten hadde de Joncvrouwen van de Coninginne Liberna/ dat hy door het Palestijnen lant quam tot in Antiochien/ sonder tydinghe te hooren van t'ghene dat hy socht/ als alleen dat hem teghen quam een Jonckheer/ die voor hem droech sekere contrefeptingẽ in pargement gemaelt/ den welckẽ Amadis goedẽ dach boodt. Ende hy antwoorde hem: Godt ghebe u goede avontuere. Vrient/ seyde Amadis/ en soudt ghy my niet connen wijsen hier ontrent eenen Waersegghher oft swarten Constenaer/ die my soude connen berichten in een sake die my seer aengaet? Voorwaer/ antwoorde de Jonckheer/ ick ben van gelijcke sieckte sieck als ghy zijt/ ende alsoo seer/ dat ick om alsulck eenen te vinden bynae omghereden hebbe t'gantsche Keyserrijck van Babylonien ende andere Landen/ ende ick en hebbe noyt gheenen connen vinden. Wat hebt ghy met hem te doẽ? antwoorde Amadis. Jck behoore toe den grootmachtigen Coninck van Lira dien men Mouton heet/ de cloeckste ende beste ter wapenen die men weet/ den welcken met ongheluck over sommighe daghen eenen Dwergh teghen quam/ die (alsoo ick achte) oorsaeck sal zijn van zijnen aenstaenden doot: want hy droech nae groot Britanniẽ dit pargement/ waer in gheschildert staen de contrefeptinghen van eenighe Jonckvrouwen/ de schoonste daer ghy oyt af hoordet spreken/ ende zijn alsulcke/ dat de Coninck mijn Meester (overmidts dat hy een daer af ghesien heeft) daer af sterft ende en can niet ghesterven/ alsoo is hy met harer liefde ontsteken. Ende
alsdoen begonde die Jonckheer te ver
halen/ hoe ende in wat manieren Mo
ton aenghenomen hadde de reyse n
groot Britannien/ eñ al wat hem da
gheschiedt was/ alsoo t'selve hier voor
verhaelt is. Waer af Amadis seer ve
blijdt was / bysonder om de tijdingh
wille van Buzando/ ende seyde tot de
Jonckheer: Jck bidde u / goet Hee
laet my doch sien de contrefeptinghe
die uwen Coninck so amoreus oft ve
lieft ghemaeckt hebben/ ende seght m
waerom dat ghyse by u hebt. Heer Ri
der/ antwoorde hy/ ick hebse by my/ o
dat de gene die ick sieck daer over sou
maken een decksel van eenen schilt / d
nemmermeer en soude connen verdon
kert werden: want mijn Meester hee
voorgenomen (dien becomen hebbend
die te dragen met hem/ tot der proeve
die hy denckt te doen/ om de glorie va
Niquee te sien. Ende soo hem zijn voo
nemen misluckte / ende dat hy dat ni
volbrenghen en can nae zijn begheert
sal hy hem onderstaen den incomst va
der avontueren te bevrijden oft weere
op dat niemant en soude mogen geni
ten t'gene dat hem niet en is toe gelat
Ende om de gene die daer sullen come
gereet sich te maken om hem te bevechte
ende te vercrijghen d'incomst van de
plaetsen / ende hem streckte te ghebe
om hun te wederstaen/ begeert hy die
schilt te hebben/ ende dese contrefeptin
ghen daer op/ die ghy nu sult sien / so
ghy wilt: onder hope/ dat de quellingh
van mijnen Coninck u soude moghe
over comen. Doen ontrolde hy het par
gement / ende toonde dat Amadis / d
welcke eerstelijck zijn ooghen sloech o
Onorie/ wiens naem boven haer hoof
gheschreven stonde / ende siende dat s
gheheel schoon was / en conde hy hem
niet onthouden van te segghen in sic
selven/ dat voorwaer Birmartes rede
nen hadde om haer te dienen ende eere

als

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

alſo hy dede. Daer nae ſach hy Lucelle
ſoo natuerlijck gemaeckt/dat zijn herte
hem in't lijf ſpranck/eñ ſuchtende ſeyde
hy: Och/ Me Vrouwe/ de Goden heb-
ben u meerdere perfectien van ſchoon-
heyt gegheven/ als my ellendighe ghe-
trouwicheyts. D'welck d'oorſaeck is
dat ick uytghestelt hebbe die proeve te
doen/ daer toe gheroepen werden alle
volcomen Liefhebbers ende gheen an-
dere. Lieve Heer/ hoe ick langher leve/
hoe ick beter mijn imperfectie werde
kennende/ in der voeghen dat mijn ey-
gen Conſcientie my grootelijcx beſchul-
dicht van de zonde der ondanckbaer-
heyt/die ick t'uwaerts ghebruyckt heb-
be/ alſoo dat ick uwe ghedaente alleen
ſiende/ my ſchame voor die te vertoo-
nen/ eñ werde ſchaemroot t'elcker rey-
ſen. By myner Zielen/ſeyde de Jonck-
heer/ſo ghy in dier liefde nae advenant
voorts gaet/ als ghy de volghende ſult
ſien/mach ick my wel laten voorſtaen/
dat ickſe tot uwẽ ongeluck u opt hebbe
laten ſien. Mijn vrient/antwoorde hy/
ſo ghy gevoeldet de pijne die ick daerom
lijde/ghy ſoudt noch meerder metlijden
met my hebben. Wel aen dan/ ſeyde de
Jonckheer/ gaet voorts/ ende ghy ſult
ſien watter u af comen ſal: want ſo deſe
twee u eenige quellinge gedaen hebben/
de ghene die hun volght ſal u de cleyne
reſte van uwer blijſchappen noch ne-
men. Eñ ſo hy deſe woorden voleynde/
ſach Amadis op Niquee/ der welcker
groote ſchoonheyt hem alſo vervreemde
van zynen levenden gheeſt/ dat hy ghe-
heel van hem ſelven werde: oock werde
hy alſoo van zynen ghevoelen berooft/
dat hy het tafereel ter aerden liet vallẽ/
ende hy ſoude oock gevallen hebben/ſoo
Ordan hem terſtont niet en hadde om-
grepen. Ende de Schiltknape meynde/
dat hem die beſwijmelinge over quam
van eenighe poplicȳe/ oft eenich ander
doodelijck ongheval; Waerom hy de
meeſte droefheyt van der weerelt be-
gonde te bedrijven/ biddende den Jonc-
heer/ dat hy ſtracx nae de Stadt wilde
rijden/ende hem hulpe wilde brenghen.
Maer hy dede geheel het contratie: wãt
opnemende zijn tafereel / reedt hy we-
derom/ eñ begonde te rinnen/ ſeggende
binnen ſ'monts: Godt en wil my nem-
mermeer hebben ſoo ick u langer geſel-
ſchap houde/ want ick eyndelijck mijn
tafereel wel ſoude verlieſen/ende ſlagen
crijghen/ſoo de goede gheſelle wederom
tot hem ſelven comt. Binnen dien tijdt
Amadis van ſich ſelven gevallen zijnde
creech wederom zijn ſprake/ eñ ſwaer-
lijck verſuchtende/d'ooghen vol tranen
hebbende/ ſeyde hy met een cleyne ende
ſlappe ſtemme ſeer properlijck: Och/
och/ick arme ellendige/ met wat onge-
luck heb ick geſien t'gene/dat geen ſterf-
lijck Menſche weerdich en is te ſien?
Eylacen/ en haddet my niet behooren
genoech te zijn/ dat ick door het gehoor
vernomen hadde uwe groote vermaert-
heyt/ Me Vrouwe/ ſonder yet meer te
begeeren; Ghemerckt dat ghelijck als
de Sonne ghenuechlijck is in d'ooghen
der ghener dieſe ſien door eenen weder-
ſchijn/ maer dieſe ſteerlijck wilt aenſien
dien verdonckert ende vermindert ſy
t'gheſichte: Alſo ghy oock/ weſende de
Sonne van aller ſchoonheyt/ hebt my
alſo mynen geeſt ende t'verſtandt ver-
donckert/ dat ick voortaen ſonder vrij-
heyt ſal leven in een kuyle van yverighe
begeerten eñ grooter onmacht/my ach-
tende onweerdich eens dings dat ſo vol-
comen is/ ende (om wel te ſeggen) meer
Godlijck als Menſchelijck. Jae/ſeyde
Ordan/wat ſalt nu zijn? By Godt/ghy
behoorde ſchaemroot te werdẽ. Denct
eens wat de gene die daer van u ghere-
den is den Coninc Mouton ſal mogen
ſeggen. Hoe/antwoorde Amadis/ heeft
hy de contrefeytingen oock mede geno-
men? Jae hy voorwaer/ ſeyde Ordan/

ende ick en soude niet connen ghesegghen wat wech dat hy genomen heeft/ want ick heb hem uyt den ghesicht verloren/ soo haest als hy in desen byligghenden bosch ghereden is. Och/ antwoorde Amadis/ soo ist met my ghedaen: want ick en can niet leven/ soo ick hem niet en achterhale. By mijner Zielen/ seyde Ordan/ ick heb veel Vrouwen ghesien/ maer ick en sach noyt geen soo seer weenen om so cleyne oorsaeck. Ick bidde u/ goede Heer/ dat ghy wilt bedencke wie dat ghy zijt / ende voorder wilt aennemen maniere die beter betamen de staet die ghy volght als desen doen. Meer andere vertooningen dede hem Ordan/ ende soo veel / dat Amadis van doen voortaen meer dissimuleerde als hy te vooren ghedaen hadde: ende sy reysden t'samen nae de Stadt/ alwaer sy vier geheele dagen bleven/ talende wijt ende breet nae den Jonckheer / waer sy geen tijdinghe ghecrijghen en conden. Men seyde hun wel / dat de swarte Consteenaer dien sy sochten gereyst was nae de Eylanden van Romanien / om sekere saken die hy daer te doen hadde/ derhalven achtende dat de Jonckheer derwaerts aen soude ghereyst zijn/ gingen sy te schepe / ende zeylden daer henen smorgens vroech.

Hoe dat Amadis van Grieckenlandt havennam in't onbewoont Eylandt, alwaer hy een vreemde avontuere vandt, ende wat hem daer ghescchiedde.

Het acht en dertichste Capittel.

Zeylende van Amadis nae de Eylanden van Romanien/ also voorseyt is/ ontstonde daer een onweer/ ende hy was in alsulcken perijckel acht daghen lanck/ dat de Stierman zijn rekeninge maeckte/ dat t'Schip soude loopen tot het eynde v der Weerelt / oft dat soude stooten a eenighe plaet oft steenrots/ daer tegh dat soude moghen bersten/ alsoo dat verdrincke ende vergaen souden: wa noyt gheen vreemde Valck soo snel vlooch / als de baren van der Zee / windt/ ende de storm dat Schip voor dreven / het welck ten laetsten ghew pen werde in de diepte van Liasse o trent Surie. Maer als de Stierm bemercte hoe veel weechs dat hy ge ren was/ bestorf hy/ en werde gants droevich/ hebbende bynae liever te bl ven in de ghenade van den golven/ a een soo periculeuse haven in te zeyle Ende evenwel wast hem onmogelij zijn Schip voorder te voeren/ overmi dat de mast/ de spriet/ ende de touw al ghebroken waren/ oock en wiste gheenen raedt. Amadis siende dat meer verbaest was als te vooren / h wel hy meynde dat het perijckel gem dert was/ wilde weten d'oorsaeck wa om. Heer/ seyde hy / dit Landt wer ghenaemt het onbewoont Landt/ der tooverijen wille die de Coningin Zirfee daer ghestelt heeft. Ende Go wil ons bewaren van daer te lande want wy souden al t'samen verlor zijn/ en nemmermeer van daer conn ghecomen. By mijner trouwen/ a woorde Amadis/ al waren alle de du velen daer/ so sal ick nochtans het lan besien aleer ick van hier gae. Nu stu set aen: ende overmits hy zijn wapen nam / en dorsten de Schippers da niet tegen seggen/ maer setten hem en zijn Peerdt daer aen landt / ende spranck op zijn Peerdt/ ende sonder e nich gheselschap te hebben reysde hy lange door dat Eylandt/ dat hy te n dergaen van der Sonnen quam by e seer clare Fonteyne / by de welcke d stonde een copere pilaerne/ daer bov op stondt een ghecroonde Coninginn he

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

hebbende in haer rechte handt een rolle/ daer in sommighe Caldeeusche letteren ghesteken waren/van desen sin:

In toecomenden tijde / als de onbekende Leeuw sal gaen door der Serpenten bosch/hebbende vreese van hunne schrickelijcke schupffelinghe/ghepasseert zijnde dat vreeselijck hol/sal hy het ellendich sweerdt trecken upt den wreeden herte / ende dat wech nemende sal hy ghestelt werden in de glorie van den quetser ende t'leven van den gequetstẽ/ ende daer door sal de cracht ende cloeckheyt van den onbekenden Leeuw eyndighen met een heerlijck beginsel: Ende die brandende letteren sullen op ghenomen werden/ ende daer in geopenbaert werden het verlies van den schrickelijcken Beest/ door de swartconstige tonge die verlost sal werden door het upttrecken van den glorieusen sweerde. Ende alsdan sullen de betooveringhen van Zirfee Coninginne van Argenes sich openbaren/tot bevorderinghe van haren Conincklijcken stam / ende orboir van de onterfde Princersse.

Nae dien dat hy wel ende diversche reysen dit gheschrift ghelesen hadde/begonde hy dat beeldt te besien/ ende hem docht dat het dien geheel geleeck dat hy t'anderen tijde ghesien hadde in't Eylandt van Argenes / dwelck hem dede achterwaerts dencken/achtende dat die prophecije hem toe geeygent soude mogen werden. Derhalven voorder siende bemerckte hy d'incomst van eenen hol/ alwaer hy henen ginck. Eñ soo hy daer by quam / vandt hy daer op dit gheschreven staen:

Niemanden en is den inganck toe gelaten van den Serpentschen Jonckvrouwen/tot der tijt toe dat die comen sal / die in cloeckheyt van wapenen sal oversteken alle de gene die te zynen tijde sullen zijn. Daerom niemant als hy en versoecke dese avontuere; want Zirfee de Coninginne van Argenes dreyghtse met een vervaerlijcke ghevanckenisse ende eeuwighe betooveringhe.

Doch Amadis en achte dat niet/maer begonde hy sich selfs te segghen: O Me Vrouwen/ Lucelle/ ende ghy Niquee/ dien ick geheel toe behoore/het sal u believen my stercke te gheven om dit wonder te versoecken / dies niemandt weerdich en is / als die alleen/ die zijn herte ende ghedachten gheset heeft nae soo hooghe plaetsen/ als uwe Excellentien zijn. Ende stracx stonde hy van dẽ Peerde af/ ende maeckte dat vast aen eenen boom daer ontrent: Daer nae ginc hy in't hol/ waer in hy geen twintich stappen voorts ghegaen en was/ oft hy en vandt daer eenẽ Ridder groot van lichaem/ ende wel ghefatsonneert/ ghewapent met een swart harnasch/ hebbende eenen schilt aen dẽ hals/waer in gheschildert was een herte in tween ghedeylt/ die wel stoutelijck hem begonde te segghen: Ridder/t'is noodich dat ghy u verweert/oft het ghevanckenisse verdraeght/ nae dien ghy so onbedacht gheweest zijt/ dat ghy hebt derren onderstaen een sake die maer eenen toe gelaeten en is. By Godt/Heer Ridder/ antwoorde Amadis/ door de teeckenen van uwen schilt hadde ick gehoopt/dat ghy my eer van vriendtschap als van gheverht soudt hebben ghesproken/om der ghelijckformicheyt wille van den Divisen die wy beyde voerẽ. Doch nae dien dat anders gaet/sullen wy upt den spel sien wie de schoonste Vrijster heeft: Doen sloeghen sy alle beyde de handen aen de sweerden/ ende daer verhief sich so wonderlijcken strijdt dat het scheen dat daer meer als twintich Ridders vochten: oock gheduerde dien slach soo langhe/ dat Amadis noyt te doen ghehadt en hadde (alsoo hem docht) met straffer ende cloecker Man. Ende alsoo vechtende ende malcanderen slaende/

bemercktense dat sy d'een den anderen
op die maniere niet en souden connen
overwinnen/ waerom sy hun sweerden
lieten hangen aen cleyne ketenkens die
sy om hunnē armen hadden / ende om-
grepen malcanderen om te worstelen.
Maer Amadis van Grieckenlant / die
stercker was als yemandt van zijnen
tijde / droech zijnen Man (of hy wilde
oft niet) soo diep in de spelonckе/dat sy
hun t'samen bevonden in een viercanti-
ge Camer/alwaer hy hem nederworp/
meynende dat hy hem versticket hadde.
Ende hy sach terstont datter uyt eenen
ghewelve een wonderlijck ende schric-
kelijc Serpent quam / dwelc zijn vleu-
gelen slaende ende cruppende langs de
aerde / quam met zijnen steert omvan-
gen dē swarten Ridder die op de plaetse
lach / ende droech dien wech/ van daer
het ghecomen was / blastnde ende uyt-
spouwende soo stinckenden ende feny-
nighen roock ende vyer / dat Amadis
meynde te versticken. Doch willende
sien het eynde van deser avontueren/
volchde hy het Beest / soo verre dat hy
quam in de hollicheyt van eenen bergh/
soo doornachtich ende vol haghen / dat
hy daer nauwelijcx plaetse vandt om
zijnen voet te setten. Maer dat en was
hem so hinderlijck niet/als het deerlick
eñ clagelijc geroep dat hy daer hoorde/
also dat een seer stout Man van vreese
daer af ghetsittert soude hebben. Ende
evēwel en bleef Amadis daer niet staē/
maer ginck voorts so verre / tot dat hy
quam op d'oeveren van eenen grooten
Meyr/alwaer hy sach ontallijcke Ser-
penten / de welcke door de cracht van
t'slaen van hunnen vleugelen t'water
alsoo deden verheffen/ dat het duysendt
thorens schenen te wesen die stracx om
verre vielen / of hun verhieven tot den
wolckē toe/ ende t'was doncker nacht:
Maer op dē cant van desen Meyr stont
een marmer steenen pilaerne / waer uyt
soo veel vyers quam / dat hy sach da
middē int water een Pyramide stond
op een steenrotz. Eñ dat daer aen vas
ghemaect was een Schip met vijf rie
men / daer op een rolle stonde daer des
letteren in gheschreven waren / die di
seyden:

Vaert / volght / blijft / ende wel aen
schout/
Arbeyt end' pijne ghy by u houdt.

Eñ hoewel dat Amadis dese woorde
niet wel en conde verstaen / ghinck h
euenwel int Schip / ende voer nae d
Pyramide: Maer hy en hadde niet so
haest den eersten riem opgenomen / of
de Serpenten en begonnen alsoo te ge
beeren/dat sy t'water sich alsoo hoogh
deden verheffen als bergen / stootend
somtijts so hardt tegen het Schip/ da
Amadis ghenoodicht werde hem pla
int Schip te legghen/oft andersins sou
de hy ghevallen hebben. Ende noch e
conde hy hem ten laetsten daer af nie
wachten: want 't schip werde met hem
omgeworpen/wesende in perijckel van
te verdrencken / sonder eenen riem dien
hy vate / met den welcken hy middel
vant om te comen op den voet van de
Pyramide / makende rekeninghe ont-
comen te zijn het meeste perijckel daer
hy opt zijn leefdaghe in was: Verhal-
ven begonde hy zijn ooren te schudden/
ende willende opgaen de twintich trap-
pen die hy daer inde Rotsteen ghehou-
wen vandt / vertoonde sich op den eer-
sten trap een Ridder in zijn volle wape-
nen / die sonder eenich woort te spreken
hem alsulckē slach gaf/dat het niet veel
en faelgeerde / oft hy en hadde hem we-
derom int water ghewörpen. Doch
werde hem dat terstont betaelt : want
Amadis zijn sweerdt in de handt ne-
mende/raeckte hem met alsulcken ghe-
welt op den camp van zijnen helm/ dat
zijn sweerdt in stucken spranck/ ende de
Ridder viel int diepste van den Meyr/
ende

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

nde werde daer nae niet meer ghesien. Waerom Amadis zijn voornemē vervolghende/ in de eerste poorte van der Pyramiden ginck/alwaer hy eenē trap vandt die hem op een groote zale leyde/ die heerlijck met tapijtseryen behangen was/ ende in den midden was opghericht eenen Hemel van fijnen goude/ waer onder dat sat op eenen costelijckē stoel een seer schoone Coninginne met den blooten hoofde/ hangenden hayre/ eñ daer op een Croone hebbende: Ende haer ooghen waren toe/ als of sy doot gheweest ware. Dwelck lichtelijck te gelooven was: want een sweert stack haer dweers door t'lijf/ waer af dē appel soo doorluchtich eñ claer scheen/ dat twintich brandende tortsen niet meerder claerheyt en souden hebben ghegheven. Vier Jonckvrouwen saten daer voor haer voeten/op vier trappen/makende soo groote droefheyt/ dat hun bloedende tranen/ ende suchten/welcke uyt den diepstē van hunnen hertē quamen/ ghetuygenisse genoech gaven van der pijnen ende verdriet dat sy hadden. Ock beweenden sy eenen Ridder die doot was/hebbende t'hooft ghecloven/ doch evenwel liggende in dē schoot van de Coninginne. Waer af Amadis eenichsins verbaest zijnde tot hun ginck/ hun vriendelijck biddende/ dat sy hem wilden verclarē/ hoe/ ende waerom dit also gheordineert was. Niet te min en antwoorde hem gheen van hun allen: Derhalven ginck hy tot by de Coninginne/ ende stack zijnen arm uyt om haer t'sweert uyt den lijve te trecken. Maer stracx quam daer een Ridder in met den wapenen in de handt/ die wel stoutelijck hem aldus aenriep: Ghy schelm/vertrect u/oft ghy blijfter doot. Eñ Amadis en hadde niet daer hy sich mede conde verweeren/ ende veel min om hem te bespringhen/ als alleen het sweerde daer hy nae trachte/t'welck hy (niet tegenstaende het verbodt van den anderen/ ofte zijne dreyghementen) soo hardt nae sich trock/ dat hy dat in der vuyst behiel/ eñ de Ridder verdwijnde: De Coninginne comende tot haer selven/hernam haren asem/ die haer door de cracht van tooveringhe langhe was benomen gheweest. Ende van doen voortaen en werde daer geen gherucht meer ghehoort van den Serpenten die in't Meyr waren: Maer daer quamen van allen canten/ Ridders/ Vrouwen/ ende Joncvrouwen/ Amadis groeten/ eñ werpē sich op hun knyen voor hem/ seggende: Wel gecomen zy de beste Ridder van der Weerelt/ de welcke over sulcx ons in vryheyt ghestelt heeft/ ende gebrocht uyt de ellendichste slavernije/ daer oyt de catijvichste in was. Ende nae dat sy dese redenen gehadt hadden/ quam de Coninginne/ der welcker het sweerdt uyt den lijve ghetrocken was/ van haren Throon/ ende doende drie groote reverentien aen Amadis/ omvatte sy hem zijn recht been/ hem seggende: Voorwaer/ vrome Ridder/ ick hebbe wel reden om u te eeren alle mijn leven lanck: want van u ontfanghen wy heden meer faveurs/ als wy verhoept hadden in hondert Jaren t'ontfanghen. Ende nochtans bidde ick u/ dat ghy my noch dese gratie wilt doen/ als te weten my te bewilligen een bede/ oft andersins sal mijn vreuchde so langhe als ick leve vermengt zijn met verdriet ende droefheyt. Me Vrouwe/antwoorde Amadis/ haer opheffende/ begheert/ ende ick sal u ghehoorsaem zijn. De Coninginne bedanckte hem daer af seer ootmoedelijck. Nu wel aen/hoort my dan/seyde sy. Doen sweghen sy alle t'samen/ uytghenomen de vier Jonckvrouwen die volherden in hunne droefheyt: Ghy sult weten/ Heer Ridder/ seyde de Coninginne/ dat ick t'anderen tijde hebbe geheerschapt in Alexandriē/

als een Vrouwe van den Lande / ende
mijnen naem is Brisenne / eertijts seer
bemint wesende van desen dooden Rid-
der mijnen ondersaet / den welcken ick
so seer haette/dat nae dien hy my te ver-
staen gegeven hadde de liefde die hy my
droech/ick hem ter mijner bester ghele-
gheentheyt alſo uytstreeck als ghy siet/
waer af zijn Susters groote droefheyt
bedreve/alſo dat Zirfee de Coninginne
van Argenes / de Nichte van mijnen
Vader/ daer af ghewaerschout werde/
ende tot my quam ſo vergramt zijnde/
dat sy dese tooverije doende/ my seyde:
Tot vergheldinghe van der grooter
wreetheyt / die ghy bewesen hebt den
ghenen die u meer beminde als sich sel-
ven/ sal ick u nu voortaen alsoo tracte-
ren/ dat ghy ghewaer sult werden dat
liefde liefde weerdich is: want ghy sult
in quale ende buyten u selven blijven
tot der tijdt toe dat het sweerdt/ dat ick
u in't herte steken sal/uytgetrocken sal
werden door dẽ besten Ridder van der
Weerelt/ die dat sal gebruycken so lan-
ghe/tot dat hy een ander van soo groo-
ter weerden sal vindẽ dat niet te weer-
deren en sal zijn/ niet soo seer om zijner
goetheyts wille / als der deuchde van
dien. Ende ick sal u sluyten in alsulcken
plaetse/ daer Ridder/Vrouwe of Jonc-
vrouwe/niet en sal mogen comen/ son-
der te veranderen van ghedaenten/ tot
een litteecken van de onmenschelijck-
heyt die ghy hebt gebruyckt: maer sul-
len verandert blijven in Serpenten/soo
lange als t'sweert in u sal steken/ dwelc
oock niet soo haest en sal uytgetrocken
zijn/oft sy en sullen wederom keeren in
hun eerste natuere/ eñ ghy verlost van
den vromen Ridder/van wien ghy dese
bede sult begheeren/dat hy tot een ghe-
denckenisse van den quaden feyt dat
ghy begaen hebt/ u alsulcke penitentie
stelle alst hem goet duncken sal. Ende
binnen middeler tijdt / op dat hy u die
te straffer stelle/ sal de Ridder die gh
soo deerlijck omgebracht hebt in uwe
schoot ghelept werden/ ende zijn Suste
ren ghestelt aen zijn voeten / op dat h
daer af metlijden hebbende u des te be
ter straffen mach. Ende daerenbove
ordineerde Zirfee noch/ dat alst gheviel
dat wy verlost werden / dat dese Rid
ders/ Vrouwen ende Jonckvrouwen
die ghy siet / souden ghehouden zijn u t
bewilligen een andere bede/die ghy va
hun soudt begeeren/tot een bekentenis
van der vrijheyt die sy door uwen mid
del souden vercrijghen. Ende ten selve
daghe brocht sy my in dese plaetse/ al
waer sy my betooverde alsoo als gh
my ghevonden hebt. Dit is/Heer Rid
der/ het verhael van mijner Fortuynẽ
daerom bidde ick u/ dat ghy wilt denc
ken op de penitentie die het u ghelieve
sal my te stellẽ/op dat ick die volbroch
hebbende/ wederom mach keeren to
mynen ondersatẽ/ die mijner verwach
ten met grooten verlangen. Voorwae
Me Vrouwe/ antwoorde Amadis / u
we propoostẽ doen my seer verwonde-
ren. Maer na diẽ dat ghy moet voldo
t'geue dat ic u sal belastẽ/ eñ dat ander-
sins niet en mach wesen / sal ick u te
plaetsẽ seyndẽ daer de penitentie u gra-
celijcker sal gestelt werden als ick u di
soude setten: gemerckt dat de gene daer
ghy met te doen sult hebben / heeft de
selve conditie die ghy hadt teghen desen
dooden Ridder. Ende soo veel aengaet
de bede/ die dese fraeye gheselschap my
behoort te bewillighen/sal desen wesen/
dat ghy t'samen sult gaen/ende sult ver-
tellen der Vrouwen daer ick af spreke/
alle t'ghene dat ghy my verhaelt hebt/
ende wat daer af gecomen is/dwelck sy
van goeder herten beloefden. Ende alsa
gingen sy uyt de Pyramide/sonder meer
te sien t'Meyr oft die andere bekokelin-
ghe / ende namen den wech nae de Zee/
ende comende daer outrent sagghen sy
een

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

en Schip strijcken / ende een Jonckvrouwe te lande comen/ de welcke haer tot Amadis begevende/ kuste hem zijn handen: Mijn Heer/ seyde sy/ my is belast hier te comen tot u / ende voortaen te volgen dese schoone gheselschap over al daer ghy hun sult ghebieden te gaen/ u waerschouwende/ dat de gene die ick toe behoore/ u dit Schip seyndt/ende u ontbiedt door my/ dat ghy niet becommert en soudt zijn om de saken die u overcomen sullen/hoe wel dat sy geheel contrarie zijn van uwer affectie: want t'is noodich dat ghy passeert de vreemste avontueren / die opt Ridder overbracht sedert hondert Jarē herwaerts. Voorder heeft hy my oock bevolen u te seggen/ dat ghy heden vrijheyt gegeven hebt alsulcken persoonen/ daer ghy seer af verwondert sult zijn t'anderen tijde/ als ghyse sult kennen/ ende dienst ende ghenuechten daer af ontfanghen sult. Jonckvrouwe mijn vriendinne / antwoorde hy/ick bidde de Goden/ dat sy my willen doen (aleer ic sterve)die gratie/dat ick mach vergelden dien goeden wille die hy my draeght die u gesonden heeft. Ende nae dien ghy so wel te propoost hier ghecomen zijt/ sult ghy dese ghesel schap met u Schip voeren ter plaetsen daer de Princersse van Siciliē is/ende sult haer die al t'samē van mijnent wegen presenteren/ volgende t'gene dat sy my beloeft hebben. Ende nemende een penne ende inckt/ schreef hy eenen brief / dien hy der Coninginnen van Alexandriē gaf/daer nae dede hyse alle te schepe gaen: Ende hun bevelende in de bewaernisse van Neptunus/ginck hy wederom ter plaetsrn daer hy de Schippers ghelaten hadde/die binnen middeler tijdt grooten ernst ghedaen hadden t'Schip te calefaten: doch wel verwondert zijnde dat sy hem saghen wederom comen soo wel ghesont wesende/ eñ des te meer als sy verstonden wat wonderheyden dat hy daer gevonden hadde/ ende hoe dat alles vergaen was.

Hoe dat Amadis van Grieckenlant quam op t'Casteel van Lica, om Buzando den Dwergh te verlossen, uyt den handen van den Coninck Mouton, die dien ghevanghen hiel.

Het negen eñ dertichste Capittel.

Wesende dan Amadis wederō gegaen in zijn Schip/dede hy hun terstont zeyl makē/ ende de volle Zee kiesen/ ende den loop nemen nae de Eylanden van Romanien/meynende daer te vinden den Toovernaer ende den Jonckheer van den Coninck Mouton : Maer hy en was soo haest daer niet ghecomen/ oft hy en vernam van den Inwoonders/ dat d'eē ende d'ander daer niet meer en was/sonder dat sy hem conden ghesegghen wat wech dat sy ghenomen hadden. Doch seyden sy hem/ dat de Jonckheer den schilt hadde met de contrefeytinghen/ al nae den wille van den Coninck zynen Meester/waer af Amadis seer bedroeft was: Niet te min ten laetsten vertrooste hy sich t'beste dat hy conde/eñ belaste de Schippers / dat sy souden zeylen na d'Eylandt van Lica/ alwaer hy Mouton soude bevechten/ om Buzando den Dwergh / dien hy ghevanghen hiel/ te wreken. Ende de windt diende hun hier toe so wel/dat sy aldaer in de haven quamē in de tweede Maendt seer nae by een Steenrots / waer op het Casteel ghebouwt was/ daer hem gemeynlijck hiel de Coninck Mouton. Derhalven wapende sich Amadis/ ende gaende upt den Schip/ beval hy den Schippers / dat sy daer souden blijven liggen/ sonder van daer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

te scheyden aleer sy tydinghe van hem
hadden,/ hun versekerende / dat soo de
Fortuyne hem middel gave om zynen
aenslach te volbrengen/ hy niet en soude
vertoeven wederom by hun te comen.
Ende daer nae ginck hy den bergh op/
alwaer hem eenen Boer teghen quam/
leydende twee Muyl-ezels geladen met
water/ den welcken hy aensprack/ seg-
gende: Hoort hier/ is de Coninck Mou-
ton daer binnẽ? Heer Ridder/ antwoor-
de de Huysman/ hy is over drie daghen
vertrocken/ om de glorie van Niquee te
gaen versoecken / met eenen schilt den
welcken hem een van zynen Jonckhee-
ren ghebrocht heeft van den Eylanden
van Romanien. Och/ och Godt/ seyde
Amadis / sal ick alle mijn leven lanck
ongheluckich zijn? Ick bidde u goede
vriendt / waer is den Dwergh ghegle-
ven die hem die contrefeptingen ghe-
ven heeft/ die hy heeft doen setten op zy-
nen schilt? Heer / antwoorde de Boer/
te zijnẽ vertreck beval hy dat men hem
soude bewaren in de diepten van eenen
kuyl/ alwaer hy niet en soude uytcomẽ/
tot der tijdt toe dat hy soude hebben tot
zijnen wille de ghene/ daer in zijn herte
altijt heeft gheleeft/ van der tijdt af dat
hy eerst haer contrefeptinge sach/ dwelc
is Niquee. Ende Amadis hem Godt
bevelende ginck soo langhe/ tot der tijt
toe dat hy hoorde de Wacht van dẽ Ca-
steel een hoorne blasen. Ende door t'ge-
luydt van dien / quam daer een groot
Ridder uyt ghewapent van den hoofde
tot den voeten/ die terstont tot Amadis
quam/ hem bevelende dat hy hem vol-
ghen soude / segghende: Ick sal uwen
Fourier zijn/ ghelijck als ick ben ghe-
weest van veel andere die beter waren
als ghy zijt: want niemant en genaeckt
dese Stercke in alsulcke rustinghe als
ghy zijt/ sonder de rest van zijnen leven
in een gevanckenisse ghestelt te werden
erger dan de doot. By mijner trouwẽ/
ghy groote Loer/ antwoorde Amadis
dat soude wel teghen mijn voorneme
zijn/ ghemerckt ick hier ghecomen be
om d'ander daer uyt te verlossen / end
u in hun plaetse te stellẽ. Zijt ghy daer
seyde de Ridder / ghy sult dan terston
sien hoe dat u vergaen sal/ ende vellend
zijn lancie rinde hy op Amadis / die h
oock niet en verschoonde / maer trac
teerde hem so gracelijck/ dat in t'samen
comen zijn speer hem door de dermen
ginck / ende hy daer henen viel sonde
meer te spreken. Hierom vervolchde hy
zijnen aenslach/ ende quam aen dẽ voe
van de mueren/ waer aen hy zijn Peer
vast maeckte/ ende alsoo hy meynde d
poorte in te gaen/ werde hy besprongen
van thien Hellebardiers: maer ghelijck
hy wel ghecastijdt hadde den Ruyter-
man/ soo leerde hy oock dese Voetgan
gers eenen anderen voet nemen: wan
vijf bleven daer doot/ ende d'ander sal
veerden hun met rasschelijck te looper
op eenen Thoren / alwaer hy hun nie
langhe nae en liep / maer vindende d
poort open die sy hadden verlatẽ/ ginck
hy voorts tot op een Voorhof/ ende in
de gallerijen sach hy een Reuse ontwa
pent/ die hem vraechde waerom dat hy
daer soo heymelijck ghecomen was
Ghy salt dat te haest wetẽ voor u/ ant-
woorde Amadis: Maer seght ghy my
selve / waer is hier ghevanghen een
Dwergh mijn dienaer / dien ghy hebt
gehouden ende noch houdt ghevangen
sonder redenen? Gelooft my/ dat ick u
daerom sal straffen/ soo ick alreede ge-
daen hebbe de ghene/ die ghy de wacht
eñ incomst van deser plaetsen bevolen
hadt. Och schelm/ seyde de Reuse/ so sy
qualijck ghetracteert zijn/ sult ghy ster-
ven wreeder doot dan oyt ellendighe
Creatuere dede. Wijst my alleen/ seyde
Amadis/ waer lancx dat ick moet op-
gaen om by u te comen / ende ick sal u
verlichtẽ van den arbeyt/ die ghy soudt
moe-

moeten doen om af te comen. Door die cleyne ijsere deure/ seyde de Reuse: Doet die open/ ende ghy sult wellicht vinden t'ghene dat ghy zijt comen soecken hier binnen/ dwelck is het eynde van uwen ellendigen leven. Doen ginck Amadis aen de ijsere deure: Maer hy en hadde die niet so haest open ghedaen/ oft hem en quam op't lijf ghesprongen een also felle eñ vreemde Beeste als men soude connen verdencken/ wel soo groot als een Peerdt/ hebbende een hooft gelijck als een Tyger/ ende in zijn muyl twee hoornen dienende hem tot wapenen/ soo groot ende lanck als eens Elefants tanden/ ende van de rest wast ghelijck eenen Luppaert/ uytghenomen alleen dat wit was/ende hadde clauwen ende voeten ghelijck als eenen Grifoen/ ghesprinckelt te sommighe plaetsen/ gelijck als de steert van een Ermine. Ende Amadis werde wel ghewaer/ dat de Reuse hem dese schalckheyt hadde ghedaen/ op dat hy soude moeten vechten: want de Beeste quam nae hem met der opener kele om hem te verslinden/ ende met een van harer clauwen ruckte sy hem den schilt van den halse/ so geweldelijck treckende/dat hy met zijnẽ handen op d'aerde viel/ende de Beeste zijnẽ schilt bleef houdende/ die dien meer als in duysent stuckẽ brack/ waer af Amadis soo vergramt werde dat hy stracx op stonde/ ende nemende t'sweert in de handt spranck hy besijden/ende raeckte de Beeste so dapperlijck aen d'achterste beenen/dat hy haer een been af hieu/ eñ d'ander seer quetste. Ende evenwel en liet het Monster niet sich te wreken: want het dede eenen spronck ten besten dat conde/ ende hem meynende te vattẽ met den lijve / greep alleen een van den been-stucken van zijnen harnasch/ dat het begonde in stucken te breken. Ende binnen middeler tijdt hernam Amadis zynen slach / ende stack t'Beest wel een palm diep in de rechte schouwer. Doch en liet sy daerom niet hem haer clauwẽ te slaen tot in't vleesch / daer t'bloedt terstont uyt liep/ ende t'harnasch ende de plaetse rootverwich maeckte. Ende hem geschiedde noch ergher: want met dẽ clauwe die het Monster noch geheel hadde gegrepen hem so vast/ dat hem den middel benam om zijn sweerdt te moghen gebruycken/ t'ware dan gheweest met den punct oft sne/ dan alleen met den appel/waer met hy hem so veelslaghen gaf tusschen de ooghen/dat eyndelijck de Beeste ter aerden viel/niet beter als doot wesende. Oock en soude sy niet langer geleeft hebben sonder den Reuse/ die se ontsetten quam/ gewapent zijnde met een sterck pantsier / ende een cort sweerdt in de vuyst hebbende/quam hy Amadis bespringen/ hem aenroepende van verre: Och Duyvel/Duyvel mach ick u wel noemen: want so ghy anders waert/ en soudt ghy de macht niet ghehadt hebben alsulcken wederstandt te doen: Oock sult ghy als een Duyvel sterven/ aleer ghy mynen handen outgaen sult. Doch en ontsette sich Amadis daer af niet seer: maer sonder hem te antwoorden/ginck hy hem teghen/ slaende t'hooft om leegh. Eñ daer ontstonde tusschen hun beyden alsulcken strijdt / dat men hun niet lichtelijck en soude geacht hebben te wesen een nieuw krijchsman oft Leerjongen in de wapenen/hoe wel dat Amadis geenẽ schilt en hadde/ ende seer vermoeyt was van t'ghene dat hy alreede ghedaen hadde: Niet te min wies hem t'herte soo seer/ dat hy zijnen vyandt daer toe brocht/ ende soo quetste met groote ende cleyne wonden/dat de vreese vander doot hem bevingh/ in dier voeghen hy voortaen begonde te vreesen de slagen van Amadis/eñ om die t'ontgaen vandt hy middel om hem te grijpen aen t'lijf / meynende hem te sticken ende versticken:

maer hy bevandt hem stercker als hy meynde. Ende also malcanderen in den arm hebbende / ende worstelende herwaerts ende derwaerts / om d'een den anderen onder te werpen / quamen sy ontrent de Beeste / de welcke de Reuse raeckte met den voet / ende die noch niet doot zijnde / gevoelende de pyne / stondt rasch op / ende met eenen greep trock sy van des Reusen schouwer en een alsulcken stuck / dat hy met een wonderlijcke benautheyt moeste verlaten t'gene dat hy ghevat hadde. Eñ Amadis sorgende dat hy ghelijcke porie soude moghen crijghen / stack hem het sweert soo diep in de dermẽ / dat hem de doot genaecte / ende begonde sich alsoo wonderlijck te crommen ende buyghen / dat Amadis gheenen tijdt en hadde om zijn sweerdt daer uyt te trecken / maer bleef berooft van sweerdt ende schilt. D'welck siende de Reuse / hoe seer swack ende ghequetst dat hy was / dede hy zijn beste om op te staen / eñ quam om hem te overvallen. Maer alsoo hy rasscher ende cloecker was als eenige Ridder van zijnen tijde / onderliep hy hem den slach / ende greep hem van achter / ende van ghelijcken dede oock de Reuse: Ende also hielen sy malcanderen seer langhe / sonder d'een den anderen te connen beschadighen: want Amadis en wilde niet laten gaen dat hy ghevat hadde / wat cracht dat de Reuse daer teghen dede. Maer door het worstelen eñ strupckelen brocht hy hem soo verre / dat hy quam tusschen de beenen van der dooder Beesten / ende also creegh hy middel om zijn sweerdt wederom te crijghen / waer met hy den Reuse doorstack / ende dede hem zijnen gheest gheven / ende de Ziele voor alle Duyvelen varen. Daer nae ginck hy den trap op / alwaer hy vandt de Huysvrouwe van den Reuse met twee Joncvrouwen / weenende bloedighe tranen / tot den welcken hy ginck / eñ seyde hun: Jonckvrouwe / laet dat weenen / ende toont my / ick bids u / waer mijnen Dwergh gevangen light. Neemt / antwoorde de Reusinne / (hem toe werpende eenen sleutelriem) daer is om hem te verlossen: Dat u Godt vermaledijde, ghy boose geest als ghy zijt. Voorwaer Vrouwe / seyde Amadis / ghy sult met my gaen / ende sult my selve wijsen de plaetse van der ghevanckenisse: want t'is my ghenoech dat ick eens versocht hebbe het bedroch van uwen Man / sonder d'uwe te willen noch versoecken. Nu voorts dan / antwoorde sy / soo sal ick u daer leyden / nae dien dat also zijn moet. Ende doende ontsteken fackelen ende tortsen / zijn sy gegaen in diepe holen / alwaer sy een ijsere deure opẽ dede. Gaet daer in / seyde sy tot Amadis / ende ghy sult uwen Dwergh daer vinden. By Godt / antwoorde hy / ghy sult dan voor gaen. Ende also gingen sy tot dat sy quamen daer Buzando gheboeyt lach / geketent aen eenen Reuse eñ Reusinne / soo mismaeckt ende magher wesende / dat sy maer t'vel over de beenen en hadden. Waer door Amadis met medelijden beweeght zijnde / omhalsde hy Buzando met den tranen in d'ooghen / hem seggende: Voorwaer / mijn goede vriendt / de schelm die u also quaelijck heeft gheherberght / weet luttel in wat reputatie oft achtinge dat u houdt de Vrouwe / der welcker wy beyde toe behooren. Nu was de Dwergh alsoo verblent / overmidts dat hy in langhen tijdt gheen licht ghesien en hadde noch claerheyt / dat hy in't eerste Amadis niet en kende / als alleen aen de sprake / waer af hem zijn herte ontspranck van vreuchde / eñ hy werp sich op zijn knyẽ voor hem / segghende: Och mijn Heer / dit en is niet d'eerste weldaedt die ghy my gedaen hebt: Ic bidde den Goden / dat ickse u mach vergelden met eenigen dienst die u aengenaem zy. Eñ Amadis

maeckte hem de hoepen los / ende oock den twee anderé/ die hy wert kennende te wesen Lerfan van den Steenrots/ ende Malfadee zijn Huysvrouwe / die hy t'samen hadde ghehouwt in groot Ciclade/also verhaelt is in't voorgaende Boeck: Ende derhalven omhalsde hyse alle beyde. Soo my Godt helpe/ seyde hy tot Malfadee/mijn goede vriédinne/nae dat ick sie/ en is mijn comste vã herwaerts over u niet min noodich gheweest/ als doen ick u bystandt dede in groot Ciclade / alwaer uwe droefheyt in vreuchde veranderde. Alsdoen docht Malfadee wel voor seker/dat het de Ridder met den brandendé sweerde was/ die haer aensprack/ daerom heffende haer handé op tot den Hemel antwoorde sy: Och/ och mijn goede Heer/ soo langh als ick sal leven sal ick mijn leven u toe schrijven: want tot twee diversche reysé hebt ghy my dat bewaert: Ende nu teghenwoordelijck oock noch daer by t'leven van mijnen Man / den welcken ghy hier siet in soo deerlijcken staet. Hoe/ seyde hy/ zijt ghy also ghevanghen ende hier ghebracht worden? Heer/ antwoorde Malfadee/ alsoo wy t'samen ter Bruyloft gingen / die daer gehouden soude werden te Trebisonde/ die soo vercondicht was over alle het Aerdtrijck/ verhopende daer te vinden den Coninck Amadis/ waer in wy soo grootelijcx gehoudé zijn/ heeft de storm van den windt ons gheworpen in de handen van den Coninck van desen Lande/die ons dede vanghen eñ stellen ter plaetsen daer ghy ons nu gevonden hebt. Ter goeder trouwen/seyde hy/ick acht dat de Coninck Amadis ten weynichsten (hoorende dese tijdinge) sich sal verblijden van uwer verlossinge / ende salts my danck weté. Maer hy en hadde nauwelijcx dit woordt uyt / oft de Huysvrouwe van den dooden Reuse en liep stracx ter plaetsen daer haer Man lach/ eñ al loopende seyde sy openbaerlijck: Juppiter en sal niet toe laten/dat ick langher sal leven in't ghewelt van mijnen vyanden. Ende nemende zijn sweerdt / stelde sy het ghevest teghen d'aerde ende den punct om hooge/ ende liet sich daer in vallen/ ende bleef daer doot/ daer men luttel wercx van maecte. Maer Amadis ende de gevangenen quamen op een groote zale / alwaer sy overvloedelijc veel spijse vonden. Ende nae dat sy wat ghegeten hadden / ontwapende sich Amadis/ ende Malfadee visiteerde hem zijn wonden/ wesende seer ervaré in de conste van Chyrurgie/ also sy dat dede blijcken/ want hy stelde sich nae d'eerste vermaké van den quetsuren tot slapen. Eñ te dier wijlen gingen d'ander besien de Serpentsche Beeste ende den dooden Reuse / waer af sy seer verwondert waré: ende noch meer als sy verstonden uyt den Jonckvrouwen van den Reusinné het beginsel van den ghevecht/ ende d'uytcomst/alsulcke als sy u verhaelt is.

Hoe dat Buzando Amadis van Grecien te kennen gaf den wille van Niquee, hem ghevende den brief dien sy hem ghescheven hadde.

Het veertichste Capittel.

Als Amadis wacker werde/ gevoelde hy dat zijn wonden seer verlicht waren door het goet remedie dat hem Malfadee gegheven hadde / ende hy dede Buzando roepen/ ende wesende sy twee te samen alleen / begonde hy dese propoosten: Ick bidde u vriendt Dwergh/ seght my oft Me Vrouwe aengenaem waren de brieven die ghy haer lestmael brocht/ ende wat opinie dat sy van my heeft/ wesende haer so toegedaen gelijck

als ick ben. By mijner Zielen / Heer/ antwoordde Buzando/it acht dat Godt u niet bequamer en heeft gemaeckt tot den wapenen/als bemint van haer. Eñ ick derf wel segghen/ dat Yo nopt soo veel en dede voor Juppiter / noch Leda noch Europe / als sy voor u soude doen. Ende ick sal noch wat vermetelijcker spreecken / ende segghen / dat de schoonste ende de volmaeckste vander Werelt niet en is weerdich om t'beste van haer te vergelijcken met het minste van Me Vrouwe / de welcke (door u vertreck van by haer te comen) lijdt meer dan ic u soude connen gheseggen. Ende voorstellende de redenen ende geneuchten die Niquee hadde spreeckende van hem heymelijck/ en liet hy niet achter een eenich punct te verhalē/ van alle t'gene dat tot der materie diende: Also dat hy hem den brief gaf dien sy hem schreef / den welcken ick bewaert hebbe (seyde hy) ernstigher als mijn eyghen leven. Ende Amadis las den inhoudt/ die aldus luyde:

Niquee een princersse van Thebes/ ghebiedt sich aen den Ridder met den brandenden sweerde/ cloecker dan daer yemandt is / die opt wapenen droech. Zijn Excellentie sal weten / dat ick den brief ontfanghen hebbe die hy my gheschreven heeft/ ende wel in't lange ghehoort hebbe de mondt-boodtschap van desen mijnen getrouwen Buzando / eñ de tijdingen van zijnen hoogen Ridderlijcken daden/ die alreede soo dickmael omloopen heeft de Weerelt / dat mijn gheyjnicht herte niet eer en sal rusten/ tot der tijt toe dat mijn oogen hem sullen ghesien hebben/ende hy ontfanghen sal hebben de glorie van my te sien. Eñ om u daer toe meer te prickelen/ mijn eenighe Heer ende vriendt / seyde ick u de contrefeytselen van de volcomen schoonste Vrouwen die hedensdaechs ter Weerelt zijn/ onder den welckē ghy sult connen sien / of de Goden my wa meer gegeven hebben als den anderen ende wat gheluck dat voor u is soo bemint te zijn als ick u beminne/ wesent het ghesicht van my allen anderen schadelijck/overmidts dat sy te seer begeer lijck werden van't gene dat ghy allee moet ghenieten/ ende voor wien ick behouden ben / also ick belast hebbe dese Dwergh u van mijnent weghen te segghen/ende u dese reyse met te brenghen sonder dat langher te vertrecken.

Hy en hadde nauwelijcx desen Brie vollesen/ oft hy en werde denckende o de faute die hy ghedaen hadde ten tijd als de Coninginne Liberna de proev dede van harer liefden/ alsoo voorsey is/ derhalven hem de tranen upt de oogen schoten. Waer af Buzando verwondert zijnde hem seyde : Ick verwondere my/ Heer/ waerom dat ghy also bedroeft/ ontfangende alsulcke faveur van Me Vrouwe / ende versekeringhe van den goeden wille die sy u draeght. Buzando mijn vriendt / antwoorde hy / soo ghy wist dat ick weet/ ghy soudt noch meer verwondert zijn/ hoe dat moghelijck ware dat ick noch leefde/ hebbende alsoo ghefaelt als ick gedaen hebbe. Alsdoen vertelde hy hem alle t'gene dat hem geschiedt was voor de Thoren van Niquee/sonder hem yet daer af te verbergen. Waer af Buzando seer verbaest was:want hy en wiste noch niet van der betooveryen van zijn Meesterssse/ doch verborgh hy seer wijselijck t'ghene dat hem daer af dochte/ ende hy antwoorde hem/ dat dat een cleyne sake was/ ende dat hy beter ghelegenheyt soude hebbē om haer te sien/ dan of haer de Souldan haer Vader noch ghesloten hiel. Ende comende van d'een propoost in d'ander/ begonde hy hem (om hem den tijdt te verdrijven) te verhalen/ hoe dat hy selve daer op verlieft was / eñ d'opinie die hy hadde

van

an bemint te wesen vã Niquee/ in dier
oeghen / dat ick se hoorende dickmael
uchten om uwent wille/ ick voor seker
neynde dat sulcx om mijnent wille ge-
chiedde: daer af ic meer verblijt was/
an of ick hadde gehadt onder mijn ge-
velt t'Coninckrijck van den Pigmeen
m daer over te heerschen. Ende de
Dwergh vertrock dat met alsulcke be-
vallichept/dat Amadis sich niet en con-
e onthouden van lachen/eñ sepde hem:
By Godt/Buzando/ghy hebt my doen
achen teghen mijnen danck: maer met
eteren herte als ick opt dede. Ghy siet
vatter af is/antwoorde hy: maer soo
eel isser af / dat soo ick ware als ghy/
ck en soude nemmermeer gherust sla-
pen/ oft ick en soude Me Vrouwe in
mijn ghewelt hebben: want u alleen is
toe geepgent dit goet geluck. Ende wil-
lende de Dwergh voorts gaen in die
materie/ quam hun Lersan ende d'an-
der over / die hun den mondt sloten/
seggende den Ridder met den branden-
den sweerde/dat sp verstaen haddē van
eenighe van den Casteel / dat de doode
Reuse de Neve was van den Coninck
Mouton/ een dapper ende stout Edel-
man/ende dat hy ten dienste van zijnen
Oom ghebrocht hadde upt de Noort-
sche Landen die Serpentsche Beeste/
(also genoemt werde het Monstre dat
Amadis gedoot hadde) eñ dat Mouton
dat dede voeden met menschen-vleesch/
verwachtende den tijdt tot dat hy den
Coninc Amadis vã Gaule soude bren-
ghen/verhopende dien der Beesten aes
te maken/ soo grooten vyandt was hy
hem. Voorwaer/antwoorde de Ridder
met den brandenden sweerde/ de kans
is wel verkeert alsoo ick mercke: want
soo ick Mouton hadde/ ick soude hem
levende doen villen/ om zijn vel te seyn-
den aen dien goeden Prince van groot
Britanien/ den welcken ick daer op
wachtende sal seyndē t'vel van der Bee-
sten/dwelck ghy hem van mijnent we-
ghen sult presenteren/ ende te dier oor-
saken werde den Monstre het vel af ge-
daen. Ende eenighe daghen daer nae/
Amadis sick sterck genoech bevindende
om arbeydt te verdraghen / hebbende
ordre gestelt ende garnisoen op't Fort/
ginck hy wederom te schepe.

Hoe dat Amadis van Grieckenlant, ghestreden hebbende teghen eenen grooten Ridder, verhindert werde te gaen versoeckē de glorie van Niquee, ende de reden waerom.

Het een eñ veertichste Capittel.

Lersan eñ de Coninginne Malfadee/ ende d'ander die gevanghen waren gheweest/ oorlof genomē hebbende van Amadis van Grecien/ om te gaen tot den Coninck van groot Britannien/ wesende de Ridder met den brandenden sweerde geprickelt door het verhael dat hem de Dwergh ghedaen hadde van Niquee/ nam hy voor te gaen soecken den Coninc Mouton/ ter plaetsen daer hy soude mogen zijn/om sich te wreken van den ongelijck dat hy hem ghedaen hadde/ nemende Buzando de contreseptingen/ daer af hier vooren ghesproken is. Derhalven keerde hy wederom nae zijn schip/ende vergheselschapt met den Dwergh / dede hy hun den streeck nemen recht derwaerts / daer Niquee was: want de Coninc Mouton hadde dien wech ghenomen / alsoo den roep was/verhopende ten erchsten comende (al soude hy duysent dooden moetē sterven) de Fortuyne te versoecken / om Niquee te sien / ende de volmaeckthepd van harer glorīe. Maer hy en was niet soo haest upt de haven/ oft daer en verhief sich een onweer/eñ de windt werde

sulcx/ dat of de Stierman ende Boots-ghesellen wilden oft niet/ sy hun bevonden by Hongeryē/ alwaer sy vermoeyt zijnde van der Zee te lande ginghen: want Amadis wilde over landt gaen nae Constantinopolen/ ende daer werderom te schepe gaen / om zijn voornemen te volbrenghen: waerom hy den Schipper oorlof gaf. Ende verghesel-schapt zijnde met Buzando eñ Ordan/ reysden sy so langhe tot dat hun teghen quam eenen grooten hoop Ridders/die nae de Zee gingen om nae Trebisonde te zeylen/om te gaen sien de triumphen eñ wonderē die men dede op der Bruyloften van Lisvart ende Perion/ waer af de faem seer groot was door alle de Weerelt. Ende sy verhaelden Amadis van Grecien soo veel daer af / dat hy voor nam sich daer oock te vinden/ ter liefden van Lucelle/ welcke hem somtijts soo seer quelde/dat Niquee niet altijt hem wel aenghenaem was. Doch verswijgende t'ghene dat hy voornam/ quam hy in een groot woudt / alwaer sy sagen comen eenen Ridder bynae soo groot als een Reuse / die ghestrecx hals hun voorby liep/sonder eenich ghelaet te toonen van hun te sien oft te groeten. By Godt/ seyde doen Amadis/ oft hy vervolght eenen grooten aenslach / oft hy werdt gheiaecht van yemanden die stouter is als hy. Ende stracx saghen sy daer comen een schoone Jonckvrouwe in den rouw ghecleedt/die jammerlijck weende / ende haren Peerde de spooren gevende riep sy over luydt: Voor seker/ Heer Ridder/ ghy en sult my alsoo niet ontcomen/ oft ghy en sult uwe belofte volbrocht hebben. Amadis wesende een edel ende beleefde persoon/ vermoede doen dat men haer onghelijck dede: waerom hy tot haer reedt/ eñ vraechde haer oft sy zijns dienste van doen hadde. Och/ och Heer/ antwoorde sy/soo het u beliefde my een bede te bewilligen

soude mijn droefheyt wel haest een e
de nemen. Ick bewillighe u die / a
woorde Amadis. Ghy sult dan wee
Heer/ dat ghy my hebt gheaccorde
te gheven het hooft van den ghenen
voor my vliedt/ soo hy niet en wilt v
brenghen de belofte die hy my ghed
heeft. Dat sal ick gheerne doen / sey
Amadis/ eñ den anderen nae rinnen
vandt hy middel om hem te achterh
len bynae in't eynde van dē bosch / he
aenroepende met luyder stemmē: Kee
wederom Ridder/keert wederom/en
hoort my spreken/ oft andersins sal i
u van achter slaen. Maer als d'and
hoorde dat hy ghedreyght werde/ bl
hy stille staen. Ende Amadis vraech
hem/ wat hem beweechde alsoo te ga
loopen voor een Jonckvrouwe/de wel
ke wonderlijckē seer over hem claecht
Ick bids u/ goede Heer / dat ghy ha
vernueght / soo ghy haer wat beloe
hebt. Ter goeder trouwen/antwoor
hy / Heer Ridder / sy heeft van my b
geert een sake soo onredelijck/ dat ick
nemmermeer volbrenghen en sal / h
wel dat ick't haer by eedt beloeft hebb
Voorwaer/seyde Amadis/ ghy dunck
my een vroom Man te wesen/ daero
bidde ick u goede Heer / van opinie
willen veranderen / ende u woordt
houden: oft andersins werde ick gh
noodicht my teghen u te stellen/ om
t'hooft te doen verliesen . Het hooft
antwoorde d'ander: By Godt/so d'u
we wel wijs ware / ghy soudt ander
spreken. Ende siet wel toe/ ick bids u
dat ick't u niet af en slaen/ alsoo dat ic
ende ghy ons t'samen quitteren teghe
de Jonckvrouwe. Wel aen dan/ seyd
Amadis/laet ons sien watter af come
sal. Eñ sich vertreckende d'een van de
anderen een rin oft carrie verre / liepe
sy (wel gedeckt zijnde met hunne schild
ende de lancie in de vuyst hebbende) o
malcanderen soo ghewdeldelijck/ dat d

splin

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

plinteren in de locht volghen/ rakende een den anderen ſo ruydelijck met den rmen eñ lijf/ dat ſy ende hun Peerden net den aers om hooghe vielen/ doch waren ſy ſtracx over eynde/ ende grepẽ un ſweerden by der handt/ ende be- onnen een alſulck ghevecht/ dat in cor- en tijde t'veldt beſaept was met den tucken van hunnẽ ſchilden ende platen an hunnen harnaſch/ makende alſulck elupdt in de locht/ dat het eenen ſtrijdt cheen te weſen van thien Ridders t'ſa- nen/ ende de Jonckvrouwe / Ordan/ nde de Dwergh/ quamen daer by/ de welcke ſiende ſo harden ſtrijdt tuſſchen un / en wiſten ten eerſten niet wat ſy aer af te verhopen hadden: want hy werde meer als een ure/ ſonder dat ſy onden bekennen wien dat de victorie oe comen ſoude. Waer af Amadis ge- eel beſchaemt zijnde/ nam hy voor iever den doot te ſterven/ als langer te ertoeven zijnen vyandt te overwinnẽ: Eñ derhalven ſtelde hy alle zijn macht e werck/ hoe wel dat d'ander ſich daer f niet ſeer en ontſette: maer hem tegen- tonde ſeer cloeckelijck/ ende als de gene die tot ghelijcke buyt trachte / daer hy Amadis nae ſach ſtaen/ dwelck was de ictorie. Ende om daer toe te comen/ werde hun bloedt ſo weynich geſpaert/ dat de plaetſe daer af root werde ende hã verwe veranderde/ beginnende daer nae de groote Ridder wat te ſwacken ende ontſtercker te werden: niet dat hy daerom toonde eenich teecken van ver- vaeſtheyt/ maer dede alſulcken ernſt olſt eenichſins moghelijck was. Maer Amadis/ die oogenſchijnlijck ſach dat hy ſwacker werde/ ende zijn doot aen- ſtaende was/ ſoo hy langer wilde hart- neckich blijven/ hadde ſoo groot metlij- den met hem/ dat hy ſeyde: Ridder/ ick bids u/ laet ons dit gevecht laten/ ende wilt vrymoedelijck volbrengen t'gene dat ghy deſer Jonckvrouwen beloeft hebt/ oft anderſins ſal ick ghedwongen zijn u erger te doen/ daer ick luttel ghe- nuechten in hebben ſal/ u bevonden heb- bende ſoo cloecken Man als ghy zijt. Voorwaer Ridder/ antwoorde hy/ ick hebbe liever dat ghy mijn hooft hebt/ ende u alſo quitteert tegen deſe Jonck- vrouwe/ dan dat ick haer ymmermeer doe t'ghene dat ſy van my begeert. Wel aen / ſeyde de Jonckvrouwe tot Ama- dis/ ſlaet hem dan t'hooft af/ oft ander- ſins ſal ick my beclaghen over u ende hem. By de Ziele van mijnen Vader/ antwoorde de groote Ridder/ ic ſal eerſt noch arbeyden om dat te verweeren. Ende ick / ſeyde Amadis/ om u dat af te ſlaen/ ſoo ick can. Doen begonden ſy wederom van nieuws/ ende volherden daer noch in meer als een groote ure lanck/ ſoo lange tot dat de Ridder ghe- heel ghekrenckt zijnde / door het groot verlies van zijnen bloede / voor Ama- dis voeten viel / de welcke hem in al- ſulcken ſtaet ſiende/ ſeyde: Ridder/ wie wilt ghy dat van beyde volbrenghe den wille van deſer Vrouwẽ/ ghy haer vol- doende/ oft dat ick haer u hooft gheve? Mijn hooft / antwoorde hy / ſal haer weynich nut zijn/ ende t'minſte ſchade- lijck mijner eeren: Daerom doet dat u gelieft/ want ick ben bereedt om te ſter- ven. So ſult ghy dan ooc ſterven/ ſeyde Amadis / ende trock hem terſtont den helm van dẽ hoofde/ bereedt zijnde om hem den dootſlach te gheven/ als d'an- der begonde te roepen: Och Juppiter/ nae dien dat ick t'gheluck niet en heb moghen hebben / van noch eens voor mijnen doot te ſien den Ridder met den brandenden ſweerde / mijnen liefſten vriendt/ bid ick u ootmoedelijck/ dat de Ziele doch die faut voldoen mach. Het welc Amadis hoorende/ werde hy hem ter goeder uren kennende : want het was Gradamarte/ den welckẽ hy meer beminde als ſich ſelven/ die in't ſoecken

van hem veel gheleden hadde/ ende soo
veel Landen doorreyst / dat eyndelijck
d'avontuere hem te dier plaetsen ghe-
brocht hadde / alwaer hy in perijckel
quam van zijn leven te verliesen. Ende
Godt weet/ of Amadis doen verwon-
dert ende bedroeft was/ voorwaer zijn
ghelaet betuychde dat ghenoechsaem:
want hy werde soo beroert/dat hy zijn
armen over een slaende zijn sweert liet
vallen/ slaende zijn ooghen op de ghene
die hem dat gevecht hadde doen aenne-
men: Och/ seyde hy / boose Vrouwe/
Duyvelschen gheest / ick werde nu wel
ghewaer datter geen boosheyt en is die
d'uwe eñ uwes gelijcken te boven gaet/
my hebbende met soo grooten ongeluck
daer toe ghebrocht / dat ick mijn beste
ghedaen heb om te dooden eenen twee-
de ick selve / ende dien Man daer ick
t'meeste in der Weerelt aen ghehouden
hen. Eylacen/ mijn goede vriendt/ ick
bid u ootmoedelijck my dit te willen
vergeven/met dit bespreck/ dat ick van
uwent wegen deser Duyvelinne sal vol-
doen/ nae dien dat mijn woort my ver-
bondē heeft/ ende sy sal mijn hooft heb-
ben voor d'uwe / doen werp hy zijnen
helm teghen d'aerde. Ende tot daer toe
en hadde Gradamarte niet gheweten
oft verstaen wie dat hy was. Maer
hem siende in alsulckē doen/ vielen hem
de tranen uyt den ooghen/ ende sy om-
helsden malcanderen / ende Grada-
marte werde ghedachtich der woorden
die hun voorseyde de oude Man / dien
sy teghen quamen ten tijde als sy van
een scheyden/ ende oorlof namen d'een
van den anderen. Ende hoe wel dat de
Joncvrouwe behoorde te vreesen voor
de straffe van harer misdaet die sy be-
gaen hadde, en hiel sy nochtans niet op
om dier nieuwer kennissen wil vā twee
alsulcke vrienden/hun te quellen / ende
te vermanen den eenen eñ den anderen
hun woordt te houden/ u sweerende by

den grooten Godt Juppiter / seyde
tot den Ridder met den brandende
sweerde/dat soo ghy my faut slaet/ d
ic u beschamen sal. Och/och mijn goe
vriendt,/seyde Gradamarte/ om God
wil voldoet haer: want hebbende t'gh
luck gehadt van u te sien/sal mijn Ziel
gherust zijn/ ende ick soude liever du
sent dooden sterven / dan dat u woor
niet en soude gehouden werden/ watte
my oock af comen mach: wat my aen
gaet/ t'is waer/ dat ick haer bewillich
heb een bede/ maer niet wetende wat
ende daer nae die verstaen hebbende
heb ick die soo onredelijck bevonden
dat ick my selven bevrijdt houde va
mijner beloften. Mijn goede vriend
antwoorde Amadis/ick bids u en gh
bruyckt doch sulcke woorden niet: oo
en isser niet in de Weerelt/ dat ick ni
en soude geven voor de verlossinge va
uwen leven. Merckt doch dan aen/ho
bereedt dat ick ben om u dat te nemen
Ick sal u seggen / seyde de Jonckvrou
we/ nae dien dat ghy alle beyde in die
staet zijt/ soo bewillicht my dan een an
der hooft / sulcx als ick u eysschen sal
ende ick sal u ontslaen van de eerste. I
beloeft u/ antwoorde Amadis/ sonde
eenich uyt te scheyden / uytghenome
mijns Vaders / jae al waert mijn ey
ghen. Daer met ben ick te vreden/ seyd
de Jonckvrouwe/ behoudelijck dat he
gheschiede soo haest als ghy sult ghene
sen zijn/ende uwe wonden geheelt: Al
dan sult ghy my volgen / ende ick sal
toonen Lisvart van Griekenlandt
den welcken ic begeere te doen ombren
ghen / om te wreken den doot van de
Souldan Zair / waer aen ick seer ghe
houden was ende noch ben. In Gods
naem/ antwoorde Amadis/ ic sal mijn
beste daer toe doen. Och mijn goed
vriendt/ antwoorde Gradamarte/ da
is de selve bede die sy van my begeerde
maer alsoo't my bekent is / wat eerlij

ken

ker liefde dat mijn Suster Gradafilee hem draeght/ende hy haer/ heb ick dat ghewepgert te doen/hebbende liever het leven te verliesen. Ghy sult weten/ dat de gene die hem so hadde doen vechten/ een was van de twaelf Jonckvrouwẽ/ die Abra uytghesonden hadde om Ridders te soeckẽ/ om haer te wreken over Lisvart/ de welcke Gradamarte tegen ghecomen zijnde / ende sy haer ghevepende te hebben eenige groote droefheyt op't herte / vraechde hy haer d'oorsaeck daer af/ ende sy beloefde hem die te seggen/so verre hy haer een bede wilde toe segghen / dwelck was t'hooft van Lisvart/der welcker niet willende genoech doen/quam daer af t'gene dat ghy ghesien hebt. In goeder trouwen/seyde Amadis/ dat is my leedt: doch gheen remedie daer toe wetende/ laet ons gaen ons doen ghenesen: want ick en sal nu mijn woort niet eten/nae dien dat ick't so liberalijck beloeft hebbe. Eñ sy reysden nae een Casteel dat daer by gelegen was / alwaer sy seer wel onthaelt ende getracteert werden/blijvende de Jonckvrouwe in hun gheselschap/ op de hope die sy hadde vã te comẽ tot harer meyningen/haer wesende bekent de Ridderlijcke daden van den genen/die sich aen haer verbonden hadde. Binnen middeler tijt de twee Ridders liggende in een Camer / verhaelde d'een den anderen de avonturẽ die sy gehadt hadden/nae dat sy van malcanderẽ gescheyden waren. Ende Amadis vertrock hem oock/ hoe dat hy voorgenomen hadde te gaen versoecken de avontuere van Niquee/ niet hebbende voor oogẽ dat hem meer beswaerde om de Jonckvrouwe te volghen als dat: Overmidts (seyde hy) dat ick nemmermeer rust hebben en sal/tot dat ick doot zijn sal/oft ghesien sal hebben haer glorie. Voorwaer/antwoorde Gradamarte/uwen aengenomẽ strijdt doet my achterwaerts denckẽ/ wetẽde dat ghy te doen sult hebben met den besten Ridder die oock harnasch aen t'lijf droech/den welcken ick het liefste hebbe in der Weerelt nae u ende mijn Suster. Dit is t'ghene dat my t'meeste quelt/ antwoorde Amadis: wat de reste aengaet/niemant en overcomt d'avonture dan die daer voor vreest. Ende soo't den Goden belieft / my het leven te doen verliesen door de handen van dien / die dat benomen heeft soo velen cloecken Mans/ dat is een cleyne sake/ten aensien dat ic voldoe den genen daer de eere ende belofte my toe verbonden hebben. Alsulcke waren de propoosten / eñ veel meer andere/ die sy t'samen hadden geduerende veerthien daghen: In't eynde van de welcke sy wel ghenesen zijnde te samen vertrocken / ende sy reysden soo langhe tot dat sy te Constantinopolen quamen/ alwaer sy te schepe ginghen/ ende zeylden nae Trebisonde. Soo veel isser af/ dat Buzando wel soo qualijck te vreden was om dier reyse wille/ghemerckt dat Amadis daer door so lange vertrock zijn eerste voornemen/ als de Jonckvrouwe van Abra wel te vreden was/om dat sy so wel volbracht hadde den wille van hare Meesterssе/ ghelepdende tot der doot van haren vyands alsulcken Ridder/ dat sy door zijn Ridderlijcke daden ende schoonheyt soude moghen vergeten de liefde van den anderen. Niet te min de Fortuyne die het dickwils anders voeght alsment voorneemt / om te betoonen dat sy in haren handẽ heeft het beginsel ende eynde van allen saken / dede beroeren de Pontsche Zee/ twee daghen nae dat sy gepasseert hadden de Bosphore/ hun werpende in t'Rijck van Niquee / dwelck Amadis van Grecien terstont werde kennende/ waer af hy seer verheucht was/ eñ bysonder als men hem seyde/dat de Toverije niet een halven dach reysens van daer en was/ende derhalven badt hy de

Jonckvrouwe van Abra / dat sy hem wilde toelaten te gaen sien dat wonder/ waer in sy bewillichde om des quaden weers wille : ende hy/ Gradamarte/eñ Buzando / ginghen alleen op't landt/ oock beloefden sy haest wederom te comen: ende reysden soo langhe / tot dat hun een Jonckvrouwe teghen quam/ sittende op een Telle/ die welcke Amadis groette/ haer vraeghende oft sy hem eenighe tydinghe soude connen segghen van de glorie van Niquee. Jae ic seker/ seyde sy eñ alsulcke/ misschien daer ghy u af verwonderen sult: want ick ben dese morghen van daer ghecomen/ende ben daer veerthien daghen gheweest. Soo bidde ick u / Me Jonckvrouwe/ seyde Amadis/dat ghy ons daer af wilt met deylen. Myn Heere/antwoorde sy/ het is bynae drie gantsche weken gheleden/ dat Mouton de Coninc van Lica is ingheghaen ter plaetsen/ dat hy heeft connē sien de glorie daer ghy af spreect/ eñ dat door den middel van eenē rinck/ die hem een swarte Constenaer gheghe-ven heeft/ eñ is wederom daer uyt ghecomen/van waer niemant en heeft connen ghecomen/ verhalende groot wonder/so van der schoonheyt van Niquee/ als ooc van der vreuchden die men daer heeft/ de welcke (om waer te segghen) meer Goddelyck als Menschelyck is. Maer hy is daer over soo hooveerdich gheworden/ dat sy sedert allen anderen die daer toe trachten den inganck daer toe belet heeft / segghende dat hy alleen weerdich is te ghenieten die gunste van der Fortuynen. So veel isser af/dat hy te dier oorsaken meer als dertich Ridders belet heeft daer te moghen comen/ ende hy heeftse al te samen overwonnē/ sonder nochtans opt de handt aen de wapenen gheslaghen te hebben: Maer hy toont hun alleen eenen schildt/die hy draeght/met den welcken(door de schilderye van vier Jonchvrouwen/ die daer op nae t'leven ghemaeckt zyn/ ende so boven maten schoon;)hy hun daer med soo verleydt / dat sy hun natuerlyck sterckten/ de sinnen ende t'verstant ver liesen: ende ten dien aensien werden s daer nae van den Coninck gedwonge by eedt te beloven/nemmermeer te ver soecken die avonture / oft te trachte nae Niquee/ waer af hercomt het prin cipael quaet. Ende derhalven blyf Mouton alleen vernueght eñ glorieus, den inganck dese houdende van dē op ganck der Sonnen / tot der nacht toe Alsdan maeckt hy den schildt vast aen den pilaerne / ende gaet wederom in't betoovert Paleys / om te ghenieten de glorien van de ghene / daerom alle die wonderlycke dingen ghesticht zyn. Nu weet ghy daer soo veel af als ick/ ende Godt gheve u goeden dach: eñ alsdoen dede sy haer Peerdt voorts gaen / latende Amadis soo vol ghedachten/ dat hy niet en conde laten te versuchtē/ segghende by hem selven : Och arme Ridder/ende van soo cleyn en herte/dat ghy noyt en hebt derren wagen om te gaen die besien/ waer af de schoonheyt ghenoechsaem is/om de Goden te doen afcomen nae d'Aertryck/ verlatende hun Eliseesche velden / ende hun te maken haer dienaers ende slaven/ om haer te gehoorsamen ende believē. Voorwaer/ soo ghy u selven wel kendet/ ghy sout u onweerdich achten eenigher eeren/ toe gelaten hebbende dat de Coninc Mouton u voorgecomen is,ende t'gebruyck genomē heeft van t'gene dat u behoort/ ende niet hem. Heer/ antwoorde Buzando/ (die hem al hoorde spreken) ghy hebt hem ghesocht/ ende ghy hebt hem vonden/ eñ oock tot alsulcker plaetsen/ dat maer aen u en staet/te wreken d'ondanck dat hy Me Vrouwe ghedaen heeft/het ghevanckenisse daer hy my in heeft ghestelt u gaende soecken/ ende de dieverye van de contrefeptingen die hy

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

u noch onthoudt. Om Gods wille/ dat doch zijn hooveerdichept gestraft/ ende wy al t'samen ghewroken werden/ nae zijn verdienste. Buzando mijn vriendt/ seyde Amadis/ ist moghelijck dat ick ymmer meer soude connen beschadigen den ghenen/ die in zijn ghewelt heeft de repatatie van mijner Goddinnen/ oft dat ick alleenlijck soude derren slaen op t'gene daer sy soo wel op afgheschildert staet? Ick sal hem liever faveur doen/ ter eeren van haer/ soo mijn ghemoedt niet gheheel en verandert. Als wy daer zijn/ seyde Buzando/ sullen wy besien watter af zijn sal. Eñ voorts reysende quamen sy op den middach ontrent het betoovert Paleys/ alwaer sy vraechdẽ nae den Coninck Mouton. Maer hun werde gheantwoort/ dat hy des morghens van daer ghescheyden was door het meeste ongheluck van der weerelt/ ende om te achterhalen/ seyde een van hun/ thien Ridders/ die dese voorleden nacht hem zijnen schildt hebben ontnomen/ niet tegenstaende den wederstant die ghedaen werde by den ghenen dien bewaerden/ de welcke niet en waren in minder ghetale als d'ander. By Godt/ seyde Amadis/ hoe wel my alle dinghen t'ongheluck slaen/ sal ick hem nochtans liever twee daghen lanck verwachten/ dan dat ick teghen hem niet en soude strijden/ daer nae sal ick t'gene versoecken daer ick eens in gefaelt heb. Doen stonden sy van hunnen Peerden af/ om beter te moghen besien het perijckel van den inganck/ den welckẽ Gradamarte soo wonderlijck bevonde/ dat Amadis hem vragende oft hy daer niet en wilde nae trachten/ eñ voor gaen om Niquee te groeten/ hy antwoorde: Ick? neen ic voorwaer: want ick en hebbe tot noch toe soo veel faveurs van harer liefden niet ontfanghen/ dat ick my om harent wille soo willende ende wetende soude gaen verdoen. Eñ also koutende quam daer een vreemde Ridder/ sittende op een sterck Peert/ die van verre begonde te roepen: Plaets/ mijn Heeren/ plaets/ ende laet toe/ dat ick u betoone met der daedt/ dat de betooveringhe wat schijnende te wesen/ niet anders en is als fantasije ende bekokelinghe: ende dat de getrouwichept ende bedriegerije van den Vrijers oft Liefhebbers/ hier al op eenen voet werdt ghetracteert: ende hy werp sich terstont in den Oven/ waer uyt hy ende zijn Peerdt stracx gheworpen werde al brandende eñ blakende/ met alsulckẽ tempeest ende donder/ dat scheen dat alle de Duyvelen hun verheuchden van dat ongheluck. Waer af Amadis soo bevreest werde/ dat hem ghedenckende t'gene dat hem was verschenẽ tot Alfarin al slapende/ hy gantschelijck den wille verloze van sich te willen hazarderen. Ende evenwel den Dwergh ghestadich wesende in zijner liefden/ seyde daerentusschen: Och/ och Me Vrouwe/ soo de getrouwichept dit vyer moet blusschen/ so en isser niemant den welcke de avontuere gunstiger behoort te wesen als my. Ende hier af zy ghetuyghe de groote liefde die ick u draghe. En hebt ghy dan geen onghelijck/ van dien te verlaten/ de welcke om alleen u ghesicht te ghebruycken/ niet en vreest eenich perijckel/ hoe vreeselijck ende groot dat oock is? Oock sal ick die eere gewinnen/ die geen ander tot noch toe ghetrouwelijck vercregen en heeft. Eñ dit seggende/ ginck hy in den Oven/ ende passeerde voorder tot Niquee toe/ ende om d'aensien van haer/ ende ghebruyckende de beloefde glorie/ stelde hy hem aen't danssen ende singen/ achterlatende Amadis soo bedroeft ende mistroostich wesende/ dat hy grommende over luyde seyde: In goeder trouwen/ ick bekenne onweerdich te zijn/ dat ick ymmermeer soude trachten nae de goede gratie van Niquee/ hebbende een soo

vertsaght herte / dat my onmogheliјck is te volgen dat ellendich ende mismaeckt Creatuere. Maer eylacen / van waer mach my nu comē dese bloothept? Oft wat ontschuldinge sal ic voortaen connen bedencken / om niet te comen in seer quade reputatie oft achtinghe van den genen die my soo bevreest ghesien hebben? Moet ic dan een spot alle der weerelt zijn? Sal mijn vermaerthept vernieticht werdē om een brandende vyer? Och / liever heb ick te sterven / dan dat sulcx geschiede. Alsdoen ginck hy naerder / ende was ghesint sich in den Oven te werpen / alsoo de Jonckvrouwe van Abra daer recht in tijts quam / die hem was comen soeckē: want bemerckende dat soo hy daer storf oft bleve met den anderen / dat haer voornemen niet en soude voorts gaen / derhalven trock sy hem van daer / segghende: Propelijck / Ridder / propelijck / ghy en behoort u selven niet toe / noch en zijt in uwe vrijhept niet / ten zy dat ghy u eerst ghequeten hebt teghen my / van't gene dat ghy my beloeft hebt: Daerom verbiede ick u dat voornemen. Door dit bevel (ghelijck als of hy upt eenen diepen slaep gecomen ware) keerde hy zijn hooft om / ende siende de Jonckvrouwe / antwoorde hy seer benout zijnde: Ghy soudt wel gedaen hebben / alsoo my dunckt / so ghy my hadt mijnē aenslach laten volbrengen. Niet te min / nae dien dat ghy't niet goet en vindt / ende dat ick uwe ben / sal ick my daer af wachten tot daer toe: ende ick belove / dat ick mijn daghen niet en sal rusten in vreuchde / tot der tijdt toe dat ick wederom sal hebben verhaelt t'ghene dat ghy my teghenwoordelijck belet. Dat mach ick wel lijden / seyde sy soo verre als ghy my nu volght sonder uptstel / alsoo ghy ghehouden zijt. Ick hadde wel voorghenomen den Coninck Mouton te soecken / antwoorde Amadis: maer staende mijn vrijhept in uwē handen / (also die bestaet) dat uwē wil dan geschiede. Ende van doen aen nam hy ende Ozadamarte den wech nae h[...] ghewest daer hun Schip op den anck[...] lach / ende gingen te schepe nemende de[...] naesten wech. Ende Amadis was so[...] droeve / datter veel dagen daer nae voo[...] by ginghen / dat men hem niet en sac[...] lachen: want hy besorchde Niquee da[...] zijn faute bekent soude wesen / soo doo[...] de Coninginne Liberna / als oock doo[...] t'ghene dat haer de Dwergh soude mo[...]gen verclaren / ende de Coninck Mou[...]ton te zijner wedercomsten: de welck[...] langhen tijdt vervolchde zijnen schildt[...] sonder wederom te comen tot de ghen[...] die hy liever hadde als hem selven / als[...] ghesept sal worden in't vervolghen va[...] onser Historien. Maer laet ons nu we[...]derom keeren tot den Coninginnen A[...]bra ende Zahara / die op den wech va[...] Trebisonde zijn / om de sake / die gh[...] hier vooren ghehoort hebt.

Hoe dat de Keyserinne van Babylonien ende de Coninginne van Caucase in't Hof van den Keyser van Trebisonde quamen, alwaer veraccordeert werde van den wapenen, ende den dach, dat Lisvart ende Zahara souden strijden.

Het twee ende veertichste Capittel.

VArende dan die twee Princerssen Abra ende Zahara nae Trebisonde / zeylden sy soo langhe in Zee / dat sy quamē in de haven van Feline / alwaer Lucencio ghevoestert werde door Florisma zijn ghemeyne Moeder. Ende daer dede Abra haer Tentē slaen / overmits dat sy niet en wilde gaen in de stadt van Trebisonde / tot den bestemden dach toe van den strijdt. Nu werde de Keyser terstont gewaerschout van hunner aencomsten

omsten ende voornemen: Derhalven ondt hy stracx nae hun dẽ Hertoch van llastre/ om ordre te stellen/ dat sy soo vel souden gelogeert werden alst mo- elijck ware/ ende om hun van zijnen veghen aen te bieden alle t'gene dat hy niet eeren doen conde. Dit gheschiede cht daghen voor den Feestdach van Pincxschen/ als de Bruyloft van Lis- art ende Perion soude gehouden wer- en: derhalven quamen daer dagelijcx oo veel Ridders/Vrouwen eñ Jonck- rouwẽ aen van allen canten/ dat men nauwelijcx plaets en conde vinden on- rent de Stadt/ om een Pauilloen te laen. Ende de Keyserinnẽ van Baby- onien ende Caucase sonden des anderẽ aechs de Coninginne van Sarmate ot den Keyser/ om van nieus te accor- eren met Lisvart soo van den Camp- lach als de wapenen. Ende dese Prin- cesse quam in't Paleys also men de ta- elen deckte tot der noen maeltyt: Niet e min en liet sy daerom niet te volbren- gen haer legatie/de welcke gehoort zijn- e van allen den Heeren die daer tegen- woordich waren/ werde gheantwoort op den Keyser/Dat op Sondach naest- omende de aenstaende Houwelijcken ouden volbrocht werden/ eñ s'Maen- aechs daer nae de Campslach: ende de vapenen aengaende/ dat die ghemeyn ouden wesen/eñ alsulcke als ghemeyn- ijck droeghen de Ridders in de veldt- lachten/ waer af de Beroeperse eñ de Beroepen souden gehouden zijn hun te voorsien/ aleer sy ter banen souden co- nen. Daerom nam deConinginne oor- of/om wederom te keeren tot de ghene die haer uytghesonden hadden. Maer alsoo sy uyt de zale wilde gaen/ quam daer aen die schrickelijcke Reuse Cyno- fal/de ghene dien Amadis van Grecien tot Lucelle sandt: de welcke met een vreeselijcke stemme vraechde alle d'om- standers/of de Princesse van Sicilien in die gesesschap was oft niet. Ende so sy hẽ die wesen/ verwondert zijnde van haer uytnemende schoonheyt/sprack hy dese woorden soo hardt datse een peghe- lijck conde verstaen: Voorwaer t'is een goet werckman geweest/ die heeft con- nen het onderschept maken/ dat ick sie te wesen tusschen een soo volmaeckte sake ende mijn onvolmaectheyt. Daer nae hem vernederende tot der aerden/ keerde hy zijn reden tot haer/ seggende: Me Vrouwe/ de Ridder met den bran- denden sweerde/ de cloeckste die daer heden is onder den Hemel/heeft my ge- boden/ my te comen allesins begheven in uwe ghenade ende barmhertichheyt. Ende om dien ghenoech te doen/ ende my daer af te quyten/ sult ghy met my doen dat u belieft/ bereydt wesende om u gantschelijc gehoorsaem te zijn. Daer nae begonde hy te verhalen/hoe dat alle saken begaen waren/ ende eyndelijck den strijdt dien hy ende Amadis van Grecien t'samen gehadt haddẽ/ latende de toehoorders seer verwondert van dien propoosten/ eñ Lucelle in grooter blijschappen/ overmidts dat sy hoorde verbreyden de vermaertheyt van haren Amadis met alsulcke ghetuygenissen/ ende in de teghenwoordicheyt van soo groote ende heerlijcke vergaderinghe/ waer af meer verblijdt zijnde als men soude connen verhalen/ antwoorde sy hem: Ridder/ ten is niet d'eerste wel- daedt ende presentatie die my heeft ghe- daen de ghene die u tot my heeft geson- den/ waer af voorwaer ick grootelijcx aen hem ben gehouden/ ende weet hem daer af soo grooten danck/ dat de ghe- dachtenisse die ick van hem hebbe (sey- de sy met eenen bevallijck ghelach) door de ghelijckformicheyt van uwe schoon- heyt teghen de zijne/ oorsaeck sal wesen/ dat ick u sal wederom gheven alle de macht die hy my over u heeft gegeven/ op dat ghy u vrijheyt meucht gebruy-

ken alsoo't u belieben sal: Met dit vertrouwen nochtans/ dat dese edele gheselschap niet daer upt en sal nemen eenighe jalousije oft quaet bedencké op ons beyden. Ende sy ghebruyckte alsulcken gratie in't verdichten van dese spotreden/dat een yegelijc begonde te lachen/ ende sy lachten noch/ als die tijdinghe quam/ dat Garenter de Coninck van Dacien in der Stadt ghecomen was/ derhalven gingen hunner veel upt om hem te gaen onthalen/ende sy brochten hem met grooté triumphe in't Paleys/ dwelck daer nae verstaen hebbende de Coninginne van Caucase/ ende oock de triumphen die daer toe bereydt werdé/ om die Bruyloften te vercieren/ende de groote menichte van Princen eñ grooten Heeren die daer was/ ende van ure te ure vermeerderde/ badt sy de Keyserinne van Babylonien/ dat sy't niet qualijck en wilde nemen so sy daer ooc ginge. Ghy sult doen dat u believt/antwoorde sy/ maer ick vreese meer voor u ende my van d'eerste ghesicht dat ghy sult hebben van Lisvart/ als voor t'gevecht dat tusschen u beyden gheaccordeert is: want ick achte voor seker/dat hy u eer sal overwinnen door de cracht van zijnen goeden gratien ende vriendelijck gesicht/ als met steken van lancien oft sweerden: ende daerom wacht u daer voor soo ghy my gelooven wilt. Vertrout op my/antwoorde Zahara/ dat ick d'een eñ d'ander wel volbrengen sal. Ende sonder langer te vertrecken/ gheboodt sy aen een van haren Vrouwen/ dat sy soude gaen nae den Keyser/ om hem te waerschouwen/ dat hy stellende haer edele natuere voor allen den quaden wille dien hy behoorde te draghen haren vyandt/ sy voorghenomen hadde te comen tot zijner Bruyloften/ ende hem niet minder eeren te doen met haren persoon voor dien dach/ als sy hem des anderé daechs gedocht te onteeren met cracht van wapenen. D[...] ghecomen zijnde tot der kennisse va[n] den Christené Princen / beden sy ha[...] bootschappen / dat sy seer willecom[...] soude zijn. Ende alsoo bleef d'een en[de] d'ander tot Sondaechs smorgens to[t] tot dat men den Keyser quam wa[er]schouwen dat sy de Stadt ghenaeckt[e] waerom sy haer al t'samen teghen g[...]ghen / ende meer als een groot vier[...]deel mijlen weechs gingen sy haer om[...]fanghen.

Hoe dat de Coninginne Zahara i[n] de groote Stadt quam, ende van de[r] heerlijckheyt ende triumphe die dae[r] was op de Bruyloft van Lisvart end[e] Perion met den twee Dochteren va[n] Trebisonde, duerende de welcke quam daer aen de Coninginne va[n] Alexandrien, ende alle de ghene di[e] Amadis van Grieckenlandt onttoe[...]vert hadde.

Het drie eñ veertichste Capittel.

De twee Keysers van Treb[i]sonde ende Constantinopole[n] met den Coninc Amadis e[n] andere Princen ende Ridders ginghen Zahara teghen/ ende quame[n] haer in't gemoet/ de welcke met alsulc[...]ke toerustinghe quam als ghy sult hoo[...]ren: Voor haer gingen twee Tromme[...]darisen / vier eñ twintich Jonckvrou[...]wen/ gecleet met schoon blauw sattijn[...] ende sy speelden alle t'samé op Instru[...]menten/de sommige op Luyten/ d'an[...]der op Herpen/ ende eenige op Violon[...]cen/met also soeten gheluydt / dat va[n] alsulcken liefstijcken gheclanck niet al[...]leen de aerdtsche dingen hun schenen t[e] verheugen/ maer oock den Hemel end[e] alles wat daer in is: Daer nae volch[...] de twee hondert Amazones / ghewa[...]pen[...]

ent op de Morische wijse/ over groene
attijne rocken/ dragende een pijlkoker
vergult aen alle cantē/ ende in de han-
en Turckſche boghen van claer ſilver/
daer met ſy ſomtijts ſchoten upt ghe-
uechten/ met pijlen ſoo gantſch met
ijde omwondē/ dat in't ſchieten de peſe
nde het ghelupdt dat de boghe gaf/ een
anckduerich geclanc in de locht maec-
e/ ende ſy waren al t'ſamen met den
looten hoofde / ſonder eenich hulſel/
nde hun blont ende goutverwich hayr
vas ſoo rondt in een ghevlochten/ dat
ygentlijck ſcheen te weſen eenen krans
an Soucie / oft om beter te ſegghen/
ls de Sonne alſo ſy haer des morgens
n de Lente vertoont. Daer nae volch-
en twee hondert jonge Maeghdē van
Tartarien/ ſittende op cleyne Barbes/
ghecleet met root ſattijn gheboort met
gout / draghende (nae de maniere van
Caſpie/ ſchilden ende Javelijnen / heb-
bende hanghen aen den zaelboom een
crom ſweerdt ende bupſtkolve. Ende
op dat Zahara verweckē ſoude de jon-
ghe Ridders om lief te hebben ende te
begeeren haer geſelſchap/ hebbende alſo
in orden geſtelt haer gewapende Vrou-
wen/ dede ſyder oock twaelf te voet gaē/
ſchoon weſende ende ſoo wel toegheruſt
als men ſoude connen ghewenſchen/ de
welcke ſpeelden al t'ſamen op fluyten/
rupſchpijpen/ ende quinternen/ ſoo wel
gheaccordeert/ ende met ſoo ſoeten ghe-
lanck/ dat de ghene die Argus in ſlaep
ſpeelde van hun noch wel hadde mogen
leeren: Ende evenwel en conde dit niet
ſoo wel d'ooren van den toehoorders
vernueghen/ als d'oogen deden de toe-
ſienders: want deſe ſchoone daer ick u
af ſpreke/ en hadden niet aen als ſimpel
hemden van lampers ſoo dunne / dat
hun ſchoonheyt ende natuerlijck per-
fectie daer door gheenſins verdonckert
en werde / ende men conde aen elck een
ſien twee ronde borſtgens als appelen
root aen't eynde/ hooch verhevē/ ſtaen-
de op een herte witter als yvoor/ oft als
eenighe ſnee die van den Hemel valt in
den kouden winter. Ende ſoo wie zijn
ooghen wilde noch meer neerſlaen/ ſach
men eenen cleynen ronden buyck ſoo
effen als Criſtal/ de welcke den Men-
ſche begeerlijck maeckten om noch voor-
der te ſien: Maer een ſlecht velleké van
eenen Lindebooms ſchors dat daer on-
trent was/ belette/ dat men niet anders
dan wittichept en ſach. Ende ick ghe-
loove oock/ dat ſulck beletſel niet van
der Natueren daer toe gheeygent was/
dan door vreeſe/ dat de roos oft de bot
die daer groeyt ſoude verſlinſen/ oft dat
de Menſchen te ſeer begeerlijck weſende
tot alſulcke ſoete bloem/ die ſoudē wil-
len plucken/ ende met cracht van liefdē
ſtelē. Voorwaer dit was (ſo my dunct)
ſchoon om aen te ſien/ eñ ick ſoude wel
willen / dat alſulcke loflijcke maniere
noch hedenſdaechs onderhoudē werde
onder de ghene die hun's gelijcken zijn/
om in hun te prijſen de grootheyt van
den werckman die ſe ſoo volcomen ghe-
maeckt heeft. Hoe wel/ om waer te ſeg-
ghen/ dat Zahara die hun volchde hun
noch beſchaemde: want ſonder eenigen
twijffel/ ſy hadde een excellenter aenge-
ſicht als eenighe van den haren: ende de
reſte was bedeckt met haren heerlijckē
wapenen / alſo verciert met Robijnen/
Diamanten/ eñ ſo uytnemende ſchoone
Smaragden/ datter in Orienten gheen
dierghelijcken te vinden en ſouden zijn.
Sy ſat op een Eenhoorn ſoo groot als
mē opt eenich ſach/ hebbende eenē hals-
bandt van peerlen ſoo groot als noten.
Voor haer ende hardt by haer droegen
twee Princeſſen eenē ſpiegel van wit-
ten Saphyr/ ſo hoogh ende breedt/ dat
ſy haer daer in conde ſien van den hoof-
de tot den voeten: ende vaſt daer by ter
zijden af ginghen de Coninginnen van
Sarmate/ van Colcos / van Yrcanie/
ende

ende noch twee andere: ende die van Sarmate droech haren schildt/daer op gheschildert waren twee Reusen / die t'anderen tijde by haer alleen t'samen overwonnen waren. De Coninginne van Prcaine droech den helm/ die van Colcos den boge/ den koker/ eñ twaelf pijlen: eñ de twee andere / twee Scepters van fijnen goude/ representerende de macht van harer Excellentien. Eñ soo de Christene Princen haer teghen quamen / werden sy hooghelijck onthaelt/ende sy groetten hun seer geschieteltjck/ ende bysonder den Coninck Amadis/ die voor ginck/ ende sy voechde haer tot hem / nae dat sy hem kende/ segghende: Ick versekere u/ Heer / al waert dat ic alle mijn leven lanck geen vruchten meer van mijnen voornemen en ghenote/als alleen die weldaedt/dat ick u hebbe mogen sien/soo acht ick dat mijn arbeydt seer wel besteedt is / om der grooter vermaertheyt wil/ die van u door de geheele Weerelt verbreydt is/ alsulcx dat te dier oorsaken hunner veel u benijdt hebben ende eeuwelijck benijden sullen: Och / Me Vrouwe / antwoorde hy/ noch meerdere quellinghe moeten hebben de gene/ die so dickmael hebbē hooren verconðigen uwe schoonheyt ende Ridderlijcke daden / niet om die te verminderen: maer daerom dat sy soo naelatich gheweest zijn om tot u te comen/ ende u aen te bieden hunnen persoon/ ende de reste van hunnen vermoghen tot uwen dienst. Ende soo hy dese woorden volsproken hadde/ quam Lisvart aen / den welcken sy meynde te kennē na dat men hem haer beschreven hadde/ ende vindende in hem noch meerdere goede gratien/ als sy meynde datter in was / en conde sy niet laten van te seggen by haer selvē: Voorwaer Abra heeft alsulcke redenen om hem te beminnen/dat so hy niet elders verloeft en ware/hy mijn soude zijn/oft ic soude ontseght werden. Voorder soo hy so[...] goeden ghemoedt heeft als de reste is[...] sal ick met der tijdt so veel aen hem mo[...]ghen ghewinnen/dat Onoloric ende ic[...] hem sullen deylen/ eñ dat sy zijn Huys[...] vrouwe blijve/ende ick zijn vriendinne[...] Doch verberghende desen nieuwe[...] brandt/sprack sy hem aldus aen: Hee[...] Lisvart/ hoe wel dat wy t'samen ee[...] alsulcke spijt hebbē te ontwerren/dat[...]ter onser beyden leven aen hangt/soo e[...] sal ic daerom nu niet laten u eenen goeden dach te bieden/ ende te segghen dat ick u langhen tijdt ghekent hebbe/ hoe wel dat ick u noyt ghesien en heb / als nu/ dat ick weet: Soo veel isser af/dat alle t'ghene dat men my van u ghesept hadde/ is daer/ ende meer. By Godt/ Me Vrouwe/ antwoorde Lisvart/ (de welcke hem schoon dochte)ick heb altijt ghemeynt dat de Fortuyne my mede was: maer ick sie nu wel/ dat sy my dese ongunst tot het laetste bewaert heeft/my voorbereydende een soo ongeluckighe occase/ dat ick moet vechten teghen de gene/die ick begeere te dienen/ de welcke (sonder eenighe andere wapenē als hare groote schoonheyt)weerdich is te overwinnen ende te overweldighen de Ridderlijckste van der Weerelt/ die van hun selven behoorden te trachten alsulcke victorie over hun/ gewinnende meer in hun selven te verliesen / als sy glorien souden connen verwerven/over alsulcke segge ick/die men hedensdaechs de cloeckste van der Weerelt acht. Ende alsoo onderhouden werdende van den eenen ende van den anderen/reden sy tot in der Stadt/eñ daer door passerende quamen sy ter plaetsen daer Urgande betoovert was: waer af Zahara seer was verwondert. Maer als sy d'ooghen sloech op de schilderije/ aldaer geschildert stonde de cloeckheyt die Gradafilee bewesen hadde / tot der verlossinghe van Lisvart / (alsoo hier voo-

voozen verhaelt is) ende van u alles onderricht zijnde/ seyde sy al lachende tot den Coninck Amadis: Heer/ soo uwen Soon van my overwonnẽ wert/ vreese ick meer de wrake die daer over soude mogen nemen die ghene des contrefeytinghe ick daer sie/ als het perijckel van den eerstẽ strijdt: gemerckt dat de gene die de cracht in haer veroorsaeckte om hem te verlossen/ noch soo nae by haer is/ dat hy haer noch can met de selve wapen bystaen/ met den welckẽ sy vercreghen heeft die onsterffelijcke glorie. Me Vrouwe/ antwoorde hy met ghelijcke gratie/ ick en hebbe noyt ghesien dat de wapenen ongelijck zijn geweest van hunnen twee die in eenen Campslach souden treden/ als alleen in desen dien ghy voorgenomen hebt tegen Lisvart/ alwaer (voor seker) ghy te grooten voordeel hebt: want uwe bysondere schoonheyt behoort hem (met redenen) soo te bedwingen om sich aen u over te gheven/ dat ick hem alreede voor overwonnen houde/ ende buyten allen middel om te connen eenen slach teghen u slaen/ als alleen met der ooghen. Dervalven beveel ick u hem/ ende bidde u/ dat soo hy't te quaet heeft/ dat ghy met hem soo beleefdelijck ende vriendelijck wilt handelen/ als de ghene daer ghy af spreeckt hem een getrouwe vriendinne is in der noot. Eñ hebbende t'gesprect gheeyndicht/ quamen sy aen de groote trappen vanden Paleys/ dwelck d'oorsaeck was dat sy dit propoost verlieten: overmits dat Lisvart stracx af stonde van den Peerde ende quam haer afhelpen/ waer af sy niet t'onvreden en was/ maer achte soo hooge dese faveur die hy haer dede/ dat het haer begonde te rouwen dat sy hem soo ongeschickten ontsegh-brief gheschreven hadde: Ende om haer daer af eenichsins te ontschuldigẽ/ seyde sy hem wel vriendelijc: Heer Lisvart/ de hope die ick hebbe/ dat ick u morgen een meerdere courtoysye oft hoflijckheyt sal bewijsen/ doet my dese soo ghemeynsamelijck van u aennemen. Ende alsoo hy haer wilde antwoorden/ quam daer de Keyserinne met den anderen Vrouwen ende Jonckvrouwen/ vã de welcke sy grootelijcx geeert werde/ haer alle t'samen kussende een elck nae zijnen graedt/ tot Lucelle toe/ de welcke sy bevandt soo volmaeckt in schoonheyt ende goede bevallicheyt/ dat sy haer openlijck seyde: In Gods name/ Me Vrouwe/ ick meyne noyt overwonnen te wesen tot noch toe/ met der victorien daer ick u de eer af gheve: want ic bekenne ende sal bekennen alle mijn leven lanck/ dat ghy alleen weerdich zijt/ om den prijs te hebben van de perfectien die de Natuere gheven can den schoonen/ ghelijck ghy zijt. Ende (af nemende de Croone die sy op haer hooft hadde) tot een ghetuyghenisse van dien/ seyde sy/ presentere ick u eñ eygene u toe dit teeckẽ van hoocheyt eñ grootachtinghe/ ende sette haer de Croone op t'hooft/ waer af sy wat schaemroot werde/ dwelck haer maer en diende tot vercieringhe ende beter verwe/ ende sy antwoorde haer: Me Vrouwe/ ghy sult my alsoo afschilderen alst u belieft: Niet te min de blindtste can wel claerlijck sien/ wat voordeel dat ghy over my hebt/ ende dat in aller manieren. Doch en sal ick niet laten u ootmoedelijck te bedanckẽ van deser eeren: want (wesende alsulcke als ic ben) sal die wederom tot u comen. Ende nemende af haren halsbandt van Peerlen dien sy droegh/ seyde sy haer: Ghemerckt dat ick u niet en soude connen gegheven yet ghelijckformigher uwen Excellentien/ als dese cleyne ketẽ/ niet wesende nochtans alsulcke als Cleopatra hadde/ maer alsulcke als ickse hebbe/ bidde ick u/ dat ghy die van my wilt aennemen. Ic salt doen/ antwoorde Zahara/ van

goeder herten/ soo verre alst my toegelaten werdt dat ick die morghen mach dragen teghen Lisvart: want nae dien dat ick voorgenomen hebbe hem te bevechten met Ridderlijcke wapenen/ eñ niet als een Jonckvrouwe/ sal de ghedachtenisse van uwer schoonheyt/ my cracht gheven om hem te overwinnen ende d'eere daer af te hebben. Nu waren de twee Bruyten gereedt om ter Kercken te gaen/ ende overmits dat den tijt verliep/ quam de Keyser Zahara bidden/ dat sy hem die eere wilde doen/ vā hun te vergeselschappen/ eñ hun helpen leyden: Twelck haer seer aenghenaem was. Eñ de Keyser liet haer op de rechte zijde gaē/ eñ ter zijdē van haer werde Onolorie eñ Oriolerte geleydt tot in de groote Kercke/ ende van daer wederom gebrocht tot dē Paleys/ alwaer gedect zijnde de tafelen om het Noenmael te houden/ quam daer aen die schoone Coninginne Brisenne/ met alle de gene die Amadis van Grecië onttoovert hadde in't onbewoont Eylandt: Onder den welckē werde bekent Jonckheer Florestan de sone van dē Coninc van Sardinië/ eñ de dochter Esclariane/ welcke de gene was/ die in de gedaente van een Serpent wech droech (also voorseyt is) den Ridder/ den welcken Amadis van Grieckenlant ter neder geslagen hadde/ ende was dese selve Florestan/ eñ was alsdoen soo verbreemt van sinnen/ dat hem dat niet indachtich en was/ dan alleen dat hy den inganck bewaerde: Dan door de cracht van Amadis van Grieckenlant creegh hy ende alle d'ander wederom hun verstandt eñ sinnen Brisenne dan met harer geselschappen gecomen zijnde op de zale/ gingen Florestan ende Esclariane groeten den Coninck Amadis ende de Coninginne Oriane. Ende Godt weet oft sy niet wel ghecomen en waren: want hun langh afwesen hadde hun sop in't vergheten

ghebrocht/ dat men bynae gheen ke[...]
ninghe meer op hun en maeckte. Eñ [...]
vreemde Conginne presenteerde [...]
celle den dooden Ridder/ ende den br[...]
den welcken haer Amadis schreef/ n[...]
desen woorden.

Me Vrouwe/ nae het vertrecken u[...]
groot Britannië/ vervolgende de wr[...]
ke over de ghene die den Dwergh ha[...]
den verongheliyckt/ (alsoo de Jon[...]
vrouwe my vercondichde in uwer [...]
genwoordicheyt) heeft de Fortuyne [...]
t'elcker reysen het voornemen van d[...]
Menschen omstoot/ alsoo verachtert [...]
wedercomste tot u/ dat ic door reysen [...]
veel vreemde Landen/ gecomen ben [...]
dit onbewoont Eylandt / alwaer i[...]
ghevonden hebbe dese fraeye geselsch[...]
in alsulcken staet als sy u sullen verh[...]
len. Soo veel isser af/ dat ick achte d[...]
dese avontuere my niet van den Hem[...]
en is gegunt/ dan onder die faveur v[...]
uwe vriendt te wesen. Eñ nae dien d[...]
ick voorwaer alsulcx ben/ dat ick in [...]
wen naem alleen leve/ ist wel redelijc[...]
dat van allen mijnen voorstellen de ee[...]
ende glorie u toegheſtelt werde. End[...]
ingevalle dat sy van te cleyner weerde[...]
zijn/ om uwer hoocheyt aengeboden [...]
werden/ soo bidde ick u ootmoedelijc[...]
Me Vrouwe/ dat ghy ten minsten w[...]
aennemen den goeden wille die ick h[...]
om u te dienen/ ende ick sal my seer gh[...]
luckich ende wel gerecompenseert ho[...]
den/ soo ick soo veel gunsten van u ca[...]
vercrijgen. Ende aengesien dat ick gh[...]
beden heb dese vrome eñ wijse Coni[...]
ginne/ u de meerreſt te seggen/ salt u g[...]
lieven haer geloove te gheven van m[...]
nent weghen: Biddende den opperste[...]
Godt/ u Me Vrouwe te gheven in gh[...]
sontheyt een lanck voorspoedich leven[...]
Wt den onbewoonden Eylandt/ in d[...]
3. Maent/ 6. dagen van de Mane/ doo[...]

nwen onderdanighen/ ootmoedighen/ eñ ghe[...]
trouwen Dienaer t'allen tijden/ Amadis va[...]
Grieckenlandt.

Me Vrouwe / seyde Lucelle tot der Coninginnen / weest seer wel gecomen: daer en resteert nu niet voorder / dan dat ghy en verclaert wat u belast is. Alsdoen begonde de Coninginne van ynde te begin te verhalen haer ongheluck: Eñ daerom / seyde sy / Me Vrouwe / dat de penitentie van mijner misdaet ghestelt is in uwen goeden wille / bidde ick ootmoedelijck / metlijden met my te willen hebben / ende my te handelen niet nae mijner verdiensten / maer nae de vriendelijckheyt ende schoonheyt die in u is. Voorwaer / Me Vrouwe / antwoorde Lucelle / de wreetheyt die ghy ghebruyckt hebt teghen desen dooden Ridder / en is niet soo wonderlijck als veel luyden souden meynen / eñ dershalven en sal ick u oock geen penitentie stellē / bemerckende de ondiscretie ende onbedachtheyt van den genen die ghebeden heeft / ende de gherechticheyt van u / waer toe hy met onrecht tracht / nae dié dat u niet aengenaem en was. Niet te min danck ick van goeder herten den ghenen die u tot my ghesonden heeft / ende u alle t'samen van den arbeydt die ghy daerom ghedaen hebt / u stellende voorder in uwe voorgaende vrijheyt: met dit bespreeck nochtans / seyde sy tot den Vrouwen / dat so lang als ghy sult leven / ghy noch straffer sult wesen tegē eenen hoop onbeleefden / de welcke (misbruyckende de minnelijckheyt eñ goet gelaet dat sy somtijts van ons vercrijghen) daer rekeninge op maken / gelijck als oft onse eere soo lichtelijck te verleyden ware / als hunne affectien ghereedt zijn om hun selven toe te schrijvē t'gene des sy onweerdich zijn. Maer sy en hadde so haest dese woorden niet ghesprokē / oft daer en quam een wolcke de welcke ombving den dooden Ridder / de Coninginne met alle haren Jonckvrouwen / die hun corts daer nae bevondē in Alexandrien / alwaer t'volck haer ontfing / eñ Brisenne werde gecroont met grooter blijschappen. Ende bynae ten selven tijde werde Esclariane vercondicht te wesen Keyserinne van Roomen / dwelc haer van rechts wegen toe quam / also ghy verstaen hebt uyt den voorgaende Boecken / dwelck nochtans Florestan onbekent was gheweest tot daer toe / maer hy beminde se alleen om harer schoonheyt eñ deuchden wil die in haer waren. Dat dan also ghesschiedt zijnde also voorseyt is / belaste de Keyser van Trebisonde datmē de spijse soude brenghen: Maer Zahara en wilde niet (hoe dat men haer badt) daer blijven eten / maer sy vertrock in een Tente die sy hadde doen richten buyten de Stadt. Alwaer Abra des avonts quam vergeselschapt met den Coninc van Jerusalem / den welcken verhaelt werden alle de wonderen ende avontueren daer wy af ghesproken hebben. Eñ binnen middeler tijt en dochten die van der Stadt nergens op / als om danssen ende springhen / ende in mommerijen te gaen / hun weynich stootende aen de genuechte ofte onghenuechte van der Princesse van Babylonien.

Hoe dat Lisvart slapende d'eerste nacht van hunner Bruyloft by Onolorie, sy t'samen koutende, hy haer also de tonghe wist te trecken, dat sy hem verclaerde het verlies van haren kinde, dwelck sy achten te wesen Amadis van Grieckenlandt.

Het vier eñ veertichste Capittel.

GHy hebt verstaē wat onthalinghe dat Zahara ghesschiet is / comende op de Bruylofts die gehouden werden te Trebisonde / ende dat sy noch om smeecken noch om biddē dat men haer dede / niet

en wilde blijven daer eten/ maer nam oorlof van den gheselschappen: Maer daerom en liet men niet over te brengē de reste van dien dage met de meeste genuechten ende vrolijckheyt die men bedencken conde/ tot der tijt toe dat men de twee Bruyten in hun camers leyde/ alwaer corts daer nae by hun quamen hunne Mans/ de welcke/ vertrocken zijnde nae de maniere een yeghelijck alleen met den zijner/ nae dat sy malcanderen vriendelijck onthaelt hadden/ want sy daer in gheen leerjongheren en waren/ quamen sy ten laetsten tot het punct dat soo seer verboden is den eerlijcken Dochters/niet alleē niet te noemen/ maer oock het minste ghelaet te toonen van daerom te peysen. Ende gelooft my/ dat het veyle niet soo vast en omgrijpt den ouden boom/ oft bedeckt den ouden muer/ daer't lancx op loopt/ als dese vier jonge Luyden ende nieuw gehouden d'een den anderen omhelsdē/ pluckende t'samen ende dat onder de lippē van hunnē monde de soete vruchten van hunnen gheest. Hun dan soudet wel betamen te verhalen de groote genuechten die sy die nacht hadden: want sy ghevoeldent beter als eenighe tonge oft beschrijvinge dat soude connen uytdrucken: ghebruyckende nae hunnen wille eñ sonder achterdenckē de vreuchden die sy t'andere tijden hadden genoten/ maer met soo grooter vreesen/ dat die onsmaecklijck maecktē een deel van den smaeck/ dien sy alsdoen hadden nae hunnen wensch ende ghenueghen. De gene die versocht hebben gelijcke avontueren/ sullen de reste hier by voeghen/ ende d'ander leerjongeren moeten dencken/ dat om de derde/ vierde/ende seste treffinghe sy hun niet en wilden houden voor vermoeyt/ maer gingen voorder/ ende hunnen aessem hernemende/ quamen sy in diversche propoosten/ende so langhe tot dat Onolozie haer niet en conde vermijden van te suchten ver
scheyden reysen/ ende niet sonder oo
saeck: want haer werde indachtich d
strijdt van des anderen daechs/ end
het verlies van haren eersten Soon
Dwele Lisvart niet wetende/ en wist
hy niet wat dencken: Niet te min ver
moedende wel een deel van t'ghene da
ter af was/begonde hy haer te troost
segghende: Hoe/ Me Vrouwe/ nu gh
t'meeste behoort Godt te dancken/va
der weldaedt die hy u gedaen heeft na
so veel verdriets ende ongemacx/ schij
net dat ghy u dies misdanct. Ick bidd
u dat ghy my wilt toonen een beter ge
laet/sonder u alsoo te bedroeven. End
soo't is om der strijdt wille die ic moe
hebben met de Coninginne Zahara,
weet ghy wel dat ic t'andere tijden we
oncomen ben veel periculeuser: end
ick en ben nu niet anders dan ick doe
en was/dwelck u behoort beter te doe
hopen als uwe droefheyt betoont. Eñ
haer also vertroostende kuste hyse end
troeteldese alsoo vriendelijck / dat he
vyer dat bynae uytghebluscht was doo
de voorgaende crachten/ wederom sich
hernam/sonder dat sy dat voor dier tijt
gheheelijck conde blusschen / oft sy en
moesten noch eens hernemen: Alsdoen Onolozie (noch haren arm van naelatichheyt uytghestreckt houdende) antwoorde hem zedelijck: Heer/ t'gene dat my veroorsaeckt heeft t'versuchten dat ghy ghemerckt hebt/ en is niet om der vreesen wil die ick heb van uwer machten/my daer af genoech versekert houdende: Maer daer is wat anders / het welck my bynae also seer nae gaet. Eñ hoe wel dat sy't in't beginsel wat verhiel om te verclaren: niet te min ten laetsten verstoute sy haer/ ende sonder hem yet te verberghen openbaerde sy hem / hoe ende in wat manieren dat sy een kindt van hem gehadt hadde/ ende hoe sy dat verloren hadde/sonder dat sy

opt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

yt sedert eenige tijdinge daer af hadde vernomen/ noch oock van den ghenen die het wech droech/ om dat hy de Voedsterse te brenghen. In dier voeghen/ seyde sy/ dat alles bemerckt zijnde / het herte my ghetuyght/ dat het soude mogen wesen Amadis van Grieckenlant/ daer af men dese voorleden dagen hier binnen soo veel ghesproken heeft. Of Lisvart verbaest ende beangst was/ condt ghy wel dencken. Oock en conde hy hem niet wachten van te roepen: Eylacen mijn Lief/ hoe qualijck hebt ghy ghedaen/ van my dat soo langhe te verswijghen? want ick hadde moghen middel vinden/ om te weten (wellicht) watter af is. Maer soo't Godt beliefde ons te doen wederom ghecrijghen ons verlies/ door dien daer ghy aen twijffelt/ souden wy wonderbaerlijck ghehouden zijn in zijne groote cloeckheyt. Maer hoe soude dat connen zijn/ ghemerct dat hy den naem niet en draeght die ghy bevolen hadt hem te gheven/ maer heet de Ridder met den brandenden sweerde/ om een root litteecken wil dat hy heeft tusschen zijn twee borsten? Eñ wat aengaet den naem van Amadis van Grieckenlandt/ heeft my t'anderen tijde de Coninck Amadis verhaelt / dat hy dien aenghenomen heeft tot zijner eeren in Italien. Also merckt hier op/ oft ghy hier uyt eenighe beter kennisse soudt connen vatten / ende oft ghy oyt gehoort hebt dat uwen Soon alsulck litteecken met ghebrocht heeft. Neen/ Heer/ antwoorde sy: want men floeghet terstondt in doecxkens / (van vreese dat wy souden moghen achterhaelt werden) also dat ick hem nauwelijcx en sach: Maer soo Garinde noch leefde/ die soude ons wel uyt den twijffel helpen. Jae seker / seyde Lisvart/ waer is sy ghebleven? Ick en weetet by mijner Zielen niet/ antwoorde sy/ ick en heb sedert teecken noch tael van haer gehoort. Ghelooft my/ seyde Lisvart/ dat soo sy in't leven ware/ sy en soude so langhe niet vertrocken hebben van wederom te comen/ oft u te ontbieden eenighe tijdinghe van hem: derhalven ist waerschijnlijck dat hy doot is. Niet te min en waren sy niet buyten hope/ van dat Amadis van Grieckenlandt hun aenginghe/ voornemende evenwel daer af geen ghelaet te toonen / oft sy en souden beter wetenschap daer af hebben. Eñ de Moeder soude wijselijck gedaen hebben/ (nae dien dat sy in dat propoost waren) dat sy hem oock eens weechs verclaert hadde de fortuyne van harer dochter: maer sy wachte haer wel daer voor/ besorghende dat sy hem daer met op een reys te veel verdriets soude aendoen: ende ten anderen oock/ overmits dat sy't daer voor hiel/ dat die haer soo ontvreemt was als d'ander. Derhalvẽ veranderden sy de redenen/ ende sy ontsliepen tot smorghens toe/ dat Lisvart op stonde nae dat hy haer goeden dach hadde gesept/ min oft meer als hy haer goeden nacht ghesept hadde. Daer nae ten vollen gewapent zijnde tot dẽ camp dien hy moest houden tegen de Coninginne Zahara / ginck hy devotelijcken Misse hooren/ eñ hy biechte hem/ biddende onsen Heere/ dat hy hem victorie wilde verleenen/ ghemerckt dat hy beroepen werde sonder redenẽ van de gene die hy noyt en hadde ghesien als den voorgaenden dach / die hy voornam (overmidts dat een Vrouwe was haer ende harer te bewaren) te bevechten op de maniere die ghy sult hooren/ daerom het perijckel voor hem meerder eñ ghevaerlijcker was.

Hoe dat Lisvart van Grecien ende Zahara in den Camp-slach quamen, alwaer sy overwonnen werde.

Het vijf eñ veertichste Capittel.

ALs datter ordre ghestelt was tot dē besluytē van dē campslach/also dat behoorde/ ende dat de richters daer in gegaē waren met goede lijfwacht/ tot versekeringe van d'een ende d'ander van dē Campslaghers/ontrent ten seven uren des morghens werde de Coninginne Zahara daer gebrocht met seer grooten triumphe/sittende op haer Eenhoorne/ ghewapent zijnde alsoo ghewoonlijck was/ de Coninginne van Sarmate droech haer lancie/die van Yrcanie den helm/eñ die van Colcos eenen stercken boghe/ met eenen pijl alleen/ dien sy meynde te ghebruycken. Ende Abra volchde haer met harē Jonckvrouwē/ sittende al op Peerden die tot den rouw waren toegherust/ gheleydt werdende alleen door den Coninck van Jerusalem/ de welcke binnen gaende met Zahara/stelde hy die(nae dat hy dē Camp gheeert hadde) in haer Pauilloen/ ende binnen middeler tijde ginck de Keyserinne van Babyloniē op haer stellagie niet min vergeselschapt wesende in haren gemoedt met bedencken van liefde als haet ende nijdt/ siende daer comen den genen die sy d'aldermeeste beminde ende t'minste ghelaet toonde:de welcke ghewapent zijnde/ ende sittende op een sterck Peerdt/ quam met den Coninck van Sardinien/ die hem zijn lancie droech/eñ Gradasilee zijnen helm van Diamanten/ dien hy t'anderen tijde vercreghen hadde/ also in't seste Boeck verhaelt is. Ende passerende langs de rin-plaetsen/ (onderhouden hebbende t'gebruyck van den Campslach) werde hy ghestelt aen d'ander zijde. Ende de Heraut riep/ dat men gehoor soude geven sonder meer te spreken/hoesten oft snieven/oft teecken geven soude met den ooghen/ handen oft voeten/ dat soude mogen helpen/ hinderen oft schadelijck wesen den Campvechters. Oock dat niemant op lijfstraffe sich en soude vervorderen in den Camp te gaen/ noch helpen den eenen oft den anderen/ om wat oorsaeck dat oock ware/sonder uytdruckelijck bevel van den Richters Eñ laet gaen/ seyde hy/ de Campvechters. Maer aleer sy ter handt quamen/ dede Lisvart een teecken dat hy de Coninginne wilde aenspreken/ derhalven quamen de Ridders wederom in den Camp: Eñ in hunne tegenwoordicheyt vraechde hy haer/ Oft sy niet en wilde bewillighen/ dat de ghene die eerst zijn wapē soude verliesen/t'ware datse braken/ oft by onmachte/oft andersins/ soude geacht werden voor overwonnen/ ende gehouden zijn te doe dē wille van den ghenen diese soude ghewinnen. Waer op sy antwoorde/ Jae: verhopende door dien middel hem levende Abra over te leveren/om haer daer nae te segghen haren goeden wille. Alsdoen keerdē de Campvechters wederom aē de twee eynden van der rin-plaetsen. Ende siende de Coninginne dat hy sich begon te roeren om zijnen loop te nemen/liet sy haer lancie hangen gehecht wesende aen de rust/ ende nam den boghe/waer met sy soo straf schoot/dat de pijl vloogh door den schildt/ tusschen het lichaem eñ den arme van Lisvart voorby/ sonder hem nochtans eenichsins te quetsen/ ende stracx nam sy de lancie in de handt/ende gaf haren Eenhoorne de spooren/het welcke eer scheen te vlieghen als te loopen. Maer als sy t'samen quamen lichte Lisvart zijn lancie om hoogh/ om haer niet te misdoen/ende sy raeckte hem alsoo rouwelijck/dat sy hem zijnen schildt ende harnasch doorstack/eñ soude hem tot aen't herte gheraeckt hebben/ soo den rinckkulder dien hy daer onder hadde sulcx niet en hadde belet/ waer tegē de lancie brack/ ende vloogh met stucken in de locht/ ende quamen teghen een met den

lijve

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

sijve ende hooft de peerden ende persoo-
nen so straffelijck/dat sy ter aerden vie-
len/doch met so grooten achterdeel van
Lisvart / dat een stuck van den hooren
van dẽ Eenhoorne hem bleef steckẽ in't
dickste van den slincken been/ waer af
hy groote pijne ghevoelde:Ende niet te
min stonde hy stracx op ende trock dat
stuck uyt eñ worp dat daer henen. Och
laen/ die doen gemerck genomen had-
de op't aengesicht vã zijner Huysvrou-
wen/ die soude lichtelijck hebben connẽ
getuygen/ hoe nae dat haer ginck d'on-
geluck van haren Man ende Liefsten/
de welcke dat evenwel niet veel en ach-
te/ hoe wel dat soo seer bloedde / dat de
schenen ende oogen daer af geheel root
waren. Dwelck merckende de Conin-
ginne Zahara/ meynde sy wel datse de
overhandt hadde/ derhalven grijpende
t'sweerdt in de handt/ ende sich wel be-
deckende met haren schilt/quam sy om
hem te bespringen/ seggende: Bewaert
Lisvart/ bewaert uwe moyardije ende
gunst die ghy my hebt ghedaen met der
lancien/ voor Jongen oft leerjonghen/
ende vergeldt my met den sweerde dat
ghy my hebt ghedaen met der lancien:
ende sloech stracx op hem rechts ende
aefs / sonder dat hy om dier raserijen
wille haer eenighen slach boodt : maer
en dede niet als de slagen ontsetten/ sich
te beschudden /ende te wijckẽ. Waer af
de Coninginne seer vergramde/ merc-
kende hoe dat hyse achte / en conde sy
haer niet wachten van hem te segghen:
Ghy meynt my dan te overwinnẽ Lis-
vart/ met grimmagien / ende niet met
wapenen. Neen/neen/de glorie sal u be-
driegen/ ende ghy sult ten laetsten doot
blijvẽ. Maer hy antwoorde haer vrien-
delijck: Ick hebbe liever/ Me Vrouwe/
den hazart te verwachten/als ymmer-
meer te misdoen eener Princerssen van
so goeder gratien. Is dat u voornemẽ?
seyde sy: zijt versekert dat ick u voor-
aen wel in alsulcken staet sal brenghen/
dat ghy noot shalven van voornemen
sult veranderen: ende uyt gramschappe
ghebruyckte sy haer uyterste cracht/ in
alsulcker voegen/ dat in corten tijdt hy
nauwelijck so veel en behiel van zijnen
schilt/ dat hy zijn buyst daer met conde
bedecken:ende hy was op so veel plaet-
sen ghewont/ dat zijn harnasch ende de
baen daer af root was. Dwelck zijn
vyandẽ merckende/begonden sy in hun
selven te blameren zijn vermetenheyt/
om dat hy de Coninginne also verachte
dat hy noch niet haer eenen slach gebo-
den en hadde/ achtende dat hy zijn levẽ
te lichtelijck sonder redenẽ aventuerde:
want Zahara vervolghde hem al meer
ende meer. Maer hy trachte op alle ma-
nieren daer nae/dat hyse aen't lijf soude
mogen vatten/ waer af sy haer seer wel
wist te wachten/hem slaende alle reysen
so dapper/ dat hy geenen rinck-kulder
oft hanasch meer en hadde om sich te
beschudden : Dwelck een sake was die
Onorlozie so qualijck verdragen conde/
dat sy ghenoodicht werde haer te ver-
trecken/ende uyt der venster en te gaen/
ende Gradafilee oock corts daer nae.
Maer al waren die twee beroert/Abra
en was het dies niet te minder / alsul-
ken strijdt was daer in haer ghemoedt
tusschen de liefde eñ den nijdt die sy hem
droech/ waer af sy oock alsulck ghelaet
toonde/ dat de Coninck Amadis dat
gewaer werde/ ende seyde tot den Key-
ser van Trebisonde : By Godt/ Heer
Broeder/ Abra is qualijck te pas / oft
sy is in lijden. Oocist een vreemde sake
van uwen soon/ dat hy in alsulcken tijt
van noode ghebruycken wilt soo groote
beleeftheyt. In goeder trouwen/ ant-
woorde de Keyser/hy heeft so groot on-
gelijck/ dat ick sorge dat wy hem sullen
verliesen. Ghy en sult niet/seyde de Co-
ninck/ het herte en sal hem so haest niet
beswijcke. Dat gebe Godt/antwoorde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

de Keyser. Ende dese redenen voleyndt
hebbende/ spranck Lisvart met alsulc-
ke rassicheyt der Coninginnen toe/ dat
(oft sy wilde oft niet) hy haer den schilt
van den halse af trock/ seggende so luy-
de dat het elck een conde hooren: Ten-
weynichsten heb ick alreede den Gods-
penninck op de reste van uwe wapenẽ/
soo ghyse niet beter en bewaert als ghy
ghedaen en hebt t'ghene dat ick hebbe.
Och/ antwoorde sy/ t'is u wel te pas
ghecomen: Maer ghy en sult dien niet
lange hebben/ so ick can. Ende terstont
hief sy haer sweert om hooch/ende hem
meynende t'hooft te clieven/ sloech sy
hem met alle hare macht recht op den
camp van zijnen helm/de welcke so wel
ghetempert was/ dat sonder die wey-
nich oft niet te beschadigen/ het sweert
in twee stucken spranck/ ende sy alleen
bleef houdende in de handt het ghevest
daer af: Doch werde Lisvart alsoo ge-
raeckt/ dat hem t'vyer uyt den ooghen
sprongh/ende hy met eenen knye op der
aerden viel/ jae bynae omverre lach/
maer hy was stracx wederõ over eyn-
de. T'welc siende de Coninck Amadis/
ende daer af verblijt zijnde/seyde hy tot
den Keyser: God helpe my/my dunckt
dat mijn Sone de Coninginne seer wilt
dancken/van den verlies dat sy soo wel
te pas gehadt heeft van hare principale
wapenen/ de welcke Lisvart terstont
nam/ seggende tot de Coninginne: Me
Vrouwe/ soo ghy wilt houden het ac-
coort daer wy t'samẽ hebben gemaect/
behoort onsen strijdt ten eynde te zijn:
ende ghy sult gehouden zijn mijnẽ wille
te doen. Niet te min soo u dat niet aen-
genaem en is/ siet daer is mijn sweerdt
voor het uwe/ volbrengt uwen wille:
want ick en can niet soo veel ongemacx
van u ontfangen/ als ic deuchden daer
af verwachte. Och Lisvart/ antwoor-
de sy/de Fortuyne is u so gunstich/ dat
hoe wel ghy niet en wilt overwinnen
de gene die hy brengt tot uwer gehoor-
saemheyt/sy nochtans hun selven vo[or]
overwonnen houden/ende door hun e[y]-
gen handen/ also men aen my can sie[n].
Godt en sal niet toe laten/ dat ick e[en]
ander sweert sal nemen/ om my selv[en]
tweemael te overwinnen/ d'een rey[s]
door t'mijne d'welc ick verloren hebb[e]
d'ander reys door d'uwe dat ghy m[y]
presenteert. Het behoort my voor wa[er]
wel genoech te zijn/dat ghy vereert zi[jt]
met eener victorien/ sonder dat ghy
voor de tweede reys oock zijt/ also gh[y]
verhoopt/ vertrouwende op u gheluc[k]
Ende ten soude geen reden zijn/ dat ic[k]
van u(tot eener gaven)soude aenneme[n]
de wapen die ghy my aenbiedt/ om [...]
daer niet te beschadigen/ u hebbende [...]
beleeft ghetoont tegen my/ dat ghy m[...]
den vergieten van uwen bloede mijn l[e-]
ven hebt ghespaert. Och/ och bloed[e]
Bloedt/segge ick/wel ghelucckich. Na[...]
dien dat ghy u selvẽ te cort doende/ hel[...]
ghewonnen dien persoon/die nerghen[...]
toe en tracht als om u te cort te doen[...]
Maer soo verre ist van daer/ dat sy p[...]
soude ghewonnen hebben/ dat ghy se[...]
vriendt/ ende wel gewilt van den Go[...]
den/(alsoo ghy zijt) omfanghen sult o[f]
ghy wilt oft niet/ de glorie die sy u ver[-]
gunnen/ ende ick u accordere/in u ghe[-]
welt zijnde: overweldicht zijnde doo[r]
t'mijne/om te volbrengen uwen wille
tot grooten achterdeel van mijner ver-
metenheyt: ende vermeerderinghe van
uwer eeren: Bevestigende midts deser
t'ghene dat men ghemeynlijck seght/
Datter geen meerder victorie en is/als
sich selfs te overwinnen. Ende daerom
ist goet/ dat de ghene/ de welcke niet en
conde (nae haren goetduncken) over-
wonnen werden van yemanden/ van
haer selven overwonnen is/ op dat sy
alleen de glorie hebbe van dier victorie:
haer resterende niet anders om te com[...]
tot meerder achtinge/ghemerckt dat de[...]

Goden u hebben willen toe seynden een so eerlijck eynde van desen beginsel/ dat ghy daer in hebt ghedaen dat niemant anders en soude hebbē connen volbrenghen. Och/ och wel gheluckighe Lisvart/ vriendt ende bemint van der Fortuynen. Wat segh ick/ bemint? Jae ghevreest ende ontsien van haer. Want om u niet te mishagen/ gheeft sy u de macht om te overwinnen niet alleen de wreetste dieren oft de stoutste Ridders/ maer oock de machtichste Vrouwen ende Joncvrouwen/ door een eenich gesicht van u. Ende dit segghende/ dede sy den helm van haren hoofde/ eñ presenteerde hem dien: Neemt/ seyde sy/ de reste van mijnen wapenen/ nae dien u die gheaccordeert zijn/ u belovende by de trouwe die ic u schuldich ben/ die nemmermeer te voeren teghen u: want wesende daer met overwonnen/ en behoort my geen ghewelt over te blijven/ om ymmermeer te sterven teghen soo grooten victorie/ de welcke ick u bewillighe met beteren herte als ghyse ghewenscht hebt/ ende oock met eenen t'ghene dat sy u niet en connen ghewevgheren die u te sien comen/ dwelck is hunne liefde ende goede gratie. By Godt/ Me Vrouwe/ antwoorde hy/ nae dien dat my soo grooten lof nae gheseght werdt van een soo machtighe Coninginne/ soude ick wel ongheschickt zijn dat ick die afsloeghe: Doch bidde ick u oock ootmoedelijck/ dat ghy niet en meynt dat ick soo sot ben/ dat ick niet wel en weet/ dat de diensten die men treffelijcken persoonen doet niet onvergolden blijven: In dier voeghen/ dat overmidts ick my also teghen u hebbe aenghestelt/ ende dat ick ghebruyckt hebbe die beleefthept die ghy bekent/ is daer nae ghevolght die looninghe/ welvaedt eñ eere/ die ghy my toe schrijft/ de welcke oock (om waer te seggen) streckt tot uwer eeren: want ick niet en hebbe ghedaen ten uwen aensien/ dan daer toe de vromichept ende mijn plicht my altijdt verbonden hebben. Ende om u te antwoorden op t'ghene daer ghy u af beclaeght/ segghende dat mijn glorie vermeerdert is/ overmits dat ick u bloedt ghemeynt hebbe te vergieten/ zijnde het mijne door u vergoten uyt menichvuldighe wonden die ick ontfangen hebbe/ gelooft my dat den edelen eñ doorluchtighen stam daer Lisvart is uyt ghesproten/ t'zy uyt den onoverwinnelijcken Keyserdom van Vranckrijck/ oft van Griekenlandt/ ende groot Britannien/ hem also heeft verheven ende vermeerdert t'herte ende gemoedt/ dat hy daer af is gehoudē niet aen de Fortuyne/ maer aen t'gheluck van zijnen Voorouderen. Ende om daer af niet te vervallen/ ende hun des te beter te volghen in aller beleefthept ende eerbaerhept/ die sy altijt onderhouden hebben teghen den Vrouwen/ soo bidde ick u vriendelijck/ dit sweerdt te willen nemen/ dat ick u presentere voor de tweede reyse/ eñ dat te gebruycken nae uwer discretien teghen my/ nae dat u goet duncken sal: want voorwaer ghy hebt u selven overwonnen soo daer eenighe victorie is/ ende ick niet/ die overwonnen sal blijven t'uwaerts. Heer Lisvart/ seyde sy/ ick en soude niet connen oft oock willen ontkennen een sake/ die van soo veel machtighe personnagien ghesien ende bekent is: Niet te min verhope ick (indien ick te leven blijve) soo veel feyten van wapenen te doen/ dat ghy sult bekennen/ door de ghene die ick u seynden sal overwonnen zijnde van mijner handt/ hoe groot ende van wat weerden dat is t'gene dat ghy over my vercreghen hebt. Voorder bidde ick u/ dat wy vrienden moghen blijven: u belovende noch eens/ dat ick bereedt ben om te doen ende te volbrenghen uwen wille. Alsdoen quamen de Richters by

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

hun / en de Campvechters werden upt den Camp ghelepdt / doch d'een beter te vreden wesende als d'ander: want de Coninginne en conde sich voorwaer niet te vreden houden met t'ghene dat haer overcomen was / hoe wel dat sy haer geliet als oft sy luttel oft niet daer om gegeven hadde. Ende also vertrocken sy / de Coninginne nae Abra / ende Lisvart nae zijn camer / alwaer Meester Elizabet hem visiteré quam: want hy hadde zijner hulpen wel van doen. Ende de Kepserinne van Babylonien / die verloren hadde de hope soo van der vriendtschappen als ooch van der doot van haren vriendt ende vyandt / keerde wederom nae haer Tenten soo seer bedroeft / dat sy niet en wiste wat ghelaet dat sy houden soude. Ende hoe wel dat sy met redenen hadde behooren te bedancken Zahara / van dat sy soo veel voor haer hadde gedaen / soo toonde sy haer nochtans ten eersté aensien alsulcken wreeden ghesicht / dat sy twee daghen waren sonder malcanderen te sien oft aen te spreken. Niet te min / nae dat hun gramschap overcomen was / namen sy aen alsulcke vertroostinghe als sy d'een den anderen conden gheven / en bleven daer nae noch eenighe daghen in de haven van Feline / verwachtende tijdinghe van de ghene die waren gaen soecken nieuwe Campvechters teghen Lisvart.

Hoe dat Lerfan ende Malfadee van weghen Amadis van Grecien te Trebisonde quamen: Ende van een vreemde Ionckvrouwe, die den Keyser oorlof eyschte tot eenen Campslach, die een onbekende Ridder voornam te houden teghen eenen yeghelijcken, waer af t'Hof seer verblijdt was.

Het ses en veertichste Capittel.

Es daghen nae dat de Campslach geyndicht was tusschen de Coninginne van Caucase ende Lisvart / alsoo de Kepser ende andere Heeren quamé van hem te besoecken upt zijner Cameren / gaende wandelé in 't neerhof van den Palepse / quam daer in Lerfan van den Rotsteen ende zijn Huysvrouwe Malfadee / de welcke terstont ghekent werden van den Coninck Amadis / ende sy ginghen tot hem / ende deden des Ridders met den brandenden sweerde ootmoedighe ghebiedenisse aen hem / ende verhaelden hem / hoe dat hy hun tot hem sonde van den Casteel van Lica / ende den doot van den Reuse / en in wat perijckel dat hy was gheweest tegen de Serpentsche Beeste / ende eyndelijck alle t'ghene dat de Historie van desen propooste heeft verhaelt. Ende dit is / Heer / seyde Lerfan / de Beeste daer ick af spreke / die hy u sendt / ende ons ooc / wetende dat wy van allen tijde tot uwen dienste gestaen hebben. Godt helpe my / antwoorde de Coninck / de Ridder heeft veel voor my ghedaen / ende ick dancke hem seer van der ghedachtenisse die hy ghehadt heeft van my. Doe quam een yegelijck daer by om dat Monster te sien / het welck seer wonderlijck bevonden werde / ende alsulcx dat de Kepser van Trebisonde den Coninc Amadis badt / dat hy hem dat wilde schencken / op dat ick 't (seyde hy) doe stellen op dit portael / daer 't een yegheliick sal moghen sien nae zijn believe / ende prijsen de cracht van den ghenen die 't ombracht heeft. Ende het gheschiedde alsoo / ende men en sprack niet anders dan daer af / waer af de Princersse van Sicilien soo wel te vreden was / dat haer hoe langher hoe meer nae zijn wedercomste verlangde. Nu begonde Lisvart te ghenesen / en waren zijn wonden al gheheelt door de groote neerstichept van zijnen Chyrurgijn / also

lsoo dat hy op stonde / ende wilde ter
Missen gaen / ende vergheselschappen
en Keyser tot in de groote Kercke. Eñ
oo sy wederom quamen ginghen sy ter
afelen sitten / eñ spraken van de avon-
ueren die men dagelÿcx sach ghesch ie-
en: Ende oock van die van Niquee/
lwaer hunner veel alreede gefaelgeert
adden/ende seer qualÿck gevaren wa-
en over de proeve die sy daer af hadden
willen doen. Ende daer werde soo veel
f gesproken ende hersproken/dat Lu-
elle in den sin viel/ dat haer Lief soude
willen daer nae trachten/ om part ende
eel te hebben in de schoonheyt van de
ghene/ die alle de weerelt soo grootelÿcx
chten. Eñ van doen voorts aen hadde
y eenich mistrouwen in't ghene daer sy
e vooren t'meeste op vertrout hadde:
Maer eylacen/ dat quaet voor-teecken
ghedeegh haer daer nae tot groot ver-
driet: want het gheschiedde also als sy't
bedocht/ also ghy sult hooren in't laet-
ste van desen Boeck. Ende evenwel en
toonde sy daer af gheen ghelaet/ maer
lachte daer met ghelÿck als d'ander:
want ter selver stondt namen wel hun-
ner thien voor/ te gaẽ sien de glorie van
Niquee / ende door vyer ende vlamme
te gaen/ende eyndelÿck dat wonder te
eydighen/ soo't te eyndighen ware door
cracht van liefden/ ende getrouwelÿck
te beminnen. Ende soo sy in dien doen
waren/quam daer op de zale een Jonc-
vrouwe eerlÿck ghecleedt/ hebbende in
haren handen een costelÿcke gouden
Croone/ ende hadde hangen aen haren
hals een sweerdt van grooter weerden.
Eñ also men sach dat sy wilde spreken/
sweech een yeghelÿck stille. Alsdoen
vraechde sy/ wie dat van hun luyden de
Keyser van Trebisonde was. Jonck-
vrouwe/ antwoorde hy/ dat ben ick/
begeert ghy wat van my? Heer/ seyde
sy/ Een Vrouwe / de opperste in Lan-
den ende schoonheyt/ verstaen hebbende
de genuechte ende groote feeste die daer
ghehouden werdt in dit Hof / om der
Bruyloften wille van Me Vrouwen
uwe Dochters/ ende die willende ver-
eeren/ontbiedt u door my/ dat sy heden
niet en wil bekent zÿn van yemanden/
maer dat sy haer morgen sal vinden in
den Camp voor dit Paleys/ met eenen
van haren Ridderen/ die voorgenomen
heeft ses daghen lanck te steken teghen
alle de ghene die hun tegen hem souden
willen stellen/ met conditie/ dat de Rid-
ders die hem niet uyt den zael en wer-
pen/ hem niet en sullen mogen dwingen
om te vechten met den sweerde/ ten zy
dat sy alle beyde uyt den zael ghelicht
werden: want soo langh als hy in den
zael blÿft/ en sal hy niet ghehouden zÿn
dan tot den steken oft tournoyen. Niet
te min / soo daer yemandt bevonden
werdt die hem ter aerden werpt / ende
hy in den zael blÿft/ oft dat sy t'samen
vallen/ ende onse Ridder overwonnen
werdt met den sweerde / sal de over-
winnende Ridder gewinnen het sweert
dat ick draghe/ ende de Croone die ghy
siet / om daer met te beschencken zÿn
Meesterse ende Liefste/ tot een teecken
van der glorien die hy verkreghen sal
hebben door de gunste van harer goe-
der gratien. Ende wat aengaet den be-
vechter/ hy en begeert niet anders van
allen den genen die hy overwinnen sal/
als alleẽ dat ghy hem nae dat de Bruy-
loft gehouden sal zÿn een bede vergun-
nen wilt / tot een bekentenisse van der
eeren die hy u ghedaen sal hebben in u-
wen Hove / aldaer ghebracht hebbende
een so machtighe Vrouwe / als de gene
is die my tot u gesonden heeft/ de welc-
ke/ al of schoon haren Ridder de over-
handt hiele/ wil dat evenwel de Croone
ende het sweerdt hier binnen blÿven sal
tot een ghedenckteecken van harer vic-
torien / sonder dat die op yemandt an-
ders soude moghen versterven als op

uwe rechte Erfghenamen. Nu heb ick u aengeseyt/ Heer/ de oorsake van mijner comsten/ de welcke ick u bidde (soo die ende de conditien ende aenbiedinghe die ick u hebbe voorghedraghen u aenghenaem zijn) al t'samen te doen uptroepen in deser Stadt/ op dat sulcx gecomen zijnde ter kennissen van eenen peghelijcken/ men sien mach wie dat de schoonste Vrijster heeft. Hier af was een peghelijck verblijdt/ ende also/ dat met ghemeyne bewillinghe de Jonckvrouwe wederom gesonden werde met alsulcke antwoordt als sy begeerde/ eñ sy presen den Ridder ende de Vrouwe die voorgheslagen hadde soo aerdighen aenslach / meer streckende tot tijt-verdrijf/als om daer met te behalen nijdicheyt oft onghenuechten. Niet te min werde ick ghenoodicht hun wat achter te laten: want hier nu Amadis van Grecien versch aencomt tot Abra/dien ick eerst moet afveerdighen.

Hoe dat de Ionckvrouwe de bodinne van de Keyserinne van Babylonien Amadis van Grieckenlandt brochte tot harer Meesterse, ende van de propoosten die sy met hem hadde, meynende dat het Lisvart was.

Het seven eñ veertichste Capittel.

DEwijle dat dese dinghen gheschiedẽ te Trebisonde die ghy hebt ghehoort/ ende dat Abra op haer vertreck stonde om wederom te keeren nae Babylonien/ hadde Amadis van Grieckenlandt eñ Gradamarte/de welcke de Joncvrouwe de bodinne gheleyde nae haer Meesterse/ soo langhe ghezeylt/ dat sy op eenen Maendach seer spade quamen in de haven van Feline/ alwaer gelogeert waren de twee Princerssen van Babylonien ende van Caucase. Ende aldae[r] vernamẽ sy/hoe dat de Campslach va[n] Lisvart ende Zahara voleyndt was waer af Amadis van Grieckenland seer verwondert was/ ende noch mee[r] verblijdt/ als hy vernam dat de Princersse van Sicilien was by de Coninginne Oriane/ welcker ghedachteniss[e] dickmael wel t'meeste deel benam va[n] den sin die hy hadde tot Niquee. End[e] also dit bewegende en wiste hy niet aen wien dat hy hem houden wilde/ mae[r] so lichtveerdich ende ongestadich zijnd[e] als eenen Weerhaen/beminde hy heden d'een ende morghen d'ander / ende als[o] doen stonde Lucelle beter in't herte/ eñ Amadis behertichde haer meer als Niquee. Niet te min nam hy voor/sich niet te laten kennen van haer noch van yemandt anders/aleer hy zijn belofte volbracht/ ende Lisvart bevochten soude hebben/alsoo hy beloeft hadde/ waerom hy verwachte tot dat doncker nacht was/aleer hy Abra quam groeten: Eñ daer ghecomen zijnde ende t'hooft ontwapent hebbende/ontfingh sy hem ten eersten aensien niet voor den ghenen die Lisvart bestrijden soude/ maer voor Lisvart selve/so gelijck was d'een den anderen van aenghesicht/ sprake/ ghedaente van lichaem/ende bevallicheyt/ ende niet sonder oorsake/overmidts de nae maegschap. Ende derhalven sy gheheel beroert zijnde/ alsoo hy sich op zijn knyen leegde om haer de handẽ te kussen/ trock sy die ruydelijcker achterwaerts als sy behoorde/ ende half verbaest zijnde bleef sy langen tijdt sonder haren mondt te connen open doen oft te spreken/ ende versuchte swaerlijck: want sy meynde dat hare vyandt haer wilde om genade bidden/ ende bedocht derhalven by sich selven hoe dat sy haer daer in draghen soude/ wesende in haer de liefde ende nijdt soo wederspannich ende ghemeynsaem/ dat sy niet en wiste

wien

...ien dat sy van beydē soude plaetse ge-
...en. Maer eyndelijck overwonnē zijn-
...e van de soetherticheyt/ die t'meesten-
...eel ö geselschapt de deuchtsame Vrou-
...en/ en conde sy haer niet vermijden
...em aldus aen te sprekē. Och Lisvart/
...yde sy/ hoe luttel acht ic nu uwe voor-
...aende aenslagen/ ten aensien van t'ge-
...e dat ic sie dat ghy nu derft doen/ heb-
...ende so grootmoedigen ende oprichten
...erte/ ende alsulcke onbedachtheyt ende
...eldunckenheyt/ dat ghy sonder my te
...reesen hebt voor my derren verschij-
...en/ die meer oorsaken heb om u quaet
...e wenschē als yemant anders die daer
...eeft: maer ic mercke wel dat het spruyt
...yt den vertrouwen dat ghy hebt op u
...ygen schoonheyt/ om daer met te con-
...en temmen mijn ghemoedt/ ende dat
...alcx u te deser plaetsen ghebrocht heeft
...er dan eenige van uwen crachten/ met
...en welcken ghy ghewoon zijt de over-
...andt te ghecrijgen over de ghene daer
...ghy u teghen stelt: eñ oock in der waer-
...eyt bevinde ick my door uwe teghen-
...voordicheyt also verbreemt van t'gene
...dat my t'meestendeel by is / dat is den
...haet/ dat ick nu niet en weet wat denc-
...ken oft segghen: Want van d'een zijde
...verweckt my seer het edel bloedt van
Babylonien tot der wrakē/ ende daer-
...entegen zijn hooch ende mijnen staet
vermanen my tot barmherticheyt/ be-
merckende de ootmoedicheyt. Dit is de
oorsaeck waerom dat ick my beangst
binde/ wien van beyden dat ick d'oore
leenen sal/ Doch niet te min/ alles wel
overleght zijnde in mijn ghemoedt/ be-
hoort de ghenade voor ghestelt te wor-
den/ want daer met/ ghy te vreden zijn-
de/ sal ick ghewroken wesen/ ende mijn
hoocheyt meer ghevreest als te vooren.
Och arme Mensch als ic ben: Eylacen
wat segghe ick? Ick fale te grootelijcx/
ende t'is beter dat ic (mijnen wille we-
derstaende) doe dat ick behoore te doen/
als t'gene dat ick begeere/ volbrengende
over u de verdiende wrake van mijnen
lieven broeder Zair. Amadis verwon-
dert zijnde van te hooren alsulcke pro-
poosten/ liet haer spreken nae haer be-
geerte/ soo lange tot dat hy vernam dat
sy verdoolt was/ hem voor eenen ande-
ren aensiende. Eñ derhalven antwoor-
de hy haer soetelijck: Me Vrouwe/ ick
en bens niet die tegen u misdaen hebbe:
maer die/ die u eer is comē wrekē over
hem/ als te verwerven vergevinge oft
pardoen tot zijnen voordeel. Ende ick
verwondere my seer/ hoe dat ic alreede
twee reysen voor Lisvart ben aenghe-
sien/ ghemerckt dat ick noyt meerder
lust en hadde om te vechten tegen eeni-
gen Ridder als hem. Daerom bedenct
u/ wat u gheraden dunckt dat ick doe/
want ick en can niet lange hier ghebly-
ven. Doē quam de Jonckvrouwe daer
by die hem ghebrocht hadde/ ende seyde
tot Abra: Me Vrouwe/ doet hem eere/
soo't u belieft/ het is de gene daer af de
groote fame over de gantsche Weerelt
loopt/ de Ridder met den brandenden
sweerde/ daerom tracht daer toe om
hem beter te kennen als ghy ghedaen
hebt. Met dese woorden sloech Abra
d'oogen op de Joncvrouwe die sy noch
niet gesien en hadde/ ende bekende haer
faute: Ende om die te bedecken/ stonde
sy op van haren stoel/ ende omhalsde
Amadis van Grecien/ hem segghende:
Voorwaer Ridder/ hoe wel dat ick lut-
tel oorsaken heb om hem goet te wen-
schen/ daer voor ick u terstont aensach/
en behoort ghy daerom der Natueren
geenen ondanck te weten/ dat sy u hem
soo ghelijck ghemaeckt heeft als ick sie
dat ghy zijt: want ick verseker u/ dat ic
meyne datter geen beter Ridder en is in
de gantsche Weerelt/ wijser oft vromer
soo hy sich soo seer niet en hadde verge-
ten teghen my ende de mijne / alsoo hy
ghedaen heeft. Niet te min nae dat ick

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

verstaen hebbe/ en nae dat het gherucht gaet/ alsoo ghy hem ghelijckt nae de Nature / soo en zijt ghy oock niet minder ter wapenen/ dwelc my een hope geeft/ dat/ ghy my wrekende van den ongheliijck ende onrecht dat hy my ghedaen heeft/ uwe vermaertheyt daer door sal vermeerdert werdẽ in glorie ende eere/ derhalven zijt ghy meer als wel ghecomen. Ende stracx gewaerschout zijnde wie dat Gradamarte was / onthaelde sy hem op ghelijcke maniere: hun alle beyde seer ernstelijck biddende / dat sy wilden sitten op de stoelen die men hun gaf. Doen quam de Coninginne van Caucase daer/ die hun groote eere dede/ verstaen hebbende d'oorsaeck van hunner comsten. Watter nu af is/ nopt geen Princersse en bevandt meerder bevallichept/ oft schoonder Edellupden/ als daer Amadis en Gradamarte dochten wesen/ dwelck hun meerdere genuechten veroorsaeckte, om t'samẽ te kouten/ ende hun soo lange te onderhouden/ dat sy van d'eẽ propoost in d'ander vallende/ Abra ende sy besloten/ dat s'anderen daechs smorgens een van hunnẽ Jonckvrouwen soude gaen Lisvart ontsegghen sonder te noemen van wiens wegen/ ende dat beviel Amadis van Grecien wel/ ende hy badt hun daerom ootmoedelijck.

Hoe dat de Ionckvrouwe van Abra Lisvart ginck ontsegghen: Ende van den propoosten die Amadis ende hy hadden, aleer sy tot den strijdt quamen.

Het acht en veertichste Capittel.

DEs daechs daer nae/ alsoo de Keyser van Trebisonde des morghens upt zijnen Paleys ginck met anderen Princen/ om locht te rapen en te wandelen/ sagen sy op de groote plaetse een so heerlijcke Tente als sy opt ghesien hadden / waer onder stonden twee bedden van ghefriseert goude laken/ ende daer voor sat een Jonckvrouwe gecleedt met eenen Coninckljjcken habijt / ghecroont zijnde met een Croone verciert met peerlen en veel costelijcke ghesteenten: maer haer aengesicht was so wel bedeckt/ datmen niet en soude hebben connen oordeelen van harer schoonheyt oft leelijckheyt. Vast by haer sat een Ridder op eenen stoel / ghewapent zijnde met een root harnasch/ ghestrepen met gout en bloemen van diversche soorten/ de welcke vertoonden blijschappe ende ghenuechten/ aen zijnen hals hingh eenen schildt met ses silvere gesloten vupsten daer in staende / ondermengt met cleyne tuylkens/ ende hadde voor gheselschap vier ghewapende Ridders die by hem stonden/ hun wapenen ghedeckt zijnde met carmosijnen fluweel/ geboordt met ghelijcke devise/ ende rondtom hun eenighe Schiltknechten gecleedt in scharlaken met gelijcke bloemen: ende vast by dese Tente was een pilaer gheplant/ waer op het sweert op't hoochste stonde/ dat de Jonckvrouwe des anderen daechs den Keyser ghepresenteert hadde / ende daer rontom stondẽ ses andere Pauilloenen/ waer in dat waren veel andere Edellupden / Vrouwen ende Jonckvrouwen/ alle t'samen seer heerlijck gecleedt. En de Keyser hadde groote ghenuechten in alsulcke nieuwicheyden/ en hadde wel willen kennen die vreemde persoonen/ maer t'was hem onmoghelijck voor dier tijt. Oock quam daer ter selver tijt een Jonckvrouwe/ de welcke comende tot dẽ Keyser/ seyde hem: Heer ic come tot u van wegen de Keyserinne Abra mijn Vrouwe/ om te weten of de Campslach versekert soude wesen voor den genen/ die soude willen eenighe aenclacht doen teghen den Prince Lisvart

uwen

wen behouwdẽ Soon/ ende soo't also
oude wesen/ sal hy hem hier vinden oft
ders/ alsoo ghy dat bewillighen sult:
rotesten ende datter geen ander Rich-
ers en zijn van deser twisten/ als de
Goden/ door de hulpe der welcker hy
erhoept de overhandt te houden/ ende
at Lisvart overwonnen/eñ beschaemt
al werden. Ende hoe wel de Keyser sich
evandt door alsulcke dreyghementen
ertort te wesen/ en toonde hy nochtãs
aer af geen ghelaet/ maer antwoorde
er Jonckvrouwen/ dat hy hem daer
p soude beraden. Maer Lisvart on-
atientich eñ vol gramschappẽ zijnde/
n conde alsdoen soo veel over sich selfs
iet ghebieden/ oft hy en nam t'woort/
eggende: Jonckvrouwe/ ghy sult uwer
Meesterse boodtschappen/ dat sy haer
hadde behooren te vreden houden met
gene datter alreede gepasseert is/ ende
at ten opsien van den cleynẽ recht dat
y heeft in haren gheschil/ ick verhope/
at in plaetse van te wrekẽ haer schan-
e/ sy die verdobbelen sal/ ende van ghe-
ijcken haer vyandt/ wesende Godt een
echtveerdich Richter. Ende derhalven
soudt beter voor haer zijn/ dat sy voech-
e de goedertierenheyt tot den redenen/
als dat sy soo volherdt in haer quaet eñ
schadelijck ongemack dat sy my soeckt
aen te doen. Niet te min/ nae dien dat
sy daer in hartneckich blijft/ eñ op dat
sy my niet anders en achte als ick ben/
belove ick haer/ dat sy niet alleen en sal
hebben versekertheyt van den Camp
voor den ghenen daer sy't voor versocht
heeft/ maer oock in alle andere saken
die sy achten sal hem dienlijck te wesen:
want hoe wel dat sy arbeyt om my het
leven te doen verliesen/ so en sal ic noch-
tans niet laten om daer nae te poogen/
dat ick haer eeren ende dienen mach so
lange als ick can. Ende alsdoen keerde
hy sich nae den Keyser: Heer/ seyde hy/
ick bidde u ootmoedelijck my te willen
vergheven/ dat ick gheantwoort hebbe
sonder uwen oorlaf/ oft so ick yet voor-
ghenomen hebbe dat u beswaerlijck is/
mijn eere (die my soo nae gaet) heeft my
voor dese reyse soo doen vervorderen.
Ghy hoort wel/ Jonckvrouwe/ ant-
woorde de Keyser/ wat mijn Sone be-
loeft sal onghetwijffelt gehouden wer-
den: Daerom keert wederom tot uwe
Meesterse Abra/ eñ seght haer dat aen.
De Jonckvrouwe bedanckte hem seer
eerbiedelijck: Ende oorlof nemende van
den Keyser/ quam sy wederom tot de
Princesse/ de welcke seer verblijt was
van dier tijdinghen. Ende ghy sult we-
ten dat dese Jonckvrouwe was/ de gene
die Amadis van Griecken landt daer
ghebrocht hadde/ de welcke ten selven
stonde sich wapende met eenen swartẽ
harnasch/ soo om onbekent te zijn/ als
oock om te betuyghen zijn droefheyt.
Ende alleen verghesels chapt zijnde met
den genẽ die uyt der Stadt quam/ oor-
lof hebbende van Abra/ quam hy tot
den Keyser/ die alsdoen op de zale was
sprekende met den Coninck Amadis/
alwaer hy besien werde van eenen yege-
lijcken/ die verwondert waren niet al-
leen van zijner grootheyt eñ volmaect-
heyt/ maer oot van zijnẽ straffen ganc.
Niet verre vã deser vergaderinge was
de Princesse van Sicilien met Onolo-
rie ende Gricilerie/ de welcke siende dat
de vreemde Ridder wilde sprekẽ/ voech-
den sy haer so na daer by dat hyse sach:
Waer af hem zijn herte soo seer beroert
werde/ ende hy sich als benout vandt/
overmidts d'oude liefde die hy haer
droech/ dat hy bynae gheen ghelaet en
conde houden. Doch eyndelijck gansch
beschaemt zijnde hernam hy sich/ eñ hy
vraechde/ wie dat onder hun Lisvart
van Griecken landt was: want (seyde
hy) hoe wel dat ick hem eertijts ghesien
hebbe/ nochtans overmidts dat mijn
ooghen op een vervallen zijn/ heeft die
my

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

my in alsulcker noot ghebrocht/dat ick om harent wille de Goden selve niet en soude kennen/ soo sy in dese gheselschap waren. Doē antwoorde hem Lisvart/ dat hy't was. Wtnemende Prince/seyde doen Amadis van Grecien/ de toevallen van der Fortuynen zijn sulcx/ dat de Menschen dickmael hun bevinden meer bedwongē te wesen door verbintenissen/ als door hunnen wille/ om yet te doen/ also ick dat teghenwoordelijck by my selven bevinde/ ende waer af getuygenisse hier namaels sal geven het perijckel van mijnen voornemen: Ghemerckt dat ick maer wesende een slecht onbekent Ridder van naem ende wapenen/ hebbe derren eenen Campslach versoecken teghen den cloeckſten ende vroomsten Prince van der Weerelt: vertrouwende niet te min/dat als ick overwonnē sal wesen/de glorie van alsulcke victorie over my vercreghen van u/ my niet en sal strecken dan tot eere/ ghemerckt dat ick sal verghesel- schappen soo veel andere van meerder weerden als ick ben/ waer over ghy de overhandt gehadt hebt. Ende soo t'geluck my eenichsins mede ware/ Godt weet in wat achtinge dat ick voortaen de reste van mijnen leven soude verslijten. Ende op die hope/ wil ick houden staende/dat ghy hebt (teghen den plicht daer uwe Coninckliijcke staet u toe verbonde) veracht niet alleen de liefde daer ghy in ghehouden waert aen de Princesse van Parthen/ ende ghefaelt in de belofte die ghy haer hebt ghedaen in de tegenwoordicheyt van so veel Princen ende Heeren/ maer oock in't vergieten van den edelen bloede van dē Souldan Zair: Ende daerom ontsegh ick u/om lijf om lijf met u te strijden/op dat door u hooft oft het mijne geopenbaert werde uwe ondanckbaerheyt/ende dat ghy met uwen aenhangers seer ongerechtelijck den Prince van Babylonien hebt om den hals ghebrocht. Ende nae d
dat nae den Camp-recht my toeco
den Camp te verkiesen/ verclare ick
dat die ghehouden sal werden voor d
Paleys/ ter plaetsen alwaer ick voorh
gaende ghesien hebbe een betoover
Vrouwe/ also men seyde: Wat de re
aengaet/voorsiet daer in alsoo't u goe
duncken sal. Heer Ridder/ antwoor
Lisvart/ u beleeft spreken/ eñ eerlijc
maniere van ontsegginge die ghy teg
my ghebruyckt hebt/ en doen my m
minder achten uwen persoon/ als d
Ridderlijcke daden die ick voor sek
gheloove datter by zijn: want gemey
lijck soodanighe beleefthepden vergh
selschapt zijn met grooten ende hooch
moedighen herten. Ende nae dien ick
alsulckē achte als ghy zijt/ende dat gh
(wellicht qualijck onderricht zijnd
soudt mogen t'onrecht uwe eere hazar
deren/eñ mijn rechtveerdicheyt kren
ken/sal ick u eerst onderrichten nae d
waerheyt hoe dat de saken gelegen zijn
op dat ghy met een onrechte twist nie
en verliest/ t'gene dat u andersins lich
soude wesen (met den Ridderlijcken da
den die in u zijn) met een gherechtigh
sake te vercrijghen. Daer en is niet se
kerder/ oock en soude ick't niet willen
ontkennen/ dat de Princesse van Parthen aen my een bede versocht heeft/di
ick haer liberalijcken bewillichde/maer t'is een yeghelijck kennelijck/ dat de Menschen niet en behooren te zijn noch oock zijn verbonden om te doen oft t
eysschen meer als t'gene dat mogelijck is/overmits dat/ontbrekēde de macht/ de verbintenisse ende toeseggingh e geen plaetse en heeft. Abra versocht my ten Houwelijck/ ende ick was alreede ghebonden/ ende te dien aensien buytē mijner macht. De reste aengaende/van dē doot van haren Broeder/ waer af sy haer so seer beclaeght: By mijner eeren/ nae dien dat Zair gedaen hadde de verrade-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

aderÿe ende ſchelmerÿe/ die hy hadde ghesticht teghen mÿnen Heere den Key-er/ de Keyſerinne/ Me Vrouwen zÿn Dochters/ ende anderen/ heeft ſy meer edenen om zÿn eere te beclagen/ als de traffe die hem daer af overcomen is door de voorſichticheyt Gods/ alſoo't e vermoeden is. Doch wil ick wel be-zennen/ dat (om harent wille) ick wel wilde dat hy noch leefde/ maer hebben-de zÿn leven gheeyndicht strÿdende als en goet Ridder/ ende ſy ghecreghen de Craone ende het Keyſerdom van Ba-ylonien/ dunct my dat ſy als een wÿſe eñ vrome Princerſſe alſo ſy is/ behoor-de uyt haren ſinnen te ſtellen dit clagen ende weenen/ ende haer met redenen la-ten ghenueghen/ ſonder mÿn hooft alſo te begeeren/ om dat op te offeren der on-gherechticheyden van haren Broeder. Ende om dat waer te maken/ ſal ick arbeyden (my daer af wachtende) om d'uwe te hebben in alſulcken ghenade als ghy t'mÿne begheert. Ende tot den volbrenghen van dien/ ſoo neme ick aen ſoo d'ontſegginghe als den Camp by u my aengheboden. De wapenen ſullen weſen alſulcke/ als ghemeynlÿck ghe-bruyckt werden by den Ridders van eeren/ de ſchildt ende de lancie: ende den dach/ van heden in acht daghen/ tot u-wer verquickinge: want ick meyne dat ghy vermoeyt zÿt van den verren wech die ghy gereyſt comt. De rechtveerdige God wil weſen een bewaerder van der eeren ende recht van den geuen van ons beyden/ dien dat toecomt. Daer nae ſweech hy/ ende ginck wederom ſitten/ want hy was opghestaen om te ant-woorden den gheneu die hem beſchul-dichde. Ende deſe beleefde vertooninge werde alſo geacht by den toehoorders/ dat Amadis van Grieckenlandt ſelve wel hadde ghewilt/ dat hy eenighe eer-lÿcke middel hadde connen vinden om de beloſte te wederroepen die hy der Jonckvrouwē gedaen hadde van hem te bevechten: maer daer en was geenen raedt toe. Derhalven ſeyde hy hem: Voorwaer ghy vrome Prince/ de rede-nen van Me Vrouwe Abra eñ de uwe accorderen ſo qualÿck/ dat niemant die en ſoude connē waer maken als de vic-torie van den eenen van ons beyden/ daerom en iſt niet noodich langher den tÿdt te verſlÿten met woorden/ ende ick neme de wapenē aen ende den dach om deſen twiſt te beſlichten/ alſoo ghy dat hebt besloten. Een dinck alleen ſal ick u bidden/ dat is/ dat ghy ſoo veel wilt doen/ dat deſe Vrouwen daer teghen-woordich moghen weſen/ op dat door hun gunſte de glorie van den overwin-ner ende de ſchande van den overwon-nen vermeerdert mach werden. Ende mits dien/ ſonder zÿnē helm af te doen/ nam hy oorlof/ vertreckende met de ge-ne die hem daer hadden gebrocht: ende alſo hy paſſeerde daer Vrgaende ſtonde ſoude hy geerne die avontuere verſocht hebben/ ſoo de beloſte (die hy hadde ghe-daen aen de gene, die hem geleyden/ van niet voor te nemen voor dien ſtrÿt) hem daer af niet en hadde gheweert. Niet te min bleef hy meer dan twee uren daer ſtaen om haer te beſien/ ſoo langhe tot dat hy te ſien quam de Hiſtorie die daer geſchildert was/ van den arbeydt ende perÿckel daer Gradafilee haer in ghe-ſtelt hadde door liefde. Ende bemerc-kende by hem ſelven/ hoe vromelÿc dat die Vrouwe haren perſoon geſtelt had-de in perÿckel van der doot/ eñ de faute daer in hy tot twee reyſen toe ghevallen was/ willende gaen in de glorie van Niquee/ ſchoten hem de tranen in d'oo-ghen van grooten ſpÿt/ dwelck hy nau-welÿcx en conde verberghen te zÿner wedercomſten by Abra/ alſoo nat was zÿn aenſicht. Maer het goet gelaet dat men hem toonde ende de goede chiere die men hem dede alſoo haeſt als hy af

ghestaen was/ dede hem vergheten een deel van zijner melancolijen/ verhalende den twee Princerssen de redenen die hy en Lisvart t'samen gehadt hadden/ ende t'beslupt dat daer op ghemaeckt was/ alsoo ghy dat gehoort hebt. Derhalvé nam Zahara voor des morgens nae Trebisonde te gaen/ op dat/ oft by avontuere Lisvart overwonnen werde/ sy oock soude ontslaghen zijn vander beloften die sy hem ghedaen hadde/ ende om daer in ghenoech te doen soude sy haer aenbieden hem gehoorsaem te zijn.

Hoe dat Zahara quijtgheschouden ende ontslagen werde van Lisvart van de belofte die sy hem ghedaen hadde ten daghe als sy streden: Ende van een vremde avontuere die daer gefchiede in't Hof van den Keyser,

Het negen eñ veertichste Capittel.

Wy hebben onlancx gesprooken van dé uptroep die de Keyser dede doen/ ten versoecke van den vremdé Ridder/ de welcke presenteerde te steken teghen alle de ghene die ter banen comen souden: derhalven hunner veel sich tegen hem stelden: Maer hy gebruyckte hem so wel/ dat van den tijt af dat hy hadde begonnen/ hunner meer dan dertich eenen sprongh gesprongen hadden/ sonder dat hy opt de stegelreep verloren hadde/ niet dat men daerom liet te tournoyen/ ende andere tijt-verdrijven te ghebruycken/ die aengestelt waren tot der vereeringe van der Bruyloft van Lisvart ende Perion/ alwaer hunner veel seer groote eere ende lof behaelden. Maer hierentusschen Zahara gedachtich werdende der beloften die sy Lisvart gedaen hadde ten dage als sy overwonnen werde/ dwele was zijnen wille te volbrengen/ ende t'gene dat hy haer soude gebieden/ nam sy voor tot hem te gaen/ ende om dat te doen dede sy haer Vrouwe-cleederen aen/ in de welcke sy so schoon ende bevallijck scheen/ dat se met den ghesicht van haren ooghen alleen/ sy eer naeckt wesende overwonné soude hebben thié Mannen/ als ten vollen ghewapent zijnde eenen alleen/ hoe cloeck eñ vroom dat sy oock was. Ende dat bekenden alle de ghene diese saghen ten daghe als sy wederom tot den Keyser quam/ die alsdoen aen de venster was/ om te sien hoe dat hun de Ridders ghebruyckten die daer staken ende de lancie braken. Maer also haest als de Heeren haer sagen/ stonden sy alle t'samen op om haer te seggen dat sy wel gecomen was/ ende bysonder Lisvart/ de welcke om dat hyse sach in een soo eerlijck ende deghelijck habijt/ en conde hy sich niet versadighen van haer aen te sien/ het welcke Zahara merckende/ seyde sy hem al lachende: By uwer trouwen/ Heer Lisvart/ wat soude u het meeste duncken/ dat ick overwonnen ben door u gewapent zijnde als een Ridder/ oft dat ghy van my overwonné wert in dit Vrouwen gewaedt? Me Vrouwe/ antwoorde hy/ doen ghy de wapenen in de handt hadt hebt ghy u selven overwonnen/ also ick u t'anderen tijde ghesept hebbe: maer nu ben ick van u overwonnen/ ende dat door de groote schoonheyt ende lieflijcken ghesicht/ waer met ghy condt ghewinnen de vryheyt van alle de gene die t'gheluck hebben van u te sien. Ick ben te vreden/ seyde Zahara/ te blijven in die opinie/ nae dien dat d'uwe is/ hoe wel dat ick het contrarie dencke: Ende tot ghetuygenisse van dien ben ick hier ghecomen/ om te volbrengen de belofte die ick u ghedaen hebbe/ ende ick bidde den Keyser ende alle d'ander Princen te aenhooren t'gene dat ick voorgenomen hebbe u te verclaren in hun tegenwoordichept:

ichept: Op dat (ſy daer af ghetuyghen ijnde) niemandt in toecomenden tijde my daerom van quaden naem eñ faem en betijghe/ als dat ick mijn beloſte niet ghehouden en hadde. T'is waer/ ende ick en wilt niet ontkennen/ dat door het beſpreck dat wy t'ſamen maeckten ten tijde als wy vochten/ dat de ghene die zijn wapenē ſoude verlieſen/ ſoude voor overwonnen ghehouden werden/ ende gehoudē zijn te doen den wille van den overwinner/ ende wat daer af is ghecomen/ is u/ ghy Heeren/ al t'ſamen bekent: ende hoe luttel dat de Fortuyne my heeft willen dienē/ als te weten my te ontnemen t'gene dat in mijnen handen was/ om u dat te geven: eñ daerom en wil ick u niet weygeren de reſte van t'ghene dat ick u ſchuldich ben/ want anderſins ſoude de ſchilt die in't eerſte alſulcker Fortuynen ſoude connen toe gheſchreven werden/ comen tot mijnen meerderen achterdeel/ faelgerende in der beloſte den genen daer ic in gehouden ben. Oock en ſullen de Goden dat nemmermeer toe laten/ maer ſullen my liever den doot over ſeynden: want al en ben ick maer een Vrouwe/ ſoo weet ick nochtans wel voor ſeker/ dat de koorde oft de naghel niet ſoo nauwe en connen geſlupten die dingen daermenſe toe eygenen wilt om dat vaſt te houdē/ als de beloſte vaſt verbindt een edel gemoedt met haren inontbindelijcken bandt: Ende daerom (alſo ick verſteen hebbe) de oude Schilders malen die af alleen ghecleedt weſende met een wit linnen cleedt/ daer door te kennen ghevende haer ſuyverheyt/ de welcke niet en behoort beſoedelt te werdē met eenighe ſmette/ oft perijckel/ hoe wonderlijck ende periculeus dat oock ware. Eñ dit is de reden/ waerom dat ick my gantſchelijck ſtelle in uwen wille/ bereydt zijnde om u ghehoorſaem te zijn/ doch ſo verre als mijnen ſtaet ende eere dat toe laet. Nu dan bedenckt u/ wat ghy begeert dat ick doe. Me Vrouwe/ antwoorde Liſvart/ ick en dencke niet datter eenich Prince oft yemandt anders is/ die wel bemerckt heeft onſen ſtrijdt/ of hy en acht wel dat de victorie/ die ghy my toe ſtelt/ hercomen is van uwen wille alleen/ ende niet van mijner crachten: Want (alſo ick u dickmael hebbe gheſeyt) ghy zyt het ſelve die u overwonnen hebt/ ende niet ic. Ende derhalvē de glorie de ghy my toe ſchrijft comt wederom tot u/ eñ t'is wel redelijck datſe zy vergheſelſchapt met uwe volcomen vrijheyt/ ſonder dat ic daer af yet anders ordinere alſt u belieft. Ghy hebtſe dan/ ende gebruyckt die alſo ghy te vooren ghedaen hebt/ niet begeerende van u eenighe andere vergeldinge voor den dienſt ende weldaet die ick u gunne als alleen dat wy vrienden blijven: U verſekerende/ Me Vrouwe/ dat ick t'uwaerts mijn leven lanck niet anders en ſal weſen/ wat quaet oft onghemack dat ghy my hebt ſoecken te doen. Och Liſvart/ ſeyde de Coninginne/ ghy en zijt dan niet te vreden met een victorie/ ghy wilter twee hebben/ ende ghy ſultſe voorwaer over my hebbē/ nae dien dat ghyſe begheert: De eerſte is u ſeker/ ende ghy hebt die vromelijck vercregen door cracht van wapenen: Maer de tweede vergunne ick u vrywillich. In d'een zijt ghy een overwinner van het lichaem/ dat ghy in vrijheyt ſtelt/ ende in d'ander van den ghemoedt dat ghy vercregen hebt alleen door uwe goedertierenheyt ende eerbaerheyt/ de welcke dat alſo ghevangen heeft/ dat altijt genegen ſal zijn om u te believen. Ende in dien wille hope ick te vertrecken nae mijn Landt/ nae t'voleynden van deſen laetſten ſtrijdt/ waer in ick bemercken ſal of uwe crachten ſo wel ſullen plaetſe hebben teghen deſen vreemden Ridders alſſe teghen my ghedaen hebben/ door

t'groot gheluck dat by u is. Alsdoen werden de loon van den Richters daer gebrocht/ want sy wilde gaen nae haer Tenten/alwaer sy corts daer na quam ende vertelde alles Abra ende Amadis van Grieckenlandt/den welcken sy soo hooghelijc achte/ dat sy hem geerne tot eenen Man soude ghenomen hebben/ soo hy van sulcken stam ware / dat hy harer weerdich hadde gheweest: Maer overmidts dat onbekent was zijn Vader ende Ouders / trachte sy daer nae om zijner te vergheten soo seer alst haer moghelijck was. Oock sullen wy hun laten rusten / tot der tijdt toe dat wy middel hebben sullen om hun wederom ten voorschijn te brenghen/ om te volcynden t'ghene datter gheschiedde den Ridder die onderstaen hadde te steken teghen eenen peghelijcken/ waer in hy sich soo wel droech/dat hyder meer als twee hondert uyt dē zael worp in thien daghen / soo van groot Britanien als andere / onder den welcken nochtans niemant en was van den geslachte van den Coninck Amadis: Oock hadde hy hun dat afghebeden/segghende dat hun comste vā derwaerts over niet en was om Ridderlijcke feyten te betoonen/ maer om te vereeren hun vrienden. Nu en was noch niet bekent dese vreemde personnagie/ noch zijn Vrouwe: Derhalven de Keyser van Trebisonde hun des anderen daechs te gaste dede nooden/dwelck sy bewillichden/ eñ sy werden seer wel eñ eerlijck onthaelt. Ende nae dat sy van der tafelen op ghestaen waren / eñ van malcanderen verstropt om beter te moghen met den anderen spreken/quam daer een Vrouwe in ghecleedt in't swart / tamelijcken schoon/ verghelschapt met vijf oude Ridders ende ses Jonckvrouwen/de welcke een Casteel voorts trocken/staende op vier Leeuwē van koper/wesende thien voeten groot in't vierkant/ ende in't middē stondt de poorte waer in dat hin gh een yvooren Trompe aen een goude keten ende een rolle daer by/ daer dese woorden op gheschreven stonden:

Ten tijde als de stercke ende fraep Leeuwen d'een des anderen bloedt sullen uytstorten met hunnen scherpe clauwen/ende nae dat sy vrienden ghe worden sullen zijn: sullen door den on overwinnelijcken Ridder geopenbaer werden de secreeten van den herten/ to een getuygenisse van der waere oft val sche liefde / oordeelende eens andere wille door de handen van den glorieu sen Leeuwe/ den welcken boven al to gelaten sal werden de proebe van zijne glorien / met vermeerderinghe van zij ner droefheyt.

Dese Prophecije ghelesen zijnde van eenen peghelijcken / en werde niet min swaer als een vreemde avonture gheacht/ ende om die te beter te verstaen/ swegen sy alle t'samen/ ende de Jonckvrouwe sprack aldus: Grootmachtige Keysers/ Coninghen/ ende machtighe Princen / de Fortuyne die alle saken uytvoert nae hare believe / heeft my cloeck ghemaeckt door de groote gheleertheyt van de Goddelijcke Zirfee/ hebbende metlijden met mijner ontervinghe/ geschiedt op de deerlijckste maniere dat mogelijck is/ alsoo ick u tegenwoordelijc sal verclaren. In't Eylande van Taprobane was een Coninck ghenaemt Felides/ die soo seer beminde de Dochter van eenen anderen Coninck zijnen nae-buer ghenaemt Aliastre/dat sy niet alleen ghemeynschap en hadden t'samen van hunne vyerighe begeerten/ maer hun liefde was soo onderlinghe crachtich/ dat sy niet anders dach noch nacht en peysden als om malcanderen te behaghen/ soo langhe tot datter een Houwelijck gheschiedde tusschen hun beyden/ ende sy leefden langen tijt t'samen aleer sy kinderen conde gecrijgen/

le soo langhe tot dat Aliastre veertich jaren oudt wesende haer van my bevrucht vandt / die haer Dochter ben / ghenaemt Lucida. Ende het geschiedde dat ses Jaren daer naer mijn Moeder er siecke werde ende sterf / dwelck den Coninck mijn Vader so quelde / dat hy ock sterf ten selven daghe / ende alsoo bleef ick een Weese. Eñ ten selven tijde was te Taprobane een Magicien oft Toovenaer / van den gheschicktsten een die daer waren / den welcken bekent gheweest zijnde de groote liefde die mijn Vader ende Moeder malcanderẽ hadden ghedraghen / my seyde / dat tot een ghedachtenisse van alsulcke ghetrouwichheyt / hy hun een graf soude gheven wel dienende tot hunner grootheyt. Eñ hy verdacht dit ghebouwe / dwelck hy naemde het Casteel van de secreten / eñ dat stellende in dẽ Tempel vã de Goddinne Venus / sloot hy daer binnen de assen van den Coninck eñ Coninginne / eñ daer nae en conde men dat niet meer verroerẽ: Maer de Magicien seyde in't scheyden / dat de ghene die d'avontuere soude willen versoeckẽ / ende de secretẽ weten van binnẽ / de trompe soude blasen / ende met den geluydt van dier gaet de poorte open ende comt daer uyt een gewapent Ridder / dien men naemt den Richter van ander Mans goetheyt / daerom dat hy overwint t'zy haest oft late den genen die t'hoorn blaest / na de vromicheyt die in hem is: Maer so veel hem aengaet / hy en can niet overweldicht / oft de secreten van dẽ Casteel geopenbaert werden / als alleen door den meest geachten ende besten Ridder van der Weerelt. Ende alsoo bleef ick Erfghenaem van Taprobane / ende werde corts daer nae overvallẽ van eenẽ van mijnen ondersaten / die ongerechtelijck mijn goedt heeft beseten. Ende hy soude noch arger met my gheleeft hebben sonder de voorsichticheyt van den wijsen Toovenaer / de welcke aenmerckende mijn jonckheyt vandt middel om my te leyden by mijnen Grootvader / ende ick en was niet soo haest daer gecomen oft mijn Leydtsman sterf. Nu hebben mijn vrienden dickmael versocht om mijn verlies wederom te ghewinnen: maer de Fortuyne en heeft sulcx niet toegelaten / maer zijn daer verslagen worden / eñ hebben verloren in groot ghetal van hunnen volck / jae oock het voorleden Jaer / als de Coninginne van Argenes by gheval quam ten huyse van mijnẽ Grootvader / alwaer sy vernam de ghelegentheyt van mijnen saken / het welck haer beweechde tot alsulckẽ metlijden / dat sy my op een nacht leydde in den Tempel van Venus / alwaer dit Casteel was / dwelc sy my overleverde / my versekerende dat ick dat soude connen sleppen nae mijnen wille / ende dat ick daerom door alle de Weerelt soude soecken den Ridder dien dese avontuere toe gheeyghent is / van den welcken ick alsulck een bede soude begeeren / dat is / dat hy my soude behulpich zijn / eñ met my soude comen / om my wederom te doen gheven mijn Coninckrijck: want hy ende geen ander can mijn ongheluck remedieren. Maer sy wiste my terstont oock wel te segghen / dat ick niemant en soude t'hoorn laten blasen / oft hy en soude my eerst eenen Eedt doen / dat hy de condition die ick voor uwe Excellentien hebbe voorghestelt soude volbrenghen. Ende derhalven / nae dat ick den raedt van Zirfee verstaen hadde / nam ick dit Casteel / eñ keerde wederom ten huyse van mijnen Grootvader / die my dese geselschap gaf die ghy siet / ende ick hebbe begonnen te soecken in dit rouwcleedt / ende hebbe sedert veel vreemde Landen doorreyst / tot in groot Britannien toe / alwaer ick hebbe ghehoort van deser vergaderingen / ende ben herwaerts ghecomen / hopende dat niet en

soude connen falen / oft onder soo veel treffelijcke Luyden ende goede Ridders en soude yemandt wesen die sich soude willen hazarderen om my bystandt te doen. Daerom ghy Heeren/bidde ick u om de eere van den onsterflijcken Goden / dat ghy met my medelijden hebbende / doet blijcken door uwe cloeckheyt t'ghene daer toe u verblindt de reden / de vromicheyt/ het recht/ ende de commernisse van een arme Coninginne schandelijcken onterft. Daer nae sweech sy.

Hoe dat de Ridder, die aengenomen hadde t'steeckspel, bekent werde, eñ oock de ghene die hy gheleyde: Ende van der proeven die hy dede, om te gaen in't Casteel van de secreten.

Het vijftichste Capittel.

NA dat de Jonckvrouwe haer reden voleyndt hadde/waren sy alle t'samen die daer tegenwoordich warẽ seer verwondert van alsulker nieuwicheyt/eñ noch begeerlijcker om de uytcomste van dier avontueren te sien. Daerom antwoorde haer de Keyser: Ick verseker u/ Me Vrouwe / dat ick noyt vreemder sake ghehoort en hebbe/ende die my meer beweechde tot metlijden. Dese weldaedt is hier/dat soo door cloeckheyt eñ Ridderlijcke daden d'onghelijck dat men u ghedaen heeft moet verbetert werden/ hope ick dat ghy niet van hier en sult scheyden/ oft ghy en sult gheholpen wesen/waer af ick my geluckich soude achten/so om de eere die my daer af comen soude/als oock dat in mijn Hof alsulck een Princesse ghecomen is. Ick versekere u/ Heer/ seyde Lucida/ dat ick ooc op alsulcke hope hier gecomen ben. Nu was daer teghenwoordich de vreemde Ridder/daer af hier vooren ghesproken is/eñ hy hadde noch zijn Wapenen ae t'lijf/ dewijle dat Lucida dese vertoo nighe dede/derhalven vervorderde h hem / ende seyde tot den Keyser: Heer ick en sie hier niemant die so ghereet i als ick om dese proeve te beginnen / be lievet u daer af het tijt-verdrijf te hebben? Ick bids u/antwoorde de Keyser Met desen woorden quamen de Vrouwen naerder by/ ende de Ridder nan de Trompe/ die hy blies / met een so soeten gheluydt alst moghelijck was Doen verschenẽ in't Casteel twee brandende tortsen/ ghevende alsulcke claerheyt daer rondtom/ ghelijck als of d Sonne selve daer in ghecomen ware, ende daer over quam een so grooten gheluydt ende gheclanck van Trompetter ende Schalmeyen/dat van der beving de Poorte open ghinck/ ende daer up quam een Ridder groot van statueren, gewapent met een groen harnasch me cleyne goude Croonen/ende eer en schil van gelijcken/ende rondt daerom stonden gheschreven:

Ghy Rechters groot in goedicheyt,
Ghy steeckt u selven in groot leyt.

Maer nauwelijcx en hadde hy synen voet gheset buyten de Poorte / oft sy en sloot/ ende die twee Ridders begonden ter handt te comen / ende malcanderen te bestrijcken metten sweerde/met harden ende wonderlijcken gevecht/ waer in sy volherden meer dan ses uren lanc/ sonder datmen conde mercken wie dat eenich voordeel hadde. Niet te min begonde de vreemde Ridder eyndelijc also te verflauwen / dat hy daer henen viel als doot: Twelck die vanden Casteel siende/track hem straex den helm af/eñ hem latende ontwapent van hoofde/ ginck hy wederom van daer hy ghecomen was/want ter selver stonde werde de poorte wederom geopent om hem te ontfanghen/daer nae sloot sy wederom ghelijck van te vooren/ ende de Trompetters

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

-etters hielen op van blasen / de welcke -t daer toe hadden gheblasen. Doen -inck de Keyser ende d'ander naerder/ -n te sien of de Ridder dier ter aerden -ch doot was oft niet / ende hy werde -an hun allen ghekent voor Lucencio/ -e hem oprichte also ghesont wesende/ -s of hy dien dach niet en hadde gear- -ydt gehadt. Twelck de Jonckvrou- -e siende/ die hy mede gebrocht hadde/ -de sy een lampers van haren aenghe- -cht/ daer sy haer altijt mede bedeckt -adde/ eñ sy werde oock stracx gekent/ -ant het was de schoone Ariane/ de -efste ende vriendinne van Lucencio: -de sy werden alle beyde soo wel ont- -aelt/ dat de blijschap over al vermeer- -erde. Eñ overmidts dat alreede spade -as / werde de reste van der proeven -an den Casteel uytghestelt tot des an- deren daechs/ ende Lucencio ende zijn Vrijster keerdë wederom in hun Tenten: ende hy was so t'onvreden/ dat hy gefaelt hadde in zijn voornemen/ dat hy wel hadde willen doot wesen: Maer hy en wast niet alleen/ want hunner meer dan twintich des anderen daechs hun noch qualijcker ghebruyckten/ also dat hy daer meer eeren behaelde als hy meynde. Eñ men soude noch s'daechs dae nae hebben volherdt in der proeven te doen: maer Lisvart ende Amadis van Grieckenlandt moesten strijden/ waerom sy d'een uytstelden om d'ander te vorderen/ ende Lisvart wakede alle den nacht in de Capelle / daer nae des morghens biechte hy hem/ ende nae dat hy devotelijcken Misse gehoort hadde / nam hy de wapenen ende wapende sich.

Hoe dat Lisvart ende Amadis van Grieckenlandt, soo langhe ghevochten -ebbende d'een teghen den anderen, dat sy in doots noot waren, malcande- -en werden kennende voor Vader ende Sone, ende de betooveringhe van Vrgande nam een eynde, ende Alquif verclaerde de Prophecijen, voorgheleyt langhen tijdt te vooren op dese daedt.

Het eenenvijftichste Capittel.

Nauwe-

NAuwelÿcx en hadde Phebus begonnen zÿn Peerden in te spannen/ om dit groot rondt ghebouw te verlichten/ eñ te drooghen de bloeyende beemden/ noch nat wesende van den tranen des witten morghenstonts / als de Prince Lisvart volwapent was / ende van ghelÿcken de uytnemende Amadis van Griecken-landt/de welcke te Peerde sittende/ende ghereedt zÿnde om te treden in't ver-soecken van hunne Ridderlÿcke daden/ werde eerst ter banen ghebrocht Lis-vart / door den machtighen Coninck Amadis van Gaule zÿn Grootvader/ die hem zÿn lancie droech/ eñ de schoo-ne Gradafilee den schilt/waer in sy ge-schildert stonde op d'een zÿde ende Za-hara op d'ander / ende alle beyde geheel ghewapent zÿnde uytgenomen t'hooft houdende in hunnen handen een croone van Laurier / tot een teecken van vic-torie: Daer nae quam de Keyser van Constantinopolen zÿn Vader/ die hem den helm op't hooft sette/eñ hem Gode bevelende eñ zÿner cloeckheyt van wa-penen ende grootmoedicheyt van zÿnen herte/verwachten sy dat zÿn vyandt in den Camp soude comen: eñ daer quam stracx een Jonckvrouwe de welcke ginck tot Lisvart/ende seyde hem: De cloecke eñ vrome Ridder/ daer ghy met te doen hebt/ ontbiedt u door my/ dat hy ver-kiest voor eenẽ Richter van zÿnent we-ghen den Coninck van groot Britan-nien/u biddende dat ghy hẽ van uwent wegen niet en wilt weygeren aen te ne-men/ wesende soodanich ende so edelen Prince/dat hy geenen en kent die weer-diger is tot alsulcken last/soo't hem ge-lieft dien aen te nemen. Jonckvrouwe antwoorde Lisvart/seght hem/dat ick hem daerom ootmoedelÿck sal bidden: maer dat ic hem ooc bidde/ dat hy daer by neme de Coninginne Zahara/ ende dat hy soo veel doe dat sy dien arbeydt aenneme om mÿnent wille. Eñ de Co-ninc Amadis was tegenwoordich al de Jonckvrouwe van Abra dese bood schap dede/ ende terstont begonde hy vermoedẽ/dat (sonder twÿffel) de Rid der die van Abra wegen soude strÿde was Amadis van Grieckenlandt: der halven seyde hy / Jonckvrouwe mÿ vriendinne/ ghy sult den Ridder die hier ghesonden heeft seggen/dat hy w reden heeft om Amadis vercorẽ te hel ben tot eenen Richter/ gemerckt dat h hem so na is/ dat hy de partÿe sal hou den also ick meyne. Ende dat seyde hy op dat hy hem soude te verstaen geve dat hy wel wiste dat hy die sich will bedeckt houden Amadis hiet. Doe keerde de Jonckvrouwe wederom o die antwoorde te boodtschappen a Amadis van Grieckenlandt / die w dochte waerom dat de Coninck Ama dis hem dat ontbode. Niet te min toonde hy geen ghelaet daer af/ eñ seyd tot Zahara: Me Vrouwe/nae diẽ d Lisvart u versoeckt tot also eerlÿcke sake/soo bidde ick u/ dat ghy hem en my oock soo veel eeren wilt doen/om wesen een van onsen Richteren met de Coninck Amadis: dwelc sy hem geer bewillichde. Derhalven Amadis va Grieckenlandt sittende te Peerde/reed recht ter plaetsen daer de Camp gheo dineert was / alwaer hy in quam gh wapent zÿnde met eẽ bruyn harnasc ende Gradamarte (vermomt zÿnd droech zÿn lancie/ ende Abra den schi die swart was sonder ander coleur o devise. Maer soo haest als hy om gh reden ende de plaetse gheeert hadde/al dat de maniere was/nae dat Abra hem bevolen hadde zÿn eere/ haer recht end gheschil/ginck sy uyt de rinbane op ee stellagie die voor haer ghemaeckt wa ende daer naeby sach Amadis de Pri cersse van Sicilië: waer af ontsteken met een stercke liefde/ begonde hy pr

pelÿc

elijck te segghen: Och liefde/ doet ten eenichsten bystandt uwen ondersaet/ aer nae geeft hem de verlichtinge dier y weerdich is. Ende binnen middeler ijt en conde Zahara haer niet versadighen in't aenschouwen van Lisvarts child/ daer sy sach datse ghe schildert tonde/ d'welck d'oorsaeck was dat sy ot hem ginghe: Heer Lisvart/ seyde sy/ e Vrouwen die u vergheselschappen/ ñ die ghy aen den hals draeght/ sullen t heden soo goede bewaersterssen zijn/ at nae mijn goetduncken ghy niet en ult de overhant houdê van desen laetten aenslach/ also ghy van den anderen ghedaen hebt/ dies sy hun ondernomen hebben: hem daer met willende te kennen gheven de gunste die hy van haer ende van Gradasilee ghenoten hadde. Ende soo hy haer meynde te antwoorden/ sach hy dat zijn vyandt ghereedt was om zijnen rin te maken eñ op hem te loopen/ waerom hy t'vijser van zijnê helm sloot/ eñ quamen die vrome Ridders met vollen rin op malcanderen so ruydelijck geloopen/ dat vliegende hun lancien in stucken/ sy d'een den anderen raecktê lichaem met lichaem eñ hooft met hooft/ met alsulcken ghewelt/ dat d'een aen d'een zijde ende d'ander aen d'ander zijde sich onder zijn Peert vonde/ wesende in't meeste perijckel vander weerelt om den hals te breken/ ende de toesienders meynden dat het geschiedt was/ tot der tijdt toe dat sy hun saghen opstaen ende de handen aen de sweerdê slaen/ beginnende tusschen hun een soo wreeden ende schrickelijcken ghevecht/ dat in cortê tijde de plaetse bedect was met stucken van platen ende ringhen/ ende te sommighe plaetsen met hunnen pueren bloede/ ende niet te min hoe sy't langher herden hoe hun sterckte ende t'ghemoedt meerder werde/ ende sy boden malcanderen also t'hooft meer als vier uren lanck/ dat men niet en wiste wie dat onder ligghen oft d'overhandt hebben soude: d'welck groot naedenckê gaf den toesienders/ dat het eynde van den eenen soude wesen het voleyndê des anders: want sy waren also ghequetst/ ende hun schilden ende harnaschen also ghebroken/ verhackelt ende ontnagelt/ dat het meestendeel van alsulcke wapenen hun niet en diende dan tot beletsel/ waer af Oriane/ Onolorie/ eñ d'ander Vrouwen verweckt zijnde tot droefheyt ende compassie/ ginghen uyt hunnen vensteren/ niet langher connende verdraghen in hunnen herten die dinghen/ die hun soo nae gingen. Alsdoê voeghde sich de Coninck Amadis tot de Conin-ginne Zahara/ eñ hy vraechde wat haer daer af dochte. Wat? Heer/ antwoorde sy/ na uwen goetduncken/ en heeft Lisvart geen schoenen tot zijnen voetê gebonden? Ick sweere u by Godt/ dat ick niet en dochte mijn leven lanck te sien eenen soo harden strijdt tusschen twee Ridders/ sonder eenich voordeel te sien meer by den eenê als den anderê: daerom vreese ic seer het perijckel van hunner beyder doot/ d'welck zijn sal (belove ick u) een seer groote schade. Ende also sy in desen doen waren/ ghenaeckte de seste ure dat hun ghevecht geduert hadde: eñ sy bevonden sich beyde soo trachteloos/ dat sy niet en verwachtê als het punct om hun Zielen te gheven/ niet sonder harde eñ wreede wrake van den overblijvenden/ want sy trachten alle beyde nae de victorie: ende om die te vercrijghen/ begonnen sy wederom beter als sy opt gedaen hadden malcanderen te slaen/ met alsulcken verlies van hunnen bloede/ dat sich een yeghelijck verwonderde/ hoe dat soo veel uyt hunnen lichamen conde loopen/ ghemerckt dat de plaetse also bebloedt was/ gelijck als of daer twee wilde Swijnen van den Jagers ontdaen waren. Eñ nochtans hoe wel dat hun wondê seer groot wa-

ren/ hun wapenen beschadicht/ eñ hun schilden in stucken gheslaghen/ soo en was daer nochtans niet dat hun soo hinderlijck was als de hitte van den daghe/ ende de Sonne die hun t'elcken in t'vijsere scheen/ waer af bynae vuyté den aessem zijnde sy ghenoodicht werden hun achterwaerts te trecken: roepende tot bystandt in hunnen herten/ d'een de heylighe Marie/ ende d'ander Juppiter ende Mars: niet dat sy opt ghesprecck t'samen hadden. Maer corts daer nae hun hoofden om leege slaende schoten sy malcanderen toe/ eñ grepen d'een den anderé in den arm/ poogende met worstelen malcanderen ter aerden te werpen: dwelck hun onmoghelijck was. Maer wederom keerende tot hunnen eersten wapenen/ verlieten sy d'een den anderen/ soo verkrenckt ende vermoyt/ dat sy gedwongen werden wat te rusten/ aleer sy eenen nieuwē aenval deden. Maer het werde binnen middeler tijdt soo doncker nacht/ dat sy malcanderen niet meer en conden ghesien/ als door het schimmeren van der vyer/ dat daer quam uyt de tooverije van Vrgande. Dwelck de Richters merckende/ ginghen sy by hun om hun meyninghe te weten: Ende sy en lieten niet hun te vertoonen/ dat sy alle beyde hun soo wel ghebruyckt hadden dat de eene soo wel als d'ander daer eere behaelt hadde. Niet te min wesende hartneckigher als oude Muylezels/ ende verhitst zijnde tot hunnen verderf/ ghelijck als twee stercke Herten gheduerende hunne hitte/ baden sy dat men hun soude brenghen fackelen ende tortsen/ dwelck ghedaen werde/ met groot leedtwesen van allen den toesienders. Ende alsdoen begonden sy wederom om t'beste/ ende so straffelijck/ dat Abra selve (met de tranen in d'oogē) haer niet en conde wachten van binnen monts te seggen: voorwaer ick mercke wel/ dat ick nu sal gebroken werden over den ghenen d
ick hate/ ende volcomelijcker lief heb
als yemanden die daer leeft: Doch
hy sterft/ sal ick hem wel haest ghe
schap gaen houden/ ende hem gaen so
ken al ware hy in't diepste van den
grondt: maer soo hy't oock ontcon
ist een seker sake dat ick nemmerm
bly herte en sal hebbē. Dit is d'oorsa
waerom dat ic achte/ dat mijn toesch
kinge my ellendich wilt maken so vo
den tijdt als daer nae. Ende ter and
zijden onderhiel Zahara den Conin
Amadis/ ende seyde: Heer/ by mijn
trouwen/ ick vreese seer d'uytcomst va
desen strijdt/ want t'is meer als d
thien urē dat sy't gaende ghehoudē he
ben. Oft den Goden ghelief de/ dat
mijner machten ware hun te scheyde
Dit hoorde Lisvart wel/ wien t'her
te dier oorsaken alsoo ontstack/ dat h
zijn sweert met twee handen nement
zijnen vyandt met alsulcken ghewelt
sloech/ dat hy hem t'hooft soude ghecl
ven hebben/ soo hy den slach met de
schildt niet ontset en hadde: Doch wa
die slach sulcx/ dat hy in stucken snij
dende alles wat daer was tot dē ijsere
beeckenneel toe/ Amadis van Grieke
genoodicht werde op zijn knyen te ga
sitten/ eñ zijn rechte handt uyt te steke
om daer op te steunē. Maer hy en blee
Lisvart dat niet lange schuldich: wan
opstaende betaelde hy hem dat also/ da
het vyer hem uyt den ooghen spranck,
ende bynae om verre ghevallen was
Oock hadde hy den dootslach ghehad
onghetwijffelt/ soo den helm van Diamant niet so wel den slach en hadde wederstaen/ dat het sweerdt in twee stucken spranck. Ende evenwel was d'een soo wel verbast als d'ander: want Amadis en hadde niet meer daer hy zijnē vyandt mede soude hebben connen beschadighen/ ende Lisvart sonder helm/ waer af de banden ghebroken waren/

ende

de hy was hem van den hoofde ghe-
allen. Ende nochtans liet hy sich voor
aen dat hy eenich voordeel hadde/ der-
alven seyde hy: Ridder/ nae dien dat
hy zijt buyten allen middel om my
eer te connen beschadighen / duncket
ly goet/ dat ghy u overwonnen geeft/
t andersins is u leven in groot perijc-
el/ en bynae in mijnen handen: Maer
y maeckte den dooven/ en en antwoor-
e niet een woordt / maer ginck allens-
ens achterwaerts/ soo langhe tot dat
y soo nae by Urgande quam/ dat hy
erdt siende het sweerdt dat dweers
oor haer lijf stack / en sonder t'ontsien
per oft vlamme t'welc daer om was/
ack hy zijnen arm so rasch uyt dat hy't
reegh/ ende doen gheschiedde daer een
er groot wonder/ want die Tooverije
am doen een eynde/ ende die vlamme
erhief haer tot der locht toe/ alwaer sy
erdwijnde/ ende Urgande werde be-
rijdt van den lijden dat sy soo langhen
jt verdraghen hadde. Waer op Ama-
is van Griecken lant luttel acht nam:
aer keerde zijn hooft nae Lisvart/
ie t'hooft ontwapent was/ en dreych-
e hem met der doot. En also hy zijnen
rm op hief om hem om te brenghen/
uam Urgande seer wel te tijde achter
em/ ende sy belette den slach/ roepende:
Och Heer Amadis/ wilt ghy soo onge-
adelijck forceren den gene die u voort
hebrocht heeft/ wiens Sone dat ghy
ijt? Godt en wilt niet ghehenghen dat
lck ongeluck gheschiede. Laet dan af:
vant uwe belofte is volbracht/ ende
ghene daer ghy u in verbonden hebt
en de gene die u hier heeft doen comen
lwaer ghy behaelt hebt de meeste eere
nde gheluck/ dat ghy (wellicht) oyt ge-
adt hebt. Ende so sy dese woorden ge-
proken hadde/ ghevoelde hy alsulcken
ijne ter plaetsen daer hy dat litteecken
an den natuerlijcken sweerde hadde/
at hem eygentlijck docht dat in bran-

dende vyer verandert was. Ende daer quam straex een so doncker wolcke af/ dat sy onder hun drijen beschaduwet waren: maer sy verlichten terts daer nae/ ende sy bevonden sich onder vierentwintich Jonckvrouwen ghecleedt in goude laken/ spelende met soeten gelupt op verscheyde Instrumenten/ ende in't midden van hun was den ouden Man Alquif/ hebbende in zijn handt een glase flessche/ waer met hy so hardt sloech op Amadis helm/ dat hyse brack/ en t'water datter in was werde vergoten over zijn gantsch lijf/ also dat den brandt die hem ghequelt hadde ghebluscht werde. En hy werde doen indachtich des geens dat hy t'anderen tijde ghelesen hadde aen de Colomne in't onbewoont Eylandt/ het welck bemerckende/ ende oock de proposten die hem Urgande hiel / van de bekentenisse van zijnen Vader/ daer hy so begeerlijck toe was/ leyde hy hem op beyde zijn knyen/ ende hem willende de voeten kussen/ begonde hy te segghen: Ick bidde u ootmoedelijck/ Heer/ my te willen vergeven den overlast die ick u ghedaen hebbe: want ick sweere u by mijner trouwen / dat wel onwetende gheschiedt is. Ende soo de Vader daer af verblijdt was/ de Sone en was niet min verheucht: Oock hielen sy malcanderen langen tijdt in den armen/ sonder dat d'een oft d'ander een eenich woordt conde spreken: soo langhe tot dat de tijdinge quam tot den Vrouwen/ de welcke hun groote droefheyt in meerdere blijschap veranderde/ ende bysonder by Onoloria/ de welcke sach dat haer Lief bevrijdt was / ende haren Soon ghevonden: en soo Lucelle hem werdt kennende/ soude men qualijck connen uytspreken wat sy in haren herte bedocht: Oock en ist niet noodich dat wy den tijt daer met verslijten. Het zy u ghenoech/ dat de vrome Coninck Amadis ende de oude Keyser boven maten daer in ver-

hencht waren/ ende te dier oorsakẽ van
de stellagie ginghen/ om hun alle beyde
te gaen om halsen: Maer wel wetende
hoe dat sy ghewont waren/ en bleven sy
daer niet lange/ maer stelde ordre dat
sy nae t'Paleys geleydt souden werden/
daermense ontwapende ende hun quet=
suren visiteerde. Ende binnen dien tijde
quelde Abra sich gantsch seer/ overluyde
roepende/ dat haer Ridder haer onghe=
lijck dede/ jae een schelms stuck/ want
hy niet en behoorde noch en vermocht
den strijdt te verlaten/ sonder haer te
leveren t'hooft van haren vyandt oft
zijn eygen: Het welcke ondersocht wer=
de by den Richters/ seggende Vrgande
voor Amadis van Grecien/ dat hy al=
tijt voorbehouden hadde den strijdt te=
ghen zijnen Vader/ also de gene die hem
hadde ghebrocht ghetuygen souden: ende
derhalven werde sy terstont ontboden/
ende sy bekende/ dat in der waerheyt
Amadis van Grieckenlandt haer ghe=
looft hadde alsulc hooft als sy van hem
soude begeeren/ uytgenomen zijns Va=
ders hooft: Dwelck d'oorsaeck was
dat men hem vry sprack. Ende Abra
was soo mistroostich ẽ vol verdriets/
dat sonder Zahara die haer vertrooste
ende somtijts straffe/ sy haer in de Zee
soude ghewrorpen hebben. Nu en hadde
sich Gradamarte noch niet gheopen=
baert: maer siende de saken in so goeden
doen/ quam hy den Keyser ende d'ander
grooten/ van den welcken hy seer eerlijc
onthaelt werde/ ende noch met beteren
herte van zijner Susteren Gradafilee.
Also werde dien dach over gebrocht tot
smorghens toe/ dat de twee ghequetste
Ridders/ versekert wesende van allen
perijckel/ Alquif quam eyschẽ t'sweert
ende de schee beschreven met letteren/
dat Lisvart t'anderen tijde gewonnen
hadde/ dwelck men hem gaf. Ẽ alsoo
hy't in de hant hadde/ badt hy Amadis
van Grieckenlant/ dat hy wilde toonen
t'gene dat hy voor de borst hadde/ end
hy mede ghebooren was: dwelck hy be
willichde/ ẽ t'werde terstont ontdeck
Doen werden de letteren ẽ caratere
die daer op stonden/ ẽ tot daer toe on
kenbaer gheweest waren/ ghekent/ in
houdende op d'een ende het ander de
woorden: Amadis van Grieckenland
de Sone van Lisvart van Grecien/ e
van der Princesse Onolorie: waer a
een yegheijck seer verwondert was
Voorwaer/ Mijn Heeren/ seyde Alquif
de secreten van der Fortuynen gheord
neert by den Almoghenden Godt/ doo
de influentie van den Sterren ẽ Pla
neten/ zijn groot ende wonderbaer/ ja
onvermijdelijc anders dan door zijne
goeden wille. Ende om te betoonen da
also is/ waer is de gene die soude conn
doen wassen ẽ minderen de Zee/ also
dat is te vooren gheordineert: oft soud
willen gebieden den Hemelschen licha
men/ ende hun beletten hun licht end
werckinghe? Voorwaer niemandt an
ders als de Heere/ die hun stelt Wetter
ende bevelen/ den welcken sy ende all
dingen onderworpen zijn. Derhalve
de gene die wijs is/ sich daer toe sal stel
len/ om alles van hem t'ontfangen da
hy hem over seynden sal/ sonder tegen=
segghen oft murmuratie/ wesende d
sommighe geroepen tot d'een Vocati
oft beroepinghe/ ende d'ander tot een
ander. Wat my aengaet/ ick wil we
dat ghy weet/ dat ick over langen tijd
voorsien ende voorseyt hadde d'onghe=
luck datter te geschieden stonde tusschẽ
den Vader ende den Sone/ ende om u
daer af te waerschouwẽ hadde ick mijn
Huysvrouwe Vrgande tot u gesonden.
Maer Zirfee de Coninginne van Ar=
genes (door haer groote wijsheyt) ver=
nam mijn voornemen/ ende betooverde
haer also/ ghelijck ghy hebt connen sien
tot gisteren toe. Waer af ick (ghedue=
rende den tijdt van haren onghemack)

gehadt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

gehadt hebbe soo grooten verdriet ende melancolije/dat mijnen droeven ouderdom daer door veel verargert is voorwaer. Nu heeft het den goeden Godt belieft harer ende mijner ghenadich te zijn/ende door zijn gehenginghe ben ick soo recht te pas gecomen/ dat Amadis van Grecien/ die andersins soude verbrandt ende vernielt zijn geweest/ door de hitte die hy creegh in't natuerlijck sweerdt/so haest als hem bekent werde dat hy Lisvarts sone was / sonder het remedie dat ick hem brocht in de viole die op zijnen helm in stucken gheslagen is/ende door de cracht van den water wesende t'vyer uytghebluscht/ zijn de Caracteren(die tot noch toe onbekent waren)eenen yeghelijcken kennelijck ghewordeu. Nae dien dan dat Godt my heeft toe gelaten eenige kennisse te hebben van den toecomenden dinghen/wil ick u noch verclarē sekere Prophecijen/ waer af de sommige alreede gheschiedt zijn/ende d'ander niet. D'eerste is/van de Croone die Onolorie ghewan/waer op alsulcke letteren ghesteken waren:

Ten tijde als de uyterste sweerden by een ghevoeght sullen wesen/ende de letteren daer af ghelesen / sal de verloren vruechde wederom vercregen werden.

Nu siet/ ick bids u / hoe dat Medee wel twee duysent Jaren te vooren ghesegt hadde/ t'gene dat men nu heeft sien gheschieden/ ende volbracht te werden. De tweede is dese/die mijn Huysvrouwe te kennen gaf den Ridder met den brandenden sweerde/ teghenwoordich ghenaemt Amadis van Grieckenlandt: vermanende onder anderen/ dat haer borst soude ghequetst werden door het wreedt sweerdt/eñ dat de gene die haer dat soude uyt trecken soo grooten pijne in zijn eyghen soude crijgen datter noyt dierghelijcken en was/ ende dat te dien tijde (daer toe ghecomen zijnde om sich te verdrijven) de oorsake van zijner eerster voorcomstē soude wederom in zijnen eersten staet gestelt werdē door haren eersten gast: T'welck gisteren gheschiedt is ongetwijffelt: Wesende ghy/ Heer Amadis/bekent voor eenen Sone van uwen Vader/ende ghy ende hy in't meeste perijckel van der weerelt/ ende Vrgande verlost. De derde was/doen Zirfee haer betooverde/de welcke ic u in de ghedachtenisse wil brenghen / op dat ghy beter daer op acht neemt.

Ten tijde(seyde de Prophecije)dat de sterckste Leeuwe d'een des anderen vleesch sal schueren/ door de cloeckheyt van hunnen ontammelijcken herten/ de Vader van de schoonste Leeuw/wesende in den punct om zijn leven te verliesen/sullen dese tooveringhen eynden/ ende om te beletten den doot van dien diese seer by sal wesen/ sullen hun twee Leeuwen openbaren ten dien tijde alsmense bynae voor verloren sal houden voor de ghene diense wederom gegeven sullen werden / betoonende de letteren van den brandenden sweerde de woonstede van den eersten hercomen des cloeckxsten Leeuws.

Nu bemerckt/ick bids u/ oft dese laetste niet over een en comt met der voorgaende: Ende of de gene die ghy/ Heer Amadis van Grecien/gelesen hebt (soo het u ghedenckt) in't onbewoont Eylandt/niet in en hiel dese woorden:

In toecomenden tijde/ als de onbekende Leeuw doorwandelen sal het Serpentsche bosch/ met der vreesen vā hunnen schrickelijcken schuyffelingen/ ghepasseert zijnde het vreeselijck hol/sal het pijnlijck sweerdt wech nemen uyt der wreeder borsten / t'selve uytstreckende sal hy gemorselt werdē in de glorie van den ghenen die ghequetst heeft/ eñ in't leven van den gequetsten. Ende te dier reysen sal noch de cracht ende ghe schicktheyt van den Leeuw onbekent blijvē/met een glorieus eynde eñ begin/

en de brandende letteren sullen ghelesen werden/ ende daer in gheopenbaert het verlies van der schrickelijcker Beesten door de Magicieuse tonghe in vrijhept ghestelt / door het upttrecken van den glorieusen sweerde / ende alsdan sullen de tooveringhen van Zirfee de Coninginne van Argenes sich vertoonen/ tot bevorderinghe van zijnen Conincklijcken bloedt/ ende profijt van de onterfde Princersse.

Bemerckt dan hier upt/ oft niet al gheschiedt en is also voorsept was: uptgenomen de laetste Clausule/ dwelc alleen aengaet de Coninginne die prophetiseerde/ ende haer Dochter/ die sp naemt een onterfde Princersse: maer binnen corten dagen sal dat volbracht wordē. Dwelck u wel behoort te verwercken om de ghene te eeren/ die de toecomende dingen also weten te vooren te segghen/ die gheensins vermijdelijck zijn/ als alleen door de macht van den Beschicker aller dinghen. Ende dit zy u ghenoech voor desen tijdt: op een ander tijdt sullen wp van de meer-rest spreken: want onse saken souden wel mogen (door het langh toe hooren) oft verdrietich werdē/ oft ontslapē. By Godt/ antwoorde de Coninck Amadis/ mp en heeft nopt pet min verdrotē/ eñ ick weets u grooten danck Heer Alquif/ dat ghy ons so veel gheleert hebt. Ende t'was de tijdt van den Noenmael: derhalven sp alle t'samē den twee siecken goedē dach sepden/ ende ginghen eten/ overbrenghende de rest van den daghe met alle ghenuechten.

Hoe dat de Keyserinne van Roome Esclariane ten Houwelijck gegheven werde Florestan den sone van den Coninck van Sardinien: Ende van den propoosten die Amadis vā Griecken-landt met Lucelle hadde, ende daer nae met Zahara.

Het twee eñ vijftichste Capittel.

GHy hebt ghehoort t'anderen tijde/ wat eerlijcke vrientschap dat Florestan gebruyckte tegē de Princersse Esclariane/ die hy den Zeeroovers ontnam/ eñ hoe dat sp onlancx in't Hof ghecomen zijn: Nu resteert daer u te verclarē/ wat dat hun geschiedde nae hun aencomst/ ende nae dat sp eenighe dagen te Trebisonde gheweest waren. Dese Princersse was seer wijs ende soo wel beraden (nae haren ouderdom) als men soude moghen bedencken/ ende achte haer also verbonden aen haren Florestan/ dat/ om te voldoen t'ghene dat sp hem beloeft hadde/ ten sekeren daghe (also Lisvart ende Amadis van Grecien begonnen te ghenesen) wesende de Princen ende Heeren in hun camer/ onderhoudende de Vrouwen ende Jonckvrouwen/ sp op stonde onder hun/ ende den Coninck Amadis aenspreekende / sepde: Mijn Heer/ ick bidde u te willen in't goet nemen t'gene dat ick voorgenomen hebbe u te kennen te gheven in de teghenwoordichept van den Keyser/ ende dese heerlijcke gheselschap/ nae dien dat te propoost comt. Ick gheloove dat wepnige van u/ uptnemende Prince/ onbekent is de wreede doot van den Keyser van Roomen Arquisil / ende van zijnen sone den Prince Dinerpie/ ter welcker oorsakē de Keyserlijcke Croone mp met recht toecomt: Ende niet te min de Fortupne niet vernueght zijnde met den onrecht ende onmenschelijckhept begaen aen den persoon van den ghenen die mp soo na bestondē/ nam sp daer nae voor/ mp noch te beswaren met meerder verdriet/ ende oot qualijcker om te verdragen: dwelc was/ dat de Keyserinne mijn lieve ende bedroefde Moeder/ mepnende mp te bevrijden voor de Tyrannen die t'onrecht mijn goedt besaten/ voerde mp in de

Zee/ ter plaetsen daer sy ende ick vielen in perijckel om te verliesen niet alleen het leven/ maer ooc d'eere/door dē meeste schande die opt eener armer ende ongeluckiger Vrouwe oft Jonckvrouwe over quam. Twelck ick nemmermeer en soude hebben connen schouwen/ sonder de goede hulpe ende bystandt van Florestan hier teghenwoordich zijnde/ de welcke so veel voor my gedaen heeft/ dat hy my ghebrocht ende vry ghestelt heeft in uwen handen: Daerom/Heer/ (seyde sy tot den Coninc Amadis) bidde ick u ootmoedelijck / dat ghy niet qualijck en wilt nemen/maer voor aenghenaem wilt hebben / dat ick hem vercoren hebbe voor eenen Heer ende Man: want t'is redelijck/nae dat hy so groote sorghe over my ghedraghen heeft/ met alsulcker eerbaerheyt eñ cuyscher liefden/ dat hy oock t'gebruyck hebbe van mijnen goede ende t'ghene daer toe behoort. In goeder trouwē/Nichte/antwoorde de Coninc Amadis/ mijn Neve Florestan is een Sone van soo vromen Vader/ eñ hy een Ridder van alsulcker weerden/ dat ghy u nerghens toe beter en hadt moghen schicken. Eñ ick weets u grooten danck dat ghy hem bemint/ ende hem om dat hy sich so beleeft tegen u ghetoont heeft/ ende soo goetwillich ende bereydt geweest is om u te dienen alsoo hy ghedaen heeft. Ghy versoeckt my dat ick u hem tot eenen Man geve/ ende ick bewillighet u/ende bidde u alle beyde/ dat het nu gheschiede sonder langher uytstellen. Waer af Lucelle wat geprickelt werde/ende achtende dat die gunst haer toe quam/eñ oock de vrientschap van haren Liefsten/quam sy des anderen daechs by hem alleen in een camer daer hy in gegaen was. Ende wat meer ontsteken zijnde als sy ghewoon was / onder andere ghemeyne propoosten die sy t'samen hadden/ begonde sy hem te segghen; Ick verseker u/ mijn vriendt/ dat ghy geen pijne meer en behoort te gevoelen/ hebbende de weldaet ghenoten van bekent te wesen voor alsulcken een als ghy zijt/ ende oock ten tijde van soo grooter blijschappen/ als heeft Me Vrouwe uwe Nichte Esclariane/de welcke gisteren ten Houwelijc gegheven werde Jonckheer Florestan. Ick bidde u goet Heer/ wilt u verquicken / ende arbeydt om u te verblijden/ nae dien datter geen sake en is die u can oft behoort dat te beletten. Me Vrouwe/antwoorde hy/mijn ghesontheyt eñ alle mijn goedt staet in uwen handen/ eñ het staet aen u om van my te disponeren alsoo't u belieft. Ende hoe wel voorwaer/ dat de Fortuyne my vergunt heeft eē deel van't gene dat sy vermocht / my hebbende doen sien mijnen Vader eñ mijn ander vriendē so groote Princen eñ Heeren/ soude ick nochtans cleyne redenen hebben om vernueght te zijn / sonder versekert te zijn van den gunstē van uwer goeder gratien/ waer in ick u bidde my te willen houden/ als den eersten ende de meeste van uwen dienaers. Mijn Lief/seyde sy/ghy weet wat ick u beloeft hebbe / dat sal ick u houden. Ende ick wilde wel/dat de Coninck mijn Vader in dese gheselschap ware/om u te betoonen mijnen goeden wille: u versekerende/dat soo't aen niemanden anders en stonde als aen my/ dat Esclariane niet en soude hebbe het voordeel om eer vernueginghe te doen aen haren Florestan/als mijn Amadis dis soude hebben. De welcke als doen hem soo verre verstoute/ dat hy haer kussende zijn handt starck tot by haer mammekens/ de welcke hy bloot taste/ sich vergetende voor die reyse/ ende niet sonder redenen: want de liefde/ ende de goede wille toelatende alsdoen de begeerte die daer was/ eñ haer borst dede hem so verre wech doen eenen lamperssen halsdoeck / dat hy ooghe heymelijck

sonde ghesien t'gene dat de cleederen behoorden te bedecken. Ende hoe wel dat haer eerbaerheyt groot was/ eñ hy haer vreesde te quellen/ nochtans en hiel hy hem niet te vreden met so luttel/ (d'welc veel was voor een beginsel) maer soude voorts ghevaren hebben/ sonder het perijckel van zijnẽ wonden/ die noch open ende versch waren: hebbende alle d'ander affectien ende bewegingen bereedt/ om hun gehoorsaem te toonen voor den genen diese hadde willen te werck stellen/ datmense wellicht niet en soude gespaert hebben. In dier voeghen dat Amadis een also goede ure geraeckt hadde/ als men seyt dat de waghenman gehadt heeft. Maer wat ist? D'ander Vrouwen quamen ten aenganck: ende derhalven verbergende hun begeerten/ namen sy een ander propoost. Ende te dier wijlen quam zijnen Schiltknecht Yneril daer/ die tot daer toe niet gegaen en was van Feline/ alwaer hy ghebleven was in de dienst van den Coninck van Jerusalem/ verwachtende tijdinge van zijnen Meester/ die welcke hem seer wel onthaelde/ hem beclaeght hebbende menichwerf nae dat hy hem ghelaten hadde op den verboden Berch/ alsoo verhaelt is. Maer hem wederom ghecreghen hebbende/ vraechde hy hem hoe dat hy so lange vertoeft hadde tot hem te comen: waer op Yneril seer wel wist te antwoorden/ hem vertellende alle de avontueren die hy ghehadt hadde/ tot der tijdt toe dat hy upt den Schip ghegaen was van den Keyserinne Abra: de welcke ick hebbe (seyde hy) ghelaten de mistroostichste van der weerelt: ende de Conincginne Zahara gherepst zijnde om van u te comen oorlof nemen om nae haer Landt te zeylen. Oock enswilde sy van daer niet scheydẽ/ sonder hem eerst te comen versoecken/ voorghenomen hebbende by haer selven/ hem te spreken van een Houwelijck/ soo sy de ghelegentheyt vande: vlet wetende (na haer goetduncken) eenighen Prince d[...] harer weerdich ware/ wesende van so[...] grooten vrienden/ ende ghehouden vo[...] de gene die zijns gelijcken niet en hadd[...] in de wapenen: Maer een sake allee[...] quelde haer t'gemoedt/ dat was/ dat [...] sorchde dat hy Christen soude werden[...] nae den ghelooue van zijnen Ouders[...] Ende evenwel nam sy voor den grond[...] te ondersoeckẽ/ om van hem te verstae[...] zijn meyninge. Eñ om daer in te voor[...] sien/ quã sy tot hem sanderdaechs dae[...] nae/ so hy in zijn Camer ginck wande[...] len/ sprekende met Lucelle / de welck[...] hy wederom van nieus soo vast in zij[...] herte geprent hadde/ dat Niquee byna[...] geheel daer upt ghestooten eñ vergete[...] was. Ende sy werde seer eerlijck ont[...] haelt van Amadis van Grieckenlan[...] die haer ootmoedelijcken badt te wille[...] sitten ende haer rusten. Ende nemend[...] elck eenen stoel met fluweel becleedt/ e[...] sittende tusschen hem ende Lucelle/ b[...] gonde sy hem te seggen: Heer Amadis[...] ick en vraghe u niet hoe dat met u is[...] want wesende soo wel verghesel schap[...] als ick u bevonden hebbe/ ist onmogh[...] lijck dat ghy condt ghevoelen eenigh[...] andere quetsure/ als de ghene die u de[...] Jonckvrouwe geghheven heeft. Mae[...] ic soude wel willen weten / oft ghy ni[...] verwondert en zijt/ (also ick ben) te sie[...] in dese cleyne Camer alle de weerelt be[...] grepen te zijn? Wat segh ick de Weerelt[...] Jae oock den Hemel selve: nae dien da[...] de gene die ick daer vinde/ de waere die[...] naers zijn van den Goden/ den welck[...] sy oock uptgedeylt hebben het meesten[...] deel van hunner Goddelijckheyt. Ho[...] ho/ Me Vrouwe / antwoorde hy al la[...] chende/ ick en ben daer af niet verwon[...] dert: maer wel van u/ ende hoe dat gh[...] dat soo hooge acht/ dat u soo ghemey[...] ende als natureel is. Ende sy hadde da[...] propoost voorgenomen/ om van hare[...]

Hou[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

Houwelijck te spreken: Maer Lisvart quam daer in/ende eenige andere Edelluyden/ de welcke haer dat voornemen braken/ende haer deden vertrecke haer reyse veerthien daghen langher: ende duerende dien tijdt sochte sy van ure te ure tijt ende plaetse om tot haren voornemen te comen. Amadis van Grecien ghenesen ende ghesont zijnde/ nam hy voor te gaen besoecken de Keyserinne van Babylonien/ om d'oorsaecke die verhaelt sal werden in't volghende Capittel.

Hoe dat Amadis van Grieckenlandt Abra besoecken ginck, om met haer te spreken, van eenen peys te maken met zijnen Vader, ende van der proeven die Olorius van Hispanien ende andere Ridders deden, op de avontuere van den Casteel.

Het drie eñ vijftichste Capittel.

TAnderen tijde hebben wy vermaen ghemaeckt in onsen sevensten Boeck/ van de opvoedinge van Lucencio jonck wesende ten huyse van Florisma/ ende van den propoosten die hy hadde met der wilde Vrouwe/jaghende in den bosch/ende de oorsaeck van zijnen langhen verbeyden in't Eylandt van Argenes/soo langhe tot dat hy te Trebisonde quam/ hebbende altijt in de memorie de belofte die hy ghedaen hadde aen de ghene/ die oorsaeck was dat hy verlaten hadde de haven van Feline ende nae Constantinopolen gherepst was/ alwaer hy Ridder ghestagen werde: derhalven geepndicht zijnde den strijdt van Lisvart eñ Amadis / badt hy Ariane seer vriendelijck / dat sy hem wilde oorlof gheven voor twee oft drie dagen/ hopende binnen dien tijdt de wilde Vrouwe te vinden/ ende van haer te hooren noch meer dan sy hem gesept hadde. Maer Arians die hem beminde boven alle dingen/ en wilde hem niet verlaten/ volghende den raedt van de Coninginne van Argenes haer Moeder: Maer sy seyde / dat sy hem wilde gheselschap houden. Eñ alsoo namen sy den wech van Feline / met Florido zijnen Schiltknecht / die hun leyde ten huyse van zijn Moeder die alreede seer oudt was/ de welcke (nae dat sy hun kende/omhalsende nu den eenen alsdan den anderen/ ende de tranen in d'ooghe hebbende van grooter blijschappe) seyde hun/dat sy geen verdriet meer en hadde in haer leven / nae dien dat sy voor haer doot sach t'gene dat sy so seer beminde: eñ sy bleven den gantschen dach by haer. Daer nae des anderen daechs/ volgende hun voornemen/ gingen sy in den bosch(alwaer sy sochten op de berghen ende valleyen/ op de clippen ende haghen/t'ghene dat sy begeerden/sonder nochtans tael oft teecken daer af te hooren. Ende daerom keerden sy wederō in de Stadt/alwaer sy de Ridders ghenesen vonden/ende Amadis van Grieckenlandt gereedt om de Keyserinne Abra te gaen besoecken/ om te versoecke of hy eenen peys soude connen gemaken tusschen haer ende zijnen Vader: Alsoo dat hy op alsulcke hope uyt Trebisonde trock/ vergheselschapt met Gradamarte/ Garinter de Coninck van Dacen/Jonckheer Quadragant van Yrlandt/ eñ meer anders Ridders/ de welcke of ghestaen zijnde voor de Tenten van Abra/werden van haer onthaelt op het eerlijckste dat sy conde: maer met een soo droeven ghesicht/ dat de tranen van haren ooghen genoech betuyghdē de groote droefheyt haers herten. Waerom Amadis alsulc metlijden met haer hadde/dat hy ghseten zijnde by haer begonde te segghen: Me Vrouwe/ic bid de u (gebruyckende uwe wijsheyt) in't goede te willen ne-

men de saken alsoo u die toe ghesonden werden door den wille van Juppiter/ dien men moet onderdanich zijn sonder murmureren. Eñ als ghy soo veel over u selven condt ghebieden/eñ desen raedt volgen/sal de lichtveerdighe ende schadelijcke Fortuyne haer radt omkeeren/ ende ghy sult eyndelijckẽ comen tot het ghene daer ghy t'meeste nae tracht/ als sy met redenen gheregeert werdt: want anders en behoort ghy oock niet te begeeren/noch bewillicht werdẽ van onsen Goden/die rechtveerdich zijn/ ende waer af de rechtveerdicheyt selve comt. Ende op dat ghy/ Me Vrouwe/niet en meynt dat ick sonder redenen spreke/ ghy weet/dat sich selfs te overwinnen/ is een werck dat meer Goddelijck als Menschelijck is: Ende niet te min ist lichtelijck om doen/ by so verre als wy dat bewillighen. Stelt dan uyt den sinnen/ick bids u/ dese droeffenisse/ die u niet als hinderlijck can wesen / ende u verheugende in u verdriet/neemt de saken/niet ten quaetsten/ maer ten besten dat u mogelijck sal wesen: want het betaemt wel te doen blijcken eñ te betoonen de deucht die men in sich selvẽ heeft t'allen tijden als men de ghelegentheyt heeft. Niet te min ick verstae seer wel/ dat ghy bemerckende dat uwe aenslagen te niete zijn/ u dat spijt ende een onverdragelijcke onghenuechte is. Maer wat batet? Ghy en condt niet gebieden over der beschickinge Gods / oft doen te rugghe gaen den loop van de minste Planete des Hemels. Nae dien dan dat de wille der Goden sulcx is / wilt ghy teghen hun vechten? Sy hebben bewillicht in de doot van uwen Broeder / sy hebben mijnen Vader bewaert/ sy willen u uwe aenslagen benemen/ ende den zijnen gunstich zijn/ ende ghy wilt aen den Hemel reycken. Om Gods wille/ Me Vrouwe/wilt doch achter laten de gedachten die ghy hebt/van hem quaet te wenschen / ende maeckt dat hy u so goeden vriendt zy/ als ghy zijn vyand zijt/ende ick ben versekert/dat ghy me zijner vrientschappen soo veel eeren be halẽ sult/ als met dẽ vervolgh dat gh doet/meynende hem te hinderen. Gh hebt gesien hoe dat hy wederstaen heef de strijden die ghy hem ghesticht hebt, ghy hebt doen versoecken zijn crachte door my eñ andere/ waer af d'uytcoms sulcx gheweest is/ dat ghy u selven ongheluckich sult doen/soo ghy den redene geen plaetse en geeft: hebbende in so veel manieren ghesocht te wreken den doo van Zair: waer af ghy so luttel vruchten genoten hebt/dat sulcx alleen voortaen behoort te blusschen uwe pijne ende voorder vervolgh/ u latende voorstaen dat u ghenoech ghedaen is. Eñ so lange als hy alsoo sprack/ was Abra verduldich/soo om hem te hooren spreken/als oock om de redenen die hy haer voor oogen stelde aen te nemen/ ende sy bleef langhen tijdt aleer sy hem een woordt conde gheantwoorden: maer verdrinckende bynae in haer tranen/versuchte sy somtijts/also dat scheen dat haer het herte bersten soude. Maer eyndelijck/ haer vercloeckende t'beste dat sy conde/ sprack sy aldus: Heer Amadis/ghy en zijt niet buyten de redenen/my seggend t'ghene dat ghy my seght/ oock ist licht voor den ghesonden den siecken raedt t gheven: Ende niet te min/also de sommighe/ als sy een stercke cortsen hebbẽ beteren smaeck vinden in't water / al in de hope van den leven/ alsoo wil ick oock wel bekennen/ dat hoe wel t'ghen dat ghy my raedt recht is/nochtans e isser in my niet eenich levende deel dae toe gestelt/om dien goeden raedt te volghen. Ende al waert alsoo/dat ick pe daer af ghevoelde/ versekere ick u/ dat ick eer arbeyden soude om dat uyt t ropen/ als om dat in mijn herte te be houden / wesende soo verbittert in d vyandt-

vyandtschappe van Lisvart/ dat so ick hem niet en can doen sterven alsoo ick begheere/ ick sterven sal alsoo ick can. Ende ghemerckt dat daer in alle mijn quaet ende hope is gelegen/ heb ick van daer aen mijn clachte ende antwoorde begonnen te doen/ ende niet op t'begin van den propooste die ghy my hebt gehouden/ maer op t'eynde dat ghy daer af ghemaeckt hebt: hoe wel dat ick met der tijt u genoech doen sal op d'een ende d'ander. Ghy seght dat my wel soude voeghen/ ende dat noodich is/ dat ick sonder murmuratie Gods wille ghehoorsaem zy: Daer op ic u antwoorde/ dat sy my eer het leven sullen nemẽ/ als dat sy sullen uyt mijnen ghemoedt weeren t'gene datter beter in geprent is/ als oyt schrifte ghegraveert was in koper oft marmersteen. Verhalven oordeelt vooraen van mijner gestadichept ende stantvasticheyt alsoo/ als ick u die voor seker beschreven hebbe. T'is wel waer eñ my niet onbekent/ (also ghy my verhaelt hebt) dat ick niet en can ghebieden over de Hemelsche saken/ oft oock de Fortuyne selve: Ende niet te min weet ick ooc wel/ dat Radt wanckelbaer wesende (also ghy seght) t'eenigen tijde dat soude mogen keeren/ ende my soo gunstich soude connen wesen alst my nu tegen is. Alsdan soude ick een ander personnagie connen ghespelen/ jae alsulcke dat de onrechtveerdige doot van mijnẽ Broeder gewroken soude werden/ ende ick vernueght/ ende oock niet eer. Ende evenwel en wil ick niet aen den Hemel reycken: maer ick begeere alleen te ghebruycken de crachtẽ des lichaems ende gheestes/ om mijn voornemen te volbrenghen. Eylaeen/ als ick eerst quam by den ghenen die sedert soo grootelijcx teghen my misdaen heeft/ en hadde ick noyt ghedocht/ dat van so grooter liefde een so volcomen haet eñ nijdt soude moghen comen. Ick heb hem bemint meer als my selven/ ende hebbe zijn geselschap meer gesocht/ als van yemandt anders die daer leeft oft leven sal/ ende nu haet ic hem meer als den doot/ ende sal meer trachten nae zijn verderf/ als nae d'onderhoudinge van mijn eyghen ghesontheyt: V biddende/ Heer Amadis/ voor een besluyt/ dat nae dien de clachten nemmermeer de doodẽ en connen verwecken/ eñ dat de wrake eenichsins t'herte verlichte/ ghy my nemmermeer van hem en spreeckt: want zijnen naem/ ende de gedachtenisse die ick van hem hebbe/ is my so hatelijck/ dat my seer pijnlijc is dat ick zijner gedencke. Ende daerom mach hy wel versekert zijn/ dat soo langhe als ick sal leven/ oft middel hebbe/ het zijne niet seker en sal zijn. Maer al ist dat lange aenloopt/ sal ick hem nochtans oft doen dooden/ oft verderven: Jae al waert oock soo/ dat ghy u beste daer toe dedet om dat te beletten. Amadis haer siende in alsulcker gramschappen/ en wilde haer niet meer moeylijck wesen/ maer seyde alleen/ dat hy niet tot haer ghecomen en was om haer te quellen: maer met een voornemẽ/ om haer te bedancken van der eeren die sy hem in voorleden tijden gedaen hadde/ ende sich van nieus aen te bieden om haer over al ghehoorsaem te zijn/ ende teghen alle/ uytgenomen alleen de gene die hy ghehouden was uyt te sonderen. Ende oorlof nemende van haer/ quam hy wederom nae de Stadt/ alwaer sy eenige Ridders vondẽ die de avontuere van den Casteel versochten/ waer in sy wederstaen werden ende ghetracteert nae de vromichept eñ Ridderlijcke daden die in hun waren. Ende ghemerckt dat spade was/ werde dat tijt-verdrijf uytghestelt tot sanderdaechs toe/ dat Olorius de Prince van Spaengien die wilde versoecken. Hy beminde seer de Princesse Luciane/ ende sy hadden te samen veel redenẽ van der liefde: want

hy hadde haer vercoren tot een Huysvrouwe: maer midts dien dat onse Historie niet en is gesticht om zÿner ende harer feyten wille/ sullen wy die lichtelÿck voorby gaen/ ende ick sal u alleen seggen hoe dat hem verginck tegen den Ridder van den Casteel: hun ghevecht duerde vier uren lanck / ende ten eynde van diē bevandt hy sich ter aerden ligghen ghelÿck d'ander/ende van ghelÿcken ghescheidde oock Jonckheer Florelus van Oostenrÿck/ eñ Perion van Gaule/ende die drie werden gelÿck bevonden in crachten ende vromicheyt/ waer af daer groot ghelach was onder den toesienders: want t'was een ghenuechte sonder snghemack: want hoe mat ende vermoeyt dat sy waren in't vallen/ nochtans en waren sy nauwelÿcx op ghestaen/of dat en was al ghedaen. Maer sanderen daechs smorgens stelde sich Gradamarte in't werck/ eñ hy vocht drie groote uren voor dē middach / maer hy dede also luttel als die van den voorgaenden daghe: derhalven ginghen sy hun ter tafelen setten/ende Lisvart ende Amadis vā Grecien namen voor nae d'opnemen van der tafelen te beproeven het tÿt-verdrÿf: dwelc sy ghedaen souden hebben/ sonder het teghenstaen van der avontueren/alsoo ghy nu verstaen sult.

Hoe dat Lisvart ende Amadis van Grieckenlandt door bedriegerije geleydt werden uyt het Hof, ende daer nae by gestaen werden van de Coninginne Zahara, ende de Vrouwen die haer volchde.

Het vier eñ vijftichste Capittel.

DE Ridders ende Vrouwē begonnen alree plaetse te nemē ontrent het betoovert Casteel om te sien de proeve die doen soude Lisvart oft Amadis van Grieckenlandt/ also sy voorgenomen hadde van des morghens aen / als daer ee Joncvrouwe in den rouw ghecleedt o de zale quam/dragende aen haren hal twee sweerden rÿckelÿck verciert. S was van middelbare schoonheyt/ was also bedroeft/dat haer aensien alleen to metlÿdē bewaechde de gene die op hae eñ op haer ghelaet sagen/hebbende gee ander gheselschap als twee Dwergen de leelÿckste ende mismaecktste die me opt sach. Ende soo sy voor den Keyse quam/ bynae in haer tranen verdrinckende/ seyde sy soo luyde dat een yeghelÿck hoorde: Eylacen/ mÿn Heer/ om Gods wille hoort doch mÿn gheclach; ende soo de barmherticheyt opt plaetse in uwer herten hadde / soo bidde ick u dat ghy door courtosÿe oft beleeftheyt my wilt bystaen in der noot die my soo nae gaet alst mogelÿck is. Ende om u die te verhalen/ sult ghy verstaen mÿn Heer/ dat twee Jaer geleden is dat ick ghesocht hebbe(den tÿdt van mÿnē remedien overstreckt zÿnde veerthiē daghen) twee verradische Reusen/ ende kinderen (alsoo ick gheloove) van der weeerheyt selve/ ende sy hebben mÿnen Vader eñ Moeder in hunner ghevanckenissen/ voorgenomen hebbende/so sy binnen den tÿt die ick u genoemt hebbe niet ontset en werden/ die op te offeren eenen van hunnen Afgoden. Nu hebben sy my toe ghelaten/te soecken yemandt diese verlossen soude: Derhalven gingh ic by een van mÿnē Moeyen/een groot Sterrekÿckersse ende Toovenersse/ de welcke nae veel besweeringhe van den Geesten/besichtinge van Boecken ende Planeten/my te kennen gegeven heeft/ dat niemandt anders als de twee beste Ridders van der Weerelt conde mÿn quellagie beteren/ eñ dat noodich was dat ick die soecken ende daer brenghen soude binnen den ghestemden tÿdt van

den

en Tyrannen. Doen vraechde ic haer
aat middel datter was om die te mo-
hen kennen/ende te bewillligen om my
ie weldaedt te doen. Eñ sy gaf my dese
wee sweerden/ my versekerende/ dat
e gene diese uyt der scheen souden trec-
en/ souden mijn hulpers zijn/ sonder
at yemant anders so onbedacht soude
wesen om die avontuere te beproeven:
want (seyde sy) hy en sal niet so haest de
andt gesteken hebben aen een van diē/
ft hy en sal gloeyende werdē ende ver-
elen in asschen. Eñ niemant en mach
te proeve doē oft hy en moet my swee-
en ende beloven/ dat hy my sal volgen
over al daer ick hem sal willen leyden/
sonder dat de eerste vijf daghen sal ghe-
oorloft zijn eenighen levenden Mensche
hun te volghen: oft andersins soude de
verlossinghe van mijnen Ouders niet
zijn/ende gantschelijc verlozen eñ belet.
Nu en heb ick tot noch toe niet ghevon-
en eenigē Ridder oft andere bequaem
tot mijner hulpen: want soo yemandt
ich soo verre heeft willen verstouten/
m een van desen sweerden uyt te trec-
en/en is t'werck niet so haest in't vyer
verbrandt/ als men hun lichaem heeft
en vernietighen/d'welck my een so on-
verdagelijcke onghenuechte is/ dat ick
alle daghe sterve, sonder te connen ster-
ven: V biddende (seyde sy weenende/
nde suchtende met grooten hicken) om
Gods wille/ende de plicht daer de Rid-
derschap u toe verbindt aen de edele
Vrouwen/ deernisse te willen hebben
met dese mistroostighe ende vol bitter-
heyden/ ende dat soo haest alst u moge-
lijck is/ om voor te comē het overstrij-
en van den tijdt/ die in corten daghen
uyt gaet/ ende ick hebbe daer cleynen
troost toe. D'welck Lisvart hoorende/
die alsdoen ten vollen gewapent was/
nde bereydt om te onderstaen de avon-
tuere van den Casteel/ seyde hy tot zij-
nen Soon: Het schijnt/ mijn vriendt/

dat de Fortuyne ons t'samen geroepen
heeft tot desen wonder/ wesende in de
rustinghe daer wy in zijn. Ick bidde u
goede Heer/ laet ons deser Jonckvrou-
wen bystandt doen: want t'is onmoge-
lijck (so het verlies wederom vercregen
mach werden door Ridderlijcke daden)
dat het faelgeren sal aen eenen van ons
beyden. Seer ootmoedelijck bedanckte
hem Amadis van dier eeren/ ende was
seer wel te vredē/ waer af niemant van
dē hoope sich en verblijde/ eñ bysonder
Onolorie. Niet te min/ sonder daer op
te letten/ de Jonckvrouwe haer ghela-
tende als of sy daer af seer verheught
hadde gheweest/ presenteerde elck een
van hun een sweerdt/ segghende: Godt
gheve/ edele Ridders/ u de eere/ dier
weerdich is de grootmoedicheyt van
uwen herten/ eñ my de vruechde die ick
daer af verhope. Nu treckt se uyt tot
uwen gemack: daer na ontfangt se/ als
de twee vroomste eñ cloeckste Mannen
van der Weerelt/ sonder dat ghy due-
rende dese reyse andere meucht dragen.
Och wat boosheyt: sy weefde van lan-
gher handt het webbe/ om hun des te
beter in haer tente te crijgen. Waer op
sy luttel dochten/ eñ ooc waren sy haer
haest gehoorsaem/ ende verlieten t'gene
waer in de hope van hunnen leven had-
de behooren te bestaen/ d'welc was hun
goede sweerdē/ om die te nemen die hun
den doot vorderde/ soo Godt dat niet
voorsien en hadde. Doē trock een yege-
lijck van hun t'zijne uyt/ soo lichtelijck/
dat sy alle daer af verblijdt waren: het
welcke siende de schelmsche Vrouwe die
hun verstrickte/ ende om beter te bedec-
ken haer listicheyt/ viel hun ten voeten:
O wel ghelucckighe (seyde sy) ende noch
ghelucckige Ridders: ghebenedijt moet
hy zijn die u soo Ridderlijck ghemaeckt
heeft/ om my wederom te doen vercrij-
ghen mijn goedt/ mijnen troost ende
eenige hope. Ick bidde u/ dat ghy son-

der vertreck wilt volbrenghen de reste alsoo ghy my beloeft hebt/ ende de conditie u verbindt. Laet ons gaen/ antwoorde Lisvart/ wy zijn al bereedt: eñ terstont ontbodẽ sy hun Peerden. Ghy sult also haest alst u belieft/ seyde Gradasilee/ maer nochtans sal ick u dienen voor Schiltknecht/ende sal u alle beyde u wapen dragen. Ter goeder trouwen/ mijn goede vriendinne/antwoorde Lisvart al lachende/ick soude oock seer bedroeft zijn van u achter te laten: want in uwe gheselschap alleen vermeerdert mijn cracht ende vergaet mijn vreese. Ende alle t'samen hun te Peerde settende/ nam Gradasilee de helmen van beyde den Ridders / eñ de twee Dwerghen van den Jonckvrouwe/ hun twee lancien/ ende sy reden terts daer nae in dẽ bosch/sonder dat yemant hun dorste verghesellschappen oft volghen/ als alleen met den ooghen/want also haddet beloeft de Keyser ende d'ander Ridders daer tegenwoordich zijnde/ dwelc hun daer nae wel berouwde : want nauwelijcx en waren sy van daer een vierendeel mijlen/oft sy en saghen daer comen spoorslaechs gheloopen Alguise / de dochter van den wijsen Alguif/de welcke af ghestaen zijnde voor t'Paleys/ eñ op de zale comende/ schickte sy haer tot den Coninck Amadis/ende seyde hem: Heer/mijn Vader eñ de wijse Vrgande die binnen drie daghen herwaerts hun vertrocken hebben op een Casteel seer nae hier by/ om toe te maken door hun conste eenich tijt-verdrijf voor u / ontbieden u/ dat heden in dit Hof een van de schelmste verraderijen ghschieden sal / daer men opt heeft hooren af spreken. Ende daerom bidden sy u/dat ghy niet en laet uytgaen eenighen Ridder van hier/wie dat hy oock is / noch om eenighe avontuere dier soude moghen voorvallen/ al eer ghy andere tijdinghe van hun hebt. Maer de stal werde ghesloten doen t'Peerdt ghestolen was/ sy werden daer af verbaest als sy hu faute bekenden. Eñ om daer in te voo sien/liepen hunner veel tot de wapen ende wilden hun volghen / sonder d Coninck Amadis / de welcke swoe dat hy liever wilde toe latẽ/dat alle zij Sonen souden opgheoffert werden/al te faelgerẽ in eenich deel aẽ zijn woor waer door hy te meer geacht werde e d'onghenuegen van eenen yeghelijcke verdobbelde/ die daer na oock vermin dert werde/overmits de hope die sy o Zahara hadden / de welcke siende ee gheleghene oorsake/ om niet alleen de Vader ende den Sone aen haer te ve binden/ maer oock om te betoonen cracht van haren ghemoedt begonde spreken/segghende: Verstaet/ ghy He ren/ verstaet mijn goetduncken: In besprerck bewillicht der Jonckvrouw die Lisvart ende Amadis wech ghelep heeft/ en zijn niet begrepen worden noc Vrouwen noch Jonckvrouwen/ ma alleen dat geen Man/ t'ware Ridder o andere/ hun volghen soude binnen v daghen: ende daerom ist seker/ dat ic ende mijn Jonckvrouwen daer in uyt gesondert zijn/ ende vry om hun te mo ghen bystaen. Dwelck ick sal doen/of daer in blijven steken. Oock en soud niet seer redelijck zijn / dat men also soude toelaten/ dat door verraderij overweldicht werdẽ de twee beste Rid ders van der Weerelt. Ende haer wapenen eysschende/sandt sy haestelijc om haer volck/ ende wachtende daer nae dede Onoloryie halen Lisvarts sweert ende hadt de Coninginne seer vriendelijc/dat sy hem dat wilde mede dragen/ want ick besorghe (seyde sy) dat t'ghene dat men hem in de plaets van dien gegheven heeft/ niet beter en sal zijn als t'voornemẽ van der Vrouwen die hem wech gheleydt heeft: Ende dit is van dier crachten/dat gheen betooveringhe

den

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

n volcke ean letten/ daer dat is bloot
de upt der scheen getrocken. Derhal-
n bidde ick u/ Me Vrouwe/ dat ghy
wat wilt haesten: oft andersins ver-
liert my mijn herte/ dat wy van blij-
happen sullen coudt werden. Rust op
y/ antwoorde Zahara/ ende ick en sal
et slapen. Ende sy nam oorlof/ ende
ende dat de gene die sy ontboden hadde
langhe vertoefden/ reedt sy voor met
cht oft thien van haren Amasones/
welcke d'ander volchden/ maer niet
o haest. Ende hoe wel dat sy gestrecx
als liep nae Lisvart ende Amadis/ so
conde sy hun nochtans soo haest niet
chterhalen : want de Jonckvrouwe
iese wech leydde/ vermaende hun also
t haeste/ dat sy seer stracx verre van
er Stadt waren ende in't dickste van
en bosch reden/ eñ in't middẽ van dien
ghen sy in eenen pleyn/ datter eenighe
nten in pauillioenen gespannen ston-
en/ eñ twee Reusen met thien Ridders
hewapent/ ende te Peerde sittende/ be-
eedt zijnde om te vechten. Eñ daerom
amen Lisvart ende Amadis terstont
un helmen/ ende meynende te nemen
un lancien die de Dwerghen voerden/
agen sy dat sy hun omgekeert hadden/
nde liepen spoorslaechs langs eenen
leynen voetpadt/ eñ de Jonckvrouwe
ae hun/ dwelck wel te verstaen gaef de
enstaende verraderije. Niet te min be-
merckende dat sy ghedwongen werden
m te strijden/ ende dat de vlucht hun
oude schandich wesen ende niet connen
elpen: boden sy hun t'hooft. Doẽ qua-
nen de twee Reusen voorts/ die van
erre hun aenriepen: Geeft u ghevan-
en ghy verraders/ schelmen/ eñ moor-
ers van onsen bloetvriendẽ/ want ghy
ult een quade doot sterven : ende met
iesen gheroep velde sy hun lancien op
un. Eñ hoe wel dat die twee Ridders
nvoorsien waren van lancien/ uyt'de
edenen voorseyt/ so en toonden sy hun
nochtans geensins verschrickt te wesen:
maer nemende de sweerdẽ in hun han-
den/ meynden sy hunnen vyandẽ te we-
derstaen/ die hun lancien lieten sincken/
ende raeckten de Peerden in den buyck/
die van d'een eynde tot dẽ anderẽ door-
stekende/ alsoo dat sy ter aerden vielen/
ende hun Meesters onder hun/ eñ noch-
tans waren sy over eynde aleer de Reu-
sen hunnen rin volbracht ende sich om-
gekeert haddẽ/ want hun Peerden niet
tuwich ende hardt in den mondt we-
sende/ liepen verre: eñ evenwel en con-
den Amadis ende Lisvart niet so rasch
zijn/ oft sy en werden bespronghen van
thien andere/ den welckẽ sy cloeckelijck
wederstondẽ. Maer wat batet? de Reu-
sen ghekeert zijnde/ ende hun cromme
sweerden in de handen hebbende/ over-
vielen de twee Ridders soo seer/ dat sy
niet en wisten wat doen: ende hun ghe-
schiedde noch erger: want met den der-
den slach die sy sloeghen/ braken hun
sweerden tot den gevesten toe/ dwelck
hun seer verbaest maeckte/ eñ niet son-
der redenẽ: Doch was hun opset sulcx/
dat sy liever op de plaetse souden geble-
ven hebben/ als hun te begeven in hun
genade. Ende also onvoorsien wesende
van allen remedien/ werden sy van ach-
ter ghegrepen/ ende ter aerden ghewor-
pen/ ende daer nae t'hooft ontwapent
zijnde werden sy wel ghebonden/ ende
gheset op twee quade Peerden/ ende ge-
voert recht nae de Zee: Dwelck siende
Gradasilee/ meynde van droefheyt te
stervẽ: maer een van dẽ Reusen quam
den tughel nemen van harer Tellen/
ende seyde haer: By Godt/ mijn schoon
Lief/ ick sal u dese nacht so wel tracte-
ren in mijnen armen/ dat ghy sult be-
taelt wesen van den arbeydt die ghy ge-
daen hebt in't verghesellschappen van
dese goede gesellen/ die voortaen niet en
sullen gherosckamt werden dan met
kaf. Och schelm/ antwoorde sy/ onghe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

luck moet u Godt geven/ eerlooſe Verrader/ ghy ſult my eer t'herte uyt den lijf nemen/ als dat ghy ymmermeer uwen wille van my ſult hebben. Gaet voorts/ gaet voorts/ ſeyde d'ander/ wy ſullen ſien watter af comen ſal. Ende ſlaende Amadis met eenen ſtock/ deden ſy hem voor hun rijden: waer af hy ſoo ontſtack van gramſchappen/ dat hem het bloedt ter neuſen ende mondt uytſpringhende/ hy middel vandt om een van zijnen handen los te crijghen/ ende met der ghewapender handtſchoen die hy noch aen hadde/ ſnutte hy ſoo propelijck de neuſe van den genen die t'naeſte by hem was/ dat hy hem de tanden uyt den mondt ſloech: dwelck hem terſtont duyre betaelt werde. Eñ hy ſoudt noch quader ghehadt hebben/ ſoo het ontſet niet wel te pas ghecomen en ware/ alſo verhaelt ſal werden.

Hoe dat de Coninginne Zahara, Liſvart, Amadis van Grieckenlandt, ende Gradaſilee byſtandt dede, ende om den hals brocht alle de Verraders, vingh de twee Dwerghen met de Ionckvrouwe, die de verraderije ghe-ſticht hadde, die ſy te Trebiſonde brochten.

Het vijf eñ vijftichſte Capittel.

De Coninginne van Caucaſe reyſde ſo lange/ na dat ſy uyt der Stadt gheſcheyden was/ met thien van harẽ Vrouwẽ alleen/ dat ſy ontrent den avondt in't uytgaen van dẽ boſch de Reuſen ſagen/ ende d'ander/ die ghevanckelijck wech voerden Liſvart/ Amadis/ ende Gradaſilee: waer af ſy ſeer verblijt waren/ hopende wel hun voornemẽ te volbrenghen tot hunner eeren. Eñ om daer toe te comen ſpanden ſy hun boghen/ ende riepen hun van verre aen: Verraders/ verraders/ ghy ſult nu betalen de ſchu[...] van uwer ontrouwichheyt/ ende en ſ[...] niet voorder gaen met deſe goede buy[...]. Ende van dat roepen keerden hun [...] Reuſen om. Ende alſoo d'eene van hu[...] hem daer toe ſtelde om op Zahara [...] loopen/ ſchoot ſy eenẽ pijl nae hem m[...] alſulcker ſnellicheyt/ dat ſy hem da[...] met doorſchoot/ ende hy viel daer he[...] op de plaetſe/ eñ en ſprack daer nae ni[...] meer. Ende alſoo veel ſoude de twee[...] oock gehadt hebben/ maer hy ontwee[...] de ſchut/ de welcke den leſten raeck[...] alſoo dat hy daer af ſtorf: waerom [...] Reuſe ſich gheluckich achte/ ende doc[...] dat hy noyt beter ſchappade geſpeelt [...] hadde. Eñ derhalven hief hy zijn Pee[...] met den ſpooren/ eñ quam ſy zooſlach[...] gherindt op de Coninginne/ die welck[...] verlaten hebbende den boghe/ hem [...] keere ginck met der lancien: Ende hu[...] treffen was ſulcx/ dat hun lancien [...] ſtucken vloghen/ maer t'leven van de[...] Reuſe en duerde niet langhe daer na[...] want nemende de ſweerden met de[...] handt/ raeckten ſy malcanderen ſoo lu[...] ſtich/ dat nae dat ſy malcanderen ve[...] bloets haddẽ doen uytſtorten/ ſchickt[...] de Fortuyne alſoo/ dat de grootſte va[...] de minſte overwonnen werde/ dwelc[...] Zahara was/ die hem met eenen ſlac[...] t'hooft cloof/ ende des doots teeckene[...] toonende viel hy over rugghe. Waer a[...] de gene die de ghevangenen bewaerde[...] ſo verbaeſt waren/ dat ſy hun buyt ver[...] latende nae dẽ boſch liepen: maer d'an[...] der acht en maeckten daer gheen werck[...] af/ dan ſlaende ende vechtende tegen d[...] Coninginne eñ haer Vrouwen/ deden ſy ſoo langhe wederſtandt/ tot dat he[...] lot op hun viel/ ende ſy over de clingh[...] ſprongen. Dwelck ſiende een alleen di[...] noch over gebleven was/ nam hy voor te wreken zijn ende zijner geſellen doot/ alſoo dat hy ſtracx liep nae de Ridders die noch gebonden eñ geketent waren/

mey.

eynende die te vermoorden: Oot soude hy't ghedaen hebben sonder Gradasilee/de welcke nae t'verloopen van den ghenen die hun verlaten hadde/ghenomen hadde het sweerdt ende den schildt van den Reuse die d'eerste neer ghelegt was/waer met dat sy (so de schelm zijn sweert verheven hadde om zijnen wille te volbrengen) hem alsulcken slach gaf/ dat sy hem de Ziele uyt den lijf dede scheyden; Och/ seyde sy over luyde/ de Fortuyne en can my voortaen niet ontkennen/dat ick tot drie diversche reysen uwen Vader t'leven beschermt hebbe/eñ den sone eenmael. By Godt/antwoorde Zahara/ (de welcke dit alles ghesien ende gehoort hadde) het schijnt dat ghy my opsettelijck dese glorie hebt willen ontnemẽ/om u die toe te eygenen/denckende dat niemant anders deel en soude moghen hebben aen Lisvart: Niet te min t'is my seer lief/dat ghy voor dese reyse mijns arbeyts geniet/na dien dat ghy door uwe vromicheyt dies weerdich zijt. In goeder trouwẽ/Me Vrouwe/seyde sy/ick achte dat de Goden my dit voordeel hebben vergunt/ tot een voldoeninghe van de liefde die ick hem draghe/ alsoo dat de victorie die my in desen deel ontbreect/ is door dese vrientschap gerecompenseert. Ende also sy in desen doẽ waren/sagen sy recht tot hun comen/langs den wech daer de Jonckvrouwe ende de Dwerghen ontloopen waren/hondert Ridders stracx aen rijdende/ende achter hun noch eenen hoop volcx van acht oft negen hondert Mannen wel in een ghesloten/ hebbende de helmen op't hooft/bereydt zijnde om te vechten. Dese daer ick u af spreke/ ghewaerschout zijnde van den ontset dat den twee ghevangenen geschiedt was/ (die alsdoen met grooten gheluck ontbonden waren eñ te Peerde saten/voorsien zijnde met schildt/sweert eñ lancie) quamen den Reusen te hulpe. Ende hoe wel dat de macht van thien Vrouwen ende twee Ridders alleen/soo ongelijck was ten aensien van den grooten getal der anderen/datter gheen ghelijckenisse en was: Niet te min/ verkiesende liever een eerlijcke doot/ als alleen te bewijsen een eenich punct van vervaertheyt/namen sy voor/hun geluck te verwachtẽ: Oock / sonder langhe te coopslaghen/ werden sy besprongen : maer d'eerste die hun teghen quamen dienden den anderen voor een exempel/want sy struyckelden ter aerden. Eñ evenwel souden sy met Lisvart/ Amadis ende Gradasilee/qualijck hun hebben lange connen wederstaen/sonder de hulpe die sy creghen van negen hondert Vrouwen wel ghewapent/die hun Conincginne volchden/onder het gebiedt van die van Sarmate ende Yrcanie. Eñ ter aencomsten van dien/weet Godt wat moort datter geschiede:want aleer sy ter handt quamen/schoten sy al t'samẽ so veel pijlen/ datter noyt haghel soo dick uyt den Hemel en viel / waer af datter meer dan drie hondert doot bleven/die daer te voren wel versekert meyndẽ te wesen: Eñ de rest hem settende onder het hartste van dẽ strijdt/verslaende ter rechter ende slincker handt/ bevondẽ sy alsulcken wederstandt/ dat sy door de vrome daden van den Ridders Amadis ende Lisvart / wel bemerckten dat hunnen onderganck ende verderf voor de handt was. Nu hadde Gradasilee ghecreghen de principale wapenen van den eersten Reuse die doot bleef/ waer met sy wel betoonde dat haer de armen niet verstijft en waren/ van gelijcken oock Zahara: maer sy ghebruyckten hun alle beyde so wel/ dat d'ander eyndelijck begonnen te wijckẽ ende hun op't loopen te stellẽ/dwelc hun luttel oft niet baette: want aleer sy middel haddẽ om te gaen loopen/ bleven sy bynae alle te samen doot op de plaetse/hoe wel dat dẽ avont

hun groot voordeel dede: Niet te min
vertoonde ſich de Mane alſo de victorie
volbracht werde. Ende hun vervolght
hebbende meer als twee uren lanc/dede
de Coninginne vanCaucaſe haer volck
van den ſtrijdt roepen: eñ Gradaſilee
en quam ten eerſten niet te voorſchijn/
waerom Liſvart wantrooſtich meyn-
de te werden: maer corts daer naer ſa-
ghen ſy haer comen/met brenghende de
twee Dwergen/ende de Jonckvrouwe
die de verraderije gheſticht eñ de twee
Ridders ter vleeſchbanck geleydt had-
de: waer af ſy al t'ſamen ſeer verblijdt
waren/ ende hun werde gevraecht wat
hun voornemen was/ ende waer ſy he-
nen wilde. De Jonckvrouwe wel we-
tende/dat (ſonder ghenade)ſy een doode
Vrouwe was/viel hun ten voeten/ende
badt om vergiffeniſſe haer handen t'ſa-
men legghende: Ick belove u (ſeyde ſy)
ſo ghy my t'leven ſpaert/ dat ick u in de
tegenwoordicheyt van den Keyſer van
Trebiſonde ſal verclaren hoe alles toe
ghegaen is. Jonckvrouwe/antwoorde
Liſvart/ick ben wel van der meyninge
dat men u ſparen ſal tot daer toe/ ende
noch voorder ſoo ghy't verdient: maer
ghy ſult oock wel gheſtraft werden om
t'ghene daer ghy in ſchuldich bevonden
ſult werden. Derhalven werde ſy ende
de Dwergen gheſtelt in de bewaerniſſe
van twee Amaſones: ende om den dach
te verwachten ende hun te ruſten/ſton-
den ſy af van den Peerden/ ende ſetten
hun in't groene gras/alwaer een peghe-
lijck ſich wat ruſte/na dat de twee Rid-
ders ſeer ende menichmael de Conin-
ginne van Caucaſe eñ d'ander bedanct
hadden van den goeden byſtandt/ver-
wondert zijnde hoe ende in wat manie-
ren ſy hun ghevolght waren: dwelck
hun terſtont geſeyt werde. Nu was het
de maniere vã deſe Amaſoniſche Vrou-
wen/dat ſoo wanneer ſy eenige victorie
ghecreghen hadden in eenighen ſlacht/

dat een yegelijck van hun een hooft m
brochte van hunnen vyanden op't ſpi
van hunnen lancien. Dwelck ſy alſd
oock niet en vergaten / ende onder di
en werden de hoofden van den tw
Reuſen niet vergeten: maer werden g
draghen voor den waghen van Zah
ra/ om te dienen tot harer triumphe
Daer nae in't opgaen van den da
keerden ſy met glorien wederom nae
Stadt/ alwaer gebleven waren alle
Heeren/ ende andere Vrouwen en
Joncvrouwen/ in een ſeer groot dro
heyt/waer af ſy verlicht werden/ſiend
hun vrienden alſo wederom comen/g
vangen brengende de gene dieſe verra
den hadde. De welcke/volghende ha
belofte / begonde haer redenen aldus
Eylacen/mijn Heeren/ men ſeght ghe
meynlijck/ dat de cortſte ghenuechte
in't gemeyn de beſte zijn/ende dat bete
is dat mẽ ſeker neme een voorbedacht
wrake van langher handt / als die t
verhaeſten/ ſonder ghemerck te neme
op de uytcomſte dieſe ſoude mogen heb
ben/waer uyt ſomtijts volgt vermeer
deringhe van ſchande/voor den ghene
die die wilt uytbluſſchen ende vernieti-
ghen. Dwelck men nu mercken can/
door d'ongeluck overcomen zijnde den
Coninck van Crete mijnen over Heer:
want hy meynende te wreken den doo
van Sulpicio ende zijner Broederen/
die Liſvart/Perion ende Olorius om-
ghebrocht hebben/heeft hy ſelve zijn le-
ven verloren. Ende het was de eerſte
dien deſe onoverwinlijcke Coninginne
uyt den zael worp met eenen ſcheut. Nu
hadde hy te ſeer onwijſelijck voorgeno-
men de wrake te doen van een onrecht/
dat hy ſich liet voor ſtaen hem geſchiet
te zijn door de ghene daer ick af ſpreke/
ende hy hadde noyt gheenen middel
daer toe connen gevinden/ tot der tijdt
toe/dat hy bevindende dat ick liſtich eñ
arch was/(alſo ic ben) hy my te kennen

af t'ghene dat hy voor hadde/my bid-
ende dat ick hem daer in soude raedt
geven/dwelck ick hem beloefde te doen
ende dat quam soo wel te pas/ dat ick
ghewaerschout zijnde van der grooter
vergaderinge die hier ghescheidde/mij-
nen aenslach maeckte alsoo ghy dat ver-
staen sult. Dat was dat ick hem riedt/
dat hy my soude seynden tot u met den
versierden sweerden/eñ alsoo ghemaeckt
zijnde datse met den eersten slach moe-
ten breken/alsmense ghebruycken wil-
de. Ende om niet achter te laten/brocht
ick met my dese twee Dwergen/die so
wel onderricht waren/dat sy namen de
lancien van den twee Ridders die ick
in't net brocht: hun verlatende so haest
als sy soude sien dat sy daer in vallen
souden/dwelck sy seer wel ghedaen heb-
ben. Het net daer af ick u spreke/ was
de heymelijcke laghe/alwaer mijn Co-
ninck in persoon was met zijnen Broe-
der/ ende noch thien andere Ridders/
die terstont de Duyven bespringē sou-
den. Ick noeme Duyven de ghene die
ick meynde met den lijm te vangen/on-
der den schijn van der barmhertichept
die ic hun bedecte in uwer tegenwoor-
dichept: want alle de propoosten die ick
gisteren met u hadde warē valsch/ende
verdacht alleen/om te verschalcken oft
den Coninck Amadis/ den Keyser Es-
plandian/oft ymandt van hunnen ge-
slachte/alsoot behendichlijck volbrocht
was/ende soude volbrocht zijn bleven/
so de Fortuyne/oft(om beter te seggen)
de opperste Goden niet daer tegen ghe-
weest en waren: want de Coninck van
Crete willende zijnen aenslach verseke-
ren/hadde met hem gebrocht meer dan
duysent uytghelesen Ridders/de welcke
alle t'samen doot gheslagen zijn/ ick en
weet niet van wat Amasones/waer af
sy luttel vreesden. Eñ sy en souden daer
op niet gepast hebben/ sonder de waer-
schouwinge van vier oft vijf bespijers/
die de Coninck ghemeynlijck in deser
Stadt hadde: maer waer sy ghebleven
zijn dat en weet ick niet. Doch wil ick
u wel segghen / dat soo onsen aenslach
voort ghegaen ware/de Coninck voor-
ghenomen hadde de twee Ridders die
ick van hier ghelept hadde over Zee te
voeren/om te versoecken door hun we-
derom te gecrijgen het Casteel van den
Steenrots/ende dat van Lica/onlancx
afgenomen zijnde zijnen broeder Mou-
ton ende daer nae hun t'hooft te doen
af slaen/ende u die te seynden. Wat aen-
gaet de reste van der Fortuynen / dat
weet ghy alsoo wel als ick/ daerom sal
ick daer af swijgen: u biddende/ dat so
ghy niet en begeert genade voor recht te
stellen/ ghy my de haestichste doot wilt
aen doen die het mogelijck is/de welcke
my sal aenghenaem zijn/ nae dien dat
mijn Heer eñ Prince doot is. By God/
seyde de Coninck Amadis/ick en twijf-
fel daer niet aen/datter geen archept en
is die boven gaet d'archept van den
Vrouwen/als sy die willen gebruycken
ende te werck legghen: Hoort doch/ick
bids u/hoe dat sy noch weet te clappen.
By mijner trouwen / Jonckvrouwe/
ghy en hebt nz goets in u/als t'lichaem
om tot asschen te verbranden: Oock en
sult ghy niet van hier scheyden/ ende
ghy eñ uwe twee Dwergen sullen ghe-
brandt werden aleer ick eten oft drinc-
ken sal. Ende het gescheidde also: waer
af alle het volck alsoo seer verheught als
Abra bedroeft was/ als sy de tijdinghe
daer af hoorde/die haer gebrocht wer-
de door een van haren Joncvrouwen/
die sy in't Hof hiel / om te vernemen
wat men van haer seyde/ende wat daer
om ginck. Verhalven van ure te uren
meer ende meer verdriets ghecrijgende
van de gunste die de Fortuyne dede ha-
ren grooten vriendt ende vyandt/ ston-
de sy op haer vertreck om nae haer
Landt te reysen; maer de Coninginne

Z ij van

van Cautase belette dat/haer biddende seer vriendelijck / dat sy wilde vertoeven/tot der tijdt toe dat sy gesien soude hebben/wat eynde dat nemen soude het wonder van den Casteel / dat Lucida in't Hof ghebrocht hadde/het welcke sy haer eyndelijck bewillichde/niet sonder swaricheyt.

Hoe dat eenighe ander Ridders de avontuere van den Casteel der secreten versochten, ende watter af quam.

Het ses eñ vijftichste Capittel.

WY hebbē in't voorgaende Capittel den Vader ende Sone bereedt gelaten om de avontuere van den Casteel te versoecken / waer in dat Lucencio / Olorius de Prince van Spaengien / Florelus van Oostenrijck / Perion van Gaule/Gradamarte / eñ meer andere ghefaelt hadden/ behalende doch uwer eeren d'een als d'ander nae hunner vromicheyt/ ende nae dat de cracht die sy toonden tegen den betooverden Ridder te kennen gaf/met langhe oft corte wederstant hem te doen. Maer nu het te pas comt/ sult ghy verstaen: dat de saken ghepasseert zijnde die onse Historie heeft beschreven/Lisvart ende Amadis willende pooghen om beter te doen als yemandt van den anderen/rusten hun/ alsoo't noodich was. Ende ghemerckt dat Lisvart begeerde voor te gaen/ginghe hy naerder om de Trompe te blasen: dwelck hem onmoghelijck was te doen/om des sweerts wille dat hy aen zijn zijde droegh/ dwelck niet en conde verdragen eenighe tooverije: ende derhalvē beval hy eenen van zijnē Schiltknechten/dat hy hem een ander brenghen soude/ ende terstont hernemende de Trompe/ blies hy die soo soetelijck dat wonder was. Ende straex werde daer gehoort de Trompettē eñ Schal meyen/ ende de poorte van den Caste ginck open/ ende de Ridder quam dae uyt toonde so goeden ghelaet / dat ee yeghelijck ghenuechte nam in hem ae te sien. Niet te min Lisvart gaf hem s veel te doen meer dan ses uren lanck dat men voor seker meynde dat d'avō tuere door hem soude gheeyndicht zij worden/maer het gheschiedde anders want also de Ridder allensselinghe ach terwaerts ginck/ende by de poorte va den Casteel quam / seyde hy tot Lis vart: Vertreckt u achterwaerts soo't u goet dunckt / ende houdt u daer me te vreden/ dat my niet toe gelaten en is u te overwinnen om uwer cloeckhey wille/ ende u oock niet om meer voor deels over my te hebben/ noch deel aen dese avontuere/ die ghy verloren hebt overmidts dat ghy gehouwt zijt. Ende evenwel druckte hem Lisvart altijdt meer ende meer/ waer af d'ander luttel werex maeckte/ maer ginck wederom in van daer hy ghecomen was/eñ sloot hem de poorte voor zijn neuse. Dwelck Lisvart siende vergramde hem seer boven maten / ende nam wederom d Trompe eñ blies die diversche reysen/ eñ riep den Ridder uyt met bidden end oock met smadige woorden : maer te baette hem al niet : daerom genoodich zijnde de plaetse te verlaten eenen an deren/ginck hy sich ontwapenen. End Amadis van Grecien quam ter banen/ blasende de Trompe nae de gewoonte: ende door't ghelupdt van dier quam d betooverde Ridder uyt/ ende hun ghe vecht was soo straf / dat nae dien da Amadis wederstaen hadde t'ghewelde van den anderen een ure langher als d voorgaende / viel zijn vyandt plat nee ter aerden/streckte sich eñ verdwijnde/ ende hy en werde daer nae niet meer ge sien: eñ het Casteel dat te voren vas

ghe-

besloten was/ bleef open/ toonende in sich soo veel rijckdommen ende uptnemende dingen dat wonder was. Doen begonde daer een so soeten spel van Instrumenten / datter een yeghelijck ghewechte in hadde / ende waren seer verwondert / als sy een stemme hoorden sprekende dese woorden. Wel zy ghecomen de gheluckighe Ridder/ die boven allen anderen weerdich gheweest is ten eynde te brengen de avontuere van den secreten. Derhalven begon Amadis de trappen op te gaen/ ende hy ginck in't Casteel / alwaer hy sach de deure van eener Cameren ghesloten staen/ eñ daer op stonden gheschreven dese woorden: Hier ligghen de twee ware Liefhebbers/in de asschen van den welcken sich vertoonen hun gedaenten/ ende daer in alle persoonen/ t'zy Ridders oft Joncvrouwen die getrouwelijck beminnen/ sullen daer mogen sien de gene diese lief hebben/ende daer af sy bemint werden: Ende soo sy niet ghetrouw en zijn / sal t'ghesicht van de persoone daer sy tegen misdaen hebben sich vertoonen/ nae de weerdicheyt van hunner ghetrouwicheyt. Oock is dit Casteel met recht genaemt / Het Secreet van der Liefden/ twelck verdichte de wijse Toovenaer/ ter eeren van twee volmaeckte Liefhebbers die daer in rusten/ tot voordeel van der ghetrouwicheyt/ende confusie van der gheveynstheyt. Twelck Amadis sulcke becommernisse aen dede/ dat hy meynde te rugghe te gaen / sich kennende sulcx als hy was/ eñ de faute die hy Lucelle ghedaen hadde/ om Niquee wille. Niet te min ginck hy voorts/eñ dede die deure open/alwaer hy niet soo haest in gecomen en was/ oft de poorte en sloot wederom van selfs/ende hy bevandt hem in een meerder plaetse als daer van buyten scheen te wesen/ ende also overgult ende gheschildert met diversche schilderyen/ ende soo rijckelijck dat ongheloofliјck is. Daer waren gecontrefept alle de ghene die tot daer toe ende eenighe daer nae/ volcomelijck bemint hadden: Onder den welcken hy wert kennende zijnen over-Oudtvader Amadis van Gaule/ zijnen Grootvader Esplandian/zijnen Vader Lisvart van Grecien / ende hun Huysvrouwen met den namen / beginnende aen sommighe verscheyden letteren/als S. Penelope/ A. Piramus/ L. Tisbe/ O. Apolidon/ C. Grimanese/ J. Medee/ N. Florisande/ D. Zerbin/ E. Raberhÿ/ M. Campingo/ A. Lamorat/ R. Porcia / J. Zair / E. Abra / C. Gostime/ M. Desillierez/ ende meer andere/ alle singhende eñ spelende op Herpen/ Luyten/ Violen/ ende diergheliјcke Instrumenten/ waer af dat quam de melodije daer ic terstont af sprack. In't midden was een stellagie gericht met vier trappen/ eñ daer op was de Godt van der Liefden/sittende op eenen stoel becleedt met goude laken/ ende aen zijn voeten lagen de Coninck Felides ende de Coninginne Aliastre zijn Huysvrouwe/ so levende ghecontrefept/dat het natureel hun noyt soo wel en gheleeck: Ende die cleynen Godt hiel zijn handen om hooghe / hebbende in zijn handen twee seer uptnemende Croonen/ die hy scheen te willen setten op hun hoofden. Eñ hoese Amadis meer besach/ hoe hy meer wõders daer in vandt: want comende nae by dẽ Coninck eñ Coninginne/merckte hy dat hun de slincke zijde open was/ soo seer dat men lichteliјck hun herten conde sien so doorluchtich ende claer als Cristal. Maer hy werde seer verwondert/ dat hy sach dat de ghedaente van Aliastre veranderde in die vã der Princesse van Sicilien/ soo gantsch volcomeliјck/dat/ soo hy niet een ure te voorten met haer en hadde ghesproken / hy ghelooft soude hebben voor seker / dat t'ghene dat hy sach/ sy selve was/ ende geen

geen ander. Ende niet te min om noch
meer versekert te zijn van t'gene dat hy
docht/sach hy nae de zijde die opē was/
alwaer hy sach dat hy soo levende gere-
presenteert werde in haer herte/ dat ee-
nen Cristallijnen spieghel niet beter en
soude de ghelijckenisse hebben connen
vertoonen van zijnen aengesicht. Waer
af hy gantschelijck beroert zijnde van
glorie/hy seyde over luyde: In Gods
naem/Me Vrouwe/ ick weet wel dat
ic noyt van u bedrogen en ben geweest/
ende dat/ of ick tegenwoordich oft niet
teghenwoordich en ben/ u herte mijn
ware ruste is/ alsoo ic nu claerlijck can
bemercken. Maer nauwelijcx en hadde
hy dese woorden volsproken/oft de ghe-
daente van Lucelle en veranderde in
een ander die schoonder dan sy/ende so
volmaeckt was/ dat hy achte noyt ge-
sien te hebben oft te sien connen comen
een Vrouwe oft Jonckvrouwe die ha-
res ghelijcken conde zijn: Daerom be-
sach hyse veel ernstigher / ende also dat
hem indachtich werde de contrefeptin-
ghe/ die hem toonde den Jonghen van
den Coninck Mouton in't Landt van
Antiochien/ ende daer door bemerckte
hy/dat voor seker de gedaente was van
Niquee: waer door geprickelt ende ge-
raeckt zijnde met eenen anderen brandt
van liefden/gevoelde hy alsulcken hitte
van binnen/ dat hy vergetende Lucelle
ende alles wat hy haer schuldich was
van dienst eñ liefden weghen/vorderde
hy sich om dese tweede te kussen eñ om-
halsen/doch bevandt hy sich bedrogen:
want met eenen oogenblick veranderde
t'ghene dat d'een ende d'ander Jonck-
vrouwe ghelijck was in de ghedaente
alleen van de Conninginne Aliastre / eñ
Amadis bleef soo becommert door die
veranderinge/ dat hy sich niet en conde
wachten van al suchtende te segghen:
Epiaten / Me Vrouwe / ghy betoont
wel claerlijck/ dat ick niet weerdich en

ben u te ghenaken/nae dien dat ghy so
haest verdwijnt zijt ende van my .gh
schepden. Ende byna mistroostich en
beschaemt zijnde vertrock hy van dae
eñ nam den wech die hy gecomen wa
eñ ginck uyt den Casteel/ also bedroe
zijnde dat hy wel hadde willē doot zij
waer af hunner veel verwondert zij
de/vraechden hem d'oorsaeck waero
maer hy en seyde niet anders / dan de
sy souden gaen d'avontuere versoecki
ende dat sy meer wonders souden sier
als sy opt saghen / oft ymmermeer h
pen souden te sien. D'welck de Coni
ginne Zahara verstaen hebbende / e
liet haer niet langhe daerom quellen
maer quam aen de poorte/ die terston
open ginck/ende sloot wederom toe na
dat sy daer in gegaen was/ eñ sy vant
daer alle t'ghene dat ghy gehoort heb
ende ginck de trappen op van de stella
gie/ alwaer de Coninck Felides wa
gantsch gelijckende Amadis van G
rien. Ende also sy haer oogen sloech na
zijn herte / sach sy daer in Niquee end
Lucelle. Lucelle kende sy wel voor s
ker/maer niet Niquee / de welcke (na
haren goetduncken) een Goddelijcke e
niet een Menschelijcke persoone moest
wesen/so seer schoon was sy. Och/och
seyde sy / het hadde wel beter voor my
gheweest/ dat ick noyt yet begonnen e
hadde/ siende dat mijn Liefste bemin
is van twee soo seer uytnemende Prin-
cessen. Ende ick mercke wel claerlijck
dat groote dwaesheyt voor my soud
wesen/so ick nae hem trachte/ my heb-
bende soo luttel in zijn ghedachten/ als
my vertoont werdt in dese plaetse/ di
niet te vergeefs ghenaemt en is/ t'Ca-
steel van den secreten; ghemerckt dat
sich hier ontdeckt t'ghene dat het hert
van eenen anderen wel meynt te bedec-
ken. Alsdoen sach sy Niquee met eenen
seer lachenden gesicht/ ende Lucelle vol
bitterheyts; d'welck haer verseekerde/
dat

dat Amadis d'een min beminde als d'ander: Daer nae besach sy de Coninginne / ende t'scheen dat sy haer selven sach. Ende in eenen oogenblick tijts verkeerde die gedaente ende die van den Coninck wederom in de eerste forme: Ende daerom vertrock haer Zahara/ hebbende meer ghesien ende ghemerckt als sy begeerde: Twelck haer ghesicht niet en conde verberghen/ comende upt den Casteel. Alwaer corts daer nae de Coninck Amadis in ginck: Ende nemende de Coninginne Oriane by der hant/ bevonden sy de ghedaenten van den Liefhebbers also d'ander ghedaen hadden/ uptgenomen dat het ghene dat hun aen ginck niet en verscheen: want alsoo was die Tooverije ghemaeckt/ daerom voorder gaende clommē sy op de stellagie/ alwaer Oriane siende Felides/ meynde voorwaer dat de Coninck Amadis gheweest waer/ so sy hem niet met der handt gehadt en hadde also sy dede: ende hy van gelijcken/ dat de Coninginne Aliastre/ Oriane was. Maer al werden sy wel vertoont in dit eerste wonder/ werden sy doch soo wel nae t'leven gesien/ hy in't herte van der Coninginne/ ende sy in dat van Felides/ twelc hun een onderlinge vermueginge gaf/ eñ alsulcke/ dat de Coninck Amadis sich niet en conde wachten tot Oriane te segghen: Ter goeder trouwen/ Me Vrouwe/ ick en sach noyt eenich dinck dat my aengenamer was. Waerom? Heer/ antwoorde sy. Doen verclaerde hy haer alle t'ghene dat ghy gehoort hebt/ ende sy hem van ghelijcken: want d'een en conde niet ghesien dat d'ander sach. Eñ niet te min meynende selve malcanderen te toonen/ ende soo Amadis zijn ooghen sloech op Felides ende sy daerentegen op de Coninginne/ bevonden sy datse verandert waren in hun eerste ghedaente: ende daerom ginghen sy van den trappen/ ende upt den Casteel. Eñ Esplandian ginck daer in met de Keyserinne/ die sich niet min en bevonden bemint ende te beminnen als de twee laetste: want het gheschiedde hun alsoo. Ende nae hun quam de Coninck Galaor/ ende de Coninginne Briolane zijn Huysvrouwe/ die hun niet min en verwonderden over de vertooninghe van de ghene/ die sy soo in de Camer als op de stellagie vondē: want der Coninginne docht/ dat Felides haer Man de Coninck was beroovert zijnde/ ende siende nae zijn herte/ werde sy kennende t'meestendeel van de ghene die hy bemint hadde/ also verhaelt is in de voorgaende Boecken. Ende hoe wel dat sy haer onder dat ghetal vandt/ soo hadde sy nochtans een punct meer als d'ander: want sy waren al t'samen droeve/ eñ sy alleen blijde eñ vernueght. Ende Galaor dochte oock/ dat de Coninginne Aliastre/ Briolane was/ in wiens herte hy sich sach aen d'een zijde/ ende den Coninck Amadis aen d'ander zijde/ maer hy was verblijdt eñ Amadis bedroeft: Derhalven werden hem indachtich de voorledene dinghen/ ende hy en conde hem niet wachtē van haer dat te vermanen. Waer af sy begonde te lachen: hem bekennende de reyne eñ eerbare vriendtschappe/ die sy in harer jonckheyt gedragen hadde den Coninc haren Broeder. Maer sy seyde/ dat is een cleyne sake/ ten aensien van een millioen/ waer met ghy u beholpen hebt. Niet dat ick u daerom qualijcker wil tracteren: want ick weet wel dat ghy doen ter tijdt my niet aen en gingt. Eñ also sy wilden af gaen/ veranderden de ghedaenten van Felides ende Aliastre nae der ghewoonten: daerom ginghen sy voorts. Eñ soo sy upt gingen/ quam Florestan ende zijn Huysvrouwe daer in/ de welcke (om cort te maken) sagen de getrouwichept die d'een den anderen bewesen hadde/ uptghenomen dat sy

sach

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

saech de ghedaente van Corisande / niet min droeve wesende, als sy vrolijc was. Daer nae ginck daer in de Keyserinne Esclariane ende hare Vrijer / by den welcken sy geen ander voordeel en hadde/als alleen t'gene daer haer t'anderen tijde Florestan af gheseyt hadde van Syliane:maer sy sach datse soo droeve was/dat sy sich versekerde/dat sy alleen bemint werde/ ende dat d'ander geheel vergheten was ; Ende te dier oorsaken ginghen sy uyt. En in hun plaetse quamen Lucencio ende Ariane: Ende daer nae Onolorie en Lisvart/ by den welcken geen faute van ghetrouwicheyt bevonden en werde: Gelijck oock by Perion van Gaule/waer in Gricilerie bemerckte het goet tractement dat hem ghedaen hadde de Hertoginne van Oostenrijck: die nochtans roode ooghen hadde van weenen/ overmidts dat sy haer verlaten vandt / waer af d'ander niet met allen qualijc te vreden en was: Ende zy gingen uyt om plaetse te maken aen Gradafilee, die in't harte van den Coninck alleen vandt de ghelijckenisse van Lisvart van Grecien / en int herte van Aliastre / Onolorie alleen: Daerom sonder langer daer te vertoeven/ verheucht zijnde van der suyverheyt en onnooselheyt die in haer was/ ginck sy uyt. Ende Lucelle quam daer in/de welcke nae dat sy wel besien hadde de schilderije en conterfeytinghe van der Cameren/ ginck sy op nae den Coninck Felides ende Aliastre/ ende haer dochte dat de Coninck Amadis van Grecien was en geen ander/derhalven riep sy bynae met een bly herte: Och/ och mijn Godt/wie sach oyt eenich soo aengenaem wonder ? dat ten weynichsten de gene die hem gesien hebben/hem alsoo beminden als ick doe. Of Godt wilde/dat my toe ghelaten ware/nemmermeer uyt deser geluckelijcker plaetsen te scheyden. Eylacen/ die opinie en duerde niet langer/ dan tot der tijdt t

dat sy ghesien hadde zijn doorlucht
herte/waer in sy sich vandt/ en Nique
die haer noch onbekent was. Doch sey
de sy wel by haer selven/ dat sy noyt
hadde hooren spreken van volcomen
schoonheyt/ noch van beteren ghelae
dwelck grootelijcx aen haer ghebrac
want haer bedroefheyt was een seke
teecken dat sy het minste bemint wa
daerom weenende en suchtede begont
sy te clagé: Eylacen (seyde sy) soo't al
is/dat ick schandelijcken bedrogen be
van den genen dien ick liever hebbe al
mijn eygen leven/ben ick wel seker/da
ick selve my selven sal doen betalen
dwaesheyt die ick ghedaen hebbe/ ste
lende mijn affectie oft liefde in soo on
weerdighe plaetse. Maer eylacen/ sou
moghelijck zijn/dat hy my soo vriend
lijcke woorden soude connen gheve
vergheselschapt wesende met liefde
dienst/ eerbiedinghe/ ende feesteringh
om daer nae zijn trouwe te vervalsch
en my te verraden/sonder hem oyt mi
daen te hebben ? ten zy dat hy misda
achte de eere die ick hem alle mijn leve
lanck gegunt hebbe. Voorwaer/ Ama
dis van Grieckenlandt/ ten can no
en behoort my in den sin niet te com
dat my een so groot quaet van so gro
ter deuchden soude overcomen. Ick
wil niet segghen/dat de groote en ove
treffelijcke schoonheyt van de gene d
ick sie/ u wellicht eenighe voncke va
ghedachtenisse in't herte ghebrocht s
hebben: Maer dat ghy my om haren
wille soudt verlaten/ dat en soude ic
nemmermeer conné geloven/ al waer
dat ick't saghe ende wiste voor seker
En dat meer is/al ist dat ick my droe
bevinde in't herte van eenen andere
ist daerom gheseyt/dat een onbedriege
lijck bewijs-reden is van onghelucki
daerom dat ick my quelle? Soude d
Spieghel wel wat anders connen ver

toone

zoonen/ als de natuerlijcke gelijckenisse van den aensicht? Ick ben voorwaer bedruckt ende vol droeffenisse/ ende ick werde mager/ daerō dat ick my swaermoedich van aengesicht toone. Doen gheliet sy haer als of sy ghelachen ende verblijdt hadde: maer daerom en veranderde het beelt van der gelijckenissen niet zijn gedaente oft gelaet/ maer bleef in der droefheyt. Waer af sy bynae geforceert zijnde van die nieuwe jaloersheyt/ haer clachten wederom begonst/ seggende: Eylacen/ noyt en werde dese plaetse t'onrecht ghenaemt/ De proeve van den Secreten/ ende ick gheloove voor seker/ dat Amadis my valschelijc bedrogen heeft/ daer hy groot ongelijck in heeft. Daer nae sloech sy haer armen over een/ ende verdranck bynae in haer tranen/ seggende: Ick geloove dat dese Coninginne Aliastre/ die soo ghetrouwelijck beminde/ heeft met my metlijden willen hebben/ my te kennen ghevende dese droeve tijdinghe/ op dat ick voortaen op mijn hoede soude wesen/ ende my van erger wachten. Ende also sy haer ooghen noch opsloech/ om haren Amadis noch te sien/ sach sy dat hy verandert was in den Coninck Felides: ende derhalven vol bitterheyts zijnde/ keerde sy wederom van daer sy ghecomen was. Ende droogende haer oogen ten besten dat sy conde/ schepde sy upt den Casteel: gevende eenen yegelijcken achterdencken/ dat sy daer yet ghevonden hadde dat haer niet aenghenaem en was. Maer Amadis/ die wel sorghde voor de vernagelinge/ was in eē vremde gedachtenisse/ niet wetende wat onschult dat hy gebruyckē soude om haer te vrede te stellen: Eñ daerom begonde hy te vermaledijdē in zijn herte het Casteel ende de Jonckvrouwe die't daer ghebrocht hadde/ doch toonde hy het beste ghelaet dat hem moghelijck was. Ende mitsdien dat seer spade was/ eñ dat de Coninginne Zahara haer wilde vertrecken nae haer Tenten/ werden voor dien tijdt de proeven gheeyndicht: wesende d'een bedroeft eñ d'ander vergramt/ doch d'een meer als d'ander/ na dat sy ghenuechten oft onghenuchten daer behaelt hadden. Dwelck verstaen hebbende de Keyserinne Abra/ seyde tot der Coninginnen/ dat sy ooc geerne dat tijdt-verdrijf soude hebben/ ende haer hazarderen ghelijck d'ander/ soo verre als sy onbekent daer mochte gaen. Dat sult ghy lichtelijck doen/ antwoorde Zahara/ nemende eenē van uwen Ridder alleen tot uwer gheselschappen/ eñ soo ghy u'aensicht bedeckt met eenen swarten lampers: want wesende in so cleyne gheselschappe/ en sult ghy nemmermeer aenghesien werden voor de Keyserinne van Babylonien. Ende sy vandt desen raedt goedt/ ende seyde/ dat sy des anderen daechs haer fantasijen daer met soude verdrijvē. Binnen middeler tijdt werdt het Casteel wederom ghesloten nae der ghewoonten/ ende de Trompe bleef hanghen aen de poorte/ ende een Herpe/ die eerst daer gebrocht werde ick en weet niet door wien/ met een tafelken inhoudende dese woorden: Alle de ghene die voortaen dese avontuere beproeven willen/ soo't een Ridder is dat hy de Trompe blase/ ende de Vrouwe oft Jonckvrouwe de Herpe slae. Ende dat niemant soo stout en zy/ het Casteel te versetten vander plaetsen daer't staet/ aleer die alderschoonste eñ volmaeckste dat doet draghen in den Thoren van dē gantschē Aertsbodem: want tot daer toe moet dat hier blijvē/ ende niet van hier schepden/ volghende t'gene datter af voorseyt is ende gheordonneert. Dat is/ seyde de Keyser/ een seer goede waerschouwinghe: laet ons gaen d'avontmael eten/ ende wy sullen morghen sien watter af comen sal/ ende also brochten sy de reste van den avont

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

over/tot dat een yegelijck slapen ginck. Maer Amadis van Grecien noch Lucelle en deden noyt hun oogen toe: oock hadde hy stofs ghenoech om hun daer af te wachten/ soo om t'ghene dat ghy ghehoort hebt/ als om t'ghene dat hier nae verhaelt sal werden.

Hoe dat de Keyserinne Abra beproefde d'avontuere van den Casteel: Ende van den propoosten die Amadis van Grecien ende Lucelle t'samen hadde, om dies wille datter s'anderen daechs te vooren gheschiet was.

Het seven eñ vijftichste Capittel.

DEs anderen daechs/ nae dat de Princen ende Heeren/ de Vrouwen eñ Joncvrouwen het noenmael ghegeten hadden/ quam de Keyserinne Abra/ verghesel schapt wesende alleen met eenen Schiltknecht/ op de zale: maer soo wel toe gherust/ dat men lichtelijck conde mercken dat een Vrouwe was van grooten huyse. Ende sy ginck stracx na t'Casteel/ ende nam de Herpe/ daer op sy seer soetelijck speelde: doch en hadde sy niet lange ghespeelt/ oft de poorte en werde open gedaen/ ende sy ginck in de camer/ waer af de duere terstondt nae haer sloot. Doen sach sy rondtom ende sach de Schilderijen van den Liefhebbers/ waer af wy onlancx ghesproken hebben: ende onder het ghetal van dien werde sy kennende Zair/ die op een Luyte speelde/ beclagende den crancken loon die hy ontfanghen hadde om oprich te beminnen. Derhalven sich tot hem voeghende/ vrolijcker wesende als sy gewoon was/ begonde sy hem te segghen: By mijner eeren/ Heer/ ick hebbe seer beclaeght de moeyte die ick gehadt hebbe om in dit Landt te comen/ maer u daer vindende in't leven/ en dede ick noyt reyse daer af ick so veel vreucht den hadde: hoe wel dat/ nae dat ic verstaen can uyt uwen ghesanck/ ghy alle uren verhaelt t'gene dat u den doot aen doet/ van der welcker ick u verhope met der tijdt so wel te wreken/ dat ghy oorsaec sult hebben om te vergeten een deel van uwer droefheyt/ ende ick der liefden die ick ghedraghen hebbe ende noch drage aen den doots'ager van u/ ende mijnen grooten vyandt. Ende hoe wel dat sy dese woorden sprack met grooter affectien/ en antwoorde haer nochtans de Prince Zair niet een woordt/ maer gaf te kennen dat hy alleen daer toe trachte om zijn Luyte wel te slaen. Twelck Abra siende ginck sy voorts/ ende clom op daer de ghedaente van den Coninck Felides ende de Coninginne Aliastre was/ ende oock die van den cleynen Cupido/ tot den welcken (noch vergramt zijnde van der onweerdicheyt die haer Zair gedaē hadde/ haer niet antwoordende) sy sprack/ hem segghende: Och/ och Heer/ de gene die uwe crachten niet versocht en hebben/ meynen (so ick acht) datse anders zijn als sy zijn. Ick bidde u ootmoedelijck/ dat ghy voortaen wilt nemen eenen naem ghelijckformich uwen wercken/ oft maect datse over een comen met uwen naem: want wat my aengaet/ ick hebbe meer redenen/ om u te noemen den Godt van der vyandtschappen ende ondanckbaerheyt/ als sulcken als ghy u noemt te wesen. Oock hebben de ander Goden (nae dat my dunckt) groot ongelijck gehadt/ dat sy u toegheſtelt ende toeghelaten hebben eenich gebieden ofte macht/ om die alsoo te gebruycken also ghy doet: ghemerckt dat de eygenschap van eenen Godt is/ goetheyt/ rechtveerdicheyt/ sachtmoedicheyt/ barmhertichevt/ liberaelheyt/ ende vriendelijckheyt/ waer met hy zijn dienaers beloont/ ende ghy bewijst hun

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

geheel het contrarie. Ende om te betoonen dat also is: hoe soudt ghy u connen verontschuldigen/ oft doen goet achten allen redelijcken persoonen / d'ongherechticheyt eñ wreetheyt die ghy hebt gebruyckt tegen mijnen Broeder? Oft met wat wapenen soudt ghy connen vereeren uwe Trophee oft victorie teecken / dat ghy my doodet hondertmael sdaechs / sonder dat ick sterven can? Maer eylacen/ wat segh ick? wien spreke ick aen? Oft waerom wil ick alsoo twisten / oft in redenen treden met den ghenen die geen en heeft? Voorwaer de ooghen en zijn u noyt verbonden gheweest / dan om te excuseren uwe schult met der blintheyt die in u is : u te dien aensien toe schrijvende alsulcke gerechticheyt/oft (om beter te seggnen) alsulcken lust/als u aenghenaem is. Eñ also sy dese woordē voleynde/ sach sy op den Coninck/ die haer voor seker docht te wesen Lisvart van Griecien. Och/seyde sy / ondanckaer verrader : t'is van u dat ick my beclaghe/ende niet van yemandt anders : Hoe derft ghy dan nu voor my verschijnen? Ten zy wellicht dat ghy/ghebruyckende uwe ghewoonlijcke gheveynstheyt/ my hoopt alsoo te pluymstrijcken/ dat ic soude achter laten de toecomende wrake van der doot mijns Broeders. Maer Godt sal my daer af wachten: want nae dien dat ick soo rechtveerdelijck uwe verderffenisse gheswooren hebbe/ soo weest versekert/ dat ick daer toe geen dinc sparen en sal dat in mijner machten is: Niet dat ick daerom wil ontkennen/ dat ick geforceert ben door de schoonheyt die in u is/ ende alsoo ontsteken met uwer liefden/ dat mijn droevich verwondt herte niet en can gherusten oft te vreden zijn/dan om u te sien dadelijck/ oft met den ghedachten: waerom ick voorwaer t'elcker reysen genade begeere/van den ghenen die teghen my misdaen heeft / hoe wel dat men daer op niet en acht. Alsdoen te seer gheperst wesende van der liefden/ seyde sy : Ende hoe wel dat ghy ghewoon zijt my te versmaden/ eñ uwe ooren te stoppen voor mijne clachten/ soo en sult ghy nochtans nu niet so versmadich zijn/ als my te weygheren een kusken. Ende sy buyghde haer stracx neder/ om haren mondt aen Lisvarts te brenghen : maer sy en sach daer niet anders van het beeldt van den Coninc. Waer af gheheel beschaemt zijnde/ sy haer achterwaerts trock/ende terstont veranderde dat beeldt wederom in de figuere van Lisvart. Derhalven gheprickelt zijnde van ick en weet niet wat gramschappen / meynende dat hy met haer geckte/seyde sy hem: Lisvart/ghy doet my ongelijc/ oft het is dese wreede Godt/ die om sich te wreken van den propoosten die ick hem onlancx gehoudē hebbe/ my aldus bespot: maer derom en sal ick niet laten te volherden in mijn voornemen. Ende besiende zijn hert dat doorluchtich was/sach sy daer in Onolorie: daerom ontsteken zijnde met gramschappe/ jaloersheyt eñ spijt/ riep sy al bevende. Och verrader/moorder van mijnen beminden Broeder/ moet ick om uwent wille ondersocht werden tot den leven toe/ ende de liefde my also doen vergaen met den brandt van haren verslindenden vyer? gelijckformich makende door het volbrengen van harer tegenspoet het eynde van deser proeven eñ de loon van mijner verdienste? Och Fortuyne/ Fortuyne: het behoorde u wel ghenoech te zijn/ (nae dat my dunckt) dat ghy my in't eerste hadt doen sien dē God/die een autheur is van mijnen ongheluck / om hem te verwijten mijn martyrisatie / sonder my voor oogen te stellen dē genen door den welckē Babylonie heden een weese is/ ende sonder Coninck oft Gouverneur. Maer ick verstae wel wat dat is/

te weten/ dat nae dien ghy my niet hebt connen overwinnen/oft makẽ dat door alle uwen teghenspoet mijn herte cleyn-moedigher ghevonden ware/ wilt ghy my versoecken te temmen door andere subtijler pijnen. Daer nae besach sy de Coninginne Aliastre / ende sy bevandt haer ten eersten / nae der ghewoonten/ verandert. Ende de Coninck eñ sy verkeerden corts daer na wederom in hun eerste ghedaente: Derhalven verliet Abra hun gantsch bedroeft zijnde/ om te gaen upt den Casteel/ eñ het soet spel hiel op/dat tot daer toe geduert hadde. Ende sonder langher te blijven in der Stadt/om niet bekent te zijn/ vertrock sy haer nae haer Tenten: ende sy werde ghevolght van eenighen/ die men haer nae sandt/ ende door dien middel wist men wie datse was. Eñ nae dat sy vertrocken was/ende dat hunner veel d'avontuere versocht haddẽ/begonde men te dansen / ende duerende dien/vandt Amadis van Grecien middel om by Lucelle te comẽ/ die alle dien dach lanc hem niet eens en hadde willen aensien: ende bemerckende dat hy in een plaetse was/daer hy van niemant en conde gehoort werden / seyde hy haer met een goede gratie: Me Vrouwe/ick en weet niet waer in dat ick u mishaeght oft misdaen mach hebben / (u beminnende also ick u beminne) om ten tijde dat ick de meeste eere behaelt heb die opt Ridder hadde/van u soo suer besien te werden. Ick bidde u seer ootmoedelijck/ dat mijns Vaders Bruyloft / ende de nieuwe kennisse van zijnen Sone / niet en werde vermaert oft gecelebreert met der offerande van mijnen leven. Heer Amadis/antwoorde sy/ten is niet redelijck/dat ghy in een so cleyne plaetse een soo groote herberghe maeckt/ ende t'is ghenoech dat nae zijner cleynheyt ick daer alleen woone/ ghemerck nemende op mijn weerde/ sonder dat ghy my comt ghe selschap houden: Houdt u dan te vreden met der genuechten van uwe ongetrouwichept/ sonder te willen dat ick langer bedroghen blijve. Ende hoe wel dat Amadis ghenoech verstonde waer dat sy henẽ wilde/en liet hy nochtans dat niet blijcken/maer seyde haer: Me Vrouwe/ ick en can dese woorden niet verstaẽ:want voor seker/de plaetse daer ick u gheherbercht hebbe is mijn herte/dwelck voorwaer cleyn genaemt mach werden / om uwer uytnemende weerdicheyts wille: maer u ghegheven hebbende t'ghene dat ick can/ behoort ten dien aensien groot ghenaemt te wesen/ bemerckende dat sulcx is / dat de Weerelt hem te cleyn is / midts de begeerte daer't nae staet. Ende al waer't dat ware van der groote van deser Monarchien/ soo en wil ick nochtans niet ontkennen/ dat enge is/ om te herberghen de minste van den volmaecktheyden/der welcker ghy ontallijck vele hebt. Och Amadis/ antwoorde sy/ ick en verwondere my niet dat ghy my soo qualijck kent/ nae dien dat u noch onbekent is de Heere die u geschapen heeft ende ghemaeckt nae zijn even beeldt. Maer na dien dat u zijn Wet onbekent is/ ende ghy die schouwt/soo en ist niet wonder/dat ghy hem ooc niet en kent/ ende my/van wien ghy u liefde getrocken hebt/om die te stellen/ op een ander Jonckvrouwe: u versekerende/ dat de meestẽ dienst die ghy my opt ghedaen hebt/gheweest is de laetste proeve ende avontuere/die ghy ten eynde ghebrocht hebt: want alle uwe andere aenslaghen streckten daer toe/om my te bedriegen/ eñ dese alleen om te openbaren u valsch ghelaet ende boos voornemen. By mijner trouwẽ/ Me Vrouwe/ seyde hy/ick en sal u dat niet accorderen: want so ick lebe bedroghen/ zijnde door de Wet die ick houde/sal ick/de faulte daer af kennende/die verbeteren. So veel isser af/ dat

at ick u sweere by Godt/ dat ick niet
n weet wie dat de ghene is daer ghy u
f beclaeght/oft waerom dat uwe Wet
eter is als de gene die ick houde/ waer
n ick opghevoedt ben. Niet te min en
egh ick niet/ dat ick van Godt inghe-
lasen zijnde/ my niet en sal eyndelijck
egheven daer toe dat hy my raden sal.
Maer dat moet van hem comen: ho-
pende dat soo ick tot noch toe wel ghe-
leeft hebbe/dat hy my in die opinie hou-
den sal/ ende oock ghedwaelt hebbende
dat hy my daer af sal trecken door u.
Ende wat aengaet de bedriegherije die
ghy vermoedet (met den meesten onge-
lijck van der Weerelt) in my te wesen:
Ick sweere by allen den Goden/ Me
Vrouwe/dat ghy groot ongelijck hebt/
ende daer en was noyt getrouwichept
soo oprecht ende seker/als die is/die ick
u draghe. In der voegen dat ick u ver-
sekerẽ mach/datter noyt ander als ghy
in mijn herte quam/ uytghenomen al-
leen Venus die Goddinne/ die hier te-
ghenwoordich is/ ende ghetuyghe van
onsen redenen ende gedachtẽ/ hoe verre
dat wy oock van een zijn. Dese alleen
voorwaer houdt u geselschap/ ende dat
is de ghene/ende gheen andere/ die ghy
ghesien hebt in't betoovert herte: Oock
en hadde sy (soo't u wel indachtich is)
gheen Menschelijck aenghesicht/ maer
was vol Goddelijckhepts/dwelck ghy
behoort te bemercken/ door de verghe-
lijckinghe van u beyden: wel versekert
zijnde/ dat niemant als ghy selve u ge-
lijck can wesen/ uytgenomen die God-
dinne van der liefden/ die voorwaer u
te boven gaet: ghemerckt dat sy is een
Goddinne/eñ ghy een sterflijcke Crea-
tuere. Derhalven bidde ick u ootmoe-
delijck/ dat ghy van u weert dese quade
opinie/ ende u laet voor staen/ dat ick
om te sterven niet en soude hebben wil-
len dencken/ oft noyt ghedacht hebben/
dat dat u de weynichste oorsaeck van
onghenuechten soude ghegeven hebben.
Voor seker dat was wel bedacht van
Amadis/ dat hy soo behendichlijck de
groote Venus in't spel wist te brengen.
Dwelck Lucelle eenichsins gheloofde:
ende soo goeden geloove gaf sy den on-
waerachtigen woordẽ van haren Lief-
sten/ dat sy vernueght was. Eylacen/
hoe qualijck soude dese personnagie in-
ghevoert connen werden onder den te-
genwoordigen Vrouwen. Voorwaer/
Lucelle hadde een seker ingeborẽ goet-
hept/ de welcke ghy Jonckvrouwen
noemen sult (alsoo ick achte) dwaeshept:
Maer siet wel toe/ dat ghy niet onder
een te seer groote schalckhept/ u noch
meer bedroghen vindt/als sy was: ver-
crijghende in de plaetse van den naem
der dwaeshept/ eenen quader naem eñ
faem: dwelck voor u een te seer leelijck
cleedt soude wesen. Nu denckt dan daer
op: ende laet ons Abra te schepe laten
gaen/ om wederom te keeren nae Ba-
bylonien/ seer dreyghende den Keyser
ende het Keyserdom van Trebisonde/
niet tegenstaende alle de vertooningen
die de Coninginne van Caucase haer
dede/ de welke haer vergeselschapte tot
in Egypten toe. Ende bynae ten selven
tijde quam de Princesse Lucida (daer
af wy hier vooren ghesproken hebben)
Amadis van Grecien bidden/ dat hy
haer soude houden t'ghene dat hy haer
beloeft hadde: Ende waer toe u niet al-
leen (seyde sy) de voorwaerde van den
Casteel en verbindt/ maer oock d'or-
den van den Ridderschappen/alsoo ick
verstaen hebbe/ ende bysonder ter gun-
sten van den Vrouwen ende Weesen.
Ter goeder trouwen/ Me Vrouwe/
antwoorde hy/ ick ben ghereedt alst u
belieft. Eñ hoe wel dat sulcx grootelijcx
verdroot alle den geselschappe/ en was
daer nochtans niemant die hem daer af
treckẽ wilde/ wetende dat hy sich geen-
sins daer af en conde ontschuldighen.

Ende derhalven ordre ghestelt hebbende op zijnen saken/ vertrock hy ten vijfsten dage daer nae/ eñ hy en wilde niemant met nemen/ als alleen Gradamarte/ ende zijn twee Schiltknechten/ Yneril ende Ordan. Niet te min Ariane siende dat tijt was/ om allen den Heeren daer tegenwoordich zijnde te kennen te gheven d'oorsaeck waerom dat sy in Cappadocien ghecomen was/ begonde sy haer redenen op dese maniere: Excellente Princen/ ick gheloove datter niemant in dese vergaderinge en is/ oft ten weynichsten luttel/ die niet verstaen oft ghehoort en hebben den doot van Zarzafiel de Souldan van Babylonien/ door wiens doot de Coninginne van Argenes zijn Suster ende eenighe Erfghenaem/ hadden behooren te erven het groot goet dat hy achter liet. Dien niet teghenstaende/ Zimbriel de Prince van Antiochien/ dien hy ghestelt hadde tot eenen Gouverneur van zijnen Landē/ nam aen sich den tijtel van den Keyserdom/ ende onterfde gheheelijcken Me Vrouwe Moeder/ gelijck als of sy bastart ende onbekent gheweest ware: Van desen Zimbrel zijn daer nae ghecomen de Prince Zair ende Abra/ die nu besitt door tyrannije het Keyserdom buyten recht. Nu zijt ghy/ mijn' Heeren/ vermaert onder alle de Princē van der weerelt voor de meeste liefhebbers van der rrdenen ende gherechtichept/ eñ dat ghy om die te handthouden/ dickmael u eyghen leven gehazardeert hebt/ ende bysonder voor den twisten van den Vrouwen eñ Jonckvrouwen/ dwelck my u doet bidden/ dat/ ghy acht nemende op my ende mijner ontervinghe/ u gelieven wil my bystandt te doen tegen de gene/ die nergens toe en arbeydt/ oft ghenueghen in en neemt/ als alleen om te staen nae den doot ende verderf van den Prince Lisvart/ ende uwer allen/ alsoo de daedt ende ervarentheyt dickmael betuyght heeft. Ende dit doen[…] mijn Heeren/ boven de eere eñ eeuwi[…] achtinghe die ghy daer af behalen su[…] sult ghy twee groote weldaden vero[…] saken/ d'eerste sal wesen/ dat ghy s[…] verlossen een volck van der dienstba[…] heyt ende tyrannije daer't in is: En[…] d'ander/ dat ghy een arme Coningin[…] ende onterft van hare Vaderlijcke go[…] den/ daer sy uyt ghestooten is/ in ha[…] goet sult helpen/ ende my van gelijck[…] die haer wettighe Dochter ben: da[…] nae sweech sy. Ende haer clachte wer[…] soo rechtveerdich bevonden/ eñ sy lied[…] derhalven so verbonden om haer hul[…] eñ bystandt te doen/ dat sy voornam[…] Babylonien te conquesteren oft gewi[…] nen/ ende haer hare Landen wederom[…] te doen ghecrijghen. Ende tot der vo[…] brenginghe van dien/ keerde een yegh[…] lijck wederom na zijn Lant/ om vol[…] te vergaderen van allen canten/ d'wel[…] soude vergadert werden op den Ve[…] boden Bergh/ om nae Babylonien [...] trecken/ so Abra haer niet en haeste o[…] Trebisonde te overvallen/ nae har[…] dreyghementen: oft haren Heyrlegh[…] teghen te trecken/ so sy te velde quam[…] waer af sy hun allen seer ootmoedelij[…] bedanckte.

Hoe dat de Coninginne van Arge[…]nes by Alquif ende Vrgande quam[…] ende sy t'samen inden gheest opghe[…]nomen werden, om te sien de glori[…] van Niquee.

Het acht eñ vijftichste Capittel.

EEn Maent lanck hadden al[…] reede Alquif eñ Vrgande uy[…] dē Hof geweest/ hopende (als[…] voorseyt is) te maken eenic[…] nieuw tijt-verdrijf voor den Prince[…] eñ Vrouwen te Trebisonde vergadert[…]

End[…]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

Ende het gheschiedde/dat sy ten sekeren daghe hun Caracteren makende/ ende de Geesten beswerende/ in de locht saghen een doncker eñ dicke wolcke recht nae hun comen met storm ende donder/ waer binnen dat twee Grifoenen waren die eenen waghen trocken/waer op een Vrouwe sat ghecroont zijnde met een Keyserlijcke Croone. Ende gelijck als men met eenen oogenblick tijts siet dat de blixem gaet van den Oosten tot den Westen/also haest quam de wagen af/derhalven waren sy bevreest/ende sy quam tot hun/segghende: Mijn vrienden/en verschrict u niet: want nae dien dat de Christen Princen mijner Dochteren Arxiane beloeft hebben bystandt te doen om Babylonien te gewinnen/heb ick voorgenomen voortaen uwe bontghenoot te zijn. Ende ghy sult weten/ dat ick Zirfee de Coninginne van Argenes ben/die hier uytdruckelijck daerom come/om u te bidden/dat ghy wilt comen ter plaetsen daer ick u geleyden sal/om een sake ten eynde te brengen/ die ick van langer handt begrepen hebbe/die soo swaer is/ dat uwe hulpe eñ conste wel daer toe vereyscht ende noodich is: Daerom bidde ick u alle beyde/ dat ghy sonder te twijffelen oft yet te vreesen/op desen waghen met my wilt comen sitten/ soo't u belieft: dwelck sy haer geerne bewillichden. Niet te min/ aleer sy van daer scheydden/ vonden sy gheraden/daer af te schrijven eñ waerschouwen de Princen die te Trebisonde waren: eñ sy gaven den brief aen Joncvrouwe Alquife/ die hun dien droech. Ende de wagen verhief sich soo hooghe in de locht/ dat hy in eenen oogenblick gevoert werde op den Thoren daer Niquee betoovert was/alsoo ghy ghehoort hebt/daer nae begonnen sy die trappen af te gaen. Ende Zirfee hun met der handt/nemende/seyde hun: Weest versekert/ dat ick u haest toonen sal het schoonste dinck dat ghy opt saeght. Eñ in de zale gaende/ ende Niquee siende/ creghen sy alsulcke vreuchde eñ glorie/ dat sy sich selfs ende alle andere dingen verghetende/begonnen te singhen/ende roosen-hoepen te maken/ghelijck d'ander die sy daer vonden. Waerom Zirfee haer niet en conde onthouden van lachen: maer sy gaf hun corts daer nae wederom hun goede sinnen/ eñ sy quamen wederom tot hun eerste memorie. Ende sy seyde hun/ met hun geckende: Voorwaer mijn vrienden/ghy zijt(also my dunckt)oudt genoech/om voortaen te vergeten dese manieren van doen/de welcke(om waer te seggen)beter dienen den jongen/als alsulcken ouden luyden als ghy zijt. Ic en weets nu/ antwoorde Urgande: maer gheloooft my/ Me Vrouwe/ick en was noyt blijder/ ende ick soude wel de reste van mijnen leven willen voleynden in die ghenuechten/ ghemerckt dat ick besorge dat ick't erger hebben sal/ ten weynichstē en soude ick niet alleen zijn eñ sonder geselschap: want hier is alreede een goet getal van Vrouwen ende Ridders/ die niet veel meer sorgen in hun hoofden en hebben/ als ick terstont hadde. Dit zijn/ seyde Zirfee/de ghene/ die door hun ghetrouwicheyt ende Ridderlijcke daden weerdich gheweest zijn te sien de glorie van deser Dochter/ waer by sy t'naeste ghecomen zijn alsoo ghy siet/ nae dat hun liefde ende ghestadicheyt groot geweest is: waer af de eerste is Anastarax haer Broeder/ die dwaeslijck zijn liefde op haer stelde. Ende doen begonde sy hun te verhalen hoe dat alles geschiet was/ eñ d'oorsaeck die haer beweeght hadde om die Tooverije te doen. So veel isser af/seyde sy/ datter noyt Vrouwe noch Jonckvrouwe ghecomen en is tot perfecte schoonheyt als dese alleen/eñ noch een ander/ ghecomen zijnde van eenen van den beleefsten Prince ende vroom-

sten Ridder van der Weerelt/ ende van
een Vrouwe/ de Dochter zijnde van
eenen Keyser/alsoo seer vermaert als
men eenigen weet/ de welcke nu is in't
Coninckrijck van Alexandrien by eenen
Boer. Alquif ende Vrgande verstondē
wel uyt dese redenen/dat sy sprack van
der Dochteren/ daer af Onolorie ghe-
lach op den Thoren gevanckelijck we-
sende/ de welcke de Schiltknecht daer
nae verbaerde op de hope die hy hadde
van te ghewinnen het Juweel dat hy
vandt onder de kinder-doeckē. Inder
waerheyt/ Me Vrouwe/ antwoorde
Vrgande/ ick bekenne wel dat Niquee
de schoonste is die men soude connen
ghewenschen/waer af de gene diese tot
een Huysvrouwe sal hebben/ sich wel
geluckich mach achten onder de geluc-
kichste van zijnen tijdt. Ghy spreeckt
wel/seyde Zirfee: maer dat en can soo
haest niet geschieden/maer daer sal veel
tijts voorby gaen aleer sy tot dat punct
comen sal: want ten is niet redelijck/
dat men in dit verganckelijc leven glo-
rie ende ruste t'samen hebbe/ als alleen
de ghene die door grooten arbeydt ende
met der tijt verdienen die te vercrijgen.
Nu besiet den spieghel die dese Jonck-
vrouwen voor Niquee houden/ eñ ghy
sult sien dat sy is in soo volcomen ghe-
nuechten als ghy onlanex waert. Ende
sy besaghen t'glas/ ende saghen daer in
Amadis van Grieckenlandt/ so natu-
relijck als hy in't leven was. Dit comt
van te seer lief te hebben/ seyde Zirfee/
ende sy en heefter vreuchden noch ghe-
nuechten af/als alleen het ghesicht. Eñ
op dat ghy cont weten dat alsoo is/be-
merckt doch ick bids u/wat gelaet dat
sy sal toonen als ick my tusschen hun
beyden sal stellen. Maer soo haest als
Niquee verloren hadde haren Liefsten
uyt den ghesicht/begonde sy terstont so
seer te weenen ende te claghen/ dat het
scheen dat sy een onverdragelijcke pijne
leedt. Eylacen/ seyde sy/ daer is lutt
aen de glorie gheleghen die ick tot no
toe ghehadt hebbe/ want nae dien d
uyt mijnen ooghen ghenomen wer
t'ghene dat de spieghel my plach te ve
toonen/ lijde ick meer verdriets als
doot selve is. Niet te min en duerde d
martyrisatie niet langhe: want de C
ninginne vertrock haer van daer/ end
Niquee creegh wederom de ghenuech
van den spieghel ghelijck als te vooren
ende toonde een bly gelaet eñ gewoon
lijcke glorie. By Godt/seyde Vrgand
ick en soude noyt gemeynt hebben/d
de liefde also conde spelen met den rede
lijcken persoonen. Eñ siet ghy niet/an
woorde Zirfee/ haer toonende Buzan
do/de gratie van desen Dwergh? Hy i
so gheaffectionneert ende so boven ma
ten seer verlieft van zijner Meesterssen
dat hy niet en begheert oft nergens to
en tracht als t'ghebruyck van haer t
hebben. En ist niet een schoon Jonck
man ende wel ghemaeckt/ om alsulck
weldaet te ghenieten? Ten weynchste
laet hy't sich voor staen: ooc toonde h
alsulc gelaet/dat men sich niet en hadd
connen ghewachten van lachen. Doe
ginghen sy wederom uyt de zale/ end
clommen de trappen op. Nu hebbe ick
u (seyde Zirfee) willen vergheldē ee
deel van den arbeydt die ghy ghehad
hebt van my te volghen/ ende ick hop
dat aleer wy sullen scheydē/ te volbren-
ghen alsulcken aenslach/ dat onse naco-
melinghen daer af sullen spreken/ soo
lange als de weerelt staen sal. Daerom
laet ons wederom op den wagen gaen
sitten/eñ laet ons onse voornemen vol-
eynden. Maer sy en waren so haest niet
daer op ghesete en/oft hy en werde opge-
heven in de locht/ ende ghevoert in de
Stadt van Niquee/ daer de Souldan
was/ diese met goeder hertē onthaelde
verhopende dat door de wijsheyt van
zijner Susteren de betooveringhe van

Niquee

Niquee ende Aneſtarax een eynde ſoude nemen/ dwelck hy voor dien tijdt van haer niet en conde vercrijgen/ ſeggende/ dat in den ſaken van Godt gheordonneert zijnde / vereyſcht werde de volbrenginge van den tijdt/ende dat d'ure daer af ghecomen zijnde/ hy zijn kinderen tot zijnen wille ſoude hebben. Niet te min bleef ſy by hem veerthien dagen lanck: duerende de welcke/ ſy/ Alquif ende Vrgande/ veel revolutien ende figueren maeckten / om hun voornemen ten eynde te brengen.

Hoe dat Zirfee, Alquif ende Vrgande, maeckten den Thoren van der gantſcher Weerelt.

Het negen eñ vijftichſte Capittel.

HEbbende dã deſe drie Toovenaers wel geſtudeert in hunnen Cabale/ Nigromantie eñ Aſtrologie boven natueren/ gingen ſy op een nacht uyt der Stadt/ eñ quamen in een oude verpallen timmeragie/ ghebouwt op drijfzandt van der Zee/dwelck de Coninginne omcinghelde met een rondt perck ghemaeckt met een taek van hulſt/ende ſy drie ſtelden hun in eenen driehoeck / hebbende elckeen een brandende waſſe keerſſe in hun handen/ ende nae dat ſy't al geperfumeert hadde daer ontrent met Myrrhe ende Wieroock/ begonde ſy te leſen ende ſpreken ſeker woorden / roepende ende beſweerende de Geeſten na hunne machten eñ graden: ende ſy en dede dat niet langhe/ oft men en hoorde van alle zijden in der locht ſoo grooten gerucht eñ donder/ vermengt met roock/brandende fackelen/ doncker lochten/eñ ſoo vreeſelijcken blixem/ dat het volck van der Stadt meynde voor ſeker/ dat het groot ghebouw van der Weerelt / den Hemel/ ende de Afgronden ſich ſouden vergadert hebben. Ende corts daer na vertoonden hun de boden die Zirfee geroepen hadde / de welcke ſy (uyt ſeker cracht) gheboodt eenen Thoren te metſen/niet minder als die van Nembroth: ende Zirfee bevel werde vol bracht. Eñ daer werden in corten tijdt bevonden ſeven ſtellagien ghericht d'een boven d'ander. In d'eerſte van dien was de triumphe van der Mane/de welcke gevolchden veel groote perſonnagiẽ/Goden/halve Goden/ Nimphen/ende andere Mans ende Vrouwen / hebbende de bogen in de handen ende de kokeren aen de zijde/ met alle de gereetſchappen van der Jachten. Op de tweede ſat Mercurius op zijnen triumphanten wagen/ vergeſelſchapt met Alchimiſtẽ/ Philoſophen/Poeten/ ende Orateurs. Op de derde/ Venus de Goddinne/ der welcke ontallijcke veel volcx van alle ſoorten hunnẽ dienſt aenboden/de ſommighe waren vrolijck / d'ander droeve eñ qualijck te vreden/ nae de gunſt ende ongunſt die ſy ontfanghen hadden van hunnen arbeydt. Op de vierde was de Sonne/ die ghevoert werde met vier Peerden ghelepdt door Phaeton : ende de dagheraet was daer vooren met de gene dit t'meeſte bemint hadden de vromicheyt ende grootmoedicheyt. Op de vijffte/ de uytſinnighe Mars / omcinghelt met heyrcrachten van Roomſche Capiteynen,/ Franſche/ Africaniſche Griecken/ende andere van verſcheyden Natien. Op de ſeſte was de groote God Juppiter/ houdende den donder / ende rondtom hem waren de gene/ die zijner Influentien onderworpẽ weſende/ſich gantſchelijck hadden gheregeert door hem. Ende op de ſevenſte/ de oude Saturnus/ draghende zijn ſeyſene : Maer deſe goede oude Man ende bynae geheel onmachtich / om der lanckheyt wille van den tijdt/ en hadde by hem niet als

Woeckenaers/ ondersoeckers vā mijnnen oft silverberghen/ de welcke om de vruchten van der aerden te ghenieten/ die doorgraven hadden tot den centre oft middelpunct toe/ d'eenige met profijt ende d'ander met hunnen verderf. So veel isser af/dat in alle de sevē huysen/ Appelles/ Tymagoras/ Polignotus/ Protogenes/ noch Zeusis/ die seer excellente Schilders / waer af de ghedachtenisse gheprent is in de onsterflijckheyt/ niet so wel en representeerden oft vertoonden het leven van de personen/ als die daer ghesien ende bevonden werden. Ende noch wasser dit meer: want de gene die hooger op ginck/ was daer de rondicheyt van der werelt omcinghelt met der lochten ende wolcken/ onder de welcke men lichtelijck conde sien de Zee/ d'Eylanden/ de engden eñ armen van der Zee/ de beesten/ voghelen/ planten/ boomen/ cruyden/ eñ alle Landen ende palen/ hoe groot oft verre datse oock ghelegen waren/ ende boven dien ende als in eenen hoogen Throone was de Doot/ dragende eenen pijl verciert met de pluymen van eenen ouden Rave/ ende daer rondtom waren dese letteren ghesteken:

Dat niemant sich verhef om't tijdtlijck goet/
Want hy en t'goet al tot my comen moet.

Eñ hoe wel datter noyt wonderlijcker tooveringhe ghesien en is / niet te min Zirfee gram wesende/ dat de Hemelsche lichamen gherepresenteert in de cleyne Weerelt/ sich niet en roerden gelijck als die van der grooter Weerelt/ hernam sy haer Conjuratien oft besweeringen/ beginnende aen den Hemel van de Mane/ ende eyndende aen den laetsten/ doch en verroerden sich geen van dien/ maer bleven vast staen/ d'welck Alquif siende/ die meerder verstandt hadde van den Geesten/ overmits dat hy een Christen was/ eñ een dienaer Gods/ dede hy zijn ghebedt/ aenroepende de hooge name Gods/ het wesen der wesen / een Autheur eñ stichter der selve/ alleen machtich/ ende de laetste/ dien alles ghehoorsaem moet zijn/ eenen God in drie persoonen/ ende door zijn roepen verschee Jesus Christus in den thiendē Hemel eñ alle de Hemelsche scharen de triumpheren/ de Engelen/ opperste Engelen, Cherubinnen/ Seraphinnen/ Machtē, Dominatien/ Santen eñ Santinnen Eñ alsdoen begonnen de plaetsen/ dae de Planeten saten/ daer af wy ghesproken hebben/ hunnē loop te nemen/ end te draeyen in den Zodiacke / min of meer dan of sy gheregeert waren ghe worden onder den waeren Pol oft middellinie Artique eñ Anartique. D'welck Zirfee nemmermeer gedacht en soud hebben/ maer sy geloofde als sy't sach eñ den Sone Gods in zijnen Throon, voor den welcken sy haer veroot moedichde/ ende hem aenbiddende (het aenghesicht ter aerden slaende) geloofde sy aen hem/ belovende dat sy haer soud laten doopen/ prophetizerende t'ghen dat hier nae volght.

Alsoo sullen dese wonderen (seyde sy) blijven/ ghelijck sy tegenwoordich zijn/ tot der tijdt toe dat hier t'samen sullen comen de twee persoonē de uytnemenste in vroomheyt ende schoonheyt : di hier sullen moghen sien nae u believen/ al wat de Weerelt in heeft/ t'zy uytwendich oft inwendich. Ende evenwel veel ander sullen mogen genietē de schoonheyt van den seven eerste Hemelen/ sonder dat hun sal toe gelaten zijn voorder te gaen/ tot der tijt toe dat de twee daer af dat ick spreke daer in ghegaen zijn.

Daer nae beval sy/ dat men daer stoelen soude brengen/ ende op de rije setten in Saturnus Hemel/ die sullen dienen (seyde sy) om te rusten voor de ghene die ick voorghenomen hebbe hier te laten/

aker yemandt van ons sal sterven/de welcke niet daer uyt en sullen ghehaelt werdē/ dan met een also vreemde avontuere/ als die van deser plaetsen is/ die men voortaen sal noemen/Den Thoren van der gantscher weerelt. Ende daer uyt gaende/dede sy planten een pilaerne vast by de poorte/ waer in dat seker letteren ende Caracteren ghehouwen waren/inhoudende dese woorden: Hier binnen is verborghen het Secreet van der gantscher weerelt/dwelck niemanden ontdect en sal werden/ tot der tijdt toe dat by geval hier comen sullen de twee/die door hun verdiensten sullen weerdich zijn het besit eñ heerschappije van den gheheelen Aerdtrijck/ ende het gebruyck van dese wonderlijcke woonstede. Ende dese woorden voleyndende/ begonde den dagheraet te comen/ ende de Geesten verdwijndē die alle de nacht ghearbeydt hadden/ niet sonder te maken een schrickelijck getier voor t'volck van der Stadt/ om des geruchts wille datter alle de nacht was gehoort worden in der locht. Doen quam Zirfee by den Souldan/die luttel oft niet gherust hadde: eñ hem met der handt nemende/ leydde sy hem om te besien der Thoren van der gantscher Weerelt/dwelc hem docht het vreemtste wonder/ daer hy opt hadde hooren af spreken. Eñ des te meer/als sy hem geleydt hadde van Hemel tot Hemel/ ende tot dien van Saturnus toe/ maer sy verborgh hem de reste/ eñ oock en wast hem niet gheoorloft voorder te gaen/ nae het bespreck daer op dat ghesloten was de Tooverije. Eñ op dat ghy voortaen (seyde sy) dit ernstelijck versorght/ ende ghy selve Casteleyn daer af zijt/ gheve ick u den sleutel daer af. Ende onder gaende sloot sy de deure/ ende ginghen t'samen nae t'Hof/ alwaer sy/ Urgande eñ Alquif/ niet langhe en bleven: maer setten hun wederom te samē op den wagen/ ende door de wolcken vliegende namen sy den wech nae Argenes. Eñ de Coninginne dede haer daer nae doopen/ alsoo sy beloeft hadde als sy den Hemel ghe-opent sach.

Hoe dat de Ionckvrouwe Alquife in't Hof van den Keyser den brief van Zirfee brocht, ende van de aencomst van Amadis van Grieckenlandt met Lucida, by den Coninck Magadan tot Saba.

Het tsestichste Capittel.

Wesende (alsoo voorseyt is) de Coningen ende Heerē bereyt om een yegelijck te treckē na zijn Landt/ quam de Ionc-vrouwe Alquif in't Hof/ brenghende den brief/die haer ghegheven hadde de Coninginne van Argenes/Alquif ende Urgande/ wesende van desen inhoudt: Dat sy verstaen hebbende door Zirfee het goet besluyt dat sy ghemaeckt hadden/ om Ariane te stellen in haer erffenisse/ sy oock voorgenomen hadde van harent wegen te arbeydē in dat werck voor hun/alsoo dat hunnen naem ende glorie soude eeuwich werden: Ende dat sy te dier oorsaken daer ghecomen was op eenen wagen/ die ghetrocken werdt by Beesten die rasscher waren als eenighen Valck/ om Alquif ende Urgande te halen/met den welckē haer voornemen tot alsulckē eynde gebrocht soude werden/dat het vruchten soude voortbrenghen nae hunnen arbeydt: Hun voorder aenbiedende vrientschap ende eeuwighe vereeninghe/ waer af sy alle t'samen seer verblijdt waren/ ende en wachten niet lange daer nae t'schepe te gaen/ ende bysonder de Coninck Amadis/de Keyser van Constantinopolen/ Perion ende anders van den Westen/

ende t'Zeewaerts in zeylende met eenen goeden windt/ maeckten sy rekeninghe dat sy te Constantinopolen souden comen voor de eerste veerthien daghen/ dwelck hun al te samen een nieuwe vreuchde veroorsaeckte/ uytghenomen Lucelle/ die haren Liefsten verliet met een vreemde Jonckvrouwe/daerom en wast niet wonder / dat de liefde haer oorsaeck gaf van quellinghe. Binnen middeler tijt zeylde Amadis van Grecien eenen anderen wech/ ende aleer hy daer in de haven quam/ hadde hy drie weken lanck voor windt: Maer op een nacht overquam daer alsulcke Fortuyne/dat na dien sy hem vijf dagen lanck herwaerts ende derwaerts gheworpen hadde/ hem eyndelijck worp nae den Zee-cant/ende mont van den Nil/waer met hy quam tot in Meroe toe te Saba: Dwelck de Pilot hem te kennen gaf. Waer af hy seer verblijdt was/om der begeerten wille die hy hadde om te sien ende te groeten zijnen eersten Coninck Magadan / ende de Coninginne Buruca/ aen den welcken hy sich ghehouden bevandt/als aen zijnen tweedē Vader: Ende derhalven badt hy Lucida/ dat sy hem wilde toe laten daer eenen dach/ oft twee te blijven. Ende binnen dien tijdt macht (seyde hy) stilder werden / ende wy sullen ons wat vermaken van den verdriet dat wy gehadt hebben. Ende sy en dorfte daer teghen niet segghen/hoe wel dat haer nae ginck/ doch met bespreck / dat sy in't laetste van der toecomender weken de reyse wederom aennemen souden/ ende wederom t'zeyl gaen. Op die belofte ginghen sy tot den Coninck Magadan ende de Coninginne/ die hun ontfingen met soo grooter ghenuechten als men soude connen bedencken: Jae also/ dat Fulurtin hun eenighe Sone niet beter wel ghecomen en soude zijn gheweest/ als Amadis was / den welcken (nae veel diversche propoosten die onder hen ghemeyn waren) de Coninginne verhaelde in wat perijckel dat sy gheweest was / nae dat hy van Saba was ghescheyden/door de valsche beschuldinghe die men haer op gheleght hadde/ also ghy (seyde sy) verstaen hebt: Maer Godt zy ghedanckt/ ick werdt daer af bevrijdt door eenen van den besten Ridders van der Weerelt/ die men my daer nae ghesept heeft/ dat was de Coninck van groot Britannien. Me Vrouwe (antwoorde Amadis van Grecien) die gene daer ghy af spreeckt/en kende my alsdoen niet / noch ick hem/ als alleen van ghesicht/ hoe wel dat wy soo seer nae vrienden waren / dat hy my aenghenomen heeft (noch gheen half Jaer gheleden) voor zijnen cleynen Sone/dat is/de sone van zijns soons sone. Voorwaer(seyde sy) ick gheloove dat ick daerom niet min verblijdt en ben als ghy: Maer ick bidde u my te willen vertellen/hoe dat de Fortuyne u die weldaet bewesen heeft. Alsdoen begonde hy te verhalen alles dat hem wedervaren was/van der tijdt af dat hy scheyde uyt Meroe tot daer toe/waer af de Coninck Magadan ende de Coninginne seer verwondert waren/ hun gheluckich achtende dat sy hem soo wel opgevoedt hadden: niet wetende te dier oorsaken wat chiere oft goede onthalinghe dat sy hem doen souden. Niet te min Lucida siende dat hy sich vergat in die weelde/ nae dat hy meer als acht daghen daer gheweest was/ quelde sy hem soo seer om te vertrecken/ dat hy eyndelijck oorlof nemende van Magadan ende Buruca/sy wederom te schepe gingen/ nemende hunnen loop recht nae Taprobane / soo sy in Zee ghecomen waren. Nu Godt wilse gheleyden soo het hem believt/ende laet ons wederom comen tot den anderen / die nae een ander oort zeylden.

Hos

Hoe dat de Coninck Amadis ende ſijn Vlote in Zee varende, ghedre-ven werde nae t'Landt van Niquee, seer nae by de plaetſe, daer de doch-ter van den Souldan Betoovert was, nde ſy ghinghen daer te Lande, om e avontuere te verſoecken.

Het een eñ tſeſtichſte Capittel.

AMadis eñ zijn Vlote zeylden ſo lange/ dat ſy meyndē in de haven van Conſtantinopolē te comen binnē twee oft drie daghen: Maer de Vrouwen bevonden ſich vermoeyt van de Zee: derhalven ontdeckende een Eylandt nae daer by ghelegen/ voeren ſy derwaerts/ eñ aleer ſy daer te lande ghinghen / wilde de Coninck Amadis eerſt gaen beſien wat landt dat was: Ende dede daerom den boot af laten/ ende hem eñ den Coninck Galaor met hunnen Peerden te lande ſetten/ ende volwapent zijnde ſetten ſy hem te Peerde/ van meyninge weſende wederom te comen om de Vrouwen te halen. Ende ſy en hadden niet lange gereden/ oft ſy en vonden een Fonteyne alſo ſchoon ende luſtich als men ſoude hebben connen wenſchen/ waer af dat ſy droncken/ ende meynende wederom te keeren om d'ander daer te doen comen/ bedrooch hun de Fortuyne: want aleer ſy conden ghecomen aen den Zeecant/ ſtonde de windt op / ende de Zee verhief ſich ſo geweldelijck/ dat ſy ſagen dat hun Schepen wech dreven / d'een nae den Noorden ende d'ander nae den Zuyden / ende dat hun maſten braken/ de ſprieten in ſtucken volghen / de touwen/ roers/ ende achterzeylen braken/ eñ eyndelijck hun alle d'ongheluck over quam/ dat hun ſoude hebben moghen over comen/ uytghenomen de ſchipbrekinghe/ daer die van binnen van ure te ure op wachten/ want hoe dat langher duerde hoe dat de locht meer verdonckerde van wolcken/ hagel/ donder ende blixem/ dwelck duerde tot dat donckere nacht was. Ende alſdoen ſtonden de winden op ſoo contrarie tegen een/ dat het ſcheen dat ſy dien dach aengheſtelt hadden om malcanderen ſlacht te leveren. Eylacen/ die doen de arme Vrouwen gheſien hadde in alſulcken angſt/ ende gehoort hun weenen/ claghen ende kermen/ daer en is geen ſo harden herte oft ten ſoude in de tranen verdroncken hebben. D'eenighe riepen Gods hulpe aen: d'ander S. Barbare/ S. Niclaes: ende d'ander den genen die hun d'eerſte voor viel. D'een dede een belofte/ d'ander badt: d'een liep nae de pempen om t'water uyt den Schepen te doen/ gietende de Zee in de Zee/ d'ander ſloegen den bodem van den Schip gade / ende waer datmē beſach ſchepde ſich t'hout. D'een riepen/ d'ander weenden/ eñ om cortſ te ſegghen/ aen alle zijden was ellepde. Ooc en was daer geen hulpe/ ſoo de barmhertighe Godt hun niet aengeſien ende in ghenade ghenomen hadde/ hun werpende in den morgenſtondt in een haven buyten den windt / eñ bynas by eenen boſch / ende op de canten van dien ſagen ſy een groot ende ſchoon Paleys/ dwelc bekent werde by dē Schippers voor t'Caſteel van der glorien vā Niquee/ waer af ſy alle t'ſamen Godt loefden/ eñ namen voor te lande te gaē/ ſoo om d'onweer te laten voorby gaen/ als om tijdinge te ghecrijghen van hunnen Schepen die verſtroyt waren: Eñ dat ſy binnen middeler tijt ſouden gaen ſien het wonder van dier plaetſen/ waer af de vermaertheyt alle de weerelt over gherucht maeckte. Nu en waren ſy niet verre van den Eylandt daer de Coninghen Amadis ende Galaor ghebleven waren/ eñ derhalven veerdichden ſy af het gheelſte Schip dat ſy hadden/ om

hun te gaen halē/ ende sommige schup-
ten ende bespye schepen/om te gaen be-
sien oft sy yet souden connen vernemen
van hunnen verstroydē schepen. Daer
nae ginghen sy te lande in de haven/al-
waer sy twee daghen bleven / ende ten
derden daghe setten hun te Peerde de
twee Coninginnen Oriane ende Brio-
lane/eñ de Princersse Lucelle/ de Key-
ser Esplandian ende de Keyserinne/ de
Coninck van Sardinien / Jonckheer
Florestan / Garinter de Coninck van
Dacen/Glorius de Prince van Hispa-
nien/Luciane/Jonckheer Florelus vā
Oostenryck/ ende meer ander Ridders
van groot Britannien/voorghenomen
hebbende te versoeckē d'avontuere van
Niquee. Eñ sonder hun bekent te ma-
ken reden sy recht nae t'Casteel: maer
daer gecomen zijnde/eñ siende dat d'in-
comst soo schrickelijck ende brandende
was/ vercouden daer sommighe gant-
schelijck die seer verhitst waren. Maer
Oriane/die t'anderē tijde hadde gepas-
seert den boge van dē getrouwen Lief-
hebbers/eñ de verboden Camer / door
cracht van getrouwelijck te beminnē/
bedocht in haer selven/ dat sy niet min
weerdich en was der glorien die sich
doen presenteerde/ als der voorledene:
Ende daerom besloot sy/dat niet tegen-
staende t'perijckel/ datter soude mogen
wesen/sy niet dese proeve en soude ach-
ter laten/ nae dien dat die te voldoen
was door liefde ende ghetrouwicheyt/
die by haer soo ghemeyn eñ seker was/
dat sy daer af niemant en soude hebben
willen den lof gheuen/wie dat oock ge-
weest ware. Dwelck gehoort hebbende
de Coninginne Briolane / beloefde sy
haer dat sy se niet verlaten en soude/eñ
niet teghenstande de vertooninghe oft
ontradinge die hun dede de Keyser Es-
plandian eñ d'ander/dese twee sich met
der handt nemende quamen sy tot den
pilaerne/ alwaer sy lasen den inhoudt

van der schriften. Eñ gaende van daer
door t'vyer/ docht hun dat sy nopt s
soeten oft welrieckenden locht gero
en hadden/tot der tijdt toe dat sy in
Camer quamen daer Niquee was
haer glorie/eñ door t'ghesicht van ha
creghen sy alsulcke ghenuechten/dat
(sonder te hebben eenige gedachtē va
wederom te comen) hun stelden aen
bloemen-plucken / daer af sy hoey
maeckten die sy op hun hoofden sette
singhende ende danssende ghelijck a
d'ander/daer af hier voorē gesproke
is. Maer sy en waren daer niet langh
oft de Princersse van Sicilien en gi
hun verghelselschappen:Eñ in't aenc
men van die/deden sy haer alle t'same
soo groote eere/ dat sy gehouden werd
voor de tweede Niquee/ ende haer ste
lende aen den dans/begonde sy mede
danssen. Maer de Keyser Esplandian
siende dat niemant van hun wederom
en quam/ om hun tijdinghe daer af
brenghen / seyde tot der Keyserinne
Me Vrouwe/so ghy my wilt geloove
wy sullen niet deel hebben van der gh
nuechten oft ongenuechten die d'and
hebben. Eñ haer in den arm nemend
ginghen sy in de glorie/ ende sy en sa
niet so haest Niquee/oft sy en verliet d
Keyser ende begonde te springhen en
genuechte te maken/ haer stellende tu
schen Oriane ende Lucelle/waerom h
sich niet en conde wachten van lache
Eñ evenwel en soude hem niet min g
beurt hebben: maer de Tooverije wa
also geordineert/dat de mans de schoo
ne Dochter niet en conden ghesien/ o
sy en moesten de trappen van der stelle
gien op gaen/ende hy ginck daer op so
verre dat hy tot den derthienstē quam
alwaer hy opgehoudē werde een wey
nich onder Anastarax/ dien hy vand
besiende de uytnemende eñ seer groot
schoonheyt van zijner Susteren/ eñ h
stoeck de Luyte tot harer eeren soo so
telijc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

[.]lijck alst moghelijck was: waer in de [K]eyser hem volchde corts daer nae/ en[̄] [o]ock bynae ter selver tijt Glorius/ Jonc-[k]heer Florelus/ ende Garinter: niet te [m]in die drie en conden niet comen tot [d]en negensten trap/ maer bleven op den [a]chtsten: maer Quadragant ende An-[g]riote niet: want dese gingen hun twee [t]rappen voorby. En[̄] alle t'samen speel-[d]en sy op Instrumenten die hun gege-[v]en werden/ leydende het genuechlijck-[s]te leven dat men soude connen wen-[s]chen. Alwaer wyse teghenwoordelijck [s]ullen laten/ om wederom te brenghen [d]en Coninck Mouton tot de bewaer-[n]isse van den Paleys/ dat hy seer lange [v]erlaten hadde.

Hoe dat de Coninck Mouton we-[d]erom quam, om te bewaren den in-[g]anck van den betooverden Paleys: [E]nde wat den Coninghen Amadis en[̄] [G]alaor ghescheidde, aenspreken de [e]enen Cluysenaer.

Het twee en[̄] tsestichste Capittel.

IC hebbe t'anderen tijde gesept dat de Coninck Mouton ghe-volght was de ghene die hem zijnen schilt onvoert hadden/ [d]aer op dat stonden de contrefeytingen [v]an Lucelle/ Onorie/ ende Niquee. En[̄] [h]oe wel dat hyse lange sochte/ ende alle [n]eerstichept dede om hun te vinden/ en [c]onde hy nochtans niet van hun ghe-[h]ooren: waer af seer vergramt zijnde/ [n]am hy voor wederom te keeren om te [v]olbrengen zijn eerste voornemen/ het [w]elck was/ te bewaren den inganck [v]an den Casteel/ daer Niquee in haer [g]lorie was. En[̄] hebbende veel moeyten [g]edaen/ quam hy daer wederom/ s'an-[d]erdaechs nae dat de Heeren en[̄] Vrou-[w]en/ daer wy onlancx af spraken/ daer in ghegaen waren. Ende so hy sach dat de gheselschap alsoo vermeerdert was/ werde hy seer verwondert / ende hy vraechde wie dat al souden mogen we-sen. Maer niemandt en conde hem dat gheseggen / overmits dat de ghene die met hun comen waren alree wederom ghekeert waren nae de haven om hun te verwachten/ derhalven ginc hy we-derom derwaerts / om den incomst te bewaren also hy gewoon was/ alwaer hy sal blijven tot der tijt toe dat te pas comen sal: want de Coningen Amadis ende Galaor quellen my/ om hun we-derom te stellen in hun orden/ de welcke gesien hebbende d'ongeluck dat hunne[̄] Schepen overcomen is/ vielen sy in soo groote melancolije/ dat sy meynden te sterven. Niet te min siende datter soo luttel remedie toe was/ ende dat al aen des Heeren wille stonde/ stelden sy hun hupt op de hope/ ende reden soo langhe in't Eylandt / dat sy quamen aen den voet van een Steenclip/ daer een Fon-teyne upt quam/ ende sy sagen daer by sitten eenen ouden Man/ dien sy meyn-den te wesen eenen Cluysenaer en[̄] eenen Man Godes. Ende sy groetten hem/ hem biddende dat hy hun wilde seggen in wat Landt dat sy waren. Mijn Hee-ren/ antwoorde hy/ dit Eylandt is on-der t'gebiedt van den Keyser van Con-stantinopolen. Dwelc sy verstaen heb-bende/ saten af van den Peerden/ ende vraechden hem of hy niet t'eten en had-de. Jae ick wel/ antwoorde hy/ maer armelijck: doen ginck hy in zijn Cluyse ende brocht hun bruyn broodt/ en[̄] eeni-ghe wortelen van cruydt/ de welcke sy aten met den sauce van hunne[̄] honger. Maer sy waren so bedroeft/ dat de goe-de man sich niet en conde wachten van hun te vraeghen d'oorsaeck daer af. De welcke de Coninc Amadis hem niet en wilde verswijgen/ maer verteldet hem van woordt te woorde/ ende wie datse waren.

waren. Och mijn Heere/ seyde de Cluy-
senaer/ hier uyt condt ghy verstaen de
groote macht des Heeren/ dien ghy al-
tijt moet prijsen/ t'zy dat hy u gheluck/
ongemack oft ongeluck sendt/ nae zij-
nen welbehaghen: want hy oock wel
dicmael straft de meeste met zijner roe-
de/ om hun te veroo tmoedigen/ en hun
te benemende blintheyt des verstants/
twelck sy souden moghen hebben: mey-
nende overmits hun macht/ dat sy an-
ders dan Menschen waren: Menschen
zijnt voorwaer/ ende vervolgens aerde
ende asschen. Ende dat dit also is/ heeft
Job wel weten te betuygē/ gheduerende
den tijt dat de Heere hem versocht. En
hebt ghy oock niet ghehoort de Historie
van Nabugodonosor/ die so verbreemt
was van verstande ende sinnen/ dat hy
seven Jaer lanck leefde met hoy ende
gras/ ghelijck als de onsinnige beesten?
En is daer niet geseyt/ dat de Mensche
ghestelt zijnde in eere ende hoocheyt/ en
dat niet verstande/ (dat is te segghen/
vergetende dat die ghenade van God
comt/ niet vā zijner weerdicheyt/ maer
van der genaden ende goetheyt Gods)
werdt vergeleken by den onwijsen Die-
ren ende sonder redenen? In der waer-
heyt/ ghy vermoghende Princen/ hy
mach sich wel geluckich achten/ die zij-
nen wech herneemt na de ervarentheyt
van de gene die voor hem geweest zijn/
ende altijt en van alles Godt dancken/
die (also ghy my verhaelt hebt) toe ghe-
laten heeft/ dat ghy van den uwen ghe-
scheyden zijt/ u latende in dese woeste
ende eensame plaetse/ niet om u daer te
vergheten/ maer om u te doen oeffenen
de deucht van der Patientie/ met der
welcker ick u versekere/ dat hy u sal we-
derom geven niet alleen t'gene dat ghy
verloren hebt voor deser tijdt/ maer nae
een lanck voorspoedich leven/ sult ghy
van hem vercrijghen de Godtsalighe
ruste/ beloeft allen den genen die zijnen

heylighen wille doen. Ende hoe wel da[t]
de heylige Man wel en redelijck sprack[/]
Galaor die daer in geen devotie en ha[d-]
de/ en conde niet verdragen dat hy la[n-]
ger preecte/ ende seyde hem: Ick bid[de]
u goede Vader/ nae dien dat ghy alr[ee]
soo veel goets gheleert hebt/ leert on[s]
oock hoe dat wy van hier sullen moge[n]
comen/ oft so hier een Dorp is om on[s]
te rusten/ want wy hebbens van doen
Voorwaer/ antwoorde de vrome Mā
ghy sult hier eenighe gehuchten vinden
en seer luttel/ ghemerckt dat d'Eyland
bynae gheheel woest is: ende nochtan[s]
hebbe ick my willen van hun scheyden
bemerckende dat de swackheydt de[r]
Menschen duysent ende duysent tenta[-]
tien onderworpē is/ de welcke my heb[-]
ben doen goet vinden/ liever te leven i[n]
eensaemheyt als in gheselschap: Also da[t]
ick bynae gheen Menschen en sie/ ten zy
by gheval eenighe Schippers/ die hie[r]
ontrent zeylende comen somtijts hie[r]
om versch water te hebben/ oft om he[t]
onweer te schouwē so 't hun noodicht.
Ick sie wel watter af is/ seyde Galaor
ghy soudt ons wel uwes gelijcken wil[-]
len maken: maer ick en hebbe niet ee[n]
hayr datter nae treckt/ ende hebbe vee[l]
liever u in vrede te laten/ ende t'land
oock/ soo verre als wy van hier conne[n]
ghecomen. Broeder/ seyde de Coninck
Amadis/ nochtans behoort ghy hem
seer te danckē van den goeden raedt di[e]
hy ons geeft/ nae dat hy ons heeft ghe-
spijst met alsulcke gaven als onse Heere
hem verleent heeft. T'is waer/ ant-
woorde Galaor/ maer men moet letten
op de reste: oft andersins zijn wy ghe-
schapen te seer langhe hier te blijven/
aleer hy ons uyt jaghen sal. Laet ons
gaen/ dat bidde ick u/ soecken lancx d[e]
canten van der Zee eenich Schip/ da[t]
ons te Constantinopolen voere: want
ten is niet verre van hier/ alsoo hy selv[e]
ons segt. Maer hoe de Coninc Amadis

hem

hem meer meynde te stillen/ hoe dat hy gram̄mer werde/ waer af dat hy begonde te lachẽ/ hoe wel dat hy seer beswaert was om hunner Schepen wille. Ende derhalvẽ oorlof nemende van den heylighen Man/ de welcke hun in Godes bewaringe beval/ setten sy hun te Peerde: Ende reden soo langhe herwaerts ende derwaerts/ dat de gene die ghecomen waren om hun te halen/ tydinghe van hun creghen/ maer sy vonden hun aleer de weke ten eynde ginck. Ende sy seyden hum/ hoe dat hun Vlote aenghecomen was in't Landt van Niquee: daerom gingen sy te schepe/ ende voerẽ derwaerts/ op de hope van die avontuere te versoecken/ nae dien dat sy soo ghereedt was.

Hoe dat de Coninck Amadis ginck sien de glorie van Niquee, nae dat hy ontdaen ende doot gheslaghen hadde den Coninck Mouton van Lica, die den inganck wachte, ende wat daer af gheschiedde.

Het drie eñ tsestichste Capittel.

DE twee Coninghen te schepe ghegaen zynde/ also ghy verstaen hebt/ zeylde hun Schip soo wel voor den wint/ dat sy in corten daer nae saghen t'Landt van Niquee/ alwaer sy te lande ginghen/ ende ter selver plaetsen/ daer hun volck verwachte den Keyser van Constantinopolẽ/ ende andere die onlancx betoovert waren: waer af de twee Coningen ghewaerschout zynde/ setten sy hun te Peerde/ om dat wonder te gaen besien. Maer sy vonden daer bereedt den Coninck Mouton om hun dat te beletten. De welcke/ verstaẽ hebbende hun comste/ verwachte hun al stille staende/ soo lange tot dat sy seer nae by den pilaerne waren/ ende aldaer ginck hy tot hun/ seggende: Ridders/ soo ghy hier wilt in gaẽ/ daer niemant anders als ic weerdich en is zynen voet te setten/ zyt ghy ten stryde ghecomen. By Godt/ antwoorde de Coninc Amadis/ dat spreect ghy met blyder herten: Om wat redenen? goede Heer. Daerom dat my belieft/ seyde d'ander. Ick en segghe niet/ seyde doẽ Amadis/ dat ghy niet t'waerts ende onbedacht ghenoech zyt/ om u te meynen daer af te wachten: maer ic en meyne oock niet/ datter u niet quaets af comen en sal voor t'scheyden. Heer/ seyde Galaor/ ick bidde u/ dat ghy my desen twist laet scheydẽ: want wat aengaet de reste van der avontueren/ ic en ben noch en was opt getrouw liefhebber/ dat gaet u aen/ eñ my desen stryde/ soo't u belieft. Het is al contrarie/ antwoorde de Coninck Amadis: want soo ick voorder wil gaen/ ist redelyck dat ick de verhindernisse wech doe die men my doen wilt. Eñ alsdoen sonder meer te twisten/ sluytende het vyser van zynẽ helm/ gaf hy zynen Peerde de spooren/ ende de Coninck Mouton van ghelycken/ eñ bejeghenden malcanderen also/ dat hun lancien in stucken vliegende sy d'een den anderen met den schildt/ lyf/ ende hooft/ soo plompelyck raeckten/ dat sy beyde upt den zael vielen: maer sy stonden terstont op/ eñ daer begonde tusschen hun beyden een wonderlyck eñ hardt gevecht/ ende alsulck/ dat eyndelyck den Coninck Mouton niet over en bleef noch schildt noch harnasch dat niet in stucken en was oft ontnaghelt. Twelck siende de Coninck Amadis/ seyde hy hem: Ridder het soude my wel goet duncken dat ghy my den inganck toe liet/ sonder te hopen over my de eere te behalen/ die u uwe eygen macht ontseyt: ende zynen arm op heffende/ gaf hy hem alsulckẽ slach met den sweerde/ dat soo zynen helm niet van de beste ge-

weest en ware/zijn hooft daer af schade
gheleden soude hebben: niet te min bra-
ken de riemen/ende hy viel ter aerden.
Waer af Mouton bevangē zijnde met
een nieuwe vreese van der doot/sich om
keerde/ eñ loopende dweers door het
vyer quam hy in't Paleys / alwaer de
Coninck Amadis (sonder ghemerck te
nemen op't perijckel) hem volchde/roe-
pende: Blijft staen ghy schelm/eñ geeft
u overwonnen / oft ghy sulter blijven.
Doch en hadde hy het respijt niet:maer
en hiel niet op van loopen/ tot dat hy
quam in Niquee camer/ende climmen-
de op de stellagie quam hy tot den vijf-
thienden trap / alwaer hy bleef staen:
want de Coninc Amadis volchde hem
meer ende meer. Ende aldaer gaven sy
malcanderen noch eenige slagen : maer
ten laetsten hadde Mouton t'quaetste/
eñ hy viel daer doot op de Jonckvrou-
wen die voor Niquee den spiegel hielen/
die van vreese dien lieten vallen upt der
handt/ende sy brack in stucken/eñ daer
door werde geeyndicht een deel van der
Tooveringen:want sy eñ d'ander qua-
men wederom tot hunnē sinnen/ maer
Anastarax niet/ de welcke terstont om-
cingelt werde met donckerheyt/verlie-
sende upt den ghesicht die ghene die hy
meer beminde als sich selven: Waer af
bedroeft zijnde tot der doot toe/ hy sich
begonde te beclagen/ als de gene die een
onverdragelijcke pijne leedt: eñ t'was
oock alsoo:want hy bevandt hem selven
sittende op Niquee stoel/ ende alsoo ont-
steken met vyer ende soo schrickelijcke
vlammen/dat de Coninck Amadis/sy/
ende alle d'ander/ghedwongen werden
haestelijck upt den Paleys te gaen/ende
den ongheluckighen te verlaten/ voor
wien ghestelt werde een pilaerne van
Jaspis/eñ een schrijftafel/ inhoudende
dese naevolghende woorden :

De glorie die ghy Anastarax gehadt
hebt tot noch toe / sal verkeert werden
in dobbel pijne/ tot der tijdt toe dat i[...]
comē sal/die door haer uptnementhe[...]
eñ seer groote schoonheyt / sal uptbl[...]
schen de liefde/ die ghy dwaeslijck gh[...]
draghen hebt uwer Susteren/ende gh[...]
en sult niet eer verlicht werden.

Alsdoen werden sy al te samen ve[...]
wondert van die nieuwe mare/ eñ N[...]
quee bedroeft wesende om het verli[...]
van haren spieghel/ begonde sich te b[...]
clagen/seggende tot den Coninc Am[...]
dis : Eylacen/ Ridder/ daer en is ni[...]
sekerder/ dan dat niemant en can gh[...]
climmē op't hoochste van den radt d[...]
Fortuynen/oft daer moet een ander [...]
gaen: Ghy hebt verworven door h[...]
eynde van deser avonturē groote eer[...]
ende ick blijve in droefheyt/ verliesen[...]
alle mijn genuechte ende vreuchde. N[...]
Vrouwe/antwoorde de Coninck / [...]
ghene die faelt/ meynende wel te doe[...]
en behoort niet schuldich geacht te we[...]
den oft gelastert/derhalven bidde ick [...]
ootmoedelijck / in danck aen te neme[...]
den goeden wille die ick ghehadt hebb[...]
om u te dienen : want ick sweere u b[...]
God/dat ick noyt mijn leven lanck g[...]
docht en hebbe Vrouwe oft Jonckvrou[...]
we te mishagen dat ic weet : met groo[...]
ten reden/dan soude ick't qualijck ae[...]
u hebben connen beginnen / die wel d[...]
schoonste zijt / die ick ghelove datte[...]
hedensdaechs is onder de Menschen[...]
Ende voleyndēde dese onschult/ befac[...]
haer Lucelle neerstiger als sy noch ge[...]
daen hadde/eñ haer werde indachtich[...]
dat waerachtelijck de ghedaente/ die s[...]
gesien hadde in't herte van den Conin[...]
Felides/die was van Niquee eñ gheen[...]
ander. Waer upt sy ghewaer werdend[...]
d'onrecht dat haer Amadis vā Grie[c-]
kenlant dede/sy haer besijden vertrack/
eñ byna in haer tranen verdrinckende/
dede sy de meeste clachte van der We-
relt/seggende by haer selven : Eylacen/
was daer oyt Jonckvrouwe ongeluc-
kiger

Bygen als ick ben/ oft die meerder rede-nen hadde om te claeghen/ my hebbende een gheveynst vriendt gebrocht tot per-fecter liefden/ om daer nae met my te gecken? Maer eylaten/ waer is nu de belofte my soo dickmael met eedt beve-sticht / ende die gheveynsde tranen/ de welcke om my te betrapē ghy Amadis soo menichwerf hebt uytghestort over u aenghesicht in mijner tegenwoordic-heyt? Och/ och/ ghy schelm: Ghy paey-de my eens met eē Venus/ die woonde (alsoo ghy my seydet) in u herte: Maer nu dat sich t'fenijn gheopenbaert heeft/ sie ick claerlijck welcke die Venus is daer ghy u af beroemdet. Twelck my oorsaeck geeft/ dat ick soo lange als ick sal leven u sal onvroom ende onghelucc-kich achten: hebbende soo veel moeyte ghedaen om my te bedrieghen. Want voorwaer alles wel bemerct/ hadt ghy verkoozen daer op achte te nemen/ dat ic wesende een Dochter (alsoo ick ben) van eenen so machtigen Coninck/ ick waer-dich was van u anders ghetracteert/ ende niet alsoo begeckt te werden/ alsoo ghy met my ghedaen hebt. Maer ick dencke wel / dat ghy noch daer af sult glorieren/ daer af ick my eeuwelijck be-klaghen sal over u ende die liefde/ waer af ic nu meer schroeme als ickse opt ge-leert hebbe: want ghelijck als daer geen ghenuechte en is / die vergheleken can werden met der volcomene liefde van twee ghelieven: also en isser oot geenen haet/ oft onverduldicheyt/ die meer be-roeren can de sinnen / als de rechtveer-dighe Jaloersheyt / sonder de welcke alle d'ander bitterheyt / die vermengt werdt onder de soeticheyt van den lief-hebben/ niet en is (also my dunckt) als een vermeerderinghe van der liefden/ ende een waerachtighe distillere-clock/ alwaert perfectelijck ghefineert werdt. De seer grooten dorst daer het water beter smaken/ ende het langhe vasten gheeft meerderen smaeck der spijsen: Oock en can niemant de deucht den van den vrede ende ruste der sinnen kennen oft verstaen/ die niet en heeft versocht de cracht van den vrede ende harden krijch/ dien het quaet vermoeden ver-oorsaeckt. Men verdraeght wel som-tijts d'afwesen van eenighen vriende/ op de hope die men heeft van te hebben een nieuwe vreuchde te zijner weder-comsten/ een weygeringe/ een onschult/ een quaet ghesicht/ een cleyne ongerust-heyt: maer nae dien dat gheveynstheyt ende valschheyt ghecomen is in't herte/ dat men getrouwe achte/ ist seker dat-ter geen martyrie oft onghenuechte en is/ die meer den Mensche pijnicht/ als daer ghetrouwicheyt ende waere liefde hun woonplaetse ghenomen hadden. Eylaten/ mijn Amadis/ hebt ghy oyt yet in my gevonden/ als liefde/ eñ eenen goeden wille t'uwaerts? Heb ick oyt yet ghedaen / daer met ick u de minste onvrede soude veroorsaect hebben? By mijner eeren/ ghy doet my onghelijck. Eñ also sy dit beclach dede/ quam men Piquee aenseggen/ dat de Souldan (ge-waerschout zijnde van harer vrijheyt) haer quam besoecken: derhalven werde Lucelle ghenoodicht haer aenghesicht te versetten/ ende haer weenen te laten: Oock viel daer een nieuwe aventuere voor/ dat was/ dat nieuwelijcx dese ge-selschap eenen scheut weechs uyt den Paleys vertrocken en waren / oft de plaets en wert overdect met een wolc-ke alsoo doncker wesende/ dat men an-ders niet als donckerheyt en sach/ ende men hoorde gheschrey/ vreemde stem-men/ ghereep/ ende soo schrickelijck ge-huyl/ dat een yegelijck daer af verwon-dert was: oock sach men uyt den Hemel vallen een pilaerne/ die om hooch ghe-richt werde/ met den letteren beschre-ven die hier nae volghen:

Dese plaetse/ t'anderen tijde genaemt

de glorie van Niquee/ ſal nu voortaen ghenaemt werden de Helle van Anaſtarax/ de welcke ſal dueren tot der tijt toe/ dat de twee uptnemenſte/ d'een in ſchoonheyt/ eñ d'ander in Ridderlijcke daden/ ſich vergaderẽ ſullen: d'een connende temmẽ door zijn macht de wreede eñ ſchrickelijcke Beeſten: ende d'ander door haer boven matẽ groote ſchoonheyt/ uytbluſſchen het vyer t'anderen tijde ontſtekẽ in der liefde van Niquee: Ten welcken tijde verloſt ſal werdẽ de vrome Prince Anaſtarax. Ende binnen middeler tijdt en ſal niemandt ſo ſtout ofte onvertſaecht weſen/ ſich te onderſtaen deſe proeve te doen.

Waer af de Souldan gewaerſchout zijnde/ en was hy niet min hier af bedroeft/ als hy verblijdt was van't wedercrijgen van zijner Dochter. Niet te min bemerckẽde datter ſo luttel remedie toe was/ verſleet hy meer zijnen tijt om den Coninck Amadis ende zijn geſelſchap te eeren/ als in't voorder beclach. Nu en kende hy niemant vã hun/ derhalven liet hy lichtelijck toe/ eenen yegelijcken te nemen alſulckẽ wech alſt hem beliefde/ eñ hy ginck na zijn groote Stadt/ alwaer hy wederom Niquee op ſloot/ tot der tijdt toe dat hy ander tijdinghe ſoude hebben van Zirfee. Ende hierentuſſchen quam de Coninginne Liberna in haer Coninckrijck/ alwaer ſy van den haren ontfangen werde met grooter vreuchden. Ende de Coninck Amadis met zijn gheſelſchap quam in Conſtantinopolen/ van waer een yegelijck zijnen wech nae huys nam/ met beloſte van ſoo grooten ernſticheyt te doen alſt hun ſoude moghelijck weſen/ om hun ghewelt te vergaderen op den verboden Bergh/ om te volbrengen den aenſlach van den krijch teghen Abra/ alſoo't beſloten was. Ende verwachtende dien/ ſullen wy verclaren t'ghene dat daer naer Niquee over quam/ de welcke in den Thoren is met haren Jonckvrouwen/ ende den Dwergh die haer voor een tijt-verdrijf diende.

Hoe dat Niquee wederom Buzando uytſandt, om Amadis van Grieckenlandt te ſoecken: Eñ van t'ghene dat hem geſchiedde in't Eylandt van Taprobane, teghen den ghenen die t'onrecht beſadt t'Coninrijck van Lucida.

Het vier eñ tſeſtichſte Capittel.

NIquee geſet zijnde in dẽ Thoren met haren Jonckvrouwẽ/ alwaer de Souldã haer noch nauwer hiel als hy ghedaen hadde: Doch evenwel niet connende vergheten haer Lief/ nam ſy voor Buzando te vragen/ hoe dat hy volbrocht hadde het bevel dat ſy hem gedaen hadde van hem te gaen ſoecken. Me Vrouwe/ antwoorde hy/ ick heb hem gevonden ſonder twijffel/ ende ghebrocht tot den ingânck toe van der plaetſen daer ghy waert: maer hy en dorſte noyt d'avontuere verſoecken/ d'welck u genoech te verſtaen geeft wat mijn verdienſten zijn ten aenſien van den zijnen. Och/ och Buzando/ ſeyde ſy/ iſt moghelijck dat hy herwaerts over geweeſt is? Jae Me Vrouwe/ dat verſeker ic u by mijner eeren. Ende alſdoen verhaelde hy haer alles dat ghy daer af gehoort hebt waer af Niquee ſeer t'onvreden zijnde/ en wiſte ſy niet ten eerſten aenſien wat dencken. Niet te min ten laetſten/ en conde ſy haer niet wachten van hem te ſegghen: Voorwaer/ mijn Buzando/ ick acht dat mijn ongeluck alleen d'oorſaeck is van die faulte/ eñ niet het ghemoedt van mijnen Amadis: want t'is waerſchijnlijck/ dat hy verſocht weſende in ſoo veel manieren/ ſich anderſins alſo niet en ſoude vergeten hebbẽ/

also ghy my seght. Derhalven bidde ic u / dat ghy wilt arbeyden om hem te vinden/ ende hem my te brenghen dese reyse. Nae dien dat u belieft/ Me Vrouwe/ antwoorde hy/ sal ick't doen. Ende willende betoonen met der daedt/ met wat affectie dat hy haer diēde/ nam hy oorlof van haer / ende ginck uyt der Stadt van Niquee/ alwaer corts daer nae de tijdinge quam/ dat d'avontuere van den Casteel van den Secreten ten eynde ghebrocht was door den Ridder met den brandendē sweerde/ andersins genaemt Amadis van Grieckenlandt/ bekent voor den Sone van Lisvart ē Onolorie: ē dat hy evenwel van Religie noch niet verandert en hadde/ maer dat hy noch leefde in den geloove/ daer in de Coninck Magadan hem opghevoedt hadde: waer af Niquee seer verblijdt was/ makende rekeninge/ dat sy ē hy hun met der tijdt in aller manieren te samen voeghen souden. Maer hy was doen verre uyt den lande: want hy voer nae Taprobane/ voorgenomē hebbende daer te sterven/ oft Lucida wederom te stellen in haer goedt. Ende om daer toe ordre te stellen/ quam hy met haer aen in een Zee-haven/ alwaer den Oom van Lucidan geweken was/ met den welcken sy besloten / te doen volck vergaderen van allen canten/ om den vyant te gaen slaen/ de welcke verstaen hebbende dese tijdinghe/ maeckte hy stracx zijnen Legher ghereedt/ ende trock hun tegen met alsulcker haesten/ dat in corte daghen daer nae sy tot den strijdt quamē/ de welcke seer straf ende periculeus van beyde zijden was. Niet te min was de Fortuyne Amadis van Grieckenlandt gunstich/ ē de Tyran stelde hem op de vlucht na de stadt van Taprobane: Doch volchde men hem soo nae op de hielen/ dat hy seer ongheschickteliȷck daer in comende/ gheenen beteren toevlucht en conde gheerijgen/ als tot den Tempel van de Goddinne Diane/ waer in hy sich sloot / ende de nacht (die hun overviel) quam hem soo wel te pas / dat om der donckerheyt wille een yeghelijck sich vertrock. Ende Amadis nam voor / den toecomenden dach hem niet in ruste te laten/ maer de plaetse wacker te bespringen/ maer het geschiedde al anders: want de Coninck bemerckende de weynige middelen die hy hadde om zijn verderf te verhoeden ende de plaetse te houden/ wesende het meestendeel van zijnen volck ghequetst ē verlempt/ sandt des morgens vroech eenen Trompetter om eenen Campslach te versoecken tegen Amadis/ stellende aen de victorie van den eenen oft den anderen alle het geschil van der begonnen oorloghe/ dwelck Amadis seer geern aennam: Ē sy quamen in eenen Campslach / alwaert de Coninck te quaet hadde/ ende sonder langē wederstandt te doen verloor hy zijnen hooft/ dwelck terstont ghesonden werde door Yneril tot Lucida/ die noch ghebleven was in't huys van harē Oom/ de welcke verstaen hebbende die goede tijdinge maeckte haer terstont op / ende quam de possessie nemen van der Stadt / alwaer de Princen ende Heeren hare ondersaten haer bekendē voor hun Vrouwe ē Coninginne. Derhalven Amadis/ hebbende die reyse ten eynde ghebrocht nae zijnen wille/ was ghereedt om te schepe te gaen/ als sy daer aen quam hem ootmoedelijc biddende/ dat hy haer wilde voorsiē van eenen Man/ om t'Landt te beschermen dat hy haer wederom vercregen hadde. Me Vrouwe/ antwoorde hy / nae dien dat u belieft diē te ontfangen van mijner hant/ ende dat ick niemant anders en kenne die uwer weerdich is/ als mijn metgeselle Gradamarte/ bidde ick u dat ghy dien aennemen wilt/ ende Yneril geven t'Landt van den Tyran/ die u also ont-

rost

erst hadde: dwelck sy bewillichde. Ende den Houwelyck tusschen haer eñ Gradamarte werde volbrocht des anders daechs/ende Aneril ghehult in't beloeft goedt: eñ derhalven nam Amadis oorlof van haer/eñ hy wilde te schepe gaen met Ordan alleen / om te zeylen recht nae Miquee : Maer Gradamarte en wilde dat niet toe laten/maer seyde dat hy hem tot daer geleyden soude/ eñ dat hy dan wederom soude comen by de Coninginne zijn Huysvrouwe: dwelck Amadis socht te beletten. Niet te min ginghen sy eyndelijck te samen in zijn Schip/ende maecten zeyl/ varende soo langhe in Zee / die somtijts claim ende somtijts beroert was/ tot dat sy t'lant van Miquee sagen: Maer ter selver tijt worpse de Fortuyne in't Coninckrijck van Macedonien / alwaer hun Birmartes tegen quam/de welcke voldaen hebbende t'ghene dat hy Onorie beloeft hadde/ reysde hy nae haer/ verhopende van haer onthaelt te werden alsoo hy weerdich was. Ende de genuechte van d'een eñ d'ander was groot/ overmits dat sy malcanderen ghesont saghen/ te meer / verstaende Birmartes de nieuwe kennisse die Amadis gecregen hadde van zijnen Vader eñ Moeder: hem daerom biddende/dat hy hem de vrientschap wilde doen/ van hem gheselschap te houden tot in't Coninckrijck van Apolonie/ alwaer hy sien soude de ghene daer voor hy soo veel gevechts gehadt hadde: dwelck Amadis hem accordeerde. Eñ sy quamen in corten dagen daer nae aen ter plaetsen daer Onorie was/ de welcke tot daer toe noch uyt der gevangenisse niet gecomen en was: maer overmits d'aencomst van Birmartes gaf de Vader haer vrijheyt/met alsulcke vreuchde ende ghenuechte als men soude moghen bedencken. Want Birmartes hadde met hem ghebrocht de contrefeytingen ende ghedaenten meer dan van vijftich Dochters vã Keysers eñ Coningen/de Vryers van de welcke hy al overwonnen hadde in den strijdt/ ende hadde derhalven verdient t'geniet van zijner Liefste: ende hy houwde met haer den achtsten dach daer nae. Maer nae dien dat onse Historie eenen anderẽ Sant toe gheeygent is/ sullen wy hem in zijn vreuchde laten/om Amadis van Grieckenlandt ten voorschijn te brenghen/die voorgenomen hadde (al soude hy tot asschen verbranden) te sien voor die reyse Miquee. Eñ daerom oorlof nemende van zijnen goeden vriendt Birmartes eñ anderen/ginck hy wederom in zijn Schip/dat in cortẽ tijde van dat Landt scheyde. Nu wil hem de Fortuyne gheleyden nae zijnen wille/ ende laet ons nu spreecken van Abra die te Babylonien aen ghecomen was/ daer gereet maeckende om te verderben den Keyser ende t'Keyserdom van Trebisonde.

Hoe dat de Keyserinne Abra dede vergaderẽ tsestich Coningen hare ondersaten, ende wat vaetooninge dat sy hun dede: Eñ vã der groter heyrcrachten der Christenen, die by een quamen op den verboden Bergh.

Het vijf eñ tsestichste Capittel.

GHy hebt gehoort in de voorgaende Capittelen / hoe dat Abra eñ de Coninginne Zahara te schepe gingẽ/om wederom in Babylonien te comen/eñ dat de Christene Coninghen besloten hadden te vergaderen hun Leghers/eñ dat sy in't uytgaẽ van den tijt souden overvallen het Keyserrijck / dat met recht toe quam Ariane de Dochter vã Circfee. Waer af Abra gewaerschout zijnde door de bespieders/ die sy daghelijcx te Trebisonde hadde/ nam sy voor (om

dien

dien aenslach voor te comen) haer eerst op te maken/ende te verderven den ouden Keyser eñ Lisvart zijnen behouwden Soon. Ende te dier oorsaken/ nae dat sy sich eenige dagen tot Babyloniē gerust hadde/ eñ dat Zahara van haer oorlof ghenomen hadde/ overmidts sy gheen partije en wilde wesen/ soo veel vrientschappen ende hope hadde sy van den toecomenden Houwelijck tusschen haer ende Amadis van Grieckenlant/ sonde sy uyt haer Herouten/ om te vercondighen den tsestich Coninghen haer Vassalen/ dat sy hun by haer souden vinden op't eynde van den Loumaent: waer af sy niet en faelden. Ende alsdoen begonde sy hun te vertoonen/ hoe dat Zair hadde voorgenomē den voorleden Somer de reyse van Trebisonde/ verhopende met eenen eeuwigen paeys ende vrientschap daer een Verbondt te maken/ende ten Houwelijck te nemen des Keysers Dochter: maer het was also t'ongeluck geslagen/ dat de Soudan gefaelt hebbende in zijn voornemē t'leven daer verlorē hadde/alsoo't eenē yeghelijcken kennelijck was. Daerom ghy Heeren/seyde sy/ en isser niemandt van u dien dit ongelijc niet aen en gaet/ zijnde uwe Prince soo qualijc ghetracteert/ende eyndelijck omgebrocht/ende dat door de handt van den ghenen dien ick selve vercoren hadde voor eenē Heer ende Man. Voorwaer/de eerbare liefde die ick hem droegh is qualijck gerecompenseert/alsoo vergietende dat seer edel bloedt van den Prince der Babyloniëren/ ende ontallijcke andere/ uwe vrienden/magen ende bondtgenooten: In dier voeghen/ dat soo ghy wel bemerckt hoe dat alles vergaen is/ salt ick bevinden/ dat oft uwe Vaders/oft uwe Broeders/oft de Neven van u alle t'samen in't bysonder eñ in't ghemeyn/ zijn geweest het aes van den Monstren der Zee/ blijvende hunne lichamen beroost van een eerlijcke begraeffenisse/ versoncken zijnde onder de golven van den afgrondt. Sal dan dat ongheluck vergheten werde? Sal dan den naem van Babyloniē een fabule wesen voor alle de ghene die sullen hooren spreken van hunnen ongheluck? Sal de rechtveerdige wrake ter neer gheleght werden/sonder ander werck daer af te maken? Och/och/ ghy grootmoedige Coningen: Ic beswéer u door onse grootmachtige Goden/dat een yegelijck van u de wapenen aenneme/niet alleen om alle de Weerelt te doen verstaen/ dat ghy zijt de Temmers van den Princen die teghen u misdoen/ maer de roede eñ castijdinghe van allen anderen Natien. Nae dat men my heeft aenghebrocht/ vergaderen hun de Christenē/ eñ geven uyt dat sy herwaerts willen comē/ om (ons drijvēde uyt onser erffenissen) voor Keyserinne te doen uytroepen Axiane de Dochter van Zirfee: Maer soo ghy my wilt ghelooven/ sullen wy hun wel verre buyten hun rekeninghe brengen/ ende sullen hun gaen verrasschen/ende vallen met een dulheyt in't Keyserrijck van Trebisonde: Ende dit verdorven eñ geplondert zijnde/ sullen wy voorts gaen nae Costantinopolen/ alwaer de brandt eñ t'snijden van onsen sweerden sullen de volbrenghers zijn van onser wraken/ sonder te sparen Coninc noch Prince/ Man/ Vrouwe oft kindt: wesende versekert/dat so ghy uwe Baniren eñ Vendelen te velde wilt brengen/ dat sy soo luttel sullen ons ghewelt connen wederstaen/als t'caf het vyer. Eñ dit is d'oorsaeck/uytnemende Princen/ waerom dat ick u ontboden hebbe/ u biddende ende bevelende/dat ghy in soo grooter diligentien alst moghelijck is/ de Trommel doet slaen door alle uwe Landen/ende doet vergaderen volck te voet ende te Peerde/ Galeyen/ende andere Schepen/soo tot den Oorlogh als

Zee

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

het toevoeren van de provande: op dat onse toerustinge gereedt zijnde/ wy mogen volbrengen de reste van onsen aenslach/ alsoo ick u dien te kennen gegeven hebbe/ dwelc u seer eerlijck ende profijtelijck wesen sal. Binnen middeler tijdt sal ick seynden aen onse Vrienden ende Bondtgenooten/ om hun te vermanen ende te versoecken/ dat sy ons gunste eñ bystandt willen doen: gemerckt dat dit stuck hem met aengaet/ om de redene wille die ick u verclaert hebbe/ willende de Christenen so wel hun Landē overvallen/ als dit/ soo wy't toe laten. Daer nae sweegh sy / verwachtende d'antwoorde van den Coningen/ die alsulcke was als sy begeerde: Also dat sy ten selven dage swoerē/ den Keyser van Trebisonde/ ende den genen die hem souden willen helpen/ den krijch aen te doen te vyer eñ sweerdt. Derhalven veerdichden sy terstont af Ambassaden nae den Souldan van Alapa/ tot den Coninck van groot Turckiē Lizaran/ tot Marcatel den Coninck van Egypten / ende andere/ met brieven van credentie/ ende breede instructien ende vertooninghen/ om die op te ropen teghen hunne vyanden/ ende om hun partije te willen houden. Dwelc sy geensins en weygerden/ maer sy traden alle t'samen in dat Verbondt/ uytghenomen de Souldan van Niquee/ ende Brisenne de Coninginne van Alexandrien / de welcke leefde op hope van den Houwelijck tusschē haer ende Amadis van Grecien/ also hadde sy hem in haer herte gheprent. Aldus dan ginghen de saken van den Princen van Oosten/ de welcke hun alle t'samē voechden in't begin van den Somer in de haven van Lama/ hebbende soo veel Schepen dat de Zee daer met bedeckt was/ ende d'Aertrijck belommert met den volck so de Peerde als te voet/ in so grooten ghetal / dat men lichtelijcker soude hebbē connen getellen de planten van den bergh Apenin/ oft de golvē d[...] teghen den voet van den bergh Atl[...] slaen alst seer waeyt/ Jae door hoe ve[...] ooghen dat den Hemel ontdeckt op[...] nauwste de secrete voornemen van de[...] Liefhebbers/ oft Dieven/ als het o[...] tellijcke ghetal van so veel volcx/ datt[...] trock onder t'ghebiedt so van de Keys[...] rinne Abra/ als van hondert ende thie[...] Coninghen hare Bondtgenooten en[...] onderdanē: de welcke meynende te v[...] ren nae Trebisonde/ geworpen werde[...] door d'onweer aen de oeveren van d[...] Zee in Hongerien. Waer af de Coni[...] van dē Lande gewaerschout wesend[...] gaf hy hun in't aencomen ghenoech [...] doen/ maer eyndelijck sich te swack b[...] vindende/ werde hy verdreven tot in [...] principaelste Stadt/ met groot verlie[...] van den zijnen/ ende verderf van de[...] lande door den brandt. Niet te min w[...] sende des vyants aenslach niet op Hon[...] gerien/ sich verheffende eenen krijcke[...] windt hun seer dienlijck/ gingen sy w[...] derom te schepe/ met nemende groote[...] buyt ende roof. Eñ hierentusschen ve[...] gaderden de Christenen op dē verbod[...] Bergh: alwaer sich ooc ten selven tijd[...] vandt Axiane ende Lucencio/ ghelep[...] dende t'volck van Argenes: Olorius[...] de Prince van Hispanien geleyde zijn[...] Vaders volck: de Prince van Bran[...] dalie dat van den Keyser Esplandian[...] de Coninck van Bohemen Grasando[...] met zijnen Soon ende volck: Birmar[...] tes: de Keyser Florestan: Hircio de Co[...] ninck van Yrlandt: de twee Coningin[...] nen Calafie ende Pintiquinestre / end[...] een groot getal Amasones: de Hertoc[...] van Bourgongien: Olorius de Stadt[...] houder generael van den Coninck va[...] Napels: Angriote van Estravaux: e[...] Jonckheer Brian Hertoch van Bri[...] stope/ t'hooft van dē Ridders vā groo[...] Britannien: Jonckheer Quadragan[...] van Yrlandt: Balan de sone van Ga[...] leote

leote: de vrome Argamont: Lersan vã den Steenrotsen: Jonckheer Bruno Coninck van Arabigne: Garinter de Coninck van Dacen/ ende de Hertoch van Normandien: Ende alle dese vergeselschapt met hunnen volck eñ Soldaten/seer wel gherust ende ghewapent zijnde/ ginghen te schepe in Galeren/ Galioten/Hulcken/ende andere groote ende cleyne Schepen/ soo wel voorsien ende toegerust wesende/dat hun niet en ghebrack/ om wel te bespringhen oft te beschermen: by den welcken corts daer nae hun oock voechden de Coninghen Norandel ende die van Hongerien/ de welcke begeerende te wreken den overlast die hy van Abra geledẽ hadde/ hem oock partye maeckte. Nu wil de goede Godt hun victorie gheven: want aleer 't Jaer ghepasseert sal zijn sullen sy veel te doen hebben. Maer wy sullen hun voor desen tijt daer laten: overmits dat Amadis van Grieckenlandt sich quelt/ ghemerckt dat ick hem in't ander Capittel soo corts verlaten hebbe/hem geroepen hebbende/ om voor hem te stellen dese vertooninghe/ ende toerustinghe van wapenen/ soo ter Zee als te Lande.

Hoe dat Amadis van Grieckenlant sich dede vercoopen voor een Dienstmaeght, aen den Souldan vã Niquee, door Gradamarte: Ende wat daer af gheschiedde.

Het ses eñ tsestichste Capittel.

Gradamarte eñ Amadis wederom te schepe gegaen zijnde/alsoo voorseyt is/ zeylden met soo goeden windt/dat sy in't eynde van der Maent aen quamen in de naeste haven van der Helle van Anastrarax/die sy sagen de voorgaende nacht/so verre lichte dat veyr. Ende sy waren grootelijcx daer af verwondert/ noch niet wetende datter geschiet was/ Maer so haest als sy te lande quamen/ werde hun dat vã punct tot punct verhaelt/ende hoe dat de avontuere van de glorie van Niquee ten eynde ghebrocht was/ ende door wien: Waer af Amadis van Grecien meynde uytsinnich te werden/besorghende dat zijn Lief hem voor eenen blooden ende cleynhertigen Mensche soude achten/ noyt hebbende derren onderstaen t'gene dat hunner so veel ghedaen hadden. Ende derhalven/ sonder Gradamarte/ die hem twee oft driemael te vreden stelde/ soude hy hem selven hebben doorsteken: maer hy stelde hem wederom van langher hant in zijn sinnen/so wel/ dat hy (om remedie te vinden tot zijner martyrien) hẽ riedt/ dat hy soude verlatẽ zijnen eersten aenslach/ ende verwachtende beter gheleghentheyt/sy hun souden gaen voeghen tot de een oft de andere Heyrleghers/ waer in gantsch Oosten ende Westen vergadert was. Niet te min Amadis niet soo lange connende verdragen zijn pijne/ ende de uytnemende groote liefde die hy Niquee droech/ sonder haer ten weynichsten te sien/ beswaer de hy hem in aller manierẽ. By Godt/ seyde Gradamarte/dit soude nochtans u vorderlijcker zijn/ versekert zijnde/dat de krijch volbrocht wesende/ ende ghyse alsdan ten Houwelijck begeerde/ (gemerckt de grootachtinghe ende reputatie die men van u heeft) ghy haer lichtelijck gecrijghen sult: ende alsoo sult ghy in rusten zijn/ sy voldaen/ende alle beyde wel te vreden. Dit zijn woorden/ antwoorde Amadis van Grecien: Ick moetse sien ende spreken/aleer ick ymmermeer van hier gae. Dit is dan t'gene dat wy doen sullen/seyde Gradamarte: Ghy zijt so jonck/dat ghy noch geen hayr aen uwẽ mondt en hebt/ ende sulcx dat ghy lichtelijck sult moghen aenghesien werden

vooꝛ een ſchoone Dochter. Ghy condt ſeer wel de tale van Sarmate: wy ſullen u cleeden min oft meer als ghecleet was de Coninghinne die met Zahara quam/ ende ick ſal ſegghen dat ick een Coopman ben/ ende u ghecocht hebbe in Alexandꝛien onder veel Amaſones/ ende u tot een ſlave ghemaeckt hebbe/ alſo wy dat wel ſullen weten te verſieren. Ende ick ſal u te coop leyden in de Stadt van Niquee: doch ſal de pꝛijs die ic vooꝛ u begeeren ſal ſo groot zijn / dat niemandt als de Souldaen dien en ſal connen betalen. Ende ſoo't u te geluck ſlaet/ dat hy van u hooꝛt ſpꝛeken/ ende coopt/ (alſoo hy doen ſal nae mijn goetduncken) ſal vooꝛ u dat den beſten middel zijn die men ſoude connen wenſchen om Niquee te ſien/ ende by haer te mogen comen ende gemeynſaem met haer te weſen: Alſdan meucht ghy de meerreſt volbꝛenghen/ nae dat den tijdt ende de gheleghentheyt u ſal leeren. Hier toe leende Amadis d'ooꝛe/ eñ het viel hem alree te lange om in hun Schip te weſen/ om ten eynde te bꝛengen dit beginſel. Ende daer ghecomen zijnde / werde terſtont bevel ghedaen/ dat men hem ſoude bꝛengen een cleedt van Amaſone/ dwelck hem ſo wel ſtonde/ dat Gꝛadamarte ſich niet en conde gewachtẽ van te lachen/ ſeggende: By Godt/ ghy ghelijckt beter een Diane/ als Amadis van Gꝛieckenlant/ oft den Ridder met den bꝛandenden ſweerde. Daer en pas ick niet op/ antwooꝛde hy/ waer vooꝛ dat ick aengeſien werde/ ſoo verre als mijn Liefſte my ontfangt vooꝛ de ghene die ick ben. Eñ bevelende allen den ghenen van den Schip op den hols/ dat ſy niet en ſouden uyt den ſchepe gaen/ aleer ſy tijdinge van hun ſouden hebben/ ſetten ſy hun te Peerde / vergeſelſchapt zijnde alleen met vijf oft ſes Schiltknechten/ beter ghecleet zijnde op de maniere van Facteurs van Cooplupden/ als op Edelmans wijſe/ oft ander volck van Wapenen. Oock die alſdoen Amadis ghesien hadde/ met zijnen langen rock van Turcſchen taf gebooꝛt met gout, opgeſchoꝛſt/ ende ghegoꝛt min oft meer als Venus int Landt van Carthage Eneas verſcheen als hy vliedde van Troyen/ de huyve opt hooft hebbende/ eñ aen de ooꝛen hanghende twee groot Peerlen/ ende cleyne leerſkens overgult zijnde aen de beenen/ hebbende den boge in de handt eñ de kokeren aen de zijde: vooꝛwaer men en ſoude hem niet lichtelijck gheacht hebben te weſen de gen daer af de vermaertheyt de geheele werelt overvloogh: noch Gꝛadamart anders dan vooꝛ Meſſire Coſme van Alexandꝛien / wiens naem dat hy ghebꝛuyckte / ende Amadis dien van Nereide/ comende onder deſen ſchijn inden Stadt/ gingen ſy aldaer ter herbergen ende Nereide werde te coop geſtelt vooꝛ den pꝛijs van duyſent goude Talentẽ. Ende hoewel dat ſy dooꝛ haer ſchoonheyt ſeer begeert werde van den rijcſten eñ vermoghenſten/ dochte hun evenwe de ſomme ſo groot te weſen/ dat ſy geenen ſin daer toe en hadden: Maer de tijdingen quamen tot dẽ Souldan/ die terſtont Meſſire Coſme ontboodt/ dat hyſe by hem ſoude bꝛenghen/ dwelc hy niet en verſuymde. Eñ de oude Pꝛince en hadde niet ſo haeſt d'ooghe op haer gheſlaghen / oft hy en werde met liefde bevangen/ ende het herte ende begeerte ontſtack hem ſo ſeer/ die te vooꝛen vercout was van zijner oudtheyt wegen/ dat hy vooꝛnam zijn Vꝛijſter daer af te maken / ende hem daer met te dienen. Ende derhalven haer in zijn armẽ nemende/ begonde hy haer te ſeggẽ: Vooꝛwaer mijn Liefſte/ ghy dꝛaeght na dat my dunckt twee ſooꝛten van wapenen wel verſcheyden: niet te min ſoude ick veel meer vꝛeeſen het geſicht van uwen ooghen/ als de cracht van uwen boge/

hoe

hoe wel dat ghy daer met schietē cont. Heer/antwoorde Cosme/de ghene diese my vercocht hebbē/ hebbē my op hunner trouwen beloeft/ dat sy niet min cloeck en is in't vechten als van goeder gratien/ alsulcke als ghyse siet/ t'welck my haer dede te stoutelijcker coopen/ ende u die brengen: hebbende dickmael hooren spreken van uwer Excellentien ende mildicheyt: verhopende/ Heer/ dat bovē dē danck die ghy my daer af sult weten/ ic van u een redelijck profijt sal hebben. Ende ghelijck als een vyer dat ontstekē is onder veel houts/ sich vermeerdert als de windt daer aen comt: alsoo oock ontstaken Cosme woorden meer ende meer het oudt herte van den Prince: De welcke eyndelijck den prijs met eenen woorde begheerde te weten. Heer/ antwoorde Cosme/ de prijs is uwen wille/ ende niet anders/ u biddende dat ghy my soo veel goets wilt doen/ van die te ghebruycken tot uwen dienst/ daer nae als ghyse kent/ sult ghy my die betalē na uwen wille. Wel aen/ seyde de Souldan/ dat neem ick aen/ eñ wilde hem stracx doē tellen de duysent goude Talenten/ die hy daer af ten eersten gheeyscht hadde aen de Borghers van der Stadt. Maer Cosme weygerde die t'ontfanghen: want (seyde hy) Heer/ ick laet my voor staen/ dat ghy my voortaen sult gunstich zijn in de Tollen ende schattinghen van andere Coopmanschappen/ die ick nu voortaē herwaerts aen brengē sal. Voorwaer/ antwoorde de Souldan/ ick bevrijde u van nu aen daer af soo langhe als ghy leven sult. Waer af Cosme hem seer ootmoedelijck bedanckte: Eñ hem gelatende/ als of hy in andere Landen te doen hadde/ nam hy van hem ende Nereide oorlof/ der welcke de Souldan terstondt dede maken veel costelijcke cleederen/ achtende dat sy wel so schoone was als zijn Dochter Niquee/ die hy besoecken ginck ten selve daghe in den Thoren/ de welcke hy seer droeve vandt/ om het langh uytblijven van Buzando den Dwergh/ waer af sy gheen tijdinghe en conde ghecrijghen. Ende also sy t'samen begonden te spreken/ verhaelde haer de Souldan wat coop dat hy ghedaen hadde van Nereide/ maeghschap (seyde hy) van de Coninginne van Sarmate/ ende verbonden aen Zahara/ voorder soo bevallich/ dat ic niet en meyne eenige Vrouwe ghesien te hebben sedert den doot van uwe Moeder saligher/ die my aenghenamer was: Oock gheloove ick voor seker/ datse de Goden my toe geschickt hebben/ om de melancolije te passeren/ die my soo seer quelt om d'absentie van uwen Broeder Anastarax/ niet twijffelende oft ghy twee te samen sult een oorsaeck wesen van zijner vrijheyt/ soo hy door de t'samen-voeginge van twee uytnemende schoonheyden (also de Prophecije seght) t'eenigen tijde verlost sal werden. Wt den woorden van den Souldan verstonde Niquee wel/ dat de liefde haer tijt-verdrijf met hem wilde hebben/ derhalven en conde sy haer niet wachten van lachen. Heer/ antwoorde sy/ na dien dat u belieft my te doen leven in so groote eensaemheyt/ soo bidde ick u/ dat ghyse my ten weynichsten tot een gheselschap wilt geven. Mijn Vriendinne/ seyde hy/ ghy sultse cortelinghen sien/ ende in alsulckē cleedinghe/ als haer schoonheyt weerdich is. Ende stracx seyde hy haer goeden nacht/ ende ginck van daer: want het was hem te langhe dat hy niet ghesien en hadde de gene die hem in dē Ouderdom so amoureus maeckte/ als hy oyt in der Jonckheyt genuechlijck gheweest was.

Hoe dat de Souldan, nae dien dat hy Nereide hadde beginnen van vrya-

gien aen te ſpreken, haer leyde om zijn Dochte Niquee te beſien: Ende van den propooſten die ſy te ſamen hadden.

Het ſeven eñ tſeſtichſte Capittel.

ALſoo paſſeerdẽ daer drie oft vier dagen/ dat de Souldan ontſtekẽ was met der liefde vã de gene/ daer hy nieuwelijcx zijn herte op geſtelt hadde/ eñ met haer ſprekende op een nae-noene/ verhitſte hy ſo ſeer in zijn harnaſch/dat hy zijn net wilde uptſpreyden om haer te vangen/niet met crachten/maer onder den ſchijn van vrientſchap ende eerlijc tractemẽt dat hy haer begeerde te doẽ. Eñ om daer toe te comen/ hy op eenen ſtoel ſittende/ eñ haer al ſtaende in zijnen arm hebbende/begonde hy haer te ſeggen: Mijn Lieffte/ick gheloove dat de Goden u noyt in ghevanckeniſſe en brochtẽ/als alleen om u daer na meerder vrijheyt te gheven/ my t'uwaerts alſo genegẽ makende/dat ghy u voortaen ſult mogen beroemẽ te hebbẽ over my meerder macht als oyt Man oft Vrouwe dede. Maer Lieffte/ghy moet my oock beminnen: niet dat ick van u yet begheere te hebben dat teghen uwen wille zy/ maer met uwen goeden wille ende gratie. En wilt ghy dan niet ooc/ mijn Nereide/gantſchelijck mijn Vrijſter zijn/ende my bewilligen alle t'gene dat ick van u begheeren ſal? V verſekerende/dat ſoo ghy u alſo draeght te mywaerts als ick begheere/ ghy de gheluckichſte Jonckvrouwe ſult zijn van gantſch Aſien. Ende daerom/ mijn Dochter/ (ſeyde de oude Man gheheel becommert zijnde) bidde ick u/dat ghy my uyt deſe pijnen wilt helpen/ eñ ghy toe laten wilt dat wy deſe nacht t'ſamẽ ſlapen/op dat ic vernueght zijnde/ ghy Meeſt erſſe eñ Vrouwe gemaect werd van mijnen lichaem ende herte t'ſamẽ. Eñ hoe wel dat hy in't beginſel voorgnomen hadde/niet te overtreden de palen van der redenẽ/niet te min t'werck ſoo nae by t'vyer comende ontſtack ſe ſeer/dat hy haer kuſſende wilde comen tot den mammekens/ende noch leeger: verhopende door diẽ middel te vercrijghen de reſte vã t'gene dat hy t'meeſte begheerde. Maer Nereide/ haer ghelatende als oft ſy beſchaemt hadde gheweeſt/vertrock haer achterwaerts/ eñ met den tranẽ in d'oogen ſeyde ſy hem: Och Heer/ ick bidde u ootmoedelijck/ dat ghy wilt gedachtich zijn des genes dat ghy terſtont ſeydet/ende ſonder gewelt te gebruycken te vreden wilt zijn/ dat de liefde alleen veroorſaeckt de volcomenheyt van der genuechtẽ/die ghy van my begeert: V waerſchouwende/ Heer/ dat ick ſoo wel opghevoedt ben/ ende onder perſoonen die d'eere ſoo lief hadden/dat ick liever ſoude bewilligen in mijnen doot/ als in de ſcheyndinghe van mijnen maechdom/ wel wetende dat een Joncvrouwe verlieſende harẽ maechdom (ten zy door een middel toe gelaten zijnde nae den Wetten) de reſte van haer van ſo luttel weerden is/ dat men dat niet meer en behoort te achten als een verdroochde eñ verflenſte bloeme. Derhalven/Heer/ ſalt u believen te matigen uwe paſſie/ende ghy ſelve my een beſchermer te weſen vã t'gene/ dat ghy met der tijt ſult mogen ghercrijgen na uwen wille: want al iſt dat ghy een machtich Coninck zijt/eñ een ſeer uytnemende Prince/ſoo en acht ick nochtans niet ſoo ſeer uwe macht oft rijckdom/ als de eere eñ t'goet tractement dat ick van u verwachte/alſoo dat ick hedenſdaechs geenen levenden Menſch en weet/dien ick liever ſoude gheven de macht over my die ghy begeert. Maer Heer/de dingen die men vercrijght ſonder

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

der ghewelt/met goeden wille/zijn ghemeynlijck ghedueriger/ als daer t'ghewelt regeert. De Soudan/die niet soo quaet en was (wellicht) als hy hem geliet/ende soo hy met den vlugh ghevanghen ware geweest alle saken niet ghereedt en hadde alsoo't behoorde/overmits dat hy meer als tsestich jaer oudt was/nam hy voor dier tijt patientelijc aen de redenen van Nereide/ende achte haer noch meer als hy ghedaen hadde/ haer seggende: By mijner Zielen/mijn Lief/ ick weets u seer grooten danck / eñ ick beloveu/ dat ick u nemmermeer daer met quellen en sal: maer volgende uwen raedt/sal ick my also tegen u draghen/dat ghy u selve sult ondanckbaer achten / dat ghy my niet en bewillicht met uwen goeden wille/t'gene dat ghy my met redenen geweygert hebt. Ende met dier meyninge verliet hy haer seer welte vreden zijnde / verhopende Nereide voortaen so wel haer personnagie te spelen/dat de kants alsoo soude keeren/dat t'gene dat de Souldan op haer meynde te werpē/op zijn Dochter soude vallen/gelijck t'geschiedde/ also ghy sult hooren in de naevolgende Capittelen. Hy dan vertrocken wesende in zijn Camer/brocht de nacht over/ stellende zijn herte ende sinnen op zijn Nereide/ der welcker hy smorghens vroech dede goeden dach seggen/ende haer presenteren eenen rock van gouden laken/ghe-boort met silver/ende badt haer dat sy ten dien dage wilde diē aen doen: want hy wilde haer Niquee laten sien/eñ hun schoonheyden vergelijcken: dwelck Nereide aengenaem was. Ooc vant hyse gereedt als hy tot haer quam/om haer te vragē oft sy niet en wilde gaen in dē Thoren by zijn Dochter. Heer/ seyde sy/ ick bidde u ootmoedelijck daerom. Nu laet ons dan gaen/mijn Liefste: eñ haer met der handt nemende/gingen sy t'samen daer Niquee was / denckende op haren Amadis van Grecien die soo langhe vertoefde. Maer so haest als sy den Souldan ende Nereide sach/quam haer t'bloet in't aenghesicht/ want indachtich werdende des genes dien sy so langen tijdt in den spiegel gesien hadde docht haer dat Nereide hem meer gheleeck als eenich dinck van der weerelt: waer af haer t'herte begonde te schudden ende beven als een bladt van eenen boom. De Souldan die op haer sach/ vraechde haer oft sy sieck was. Neen ic/Heer/antwoorde sy/het is een hertepijne/die my somtijts over comt/ende lichtelijck oock vergaet. Ick bidde u/ seyde hy/laet dat dan varē eñ onthaelt Nereide wat / die u is comen groeten/ alsoo ick beloeft hadde: Maer by uwer trouwen/wat dunckter u af? En is sy niet wel so schoon als ick u seyde? Met dese woorden ginck Nereide naerder/ eñ haer op beyde haer knyen/leggende/ kuste sy Niquee handen/ met alsulcker vreuchden / dat sy haer sedert hondert ende hondertmael daer af verwondert heeft/(also ick verstaen hebbe) dat sy ter selver tijdt niet en storf: Niet te min de liefde onderhielse voor de reyse/ eñ gaf haer stercte/niet alleen om sich te hanthouden/maer ooc om te sich te veynsen eñ te bedecken de genuechte die sy daer af hadde/een voorbereydinge eñ pandt van de verhoepte vreuchde. Eñ om die noch beter te bevestighen/ Niquee haer opheffende/ antwoorde den Souldan: Ic verseker u/ Heer/ic en verwondere my nu niet meer dat ghy dese Jonckvrouwe seer lief hebt: want ick geloove dat ghy in gantsch Orienten niet vindē en sout eenige/die schoonder soude zijn als sy is/Och/och/ Me Vrouwe/seyde Nereide/vergheveт my soo't u belieft: want daer men my soude willen toe schrijven een deel van dier perfectien/ soudt noodich zijn dat ick van u waer. Andersins weet ick wel / dat ick niet

meer en soude schijnen om teghen u te vergelijcken/als de Noortsterre en doet tegē de Sonne. Wel aen/seyde Niquee/ ick neemt aen/met diē bespreck/ dat so het mijnen Heere gelieft/hy u sal toe laten/dat ghy my voort aen gheselschap houdt. Dochter/ antwoorde hy/ghy sultse somtijts sien/niet datse geheelijck uwe sal zijn/want sy is geordineert by my te blijven: Oock heb ick haer een kleedt gegeven/daer met ghyse morgen noch schoonder sult vinden als heden. Wel dan/Heer/seyde Niquee/ick bidde u daerom so seer alst my mogelijck is. Also brochten sy dien achternoen over/ tot der tijdt toe dat avontmaels tijdt was: ende de Souldan liet zijn Dochter niet min vergeselschapt met nieuwe ghedachten/overmidts dat sy Nereide ghesien hadde/als vol achterdenckens dat sy van haer hadde/om dat sy sach datse haren Amadis soo ghelijck was. Maer al hadde sy daerom muysenesten in't hooft/ d'eē wesende versekert daer d'ander af twijffelde/ leefde hy nochtans in verdriet nacht ende dach/ verwachtende den middel/om haer te verklaren wat hy voornam om harer liefden wille: ende sy ter andere zijden/ om de wedercomste van Buzando den Dwergh ende derhalvē waren sy alle beyde in verdrietelijcke pijne: waer af de tijdt hun eenige verlichtinge sal m... ghen met brengen/also wy u te kenn... gheven sullen. Eñ binnen middeler t... en sliep onsen ouden Vrijer niet: ma... volghende de propoosten die hy zijn... Dochter gehoudē hadde/sandt hy va... smorgens aen het beloeft cleedt aē N... reide/haer ontbiedende/ dat hem l... was dat sy haer soude geselschap ho... dē alle den dach/tot der tijt toe dat hy... selve soude wederom comen halen. N... raedt of sy hem haestelijck gehoorsaem... was. Ende geloof wel Jae: want m... haer nemende twee Jonckvrouwe... die hy haer gegheven hadde om haer t... dienen/ quam sy op den Thoren also... Niquee van der noen-maeltijt quam... ende sy vandt haer een Luyt stellend... ende singende dit naevolgende Lied... ken/ dwelck sy selve ghedicht ende t... Musijcke ghestelt hadde/ soo haest al... Buzando haer verhaelt hadde/hoe da... Amadis van Grieckenlandt gecome... was om haer te comen besien/ sonde... dat hy hadde derren de fortuyne va... der Tooveringhe versoecken/ waer a... sy hem nochtans seer viel verontschul... dichde/ beschuldigende haer ongheluc... ende niet zijn faulte/ de welcke sy be... claechde van ure te ure meer ende mee... alsoo de acht volgende versen genoec... betuyghen.

Mijn alderliefste Lief/mijns herten troost alleen/
Wilt doch tot my (eylaes) seer haestich weder comen/
Op dat ghy boeten meucht/mijn lijden niet seer cleyn
Veranderen in hope end' vreuchde uytghenomen:
Wilt oock de strafficheyt verdoen van mijner wacht/
Op dat mijn Ziel verquick/ end' gantsch verlicht mach werden/
Die seer verdonckert is/al door der wolcke cracht/
Daer in ick blijven sal/tot uwer comst volherden.

Maer alsoo haest als sy Nereide in comen sach/verliet sy de Luyt ende t'ghesanck/om haer te onthalen: ende haer met der handt nemende/ badt sy haer dat sy by haer wilde sitten. Dwelck Nereide (als wel gheschickt zijnde) weygherde in't eerste: niet te min nae dien dat Niquee also beliefde/ was sy haer gehoorsaem/ segghende: De Souldan heeft my belast ū geselschap te houden tot den avondt toe/derhalven bidde i... u ootmoedelijck my te excuseren/ da... ick

ick soo vrypelijck tot u ghecomen ben.
Nereide mijn vriendinne / antwoorde
Niquee/ ghy hebt my vrientschap ghe-
daen/ eñ ghy sult oorsaeck zijn van my
te verdrijven een ghepeys dat ick in't
hooft hadde/dat my seer quelde: want
ick was doende om te accordeeren die
Luyt op een Liedeken datmen my ge-
brocht heeft/ ende datmen my segt ge-
maeckt te zijn voor een personnagie die
ick wel soude willen sien. Och/ Me
Vrouwe/ seyde Nereide/ ick hebbe alle
mijn dagē gewoont met de beste speel-
luydē op Instrumentē daer men weet
af te spreken: ick bidde u dat ghy om
mijnent wille niet en laet alsulcke ghe-
neuchte. Voorwaer / antwoorde Ni-
quee/ ick bens te vreden: alsdoen nam
sy de Luyt wederom / eñ begonde die
te slaen/ende met een te singen het Lie-
deken met alsulcker soeticheyt / dat A-
madis niet min en conde ghedoen dan
haer te beminnē/alsoo was hy met lief-
de bevanghen/ende buyten sich selven.
Twelck Niquee bemerckende en conde
sy haer niet wachtē van 't e lachen ende
haer te vragen / of sy wel speelde. Wel?
Me Vrouwe/antwoorde Nereide/niet
alleen wel/maer wel Goddelijck/ ende
ick en hoorde noyt gesanck oft Liede-
ken dat my so wel behaechde/ wesende
t' verdriet van een Lief/wel beminnen-
de/alsulcx als dese versen verclaren in
weynich woorden. Hoe weet ghy dat/
seyde Niquee/hebt ghy eertijts gevrijt?
Met desen woorden versuchte Nereide
seer swaerlijck. Gevrijt? Me Vrouwe
antwoorde sy/ Jae ick/ dat verseker ic
u/ende soo veel by aventuere versocht
de cracht van der liefden/ als eenighe
andere die mijns gelijcken is. Sonder
faute seyde Niquee/ ick hebbe dicwils
hooren segghen/dat de liefde sorgelijck
is om te versoecken/ ende bequaem eñ
gereet om veel te doen lijden/ende meer
als traghe om remedie te geven/als sy
yemandt heeft misdaen/ die haer te nae
is gevolght/ende die mach sich wel ge-
luckich achten/ die geraeckt zijnde met
hare soete bitterheyt / in dat crachtich
fenijn eenighe verlichtinghe vint door
goeden raedt/daerom bidde ick u mijn
vriendinne/ dat ghy my vrypelijck wilt
verclarē wat ghy daer af hebt gehoort
Me Vrouwe antwoorde sy/een Vrou-
we van goeden verstande/schoon onder
de schoone/ dede eens soo vele voor my/
dat sy my holp uyt den verdriet dat ic
daerom leedt: ende ick bevandt my soo
wel met haren raedt / dat ick sedert al-
tijt geleeft hebbe in ruste/ alsoo ick hope
dat ghy zijn sult/ so ghy valt in gelijcke
quale/ ende my wilt ghelooven: Ende
sy gaf my een vierverse dicht in Mu-
sijcke/ die ick voorseker meynde dat ge-
dicht zijn ter eeren van u/ die ick u nu
leeren sal soo't u belieft. Ic bids u/ant-
woorde Niquee/eñ sy gaf haer de Luyt.
Ende Nereide begonst die te slaen/ende
daer op te singhen alsoo hier volght.

Aenmerckend' uwe Godlijckheyt
En vriendelijcke schoonheyt groot/
Besorgh' ick dat de Liefde snoot
V minnen moet al waert haer leyt.

Nu hadde Amadis de voorleden nacht
die ghedicht ter eeren van haer/verho-
pende haer die te leeren/ alsoo hy dede/
om daer nae/ ghecregen hebbende die
vrijheydt/ om te comen tot den poinct
daer hy nae trachte/hy sich gantschelijc
soude openbaren / als hy tijt eñ plaetse
daer toe soude vinden: waer af hy t'ge-
luck creech/dat Niquee die seer wel aen
stonden/ ende haer badt meer als een
reyse die te willen singhen. Twelck sy
dede met alsulcke gratie / dat wonder
was: want om waer te seggen / Ama-
dis van Grecien was wel een van den
besten Luytslaghers van zijnen tijdt/
hebbende oock een seer soete stemme.
Maer alsoo sy in dese geneuchte waren/
quam de Souldan daer/dewelcke hoo-
rende

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

rende t'gesanck van Nereide/ werde hy alsoo verweckt tot harer liefde/ dat hy voor sich nam watter oock af comen mocht zÿn fantasÿen daer met te verdrÿven. Eñ daerom sonder lange propoosten te houden met zÿn Dochter/ (alsoo hy gewoon was) nam hy Nereide ende leydde se in zÿn Camer/ hem ghelatende als of sy haer eenige Juweelen hadde willen toonen/ die hy seyde hem onlancx ghesonden te zÿn. Ende alsoo wesende sy twee alleen/ eñ de deure wel ghesloten zÿnde/ nam hy voor sonder lange reden te gebruycken/ te comen tot den punct daer hy nae trachte/ soo alle dingen soo wel geweest waren als hy't wel soude begeert hebbẽ: maer nae dien dat de swacke ouderdom hun benomẽ hadde de stercte van den armẽ/ hadde die hem noch min gelatẽ de cracht van de meer-rest. D'welck Nereide bemerckende/ beet sy in haer tonghe tot den bloede toe/ op dat sy haer van lachen soude wachten: ende wederstont hem daerentusschen met so goede gratie/ dat sy (om hem noch beter te ontsteken) haer somtÿts ghelietals of sy de swackste gheweest ware/ ende vermoeyde hem alsnu den eenen eñ alsdan den anderen arm. Ende binnen middeler tÿdt omhalsde hyse/ eñ kuste haer nu den mont dan op de wanghen/ ende alles wat hy conde geraken ende aen comen. Niet te min zÿn Peert onttoomt wesende ende upt den stal/ struyckelde alle reyse/ wesende soo verstorven ter saken van de voorleden Jaren/ dat hoe hy hem den toom meer liet oft meer quelde/ hoe min dat hem te wille was/ sonder bynae eenich ghelaet te toonen van te willen springen oft achter upt slaen/ houdende altÿt t'hooft om leege: want het swack lichaem en quam geensins over een met alsulcke lusten. Waer af hy gheheel beschaemt zÿnde/ ende buyten den aessem/ vertrock hy hem achterwaerts/ ende

met eenen grammen ghesicht sprack
aldus: Ghy vindt goet/ Nereide/ my
quellẽ/ hoe wel dat ick u meer bemin
als eenighe Vrouwe van der Weere
Jck versekcr u/ dat ick u mÿn lev
lanck niet en sal quellen om een saec
die ghy met geenen reden en condt gh
weygheren/ aensiende wie dat ick be
eñ wat ghy zÿt te mÿnen aensien: me
ick sal u stellen ter plaetsen/ daer gh
goeden staeye sult hebben om te denc
op't ongelÿck dat ghy my doet/ d'wel
u alsoo voor de schenen sal springen/ d
ghy van daer niet en sult comẽ/ tot d
ick versocht ende gesmeeckt sal werd
van u selve/ eñ dat om t'selve seyt dae
om ghy ingesloten sult zÿn. Heer/ an
woorde sy/ ghy zÿt een soo edel Princ
dat ghy deernisse met my sult hebb
soo't u beliefst: want t'gene dat ic teg
u ghedaen hebbe/ is soo wel t'ontschu
digen/ dat ghy my daer af maer dan
en behoort te weten/ hebbende mÿn e
in alsulcker weerden/ dat ick liever so
de hebben te lÿden niet alleen een ee
wige gevanckenisse/ maer oock so ve
dooden/ als ic soude uren zÿn in't gh
vanckenisse daer ghy my met dreygh
Eñ hoe wel dat de beleefde vertooni
ge die sy hẽ dede hadde behoorẽ eenich
sins te versoeten zÿn gramschap/ soo e
vergaf hy't haer nochtans niet/ mae
haer met der handt nemende/ leyde h
haer in den Thoren van der gantsche
Weerelt/ alwaer hyse liet: Dese plaets
seyde hy/ sal u woonstede zÿn/ sonde
dat ick meer metlÿden met u sal hebb
als u herte met den mÿnen doet/ d'wel
noch nauwer ghevangen light als gh
voortaẽ sult zÿn. Eñ hy sloot de poort
seer wel/ sonder dat hy by haer ginc
langen tÿdt daer nae: waer op Nereid
seer luttel soude ghepast hebben/ soo s
alleen Piquee gehadt hadde om by hae
te zÿn/ maer haer afwesen was haer s
verdrietelÿck/ dat sy in waentrouw

meyndt

meynde te vallen: ende Niguee oock/ wetende datmense also van haer schepsele/waer in hun de liefde verlichtinghe sal gheven: want binnen weynich daghen sal een nieuwe avontuere hun voorbereyden nieuwe ghedachten / ende ghenoechsaem om hun te beproeven.

Hoe dat de Prince van Thracen wederom creegh den schildt, die ghestolen was den Coninc Mouton van Lica, ende ter saken van dien werde hy also ontsteken met der liefde van Niguee, dat hem daer nae het leven coste, hebbende door Tooverije aenghedaen een aenghesicht, gelijck wesende dien van Amadis van Griecken-landt.

Het acht eñ tsestichste Capittel.

GHy hebt ghehoort/hoe dat de schilt van den Coninc Mouton/ die hing voor dẽ ingane vã der plaetsen daer Niguee was in haer glorie/hem genomẽ werde door eenighe Ridders/die hy langen tijdt vervolchde/ sonder hun te connen achterhalẽ: eñ sy worpen t'lot daerom wien dat hy toe behoorẽ soude/ende hy viel met gheluck op eenen geboren van Thracen/ de welcke dien daer nae presenteerde den sone van hunnẽ Coninck ghenaemt Balarte/de welcke siende de contrefeytinge van Niguee/werdt also ontsteken met liefde / dat hy in plaetse van danck te weten den gever van soo schoonen present/hem stracx vermoorde: Dit is/ seyde hy/ Macobrio/ (alsoo was de Ridder genaemt) de recompẽse die ghy weerdich zijt/ hebbẽde vervordert het eynde van mijnen leven door dese te seer begheerlijcke schoonheyt. Oock meynde hy voor seker/ dat Macobrio hem dien ghegheven hadde/niet om eenige deucht die hy hem wenschte maer alleen om hem te doen vallen in de passie die hem bevingh: ende niet te min werde dat onmenschelijc eñ quaet feyt qualijck van allen Man genomen. Maer hy was so wreedt/ende genegen tot ghelijcke gentilesse oft gheschicktheyden/datter niemant opt en dorst af vermanen/maer swegen alle t'samen/ eñ bleef Balarte van doẽ voorts aẽ in alsulcke becommernisse / dat hy nacht noch dach en ruste/ om te denckẽ op de perfectie van de Jonckvrouwe hem noch onbekent wesende. Ende derhalven verliet hy zijns Vaders Hof/ ende quam tot eenen Toovenaer ghenaemt Estebel / een Mensch die volcomelijck conde de swarte Consten/tot den welcken hy seyde: Estebel/ghy moet middel vinden om my remedie te gheven voor een accident dat my overcomẽ is/ ende ick sal u maken den meesten eñ rijckstẽ Man van uwen geslachte: ende so ghy my hier in faelgeert/ ghelooft my dat ghy't met den hals sult betalẽ. Estebel die dẽ quant wel kende daer hy met te doen hadde was seer verbaert/ende al bevende als een loof badt hy hem/ dat hy hem wilde verclaren wat dat was. Eñ Balarte vertelde hem van punct tot punct. Nu laet my daer met gewerden/ seyde Estebel / morghen sal ick u antwoordt geven. Ende stracx nam hy zijn toevlucht tot zijnẽ boeckẽ/de welcke hy so wel door sach/dat hy door zijn Conste vernam de liefde die Niguee droegh den Ridder met den brandendẽ sweerde/ sonder dat yemandt anders dan hy alleen haer in't herte stonde: eñ oock dat sy onlancx onttoovert was/ ende gestelt in den Thoren onder de bewaernisse van den Souldan harẽ Vader/ dwelck hy te verstaen gaf aen den Prince van Thracen/ hem segghende: Ghy hebt een stout stuck aen ghegaen/ hebbende uwe liefde soo yverich gestelt

op de ghene/die meer bemint den bestẽ ende schoonsten Ridder van der werelt als haer selven/den welcken sy soo seer in haer herte heeft geprent/ dat onmoghelijck is dien ymmermeer daer uyt te schrabben. Maer dit sal ick doen: Ick sal u alsulck water gevẽ/ daer met ghy u wasschende/ terstont u aẽgesicht verandert sal werdẽ in den Ridder met dẽ brandenden sweerde/ d'welck de gene is daer ick u af spreke/den welcken ghy so gantschelijck sult ghelijcken/ dat ghy voor niemandt anders en sult connen aengesien werden. Ende ghy sult gaen by den Souldan van Niquee/ eñ sult hem seggen/dat ghy tot hem gecomen zijt/om te verlossen zijnẽ sone Anastarax uyt zijner Hellen. Ende ic ben versekert dat hy u goede chier sal doen eñ wel onthalen/ alsdan sult ghy middel vinden dat Niquee u sie ende aenspreke ende en sorght niet voor de reste: want ghy sult lichtelijck tot uwer meyningẽ comen. D'welck Balarte goet vandt/ ende bedanckte den wijsen Constenaer daer af seer/die hem strax d'aẽgesicht wiesch met gemackt water/ ende daer door ghecreegh hy geheelijck de gelijckenisse van den Ridder met den brandenden sweerde/ gelijck als hy selve bekende sich besiende in eenen Spieghel. Verhalvẽ/sonder wederom na Thraen te keeren/reysde hy na Niquee/ ende op den wech zijnde ten sekeren daghe/ overmidts de groote hitte zijn helmet op ghedaen hebbende/ quam hem in't incomen van eenen bosch by gheluck Buzando tegen/de welcke om Amadis van Griekenlant te vindẽ alreede veel vreemde Landẽ doorreyst hadde: maer soo haest als hy Balarte vandt/verhopende ten eynde van zijnen voornemen te zijn/quam hy hem terstont groeten. Doch Balarte siende dat hy so leelijck ende mismaeckt was en maeckte geen werck van hem. Waerom de Dwergh

seer verwondert zijnde/hem seyde: H[…]
Heer Ridder/is dit de recompense va[…]
mijnen arbeydt dien ick ghedaen heb[…]
om u te soecken door alle de Weerel[…]
ende om u soo goede tijdingen te bre[…]
ghen/dat ghy u wel meucht achten h[…]
densdaechs te wesen de gheluckich[…]
Ridder van der Weerelt/zijnde also b[…]
mint alsoo ghy zijt van Me Vrouw[…]
Niquee? de welcke u ontbiedt door m[…]
dat sy nemmermeer gherust en sal w[…]
sen/tot der tijt toe dat ick u tot haer [...]
ghebrocht hebben. Met dese woord[…]
vernam Balarte wel dat hy ghefa[…]
hadde/ende dat voor seker de Dwerg[…]
de dienaer was vã zijner nieuwer Vr[…]
ster/eñ daerom willende bedecken zij[…]
groote faute/quam hy hem omhalse[…]
By God/ seyde hy/Dwergh mijn go[…]
de vriendt/ ick docht soo seer op M[…]
Vrouwe/dat ghy by my gecomen zij[…]
dat ick om niemanden anders en pe[…]
de als om haer: maer ick bidde u goe[…]
Heer/seght my hoe dat sy al vaert/en[…]
hoe dat ick in haer goede gratie sta[…]
Heer/antwoorde hy/alsoo haest als [...]
onttoovert was/heeft sy mi belast/[…]
gaen soecken in wat plaetsen dat g[…]
waert/ ende dat ick soo veel soude do[…]
dat ick u tot haer soude brengen/ so g[…]
ymmermeer haer hoept vriendtsch[…]
oft gunst te doen. In goeder trouwe[…]
seyde Balarte/soo sal ick haer gehoo[…]
saem zijn/soo om haer uyt den verd[…]
te brenghen/ als oock om te vermin[…]
ren t'gene dat ick in my gevoele/ ov[…]
midts dat ickse also lief hebbe als ick[…]
hebbe. Ghelooft/ Heer/ antwoorde [...]
Dwergh/ dat haer groote ghenuech[…]
geweest is/als sy heeft verstaẽ de nie[…]
we kennisse die ghy hebt gecregen v[…]
uwen Ouderẽ/eñ dat ghy om hunne[…]
wil uwen Geloove niet en hebt will[…]
veranderen. Voorwaer/Dwergh/se[…]
de Balarte/mijn Gheloove en can a[…]
ders gheen wesen/als dien die sy my [...]

ghever[…]

heven: niet wesende gheboren in deser
Werelt/ als alleen om haer te ghehoor-
samen ende behagen. Ende alsoo kou-
tende volchden sy soo lange dien wech/
dat sy sagen twee Jonckvrouwen tot
hun comẽ/de welcke drie Ridders met
gewelt dedẽ voorts gaen/die seer wee-
nende tot den Prince van Thracẽ qua-
men/ende versochten met ghevouwen
handen van hem bystandt. Eylacen/
Heer seyden sy/soo ghy oyt tot ghenade
beweeght zÿt worden / om Gods wil/
doet doch desen twee edele Vrouwen
bystandt/ die ghy soo rouwelÿck siet
tracteren. Maer de gene daer sy tegen
claeghden/ die niet geerne aen en nam
alsulcken last sonder groot voordeel/
antwoorde hun flauwelÿc: Voorwaer
mÿn vriendinnen/ ic sout geerne doen/
soo't niet en waer saec dat ick so groo-
te haeste hadde om mÿn reyse te vol-
brengen/ alsoo dat ick om uwent noch
om yemant anders wille en mach mÿ-
nen tÿdt verslÿten. Och ghy bloode eñ
cleynhertige Mensch/ seyden die arme
Vrouwen/voorseker de schoonheyt die
n u is/is soo qualÿck verghe selschapt
met een goet herte/dat ick geloove dat
het veel eer is een herte van een Hoire/
als van eenen Ridder. Niet te min om
dit alles en dede Balarte niet anders
dan t'hooft schudden/ eñ ginc voorby.
Waer af de Dwergh seer verwondert
was/ overmidts dat hy gesien hadde
dat hy t'anderẽ tÿde tẽ eynde gebrocht
hadde geschillen die periculeuser warẽ
ende niet so deerlÿck. Ende alsoo hy in
dese gedachtenisse was/hoorden sy een
geruchte in den bosch/ende sy sagẽ daer
comen eenen Ridder volwapent zÿnde
voorslaechs gerennen/sittende op een
Rowaens Peert/ aen hebbende eenen
blaeuwen fluweelen casac/ beset zÿnde
met veel goude bloemen: eñ hy hadde
in zÿnen schilt een seer schoone Jonck-
vrouwe/ ghecroont als eens Coninckx
Dochter/ ende eenen Ridder die eenen
Reuse thooft af hieu/overmits dat hy
haer de Croone wilde af nemẽ. De ge-
ne daer ic u af spreke/ achterhaelt heb-
bende de weenende Jonckvrouwen/
vraechde hy hun d'oorsaec van hunner
droeffenisse. Eylacẽ/Heer Ridder/ant-
woorden sy/ so ghy in u hebt so groote
Ridderlicke daden/als die ander onge-
luckige schoonheyt en bloothe yt heeft/
soo helpt ons om Gods wille / soo't u
believe. Alsdoen ghinck hy tot hunnen
geleydtsluyden: Mÿn Heeren/seyde hy
het betaemt u qualÿck so my dunckt/
dat ghy so onbeleeft zÿt tegen de Jonc-
vrouwen/ Ick bids u door cortoysÿe/
dat ghy u daer af ontdragen wilt/ende
hun wilt vry laten. Ridder/antwoorde
d'een van hun / ghy sout meer winnen
dat ghy uwes weechs met vrede reet/
als met ons twist eñ querele te soeckẽ:
Rÿdt voorts/goede Heer/ende ghy sult
wÿsselÿck doen. Jae wel/seyde de Rid-
der/ick sal voorts rÿden: maer dat sal
gheschieden/ soo ghy doet dat ghy be-
hoort/ende andersins niet. Gaet voor
den Duyvel/antwoorde d'ander. Die
u den hals breken sal/seyde de Ridder/
ghy schelm als ghy zÿt. Ende sonder
langher te twisten/velde hy zÿn lancie
settende onder hun/eñ sy op hem: maer
daerom en verloor hy noch zael noch
stegelreep/ maer gejegende den eersten
soo straffelÿc/ dat hy hem met der lan-
cien door rinde/in dier voeghen dat hy
doot ter aerden viel. Daer nae nam hy
zÿn sweerdt/ ende gebruycte sich also/
dat in corten tÿt den tweedẽ niet beter
en ginck: eñ de derde stelde sich op den
loop. Maer hy en volchde hem niet
verre: want hy hadde te vorẽ Balarte
ghesien/ende hy meynde voorseker dat
zÿn vriendt de Ridder met den bran-
denden sweerde gheweest ware/dien hy
langẽ tÿt gesocht hadde/ sonder eenige
tÿdinge van hem te connen vernemen.

Waer af verblijdt zijnde meer dan men
soude connen ghesegghen/ den helm af
doende van sijnē hoofde/quam hy hem
omhalsen. Doch Balarte siende dat hy
swart was/also hy was/ende hem niet
kennende/ was ten eersten aensien ver-
wondert van die feesteringe/ ende oock
onthaelde hy hem so slappelijck/ dat de
Morische Ridder daer af verwondert
wesende hem begonde te segghen: Och
Heer/ mijn goede magger ende vriendt/
hebt ghy alreede vergheten uwen Fu-
lurtin/ die u also bemint? Alsdoen docht
Balarte wel dat hy ghevepnsthept ge-
bruycken moeste/ ende hem ghelatende
als of hy bedroeft ware gheweest om
der fauten wille die hy ghedaen hadde/
badt hy hem dat hy't hem vergheven
wilde: Want by Godt/ seyde hy/ de
lanckhept vanden tijt dat ick u niet ge-
sien en hebbe/ isser oorsaeck af geweest/
ende niet t'ghebreck van der vriendt-
schappen. Eñ de twee Jonckvrouwen
dit siende/ en conden hun niet onthou-
den van te antwoorden: Wy en weten
niet waer af dat ghy so groote kennisse
t'samen meucht hebben/wesende so on-
ghelijck alle saken. Een dinck isser/ dat
soo lange als wy sullen leven/ de swar-
te sal gheacht zijn een vroome Ridder/
ende de witte een bloode Lepsse. Waer
af Fulurtin sich niet en conde vermij-
den van lachen/ ende vraeghde Ba-
larte wat hun daer toe beweechde. Dit
seyde hy/ dat ick u siende comen hun
niet en hebbe by ghestaen/ om te besien
wat hulpe dat ghy hun sout doen. Och
och/ seyden sy/ de bystandt die wy van
hem hebben ghecreghen en sal hem niet
min eerlijck zijn als u uwe bloothepdt
schandelijck sal wesen. Maer niemandt
van hun en gheliet sich of hy hun ver-
staen hadde. Ende Fulurtin vraechde
den genen die hy Amadis van Grecien
meynde te wesen/ waer dat hy henen
wilde reysen. Recht nae Niquee/ ant-

woorde hy/ nae een Jonckvrouwe di[e]
my begheert te sien/ende ick noch mee[r]
haer te spreken: want ick beminse so
seer/ dat ick sonder op haer te dencke[n]
niet en can ghelevven. By Godt seyd[e]
Fulurtin/ick sal u ghheselschap houde[n]
tot daer toe/ sonder u te verlaten/ to[t]
der tijt toe dat ghy tot uwer meyning[e]
sult ghecomen zijn: hoe wel dat ick so
seer vander liefden gequelt ben als gh[y]
oft eenighe ander die ick kenne. Wan[t]
ghy sult weten mijn goede vriendt/ da[t]
de Joncvrouwe die ghy in mijnē schil[d]
gheschildert siet/ genaemt Libriaxa d[e]
Dochter van der Coninginnē Calafie
heeft my so gantschelijck mijn vrijhep[t]
ontnomen/om my haer onderdanich t[e]
maken/dat geen andere als sy ymmer
meer in mijn herte en sal comen. Mae[r]
waerom seyde hy/ stelt ghy dien dood[en]
Reuse daer by? Ghy sult weten/ ant[-]
woorde Fulurtin/ dat sy van hem te
Houwelijc versocht werde/ eñ terston[t]
af geslagen: waer af hy vergramt we[-]
sende/ nam terstont aen eenen krijch te[-]
ghen haer Moeder/ segghende/ dat na
de costuyme van den Lande niet en be[-]
hoorde/ dat een Vrouwe alsulc Conin[c-]
rijck besitten soude. Ende onder dien
schijn dede hy zijn best om hun alle bey[-]
de te onterven. Maer het gheschiedde
dat ic ter selver tijt te Californie quan[m]
alwaer ick de Coninginne sieck vandt
ende de Dochter also bedroeft ende mis[-]
troostich dat ic tot mertijdē beweegh[t]
zijnde/ haer mijnen dienst eñ hulpe aen[-]
bode. Ende derhalven deden sy verga[-]
deren soo veel volcx als sy conden/ende
wy ginghen den Reuse den strijdt leve[-]
ren/ dien wy versloegen/ eñ ick doodd[e]
hem met mijner eyghen hant. Waer a[f]
de Coninghinne my soo grooten danck
wist/ dat sy my Libriaxa ten Houwe[-]
lijck gaf/ de welcke mijn herte tracteer[t]
min noch meer als Niquee het uw[e]
doet. Maer alsoo't my quelde dat ick [...]

nie[t]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

niet en sach/ heb ik oorlof van haer genomen/ uytdruckelijck om u te comen soecken. Alsoo ontdeckte Fulurtin zijn saken aen Balarte / meynende dat hy sprack met zijnen vriendt den Ridder met den brandendē sweerde. Eñ t was al waerachtich dat hy hem verhaelde/ hebbende ghedaen groote Ridderlijcke dadē/ so in Californie als elders. Maer dese Historie en is niet voor hem/ derhalven sullen wy dat voorby gaen/ om u te seggen/ dat nae dien de twee Joncvrouwen oorlof genomen haddē van Fulurtin/ hy eñ Balarte met Buzando so langhe reysden/ dat sy in de naeste haven van der Zee quamen/ eñ aldaer gingen sy te schepe met so goeden wint dat sy sonder eenich beletsel te Niquee aen quamen/ ter selver tijt als Amadis van Grecien/ genaemt Nereide/ gestelt was in den Thoren van der gantscher Werelt/ waer af de Dwerg zijn Meesterse waerschoude: de welcke seer verblijdt zijnde vande goede tijdinge / gaf hem wel te verstaen wat danck dat sy hem daer af wist: O langh uytwesen/ seyde sy / heeft my bynae doen sterven: oock gheloove ick voor seker / dat ghy my niet in't leven en soudt ghevonden hebben/ soo een Slave/ de schoonste die ghy opt gesien hebt/ die de Souldan nu onlancx gecocht heeft/ my niet wat getroost en hadde: maer sy is soo ghelijck den ghenen dien ick lief hebbe / dat t'gesicht eñ de teghenwoordicheyt van haer alleen my verheuchde ende verquickte niet te min en weet ick niet wat mijnen Vader beweeght heeft die van my te nemen over twee daghen/ eñ die te sluyten in den Thoren van der gantscher Werelt/ in dier voegen dat niet moghelijck en is haer meer aen te spreken. In goeder trouwen antwoorde Buzando/ soo sy ghelijckt (also ghy my seght) den Ridder met den brandenden sweerde/ is sy beter weerdt den naem van Meesterse als van Slave / aenghesien de groote schoonheyt die hy heeft. Oot seyde sy/ ist wel de schoonste Creature/ eñ die hem so seer ghelijckt als men soude connen verdencken: dwelck d'oorsaeck was dat ickse beminde als my selven. Niet te min d'ongheluck dat my altijt tegen is/ heeft my daer af beroofft/ ende die mijnen ghesicht onttrocken / die in duysternisse sullen blijven/ tot der tijdt toe dat ick sal sien dē genen die ghy my ghebrocht hebt: Derhalven bidde ick u wederom by hem te gaen/ om hem van mijnent wegen te bidden / dat hy't hem niet en laet verdrietē/ maer dat hy wilt ghedult hebben : want met der tydt sal alle zijnen arbeydt gherecompenseert werden. Eñ hierentusschen ginck Balarte eñ Fulurtin in't Paleys van den Souldan/ den welckē reverentie doende/ begonde de Prince van Thracē zijn redenē op dese maniere/ Heer seyde hy de vermaertheydt van uwer hoocheyt heeft ons gebrocht in u Hof/ verhopende daer doot te blijven/ oft te verlossen uwen sone Anastarax/ ende u dien vry te stellen. Ende Heer / op dat ghy wel soudt onderricht zijn / wie dat is die u desen dienst wilt doen / sult ghy weten/ dat dese mijn ghesellе is Fulurtin/ de eenighe Sone van den Coninck van Saba/ eñ de ghene die my kennen noemen my den Ridder met dē brandendē sweerde/ bereydt om u ghehoorsaem te zijn/ ghelijck als de minste ende de gheaffectionneerste van uwen huyse. Nu besach hem de Souldan seer scherpelijc soo lange als hy hem aensprack / denckende by hemselven/ dat hy noyt eenich dinck gesien en hadde dat Nereide ghelijcker was als hy : waer af het bloedt hem in d'aensicht quam/ besorgēde dat sy middel gevonden hadde om van den Thoren te comen/ ende met alsulcken ghemaeckten habijt middel te soecken om t'ontloopen. Niet te min verborgh

hy t'gene dat hy daer af docht/ eñ ant-
woorde hun wyſſelyck/ dat ſy ſeer wel
gecomen waren/ hun bedanckende van
der preſentatien die ſy hem deden. Eñ
vermits dat hy docht dat ſy vermoeyt
eñ verarbeyt warẽ/ beval hy datmenſe
ſoude leyden in een van de beſte Came-
ren van den Paleys/ om hun te ruſten.
Ende de willende binnẽ middelertyt ſich
verſekerẽ van zyner twyffelingẽ/ nam
hy de ſleutelẽ van den Thorẽ der gant-
ſcher Werelt/ eñ ginck beſien Nereide/
der welcke hy vertroc/ hoe dat de Rid-
der met den brandenden ſweerde ende
Fulurtin gecomen waren in zyn Hof/
ende de redenen waerom. Waer af Ne-
reide ten eerſtẽ ſeer verbaeſt was/ mey-
nende dat zyne heymelycke laghe door
Fulurtin ontdect was: doch en liet ſy
haer dat niet aengaen/ maer antwoor-
de/ dat ſy daer af ſeer verblydt was/ eñ
dat zyn Hof daer door niet dan te meer
gheeert en ſoude zyn. By myner trou-
wẽ/ myn goede vriendinne/ ſeyde doen
de Souldan/ ghy ghelyckt ſoo wel den
genen daer ick u af ſpreke/ dat ſo hy tot
my quam/ ic meynde dat ghy't geweeſt
waert/ ende dat ghy om my wat ghe-
neuchten aen te doen/ hadt aengedaen
den habyt van eenen Ridder alſoo hy
heeft. Och Heer/ antwoorde ſy/ ghy
geeft my luttel vryheyts om dat te doẽ
Eñ ghy noch erger quellinge aen myn
herte/ ſeyde de Souldan/ daerom leert
patientie hebbẽ tot der tyt toe dat ghy
veranderende van uwe opſettende ſin-
nen tegen my/ ick oock tegen u veran-
dere in lieflychept eñ beter tractement:
want niet eer en ſult ghy vã hier comẽ
Ende ſonder meer te ſprekẽ ſloot hy de
poorte/ latẽde zyn Nereide alſo beroert
om der tydingen wille die hy haer ge-
brocht hadde ſo van Fulurtin als den
anderẽ/ dat ſy niet en wiſt wat ſeggen
oft dencken: In der voegen dat ſy/ na
het overwegen van veel dingen in ha-
ren ſinnen/ haer liet voorſtaen/ dat de
Souldan die clucht haer inde hant ge-
ſteken hadde om haer te verſlaen: Oft
dat Fulurtin hem ſoeckende gecomen
was te Niquee/ ende dat hy onder dien
deckmantel d'ander daer by gehangen
hadde. Derhalven (ſich ſelven vertroo-
ſtende) leefde hy op hope van eenighen
middel te vinden/ dat Niquee de waer-
heyt van alles ſoude gheboodtſchapt
werden. Eñ binnen dien tydt ginc hy
beſien de Cameren ende wonderlycke
Hemelẽ/ waer af wy verhaelt hebben/
daer af hem eẽ vremde avontuere over
quam/ eñ alſulcke als ghy ſult hooren.

Hoe dat de Prince van Thracen Ni-
quee aenſprack, dwelck geſien werdt
by Nereide, weſende boven op den
Thoren van der gantſcher Weerelt,
ende watter af quam,

Het neghen eñ tſeſtichſte Capittel.

NEreide dan wel beſiẽ hebbẽ-
de na haren wille alle t'gene
dat ſich vertoonde onder de
Planetẽ vã Venus eñ d'an-
dere clom op tot dẽ laetſtẽ Hemel van
Saturnus/ waer af ſy lichtelyc conde
met ghemack ſien alle geſchapene din-
gen onder den menſchen. Eñ de Prince
van Thracen quelde van dage te dage
den dwergh/ dat hy ſoude middel vin-
den om Niquee te moghen ſpreken: de
welcke (alſo voorſeyt is) niet minder be-
gheerte daer toe en hadde als hy ſelve.
Ende ſo daer niet onmoghelyck en is
voor dẽ Vrouwen int gene dat ſy eens
voorgenomen hebben/ byſonder in der
booſheyt/ ontboodt ſy hem door Bu-
zando/ datter geenẽ middel toe en was
als alleen door een venſter van der Ca-
meren die nae t'velt ſtonde/ alwaer hy
des nachts ſoude mogen opcomẽ met
een

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

een coorde-leeder/ ende dat sy daer souden mogen t'samen spreken nae hunnẽ wille/ hoe wel dat die seer met traelien beset was. Waer toe Balarte d'oore so wel leende/ dat hy van alles voorsien wesende/ een waerschouwinge van Niguee creegh/ dat ontrent ten twee uren nae middernacht sy niet en soude faelgeren te wesen ter bestemder plaetsen/ ende dat hy hem daer ooc soude vindẽ. Eylacen/ wat genuechten/ wat vreuchdẽ/ wat blijschappẽ hadde sy door zijn tegẽwoordichept? Maer sy was voorwaer wel verre buytẽ haer rekenninge: want de gene dien sy gantschelijc openbaerde het secreet vã harer hertẽ/ hadde genomen ende gestolen de ghedaente van eenen beteren als hy was. Eñ hier uyt/ ghy Vrouwen eñ Joncvrouwen/ meught ghy wel bemercken/ dat niet alleen van heden is dat de quaetwillige pooghen om u te bedriegen: want daer leven onder u veel onbekende Toovernaers/ die dickmaelder als ghy meynt alle uren hun aenghesicht veranderen/ om u tot hunner liefden te trecken: niet door tooverije/ inghesloten geesten/ oft het ghemerck op de Sterren/ alsoo de Prince van Thracen dede/ maer bindẽ uwe herten met so ontbindelijcke banden/ dat ghy seer qualijck oft nemmermeer die en condt ontbinden: ende dat door een bedriegelijcke sprake/ een seker geveynstheyt vimengt met valsche tranen/ door duysent clachten eñ veel verdachte pijnen. Maer weet ghy wel wat daer oorsaeck af is? Ghy selve/ eñ niemant anders/ die glorierende in't lyden dat verdraghen de ghene die u getrouwelijck beminnen/ neemt ghenuechte daer in dat ghy siet dat sy hun selven voor u op offeren: waer af de Liefde vergramt zijnde u daer na met de selve roede slaet: Daerom zijt van nu voortaen al sulcke teghen uwe Vrijers/ als ghy begheert datse tegen u blijven/ ende also sult ghy versekert wesen/ ende ghedient zijn in u leven/ ende sy vernueght ende altijt tot u genegen. Laet ons dan wederom comen tot de ghene die wy hebben gelaten sprekende met dẽ Toovenaer. Also haest als sy hem sach voor de traelien/ ghecleedt wesende meer als nae de ghewoonte/ hebbende op haer schouweren eenen damasten carmosijnen mantel gantsch met gout geboort/ eñ op't hooft eenen doeck van fijn lampers/ met groene zijde bloemkẽs besteken/ werde sy met vreuchden also vervult/ dat sy begonde te beven als een loof van den windt. Eñ de Prince van Thracen soo verbaest zijnde door haer groote schoonheyt/ dat hy sich byna liet vallen van bovẽ af/ verloos geheel zijn sprake/ tot der tijdt toe dat hy zijnen aessem wat hernomẽ hebbẽde/ hy haer seyde: Voorwaer/ Me Vrouwe/ de langhen tijdt daer in ick gheypijnicht ben/ verwachtende dese gheluckighe nacht/ is my nu alsoo wel gherecompenseert door uwe tegenwoordichept/ dat mijn Ziele gheen andere meerder glorie verwachtẽde/ heeft byna verlatẽ de plaetse daer sy in my woont/ om in u te comẽ: alsoo dat ick u ootmoedelijck bidde/ te willen ghelooven/ dat ick voorgenomẽ hebbende u alsnu volcomelijck te verclaren mijn affectie/ bevinde eenẽ grooten krijch eñ twist tusschen mijn oogẽ/ mijn tonge eñ herte: want mijn oogen die de faveur hebben van u te sien/ willen spreken/ maer eylacen sy en connen niet: ende mijn tonghe die't wel can/ is soo seer gebonden door vreese vermengt met ghenuechte/ dat haer byna ommogelijck is haer te verroeren/ waer af mijn herte gheypijnicht zijnde versucht sonder ophouden: een sake die hem luttel weert is ende profiteert. Niet te min mijn droevich herte/ door de deernisse die't betoont/ vervult de faute soo van der tonghen als t'herte/ dwelck over

langen

langen tijt soude ver nielt ende verteert gheweest zijn/sonder de hope van uwer goeder gratien/waer in dat leeft eñ sich onderhoudt:eñ dese woordẽ sprekende verdronck hy byna in zijn tranẽ. Derhalvẽ sy wat beter versekert zijnde als te voorẽ/en conde de patientie niet langher nemen van hem te hooren clagen/ maer antwoordde hem: By mijner Conscientien/mijn eenich Lief/ ick en weet niet waer af oft waerom ghy u also be claeght/ghemerckt dat ic souder u opt ghesien te hebben als te deser uren/ic u verweckt hebbe(ende dat over langhen tijdt) tot mijner liefden/ de welcke ghy vaster ende versekerder sult vindẽ/ als de leeder is die u onderhoudt / oft de traelien daer ghy u aen houdt/ also ick voorghenomen hebbe u wel te verstaẽ te gheven met der tijdt/ door de macht die ic u sal geven over my selvẽ. Daerõ leeft dan gherust/ende ghelooft my ick bids u/dat ic u verwachtende wel mijn deel gehadt heb in de pijne die ghy seght geleden te hebben/ waer af(soo't Godt belieft) ghy wel gherecompenseert sult werden/ende sal u daer af voldoen hoe wel dat langh aenloopt. Binnen dien/ sult ghy wel doen den Souldan mijnẽ Vader te onderhouden/ eñ my t'elcker reyse van u tijdinge te latẽ weten door den Dwergh / soo by aventuere door ongeluck ons benomen werde de middel om alle nacht malcanderen te besoecken. Ende dese propoosten voleynt hebbende/hoorde sy een vã harẽ dienstvrouwen hoesten die wacker was gheworden/ daerom vreesende vã betrapt te werden/seyde sy: Mijn Lief/(haren rechten arm uytstekende) nae dien dat dese traelien beletten/dat wy niet naerder malcanderen en connen gheraken/ daer is mijn handt die ick u presentere tot een litteeckẽ ende versekeringe van der getrouwicheyt die ghy in my ende ick in u hebbe. Ende overmidts dat ick niet en soude willen om eenich dinc der weerelt dat wy hier beclipt werd ende dat ick sie dat den dagheraet gh naeckt/sult ghy u vertrecken soo't u l lieft/uytstellende de reste tot morghe eñ en sult niet laten wederom te com ter selver uren: want van mijner zijd en sal ick daer in gheensins faelgere Alsdoen nam Balarte propelijck he handt/ende kustese twee oft drie reys aleer hy af ginck. Daer nae d'een v d'ander lieffelijck oorlof genomen he bende/ quam hy wederom tot Fulv tin/die hem geselschap hiel/eñ de coo den op doende/keerden sy wederom hun herberghe/latende de Jonckvro we also ontstekẽ met zijner liefden/ d sy nerghens meer om en dacht/als o middel te vindẽ om uyt haers Vade lant te comen. Maer Nereide schoot alsulckẽ grendel voor/dat alles verke delijck ghescheide/ ontdeckende de v raderije van Balarte op de maniere ghy verstaen sult. Sy dan wesende se eensaem op den Thoren van der gan scher Weerelt / ginck van Camer t Camer/ende vã Hemel tot Hemel/ o den tijdt te verdrijven/ te seer ghequ zijnde overmidts dat sy niet meer mocht sien de gene/ om wiens wille liberalijck haer in alsulcke ghevanck nisse eñ dienstbaerheyt begeven hadd jae oock haren grooten vrient Grad marte/wiẽs wedercomste haer te la ghe viel. Ende het gheschiede eens/ d sy quam tot in't opperste toe van d Thoren/alwaer sy sach alle dẽ omloo van der Weerelt/ende Gods glorie/d sy aenhadt/ met een ootmoedighe pr testatie van haer leven te verandere ende sich tot den Christen Gheloove gheven. Ende slaende haer gesicht n d'uyterste vã der Aerdẽ/ sach sy Cat ende weynich herwaerts Quinsai / latende Hircanien aen de rechte hand sach sy de Schijten/Hyperboreς/eñ

Zee van Hircanien/ en aen de zijde van dier sach sy Sarmatie/ ende alle t'gene dat Asie van Europe scheydt: daer nae Pomerie/ Russen/ Pruyssen/ jae tot Polen toe: de Duytschen/ Hongeren/ Oosterlinghen/ de Ys-Zee/ en alle de reste/ van de Noortsche Landen/ dewelcke sy verliet om recht na Constantinopolen te sien/ alwaer sy sach by den verboden Bergh/ groot ghetal van Schepen/ en volc van oorlogh dat sich vergaderde/ waer af sy seer wel d'oorsaeck wiste. Derhalven bevanghen zijnde met een knaginge der Conscientien/ sy haer niet en conde wachtē van te seggen by haer selven: Och/ och Heer ende Godt/ Ick bemercke nu wel dat de macht/ die ghi gegeven hebt der liefden boven maten groot is: ghemerckt dat wy dier voldoende somtijts uwē naem vergeten/ ende zijns ghedencken ende dien eeren. Eylacen Heer/ hoe laet ghyt toe/ dat in alsulckē tijt van noode tot uwē dienst/ ick ghevanghen ende gehouden ben op desen Thoren in de ghedaente van een Joncvrouwe daermen my voor hout: Ick bids u ootmoedelijck/ my daer af te willen helpen/ en van den lijden dat ic verdrage: verhopende door uwe genade/ te recompenseren desen verloren tijdt alsoo/ dat ick berouw betoonende van mijne sonden/ ic voortaen dingen sal doen die u aengenaem ende proffijtelijc mijner Zielen (die u toe behoort) sullen wesen. Alsdoen sach sy nae Trebisonde/ alwaer sy Lisvart haren Vader sach gecleet zijnde in rouw-cleederen/ en op zijn hooft hebbende een Keyserlijcke Croone/ daerom viel haer terstont voor t'gene datter af was/ also u dat nu verhaelt sal werdē. Derhalven en conde sy haer niet wachtē van weenē/ seggende: Voorwaer/ Heer Vader/ ghy en draeght dit cleet niet/ oft ick en heb oorsaeck om te beclagen u leet ende mijn verlies t'samen. Ende van daer haer ghesicht slaende nu hier dan daer/ nae den Oosten/ Westen/ Zuyden ende Noorden/ sach sy veel krijghen/ veel slachten/ bestorminge van Stedē/ veel Mans ende Vrouwen droeve/ en veel wel te vreden ende verheucht/ d'eenige hunnen vrienden gunstich zijnde/ ende d'ander onbeleeft/ dat in een plaets regen/ ende in d'ander donder en blixem haghel/ in d'ander schoon weer was: ende eyndelijck alle saken/ die daer ghemeynlijck in der Werelt gheschieden/ soo langhe tot dat sy nae Alexandrien sach/ alwaer sy Gradamarte sach indē habijt van eenen Coopman/ met veel drooghe waeren/ om onder dien schijn wederom te comen tot den Souldan/ om van hem tijdinghe te hooren. Alsdoen bemerckende den grooten ernst van vriendtschappen die hy voor hem dede/ begonde hy te seggen: Voorwaer mijn vriendt/ ick en weet niet hoe dat ick ymmermeer u sal connen ghenoech doen/ voor de moeyten die ghy doet om my te behagen/ u hebbende so seer vernedert/ als ick sie dat ghy zijt/ wesende een so groot ende machtich Coninc als ghy zijt: Ick bidde Godt dat hy my de genade doe/ dat ick't u t'eenighen tijde mach vergelden nae mijner begeerten. Ende also sprekende van der liefde/ begonde hy te dencken op Lucelle/ die hy sach in groot Britannien/ met den Coninc Amadis/ also seer bedroeft zijnde alst moghelijck was/ overmidts zijn langhe absentie/ waer af hy gheheel beschaemt wesende/ ende zijn hooft neder waerts slaende/ propelijc seyde: Voorwaer/ Me Vrouwe/ ick bekenne dat ic een groote straffe weerdich bē/ om des ongelijcx wille dat ick u gedaen hebbe/ u abuserende soo langen tijt/ onder den schijn van seker liefde/ die ghy van my verhoopte/ wesende van u bemint bovē alle andere/ maer so ic noch eenigen tijdt in't leven blijve/ sal ick't u al te

kennen geven/ eñ ſal my ſelven beſchuldighen voor u / ten eynde dat ghy ten weynichſten voortaen op u ſakẽ lettet alſoo't u goet duncken ſal. Maer nauwelÿcx en hadde hy deſe woorden volſproken/ oft zÿn lichte eñ bereyde ooge en bevandt ſich by Birmartes/ die hy ſach Onorie feeſterẽ/ dwelc hem maer een vernieuwinghe en was van zÿner droefheyt/ eñ alſulcke/ dat hy oock willende ſiẽ wat Niquee dede/ hy haer ſach op den Thoren / ſprekende met haren Jonckvrouwen/ ſoo ſeer verblÿdt ende verheught zÿnde alſt moghelÿck was/ waer af hy hem ſeer verblÿde / dwelck weynich tÿts duerde: wãt hy ſach terſtont Buzando eñ Fulurtin accorderende met Balarte/ van hun te vinden de volgende nacht ter plaetſen/ alwaer hy ende Niquee alreede veel reyſen t'ſamen gheſproken hadden. Alſdoen begonde hy te twÿffelen van den quaden treck die hem de Prince van Thracen dede/ denckẽde wel dat ſonder de ſwarte Conſte eñ tooverÿe hy noyt en hadde verandert zÿn natuerlÿcke verwe/ om hem ſo gantſchelÿck te ghelÿcken: waer af ſy uytſinnich meynde te werdẽ ende van boven af te ſpringhen. Maer in't eynde/ ſiende dat ſy daer in geen ordre en conde ſtellẽ/ ſtelde ſy haer wat te vreden: eñ nam alleen haren toevlucht tot den clachten over Fulurtin eñ Buzando: Och/ ſeyde hy / arme blinde/ waer zÿn u ooghen nu/ dat ghy u alſoo laet bedrieghen? En bemerckt ghy niet de ſtature van deſen Schelm? Hoe wel dat hy een aenſicht heeft den mÿnẽ gelÿck: Ick ben groot ende hy cleyn: wat meynt ghy dan? Zÿt ghy ſot oft droncken; Voorwaer ick gheloove dat ghy d'een ende d'ander zÿt. Och/ och/ mÿn lieve vriendt Fulurtin/ hoe duyr ſal my ſtaẽ de vrientſchap die ghy my draegt; want my meynende vrientſchap te doẽ ende my te helpẽ/ ſoeckt ghy mÿn doot ende verdervinghe. Niet te min ſoo ſc[...] mach/ ſalſe den Verrader duyr gecoch[...] ſtaen/ die te ſeer wel na zynen wille m[...] onredelÿck ſteelt het recht dat my to[...] comt. Ende in deſe melancolÿe ontſlie[...] Nereide tot in der nacht toe/ dat ſy Ba[...]larte ſach richten de leeder van coordẽ eñ climmẽ tot aen de venſter daer hen Niquee verwachte. Met de welcke h[...] niet langhe gheſproken en hadde/ oft ſ[...] en hoorde dat ſy ſprakẽ van heymelÿc[...] te veetrecken / ende te gaen nae Trebi[...]ſonde/ waerom de Prince ſeer aenhiel in dier voegen dat hunnen aenſlach be[...]ſloten werde/ ende uytgheſtelt tot de[...] eynde van der weken/ dat Niquee mid[...]del vindẽ ſoude om uyt te comẽ. Och ſeyde doẽ Nereide/ ghy ſchelm/ ghy ſul[...] daer aen lieghen: want nae dien dat i[...] uwe laghen ontdeckt hebbe aleert mo[...]gen avondt ſal weſen/ ſal ick u beſchul[...]digen ſoo waerachtelÿck/ dat ghy ghe[...]noech ſult te doen hebbẽ om u voorne[...]men ten eynde te brenghen.

Hoe dat Nereide den Souldan t[...] kennen gaf het voornemen van de[...] Prince van Thracen: Van den ſtrijd dien ſy ende hy t'ſamen hadden, end[...] wat uytcomſt dat hy hadde.

Het tſeventichſte Capittel.

NEreide wel verſtaẽ hebbend[...] de verraderÿe van dẽ Princ[...] vã Thracẽ/ (alſo voorſeyt is[...] ontboodt terſtont den Soul[...]dan/ dat ſy hem geerne ſoude aen ſpre[...]ken/ ſoo't hem aengenaem ware/ end[...] dat hem ſoude believen daerom te co[...]men op den Thorẽ/ alwaer ſy hem ſou[...]de verclaren ſaken daer aen ghelegher[...] was zÿn eere eñ leven. De oude Man[...] achtende dat het ſekere tÿdingen wa[...] van zÿner verhoepter genuechten/ end[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

dat zijn Nereide verdrietich wesende vã so langhen ghevanckenisse/ hem soude bewilligen t'ghene dat hy van haer begeerde/ quam tot haer. Ende sy twee alleen wesende/ begonde sy hem te segghen: Heer/ een van mijnen Moepen leerde my eertijts so veel in der swarte Consten/ dat ick voor seker weet/ dat de Ridder met t'brandende sweert(daer af ghy dees daghen spraeckt)niet gecomen en is in dese Lande/ als om u onghelijck te doen/ ende te bedriegen Me Vrouwe uwe Dochter/ so hy can/ waer in ghy behoort te voorsien/ aleer u alsulck ongeval overcome. Eñ de Souldan werde droevich eñ fantastijck van dier waerschouwinghe: doch een weynich tijts by hem selven ghepeyst hebbende/ antwoorde hy Nereide: Maer lieve Vrouwe/ hoe soude ick connen betoonen (dat bidde ic u) de waerheyt vã desen feyt? want ic en soude niet willen om eenich dinck beschuldigen eenen so vromen Ridder/ als die is met dẽ brandenden sweerde/ ten ware dat ic middel hadde ende schijn/ om dat te houdẽ staende. Jck sal u segghen/ Heer/ wat ghy doẽ sult/ seyde Nereide/ ghi meucht hem ontbieden soo't u belieft/ ende hem segghen voor de groote personnagien van uwen Hove/ dat ghy weet dat hy daerom uyt is om u schande aẽ te doẽ: ende ick ben wel versekert/ dat hy terstont sulcx ontkennen sal/ seggende dat de ghene die u dat aenghebrocht hebben falen ende liegen. Eñ ghy sult hem antwoorden/ dat ick ende geen ander/ hem dat sal doen bekennen in eenen Campslach. Och/ och mijn Lief/ seyde hy/ ick en sal nemmermeer toe latẽ/ dat de persoon sich alsoo hasardere/ die ic ter weerelt het liefste hebbe: wesende versekert dat ghy hem niet een quartier uren en soudt connen wederstaen. En quelt u daer met niet/ Heer/ antwoorde sy/ ick hebbe de gerechticheyt voor mijn zijde/ eñ een herte alsoo goet als t'zijne is/ eñ stercke armen genoech om te overwinnen eenen beteren ende cloecker Ridder als hy is: alsoo dat ick verhope (voorstaende u recht) dit voornemen te volbrengen/ als ick gedaen hebbe veel andere periculeuser. By mijner trouwẽ/ mijn Lief/ seyde de oude Man/ daer en is niet waerachtiger/ dan dat ick mijn ende mijner Dochterẽ eere in alsulcker achtinghe oft estimatie hebbe/ als ick behoore: maer niet te min heb ick u leven also weerdt als mijn eyghen. Heer/ antwoorde Nereide/ ick bidde u ootmoedelijck dat ghy my wilt ghelooven dese reyse/ ende het sal u wel vergaen: Ende van daer aen wiste sy hem also te bewegen/ dat hy't bewillichde. Ende Nereide creegh oorlof om Balarte te bevechten: den welcken de Souldan corts daer na ontboodt. Ende in de teghenwoordicheyt van een groot getal van zijnen Princen seyde hy hem: Ridder/ ghy zijt gecomen in mijn Hof/ niet om my ende de myne te eeren/ also ghy my te kennẽ gaeft/ maer om my te verraden ende te onteeren: Derhalven beveel ick u op dẽ hals/ dat ghy uyt mynen Landen treckt/ binnen vier ende twintich uren/ oft andersins zijt versekert/ dat ick u straffen sal also ghy verdient hebt. Balarte was seer verbaest van deser tijdingen/ ende oock seer t'onvreden: want hy stonde daer op om zynen aenslach te volbrenghen/ ende zijn begeerte met eenen. Eñ daerom zijnde vol glorien ende vermetelheyts/ antwoorde hy dẽ Souldan: Heer/ ghy sult seggen dat u belieft: hoe wel dat ic hier binnen noch elders ghenen Ridder en weet/ die dit woordt soude derren houden staende/ oft ick en soudet hem den hals doen costen: U sweerende by de Namen van onse hooghe Goden/ dat (voor behouden die ick behoore voor te behouden) alle de gene die't geseyt hebben/

 ben/

ven/hebben valschelijck eñ schelmelijck gelogen/ ende sullen liegen so dickmael als sy dat sullen segghen. Jck sal u alsulcken voorbrenghen/ seyde de Souldan/ die bereydt is in eenē Campslach dat te betoonen. Ende stracx ontboodt hy Nereide/ de welcke by den Souldan quam. Maer als Balarte sach dat sy soo schoone was eñ soo bevallich/ was hy grootelijcx verwondert / ende Fulurtin noch meer: want geen dinc noyt malcanderen also ghelijck was/ als sy was den Prince van Thracen. Alsdoē ginck de Souldan tot haer/ ende seyde: Nereide/ hier is Amadis van Grecien die wilt houden staende/ dat hy noyt en heeft ghedocht my oft den mijnen verraderije oft schande te doē/ also ghy my ghesept hebt: Wat seght ghy daer af? Heer/ antwoorde sy / hy weet wel dat hy alsdoē tegē de waerheyt gesproken heeft. Nu en meynde Balarte anders niet/ dan dat een simpele Joncvrouwe gheweest ware/ derhalven hiel hy hem stijf/ ende hoorende d'onghelijck dat sy hem dede in zijner teghenwoordicheyt antwoorde hy haer stoutelijcker: joncvrouwe vriendinne / de cleedinghe die ghy draegt soude u noch meerder stoute dwaesheydē mogen toe laten/ om also te spreken alst u in den mondt comt: maer soo een ander als ghy/ de wapen dragende/ sich so verre vervordert hadde/ soude ick hem dat doen wederroepē als een onvroom eñ schelm. Ghy hebt redenen/ seyde Nereide: doch wil ick u wel waerschouwen / dat nae den ghebruyck van onsen lande ick Ridder geslagen ben/ also ghy zijt nae den uwen: ende daerom en behoort den strijdt tusschen u ende my niet achter te blijven: want ick houde staende voor zijn Majesteyt/ eñ alle dese treffelijcke omstaenders/ dat ghy ontrouwelijc/ verraderlijck/ ende schelmelijck hebt gesocht den Souldan oneer eñ schande aen te doē. Ende om dat beter te betoonen presen tere ick u die handtschoen: de welcke d ander op hief teghen zijnen danck: nie door vreese die hy hadde van dē strijdt maer om dat hy sich genoodicht vand een alsulcken spil te ontwerren met ee persoon die zijns onweerdich was/ al so hē docht. Niet te min Fulurtin/ die de sake bekent was/ sorchde grootelijc dat hem qualijck soude vergaen / va ghelijcken oock Niquee/ de welcke hoo rende dat hy des anderē daechs smor gens in eenē Campslach soude treden en conde niet gheslapen oft rusten: ma kende haer rekeninge/ dat so haer Lie overwonnen oft doot bleve/ sy niet lan ghe en soude blijven leven.

Hoe dat Nereide den Prince va Thracen verwan in eenen Campslach ende daer nae Fulurtin, die hem wilde wreken.

Het een eñ tseventichste Capittel.

Den dach dan gecomē zijnde/ dat de twee Campvechters hun vroomheyt soudē betoonen/ door de cracht van hunnen armen/ ende grootmoedicheyt van hunnen herten/ ontboodt de Souldan Nereide/ de welcke hy wel dede wapenen ende wel toe rusten/ haer ghevende Petren den Coninck van Lacedemonien: ende Balarte badt den Hertoch van Nilea/ dat hy den zijnen wilde zijn dwelc hy hem accordeerde door bewillinghe van den Souldan. Eñ soo d'een ende d'ander ghewapent zijnde in den Camp waren/ Fulurtin seer lange bemerckt hebbende het wesen ende gelaet van Nereyde / en conde niet upt zijnen hoofde brengen/ dat sy yet anders was als Amadis van Griecken lant zijnen goeden vrient. Niet te min de gemeyn-

schap

schap ende vrientschap die hy ghehadt hadde met den Prince van Thracen/ weerde hem eenchsins die fantasye/also dat hy alle urē dat beweechde/ ende daerentusschē deden de Campvechters hun beste om den Camp te eeren/ blyvende d'een aen d'een ende d'ander aen d'ander zyde/ ende de Trompetten begonnen te blasen/ ende sy voorts te comen/sich bejegenende so recht/ dat Nereide door rinnende den schildt eñ harnasch van Balarte / hem upt den zael lichte/met een diepe wonde in de zyde/ dwelck d'oorsaeck was dat zynē steeck vernedert werde/ende hy alleen raeckte t'hooft van den Peerde van Nereide/ dwelck hy doodde/ ende de Meesterse viel daer onder / die stracx op stonde/ eñ nemende t'sweert in de handt quam sy nae Balarte/ dien sy bereedt bevant om haer te onthalen/eñ de stryдt was fel onder hun beyden : want de Prince was een cloeck ende wel gestelt Ridder. Niet te min bemerckte men cortelijcx wel dat hem qualyck vergaen soude/eñ dat hy eyndelyck niet en soude connen ontgaen den doot oft de schande. Waer af de Souldā niet min verblyt en was als Fulurtin droeve ende t'onvreden die van grooter gramschappē by hem selven seyde: Voorwaer ick hadde dese Ridder altyt anders geacht/als hy sich betoont in alsulcken werck/ maer de Fortuyne geeft somtyts grootē lof dē ghenen dies onweerdich is: Doch cant wel wesen/ dat de ongerechtichept van den gheschil hem dit ongeluck veroorsaeckt. Ende Nereide vervolchde hem doen ter tydt so seer/dat hy anders niet en dede als achterwaerts gaen ende de slagen ontsetten/als sy sich wat besydē vertrock ende hem begonde te seggen: Ridder/aleer dat u ergher gaet/gaet af den naem dien ghy t'onrecht gebruyct hebt onder de ghelyckenisse van eenen anderen/want ten is niet redelyck/dat om de weynighe Ridderlycke dadē die in u zyn/de gene diē ghy hebt gepooght t'ontvromen zyn glorie eñ eere/verliese zyn reputatie/ die hy vercreghen heeft van soo langhen tydt aen. Och dwase onverstandige/antwoorde hy / meynt ghy dan my alreede te hebben tot uwē wille? Neen/ neen/ myn doot sal eer u leven eyndigen/eñ terstont gaf hy haer twee slagē met dē sweerde op dē camp vā harē helm/ alsо dat haer t'vyer upt den ooghen spranck. Niet te min bespranck sy hem soo dapperlyck/dat sy met der slincker handt greep den riem van zynē helm / eñ hem dien af trock/ hem gevende eenen alsulcken slach met den sweerde/dat t'hooft ter eener ende t'lichaem ter ander zydē viel. Nu mach sich Amadis van Grecien wel beroemen/seyde sy openbaerlyck/ dat hy zynen naem noch behouden sal/hebbende alsulck beginsel gegheven/aen eenen so eerlyckē eynde. Maer men meynde dat sy geckte met den overwonnē: daerom en achte men daer op niet meer. Maer sy versleten al t'samen hunnen tyt in't aensien van Fulurtin / die soo groote droefhept maecte/dat hunner veel met hem metlyden hadden/ te meer als sy zyn clachten hoorden. Eylacen/ seyde hy/Ridder met dē brandendē sweerde/ myn bysonder eñ uytnemende vrient/ een bloem ende eere van der deuchden/ Ridderlycke dadē ende aller grootherticheyt/hoe heeft u de Fortuyne so hooghe verheven in't eerste als ghy de wapenen begonst te dragen/om u daer nae soo seer te vernederen ende met alsulcke schande? Och/ och / ghy Coninghen/ Princen/eñ andere Ridders door hem overwonnē zynde/wat sult ghy nu segghen/ verstaende dat de gene die u ghedwonghen ende ombrocht heeft/ nu is ontdaen door de cracht alleen van een simpel Vrouken? Voorwaer (sich also latende t'onderbrengen) soo de victorie

Die hy over u gehadt heeft tanderé tyde
uwer eeren schandelyck is geweest/ is
die nu seer vermeerdert / hebbende soo
onnooselyck t'hooft verloren/niet door
de handt van eenen Ridder / alsulcken
als ghy u acht/ maer van eener Jonc-
vrouwen / de welcke (nae myn goet-
duncken) hem niet min ghelyck en is
van aensicht/als van crachté/ die men
tot noch hadde gemeynt in hem te we-
sen. Och Godt/ wat verlies? wat on-
gheluck? Maer eylacen / myn goede
vriendt/wat noot wast dat ick den ar-
beydt dede dien ic gedaen hebbe van u
te soecken in so veel Landen/ende te co-
men eyndelyck ter plaetsen daer ick u
soo qualyck sie tracteren? Eylacen/ey-
lacen / wat sullen seggen de Coninck
myn Vader/ eñ Buruca Me Vrouwe
Moeder/ende so veel cloecke Mannen/
de welcke ghy verlaten hebt om her-
waerts over te comen/als de faem (die
lichtelyc over vlieght) hun sal vercon-
digen uwen doot/ende wie u die aenge-
daen heeft; O opperste Goden/ic bid-
de u dat ghy wilt toe laté dat ic sterve:
want doch evenwel de reste van myné
daghen/my soo veel dooden sal wesen.
Ende verdrinckende bynae in zyn tra-
nen/ hebbende zyn armen in een gesla-
ghen/ veroorsaeckte hy Nereide alsulc-
ken leedt/dat sy genoodicht zynde haer
te verberghen/bynae oock wel soo seer
weende: bemerckende met wat vrient-
delycken herte Fulurtin dien beclaech-
de /die(doot geacht zynde) liefde so nae
by haer. Ende daerom al heymelyck
binnen monts sprekende/ seyde sy: Oft
Godt beliefde/myn goede vrient/dat u
de waerheyt van der saken bekent wa-
re: Doch verhope ick/dat ghy my sult
vergeven de straffigheyt die ick tegen u
gebruycke/als ghy onderricht sult zyn
van der saken. Eñ doende zynen helm
van den hoofde/ Heer Ridder/seyde sy/
ick bidde u goede Heer/dat ghy u alsoo
niet en quelt om een sake die ghy heb
sien geschieden: want al ist dat de Fo
tuyne u een onghenuechte veroorsaeck
heeft/mach sy u (wellicht) voor behoo
den hebben een meerder geluck als gh
meynt/eñ alsulck een/ dat ick u voor
aen sal wesen in de plaetse van dé ove
ledenen een vriendinne noch meer gh
affectionneert tot u als d'ander was
soo om der verbindtenisse wille/die ic
ende alle de ghene die u kennen hebbe
aé uwe vroomheyt ende edelheyt/ end
om der deernisse ende compassie wil
daer ghy my toe beweeght/beclagend
t'ghene dat niet te herdoen en is. Och
och Nereide/Nereide/ antwoorde hy
nae dien dat ghy my gheen quaet mee
en condt ghedoen/ soo en wilt my doc
oock niet paeyen met alsulcke mange
linghe / aennemende in de plaetse va
mynen volcomen vriendt/de ghene/di
myn doot-vyandt is/ der welcker ic
liever t'hooft van den hals soude a
slaen/ als myn eygen leven te behoudé
V sweerende by den eeuwigen Goden
dat ic nemmermeer blyde en sal wesen
voor dat ick u dat van den buyck sal a
gheslagen hebben/tot voldoeninge va
dien/dat ghy hebt doen verliesen eene
tweeden my selve/maer van zyné recht
oft rechtveerdicheyt en wil ic niet spre
ken/als my onbekent zynde: maer ick
sal betuygen alle myn leven lanck/ da
so verre van daer is/ dat ghy weerdic
sout zyn der victorie over hem/dat gh
onweerdich zyt alleen overwonnen t
werden van de gene die hy overwonn
heeft/dwelck ick u betoonen sal soo't u
believt dat wy t'samen vechten: verse
kert wesende / dat ick oft door uwe
doot oft de myne ghenieten sal de gesel
schap van mynen vrient/ oft de wrak
van zynen ongelyck. By mynen trou
wen/Heer Ridder/antwoorde Nereide
ghy moet my qualyck kennen/nae dien
dat ghy so cleynen werc van my maec
on

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

om hem soo veel glorien toe te schrijvē. Ende het verwondert my noch meer/ waerom dat ghi also wilt hatē de gene die u gantschelijck aenbiet haer vrientschap/ende die niet en sal hebbē om eenich dinck datter soude mogē overcomen eenighen twist met u: want siende dat ghy also beclaecht dese personnagie die van cleynder weerden is/ houde ick u voor so goeden vriendt/ dat ic te veel soude winnen vercrijgende den middel van op my te doen vallen/ t'ghene dat ghy aen hem verliest door den doot/ het welck is de liefde die ghy hem draeght. So veel isser af/ dat so ghy mijn woordē wel verstaet/ sult ghi wellicht mercken/ dat die nae alsulcken eynde streckē als ghy begeert. Voor seker/ Nereide/ seyde Fulurtin/ alle dese vertooningen en strecken tot geenen anderen eynde/ als alleen om u te ontschuldigē van dē strijdt door enckel bloothept/ de welcke (also ick achte) u herte nu omvanghen heeft. Ende daer in is u de Fortuyne so gunstich alst mogelijck is/ om haer te nywaerts te betoonen argher als een Stiefmoeder. Niet te min acht ick dat de Goden/ mijn herte eñ oprecht voornemen kennende/ my sullen toe laten eñ middel geven/ dat mijn vriendt sal gewrokē zijn aleer sy my van deser Weerelt sullen nemen. Och Fulurtin/ antwoorde sy/ hoe meer dat ic my u openbaren wil/ hoe min dat ghy arbeyt om my te kennen. Ick verseker u dat/ soo verre daer niet soo grooten ghetal van ghetuygen ontrent ons en ware / ick u de oogen soude doen open doen/ die u so lange verdonckert eñ blindt zijn. Ende overmidts dat hun gesprecck lange geduert hadde/ ginc de Souldan ende de Coninck van Lacedemonien van der stellagien/ om te weten watter mocht wesen. Wat! mijn Heeren/ antwoorde Fulurtin/ dat ick segge/ eñ wil staende houden tot der doot toe tegen Nereide/ dat de gene die sy om dē hals gebrocht heeft/ alsulcx was/ dat sy niet weerdich en is alleen dier eeren/ dat sy soude geslaghen oft overwonnen werden van eenen van den minsten van dien/ die de Ridder met den brandenden sweerde heeft overwonnen. Ick laet v wel toe/ antwoorde sy/ dat voor seker ick niet weerdich en ben overwonnē te werdē noch van hun noch vā yemant anders: ende daerom en sullen wy gheen twist hebben. Neen/neen/ seyde Fulurtin/ ic en verstae dat also niet: Ick segge ende sal segghen/ dat ghy niet weerdt en zijt oft ymmermeer sult zijn soo veel als de minste van hun. Alsdoen bevant sich Nereide in grootē angst/ want sy moeste hem bevechten/ oft vermaert werdē van bloede te zijn ende cleynhertich. Eyndelijck bedocht sy by haer selven/ dat sy middel soude vindē al strijdende om hem te verclaren wie dat sy was: ende derhalvē antwoorde sy wel stoutelijck: Ridder/ my dunckt dat ghy u te seer veel vergetē hebt/ my injurierende also ghy gedaen hebt: want al waer ick so lichtelijc te slaē als ghy u laet duncken/ so sal ic nochtans mijn beste doen om u eñ deser heerlijcker vergaderinghen het contrarie te doē verstaen/ oft het sal my het levē costen. Wel aen dan seyde Fulurtin / dat het doch terstont gheschieden mach/ ende sonder uytstel dede hy zijn wapen halen. Ende door consent van den Souldan (hoe wel dat hem seer quelde) traden sy in eenen Campslach/ sittende op versche Peerden/ die men hun brocht: wesende Nereide soo droeve eñ becommert/ overmidts dat sy was in den staet om te campen tegen eenē Man/ die haer beste vriendt was van der Weerelt/ also dat sy haer seer qualijck conde ghevepnsen. Maer nae dien dat een bedwongē spel was/ wesende onder hun beydē elck een aen een zijde van den rinbaen/ quamen

sy

sy straffelijck op malcanderen gheloopen/ eñ Nereide miste al willens haren steeck/ maer Fulurtin niet: want hy brack zijn lancie op haer tot den eynde toe/ ende sy quamen tegen een met den hoofden ende lichamen/ ende Peerdt teghen Peerdt/ soo ruydelijck/dat Nereide verloren hebbende den stegelreep genoodicht werde haer toevlucht te nemen tot der manen vanden Peerde/ maer Fulurtin viel /eñ zijn Peerdt op hem/maer hy quam daer stracx uyt: eñ seer rasschelijc opstaende / nam hy zijn sweerdt terstont in de vuyst/ Nereide tegen gaende/der welcker hy over luyde seyde: Hoort ghy wel Joncvrouwe/ staet af van den Peerde/ of en wilt my niet lasteren so ick't doode. By mijner Zielẽ/antwoorde sy/het soude my aen ghenamer wesen dat ghy my van den ghevecht ontsloeght / ende bedocht hoe weynige redenen dat ghy hebt om my te bespringen: Niet te min nae dien dat ghy't begheert/ sal ick't doen. Alsdoen stonde sy van den Peerde af/ ende Fulurtin begonde op haer te slaen/ sonder dat sy hem opt slach boodt als met den platten/ de slaghen ontsettende oft die ontfangende op harẽ schilt/ de welcke ten laetsten soo wel doorhackelt was/ dat hem bynae niet so veel meer overgebleven en was om zijnen/arm te bedecken. Eñ het quelde haer noch meer dat de Souldan noch de Coninck van Lacedemoniẽ noyt verlaten en haddẽ de loop-plaets/om te beter nae hunnen gemac te sien d'eynde van desen strijt: derhalven wast hem onmogelijck Fulurtin aen te spreken/ also hy begeerde ende voorgenomen hadde/ maer seyde hem alleen: Fulurtin/ hout u daer met te vreden dat ghy mijnen schilt eñ wapen soo qualijck ghetracteert hebt / u waerschouwende/dat uwe vroomheyt alleen/ende t'goet herte dat ic u drage/ u tot noch toe beschermt hebben/ niet

tegẽ u doende d'officie van eenẽ vyan
maer van eenen vrient/ also ick u b
doch en wil ic u voortaen niet versek
ren. Ghy sult wel doen/ antwoorde
eñ ick rade u niet achter te laten: wa
ghy sullet al van doen hebbẽ aleer g
my ontcomen sult/ alsoo ick hope u
betoonen met den verlies van uwẽ
ven. God wachte my daer af/ seyde
Ende sonder langer te twisten/ bego
nen sy wederom hun ghevecht hard
als van te vooren/ ende soo rouwelij
dat Nereide sich wat gequetst bevan
dwelck haer dede sorgen dat eyndelij
haer soude mogen qualijck gaen/ so
daer in niet en versaghe. Daerom h
sy t'sweert op met aller machten/ en
gaf Fulurtin daer met alsulcken sla
dat de riemen van zijnen helm brake
ende hy ontwapent werde van hoofd
vallende daer henen so verbaest zijnd
dat hy niet en wist oft dach oft nac
was. Wel aen/ seyde Nereide / dat
eenen alsulcken slach als de Ridder m
den brandendẽ sweerde plach te slaen
ende niet die schelm die hier doot ligh
op't velt. Ende haer ghelatende als
sy Fulurtin noch hadde willen slaen
seyde sy: Geeft u mijn ghevanghen/ o
het sal u qualijck vergaen. Doet d
ghy behoort / antwoorde Fulurti
want ic hebbe liever te stervẽ/ als d
de conditie die wy tsamen ghemaeck
hebben niet volbrocht en werde: dwe
niet geschieden en can/ oft een van on
beyden en moet het leven verliesen/ da
ick luttel achte: naedien dat ick midd
sal hebbẽ om mijnen vrient te volgen
ende tegen den danck van der Fortu
nen hem te gaen soecken oft in de Hel
oft in den Eliseeschen velden/ ende ic e
vrage daer na niet waer dat is/ so ve
re ic zijn geselschap mach hebben. Gh
en sult niet/ seyde sy/ oft ten weynichst
niet so haest hem gheselschap houden
maer my wel / de welcke teghen uwe

danc

danck uwe vriendinne sal wesen/eñ sal den Souldan bidden / dat hy u in zijn ghevanckenisse wil stellen/ tot der tijt toe dat uwe gramschap wat overcomẽ zy: verhopende dat ghy alsdan u selvẽ sult kennen/eñ de weldaedt die ick u gunne. Ghy en soudt my gheen meerder quaet mogen doen/ antwoorde Fulurtin/als my langer te laten leven/ verloren hebbende den ghenen / om wiens wille ick alleen leefde / ende de victorie met een. Het is een groote sake/seyde/sy/so cleyn te achtẽ de gene/daer af ghy u nu overwonnen bevindt. Maer Fulurtin en conde niet verstaẽ eenige van zijnen redenen: waer af Nereide/soo t'onvreden was / dat sy hem uyt der banen dede gaen/ende den Souldan ootmoedelijck badt/dat hy hem een eerlijcke ghevanckenisse wilde geven/eñ so goede wacht/ dat hy sich selven niet en conde misdoen door mismoedt. Ende ten selven daghe werdt het lichaem van Balarte (den welcken men achte te wesen den Ridder met den brandenden sweerde) ghebalsemt in een loote kiste/om dat te seyndẽ tot den Keyser van Trebisonde: blijvende Nereide vermaert/ van te wesen de beste Ridder van der Weerelt/ waer af sy seer glorieerde / lovende Godt by haer selven van der victorien die sy gehadt hadde over den ghenen / die haer ontnemen wilde alle haer goedt eñ ghenuechtẽ: maer die vreuchde duerde luttel by haer/also ghy hooren sult.

Hoe dat Niquee haer selven wilde ombrenghen, verstaen hebbende den doot van Amadis van Grieckenlandt, ende de victorie van Nereide.

Het twee eñ tseventstichste Capittel.

Nae dat Nereide de victorie gehadt hadde/also voorseyt is/ nam de Souldã haer metter handt/eñ leydde haer in haer Camer ende niet in den Thoren/ maer in een van de beste Cameren van den Paleys/ alwaer hyse seer ernstelijck dede ghenesen van eenighe cleyne wonden die sy hadde. Eñ van daer gaende/ ginc hy by Niquee/ om haer te verhalen hoe dat alles vergaen was/verhopende dat de vriendtschap die sy Nereide droegh/ haer soude doen verheugen van so goede tijdinghe: maer het was al contrarie: want also haest als hy noemde Amadis van Grecien/en conde sy haer so wel niet gewachten/ oft sy (bevanghen zijnde met seer groote droefheyt)en viel om verre beswymmelt zijnde. Waer af de Souldan seer beroert wesende/beval hy haren Jonckvrouwen dat syse souden ontdoen/ om haer te helpen: ende doen quam sy wederom tot haer selvẽ/ ende seer swaerlijc suchtende/ eñ siende dat de Souldan noch by haer was/ begonde sy hem te segghen: Ick bidde u Heer/dat ghy van hier wilt gaen/ soo't u belieft: want de sieckte die ick hebbe vereyscht eensaemheyt: Ick weet wel dat ick niet lange en can gheleven/ derhalven om Gods wille bewillicht my dit versoeck/voor de laetste weldaet die ick ymmermeer van u verhope. Den goeden ouden Man door dese woorden zijnen lange wittẽ baert nat makende met tranen / ginck uyt der Cameren/ meynende dat die passie haer quam vã der moedere. Daerom ginck hy by Nereide/der welcke hy verhaelde de swackheyt van zijner Dochterẽ/ ende de propoosten die sy hem ghehouden hadde: ia versekerende (seyde hy) mijn Lief / dat ick sorghe dat haer sal qualijck gaen. Twelck Nereide hoorende/werde haer t'herte also beangst dat sy de sprake verlore / ende t'bloet spranck haer uyt der neusen/ende sy bleef soo verstorven ende uytgestreckt liggen op haer bedde/ sonder haer te roerẽ/dat de Souldan verschrickte/ ende meynde te verliesen zijn

Dochter ende Vryster t'samẽ/ vallende
door desen middel van den Ros op den
Ezel/ alsoo dat hy bynae mistroostich
wesende de meeste clachtẽ van der wee-
relt begonde te doen. Eylacen/ seyde hy
moet ic dan oude Man/ bynae op myn
graf gaende/ sien sterven voor myn oo-
ghen de twee persoonen die ick t'meeste
beminne? Om Gods wil/ myn Lief/
spreect my doch aen. Ende also hy haer
kuste eñ omhalsde/ quam Nereide we-
derom tot haer selvẽ/ de welcke om die
fault te bedecken/ vreesende dat men
haer liefde soude mercken/ antwoorde
sy den Souldan: Ick verseker u Heer/
dat de noot die ick in u gespeurt hebbe/
overmidts de sieckte van Me Vrouwe
uwe Dochter/ my so aen't herte gegaẽ
is (also beminne ick u) dat ghenoodicht
is worden in der flauten te vallen/ daer
ghy't nu in gesiẽ hebt. Myn Lief/ ant-
woorde de Souldan t'sal met haer be-
ter zyn als met u/ ick bidt u alleen/ dat
ghy van uwer zyden goede chiere wilt
maken ende gerust zyn: want ick achte
dat de vermoeptheyt van den strydt u
veroorsaeckt heeft dese flaute. Eñ haer
goedẽ nacht seggenne vertroc hy hem.
Maer ghy sult verstaen/ dat Niquee
binnen middeler tyt haer toevlucht ne-
mende tot den weenen/ dede vertrecken
alle hare Vrouwen eñ Ionckvrouwen
uyt harer Camerẽ/ ende begonde meer
ende meer te beclagen haren Amadis/
den welcken sy voor seker doot achte te
wesen: Eylacen/ seyde sy/ myn herte
Liefste/ waerom hebben de Goden toe
gelaten dat ick u oyt gesien hebbe/ om
een so droevich eynde mynen leven toe
te eygenen? Och wreede Nereide/ door
de lieflyckheyt van uwen ogẽ is myn
herte somtyts ghepassyt worden ende
myn Ziele ist nu door de wreetheyt vā
uwen bloedighen handen. Voorwaer/
my dunckt dat de gedaente ende d'aen-
sicht van hem/ soo ghelyck zynde den

uwen/ u hadde behoorẽ te vermanẽ te
eenighe compassie over zynen persoo
te hebbẽ/ so ghyse over my niet en wi
det hebben. Maer nae dien dat ghy
over hun alle beyde sulcx betoont heb
en begeere ick niet anders voor myn
laetsten troost/ als t'sweert/ waer me
dat ghy volbrocht hebt die seer wreed
wreetheyt/ eñ begeere dat ghy my da
schencken wilt: want soo ick't crygher
can/ gelooft my Lief/ dat myn lichaem
wel haest d'uwe geselschap sal houden
eñ myn Ziele uwen geest/ waer hene
dat hy oock ghevloghen zy. Ende als
claghende ende in de tranen byna ver
drinckende/ passeerde sy de reste vā de
nacht tot dẽ dageraet toe/ dat de Soul
dan daer sandt/ om te doen vragen ho
dat met haer was: ende hem werde ge
boodtschapt dat al ergher ende erghe
werde. Eñ evenwel ginck hy eerst zyn
Nereide besoecken/ de welcke wetend
dat Niquee in so groot lyden was/ om
der liefde wille die sy haer droech/ wa
sy op gestaen/ voorgenomen hebbend
(watter oock soude moghen af comen
middel te soeckẽ/ om daer de waerhey
van der sake te kennen te doen ghever
Ende sy was noch in dit bedenckẽ/ als
de Souldan in haer Camer quam/ di
welcken sy ootmoedelyck groete: daer
nae vraechde sy hem hoe/ dat Nique
voer. Ick verseker u/ myn Lief/ ant-
woorde hy/ dat met haer al ergert/ also
men my ontbiedt. Heer/ seyde Nereide
soo't u beliefde/ ick soudese wel willen
gaen besoecken/ ende haer gheselschap
houden: want wellicht bedroeft sy haer
also alleẽ zynde. Ic ben/ seyde de Soul-
dan/ seer wel daer met te vreden. Als-
doen nam hyse met der hant/ eñ gaende
sy twee alleen in den Thoren/ quamen
sy aen het bedde daer Niquee op lach.
Maer soo haest als syse sach/ keerde sy
haer aenghesicht om/ ende ghelaet haer
als of sy geslapen hadde. Eñ derhalven
vey-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

ertrock sich de Souldan/om haer niet
packer te maken: biddende Nereide/
dat sy haer niet en soude verlatẽ/maer
wederom by haer gaen/ dwelc Niquee
wel hoorde. Eñ wel wetende dat haer
Vader van den Thoren was/hief sy
sich op/ende haer tot Nereide keerende
seyde sy haer seer quadelijcken: Wil ick
u segghen wat ghy doet; gaet van my/
oft anderstins sal ick my selven dooden/
oft u worgen met mijnen handẽ: Ghy
schelmsche Verraderse als ghy zijt/
moest ic so veel quaets van uwent we-
ghen ghecrijgen? Och/och/Me Vrou-
we/ antwoorde sy/ het quaet dat ghy
lijdt sal u tot groot goet ghedijen/soo't
ghy also wel verstondt als ic doe. Ey-
laeten/seyde Niquee/ wat meerder goet
soude my mogẽ overcomẽ als de doot?
daerom segge ick u noch eens/ dat ghy
u van hier vertreckt/ ende laet my in't
lijden/ oft vergunt my een bede die ick
van u begeeren sal. Ick bewillichse u/
Me Vrouwe/antwoorde sy. Nu dan/
gaet ende haelt my t'sweert/ daer met
Amadis van Grecien den hals verlorẽ
heeft: want t'sal my een groote verlich-
tinghe zijn/te sien het Instrument/dat
soo wel gestraft heeft de verraderije die
hy den Souldan mijnen Vader wilde
doen Nereide verstonde genoech waer
dat sy henen wilde / ende sy antwoorde
haer: Me Vrouwe/ dat is het minste
dat ic voor u gedoen can/ ic salt u gaen
halen nae dien dat ghy't begheert: Op
conditie nochtans/ dat alsdan/als ick
u dat sal presenteren/ ghy ende ic alleen
sullen wesen. Dat accordere ick u/seyde
Niquee. Alsdoẽ beval Nereide/dat men
haer t'sweert soude halen. Eñ volgende
de beloften die sy malcanderen ghedaen
hadden/gingen sy twee te samen in een
vertreck-camer/ende de deure gesloten
zijnde/presenteerde hy haer dat/ seggẽ-
de: Me Vrouwe/ dit is t'sweerdt dat
ghy begeert hebt/daer met ick begeere
doorsteken te wesen/ soo ick u Amadis
van Grecien niet terstont in't leven en
brenghe/ hoe wel dat ghy acht dat hy
doot is. Ende Niquee namt aen/ ende
meynende dat Nereide met haer gecte/
trock sy dat uyt/eñ hief haren arm om
hooghe/voorghenomen hebbende haer
t'hooft te clieven/ende seyde aldus: Nu
dan Nereide/ontfangt de wrake vãdẽ
genen dien ghy soo ongenadelijcken ter
doot hebt ghebrocht/sonder dat hy opt
teghen u misdaen heeft. Maer Nereide
die daer op lette/ vatte haer handen:
Hoe/ Me Vrouwe/ seyde sy / wilt ghy
alsoo ombrenghen uwen Amadis van
Grecien? ic achte wel dat niemant an-
ders als ghy alleen my en can dooden.
Ende daerom/ antwoorde Niquee/ ist
dat ick daer nae tracht/ eñ trachten sal
alle mijn leven lanck. Ghy en sult niet/
Me Vrouwe/soo't u belieft/ seyde Ne-
reide. Ende ontknoopende haren rock/
ontdeckte sy haer herte: Ick heb u be-
loeft/seyde sy/Amadis van Grecien le-
vende te leveren/ ende ick presentere u
hem met den Ridder met den branden-
den sweerde/ waer af de ghetuyghe is
t'sweerdt dat ghy op hem meucht sien/
een natuerlijc litteeckẽ van zijner bor-
sten: doch niet soo seer brandende als
uwe liefde hem aen t'herte is: V verse-
kerende/Me Vrouwe/dat de verrader
die mijnen naem eñ aengesicht valsche-
lijck hadde gebruyckt door eenige too-
verije/niet soo wel en is ghestraft wor-
den als hy wel weerdich was. Niet te
min/ soo uwen Amadis teghen u mis-
daen heeft/t'zy in dit stuck/oft daerom
dat hy sich soo langen tijdt voor u heeft
verswegen/soo verkiest een reden van
desen tween/ eñ verclaert waerom dat
ghy begeert dat hy sterve / oft geeft hẽ
zijn leven wederom/ dwelck ghy hem
bynae hebt benomen door uwe onghe-
nuechtẽ. Of Niquee haer doen verblijt
ende verhaest vant/ is lichtelijck te be-

dencken/oock was ſy alſoo bevanghen met grooter vreuchden/ dat ſy niet en wiſt oft ſy droomde/oft dat ſy dat ghe- looven ſoude. Maer eyndelijck hernam ſy haer/eñ antwoorde haer: Voorwaer Nereide/ick ſie groote litteeckenẽ/ ende ick ſoude wel willen weten hoe dat dit geſchiedt is: eñ hoe dat de Goden (met my metlijden hebbende) toe gelatẽ heb- ben/ ten tijde als men van allen reme- dien miſtrouwede/my alſulcken eñ ſoo grooten bystandt ſoude geſchieden. Ick ſalt u ſegghen/ Me Vrouwe/ ſeyde hy. Alſdoen begonde hy haer te verhalen van punct tot punct/ hoe dat hy voor een Slave vercocht was/ ende de reden waerom/ende eyndelijck alle t'gene dat ghy daer af gehoort hebt. Waer af d'eẽ ende d'ander niet minder vreuchden en hadde/als hun droefheyt groot geweeſt was. Ende om die gantſchelijc te wee- ren/ weet Godt of daer kuſſen eñ om- halſingen gebruyckt werden/ende daer door wilde Amadis de ſlippen op lich- ten ende t'ſweerdt te wercke ſtellen/ en hadde ghedaen de vertooninge die Ni- guee hem dede/ſeggende: Ick en meyne niet/mijn alderliefſte/ dat ghy ſo luttel acht hebt op mijn ſchoonheyt oft eere/ dat ghy alſo de poſſeſſie daer af wilt ne- men/ſonder den prijs te makẽ van ha- rer weerden/ende van der eerbaerheyt ende deuchden/waer door ick verplicht ben/ſo aen mijn eere/als aen't edel bloet van mijnen Ouders. Derhalven bidde ick u dat te willen laten/eñ eerſt ſo veel te doen/dat u liefde tegen my/ eñ t'gene datter af ſoude mogen comẽ/beveſticht zy door de Wet ſoo eerbaerlijck ende ſekerlijck/ dat noch teghen Godt noch de Menſchẽ daer in miſdaen en werde. Ick verſeker u/ Me Vrouwe/ſeyde hy/ dat de liefde die ick u draghe ſo ſeker is dat ick nemmermeer andere ghetrouwde Vrouwe en ſal hebben als u/ ende dat belove ende ſweer ic u in uwen handẽ/ na dien dat ghy my ſo veel gratien wil doen van my aen te nemen voor alſulc ken. Beloeft ghy my dat alſo? ſeyde Ni guee. Jae/ Me Vrouwe/ by alle t'gen dat ick van Godt hebbe. Nu ben ic da gantſchelijck uwe/ eñ neme u aen voo eenen Heer ende ghetrouden Man. E op deſe maniere als ick dit verhale/ lie Niquee Amadis plucken d'eerſte knop pen van den Rooſelaer/eñ hem terſton ſaeyen ende planten nae zijnen wille i den Hof/die tot daer toe noch niet ghe bouwt oft ghegraven geweeſt en was Maer van doen voortaen was de nieu we Gardenier ſoo neerſtich om dien t begieten/dat de vruchten tot volcome rijpheyt quamen/ alſoo onſe Hiſtorie ſal verclaren te zijner tijdt ende plaetſe Ende op dat wy/ mijn Lief/ ſeyde Ni guee/deſe vreuchde mogen gebruycke tot der toe dat wy de gheleghentheyt mogen gecrijgen om hier uyt te comen ſal ick den Souldan mijnẽ Vader aen ſegghen/dat u gheſelſchap alleen my al ſulcke verlichtinge by ghebroche heeft dat alreede met my wat gebetert is: e ick ben verſekert dat hy u belaſten ſal dat ghy my niet en verlaet. By mijne trouwen/ Me Vrouwe/antwoorde hy nopt en waſſer eenich Menſch in ſoo grooten noot als hy ende ick was/ on- trent eenen Maendt geleden. Ende hy verhaelde haer/ hoe dat hy hem hadde willen vercrachten/wat middel dat hy ghebruyckt hadde om hem beter te be- weghen/ende dat eyndelijck hy gram werdende om zijner onmachten wille/ hem hadde gheſtelt op den Thoren van der gantſcher weerelt/ dwelck den eeni- ghen middel (ſeyde hy) gheweeſt is/ om ons beyde te doen comẽ tot der vreuch- den daer wy in zijn. Wat de reſte aen- gaet/laet my daer met begaẽ/ende ruſt op my: want ic weet wel hoe dat men hem voortaen moet tracteren/ weſende verlieft op Nereide alſo hy is. Voorder

duncket my goet (volgende uwer raet) dat ghy hem te kennen gheeft terstont/ dat met u ghebetert is / hem biddende dat hy u soo veel goets wil doen/ van u te comen besoecken: dwelck Niquee beval een van haren Dienstvrouwen/ die hem met haer brocht. Ende bevindēde dat zijn dochter beter verwe hadde als sy gewoon was/ om den arbeydt die sy met Nereide gedaen hadde/ was hy geheel verblijdt / haer vraghende of haer sieckte gestilt was: want (seyde hy half lachende) ick sach u gisteren so mistroostich/ dat ick meyne dat ghy wel docht te sterven. Heer/ antwoorde sy/ Neriede heeft my also verlicht door haer gheselschap/ dat (de Goden moeten gheloeft zijn) ic my gantschelijcke uyt den perijckel bevinde. Och mijn Lief / seyde de Souldan/ sy gheeft eenen peghelijcken remedie uytghenomen my: maer ick hope dat den tijdt de ghelegentheyt sal gheven/ dat sy my meer goets sal wenschē als sy my nu doet. Heer/ antwoorde Nereide/ ick hebt u beloeft/ ende ick beloeft u noch. Heer/ seyde Niquee/ dat sal dan geschiedē met alsulcke conditie/ dat ghyse niet meer van my nemen en sult / oft andersins soude my meerder noot mogen overcomen als ic k gehadt hebbe. Jae voorwaer/ mijn Lief/ antwoorde hy / ick gheesse u/ ende bidde u dat ghyse wilt stercken in den goeden wille die sy my draeght. Ick salt doen/ Heer/ seyde Niquee/ ende sy en wiste niet wat ghelaet dat sy houden wilde/ noch Amadis oock/ alsulcken lust hadden sy beyde om te lachen. Ende de Souldan hun t'samen latende / ginck ter tafelen sitten.

Hoe dat Nereide Fulurtin ginck besoecken in't gevanckenisse: Ende van den propoosten die sy t'samen haddē.

Het drie eñ tseventichste Capittel.

Alle de reste van den daghe en hielen Nereide ende Niquee niet op van t'samen te couten/ vertellende d'een den anderen het lijden dat sy verdragen hadden/ verwachtende de gelucke ure van hunner genuechten. Och och/ seyde Amadis/ hoe dickwils heb ick in my selven bedocht/ wat ongelijck dat de Souldan u dede/ u also ghevangen houdende/ ende hem vergelijckende by den Woeckenaer/ die zijnen schat verberght in de aerde/ sonder dat daer ghenuechten af heeft hy selve oft yemandt anders/ heb ick hem vervloeckt ende doot gewenscht: want ick alsdoē seyde/ Het zijn Beyren/ Leeuwē/ Wolven/ ende alsulcke sorgelijcke Beesten/ die men also bewaren moet eñ insluyten/ maer niet alsulcke schoone oft mindere Jonckvrouwen als ghy zijt/ die so weerdich zijn bemint te werden/ ende door de welcke de cracht Gods so seer bekent werdt/ dat hy nemmermeer de gemeynschap tusschen u ende my en soude toe ghelaten hebben/ soo't anders ware. Mijn Liefste/ antwoorde sy/ hy toont wel datter niet zijnē wille en can wederstaē. Besiet doch eens/ mijn Vader heeft langhe ghearbeydt ende zijn hooft ghebroken/ om te beletten datter geen Mensch ter weerelt by my en soude comē. Hy hadde voorwaer seer qualijck onthouden/ dat de wacht die men houdt over een Vrouwe vergheleken wert by een groote menichte vā vlopen die men meynt te besluytē in een vuyst/ ende evenwel tusschen de vingeren door loopen. Denckt nu eens/ als hy sal comen te weten watter tusschen ons beyden is/ wat knaginge van Conscientie hem zijn sinnen quellen sal? Ende noch meer/ (also ick gheloove) sich vindende also bedroghen door u als hy is/ onder den schijn vā vrientschap eñ verhoepte vreuchde: By mijner Zielen/ hy is wel verre buyten zijn rekeninghe/ ende ick

verwondere my/hoe dat hy so oudt ẽ wijs zijnde/ als hy behoort te wesen/ sich soo verre vergeten heeft. Meer andere redenen werden daer voortbrocht dienende tot hunner liefden/ soo lange tot dat tijt was te gaen slapẽ. Nu hadde Niquee(soo sy seyde) de voorgaende nachten luttel gheslapen/derhalven belaste sy haren Dienstvrouwen/ dat sy souden gaen in hun vertreck-camer/eñ haer alleen soudẽ laten Nereide tot geselschap/die by haer soude slapen: het welck sy deden. Eñ also blevẽ die twee Liefhebbers buyten allen quaet vermoeden in hun genuechtẽ/ doende veel proefstucken van der vriendtschappen die sy twee oft drie reysen des morgens t'samen gehadt hadden. Ende hoe wel dat d'een ende d'ander leerjongerẽ waren in dat Ambacht/so leerdẽ sy nochtans daer in soo veel die nacht/ dat sy voortaẽ so veel jae meer daer af wistẽ/ als de gene die dat gedaen hadden vijfthien oft twintich Jarẽ lanc/vindende daer in so groote ende veel smaecx/ dat sy sonder daer af moede oft verdrietich te werden/ t'geluck hadden in alsulcke ruste te arbeyden veel daghen lanck. Ende binnen dien tijdt en liet de Souldan niet zijn Nereide te comen besoecken/ de welcke nae veel uytstellinghen hem verclaerde/ door den raedt van Niquee/ dat sy hem niet en conde helpẽ voor dat het Jaer van harer ghevanckenisse overstrekẽ ware/ om der beloften wille die sy gedaen hadde:maer dat dien tydt overstrekẽ zijnde/ sy beloefde eñ swoer hem ghehoorsaem te zijn met herten ende lichaem/ende met alsulckẽ wille als hẽ soude believẽ. Waer met hy so wel te vredẽ was/ dat hy't accordeerde/sonder dat hy haer meer quelde also hy gewoon was te doen: maer gaf haer oorlof/dat sy nae haren wille soude mogen uyt eñ in gaen by zijn Dochter. Ende derhalven Nereide gedachtich wesende der ghevanckenisse vã Fulurtin/ ginck sy hem besoecken / ende vandt hem so flauw eñ swach van zijn ghestadighe melancolije / dat wonder was hoe dat hy den doot so lang hadde connen wederstaen. Eñ sy twee alleen wesende/ begonde sy hem te vragen/of hy niet en begeerde uyt te gaẽ/ eñ voortaen met haer te leven als een goet ende oprecht vriendt. Maer hoe meer dat sy hem daer toe riedt/hoe dat hy min daer toe d'oore leenen wilde:haer verclarende voor een besluyt/dat hy voorghenomen hadde te sterven/na dien dat zijn Metgesel so ongeluckich was geweest. Och och/ seyde sy/ mijn goede vriendt/ uwe doot soude my te verdrietich wesẽ Ick bidde u/my te willen vergevẽ het ongelijck dat ick u gedaen hebbe/my so langen tijdt voor u verberghende:Ick ben uwe Amadis vã Grecien/dien ghy soo dickmael beclaeght hebt: Siet/siet aen het sweerdt dat ghy t'anderen tijde ghesien hebt tot uwer genuechten/ende sich ontdeckende toonde sy hem haer borst/die sal u wel betuyghen(seyde hy) dat uwe vriendt noch niet doot en is/ maer de verrader/ die u bedrogen hebbende allesins ghepooght heeft/ om te misbruyckẽ over Me Vrouwe Niquee de liefde/ die my van rechts wegen toe quam ende hem niet. Eñ hoe Fulurtin hem meer hoorde spreken/hoe hy meer meynde te droomẽ oft betoovert te zijn want hy hadde gesiẽ(alsoo't hẽ docht) om den hals brenghen den Ridder met den brandendẽ sweerde/ eñ hem siende alsdoen so nae by hem/ende dat hy sich bekent maeckte door soo goede litteeckenen/ en wist hy niet wat dencken. Niet te min gedenckende hoe luttel kẽnisse dat hem dede de ghene die overwonnẽ was/ doen hy by hem quam in de teghenwoordicheyt van Buzando/ de hulpe ende bystant die hy weygerde te doen den Jonckvrouwen tot hunner bescher-

bescher-

bescherminghe/ ende meer ander saken die hem voor quamen: oock het sweert dat hy voor seker ende natuerlijck sach voor de borst vā Nereide/ de waerschynende ontschuldingē die hy dede/ dit al t'samen by een gevoecht versekerde hē/ dat hy in der waerheyt tot daer toe bedrogen was gheweest/ door den ghenen die so wel gestraft was. Ende derhalven seer verblijt wesende/ quam hy Amadis omhalsen/ hem seggende: Eplaten/ mijn goede ende oude Metghesel/ wie soude opt ghedocht hebben/ dat na so veel droefheyden my een alsulcke genuechte soude overcomen zijn: By mijner Zielen/ ic en sal nemmermeer mijn leven lanck onwillich zijn in't sterven/ nae dien dat de Godē my eens getrocken hebben uyt der uyterste noot/ daer ick in geweest ben sedert dat ic meynde u verloren te hebben. Och/ och mijn vriendt/ mijn Metghesel/ Ick bidde u (ten weynichsten) my getrouwelijck te willen segghen/ wat avontuere u daer toe gebrocht heeft om u also te vercleeden/ ēn te werden so cloecken Vrouwe. Alsdoen verhaelde hem Amadis van woordt tot woort de maniere/ hoe dat Bradamarte hem vercocht hadde aen den Souldan voor een Slave/ het eynde waer toe dat hy trachte/ de vreuchde ende goet gheluck dat hem daer af gecomen was / den Houwelijck tusschen hem ende Niquee/ ende eyndelijck/ hoe dat hy van daghe te daghe verwachte Cosme Alexandrin/ also genaemt is de edele Coopman/ die my leverde mijnen Schoonvader. Ter goeder trouwen/ mijn Magheer/ antwoorde Fulurtin/ het is eenen wonderen ēn listigen aenslach/ die wel ghelucht is: waer af ick seer blijde ben. Ende ick en weet niet waer Duyvel dat mijn sinnen waren/ als ick u sach te Peerde/ ende dien berechten/ die ghy soo qualijck hebt ghetracteert: My docht wel dat ick noyt twee persoonē gesiē en hadde die malkanderen beter ghelceken als hy ēn ghy: Maer uwe victorie hadde my behoorē alle twijffelinge wech te nemen/ ende u te achten alsulcken als ghy zijt/ ēn niet een Vrouwe om des cleedts wille. Ēn ghy? seyde Amadis/ wat Fortuyne heeft u doen comē in dese Landen? De begeerte alleen (seyde Fulurtin) om u te vinden: Ende hoe wel dat ick nieuwelijck ghehouwt ben/ ende met alsulcken Jonckvrouwe die ick t'liefste hebbe vā der weerelt/ heb ick my selvē nochtans soo verre gheforceert/ dat ick haer verlaten hebbe voor eenighen tijdt/ om u te gaen spoeckē/ so groote begeerte hādde ick om van u tijdinge te weten. Ēn hem verhalende in't langhe/ hoe dat hy met liefden ontstack op Libziara / en conde hy sich niet wachten van suchtē: Daerom Amadis lachte: Het schijnt/ seyde hy/ mijn Metghcselle/ dat ghy u begint te beclaghen/ dat ghy soo verre van haer zijt/ maer so ghy Niquee ghesien hadt/ ick gheloove dat die gedachtenisse by u niet langh en soude dueren/ niet t'ghene dat ghy van u selven hebt/ om te begeeren alsulcken Lief. Ick sal u seggē/ seyde Fulurtin/ de mijne staet soo seer in mijn herte ende ic in't hare/ dat om alle de schoone van der Weerelt ick haer niet en soude willen veranderen: oock en soude sy geen plaetse in mijn herte connen ghehebben/ hebbende dat gheheel gelaten in de bewaernisse van mijn Liefste. Dat is een groote sake/ seyde Amadis/ hebt ghyse tot uwē wille gehadt. Jae ic voorwaer/ antwoorde hy. Ende ghy denckt evenwel so seer om haer/ seyde Amadis/ (nae dat ic sie) als oft ghyse noch eerst vervolchdet. Godt helpe my/ antwoordt hy / aleer wy die gemeynschap haddē die wy nu t'samen hebben/ als ick van haer was ghevoelde ick alleen mijn lijden: maer nu haer kennende alsulcke als ic se acht

te wesen/ drage ick t'verdriet dat sy om mynent wille heeft en t'mijne van ghelijcken. O Godt/ seyde Amadis / wat soude mijns dan gewerden/ so ick eens van mijn Niquee moeste scheyden? Voorwaer my dunct dat onverdragelijck soude wesen: gemerckt dat de weynige tijdt dien ick u gheselschap gehouden hebbe/ my dunckt thien Jaer gheleden te zijn dat ickse niet gesien en heb. Wat van u sal wesen? antwoorde Fulurtin/ dat van my is/ die alreede ghepasseert ben de passagie daer ghy so seer voor vreest. Och/ och/ seyde Amadis/ die comparatie en can geen plaetse hebben by my: want daer is te grooten onderschept tusschen de schoonheyt van mijn Liefste/ ende die van de uwe. Dat zijn woorden/ antwoorde hy/ de liefde en heeft geen uytneminghe van persoonen: En heb ick u niet alreede gheseyt/ dat de mijne my weerder is/ als eenige andere die daer is in den Hemel oft op der Aerden? Meynt ghy dat de liefde so onredelijck is/ dat sy maer en doet yperichlijck beminnen de schoonste? Ick verseker u/ dat ick te vrede ben te leven in die opinie/ dat noch uwe Niquee/ noch de Goddinne Venus selve / noyt ghecomen en zijn tot der perfectien van Libraxa: Eenen yeghelijcken Voghel dunckt zijnen nest schoon. Och / seyde doen Amadis half lachende/ ick hebbe den tijdt gesien/ dat ick Lucelle (die ick beminne ende beminnẽ sal alle mijn leven lanck) oock hadde in alsulcke achtinge: maer voorwaer/ so haest als ick alleen sach de contrefeytinghe van Niquee/ de liefde die ick der andere droegh verstorf bynae gheheel/ om op haer te ontsteken. Dat zijn opinien/ seyde Fulurtin/ wat my aengaet alsulck ongheluck en sal mijner Liefsten niet overcomen: Veel liever soude ick voorwaer duysent dooden sterven/ als betoont te hebben alleen een eenich punct van onghestadich te harwaerts. Wy sullen t'eenigen tijde kennen/ seyde Amadis T'sal voor desen tijdt ghenoech zijn/ de ghy u personnagie wel siet te spelen Ende (om mijnen aenslach niet te ont decken) ick sal den Souldan aenseggen dat ick u soo langhe gheyzeeckt heb be dat ghy te vreden zijt/ om mijnent wi hem te dienen/ en hy sal u terstont ont bieden. Ick stelle de reste in uwer wij heyt/ ende ick gae mijn Lief besoecken Ende nemende oorlof d'een van dẽ an deren/ quam Nereide by den Souldan dien sy seyde/ datse den gevangenen g wonnen hadde/ ende dat hy hem in ende over al soude dienen. By mijne trouwen/ mijn Nereide/ antwoorde hy ghy geeft my oorsaeck om u te bemin nen meer ende meer: Ick come uyt d Camer van mijn Dochter/ die ick ghe laten hebbe bedroeft zijnde/ Ick bidde lieve Vrouwe/ dat ghy haer gaet gesel schap houden/ ende ick gae doen hale Fulurtin: dwelck hy dede. Ende va daer af bleef hy in't Hof/ ghetracteer ende geeert wesende gelijck als een va den meesten Heeren van zijnen Keyser rijck. Ende binnen middeler tijdt Ne reide ende Niquee verdreven den tijd t'samen / sonder dat d'ander Jonck vrouwen eenich quaet vermoeden dae op hadden/ van ghelijcken en sullen wy oock niet hebben. Daerom moghen s t'samen blijven/ soo lange tot dat wys gaen roepen/ ende laet ons nu van de krijch spreken.

Hoe dat te Treblsonde de tijdingh quam van der Armeye van Abra, di trock tegen den Keyser ende Lisvart Ende van den oorlof die de Souldan Nereide gaf, om Axiane gaen bystan te doen.

Het vier en tseventichste Capittel.

So

SO lange liepe de fame door allen Oosten/ van der vergaderinge die de schoone Abra dede om nae Trebisonde te treckẽ/ dat Amadis van Grecien (besorgende door het verderf van den Lande) sich bevandt in grooter angsten. Ende hoe wel dat hem de swaerste sake was die hem soude hebben moghen overcomen/ te schepden van zijn nieuwe Huysvrouwe ende Liefste: doch beweechden hem de redenen daer toe/ dat hy eens op een nacht/wellicht vermoeyt eñ verarbeyt zijnde van te post te rijden/ oft door de begheerte die hy hadde van te gaen besoecken zijn Oomen eñ Vrienden/ voor nam oorlof te versoecken. Eñ om daer toe te comen/hebbende Niquee in zijnen arm/begonde hy haer te segghen: Mijn Lief/ ghy weet wat ghy aen my hebt/ eñ dat ick in alle dinghen u wil ghehoorsaem wesen eñ believen/ daerom bidde ick u my te willen raedt gheven in twee groote saken/ die my seer t'hooft brekẽ: D'een is de plicht daer met ic verbonden ben aen mijnen Vader/om hem bystandt te doen in der noot daer hy in is/ also ghy verstaen hebt/ ende so de Fortuyne hem teghen viele oft schadelijck ware/ soude t'selve oock op my ende u comen/ die t'eenighen tijde sullen zijn Heeren (soo't Godt belieft) van zijnen Keyserdõ: D'ander die my noch naerder aengaet is/ dat ic van u schepdende den doot ghenake/ ende meyne dat onmogelijck soude zijn dat ick u so langen tijt soude connen verlaten. Maer sy die niet min wijs ende voorsichtich was/ als schoon ende bevallich/ bedenckende dat so Amadis zijnen Vader eñ t'landt verliete in alsulcken tijt van noode/dat voorwaer/ boven dien dat hun soude moghen seer schadelijck wesen/ haren Amadis t'eenighen tijde daer door gheblameert soude moghen werden. Derhalven bedwingende de ghenuechte die sy hadde van zijner geselschappẽ/ stelde sy de redenen voor alle dingen/ die haer daer af souden hebben mogen verleydẽ/ ende antwoorde hem: Heer/ de liefde die ick u draghe is soo volcomen/ dat ick u seer qualijck raedt soude connen gegheven/ die my aenghenaem ende oorboirlijck ware tot het ghene dat ghy my draegt: maer noch meerder is de cracht van uwer eeren ende vermaertheyt/ nae dien dat die alleen t'middel gheweest is van der ghenuechten die wy met malcanderen hebben. Eñ daerom volgende de redenen/ ende bemerckende dat geen Keyser oft Coninc sich behoort onderdanich te maken (soo't hem mogelijck is) oft tribuyt te geven/ dunckt my dat ghy ende ick onse wellusten behooren te rugghe te stellen/ eñ te verstaen tot den plicht daer toe u vermaent de bescherminge van u ende uwen staet. Derhalven gheve ick u (soo ick also mach spreken) alsulcken oorlof alst u belieft/ hoe wel dat voorwaer geheel is teghen mijnen wille: houdende voor een groote glorie my selven also ghevangen te gheven/om u alsulcke vrijheyt toe te laten/ waer door ghy sult volbrenghen ende voorder te verstaen gheven meer ende meer de uytnementheyt van uwẽ Ridderlijckẽ daden. By Godt/ Me Vrouwe/seyde hy/ghy spreect soo wijselijck/ dat ick niet en weet wat dat ic meer sal achten/ uwe schoonheyt overmidts de groote perfectie die daer in is/ oft het cloeck verstandt ende edelen gheest die in u is. Morghen sal ick dan (volgende uwen raedt) den Souldan aen spreken/ ende nae dat ick van hem sal hooren/sal ick mijnen aenslach volbrengen oft breken/want sonder hẽ en condt ghy noch ick daer in geen ordre stellen. Eñ daerom des anderen daechs/ also de Souldan hun quam versoecken nae de ghewoonte/Nereide haren slach siende/ seyde hem: Heer/ ick en hebbe noyt yet van

u versocht dat ick weet / daerom bidde
ick u my een bede te willen vergunnen/
die niet en sal strecken dan tot uwer ee-
ren ẽ lof. Mijn Lief/ seyde hy/ u mijn
herte gegheven hebbende/ en condt ghy
niet van my versoecken dat u ghewey-
gert sal werden. Nereide danckte hem
daer af seer ootmoedelijck / ende seyde:
Heer/ ghy hebt over langhen tijdt ghe-
hoort / dat Me Vrouwe Ariane uwe
Nichte/voorghenomen heeft wederom
in te nemen het Keyserdom van Baby-
lonien/ dwelc haer Abra seer ongerech-
telijck onthoudt/ ic sal haer (soo't u be-
lieft) gaen helpen met mijnen persoon/
verhopende door dien middel te niet te
doen de vyandtschap die hunner veel u
ende my dragen/om der doot wille van
Amadis van Grecien/ ẽ met een oock
te vercrijghen meerder vermaertheyt
als ick noch hebbe. De Souldan was
wel bedroeft/ dat hy so lichtveerdelijck
geaccordeert hadde zijner Liefste haer
versoeck / niet te min niet willende om
eenige sake zijn woort eten/ antwoorde
hy haer: Ick sal doen t'gene dat ghy be-
geert/ maer ick sweere by den hooghen
ẽ machtigen Juppiter/ dat wel tegen
mijnẽ danck is: want u vertreck quelt
my alreede soo seer/ dat ick besorge/dat
ghy t'uwer wedercomsten my niet in't
leven en sult vinden. Ick sal/ Heer/ ant-
woorde sy/ want ick sal haest wederom
comen/ gheen plaetse wetende daer ick
meerder gheneuchte ẽ eere en ontfan-
ghe (door uwe gratie) als in uwe ghesel-
schap / ende die van Me Vrouwe uwe
Dochter. By mijner trouwen/seyde de
Souldan/de vreese die ic hebbe dat ghy
sult bekent ende ghedoodt werden/ stelt
my alreede ongelucken voor/ die u daer
souden mogen overcomen. Ẽ daerom
sal ick u mede gheven om u te vergesel-
schappen vijfhondert Ridders van den
mijnen alsulcke als ghy sult verkiesen.
Oft Godt beliefde dat mijn soon Ana-
starax vry ware/ hy soude voorwaer
reyse met u doen. Hy salt zijn alst de
Goden believen sal/ antwoorde Nere
de: Binnẽ dien bidde ick u/ dat Fulu
tin my mach ghesellschap houden / m
dien ẽ den hoop volcx die ghy my pr
senteert / en soude alle de weerelt m
niet connen gehinderen. Fulurtin/sey
de hy/ sult ghy hebben/ nae dien dat gh
hem begeert / ende den Coninck va
Lacedemonien oock. Dese Coninc
meynde wel Niquee te trouwen in't w
derom comẽ van desen aenslach/ dwel
hem met vrolijcker herten dese reysẽ de
de aennemen Ende om dese te volbren
ghen/ dede de Souldan schepen toe ru
sten ende wapenen nae dat van doe
was. Daer nae Nereide oorlof gheno
men hebbende van Niquee ende de
Souldan/ verghesellschapt zijnde also
voorseyt is/ ginck sy te schepe/ ende zey
maeckende voeren sy nae Capadocien
verliesende in corten stonde t'landt va
Niquee.

Hoe dat de Keyser van Trebisonde
de Keyserinne zijn Huysvrouwe, end
Onolorie hun Dochter van der Wee
relt scheydden: Ende van den tijdin
ghen die daer quamen aen den nieu
wen Keyser Lisvart, van den doot va
zijnen Sone Amadis van Griecken-
landt.

Het vijf ẽ tseventichste Capittel.

C Orts nae dat Amadis van
Grecien van Trebisonde ghe-
scheyden was/ ende zijn reyse
voorgenomen hadde/ om Ta-
probane wederom in te nemen/ ten be-
hoeve van de Princesse Lucida/ alsoo
voorseyt is/ den tijdt die alle dingen ten
eynde brengt/ den voorleden arbeydt/
ende den ouderdom des ouden Keysers
veroorsaeckte hem den doot/ ende zijn
dagen quamen ten eynde/ zijnen gheest

Godt opghevende/ die hem dien inghe-
stort hadde: waerom groote droefheyt
bedreven werde door alle het Keyser-
dom/ de welcke corts daer nae ghestilt
werde/wesende Lisvart gecroont ende
ontfanghen voor Keyser/met zijn lieve
Huysvrouwe Onolorie. Maer corte
daghen daer nae/de Fortuyne die nem-
mermeer een ongheluck alleen en sendt/
sandt daer noch twee andere/ jae het
derde ooc vervolgens:dat was de doot
van de oude Keyserinne/ die haer over
quam/overmits dat sy so veel verloren
hadde/also sy seyde:dwelck haer Doch-
ter Onolorie also beroerde/ (ses Maen-
den kindt ghedraghen hebbende) dat sy
ghelach/met alsulcken bloetganck/ dat
de Medecijn-meesters gheen remedie
daer toe en wisten. Dwelck ghecomen
zijnde ter kennisse van den nieuwen
Keyser Lisvart/begonde hy soo groote
clachten te doen als men soude hebben
connen bedencken/ jae alsulcke/dat het
hartste herte van der weerelt in de tra-
nen soude vergaen hebben/ hoorende de
clagelijcke redenen/ die gesproken wer-
den met alsulcker liefden ende affectie.
Ende alsoo hy in dese benoutheyt was
quam men hem segghen/ dat de Keyse-
rinne zijn Huysvrouwe hem ontboodt/
ende ootmoedelijck badt/ dat sy voor
haer stervē hem noch een woort mocht
spreken. Eñ hoe wel hy doen in alsulc-
ken staet was/ dat hy de vertroostinge
selve meer van doen hadde/ als te ver-
troosten: Niet te min om te toonen dat
hy een Man was/ quam hy tot haer
met den besten gelaet ende gestadicheyt
dat hy conde / ende haer nemende met
der rechter hant/ vraechde hy haer hoe
dat met haer was. Heer/antwoorde sy/
alsoo't Godt belieft: Ic mercke nu wel
dat hy my wilt halen. Jc bidde u/mijn
Lief/my te willen vergeven dat ick te-
gen u misdaen mach hebben: want ick
verseker u/ dat buyten mijnen weten
geschiedt is. Jck heb u bemint so lange
als ick gheleeft hebbe op dese Weerelt:
Jck bidde u/daer uyt wesende/dat ghy
mijner ghedencken wilt / bidden ende
Godt doen biddē dat hy mijner Zielen
ghenadich wil zijn/d'ure genaeckt ende
t'herte ontgaet my. Ende haer op hef-
fende met de sterckte die sy noch hadde/
kuste sy hē: Mijn Liefste/seyde sy/dat
sal de laetste deucht zijn die ghy van my
sult hebben. Jck laet u twee kinderen/
die uwe zijn: d'een is uwe Dochter/ nu
so verre van hier/ dat wy geen tijdinge
daer af en weten/ alst Godt ghelieven
sal sult ghy die wederom crijghen:ende
d'ander is uwe Ama. ende meynende
dit te volspreken / gaf sy haren gheest/
eñ haer stemme eyndichde t'samen met
den leven/houdende noch de handt van
den bedroefden Keyser / dien t'herte
berste/ eñ hy was so benout van droef-
heyt/ dat hy niet een woordt gesproken
en conde/ maer bijtende in zijn tonghe
verborgh hy zijn suchtē so seer alst mo-
ghelijck was: Maer siende zijn liefste
Huysvrouwe also den gheest gegheven
te hebben/viel hy in alsulcke beswijme-
linghe/dat hy meer als vier uren lanck
sonder handt oft voet te roeren op een
bedde lach/ daer men hem op droegh.
Eñ als hy wederō tot sich selfs quam/
suchte hy van gronde zijns herten/ende
riep seer flauwelijck: Eylacen/ eylacen
Fortuyne/wat rest u noch om u te ver-
sadighen met my te beschadigen? Ghy
en wilt mijn leven niet hebbē. Hondert
ende hondert reysen hebt ghy't selve ge-
trockē uyt de plaetse daer ic u dat over-
gegeven hadde: Eñ niet te min om my
hondertmael sdaechs te doen sterven/
hebt ghy my genomē mijn liefste Huys-
vrouwe/ ende my door dat ongheluck
overbrocht / alle d'ander die ghy my
hebt voorbehouden. O Godt/ O eeu-
wighe Godt. Eñ meynende noch voor-
der te spreken/ viel hy wederom in on-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

macht. Daer nae wederom tot hem selven comende/ de ooghen half open hebbende/ seyde hy: Eylacen/ mijn Liefste/ mijn Huysvrouwe/ eñ mijn ghetrouwe geselschap. Ghy zijt (alst al wel bemerckt is) wel geluckich/ levende in den Hemel/ ende ick blijve onder so groote ende veel droefheyden ende melancolijen. Vergevet my/ ick bids u/ soo ick te onwijselijck u beclage. Ten is niet om des ghe-luckx wille dat u overcomen is / maer om dies wille dat ick niet met u en gae/ ende u vergeselschappe in uwer vreuchden/ also ghy my vijfthien oft twintich Jaer ghevolght hebt in't meestendeel van mijne quellinghen. Ende terstont/ eñ ghelijck als een Mensche die buyten sinnen is/ veranderde hy van ghelaet. Ende spannende den waghen voor de Peerdē/ beclaechde ende beschuldichde hy nu den loop des Hemels/ dan de influentie van den Planeten / de Conste van den Medecijn-meesters / hun noemende onwetende beestē / sonder wijsheyt oft experientie. Eñ voor t'slot van zijner martyrie / begonde hy eenen soo ghestadighen krijgh met zijnen handen teghen de hayren van zijnen baert/ dat die veel ijdeler werde dan hy te vooren was. Maer Perion die ten aenganck quam/ siende hem in alsulcke uytsinnicheyt/ socht hy middel om hem te stillen/ hem vertoonende dat alsulcke manierē van doen seer qualijck betaemden eenē Ridder als hy was/ willende alsoo wederstaen den wille Gods. Eylacen/ antwoorde hy/ ghy spreeckt wel tot uwen ghemack. Eñ merckt ghy niet dat ick so veel ende so veel verloren hebbe/ dat my niet anders overgebleven en is voor de reste van mijnen leven/ als ghedurighe droefheyt/ my also alleen ende berooft vindende van den gheselschap van mijn seer lieve ende beminde Onolorie? ende sprekende dit woordt/ sloot hem t'herte soo vast/ dat hem de spraec faelgeerde voor de derde reyse/ makēd van zijnen oogen twee beken door t'ge welt van den tranen. Waer af Grada filee (die stracx daer eerst by quam) hen hardt bestrafte. Hoe? seyde sy/ Heer/ he schijnt dat ghi genuechte daer in neem dat ghy de Vrouwē contrefeyt. Is di het grootmoedich herte dat in u plac te wesen? Hebt ghy vergheten/ dat gh ende ick gheboren zijn om te sterven Meynt ghy Me Vrouwe wederom t doen leven met weenen / oft u alsoo t quellen? Sy is (seker) wel gheluckich, waerom beclaeght ghyse dan alsoo? Sy heeft u den wech getoont/ eñ verwacht u ter plaetsen / daer wyse (soo't God belieft) t'eenigen tijde sien sullen. Laet, laet het weenen/ ende alsulcken upter lijckē schijn/ voor de gene die geen hop en hebben van den tweeden leven/ end vertroost u in Godt/ hem biddende da hy u wil gheven de gave van patientie, alsulcke als u van nooden is/ tot de glorie van zijnen heyligen wille. Mee andere goede propoosten hiel hem Gra dafilee/ soo lange tot dat hy zijn ooghen ende herte wat ruste. Ende binnen dien tijdt begroef men de Keyserinne in d Capelle daer haer Voorsaten laghen. ende nae dat d'uytvaert was ghedaen/ de Keyser wat verquickt was/ ende gewaerschout van der groote Heyrcrachten der vyanden die hem over den hals quamen/ dede hy volck lichten van alle canten/ verwachtende het ontset datter toe ghemaeckt werde op den verboden Bergh. Maer hy en hadde nauwelijcx den tijdt te dencken op den krijgh / ofte daer en overquam hem eenen anderen rouwer als de gene daer hy voor sorghde/ dat was de tijdinghe die hem quam van der doot van zijnē Sone Amadis van Grieckenlandt/ ghedoodt (alsoo de fame was) door een Slave van den Souldan van Niquee/ die men hiet Nereide. Nu denckt/ of hem alsulcken nieu-

wes

ven last goet was om te verdraghen. Niet te min nae dien het Vaderlijck ge-noedt gedaen hadde alle t'gene dat be-hoorde/stelde hy hem voor alles in dane e nemen/ ende zijn vertrouwen te stel-en op den Heere / sonder ymmermeer e murmureren/ also hy ghedaen had-e/vermoedende dat het laetste onghe-uck hem overcomen was om dier oor-aken wille / hoe wel dat hy sedert was neer dan thien Maenden / sonder dat nen hem eens sach lachen / oft ander gelaet toonen als droevich gelaet/ wee-nende ende clagende t'elcker reysen als hy gedachtich werde der Keyserinnen/ nde zijns Soons/ die hy niet vergeten n conde.

Hoe dat de Wacht van Trebisonde ich de groote heyrcracht van der Ba-ylonische: Ende van eenen Brief die bra aen Lisvart schreef, hem troo-ende over den doot van de Keyserin-e zijn huysvrouwe.

Het ses eñ tseventichste Capittel.

HEt jaer en was noch nz over-streken/ noch de oogen van dē Keyser nauwelijcx drooge vā der droefheyt van Onolorie/ ls de ghene die de wacht hielen op de bergen sagen de groote Vlote eñ heyr-acht van Abra/ die aen quā op twin-ch mijlen nae by de groote Stadt/ eñ er bleven sy eenighe dagen verwach-nde sommige Schepen die achter ge-leven waren : waer af de Keyser ghe-aerschout werde. Ende daerom dede bevelen/dat alle t'volc van den plat-n lande soude vertrecken/die te voorē gevoert hadde alle t'koorn eñ andere elijcke waaren in de stercke Steden nde plaetsen/ om den vyant gantsche-ick t'ontnemen t'ghebruyck daer af/ nde dede zijn Schepen comē in de ha-ven/ ende eyndelijck voorsien op alles wat daer van doen was / om te ver-wachten een so lange eñ groote belege-ringe als hem toe bereyt werde. Maer voor al veerdichde hy af een Fuste nae Constantinopolen/ om den Christenen Princen te boodtschappen de comste van den Turcken: hun biddende dat sy den besten ernst ende diligentie wilden doen die sy conden/om hem te ontsettē: Ende dat hy binnen middeler tijdt be-schermen eñ bewaren soude de plaetsen daer in hy goet volck ende Capiteynen ghestelt hadde/ wel voorgenomen heb-bende / eerst t'leven te verliesen als de Stadt oft Casteel dat sy in hunner be-waringe hebben. Eñ ten achtsten dage daer nae quam die groote Vlote voor de Stadt/ eñ gingen op't landt ontrent twee mijlen van der Stadt/ van waer sy een deel van hunnen provande-sche-pen wederom sonden / om hun te gaen halen provande eñ andere nootelijcke dinghen. Nu wilde de Keyser Lisvart hun toonen hoe luttel dat hy hun vrees-de: Derhalven liet hy aenstellen een schermutsinge met duysent Peerden eñ thien duysent Mannē te voet/ de welc-ke duerde tot doncker nacht toe/sonder dat sy eenighe groote schade leden van hunner zijden/maer tot grootē verlies des vyants: de welcke eyndelijc te lan-de gecomen zijnde/ vertrocken hun die van der Stadt/ waer af datter gevan-ghen werden sommighe Ridders / die geleydt werdē tot de Keyserinne Abra/ den welcken sy vraechde tijdinghe van den Keyser eñ de Keyserinne Onolorie. Me Vrouwe / antwoorde d'een van hun/ de Keyserinne is overleden meer als een Jaer/ ende evenwel draeght de Keyser noch alsulcken ende so wonder-lijcken rouwe/dat bynae ongeloofelijck is voor de ghene die het niet ghesien en hebben. Ende noch is zijn quellinghe vermeerdert door d'advertentie die hy

onlancx ghecreghen heeft van der doot
van den Prince Amadis van Grecien
zijnen Sone/ een ſake die hem ſo ſwaer
is gheweeſt om te verdraghen / dat hy
bynae miſtrooſtich gheweeſt is. By al-
len onſen Goden / antwoorde Abra/
Liſvart en is my niet ſoo doodelijck
vyandt/ oft ick en beclaghe ſeer d'onge-
luck ende verdriet dat hem overcomen
is door t'verlies van zyner Huysvrou-
wen/ bemerckende de liefde die hy haer
droech. Ende daerom en conde ſy haer
niet wachten van weenen/ hoorende de
ghevangenen verhalen de clachten ende
t'verſuchten die de Keyſer dede ſo dick-
mael als hi des verlies indachtich wer-
de. Waer af de Coninck Alizaran ver-
wondert zijnde/ wetende dat ſy uyt-
druckelijck van Babylonien vertrockẽ
was om Liſvart te verderven/ by haer
ſeyde: Ter goeder trouwen/ Me Vrou-
we/ ick en ſoude noyt ghedacht hebben
t'ghene dat ick ſie met mijnen eyghen
ooghen. Ghy beweent eñ beclaeght een
perſonnagie die in lijden is/ ende hebt
deerniſſe over zijn ongemack eñ noch-
tans weet ick wel dat u voornemen is
hem gantſchelijck te verderven. Maer
Alizaran en wiſte niet waer de moſſelẽ
lagen: De cracht van der liefden/ ende
niet anders/ hadde die groote vyandt-
ſchap veroorſaeckt / min oft meer/ dan
gelijck als van eenen goedẽ Vader wel
een quaet kindt gheboren werdt: Ende
gelijck als men ſiet dat een tronck van
eenen levenden boom afgehouwen zijn-
de noch dickmael wederom uytſpruyt/
eñ dat de wortel nieuwe ſpruytẽ voort-
brengt; van ghelijcken oock / hoe dat
deſe Princerſſe meer poochde om Liſ-
vart te vergeten/ ende gantſchelijck af
te ſnijden/ de levende ende gheweldighe
liefde die ſy hem droegh / bevandt ſy
datſe vermeerderde ende vermenichful-
dichde in haer herte: verhopende (hoe
wel dat lange aenliep) t'ware met ghe-
welt oft goeden wille te comen tot di
punct: dat haer daer nae verginck/ al
ghy verſtaẽ ſult in de volgende Capi
telen. Derhalven antwoorde ſy dẽ Co
ninck Alizaran aldus: Neve/ de ſtraf
Juſtitie/ eñ de verbindteniſſe oft obl
gatie van der wraken / eñ moeten ni
verdempen by den Conìngẽ ende heer
lijcke ende grootmoedige perſonnagie
de goedertierenheyt / waer aen ſy ni
min en zijn verbonden/ als tot der ex
cutien ende voldoeninghe van hunne
begeerten: Daerom ick u verclare end
verſeker / dat my het ongheluck va
Liſvart ſeer leedt is. De welcke we
ſende een alſulck Prince als hy is/ nie
weerdich en is des ongheluck dat over
comen is den twee perſoonen / die hy
t'liefſte hadde van der Weerelt. Ick al
leen (ſonder dat ongheluck) was mach
tich ghenoech/ om hem te doen betalen
ende bekennen het ongelijck dat hy my
ghedaen heeft. Niet te min op dat ick
niet en vergete van der plichten mijnen
hoocheyt/ wil ick te deſer tijt mijn goe-
dertierenheyt ſtellen voor allen haet/
blijvende mijn ongelijck niet ongeſtraft
door eenich deuchdelijck werck dat ick
doe/ waer toe ick met redenen verbon-
den ben: maer ic ſtelle mijn wrake uyt
tot den ghewelt van uwen vromen da-
den ende grootmoedicheyden. Eñ eyſ-
ſchende een penne ende inckt / ſeyde ſy
datſe hem wilde ſchrijven / ende Lidie
daer ſeynden om hem te trooſten. Ende
ſy gaf haer eenen brief/ dien ſy hem ſou-
de draghen te Trebiſonde/ waer af den
inhoudt aldus luyde.

Abra Keyſerinne van Babylonien/
Princerſſe van den Parthen/ ghebie-
dende over tſeſtich Coninghen mijnen
onderſaten/ groot u Liſvart van Gre-
cien/ Keyſer van Trebiſonde/ heylich-
maker oft conſecrateur van den wate-
ren der Zee/ door het Coninclijck bloet
van Zair mijnen ſeer eerweerdighen
Heer

eer Broeder. Ghy sult weten door-
uchtige Prince/ dat ick gisteren avont
eer spade hebbe verstaen / hoe dat de
Fortupne u besocht heeft/ door dē doot
an uwe lieve Huysvrouwe/ ende uwē
enighen Sone Amadis van Grecien/
aer af ick voor seker seer bedroeft ben
heweest: want al ist dat de obligatie
plicht van der wraken over den ghe-
en wiens erfghenaem ick alleen ben/
Jae oock d'ongelijck dat ghy weet my
edaen te hebbē/ my grootelijcx dwin-
en om u te haten tot der doot toe: En
ult nochtans de wreede Liefde / die
aghelijcx mijn droef herte doorwont/
vermidts dat ick u te seer beminne/
em niet toe laten/ datse bewillicht in't
erderven dat ick u bereydt hebbe/ het
elck my voorwaer u doet noemen/ eñ
met goeden recht / Beminde/ ende be-
mint van den hoogen Goden/ de welc-
e goet ghevonden hebben/ ter proeven
e stellen u ghemoedt eñ upterste stant-
astichept: niet alleen door de cracht
an de cloeckste Mannen ende wreetste
eesten/die ghy hebt overwonnen ende
etemt/maer oock met der roeden van
unner opperste machten/ u hebbende
eraeckt met so harde ende sware ver-
olginge/ dat ick wesende uwe vyandt
ghelijck ick ben) die also gevoelt hebbe
en mijn herte/dat ic daerom geweent
ebbe/hier door afmetēde de droefhept
ie ghy hebt/om verloren te hebbē uwe
uysvrouwe ende Liefste/ ende uwen
enighen soo weerdighen Sone. Doch
o't waerachtich is/ alsoo't is / dat de
ertroostinge van de ongeluckige ghe-
gen is in't vinden van huns gelijckē/
o hebt ghy oorsaken om uwe groote
oefhept wat te matigen/ door die die
k draghe der uwer gelijck oft seer nae
esende. Ghy hebt verloren/alsomen
ght/u Huysvrouwe/ende ick en hebbe
opt connen ghecrijgen den genen dies
: alleen weerdich was voor eenen Heer
ende Man te hebben / dwelck ghy selve
zijt. Ende dit heeft my dickmael doen
verwonderen/ hoe dat mogelijck was/
dat sulcke liefde aenghenemen can soo
grooten haet/alwaer alsulcke ghelijck-
formichept behoort gherepresenteert te
werden. Niet te min soo ghy alle saken
wel overweeght/die tegenwoordige tijt
vertoont u den genen dien ghy behoort
hier naemaels te volgen. Ende op dat
ghy meucht mercken dat also is: Siet
eens aen het eynde/alwaer uwen groo-
ten voorspoet u ghebrocht heeft. Den
Hemel en is niet alle tijt in eenen doen:
Noch Lisvart en meucht ooc niet altijt
blijven overwinner / noch Abra van
hem overwonnen. Wat is dit? Moet
ick dan beclagen d'ongeluck/ dwelc my
veroorsaeckt ende vordert oogenschijn-
lijck het beste geluck dat ick soude con-
nen gewenschen/ende dat my toeseyt de
eenighe vergeldinge van der liefden die
ick so lang in mijn herte gevoet hebbe/
Jae soo verre/ datse in mijnen handen
stelt den genen/ die soo wreedelijck ende
soo langhen tijdt ontsteken heeft mijn
herte/bynae alreede ghedistilleert door
t'vyer van der jaloersheyt? Voorwaer
alles wel insiende/ schijnet Lisvart/dat
de tijdt ghenaeckt/ dat ick sal moghen
over u de verdiende wrake doen / eyn-
dende mijne benouthept/ ende den nijdt
die ick u draghe/door vermeerderinghe
ende toenemminghe van der liefden/ ghe-
vende u de Goden kennisse van den leet
dat ghy my gedaen hebt/ende den wille
om my daer af vergiffenisse te bidden/
ende my om u dat te vergunnen. Der-
halven rade ick u/ dat ghy den tijt wilt
acht nemen/ ende liever ghelooven mij-
nen raedt/ als uwen opsettende wille/
wetende wat macht dat ick hebbe so na
by u/wel voorgenomē hebbende/u er-
gher te tracteren als ick u wensche.

Nae dat Lisvart desen brief wel ge-
lesen hadde / ende ghelet op elck punct/
vielen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

vielen hem de tranen uyt den ooghen/ in hem selven denckende dat sy in der waerheyt niet verre uyt den wech en was/ende daerom sandt hy haer antwoordt door die selve bodinne/also ghy hooren sult.

Antwoordt van Lisvart aen Abra.

Me Vrouwe/ ick hebbe tegenwoordelijck ontfanghen den brief/ die't u beliefst heeft my te schrijven/ eñ daer door my te kennen te geven de droefheyt die ghy ghevoelt hebt/ van den ongheluck overcomen mijner liever Huysvrouwen ende mijnen Sone Amadis/ ende my bysonderlijck/om het verlies wille van hun beyden: waer af ick u niet genoech en can bedanckẽ/ u versekerende dat ick niet anders en verwachte van uwer eerbaerheyt/ wetende dat sy niet min en is vergeselschapt met goedertierenheyt/ lieflijckheyt/ eñ ingheboren goetheyt/als van cloeckheyt/ wijsheyt/ ende Coninckljjcken aerdt. Doch ben ick in't eerste verwondert geweest/ hoe dat ghy my gheluckich acht/ overmits dat ick met Gods roede also gheraeckt ben/ghelijck ick ben/ ende soo veel verloren hebbende/ ten zy dat ick verhope de belooninghe van mijner patientien te verwerven in't ander leven. Eñ noch meer verwondere ick my daer af/ dat ghy vergelijckt u verlies by het mijne/ tusschẽ dwelc (onder correctie) gantsch geen gelijckenisse en is: want ick hebbe verloren Me Vrouwe ende Liefste/ eñ ghy hebt aen my noch eenen gunstigen dienaer/ die alle zijn leven lanck sulcx zijn sal t'uwaerts/ (voorbehouden zijn eere ende d'officie van zijnen staet/ ghelijck dat behoort) alsoo dat niet teghenstaende de groote vyandtschap die ghy hem draeght/ sal hy nochtans pooghen ende daer nae trachten om u te eeren eñ te dienen: Verhopende aen den goeden Godt/ dat in corten tijden mijn rechtveerdicheyt bekent ende u ongelijck g openbaert sal werden / eñ ghy beschu dicht door wroeginge van uwer eyge Conscientie. Voorder schrijft ghy my dat de tijdt genaeckt/ dat de Fortuyn my in uwen handen sal leveren/ tot ee vergeldinghe van den verdriet dat gh hebt gheleden my te seer beminnend Ick en weet niet waerom dat u also verlangt nae een dinck dat ghy alreed hebt: want ick sweere u by den God van den Hemel ende der Aerden/ datte gheen Edelman ter Weerelt en is / di meer tot u ghenegen /ende tot uwen be vele staet/als ick/oft die u also oft mee bemint: dwelck ghy bekennen sult/ al u ghelieven sal my te ghebieden: V ra dende voorder/ dat ghy niet soo seer e vertrouwt op de Fortuyne/alst schijn dat ghy doet: want hoe wel dat sy my voorwaer nu geheel contrarie is/ daer om en ist niet gesept/ dat sy u gantsche lijck wilt gunstich zijn: Oordeelende i u selven (gelijck ghy my seer wel raedt het toecomende uyt het voorleden. Een dinck isser/dat het dreygement dat gh my doet in't laetste van uwen brief/my alsulck vertrouwen maeckt/dat ic meer vreese het soete gesicht van uwẽ oogen als de stoutheyt van allen uwen Sol daten t'samen. Kussende voorder d handen van uwer hoocheyt / de ghen die begeert deel te hebben in uwe goed gratie/die is ende altijt blyven sal/ uw oude ende eeuwich vriendt/gebuerman ende dienaer Lisvart.

Ende Lidie en vertoefde niet lang van wederom te keeren nae Abra me den brief van den Keyser / den welcken sy haer handt reyckte/ dien sy las ende herlas twee oft drie reysen. Daer na haer wendende nae den Coningen ende Princen die haer gheselschap hielen/be gonde sy hun te segghen: Wy hebben t doen(nae dat ick sie)met en stercke ende wonderlijcke partye/die onmoghelijcl acht,

icht/overwonnen te connen gewerden/ noch door blijven noch door vertooningen/ende noch min door cracht van wapenen. Jck en wil daerom niet seggen/dat het verderf ende d'ondergauck van zijnen Landen niet te verhopen en is/maer niet de victorie over hem. Eñ dese woorden sprekende/ toonde sy wel muysenesten int hooft te hebben/daerom en dorst niemandt van hun haer voorder yet vraghen/maer gingen hun alle t'samen te Peerden setten: want sy wilde den Legher gaen besichtighen ende selve de wacht ende schiltwacht stellen.

Hoe dat het volck van der Keyserinne Abra de Stadt van Trebisonde bestormden: Ende van den ontset dat de Keyserinne Axiane hun dede.

Het seven eñ tseventichste Capittel.

NAe dat de Heydenen op't lant ghecomen waren/also voorseyt is/ ende de Joncvrouwe wederom ghecomen was by Abra/ bleven sy ghelegert acht daghen lanck op de selve plaetse/doende met alle neersticheyt het gheschut/de provande eñ andere munitie van oorloghe ontladen. Nu was de haven van Trebisonde onwinnelijck/wel besloten zijnde met grooten Thoornen ende ijsere ketenen/ende derhalvẽ beval sy den Admirael/dat hy sich soude vertrecken van den oeveren in den morghenstont/ ende neerstelijck soude acht nemen wanneer dat de heyrcracht oft d'ontset van den Christenen ghenaken soude. Ende des morgens vertrock hy in den dageraet/ ende haer Vlote zeylde in goede slachorden tot een half mijle verre van der Stadt/ alwaer veel schoone schermutsinghen ghehouden werden van d'een eñ d'ander zijde duerende tot der nacht toe/dat sich een yegelijck vertrock/ende begonden die selve nacht de Heydenen hun schanssen / schanskorven / loopschanssen/ ende andere ghereetschap te maken/ dienende tot het breken van dẽ mueren eñ bestorminge van der plaetsen/der welcke sy allenskens genaecten/ alsoo dat sy voor het eynde van der weken op eenẽ Vrijdach in't krijcken van den daghe/ alle hun stucken los lieten/ ende continueerden also geweldelijcken hun beschietinghe / dat sy ten vierden dage daer nae drie alsulcke stucken van den mueren afgeworpẽ hadden/ dat in elck een van dien vier hondert Mannẽ dick daer in souden hebben connen trecken. Maer binnen middeler tijt en sliep de keyser Lisvart niet/maer vermaecte die sonder ophondẽ/ordonnerẽde zijnen volck/ so te voet als te Peerde/ hun plaetsen/ den eenen om te beschermen/ den anderen om hun t'ontsetten / den eenẽ om het geschut af te laten dat vol cartussen ende steenkorfken was / den anderen om reepen te werpen/ potten met vyer/menckijseren/ eñ andere constige wercken. Ende hy ginck hier ende daer / ende en bleef niet op een plaetse/ hy dede schanssen maken/stricken werpen/ de leedere af stooten met ijseren vorcken vast ghemaeckt zijnde aen de spiessen. Eñ evenwel de menichte van den Heydenen die tot den storm quamẽ was soo groot ende gheweldich/dat die van der Stadt met dien eersten storm ghenoech te doen hadden: want de Coninghen van Jerusalem / die van Fenicie eñ Surie waren daer selve in persoon/ vermanende hun Soldaten om cloeckelijck ende mannelijck te strijdẽ/ hun voorstellende het seker gewin ende victorie / wesende hunner soo veel in't aensien van den vyandt: Verhalven werde de bevreeste wel ghemoedt/ ende nam voor om daer te blijvẽ oft te overwinnen. Ende om dat te doen/ richten

sy dobbele leederen/ de sommige liepen nae t'gat/ d'ander den leederen op/ die tweede drongh den eersten voorts/de derde den tweeden/ d'een valt/ d'ander staet op/d'eenighe comen soo verre dat sy handt aen handt vechten/dese werdt af gheslaghen/ ende d'ander ghedoodt/ ende eyndelijcken werdt het geschut losghelaten/ende de voorste schutten schuten los/met alsulcker crachtē/dat meer dan hunner ses duysent daer nae niet meer en spraken: doch en hiel de storm daerom niet op/maer werde versterckt door de Comageans/ de welcke hun Coninck voerde/ dien die van Creten volchde/hebbende by hem vijftich duysent versche Mannen/die luttel oft niet verschricten t'volc van Lisvart: want sy hadden Perion/den Grave van Alastre/ Alarin den sone van den Coninck van Breigne/dē Hertech van Alafonte ende andere/ die hun soo wel wisten te vermanen tot den strijdt/ dat sy voornamen eer in stuckē gehouwen te werden/ als eenen voet te wijcken van den gat oft stormplaets/ Jae sy dronghen wie dat het voorste zijn soude/ daerom en hadde de doot so haest niet den eenen wech genomen oft daer en spranck een ander in zijn plaetse/ sonder te sparen het leven ofte hundt/ waer door de vyandt wel wederstaen werde: Niet dat sy daerom t'herte verloren/want sy liepen so dapper te stormewaerts/ datter meer dan thiē duysent handt aen hant vochten: maer die wel bestormt werdē weerden hun wel: want sy afghekeert werden met het werpen van steenen/ met het afrollen van houten vol nagels geslagen/met gieten van siendende olye eñ water die door de vijseren van hunnen helmen quam/ eñ door de voeginge van den schouder-harnasschen eñ arm stucken/ ende met ontallijcke pijlen eñ ghestadich schieten met den roers/ende andere groote ende cleyne stucken/d'eenighe bleven op de plaetse doot/ ende d'ander vertrocken ghequetst wesende d'een sonder been/d'ander sonder arm/ waer door het getier so groot was/ dat men Godt niet en hoorde donderen. Binnen dien Abra/ die achter eenighe schans korden stondt/ siende dat haer volck soo qualijck ghetracteert werdt/ ende dat d'ander hun weer den met een lustich ghemoedt/beet in haer nagelen/ ende seyde/ dat sy selve ten strijdt gaen soude/ so ten derdē storm de Stadt niet ingenomen en werde: Ende straex ghebiedende den Coninck van Palestijne/ ende dien van Centepolis/ ende Pentapolin/ van Tripol/ ende Alizaran den Prince van diepe Turckien/dat sy met hondert duysent Mannen den anderē souden te hulpe comen/ ende dat sy de Stadt souden innemen/oft al t'samen den hals daer laten. Nu hadde Lisvart so goede ordre gestelt ontrent de stormplaetsen/ dat al waert so datse de vyant inliep/nochtans de Stadt niet verloren en soude zijn: want achter de mueren hadde hy halve Manen doen maken/ die wel dertich voeten dick waren/vol bussepoepers/solffers/olyen/eñ andere drooghe dingen/ende veel drooge mutsaerts ghedeckt met russchen over al: ende besijden cleyne bolwerckskens met borstweeringhe/hooch ghenoech om te dienen voor een strijckweer voor een groot ghetal hakeschutten/ die op hunnen buyck souden ligghen. Ende dien vondt diende hem seer wel/ ghemerckt dat de hondert duysent Mannen geordonneert tot den derden storm/bevielen hun met alsulcken ghewelt/ ende met sulcken gedrangs aen de gaten ende met leederē dat t'hunner aencomste die van binnen (nae dat sy meer als drie uren lanck hun gewelt wederstaen hadden) ghenoodsicht werden te wijcken/eñ hun te vertrecken in de halve Manen/door eenen bequamen wech die hun gewesen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

was. Alsdoen soo de vyanden riepen/ De Stadt is ghewonnen/ meynende hun te volghen selve t'over daer in stacken/ dede dat alsulck ghewelt/ datter meer als thien duysent Heydenen in de locht vloghen/ hier eenen arm/ daer een been/ hoofden ende verscheurde lichamen/ ende stracx daer nae de Schutters ende het grof gheschut voorbereydt tot alsulcken bancket/ speelden soo wel in tijts hun personnagie/ dat de ghene die noch niet op die valle oft clippe ghecomen en waren/ niet veel beter ghetracteert en werde als de voorste: maer veel lieten daer hun leven/ ende d'ander uyt verschricktheyt verlieten de stormplaetse ende leederen/ ende liepen terstont in versekerde ende bedeckte plaetsen/ de welcke gevolght werden by die van der Stadt/ ende in stucken gehouwen/ tot in de diepte van den grachten. Waer af Abra meynde sinneloos te werden/ ende swoer by haren hooghen Goden/ dat sy des morghens alsulcke ende so veel stormen soude doen/ dat sy Meesterse werdē soude van der plaetsen/ of de fortuyne wilde oft niet. Maer dickmael (also men seght) proponerent de Menschen/ maer Godt die ordonneret nae zijnen wille. Dwelck de Keyserinne versocht aleer een ure daer nae: want men quā haer voor seker waerschouwen/ dat men in Zee gesien hadde meer als vyfthien hondert zeylen/ ende dat onghetwijffelt het ontset van den Christenen by quam: Derhalven dede sy het vertreck blasen/ sy brack den Legher op/ ende nam alle haer gheschut van daer sy't gheplant hadde soo sy te lande ghecomen was/ voorghenomen hebbēde den slacht aldaer te verwachten/ so de vyandt haer dien wilde leveren/ daer nae dede sy schanssen maken/ ende versterckte haer Wachten ende Schiltwachten op de aencomste/ soo lange dat nacht werdt/ ende sy bleef de gantsche nacht in de wapenen/ tot des morghens toe/ dat men haer quam boodtschappen/ dat de zeylen die men ghesien hadde waren in de haven van Trebisonde ghevaren/ ende datter soo veel volcx te lande was gegaen dat ongeloofliick was: oock wast waer: want Frandalo de Admirael van der Christenen Vlote was met eenen goeden windt met alle zijn machtighe Vlote ghepasseert in't aensien van die van Abra/ sonder dat die yet meer dede als teghen malcanderen te schieten ende te schermutserē/ ende dit was de reden waerom / want Abra hadde bynae alle haer Schepen ontrust/ om haer te stercken te Lande/ ende het ontset van de Christenen en trachte doen ter tijdt nerghens nae als alleen der Stadt bystandt te doen/ om des peryckels wille daerse in was/ also sy waren ghewaerschout door een bespije-schip dat Lisvart uytgesonden hadde/ soo haest als hy verstaen hadde de comste van den vyandt. Dese dan te lande ghecomen ende de Leger opgebroken zijnde/ gingh de Keyser Lisvart ende Perion hun onthalen/ ende verhaelden hun wat moort datter onder den Heydenen ghedaen was: De welcke (seyde Lisvart) souden ons in't eynde te veel te doen gegheven hebben/ sonder het goet geluck van uwen bystandt: De welcke hun legherden in de selve plaetse die Abra verlaten hadde/ ende sy rusten hun die nacht / verhopende smorghens den vyandt te versoecken / ende te beraedtslaghen wat het beste ghedaen ware.

Hoe dat de Keyserinne Axiane dede Abra ontsegghen: ende wat daer af quam.

Het acht eñ tseventichste Capittel.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

Alle de nacht waren die twee Legers bynae in wapenen / besorgende beyde heymelijck overvallen te werden: Oock was van beyde zijden d'alarme groot: want om der donckerheyt wille van der nacht / ende dat den volcke van de Keyserinne Ariane (die t'Hooft was van der Christenen heyrleger) de plaetse onbekent was verdoolden hunner veel die tot der schiltwachten van den vyant quamē. Maer soo haest als het krijcken van den dage aen quam / vergaderde hun de Hoofden eñ principalen in de Tente van de Keyserinne / alwaer oock quamē de Keyser Lisvart ende Perion. Ende daer werde besloten onder anderen / dat Ariane soude seynden tot Abra / ende haer doen slacht presenteren ten vierden daghe daer nae: want evenwel wast swaerlijck om doen dien te schouwen. Ende om dit ontsegh te doen / werde genaemt Willem de Hertoch van Bristoye / ende Angriote van Estravaux Hofmeester van groot Britannien: Maer de Keyserinne Ariane badt hun / (nae dien dat alle den aenslach van dien Oorlogh geschiedde onder haren Naem eñ tot haren voordeel / jae oock om den twist vā twee Vrouwen) dat sy wilden bewilligen / dat een van haren Jonckvrouwen die bootschap haren vyandt ginck draghen: het welc goet eñ redelijck bevonden werde: Derhalven schreef sy haer sonder vertreck den ontsegh-brief die hier nae volght.

Ontsegh-brief van Axiane aen Abra.

Wy onterfde Keyserinne van Babylonien Ariane / Princersse van Argenes / ootmoedighe Dienersse van eenen eenighen God almachtich / aen u Abra onrechte Besitterssse van onsen Keyserdom ende Vaderlijcke goeden / doen te weten / dat de Godtlijcke rechtveerdicheyt / willende te werck stellen het vonnisse ende sententie uytgesproken door den oppersten Richter tegen u / ende tot voordeel van de wederroepinghe van onse verbanninghe / heeft ons doen comen tot in dit Landt / alwaer ghy ende de uwe loon nae wercken ontfanghen sult. So veel isser af / dat ons eenichsins mishaeght / dat ghy daer toe ghecomen zijt / dat u den val ende onderganck van uwer ongherechticheyt dreyght / overmidts dat ghy ende wy so nae vrienden zijn / dat de vrientschap by ons also gemeyn behoort te wesen / als de haet eñ nijdt ons nae by ende ghemeyn is. Maer nae dien dat de opperste Rechter niet en heeft willen toe laten / dat wy onse possessie soudē nemen / anders dan met het vergieten van veel bloets: soo stellen wy u den dach van dē slacht aen van heden in vier dagē / met alle crachten van uwen heyrlegher tegen den onsen / ende dat in't selve veldt daer wy in zijn. Ende nemen tot eenē Rechter dien alleen / den welcken wy Christenen aenbidden onder een Drievuldichevt / die God almachtich / het eynde ende begin van allen dingen / de welcke sal ordonneren soo't hem belieft / tot bewaringe van den uwen oft den onsen / zijn eeuwighe strenghe Rechtveerdicheyt / met ghelijcke verdeylinge van der Sonnen / eñ de nacht oft de victorie sal ons scheyden. Wat aengaet de wapenen / ghy hebtse in handen / ende doen aennemen soo ongherechtelijck teghen ons / onse eyghen Ondersaten ende Vassalen / dat den Hemel / d'Aerde / ende de Wateren alree daer over wrake roepen / de welcke hun niet en sal ghewevgert werden / also hun uytvergoten bloedt seker ghetuyghenisse daer af gheven sal.

Dese ontseg-brief by Abra wel doorknauwt zijnde / bevandt sy sich also beroert / dat de veranderinghe van haren aenghesicht daer af groot getuygenisse gaf.

gaf. Niet te min/ op dat sy in't minste iet en soude verminderen de reputatie oft achtinge/ daer sy altijt in hadde begeeren te leven/ nam sy terstont papier ende inckt/ eñ schreef Ariane antwoort die welcke sy der Jonckvrouwe/ die de bodinne was/ gaf/ haer seggende: Mijn ortendinne/ keert wederom tot uwe Meesterſſe/ ende seght haer vā mijnent wegen/ dat sy mijnen wille sal verstaen uyt desen brief/ dien ghy haer sult gheven. Sy dan af ghevaerdicht zijnde/ want noch haer Meesterſſe in den Raet/ ende in hunner aller tegenwoordicheyt werde den brief ghelesen/ inhoudende dese woorden:

Abra/ Keyserinne van Babylonien/ Conninginne van den Parthen/ aen u Ariane Princerſſe van Argenes/ alsulcke groote als wy meynē dat ghy weerdich zijt. Wy hebben ontfangen uwen ontsegh-brief/ niet min vol onbedachte ende hooveerdige woorden/ als vol onrechtveerdighe eñ onredelijcke twisten: dwelck wy u verhopen te betoonen op den velde/ dat ghy selve vercoren hebt: Ende wy accorderen u den slacht alsoo ghy dien versocht hebt/ ende kiesen tot opperste Rechters uwen Godt ende de onse/ Mars/ Venus/ ende Cupido / de welcke wy gheensins connen derven. Maer nae dien dat de victorie meer bestaet in der daet als in lange woorden/ sullen wy alles toe stellen der geschiedenissen: U waerschouwende/ dat wy metlijden met u hebben/ de welcke (onder den schijn van ick en weet niet wat goetduncken) daer toe arbeydt om te verliesen het luttel Landts dat u noch overghebleven is/ het welck wy hopen in corten tijdē te voegen tot onsen Keyserdom/ hebbende ten eynde ghebrocht dit voornemen. Binnen middeler tijdt laet het bestandt zijn tusschen u eñ my duerende de vier dagē die ghy versocht hebt/ het welck wy u van onsent wegē beloven te onderhouden in Princelijcker trouwen/ sonder dat eenichsins te breken.

Ghy hoort dit/ seyde Ariane/ my dunct goet/ dat een yeghelijck sich ghereet make/ ende zijn wapenen doe versien: want nae dat ick can bemercken/ sullen wy wel te doen vinden. Maer sy en hadde nauwelijcx dat woordt uytgesproken/ of men en quam haer boodtschappen/ dat Lidie een Jonckvrouwe van Abra haer wilde aenspreken: Derhalven beval sy dat mense soude doen in comen. Ende sy en hadde niet soo haest de gheselschap gegroet/ oft sy en sprack Ariane aen/ ende seyde haer: Me Vrouwe/ de Keyserinne mijn Meesterſſe sendet my tot u / om te hebben verseckeringhe van den bestandt/ daer af sy u ghe-schreven heeft in de antwoordt op uwē ontseghbrief. Ende so ghy dat wilt accorderen/ so ontbiedt sy u door my/ dat het niet wel voeghen en soude / dat soo veel goede Ridders alsser van beyde zijden zijn / souden ledich zijn: maer dat beter is dat sy eenich eerlijck exercitie doen in't stuck van den wapenē. Ende derhalven sal sy u morgen vroech thien Edelluyden presenteren / die een proeve sullen doen van hunnē persoonen tegen thien van den uwen / die ghy sult verkiesen/ wesende de Camp verseckert also dat behoort. Ende op dat ghyse kent/ Me Vrouwe / oft uyt den naem / oft door hun vermaertheyt / de eerste ende principaelste van hun is de Coninck Alizaran van groot Turckien/ eñ d'ander neghen zijn eyghen Broeders / soo cloeck ende dapper alst moghelijck is. Jonckvrouwe / antwoorde Ariane/ ick sal met den Raedt spreken/ ende sal dan uwer Meesterſſen antwoordt gheven/ maer ghy meucht wel vertreckē / dwelc sy dede. Ende alle de gheselschap was in grooten twijffel/ of men soude behooren aen te nemen de aenbiedinge van Abra

oft niet: want eenighe vertsonden het ghebreck dat sy hadden van den Ridderen die men soude moghen aventueren/ ende dat t'geluck in't stuck van wapenen variable is/ende alsoo t'gheschiede dat sy't te quaet hadden / soude t'herte van den vyandt daer door vermeerderen: Ende ten besten comende, wesende die van hunner zijden victorieux/ soudē de wonden ende vermoeytheyt die sy gecregen hadden hun verhinderen/ dat sy ten tijde van der slacht bestemt van beyden zijden niet en souden connen gevechten. Maer dat goetduncke en werde van den anderen niet aenghenomen/ de welcke in meerder getal warē, maer nae dat sy vertoont haddē/ in hoe cleyne achtinghe dat de Legher van den Christenē daer door soude comen/ ende wat reputatie dat de Heydenē hun selven souden toe schrijven/ overmits dat sy alsulcken strijdt aengeboden hadden/ ende hun gheweygert ware/ door cleyn ghemoedt ende herte/ besloten sy dat de Keyserinne Ariane soude noemen thien Ridders, alsulcke als't haer believē soude: dwelck waren Perion van Gaule/ Olorius van Spaengien/ Birmartes de stercke / Jonckheer Florelus van Oostenrijck/Garinter de Coninc van Dacen/ zijn vriendt Lucencio/ Jonckheer Quadragant van Yrlandt/ de Coninck Norandel/ Angriote van Estravaux/ eñ voort t'laetste Joncheer Willem Hertoch van Bristope. Ende dat voorder de versekeringhe ende bestant d'een den anderen gheaccordeert soude wesen/ uytgenomen dat soo daer eenige andere strijden voor vielen van Ridder teghen Ridder / dat die niet en souden mogen geschieden van met consent van beyde de Keyserinnen: dwelck men terstont Abra condichde. Ende Ariane quam (die noch niet in der Stadt gheweest en was) versoecken Grisilerie/ Gradasilee/ende d'ander Vrouwē van Trebisonde / ende sy bleef by hun al den achternoene / met hun sprekent nu van den Oorlogh / dan van de vreesen die sy ghehadt hadden duere de de stormen / ende oock somtijts va den grooten rouwe die Lisvart bedr om het verlies wille van Onolori een sake die soo deerlijck was om ve tellen/ dat Ariane oghen luttel droog waren / soo langhe als men daer sprack.

Van het ghevecht van thien Chri stene Ridders teghen thien Heyden sche: Eñ van den wonderlijcken strij soo te water als te lande, die daer ghe schiedde tusschen de twee Leghers, al waer Nereide sich vandt.

Het negen eñ tseventichste Capittel

De ure gecomen zijnde/ dat d twintich vercoren Ridder uyt den twee Legers soude verwervē oft verliesen repu tatie werdē tot Rechters genomē va wegen Ariane/ de Coninc van Caonie eñ die van Boetie/ ende van Abra zijd de Coninck van Comagene / ende d van Fenicie / de welcke ordre ghestel hebbende / soo over de palen van de plaetsen/ als oock over de wapenen/ e anderen dinghen noodich tot alsulck wercken/ de Ridders/ thien van d'een zijde eñ thien van d'ander zijde / oorlof hebbende om hun beste te doen/ rinden soo rouwelijck ende met alsulcken ghewelt op malcanderē/ dat de thien Christenen vielen onder hun Peerden/ door de listicheyt van den Heydenen/ die hun lancien lieten sincken/ eñ hun Peerden bynae van d'een zijde tot d'ander door rinden : Niet te min en was Perion noch yemandt van den zijnen daerom verbaest/ maer stondē op aleer yemant van den Heydenē zijnen loop volbrocht hadde/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

hadde/ende nemende de ſweerden in de vuyſt/ vochten ſy hun t'ſamen/ wel voorghenomen hebbende te wreken dat onghelijck ende ſchelms-ſtuck dat hun ghedaen was. Maer ſoo haeſt als ſyſe ſagen wederom comen ſonder lancien/ (want ſy waren al t'ſamen ghebroken/ oft in den lichamen van den Peerden ghebleven)alſo ſy hun wederom dochten te beſpringen/ verſcheyden ſy hun/ende vijf van hun traden behendichlijck ter zijden uyt/ die de vijf Peerden van den anderen doodden/ ende de Meeſters en conden niet op geſtaen/ eñ ſouden daer verloren hebben t'leven ende eere/ ſo de Coninck Alizaran eñ d'ander vier die't ontcomen waren/ hun niet terſtondt te hulpe en waren ghecomen/overrijende Garinter den Coninck van Dacen/ eñ den Hertoch van Briſtoye/ ende Olorius van Spaengien/ eñ om die t'ontſetten verlieten hun metgheſellen hun proye/ ende hieven hun op/ dwingende d'ander die noch te Peerde ſaten/ af te ſtaen van den Peerden/ overmidts dat ſy hun Peerden doodden: Derhalven werde hunnen ſtrijdt ghelijck in aller manierẽ. Want al waſt dat de Coninc Alizaran ende zijn broeders cloeck ende verſochte Ridders waren/Perion ende die van zijner zijden betoonden wel dat ſy geen Leerjonghers en waren in dat werck: want ſy dwongen hun vyanden alſo/ ende op ſoo veel manieren/ dat de droefheyt eñ t'verdriet dat Ariane eerſt gehadt hadde/ veranderde in vreuchde die Abra hadde ghehadt/ verhopende voor ſeker dat de hare d'overhant ſouden houden: waer af ſy haer corts daer nae bedrogen vandt/ overmidts dat ſy in alſulcken noot gebrocht werden/dat ſy hun al t'ſamẽ overgavẽ in den wille van den thien anderen. Men ſeght dat eenighe Heydenen/ ende oock in groot ghetal/hun ſiende gevangen wech leyden/ hun beſte deden (teghen de belofte van Abra)om hun wederom te crijgen: den welcken mannelijck wederſtonden die van Ariane/ ende datter daer nae ſo goet onderſoeck ende Juſtitie daer af ghedaen werde van Abra/ datter duyſent om onthalſt werden. Soo't alſo is ick verſeker u dat grooten prijs weerdich is: want de Prince oft Hooft/ vercrijgende reputatie van luttel trouwẽ/ moet nootſakelijck t'ondergaen / ſoo verre iſt vã daer dat hy ſoude weerdich zijn eenigher voorſpoets; weſende de

trouwe

trouwe soo gheacht in alles ende over al/ dat soo sy ghegheven is eenen alleen oft velen/ in een hol oft op een stellagie/ nemmermeer ghebroken en behoort te werden: ende t'is beter ende eerlÿcker dē doot te lÿden oft groot gebreck/ als de eenichsins te scheynden. Oock dede Abra alsulcke ende so groote neerstichept/ om te doen straffen de Muytmakers/ dat alle dinghen ghestilt werden/ ende de thien ghevangenen bleven in handen van Perion ende zÿner metghesellen/ die de selve presenteerden aen de Keyserinne Ariane/ de welcke nae dat sy hun hadde hun wondē doen vermaken ende wel getracteert/ die wederom sandt nae hun Legher/ volghende den raedt van den Keyser Lisvart ende andere Capiteynen: daer door Abra te verstaen gevende/ dat sy die beleefthept ghebruyckte/ om der hopen wille die sy hadde/ van die wederom te ghecrÿghen ten dage van der slacht/ met den meerrest van hunnen volck. Ende dit feyt werdt so groot gheacht by Abra volck/ dat sy opentlÿcken seyden/ dat Ariane weerdich was niet alleen het Keyserdom daer sy om twiste/ maer de Monarcgie vande gantsche Weerelt. Ende nae dien dat de tÿdt ghenaeckte dat de twee Leghers sich naerder souden besoecken/ werde de reste van den dach overbrocht van beyde zÿden om te versiē dat hun niet en soudē gebrekē doorne noch gespe: Ordonnerende Ariane/ door den raedt van den hoofden eñ Capiteynen/ dat men alleen soude maken eenen voortocht/ ende den gheweldigen hoope. Ende de voortocht werde gegeven te leydē Florestan den Keyser van Roomen/ met der Ruyterÿen die dertich duysent Mannen sterck waren/ de welcke voerde Florelus van Oostenrÿck/ Garinter de Coninck van Dagen/ de Coninginnen Califie eñ Penteguinestre/ de goede Ridder Lucencio/ Jonckheer Quadragant van Yrland ende de stercke Reusen Lerfan van den Steenrots/ Argamont/ ende Balan. Ende over t'voet-volck was Colonel Joncheer Bruneo van de goeder Zee vergeselschapt wesende met veel goede Capiteynen Fransoysen/ Duytschen/ Britanners/ eñ Schotschen/ met meer dan vÿftich duysent Soldatē. Den gheweldighen hoop oft bataillie voerde de Keyser van Trebisonde Lisvart/ hebbende by hē veertich duysent Ruyters/ waer af de Hoofden ende Capiteynen waren/ de Coninck Norandel/ Perion van Gaule/ de Coninck van Hongeryen/ de Prince van Brandalfe/ die van Bohemie/ de Coninck van Macedonien/ die van Calidonie/ de Coninc van Boecie/ die van Euripo/ de Coninc van Caonie/ ende die van Molosce: Ende waren Colonellen van den voet-volck sterck wesende tsestich duysent Mannen/ Olorius Prince van Hispanien/ Birmartes/ ende andere. Ende wat aengaet de macht ter Zee/ werde belast Frandalo den Admirael/ dat hy soo haest als hy twee scheutē met Cartouwen soude hooren schieten/ in't voortstrecken van den Leger om den vyandt te gaen slaen/ hy zeyl makē soude/ ende soude gaen bevechten de Schepen van Abra/ t'gheluck versoecken/ ende die op den vlucht brengen soo't doenlÿck ware/ om meerderen moort te doen onder de gene die te lande waren: Ende dat de Keyserinne Ariane haer soude vertreckē in der Stadt by Oricilerie eñ Oradafilec: want Abra en soude sich oock in den slacht niet vinden/ maer hadde doen stercken een cleyn berghsken/ alwaer sy voorghenomen hadde te verwachten d'uytcomste van den strÿdt. Niet te min aleer sy haer vertrock/ dede sy harē Heyrleger veel schoone vertooningen/ om hun herte te maken tot den slacht. Ende daerom dat hunner meer

als

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

als der Chꝛiſtenen was / oꝛdonneerde
ſy datſe hun ſouden ſtellen in dꝛie hoo-
pen/op dat die vooꝛtocht ende ghewel-
dighen hoop oft betaillie van Liſvart
aenghegꝛepen zijnde/ boven den zijnen
noch een achtertocht ſoude weſen die
verſch ſoude zijn/ ende van beſijden oft
in de flancken onder hun ſoude ſetten.
Ende de Coninck van Egypten hadde
bevel om eerſt den aenval te doen/ ver-
geſelſchapt weſende met dien van An-
tiochien ende Creten/met hondert duy-
ſent Mannen te voet/ende tſeſtich duy-
ſent Peerden: Ende de Coningen van
Paleſtine/ van Pentapolin/ van Fe-
nicie/van Comagene/ ende van Sirie/
om hun te volgen/ hebbende by hun ge-
lijck getal van Ruyteren eñ Knechten:
Ende dat de Coninc Alizaran/ ende de
reſte van den Pꝛincen/ Calafes/ Ta-
moꝛlans/ ende andere gꝛoote Heeren/
ende hun volck/niet min in't ghetal als
d'eerſte ende tweede/hun ſoudē houden
in den achtertocht. Ende wat haer be-
langde/ſeyde ſy/ datſe ſoude blijven in
haer Tenten/ verghegelſchapt weſende
met vijftich Coninghen Dochters/die
met haer comen waren/ ende veertich
duyſent Janiſſeren vooꝛ haer wacht.
Nu en hadde Abꝛa noyt ghedocht/ dat
der Chꝛiſtenē Vlote de hare ſoude heb-
ben derren aengꝛijpen/ derhalvē en be-
val ſy den Coningen van Saracenie eñ
van Numidie hare Admiralen niet an-
ders/dan dat ſy hun ſchipruſtinge ghe-
reedt ſouden houden/ of de Foꝛtuyne
haer qualijck wilde dienen/ dat ſy eer-
lijck ſoude moghen vertrecken: dwelck
ſy hun heymelijck nochtans dede wetē.
De twee Legers dan alſo geoꝛdineert
weſende/ ende de twee Heyꝛcrachtē ge-
reedt zijnde om te vechtē/ ſtakē ſy met
den opgaen van den dage t'vyer in hun
hutten/ende toghen d'eene tegen d'ander
in alſucken ſlachoꝛden als vooꝛſeyt is/
ende ſy en hadden niet lange ghetogen/
oft de vooꝛloopers ende den verloꝛen
hoop en ſchermutſeerden met malcan-
derē/ (een werck genuechlijcker om aen
te ſien/oft hooꝛen te vertellē/als te doē)
ende ſy verhitſten alſo aen malcanderē/
dat de twee vooꝛtochten ſoo nae by een
quamen/ datſe malcanderen ſaghen.
Ende d'artillerye begonde te ſpelen/ eñ
alſo geſtadelijck te ſchieten/ datter veel
ſlachoꝛdens ghedunt werden/ ende veel
goede Ruyters eñ Knechten ter aerden
vielen/ſoo lange tot dat ſy quamen aen
t'vellen van den lancien eñ ſpijſſen/niet
ſonder gꝛoot geroep van beyden zijden/
alſoo dat men nauwelijcx en conde ge-
hooꝛen het ſchieten van den hakeſchut-
ten die beſijden waren/ hoe wel datter
een gꝛoot getal was/ende byſonder aen
de zijde vā Floꝛeſtan/ die met gebꝛocht
hadde veel Italianen die daer in ghe-
oeffent waren/ waer dooꝛ veel vꝛome
Mannen de macht verloꝛen van eenen
ſlach met den ſweerde te connen ſlaen/
maer eyndichdē hun levē ſonder vooꝛts
te trecken. Niet dat men daerom ſach
verſetten eenich ſlachoꝛden/ maer met
neder geſlagen hoofden gꝛepen ſy mal-
canderen aen het Peerde eñ voetvolck
van alle zijden ſo ſtraffelijck/dat in coꝛ-
ten tijde d'een t'leven d'ander den arm
verloꝛen/d'een neder gheſlaghen werde
d'ander ontſet/alſoo dat men noyt ghe-
hooꝛt en heeft van wꝛeeder ſlacht in ſo
coꝛten tijde: want de Keyſer Floꝛeſtan
die t'Peerdevolck voerde/ weſende in't
midden van de Franſche eñ Italiaen-
ſche Ruyteren/ dede alſulck ghewelt in
den eerſten aenval: Ende Jonckheer
Bꝛuneo van de goeder Zee/die in d'eer-
ſte oꝛdꝛe was van den voetvolck/ viel
ſo dapper daer in/dat ſy in't punct wa-
ren om te wijcken ende te gaen loopen
als hun hunnen geweldigen hoop ende
achtertocht te hulpe quam. Maer de
Keyſer Liſvart ſat hun terſtont op hun
gat/met alſulcke vergietinge vā bloed-

ten beyde zijden/dat de Peerden daer in gingen tot den opperstē van den knyeboogh. Daer bleef menich cloeck Man de Grave van Alastre/Alarin de Sone van den Coninck van Breigne/ende de Hertoch van Alafonte / de twee door faute van hunnē Peerden/ waer onder ſy bleven/eñ de derde met den ſlach van een vuystkolve. Die doen geſien hadde Lucencio/ Quadragant/ den Coninck Garinter/ende de gene die wy u hier te vooren genoemt hebben/nauwelijcx en ſoude men die gekent hebben/ſo waren ſy beſtoven ende beſprenckelt met den bloede van den vyanden/ ſoo de vrome feyten die ſy deden hun niet en hadde oogenſchijnlijck bekent gemaeckt: Sy en ſloegē geenē ſlach/oft daer en vlooch eens arm oft hooft: Sy en hieven hunnen arm niet op/oft ſy en raeckten het vleeſch/ſlaende ter rechter ende ſlincker zijden/ nu in de zijde van den Peerden/ dan op de Voetknechten oft Ruyteren. Cortelijc/noyt en deden Ruyters meer vrome daden/ noch Voetknechten feyten. Eñ nochtans ſouden ſy't ten laetſten te quaet gehadt hebben/ overmits dat het getal van den anderen ſo groot was/datter altijt twee Heydenen tegen eenen Chriſten waren: Niet te min verhoepten ſy/dat door de ghebeenten ende groot verlies van hunnen vyandē/ hun vermaertheyt over de gantſche weerelt ſoo verbreydt ſoude werden/ hebbende liever te verkieſen eē eerlijcke doot/ als een ſchandelijcke vlucht / ende verhalven boden ſy altijts t'hooft: eñ ſonder een ſchre achteerwaerts te gaen vochten ſy altijt beter ende beter ende langer en langer: nochtans bevonden ſy datſe ſo overvallen werden / ende alſoo ſonder hulpe/dat ſy hunnen onderganck voor hun oogen ſaghen/als die Heere Godt/ de Godt van den Heyrlegers / ende een Prince van der victorien/ hun alſulcke opſtandt ſonde als ghy hooren ſult.

Ghy moet ghedencken/dat Nereide vergeſelſchapt weſende met Fulurtin/ den Coninck van Lacedemonien/ ende vijf hondert Ridders/die hem mede gaf de Souldan van Niguce/al ghewapent zijnde met ſwarte harnaſchē/hebbende daer over witte cleederen/t'zeyl gegaen waren/ende ſo goeden windt ghehadt hadden/ dat ſy te Trebiſonde quamen des avonts als de twee Legers hun bereyden tot den ſlacht/ ende quamē daer ſo heymelijc langs t'landt/ dat ſy middel hadden (ſonder gheſien te werden) hun Schepen te brenghen op den cant van eenen grooten Boſch/waer teghen het vloepen ende ebben van der Zee altijts quam. Ende aldaer ruſten ſy hun de gantſche nacht / tot der tijdt toe dat hun tijt docht weſen om hun te Peerde te ſetten: Maer het was bynae wat te laet: want Liſvarts volck waren ten eynde van den aeſſem/als Nereide ende haer volck ſich quamē voegen tot hunner zijden/ roepende met luyder ſtemmen/Gaule/ Gaule: waer af de Heyrcracht van Abra niet min verbaeſt en was/ als die van Liſvart verblijdt/ daerom dat ſy ſaghen dat Nereide ter eerſter aencomſten den Coninck van Creten doot ſloech die een Reuſe was/ eñ twintich van de ſterckſte van zijnen volck: Fulurtin die haer volchde/dede van ghelijcken den Coningen van Paleſtine/ Fenicien/ende Pentapolin. Het welck ſiende Liſvart/ de Coninck van Boecien/Perion/ Olorius/ Lucencio/ eñ d'ander/ ſpeelden ſy oock om te quiteren oft dobbel/ende brochten om met dien aenval den Coninck van Tripol eñ dien van Surie/ die hun leven daer eyndichden/ende Alizaran oock / doch nae dat hy t'Peerdt van Liſvart ghedoodt hadde/ende dē Keyſer ter aerden ghewoorpen hadde / die ſoo overvallen werde/dat met hem gedaē was ſonder de hulpe die hem Nereide dede: want de

Heyde-

Heydenen tracht daer toe om hem gevangen te nemen/hem kennende/ ende de Christenen om hem te beschermen. Verhalven was de strijdt soo straf op die plaetse/ende de moorderye so groot/ datter meer dan thie duysent van d'een ende d'ander zijde daer versmoort werden. Maer Nereide siende haren Vader in alsulcker noot/ en vindende in haren wech den Coninck van Pentapolin/ doodde hy dien met eenen slach van den sweerde/dien hy hem sloech in't vijsier/ ende scheyndende het gedrang van den volcke of de Heydenen wilden oft niet/ brocht hy daer t'Peerdt van den Coninck Alizaran/ seggende tot den Keyser: Heer/sit hier op/ ende neemt desen dienst aen van my in vergeldinghe van den leedt dat Nereide u gedaë heeft om een ander oorsaeck wille. Lisvart en liet sich niet tweemael vermanë/ maer sette terstont zijnen voet in de stegelreep ende sprong daer op: doch wel verwondert zijnde wie dat de Ridder mocht wesen/waer af hy alsulcken weldaedt ontfangh/ den welcken hy oock hadde meer Ridderlijcke daden sien doen als eenigen anderen daer hem af ghedocht. Ende ten ware gheweest dat hy zijnen Sone voor doot hadde ghehouden/ hy soude voor seker geloost hebbë dat hy't geweest ware/ soo gelijck was hy hem van ghestaltenisse ende sprake. Ende daerom quam hy by hem/ ende seyde hem: Mijn goede vriendt/ ick en weet niet wie dat ghy zijt/ dat ghy my alsoo t'uwaerts verbonden hebt: Ic bidde u (als de slacht volbrocht is) dat ghy my die vrientschap wilt doen/dat wy malanderë mogen sien in de Stadt. Maer Nereide reedt voort/sonder hem te antwoorden. Eñ Lisvart sach dat sy ghelijcke bystandt dede Birmartes/als hy van haer ontfanghen hadde: Jae dat meer is/dat om zijnent wille de vyanden begonnen te wijcken ende t'veldt te verlaten. Waer af God lovende in zijn herte/ende om den zijnen moedt te gheven/ riep hy alsoo luyde als hy conde: Wacker aen/ mijn Vrienden/ wacker aen: de slacht is ons ghewonnen. Met dat roepen vergaderdë sich de Ridders van Vranckrijc/ van Spaengien/ van Italien ende Griecken: ende de kans liep soo qualijck voor Abra volck / dat d'aerde bedeckt werde met den dooden ende gequetsten/ende sy stelden hun alle t'samen op den loop hol over bol / hoe wel dat hun luttel profiteerde: want de Christenë vervolchden hun so dapper/ dat (sonder de nacht die hun overviel) hunner niet een ontcomë en soude hebben. Also werdë getracteert dese hoochmoedige/die sdaechs te voorë het lande verdeylt hadden/ daer sy geen recht toe en hadden. Maer al diende hun de Fortuyne qualijc te lande/en toonde sy hun oock geen beter gelaet ter Zee: alwaer Frandalo/ verstaen hebbende door de twee scheuten van den Cartouwen de waerschouwinge/ dat hunnen Legher trock nae den vyant/ ginck hy bespringhen de Coningen van Saracenie ende Numidie/de welcke in't eerste sich niet en toonden verbaest te zijn / ende met schieten grooten sy malcanderë langen tijdt/niet sonder te verliesen veel Schepen ende volcx van beyden zijden. Niet te min Frandalo / die de hoochte ende windt gewonnen hadde/ vandt middel om te clampen/ ende met hun hant aen handt te vechtë: settende door hun met alsulcken gewelt/datter veel Schepen/ Galeyen/ Buyssen/ eñ Vespije-schepen te gronde gingen/ ende d'ander werden in brandt ghesteken / met vyer-pijlen/ vyer-potten/ende andere diergheleijcke instrumenten/ waer door de strijdt seer periculeux viel van beyde zijden: want een yegelijck dede zijn beste om sich wel te weeren eñ te bespringen. Het krijchsvolck was op de dennen / die met den

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

sweerden eñ handtroers daer in vielen/ ende hieven d'een af/ende werpen d'ander om verre/d'een werdt in tween gehouwen met een slachsweerdt/d'ander met eẽ hellebaerde/d'een beschermt het voorste van dẽ Schip/d'ander het achterste: D'een Schip ontsteeckt nu/ het ander dan/men vecht hier / men vecht daer aen allen canten/ de Galeyboeven ende vrye strijden alle t'samen: D'een loopt/ d'ander vlucht/ d'een valt in de Zee d'ander verwet t'water door het bloet dat hem ontloopt/ eñ verdrinckt: d'een vliedt voor t'vyer ende verdrinct in't water / d'ander die over t'boordt springt meynt sich te salverẽ in een ander Schip/ende steeckt zijn armen uyt/ maer de vyandt houwtse hem af / ende hy gaet te gronde. Eyndelijck/het ghevecht duert so langhe/ dat de twee Admiralen van den Heydenen daer door blijven/ ende bynae alle hun Schepen werden oft verbrandt oft te gronde geschoten: Ende Frandalo bleef d'overhandt houdende. Ende hier af droegh de tijdinghe aen de Keyserinne Abra alleen een bespije-schipken / eñ men riet haer datse haer soude salveren / hebbende verloren t'Velt ende slacht.

Hoe dat de Keyserinne Abra mistroostich zijnde, meynde in Zee te springhen: Ende van den propoosten die sy ende de Keyser Lisvart t'samen hadden.

Het tachtentichste Capittel.

De tijdinghe ghecomen zijnde aen de Keyserinne / van het verslaen van haren Legheren/ so te lande als te water/ was sy wonderlijcken seer verbaest: Niet te min toonende meer het ghelaet van eenen onvertsaechden Man als een vreesachtighe Vrouwe/antwoorde sy den ghenen die haer dese tijdinghe brochten / dat sy't niet en gheloofden ende dat sy van vreesen warẽ gaen loopen ende derhalven also spraken. Niet te min dede sy brenghen een Turcksch Peerdt/waer op sy somtyts reedt/ende seyde/ dat sy selve de waerheyt daer af soude gaen vernemen: bevelende niet te min dat men op packen soude / sonder datter yemandt soude vertrecken aleer sy andere tijdinghe van haer hadden. Maer sy en reedt niet verre/ of de ghene die sy by haer gehouden hadde voor haer wacht en verlorẽ sich allenskens/ den moedt verloren gevende/ ende vliedende in den naesten Bosch / begonden sy daer te voet te gaen / verlatende de Vrouwe ende Jonckvrouwen die meer doot als levende waren/ verwachtende de wedercomste van hun Meestersse/de welcke in de plaetse van te nemen den wech daer de slacht gheweest was/ reedt in't dickste van den bosch/ voorgenomen hebbende haer nemmermeer te vertoonen / maer liever te wesen het aes van eenighen Leeuw oft Tygre/ als te vallen in de ghenade van den genen/ om den welcken volcomelijck te beminnen / sy haer vyandt ghemaeckt hadde van haer selven/ twelck was de Keyser Lisvart / dien men terstondt waerschoude van harer vluchten/ende wetende den wech dien sy ghenomen hadde/ liep hy haer nae met vollen rin/ biddende dẽ Keyser Florestan (die hem by gheval teghen quam) dat hy ordre soude stellen/ datter niemandt van den Jonckvrouwen van Abra ghesorseert en werde/ met woorden oft daet: maer dat hyse alle t'samen soude seynden nae de Stadt/ in de bewaernisse van Grasafilee. Maer hy en docht op anders niet/ als om de victorie te vervolgen/ eñ hy brochtse al om dẽ hals die hy conde achterhalen/ als Nereide hem ophiel/ hem segghende: Praer/ ick bids u/ houdt doch

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

noch op/ende neemt doch dit arm volc
in genade: wāt t'is doch evenwel haest
nacht/ende t'werdt soo mistachtich dat
ghy u selven soudt moghen verliesen.
Ende hy seyde waer: want seer corte-
lingen de locht alsoo verdonckerde met
wolcken/ dat d'een den anderen bynae
niet en sach: Twelck den bedroefden
Jonckvrouwen wel te pas quam / tot
den welcken de Keyser Florestan sandt
den Hertoch van Bristoye/ eñ Willem
den bedencker met een geley om hun te
leyden nae Trebisonde/alwaer sy ghe-
stelt werdē in de bewaernisse van Gra-
dasilee/ volgende den wille eñ uytdruc-
kelijck bevel van den Keyser Lisvart.
Binnen dien tijt vluchte Abra: maer
sy en conde haer niet soo wel versteken
ende verbergen/oft Lisvart en vandtse
seer haest. Ende om haer voornemen te
bemercken/volchde hyse langhen tijdt/
ende soo heymelijck als hy conde/ tot
dat sy quam op de Zee-cant onder een
doorne haghe/alwaer sy af stonde/ende
t'Peert verliet/ eñ ginc op haer knyen
sitten/ ende bynae verdrinckende in de
tranen/haer armen over een gheslagen
hebbende/begonde sy bitterlijck te cla-
ghen ende kermen: Och/ och seyde sy)
Fortuyne/ Fortuyne/ ghy hebt my soo
seer vervolght/dat den roof van my eñ
mijnen goeden/ u voortaen dienen sal
tot een victorie-teecken. Fortuyne/ een
vyandt van allen deuchdelijcken Men-
schen. Fortuyne/wreet/ ondanckbaer/
ende ongeluckich: die om my te bedrie-
ghen ende te abuseren/my beloofde niet
alleen de Monarchie van allen den O-
rienten/ maer oock t'gebruyck van my-
nen Lisvart / vrydelijck oft fortselijck.
Och/hy en is noyt mijn gheweest: hoe
wel dat ic hem meer verdient heb / als
yemandt anders die oyt ghebooren is.
Ende so verre ist van daer/dat die ver-
dienste plaetse soude genomen hebben/
dat hy my heeft verdorven ende om eer
ende goet gebrocht/ niet om de eere die
alle vrome Vrouwen voor haer leven
behooren te stellen: maer van der eeren
eñ victorien die hy vercregē heeft over
mijn bedroefde ondersaten/ alle doot
zijnde oft slaven. Och / och Lisvart/
wat vergheldinghe/ wat danck is dit/
voor de ghestadige ende getrouwe lief-
de/die ick u hebbe gedragen/ soo langh
als ick gheleeft hebbe; Eylacen/so ghy
daer aen ghetwijffelt hebt hier voortij-
den/ soo bidde ick den mogenden Jup-
piter/dat de doot die ick voele genaken
u daer af seker ghetuygenisse mach ge-
ven: want ick betuyghe dat ick niet en
sterve van droefheyt om mijns verlies
wille/dat ick geleden hebbe aen mijnen
goederen/volck/ oft achtinge: maer al-
leen daerom/dat ick voortaē geen hope
meer tot u en hebbe/achtende dat u dese
heerlijcke victorie t'herte alsoo sal ver-
heffen/dat ghy verachtende uwe Abra/
die niet en soudt willen aennemen voor
de minste van uwē slaven. Ende af ne-
mende de Croone die sy op haer hooft
droegh/worp sy die in de Zee: Och Zee/
seyde sy/een weerdich graf van mijnen
lieven ende wel beminden Heer broeder
Zair/ōtfangt nu de Keyserlijcke Croo-
ne van Babylonien/daer nae t'lichaem
van de ghene dier hy die ghelaten hadde
door versterffenisse/de welcke hem wilt
geselschap houden in uwen afgronden:
Biddende de Godē/voor de laetste wel-
daet die ick verwachte van hunne on-
tallijcke goetheyden / dat sy te vreden
willen zijn/ dat mijnen geest den zijnen
mach volghen/ te wat plaetse oock dat
Charon dien ghevoert mach hebben.
Daer nae stondt sy op/ ende ginck soo
diep in't water dat haer cleederen alree
begonnen te drijven/ als Lisvart / die
seer na by haer verborgē lach/ te voor-
schijn quam. Ende alsoo sy haren hals
boogde om sich in den golven te begra-
ven/greep hyse met den arme/ haer seg-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

gende: Hoe/ Me Vrouwe/ ist mogelijck dat ghy alsulcke wreethept teghen u selven soudt connen gebruycken? By mijner trouwe/ ic en hadde noyt gemeynt dat die soude connen ghelogeert zijn by so groote schoonhept en perfectie die in u zijn: Ick bidde u dat ghy uwe droefhept wilt matighen / ende denckt/ dat Lisvart noyt tot yemant anders meer is ghenegen gheweest als tot u/ uytgenomen Onolorie/ de welcke de doot my afghenomen heeft/ alsoo ghy weet. Sy wel verwondert zijnde/ jae meer als men soude connen uytspreken/ was soo verbaest/ dat sy niet en conde spreken/ en liet haer van Lisvart leydē tot op't drooge/ alwaer sy swaerlijck suchtende antwoorde: Eylaten/ waerom heeft het ongeluck (nae dat my so veel heeft doen verdragen) u by my ghebrocht/ om my noch meer te quellen? Ick bidde u dat ghy selve dan doet: dat de Zee ghedaen soude hebben. Ende nae dien dat ghy niet en hebt willē toe laten/ dat sy mijn droeve dagen soude geeyndicht hebbē/ doet doch dā met my als ghy met mijnen Broeder gedaē hebt/ ende wilt my terstont dooden/ dwelck my voorwaer aenghenaem sal wesen/ my dat overcomende van den genen die hem ghedoot heeft. Veel eer/ Me Vrouwe/ seyde Lisvart/ soude ick u beschermē van alsulcken ongheval / als u dienaer wesende: u versekerende/ dat u verlies van desen slacht my niet en sal doen anders werder tegen u als ick was/ wat ghy oock meught dencken: maer sal u eeren ende dienen/ ende selve u wederom brenghen in u Landt/ in alsulcker heerlijckhept dat ghy daer met te vreden sult zijn. Ende wat aengaet het verlies dat ghy beweent/ weest ghedachtich Me Vrouwe / dat het trecken zijn van der Fortuynen/ de welcke my wel heeft connen victorie geven over u volck/ maer sy en soude my niet connen gebieden/ dat ick u niet gehoorsaē en soude zijn in alles dat ghy van my begeert te hebbē. Derhalven bidde ick u / laet ons te Peerde gaen sitten / en rijden nae Trebisonde/ alwaer ghy soo wel sult onthaelt werden/ als oock Coninginne oft Princersse was die daer quam: achtende dat beter is te vercrijgen de herten van dē Menschen/ als hunne groote goeden oft erfenissen: want hebbende hun herte / is lichtelijck de reste te vercrijgen/ jae van hun selven. Soo veel beleefde woorden sprack de Keyser met haer/ dat sy grootelijcx vertroost werde. En wederom gecregen hebbende haer Peerdt/ reden sy alle de nacht na Trebisonde. Nu laet hun rijden/ ende laet ons wederom comen tot den ghenen die noch in't veldt zijn/ wel verbaest wesende waer dat de Keyser Lisvart vervaren mach wesen: Maer een Schiltknecht die hem na dē bosch hadde sien rijden/ ende Abra volgen nae het volbrengen van den slacht/ quam hun dat waerschouwen/ dwelck d'oorsaeck was dat sy hem gingen soecken/ en onder andere/ Perion/ Lucencio/ Florelus/ en Angriote van Estravaux/ de welcke hun verscheyden d'een herwaerts en d'ander derwaerts/ soo lange tot dat in den dageraet Lucencio reedt in den bosch by de haven van Feline / alwaer hy dickmael ter Jachte was geweest/ als hy eē jonc kint was/ en by de oude vrouwe opgevoet werde.

Hoe dat Lucencio bystant dede der wilder Vrouwē, die hem tot der Voesterssen te Feline ghedraghen hadde: Ende wat daer af quam.

Het een en tachtentichste Capittel.

SO lange reedt Lucencio door den bosch van Feline/ dat hy't gekrijt van een Vrouwe hoorde roepēde om hulpe: daerom reedt

reedt hy recht derwaerts/alwaer hy de wilde Vrouwe sach / die hy somtijdts aengheſprokẽ hadde / der welcker hy beloeft hadde wederom tot haer te comen/ soo haest als Perion eñ Lisvart souden te Trebisonde ghecomen zijn. Ende hoe wel dat Lucencio gearbeydt hadde om dat te doẽ/ (also voorseyt is) dede hy niet te min verloren arbeydt/eñ en conde noyt sedert geen tydinghe van haer ghecrygen tot dier tijdt toe/dat hy sach dat een grootRidder dese arme onge Vrouwe met dẽ hayre voort sleppte. Maer Godt en wil my nemmermeer helpen/ seyde hy / soo ghy my ontgaet/ aleer ick van u weet t'ghene dat ick begeere. Lucencio wel verblijt zijnde van die ontmoetinghe/ ende bedroeft zijnde dat sy soo qualijck ghetracteert werde/ reedt hy naerder/ ende riep den anderẽ aen: Ter quader urẽ/Heer Ridder/ zijt ghy oyt soo onbeleeft gheweest tegen de Vrouwen / want ghy sult daerom een quade doot sterven. Met desen dreygement keerde d'ander sich om: Voorwaer goet Heer / antwoorde hy/ ghy hebt reden: Oock soude ick beter van u nemen dese trotsicheyt/ so ick niet ghewoon en ware te castijden de sotten die uwes ghelijcken zijn. Ende hy verliet stracx de Vrouwe/ ende vellende zijn lancie rinde hy recht op Lucencio/ die hem niet en weeck : maer quamen soo gheweldichlijck op malcanderen geloopen/ dat sy pantsier eñ harnasch doorstekende/ ghestreckt ter aerden vielen/ sonder eenich ghevoelen. Dwelck de wilde Vrouwe siende/ liep op de steenclippen/alwaer sy haer verborgh/ verwachtende wat van dat gevecht comẽ soude/dwelck corts daer nae wederom hernomẽ werde: wãt de twee Ridders stonden terstont op / ende nemende de sweerden in hun handen / begonden sy malcanderen op het harnasch te smijtẽ dat clinckte/also dat in corten tijde alle de plaetse besaeyt was met stuckẽ van hunnen schilden ende harnasschen/Jae in sommige pleckẽ besprengt met hunnen eyghen bloede: oock herden sy dat meer als een ure lanck/ sonder hunnen aessem te hernemen / oft te weten wie dat het beste oft erghste hadde: maer eyndelijck werden sy ghenoodicht hun wat te vertrecken. Maer sy begonnen wederom corts daer nae ende beter als te voorẽ/niet te min en conde d'een niet ghewinnen op den anderen: derhalven grepen sy malcanderen inde armen/ eñ worstelden soo langh hertwaerts ende derwaerts dat sy t'samen vielen/ dan lach d'een boven dan onder/verliesende allenskens soo veel bloedts/ dat sy ten laetsten nae dat sy seer lange getuymelt hadden/ sonder eenich ghewin te doen/ malcanderẽ verlieten/ende namen hun sweerden wederom in de handt/met de welcke sy d'een den anderen so qualijck tracteerden/ dat de sterckste van hun niet en verhopte eenich ander eynde van diẽ strijt/ als zijn aenstaende doot/ segghende somtijts Perion by hem selven : By Godt/ men mach wel seggen dat dese Toovenersse desẽ Duyvel ontbonden heeft/om my so hardt te pijnighen: want soo't een Mensche ware/ soude hy my nauwelijcx soo qualijck hebben connen getracteren/oft so lange wederstaen: Heere Godt/ ick bidde u mijner Zielen te willen ghenadich zijn. Ende van ghelijcken docht Lucencio/ hebbende een groot leetwesen over het verlies dat hy dede voor Ariane/ welcke hy meer beclaeghde als zijn eyghen leven/niet dat daerom d'een oft d'ander toonde eenich teeckẽ van vervaertheyt: maer sy vervolchden malcanderẽ soo langhe/dat sy vielen d'een aen d'een ende d'ander aen d'ander zijde / sonder handt oft voet te roeren. Dwelck de wilde Vrouwe siende/ beweeght zijnde tot medlijden/quam sy hun te hulpe geloopen,

loopen. Ende comende ten eersten by Lucencio/dede sy hem den helm af/ en sy werdt hem kennende/ hoe wel dat sy hem in ses Jaren niet gesien en hadde: doen begonde sy soo seer te kermen ende te clagen/dat een marmersteenen herte daer door soude vermorwt zijn wordē. Ende noch meer als sy den anderē ontwapende/ende hem in't aenghesicht besach: want t'was Perion van Gaule/ de Vader van Lucencio/daer sy so dickmael om gewenscht hadde. Nu passeerden te dier tijdt daer ontrent Florelus van Oostenrijck ende Angriote van Estravaux/ en also sy hoorden het claghen ende kermen van deser Vrouwē/ liepen sy derwaerts spoorslaechs/ ende vonden die twee Ridders in den staet also voorseyt is: waer af Florelus van druck meynde te sterven: oock was hy de Bastaert-soon van Perion. Niet te min bemerckende dat hy noch adem in hadde/ontwapende hy hem haestelijck/ wel voorgenomen hebbende/den anderen om t'leven te brengen/ so daer noch eenich leven in ware. Maer hy veranderde haest van opinien: want sy wert bekent van hem voor zijnē goedē metgeselle Lucencio. Derhalven meer verwondert zijnde van hunnen ghevechte ende ongheluck/ als men soude connen verhalen/ stelde hy hem aen't weenen: ende oock Angriote van Estravaux. O mijn Heeren/ seyde de wilde Vrouwe/ noch is dit ongheluck meerder als ghy meynt: want de Vader heeft den Sone ghedoodt/en de Sone den Vader. Hoe dat? antwoorde Florelus: Om Gods wil/Vrouwe/verclaert ons in wat manieren. Eylaten/seyde sy/ ick weet dat Perion van Gaule de sone is van den onverwinnelijcken Coninck Amadis: ende de gene die by hem light zijn soon/ dien hy verweckt heeft van Gricilerie. Daer nae verhaelde sy hun van woort te woordt/hoe dat sy hem hadde gedraghen tot Feline/het verlies van zijnen Neve Amadis van Grecien/ ende eyndelijck d'oorsaeck van hunnen gevechte. D'welc Perion wel verstonde/hoe wel dat hy de sprake verloren hadde. Ende daerom begonde hy zijn oogen open te doen: en hun also siende weenē/ meynde hy dat hy betoovert ware/ oft dat hy droomde. Evenwel tot hem selven gecomen zijnde vraechde hy hun/ of de groote Ridder daer hy niet te doen gehadt hadde doot was oft niet: want ick verseker u dat wel de beste is die ic opt mijn leven lanck ghevonden hebbe. En ick ben verwondert hoe dat ick my also vergeten hebbe/ dat ic niet en weet hoe oft in wat maniere onsen strijdt geeyndich is. Voorwaer/Heer Perion/antwoorde de wilde Vrouwe/soo ick u in't eerste ghekent hadde/ghy en soudt noyt ghevallen zijn in dit ongeluck: want de gene daer ghy nae vraegt/is Lucencio/ de Sone van u ende van Me Vrouwe Gricilerie/ om wiens wille ic tot noch toe in groote penitentie gheleeft hebbe: Ick ben Garinde/die hem ende zijnen Neve Amadis van Grieckenlandt te voesteren droegh te Feline/in d'afwesen van u ende Lisvart. Hoe? seyde Perion/is dat mogelijc? soude ick wel soo ongeluckich zijn/ van hem gedoodt te hebben soo deerlijck? Ick verseker u Heer/antwoorde sy/dat hy in alsulcken staet is als ghy zijt. Oock hernam Lucencio corts daer na zijnen aessem/ende vernam dat hy Perions sone was/ diē hy so qualijck getracteert hadde: waer af (wonderlijck mistroostich zijnde)hy hem ootmoedelijc om vergiffenis badt: doch d'een en d'ander so verblijt zijnde/ dat de geneuchte hun dede vergeten een deel van der pijnen die sy ghevoelden. En doende verbinden hun wonden ten besten dat sy conden/setten sy hun wederom te Peerde/ende namen met Florelus en Angriote den wech van Trebisonde/

[...]ifonde/met hun leydende Garinde. Nu was ontrent ter middernacht daer gecomen de Keyser Lisvart ende Abra/ [...]er welcker hy alle de eer dede de hy bedencken coude. Ende overmidts dat [...]pade was/ haer hebbende doē wederom geven haer Vrouwen ende Joncvrouwē/ vertroc hy sich van daer/ hun wenschende den goedē avont tot smorgens toe/ dot de tydingen te Hove quamen van den perijckel daer Perion eñ Lucencio in ghewecst waren/ ende van der kennisse die de Vader ende de Sone [...]en malcanderen ghecreghen hadden/ welc de geselschap seer verblijde/ verwachtende hun wedercomste. Eñ God weet in wat verlanghen dat Gricilerie daerentusschen was/ eñ wat goede ontfalinge dat sy hun dede/ soo haest als sy haren seer gewenschsten Sone in haren armen conde ghecrijghen: den welcken Oriane van doen voortaen noch meer beminde als sy gedaen hadde/ overmits dat hy bekent was worden van alsulcken Ouders te wesen/ die soo groote Princen ende Heeren waren. Sy dan ghecomen zijnde/ ende gheleght in een Camer/ visiteerde hun Meester Elisabel/ hun belovende dat sy haest genesen souden zijn. Ende wat Garinde aengaet/ na dien dat sy acht dagen in't Hof geweest was/ ginck sy in't Clooster vā S. Sophie/ ende werde Nonne/ alwaer sy daer nae soo heylichlijck leefde/ dat sommer veel (nae harer doot) haer steldē onder t'ghetal van den ghelucksaligen. Ende het gheschiedde dat des anderen daechs nae dat de slacht geschiet was/ also de Keyser van der tafelē op stonde/ door hem verschreen een jonghe Page/ de welcke sich op zijn knyen legghende/ hem seyde: Nereide/ die u bystandt ghedaen heeft in den strijdt/ also u kennelijc is/ ghebiedt sich oot moedelijck tot u/ ende heeft my bevolen dat ic by u soude gaen/ om u te biddē/ dat ghy't niet qualijck en wilt nemē/ dat sy van hier vertrockē is sonder oorlof te nemen vā u/ verhopende u t'anderen tijde noch meer andere diensten te doen/ dat ghy haer niet alleen dese faute/ maer oock liberalijcken sult vergeven het verdriet dat sy u heeft aenghedaen/ bevorderende den doot van uwen sone Amadis: waer af sy ebenwel niet ghelastert en behoort te werden/ om de redene wille die sy u sal segghen/ nae dat sy sal wederom ghecomen zijn van eenen aenslach/ daer sy genoodicht is te gaen in aller diligentien. Sinte Marie/ antwoorde de Keyser/ wast dan Nereide/ die my t'leven gesalveert heeft? Voorwaer/ so sy my dat heeft willen doē verliesen door het verlies van mijnen Sone/ heeft sy my dat seer wel wederom gegeven desen dach: Alsoo dat ick aenghemerckt hebbende haer groote feytē ende Ridderlycke daden/ my niet meer en verwondere dat Amadis is ghevallen in dat ongeluck/ waer af ic nemmermeer twist met haer oft yemandt anders maken/ en sal/ soo verre als daer geen verraderye geschiet en is. Ick en weet niet/ seyde Birmartes/ hoe datter met is: maer soo ickse wist te vinden/ sy soude noch eenen anderen dooden/ oft ick soude haer selve dooden. Ick versekcr u/ seyde de Page/ dat sy te schepe gegaen is/ met meer dan vier hōdert Ridders met haer/ varende ick en weet niet werwaerts. By God/ seyde Florelus/ ick hebse gesien eñ hersien soo dickmael gedueren de de slacht/ ende sy maeckte my alle tijt indachtich des armen Amadis van Grecien/ soo natuerlijck gelijckt sy hem. Maer hy zy het oft niet/ ic en sach altijt niemant opt beter strijden/ noch so veel feyten doen. T'welc gantschelijck niet en gevicl den twee Conginginnen Califie ende Pentequinestre: want sy achten dat sy (wesende Vrouwen) huns ghelijcken niet en hadden/ ende bysonder in't stuck van de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

wapenen. Eñ ebenwel Nereide werde voor hun ghestelt / ende sy dochten die opinie wel te weeren / soo verre als de Fortuyne hun eens brocht ter plaetsen daer sy se souden connen achterhalen.

Ende te dier tijdt was soo gheopenbaert de doot van Amadis van Grieckenlandt door de geheele Weerelt / dat de tijdinghe daer af quamen in groot Britannien / waerom hunner veel seer weemoedelijck weenden / ende bysonder de Coninc Amadis ende de Coninginne Oriane: Ende niet te min was de rouwe cleyn die sy daer over droeghen / ten aensien van der droefheyt die de Dochter van Sicilien daerom bedreef: want sy nam dat ongheluck soo onverduldelijc aẽ / dat sy mistroostich meynde te werden / doende alsulcke ende soo veel clachten / dat haer eyndelijck een harde corrsen over quam / alsoo dat sy meynde te sterven: maer sy genaes daer af / ende werde Nonne tot Mirefleur. Waerom haer Vader ende Moeder (die alreede oude Luyden waren) bedroeft werden boven maten / hebbende gheen ander kinderẽ als haer: Doch trooste se onse Heer / hun daer nae gevende eenen Sone / die in zijnen eersten Jaren ghenaemt werde Lucidor / ende daer nae Lucidor van der wraken / overmidts dat hy (wesende een goet eñ stout Ridder) in alle manieren nae zijnen vermoghen socht Amadis van Grieckenlant om te brenghen / onder den schijn van der verraderije ende schelmschẽ treck / die hy zijner Susteren ghedaen hadde. Waer uyt dat ontstonde seer groote vyantschap tusschen die van Sicilien ende die van groot Britannien / alsoo de Historie van Jonckheer Florisel van Niquee ende van den vromen eñ stercken Anaxartes in't breede vermanen sal.

Hoe dat Nereide zeylende met haer geselschap, om wederom te keeren te Niquee, by gheval quam onder de Vlote, die de Coninginne Zaha hadde toe gherust, voorghenom hebbende te wreken den doodt v Amadis van Grieckenladt.

Het twee eñ tachtentichste Capittel

WEsende de slacht van Treb sonde geeyndicht / also voo seyt is / vertrot Nereide ha in hare Schepen / vã waer af veerdichde den Page tot den Keys Lisvart / met alsulcken last als ghy g hoort hebt. Ende sonder langer daer blijven namen sy de Zee / sy in een sch wesende / ende Fulurtin in't ander / end de Coninck van Lacedemonien in h derde / ende sy hadden so goeden wint dat sy verhoepten wel cortelingẽ te co men daer sy begheerden te wesen / ooc hadden sy t'landt van Niquee gesiẽ als nacht begonde te werden met alsulck storm ende contrarie winden / dat of d Stierluyden wilden oft niet hun Schepen verstropt werden / d'een nae den Noorden ende d'ander nae dẽ Zuyden, ende sy en bleven noch zeyl / mast / touwen / noch roer gheheel houden / verhopende niet beter als een haestige doot, ende schipbrekinge: want sonder te weten werwaerts oft waer hun de golv dreven / om der doncker nacht wille / lieten sy de Schepen drijven in de genade van der Fortuyne / tot den dagheraet toe / dat het schip van Nereide sich vant besingelt van thien ander Schepen, die door d'onweer warẽ verstropt van een groote Vlote / die alsdoen daer ontrent zeylde: Eñ de Zee begonde doen te stillen: derhalven siende dese thien schepen Nereide schip / maeckten sy hun gereedt om te weten wie dat daer in was / ende sy quamen hem strack aen t'boort / vraghende in't aencomen wie dat daer in was /

dat/ van waer dat hy quam/ eñ waer
hy heenen voer. Mijnheere/ antwoorde
de Stierman/ wy behooren onder den
grooten Soudan van Niquee/ ende wy
voeren nu hem de vrome en vermaerde
Nereide. Met desen woorden maeckte
groot geroep een Ridder wesende bynae
van de ghestaltenisse van een Reuse/ die
alsdoen stont op den overloop van den
principaelsten schip/ roepende: O Jup-
piter/ ick sie nu wel datter gheen quaet
ennis/ oft daer en comt somtijdts wat
goets af/ nae dien dat het onweer van
deser nacht my in handen gestelt heeft
van den persoon die ick t'meeste hate
van der weerelt: ende terstont beval hy
datmense soude bespringhen/ sonder ye-
mandt van hun in ghenade te nemen.
Dwelck Nereide ende haer volck hoo-
rende stelden sy hun ter weer/ soo ver-
re dat sy quamen te vechten handt aen
handt/ ende de groote Ridder ende Ne-
reide quamen teghen een/ doende d'een
eñ d'ander so groote feyten dat wonder
was. Maer aen d'een zijde was hunner
soo veel ende aen d'ander soo luttel/ dat
het arm Schip also gedreven ende be-
sprongen werde van alle canten/ dat
sich in groot perijckel bevandt: want
daer bleeffer so veel van Nereide volck/
dat sy eyndelijck geenen middel meer en
hadden om den vyant d'incomst te be-
letten/ alsoo dat sy niet en wisten wat
doen/ als Nereide (wantroostich zijn-
de/ wel gehoort hebbende in't eerste de
dreygementẽ van den grooten Ridder/
ende vervolgens hoe luttel genaden dat
sy eñ de hare by d'ander vinden soudẽ/
t'hooft neder slaende alsulcken weder-
standt dede/ datter meer dan thien die
op de denne meynden te climmen voor
zijn voeten doot vielen. Doch werde
Nereide eyndelijck geforceert de plaetse
te verlaten/ ende sich te vertrecken nae
den inganck van den achter-casteel van
den Schip; ende daer blijvende staen/
verweerde sy haer soo cloeckelijck/ dat
niemant haer en dorste genaken. Waer
af de groote Ridder seer uytsinnich we-
sende/ gheboodt dat men t'vyer daer in
steken soude/ dwelc terstont het Schip
also ontstack/ dat Nereide de hitte daer
af gevoelende haer te genaken/ spranck
onder het ghedranck van den volck/ al-
waer sy besprongen werde van achter
ende vooren/ roepende de groote Ridder
so hardt/ dat een doove Man wel hadde
connen hooren: Och ghy verraderschen
Nereide/ (seyde hy) nu sal ghewroken
werden Amadis van Grecien/ van der
verraderije die ghy hem ghedaen hebt
ende hief stracx dẽ arm op/ eñ gaf haer
alsulcken slach met den sweerde/ dat sy
op haer knyen ginck sitten/ ende bynae
ghevallen was: Doch stonde sy weder-
om op/ eñ met harer gantscher crach-
te raeckte sy den Ridder soo dapper-
lijck/ dat sy hem t'hooft soude geclooven
hebben/ soo t'sweerdt haer in de handt
niet ghekeert en hadde/ maer sy raeckte
hem alleen met den platten/ eñ t'sweert
brack in twee oft drie stucken: waer af
Nereide tot der doot toe bedroeft was/
overmidts dat men haer terstont aen't
lijf greep/ eñ haer t'helmet af treckende/
bevorderde sich de groote Ridder om
haer t'hooft af te slaen. Dwelc hy oock
gedaen soude hebben sonder faute/ soo't
niet geweest en ware dat hyse met ghe-
luck werde kennende voor Amadis vã
Grecien/ dien hy meynde doot te wesen
waer af hy seer verwondert zijnde/ sey-
de: O Godt/ wat is dit dat ick sie? Och
mijn groot eñ volcomen vriendt/ meyn-
nende wel te doen heb ick my bynae seer
bottelijck verloopen. Alsdoen belaste sy
haren volck hun achterwaerts te ver-
trecken/ eñ Nereide omhalsende open-
baerde sy haer wie dat sy was: want
t'was de schoone Coninginne Zahara/
de welcke gehoort hebbende de tydinge
dat Amadis van Grecien omgebrocht

was door Nereide / hadde sy haer macht vergadert/eñ toegerust die groote Vlote ter Zee/met eẽ voorneme̅ van den Souldan van Niquee eñ zijn landt te verderven/also beminde sy Amadis/ ende socht hem ten Houwelijck te hebben. Hy dan bekent zijnde voor alsulck een als hy was / nam de Coninginne hem met der handt/ ende hem omhalsende ende kussende begonde sy hem te seggen: Ick verseker u by mijner trouwen/ Heer Amadis / dat d'avontuere die wy ghehadt hebben/is wel een van de meeste/daer ick opt hebbe af hooren spreken: weet ghy wel waerom? Mijn voorneme̅ was in't schepden vanCaucase/om Nereide allesins nae t'leven te staen/ende ick sie datse Nereide van my drijft/om my een nieuw leven te gevẽ/ gemerckt dat ic in haer alleen dien in't leven vinde/die men seyde ghedoodt te zijn door haer. Och/ Me Vrouwe/antwoorde hy/daer en quam my noyt niet beter te pas/dan dat ick so in tijts van u bekent werde: want andersins wast gedaen met Amadis van Grecien ende met Nereide t'same̅: Maer binne̅ middeler tijde ontstack t'Schip meer ende meer/daerom gingen sy in't Schip van der Coninginnen/ doch nae dien dat hy haer vriendelijcken gebeden hadde/dat sy hem aẽ niemant anders bekent maken en soude/om redenen die ick u daer nae sal segghen: d'welck de Coninginne hem accordeerde/gebiedende den anderen/die daer af eenige wete souden moghen hebben/ dat te verswijghen op de verbeurte van den hals. Eñ t'was een sake die lichtelijck te verberghen was/ ghemerckt dat de twee Schepen/ daer Fulart in ende de Coninc van Lacedemonien in voeren/ waren alsdoen daer niet/maer verloren in Zee/ende t'volck van den Souldan dat by Nereide ghebleven was/waren al doot/ oft gevanghen/ ten tijde als sy eñ de Coninginne malcanderen werden kennende / d welcke sonder vertreck hun dede nemen den streeck nae Niquee/ alwaer sy quam corts nae dat de Vlote by haer comen was.

Hoe dat de Coninginne van Caucase Nereide verhaelde d'oorsaeck vã harer reysen nae Niquee: Eñ van den propoosten die sy t'samen haddan.

Het drie eñ tachtentichste Capittel.

DE Coninginne van Caucase zeylẽde met Nereide/die haer luttel uyt den gesicht quam/ sprack ten sekeren dage met haer/ ende sy twee alleen wesende / begonde Zahara haer te seggen: Ic bids u/mijn Heer ende vriendt/ soo seer alst my moghelijck is/ dat ghy my nu wilt verclaren/wat d'oorsaeck gheweest is/ dat ghy hebt alsulckẽ roep doen maken van uwer doot door de gantsche Weerelt/eñ waerom dat ghy also hebt verandert uwen naem eñ habijt/ om dien van eener vreemder Vrouwen aen te nemen: want ick versekere u dat dit de eenighe oorsaeck was/ daerom dat ick herwaerts gecomen ben/met een Vlote van hondert Schepen/eñ eenen grooten hoop van mijnen Vrouwẽ/te weten de hope van om uwent wille te verdervẽ den Souldan van Niquee ende alle zijn Landt/also ick u geseyt hebbe/ d'welck hy qualijck soude ontcomen zijn sonder het onweer/dat so seer mijn Vlote verstroyt heeft/ datter alleen thien Schepen te keerden die by my gebleven waren/ als ick u eerst in Zee sach. Me Vrouwe/antwoorde Amadis/ghy hebt my alsoo tot u verbonden/ dat/watter oock af soude mogen comen/ ic u nemmermeer eenich dinck sal verswijghen dat ghy van my begeert te wetẽ: maer ick soude u wel willen bidden/dat ic in

uwen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

twen handen ghestelt hebbende het geheel secreet van mijner herten/ ghy selve my behulpelijc wilt wesen/ om dat wel te bedecken ende te verhelen/ wesende van alsulcken ghewicht/ ende veroorsaeckt door so grooten gewelt van liefde/ dat ick liever soude hebben te sterven duysent dooden/ als dat t'gene dat ick u openbaren sal voorder verbreydt werde. Ende om dat te beginnen/ moet ghy verstaen/ dat het wreedt ende pijnelijck vyer van de gheweldighe Liefde/ dien alle levende Ziel onderworpen is/ omstack my t'herte also seer/ alleē door eenen brief/ den welcken my schreef het Paragon van aller schoonheyt Niquee de Princesse van Thebe/ dat ick van daer af tot haer ghenegen bleef/ eñ buyten mijner machten/ tot der tijt toe dat by ghevalle haer contrefeytinghe my in handen viel/ dwelc was een nieuwe versterckinge van mijnen ghedachten/ ende een soo brandende kole in mijnen herte/ dat mijnen bedroefden gheest/ die te vooren onderdanich ende dienstbaer was aen Lucelle/ sich gantschelijc vertrock uyt harer machten/ om sich vrywillichlijck ghevanghen te gheven aen Niquee. Ende om die te beter te sien eñ te hanteren sonder achterdencken/ hebbe ick in corten tijde verandert mijnen naem/ leven ende habijt/ also ic gedaen hadde van wille. Daer nae ist geschiet/ dat soo mijn voornemen wel geluckte/ een Ridder/ niet wetende hoe dat gheschiedt is) ghebruyckte niet alleen mijnen naem/ maer oock mijn ghedaente/ met mijnen secreetsten ghedachten: Eñ onder dien schijn socht hy daer nae Niquee wech te voerē/ ende daer door my te berooven van alle de weldadē die ick van haer verhoepte. Maer ick strafte hem daer af soo straffelijck/ dat hy t'leven daer liet/ liever hebbende te openbaren mijn Ridderlijcke daden/ onder den naem van Nereide een Slave/ als aen te sien dat Amadis soude berooft werden door alsulcke bedriegerye van t'gene/ dies niemāt als hy weerdich en is. Eñ op dat ghy/ Me Vrouwe/ beter ende claerder soudt moghen verstaen/ waer dat ick henen wil/ sal ick u al verhalen van punct tot punct int langhe/ dwelck hy dede. Eñ hier uyt condt ghy wel verstaen/ seyde hy/ of ick alle mijn leven lanck geleeft hebben sonder quellinge: dwelc ghy evenwel al cleyn soudt achten/ soo ghy alleen ghesien hadt de Jonckvrouwe/ die my veroorsaeckte dat lieffelijck ongemack. Maer geduerende dese verhalinge/ ghevoelde sy (die so neerstich toe hoorde/ eñ wel noteerde t'ghene dat haer soo luttel voordelijck was/ om d'oorsake die ghy onlancx gehoort hebt) in haer herte alsulck lijden/ dat haer aenghesicht daer af eenich getuyghenisse gaf: Niet te min willendt liever den bitteren doot lijden/ als haer te vergeten in een eenich punct/ dat soude mogen krencken oft hinderlijck wesen harer eeren eñ reputatien/ verborgh sy alles op't wijselijckste eñ vromelijcste dat haer mogelijck was. Also dat sy hem antwoorde: Voorwaer/ Heer Amadis/ ick sal alle mijn leven lanck bekennen/ dat ick meer eeren van u ontfangen hebbe als ic opt weerdich was/ my hebbende vrpelijck geopenbaert de drpagie ende saken van alsulcken ghewicht: sweerende by den grooten naem Juppiter/ dat ic seer blijde ben van dē Houwelijck die daer is tusschen u ende Me Vrouwe Niquee/ wesende d'een den anderen so gelijck in groote schoonheyt/ dat nae dat ick verstaen can/ Europe/ Afrijcke/ oft Asie/ souden qualijc twee andere voort brenghen/ die by u souden connen vergeleken werdē/ oft u gelijck zijn in perfectien. Ende evenwel moet ick u seggen dat de Fortuyne/ oft de voorsichtichheyt Gods/ my hebben (nae dat my dunckt) groot onghelijck

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

ghedaen/ my alsoo van u beroovende/ dien ic vercorẽ hadde voor eenẽ Man/ ende so lief hadde/ dat ick u alle mijn leven lanck sal beclagen. Niet te min nae dien dat de Princesse van Sicilien (u beminnende also sy u beminde) gelijcke schipbreckinge gheleden heeft als ic/ ist redelijck dat ick my met patientie wapene: vercryghende aen u/ in de plaetse van eenen verloren Man/ eenen bysonderen vriendt/ ende met deser weldadẽ ende versekeringe sal ick my te vreden houden/ u doende volghen in desen deel uwen Vader Lisvart/ die vriendelijck gebruyckte de eerlijcke liefde van Oradasilee: want ghy sult van ghelijcken gebruycken die vã de onoverwinlijcke Coninginne Zahara. Wat aengaet de reyse/ ick ben voorwaer seer wel te vreden van uwent wegen/ ende bereet om Niquee ende u noch te helpen/ in alle de aenslaghen die ghy voorgenomen hebt te wercke te stellẽ/ om haer wech te voeren/ alsoo ghy my verclaert hebt/ in de welcke ick u sal behulpich wesen tot dẽ hasarderen van mijner persoonen ende mijner machten/ om u alleen te believen. Waer af Amadis haer seer ootmoedelijck bedanckte/ de welcke noyt tot daer toe yet verstaen en hadde/ dat sy nae hem dochte: Oock verontschuldichde hy hem daer af seer wijselijck. Ende sy quamen aen de haven vã Niquee/ ende daer by voeghden hun d'ander Schepẽ van Caucase by een/ die de storm van den windẽ verstroyt hadde. Eñ die van der Stadt dat siende/ maecten terstont een alarme/ maer het gherucht en duerde niet lange/ want de Coninginne sandt een bespye-schip nae dẽ Souldan/ hem condigende door eẽ vã haren Amasones/ dat sy comende besprecken hem ende zijn Dochter Niquee/ in Zee gevonden hadde haer nichte Nereide/ ende dat sy twee t'samen voorgenomen hadden te lande te comen/ soo't hem beliefde: waer af hy seer verblijdt was/ eñ hy dede hun daer om seer ernstelijck bidden. T'welck gecomen zijnde ter kennisse van Niquee/ en was noyt Jonckvrouwe meer verblijt: want de absentie van hare Nereide hadde haer groot lijden veroorsaeckt/ eñ dit werde versoet door die goede tijdinge: eñ noch meer als sy haer door haer venster in de haven sach op comen/ alwaer de Souldan hun ginck ont halẽ/ ende omhalsde meer als een reyse Nereide/ eñ hy seyde haer: Ick versecker u mijn goede vriendinne/ dat u uytblijven in vreemde landen my meer verdroten heeft als ghy meynt: Maer de vermaertheyt van uwen Ridderlijcken daden heeft my soo seer verheucht/ Jae oock de aencomste van deser edeler Coninginnẽ uwe nichte/ dat ick u niet anders en can seggen/ dan dat ghy ende sy meer als wel gecomen zijt. Heer/ antwoorde sy/ de Godẽ willen my gratie gheven/ soo't hun belieft/ om u aengenamen dienst te doen/ alsoo ick voorwaer wel gehouden ben. Ende hy namse alle beyde in den arm/ ende leydde hun tot in zijn Paleys/ hem vertellende Nereide/ hoe dat sy verloren hadde den Coninc van Lacedemonien eñ Fulurtin/ seer twijffelende/ ten aensien van de onghestuymicheyt der Zee/ dat sy eenich ongeluck gehadt mochten hebbẽ. Sy en sullen niet/ sy en sullẽ niet/ seyde de Souldan: Neptunus (soo ick meyne) en gunt my soo veel ongheluck niet. Ende also koutende ginghen sy de trappen op van den Thoren daer Niquee op was/ de welcke verstaen hebbende dat de Coninginne ende Nereide so na by haer waren/ quam sy hun ont halen in't incomen van der Cameren/ alwaer niemant in en quã als sy twee. Eñ om haer liefde te bedeckẽ/ besiende haren Amadis met alsulcken vriendelijcken ooghen/ dat die souden yemandt hebben doen leven eñ sterven te samen/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

onderhiel sy de Conninginne langen tijt: maer eyndelijc geforceert wesende door de liefde/keerde sy haer tot Nereide/ en seyde haer met een bevallicheyt: Ic verseker u mijn vriendinne/dat icks u geenen danck en weet dat ghy my so lange begeven hebt/niet te min ick hopet wel te wreken: want ick en sal u op een ander tijdt soo lichtelijck geen oorlof gheven om van hier te gaen. Me Vrouwe/ antwoorde sy / het ghevaerckents daer ghy my met dreygt/ sal my eē so groote vryheyt wesen / dat ick nemmermeer geen meerder en soude begeeren. Ende hoe wel dat de Conincginne ghenoech verstonde hun saken/nochtans en toonde sy daer af geē gelaet/maer seer scherpelijc siende op de uytnemende schoonheyt van Niquee/en conde sy haer niet wachtē van haer te seggen: Voorwaer/ Me Vrouwe/het schijnt dat de Goden hebben aen u willen betoonē hun grootemacht/u alsulck een ghemaeckt hebbende/dat voor seker de Souldan uwe Vader groote redenen heeft van u geen levende Menschen te laten sien: aengesien dat ick/ die een Vrouwe ben / my bevinde tot aen't herte toe geraect met uwer liefden/ jae bevangen met de sonde van nijdicheyt:achtende mijn nichte Nereide ghelucckiger te zijn wesende een slave by u/ als uyt uwe tegenwoordicheyt vry en gantsch vranck. In goeder trouwen/ antwoorde Niquee/ soo de schoonheyt daer af ghy my prijst/ eeuvighe begeerte brengt den ghenen die my sie/sal de gene die in u is/vergeselschapt wesende met soo groote bevallicheyt en Ridderlijcke daden/ u versekerē, datter luttel oft geene u en sullen kennen / oft sy en sullen gheraeckt werden met ghelijcke siecte: Maer wat aengaet Nereide/ick hebse volcomelijck lief/en ben so versekert van den goeden wille die sy my draeght/dat ick niet en twijffele oft mijn ghelselschap en is haer so lief ende aengenaem/als eenige ander gewrochte die haer soude mogen voor comen. En sy souden noch in dese propooste wesen so de Souldan daer niet in gecomen en ware/met brenghende vijf andere Conincginnen die Zahara hadde met ghebrocht/die Niquee onthaelde en groote seer ootmoedelijck. Ende ter selver tijt quamen daer tydinghen dat Fulurtin ende de Coninck van Lacedemonien in de haven aengecomen waren / waer af de Souldan also verblijdt was/dat hy Zahara met der handt nemende die wederom nae zijn Paleys leydde / seggende Niquee goeden avondt:want hy en wilde niet dat haer yemandt anders soude ghesellschap houden als Nereide. Ock waren de tafelen gedeckt om het avondtmael te gaen eten/alwaer dat quamen de Coninck en Fulurtin:daer nae d'ure ghecomen zijnde om te gaen slapen/ginck Niquee ende Nereide t'samen te bedde/ nae d'oude ghewoonte/ en begonden wederom hun oude ganghen te gaen/soo lange tot dat sy moede en vermueght warē:Derhalven brocht een elck voorts t'verdriet / t'leedt ende de pijne/diese gheleden hadden gheduerende die reyse/ en niet sonder oorsaeck seyde Niquee/want het is noodich dat wy verhuysen/en dat seer haest: want ick gevoele dat ick voor seker kint draghe/ ende besorge seer datmen mercken sal. T'welck Nereide groot achterdencken maeckte/die gantsch droeve was/ overmidts dat Gradamarte soo lange vertoefde wederom te comen/ alsoo hy beloeft hadde:maer hy hadde oorsaeck also onse Historie verclaren sal in't volgende Capittel. Ende het gheschiedde/ dat des anderen daechs de Conincginne van Caucase wederom Niquee ginck besoecken/en soo sy met Nereide sprack (die gantschelijck op haer vertrende) openbaerde sy haer t'ghene dat Niquee haer de voorgaende nacht geseyt hadde

haer

haer biddende/ dat ſy hem eenigen raet wilde gheven/ dienende tot hunner beyden behoedinghe. Ick ſal u ſeggen/ antwoorde de Coninginne/ ick ſal mijnen Schepen ghereedt houden/ ende ſal te Schepe gaen oorlof nemende van den Souldan/ om wederom na mijn Lant te varen: maer al vooren ſal ick middel ſoecken/ ſoo't doenlijck is/ om u te verſien met leederẽ van coorden/ waer met ghy ende Niquee ſult mogen af comen/ ende de gene die ghy wilt. So veel iſſer af/ dat ſo ick u eens in Zee can crijgen/ laet dan den Souldan comẽ met zijner machten/ niemant als de Goden en ſal connen beletten/ dat ick u brenghe daer ghy begeert te weſen. Eñ alſo dat voorgenomẽ werde/ werdet oock volbrocht: Alſo dat ter beſtemder nacht/ weſende Nereide verſiẽ van alles dat haer noodich was om uyt te gaen/ riedt ſy Niquee/ dat (om beters wille) ſy alles behoorde te verclaren haren Dienſtvrouwen/ op dat ſy haer niet en ſouden verlaten/ dwelck ſy goet vandt/ nae eenige ſwaricheyden ende twijffelinghen die daer voor vielen. Niet te min/ als alles beraedtſlaeght ende beſloten was/ Fulurtin die met van de partije was/ quã met de Coninginne ende een groot deel Amaſones aen den voet van den Thoren/ ende met een coorde oft taffetaf die afgelaten werde door de venſter/ cregen Nereide eñ Niquee de leeder/ waer met ſy eyndelijck alle t'ſamen af quamen: maer met ongeluck de Wacht die doen de ronde dede/ werde hunner ghewaer/ eñ maeckten ſoo groten alarme/ dat de Souldan ſelve daer in perſoon quam/ doch te late om zijn ongeval te beletten want aleer de poorten van der Stadt open waren/ en ſach men Schip noch Schippers van den ghenen die t'laetſte te ſchepe ghegaen waren/ ende d'ander hadden alreede t'zeyl opgetrocken ende waren verre van t'landt/ waer af de Souldan meynde te ſterven van ongenuechten. Niet te min ten laetſten/ bemerckende dat hy dat niet en conde beletten/ nam hy dat verlies aen ſoo patientelijck als hy conde/ eñ ginck op dẽ Thoren/ daer hy zijn Dochter plach te vinden/ ende ſiende herwaerts eñ derwaerts/ hoe dat dẽ aenſlach volbrocht was/ ſach hy op de tafel ligghen twee brieven die aen hem ſpraken/ den eenen van Nereide ende den anderen van Niquee/ inhoudende deſe woorden.

Heer/ ick bidde u ootmoedelijck/ aleer ghy beſchuldicht mijn vertrec/ dat ghy de moeyte wilt doẽ/ ſoo't u belieft/ van te leſen deſen mijnen brief: ende dien leſende te bedencken in u ſelven/ met wat crachten de Liefde ghewoon is haer te doen ghehoorſaem zijn de ghene die ſy onder haer gebieden heeft/ dwelck ſy in my willende volbrenghen/ vertoonde my over langen tijt voorledẽ voor den ooghen mijns verſtants/ niet alleen de vermaertheyt van dẽ vromen ende onoverwinlijcken Amadis van Grecien/ maer oock zijn ſchoonheyt/ behendicheyt ende goede bevallicheyt/ waer door hy ſoo ſeer gepreſen wert van veel perſoonen/ die t'gheluck ghehadt hebben van hem te ſien ende met hem te verkeeren/ waerom ick mijn liefde eñ affectie alſo op hem ſtelde/ dat ick daerom bynae gheſtorven was. Oock waſt onmogelijck dat ick ſoude hebbẽ connen blijvẽ leven/ ſonder den middel die ick vandt/ om hem te kennen te gheven (niet alleen een reys/ maer meer als twee reyſen) t'lijden dat ic verdroegh om zijner liefden wille: waer door hy metlijden met my creegh: want de Liefde ſelve was my ſoo gunſtich/ dat ſy hem oock met een ghelijcke ſtrael doorſchoot/ daer ſy my met gequetſt hadde/ hem tot my ſo gheneghen makende/ dat hy onder den ſchijnlijckẽ habijt van Nereide de ſlave in u Hof quam: alwaer hy ſedert eenen

ſtrijde

ſtrÿdt gehadt heeft met den valſchē ghebrupcker van zÿnen naem eñ gedaente: wat uptcomſte dat dien gehadt heeft/ is u Heer ghenoech bekent. Soo veel iſſer af/ dat corts daer nae ick t'geluck hadde van hem te kennen. Eñ wy quamen ſoo wel over een in onſen voornemen/ dat eyndelÿck het Houwelÿck tuſſchen hem ende my daer upt gevolght is/ het welck ghy niet en ſult (ſoo't u believe) qualÿck nemen: weſende zÿn perſoon van alſulcker weerdē/ ſo om zÿne Ridderlÿcke daden/ als oock om des edelen bloets wille daer hy af gecomen is/ dat hy alleen my weerdich ghedocht heeft mÿner ſchoonheyt: ende Trebiſonde bequamer om onſe Bruyloft te houdē/ als uwe Stadt vā Niquee/ overmidts de menichte van Keyſeren/ Coningen/ Princen/ ende groote Vrouwen/ die wy daer hopen te vinden. Ende tot dien eynde alleen voert ons derwaerts in haer Schepē die excellente Coninginne van Caucaſe/ door wiens middel onſen aenſlach plaetſe ghenomen heeft. Niet dat ick daerom ontkennen wil tegen u miſdaen te hebben: maer ick hope ſoo ſeer op uwe Vaderlÿcke goetheyt/ dat ghy vergheten de mÿn faute/ aenſiende tot wien dat ick my hebbe begheven/ my dat ſult vergeven/ waerom ick ootmoedelÿck bidde.

uwe ſeer ootmoedighe ende onderdanighe Dochter Niquee.

Geheel vol gedachten werde hy/ deſen brief ghelesen hebbende/ ende alſo perplext/ dat hy nauwelÿcx de macht hadde om dē brief van Nereide open te breken/ dien hy alreede in de handt hadde/ niet te min eyndelÿck den zeghel brekende/ vandt hy daer in t'gene dat hier nae volght.

Heer/ de liefde die u heeft mogen aenvechten in uwer Jonckheyt/ ende daer nae/ ſal u ghenoech indachtich maken/ in wat verdriet ende ongemack dat ſy leven/ die overwonnen zÿn vander paſſien die ick u hebbe ſien lÿdē/ verwachtende t'ghebruyck van uwer Nereide. Ende dit ſal een oorſaeck zÿn (ſoo't u believe) om te ontſchuldigen de faute die ick teghen u begaen hebbe/ ſo cur u bedroghen te hebben/ onder eenē verſierden naem ende habÿt/ als oock om den Houwelÿck wille van Me Vrouwe uwe Dochter ende my/ waer af ghy my geenen ondanck en behoort te weten: bemerckende de ſchoonheyt ende perfectien/ waer met ſy begaeft is van den Hemel: ende (weeſt ſelve ghetuyge) wat redenen ick ghehadt hebbe/ om haer te verkieſen tot een Huyſvrouwe eñ Liefſte alſulcke als ſy my is. Niet te min/ Heer/ ſo ghy u daer oft elders in bevint gheoffenſeert te weſen/ bidde ick u ootmoedelÿck/ dat ghy de blameringe daer af der Liefden alleen wilt toeſchrÿven/ ende ons dat alle beyde vergeven wilt: nae dien dat het edel bloedt van Niquee maer glorie eñ eere en can behalen door de alliancie oft t'verbondt dat voortaē ſal hebben met het bloedt van Vranckrÿck/ Conſtantinopolē eñ Trebiſonde/ waer af ick gecomen ben/ ende de voornaemſte Erfgenaem. Ende derhalven reyſen wy nu tegenwoordelÿck na den Keyſer mÿnē Vader/ die Me Vrouwe uwe Dochter ſoo wel onthalen ſal/ dat u een vreuchde weſen ſal dat te hooren/ ende my een groote genuechte. Verhopende voorder/ Heer/ dat ick voortaen ſulcx ſal weſē t'uwaerts/ dat ghy groote oorſaeck ſult hebben/ goet ende redelÿck te vinden alles datter ghedaen is ten dien aenſien tot heden toe/ dat ick uwe handē kuſſe in aller ootmoedichz.

uwe ſeer ootmoedighe eñ onderdanige ſone Amadis van Grecien.

By allen onſen Goden/ ſeyde de Souldan/ nae dat hy langer tÿdt gepeyſt eñ ghedroomt hadde/ d'een ende d'ander heeft reden gehadt: ende ick mercke nu

beter als ic opt dede/ dat de Liefde niet alleen blindt en is/ maer oock de ghene die sich haer onderworpen: want soo't anders ware/ ic soude dẽ aenslach van Nereide ghemerckt hebben / ende haer voornemen/ als sy my beloefde te verlossen upt mijner pijnen/ aleer het Jaer om zijn soude: dwelck ongetwijffelt sy my wel heeft gehouden/ ten opsien van haer/ ende niet ten aensien van mijner eerẽ/ hebbende also wech gevoert buyten mijnen wille mijn dochter Niquee. Niet te min nae dien dat sy eenen Man moest noemen/ troost ic my daer in dat sy eenen alsulcken genomen heeft/ dat se seer qualijc eenẽ beteren oft bequamer soude hebben connen verkiesen. Ende de Souldan alsoo verstaende de saken/ die hy niet en conde remedieren/ sal blijven in dat propoost voor desen tijdt/ want Buzando de Dwergh (dien ick achter gelaten hadde) quelt my om hem plaetse te gheven/ ende nochtans moet hy wachten/ dat Gradamarte voor gestelt werde / dien Nereide langhe verwacht hadde.

Hoe dat Gradamarte, meynende wederom te comen tot Niquee by Nereide, bynae verdroncken was in Zee: Ende watter af quam.

Het vier eñ tachtentichste Capittel.

NAe dat Gradamarte verlatẽ hadde Nereide/ alsoo voorsept is/ zeylende nae Alerandrien/ hadde hy soo veel ongheluck ende teghenspoets / dat hy dickmael was int punct om vergaen: niet te min quam hy eyndelijck daer hy begeerde te wesen/ ende in de cleedinghe van eenen Coopman dede hy veel coophandels / met alle soorte van Coopmanschappen/ also dat hy daer met bevrachte een groot Schip om wederom nae Niquee te comen. Maer hy en hadde nauwelijcx den ancker ghelicht / oft de haven ende t'Landt van Alexandrie verlaten/ de storm van den windt en worp hem op de bancken ende zandtplaten / alwaer zijn Schip brack / ende alle zijn Coopmanschap verloren ginck / ende hy selve quam in alsulcken noot van te verdrincken/ dat hy ghenoodicht werde de sich te salverẽ aen een berdt/ dat hem te lande brocht/ alsoo berooft van alle goedt ende middel/ dat hy niet een oortken en hadde om een mu:saert te coopen om sich te droogen/ maer de noot/ die alle listen soeckt/ vermaende hem te reysen na Brisenne de Coninginne van den Lande / de welcke seer ghehouden was aen Amadis van Grecien / alsoo hem kennelijck was: op dat sy hem onder die gunst soude mogen bystaen met eenighe Croonen oft stucken ghelts. Ende derhalven ginck hy te voet ter plaetsen-waerts daer sy was. Maer hy en hadde niet langhe gegaen oft dien ongewoonlijcken arbeydt ghedaen/ wesende bloot van voeten / die en vermoeyden hem so seer/ dat hy bynae niet meer en conde voorts comen/ als hy op den cant van een Fonteyne sach (daer hy ginck om hem te verversschen) Buzando sitten wel hardt slapende / den welcken hy wacker maeckte. Ende de Dwergh wert hem terstont kennende/ eñ verwondert zijnde van de cleedinge daer hy hem in sach/ en conde hy sich niet wachten van hem te segghen/ hebbende de tranen in de oogen: Eylaten/ Heer Gradamarte/ hoe qualijck hebt ghy voorsien de saken van uwen goedẽ vriendt Amadis van Grieckenlandt/ den welcken de Fortuyne int eerste soo gunstich was/ om hem int eynde soo boosen ende schelmischen treck te doen/ als opt eenighen droeven Ridder over quam: Gradamarte wel verbaest zijnde van alsulcke tijdinghen/ was in den eersten

eersten in vreemt lijden : niet te min vraechde hy hem waerom / ende hoe. Hoe/ aut woord de Buzando/ ic heb hem een quade doot sien stervē/ eñ dat door de handt van een Slave ghenaemt Nereide / die Godt vermaledijden moet. Alsdoen verhaelde hy hem van punct tot punct alle t'ghene dat daer af voorsept is: want ghy sult weten dat den Dwergh by den strijdt gheweest was/ maer soo haest als hy d'eynde daer af ghesien hadde/ besorghende de mismoedicheyt daer Niquee in soude moghen vallē door den doot van Amadis/ nam hy voor niet wederom tot haer te gaen wesende haer een soo gheaffectionneert vriendt ende dienaer / dat hem niet en soude moghelijck zijn/ haer te sien verdragē de droefheyt die haer aenstaende was: daerom ginck hy nae t'Landt van Alexandrien / van waer hy gheborē was / ende noch Vader ende Moeder hadde/ woonende seer nae by de plaetse daer Gradamarte hem vant: de welcke nae dat hy hem wel verstaen hadde sprekende van t'feyt van Nereide ende Amadis van Grecien/ also hy hem dat vertrock/ hadde hy daer af wel so groote vreuchde / als hy daer droefheyt af ghehadt hadde int beginsel/ eñ evenwel bedeckte hy die. Ende om van propoost te veranderen / begonde hy te spreken van zijn schipbreckinghe/ ende hem te vragen oft hy middel hadde om hem te vergeselschappē tot by de Coninginne Brisenne/ om van haer te ghecrijghen eenighe Croonen. Heer/ antwoorde de Dwergh / mijns Vaders huys en is niet verre van hier/ ick sal u daer leydē soo't u belieft/ ende ghy sult daer blijvē om u te rusten/ binnen dien dat ick by haer sal gaen/ sy kent my wel / eñ weet wel dat ick Amadis dienaer ben / ende om zijnent wille weet ick wel voor seker/ dat sy my sal gheven t'gene dat ick van haer begeeren sal. Twelck Gradamarte goet vandt/ eñ derhalven volchde hy Buzando/ de welcke hem gelaten hebbende onder zijn vrienden/ ginck na de Coninginne / die hy soo wel wist te betrouwen/ dat sy hem gaf (om Amadis van Grecien wille) duysent goude Talenten / die hy den Coninck Gradamarte brocht : ende met dat gelt cochten sy een Schip/ hopende te zeylen nae Niquee. Niet te min ten derden daghe nae dat sy te schepe gegaen waren viel hun de windt soo contrarie/ dat sy met eenen Zuyden windt werden ghedreven gantschelijck teghen hun hope/ alsoo u verclaert sal werden/ nae dat wy wederom in't werck gestelt sullen hebben Amadis van Grecien / Niquee/ eñ Zahara de welcke ter andere zijnde niet seer gheluckigher en zijn.

Hoe dat Amadis van Grieckenlant varende nae Trebisonde, gheworpen werde met Niquee ende Zahara aen een Eylandt, alwaer hun vremde dinghen ghescheidde.

Het vijf eñ tachtentichste Capittel.

WY hebbē onlancx Amadis vā Grecien/ te voorē Nereide genaemt/ verlaten/ arbeydende met Fulurtin/ de Coninginne van Caucase Zahara/ eñ haer volc/ om Niquee te nemē ende te ontvoeren: de welcke gheset ende gegaen zijnde int princtpaelste Schip (wesende t'gerucht van der Stadt ende der Borgeren seer groot) voeren in Zee/ seer verblijt zijnde dat sy hunnen aenslach soo wel volbracht hadden. Ende also zeylende ontstonde ten achtsten daghe daer nae een soo groot onweer/ ende soo grootte contrarie winden eñ baren/ dat de stoutste onder hun beefde als t'bladt van den boom : alsoo dat op eenen Dingsdach

des morgens int krijcken van den da-
ghe sy t'landt saghen/ ende aen een Ey-
landt aen quamẽ/ dwelck seer genuech-
lijck was soo't hun docht/ alwaer sy te
lande ginghen/ soo om hun te verver-
schen als om hun Schepen te calefaten
dies wel van doen hadden. Nu en wist
niemant den naem van den Lande/ het
welck d'oorsaeck was dat Zahara A-
madis vraechde/ oft hem beliefde/ dat
(so lang als d'ander hun souden rusten)
sy hun wilden wapenen/ ende t'Landt
om rijden met haer/ om te besien oft sy
geen huysen en souden vinden/ oft eeni-
ghe Visschers/ die hun souden connen
seggen waer dat sy aengecomẽ waren.
Ende hoe wel dat Amadis soo seer ver-
lieft was op zijn nieuwe Vrijster/ dat
hy geerne (om haer uyt den gesicht niet
te verliesen) eenighe redelijcke onschult
soude gesocht hebben/ niet te min wil-
lende voor die reyse der Coninginne be-
lieven/ setten sy hun te Peerde/ dwelck
Piquee niet seer wel aen en stonde/ denc-
kende (hoe wel dat sy schoon was) dat
het periculeus was het werck soo nae
by t'vyer te legghen/ ende dat Zahara
voorwaer wel weerdich was der ghe-
stolen vrientschappen van haren Lief-
sken/ de welcke ten vollen ghewapent
zijnde/ den helm op't hooft hebbende/
ende de lancie in den handt/ eñ van ghe-
lijcken oock Zahara/ reden een enghen
voetpadt in/ die niet betreden en was/
ende dien gevolght zijnde meer dan eẽ
groote ure lanc/ nu op dan af rijdende/
overmidts dat het landt seer bergach-
tich was: Ende de Coninginne badt
Amadis/ dat hy haer toe latẽ wilde het
eerste ghevecht dat sy crijghen souden/
soo verre als sich maer een Ridder en
presenteert alle reysen/ dwelck hy haer
bewillichde/ ende also voorts rijdende/
vonden sy een groote gote van bloedt/
de welcke af liep/ ende bedauwde een
groot lant/ so bedeckt zijnde met bloet
ende goutverwich hayr/ dat sy daer
verwondert waren/ voorgenomẽ heb
bende watter hun oot af comẽ moch
den oorspronck te besichtighen daer d
wonder uyt sproot. Ende derhalve
begonnen sy om hoogh te climmen/ so
lange tot dat sy quamen op't opperst
van eenen Bergh/ ende comende op ee
effen plaetse/ sagẽ sy van seer verre ee
groote warande/ omcingelt met eene
goeden ende sterckẽ muer/ beplant me
soo veel ende hooghe boomen/ dat me
soude gemeynt hebbẽ datse in de wolc-
ken ghecomen hadden/ oft aen de nede-
richste Sterren: In't middẽ stonde een
Casteel ghebouwt met vijf Thorens/
waer af de middelste d'ander vier ver-
re te boven ginck/ eñ dien gheraeckende/
t'was dan nae den Oosten oft Noordẽ/
wast noodich datse passeerden eerst in
de genade van een andere stercte/ wey-
nich minder wesende als die van bin-
nen. Maer overmidts dat de beke van
den Noorden quam/ volchden sy die so
langhe dat hun een Boer tegen quam/
drijvende twee Muyl-ezels geladẽ met
wolle/ den welckẽ sy vraechden hoe dat
het Landt hiet/ eñ de beduydenisse van
den bloedt/ ende de Boer dede hun een
teecken dat hy stom was/ eñ dat sy om
keeren souden/ so sy niet en wilden ghe-
vangen werden. Doch en verschrickte
hun dat niet/ maer sy reden voorts tot
seer nae by d'eerste Casteel/ eñ sy saghen
daer by staen eenen pilaerne van ko-
per/ waer aen vast ghemaeckt was een
Trompe/ ende daer onder een schrijf-
tafel inhoudende dese woorden:

De ghene die soude willen sien de
straffe wrake van der liefden/ die blase
de Trompe/ ende soo hy sich soo hasar-
dere/ dat hy meynt weerdich te zijn om
voorder te passeren/ door de cracht van
zijnen lijden/ pijnen ende begeerten/ die
zy verseekert van der offerhande zijner
doot: daerom rade ick hem wederom

keeren/ende sich haest te vertrecken. Wat dunckter u af/ Me Vrouwe? pde Amadis tot de Coninginne/ sul-n wy vervolgen ons voornemen? By ijner Zielen/ antwoorde sy/ ick en eets niet: want de Goden en hebben y nopt geenen middel ghegeven/ dat ck opt in der liefde de minste recom-ense vercregē hebbe/ van t'gene dies ck weerdich was: Maer ghy/ dien sy o gunstich geweest zijn/ wat seght ghy aer af? Amadis verstonde wel wat sy egghen wilde/ doch sweegh hy't/ ende ntwoorde al lachende: Nae dien dat hy't aen my stelt/ so sal ick de Trom-e blasen. Ende ick sal u gheselschap ouden/ antwoorde sy/ tot den eynde oe. Alsdoen begon Amadis hardt te lasen/ ende terstont quamen daer uyt hien Boeren/ ghewapent zijnde met achen ende ijsere beckeneelen/ die seer itsich nae Amadis quamen. Ter qua-er uren/ seyden sy/ Heer Ridder/ hebt hy opt voorghenomen te versoecken 'ghene dat u noch niemant anders toe n comt. Met dese woorden verstonde y ende de Coninginne wel/ dat sy met en sweerde souden moeten spelen: der-alven setten sy hun lancien teghen den ilaerne/ niet willende die breken op al-uck veracht volck/ eñ de hant slaende ēn de sweerden/ setten sy onder hun/ nde t'Peerdt van Amadis werde ter erster aencomsten onder hem gedoot: iet te min stondt hy wederom op met er hulpe van de Coninginne. Eñ van aer aen deden sy alsulckē moort onder ie Boeren/ dat sy alle t'samen om den als quamen/ uytghenomen eenen/ die tracx tot den pilaerne liep/ eñ nam de Trompe/ die hy soo lange blies als hy onde: maer dat en baette hem zijn le-en niet/ wāt hy sterf terstont daer nae en quade doot. Alsdoen saghen sy tot hun comen een Reuse/ sittende op een terck Peerdt/ hebbende in zijn handt een stercke ende stijve lancie/ de welcke genakende Amadis eñ de Coninginne/ riep hy hun aen: Ghy Verraders/ galgenaes/ die mijn volck vermoort hebt/ nu sult ghy u hoofden verliesen/ eñ sult van mijnē handen sterven. De Coninginne die noch te Peerde sat/ verstaende dese dreygementen/ nam terstont haer lancie/ ende sonder hem te antwoorden (wel ghedeckt zijnde met haren schildt) sloot sy t'visier van haren helm/ ende rinde op hem/ ende hy van ghelijcken/ loopende soo straffelijck op malcanderen/ dat hun lancien in stucken vlogen/ eñ de t'samencomste van hunnen Peerden was sulcx/ dat sy ter aerdē vallende hun Meesters onder hun vielen/ maer de Coninginne was stracx op/ eñ slaende de handt aen t'sweert/ siende dat hares vyandts been noch met den Peerde te seer beladen was/ quam sy terstondt tot hem/ maer de groote Loer leedt soo grooten pyne van dien val/ dat hy (sich gheensins connende gheroeren) stracx van der vromer Coninginne om ghebrocht werde/ waer af Amadis alsoo verheucht werdt/ dat hy haer seyde: Na dat ick sie/ Me Vrouwe/ wy en behoeven niet meer dese eerste te vreesen/ ende alsoo luttel oock de resterende/ nae dien dat ghyse so wel weet te castijden. Laet ons dan gaen/ om te volbrenghen d'avontuere. Doen gingen sy te voet/ ende quamen in't Casteel/ dwelck sy besagen nae hunnen wille/ sonder dat sy daer eenigen levende Mensch vonden: derhalven gingen sy voorts tot der poorten van der warandē/ die sy open vonden/ eñ gingen door een langhe valleye wonderlijck lustich wesende/ soo lange tot dat sy eenē pilaerne van koper vonden/ waer op dat stonde de ghedaente van den Godt der Liefden/ houdende zijnen ghespannen boghe/ ende in d'ander handt een schrijftafel/ inhoudende dese woorden:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

Dit is de wech van den dal der Lief-
de/die niet lief en heeft/ende dien niet en
soeckt/die keere stoutelijck wederom.

By Godt/ seyde Amadis/ my dunct
dat ghy ende ick niet en connen falen
voorts gaende: want wy en zijn noyt
gheweest (also ick geloove) vyandt van
den genen die ons die waerschouwinge
doet. Laet ons gaen/ antwoorde sy.
Maer sy en waren niet so haest op den
wech/oft sy en gevoelden/dat sy so ont-
steken werdẽ met liefde d'een op d'an-
der/dat Amadis genoodicht werde der
Coninginnen te seggen: By Godt/ Me
Vrouwe/soo ghy lydt dat ick lijde/ ben
ick verwondert waerom dat wy mal-
canderen niet en verlichtẽ/ hebbende so
ghereet t'gene daer wy d'een den ande-
ren connen niet ghenoech doen/ dwelck
ghy alleen my condt ende behoort te ac-
corderen. Voorwaer/ mijn Lief/ ant-
woorde sy/ ick soude wel ongheschicke
zijn eñ buyten sinnen/ soo ick weygerde
het remedie/ daer af mijn eenighe be-
geerte ende vernueginghe hangt. Ende
niet te min gingẽ sy altijt voorts/ poo-
gende met woorden/ghelaet/ eñ wesen/
malcanderẽ te kennen te gevẽ de passie
die sy leden/ tot der tijdt toe dat sy seer
nae by eenen anderẽ pilaerne quamen/
waer op dat gestelt was een beeldt van
koper/ houdende een rolle met eenighe
letteren/dit segghende:

In desen dal/ gevoelen de gene die be-
minnẽ/de cracht vã der stercker liefde.

Maer sy en bleven daerom niet staen/
maer volchden hunnen wech/ verhit-
tende meer ende meer in hun liefde ende
verhoepte wellusten/ dwelck Amadis
niet en conde verbergen/maer seyde tot
der Coninginnen: Eylacen/ Me Vrou-
we/ om Gods wil hebt metlijden met
my: soo niet/ soo ontsegh ick my gant-
schelijck t'leven. Mijn vriendt/ ant-
woorde sy/ick en weet niet om wat re-
dẽ wille dat ghy u over my verlaeght/
niet anders begeerende dan ghy en b
geert. Doen quamen sy aen een ande
pilaerne die voor hun stonde/ ende da
op stondt een naeckte beeldt/ hebben
een soo voirlijck aenghesicht/dat de g
nuechte natuerlijck daer door uytgh
druckt werde/ aen harẽ arm hingh ee
schryftafel/ daer eẽ geschrift in stond

Nu voorder mach de Liefhebb
gaen tot den glorieusen eynde van z
ner begeerten.

Ende evenwel gingen sy noch voor
tot dat bynae doncker nacht was/ n
soeckende van een bequame plaetse o
te volbrengen hunne wellusten/ die al
doen niet en trachten na eten oft drin
ken/ maer alleen tot de gaven van D
ghenade. Ende in alsulcke devotie qua
men sy tot op dẽ cant vã een seer clar
Fonteyne/ alwaer op vier pilaernẽ v
pueren goudt gordijnen gehangen wa
ren/die so heerlijck waren dat wonde
was/eñ daer onder stondt een vercie
bedde/ waer op dat sy hun leyden/ so
vermoeyt ende mat zijnde van den gh
wicht van hunnen harnasschen/ dat
genoodicht werdẽ hun te rusten/ mac
die ruste veranderde haest in eenẽ nieu
wen arbeydt: want Amadis/hebbend
de Coninginne in zijnen armen/ wild
hy/die lange te voet ghegaen hadde/ o
haer beginnẽ te rijdẽ/ maer t'harnasc
belettet hem/ want t'maeckte een a
schutsel tusschẽ hun macht eñ begeerte
Derhalven worpt d'een ende d'ande
ongeschicktelijck af/ende hun docht da
sy noyt soo traech gheweest en waren
want als sy een strick los maeckten/ s
knoopten daer wederom twee. Oock
en isser geen beweginghe van redenen
die lichtelijck can beletten de rasernij
vander liefden/bysonder als de vreuch
de voor de handt ende ghereet is: daer
om voechden sy hun haest by een/ end
Godt weet met wat vreuchden/daer
sy't herden so lang als de nacht duerde

van

ouwende ende ſaeyende alſulcken ende
ao vruchtbaren zaedt/ dat aen't eynde
an neghen Maenden de Coninginne
oorts brocht van eener dracht Soon
nde Dochter / waer af de volghende
Boecken mentie maken ſullē. Sy dan
ernueght weſende van t'gene dat ſy ſo
eer begeert hadden/ſiende dat de Son-
e op ginck/deden ſy hun cleederē ende
vapenen wederom aen/ ende ginghen
ae t'Caſteel/ghelegen (alſo gheſeyt is)
n't midden van der warandē/ende op
unnen wech vonden ſy een pilaerne
an ſwartē marmerſteen/waer op dat
erheven ſtonde een perſonnagie / met
enen ſo onbeſorchden aenghesicht/ als
'beeldt conde toonen/ uyt zijner handt
ingh een rolle van koper/daer in lette-
ren gheſteken waren/die ſeyden :

Nu voortaen is geordineert de ver-
gheringhe van der liefden/ oft dat met
meerdere glorie eñ ruſte/ de gene die lief
hebben/moghen wederom keeren door
de valleyen vā deſer vremder plaetſen.

Ende daerom en bleven ſy daer hun-
nen tijt niet verſuymende/ maer gingē
altijt voorts/vergetende d'een eñ d'an-
derde gheheele gedachteniſſe/ van alle
t'gene dat hun geſchiedt was. Maer ſy
en waren niet verre voorts gegaen/ oft
ſy en bevonden hun by een cleyn huyſ-
ken oft cluyſe / ende vaſt daer by vloot
een beeck/waer uyt dat een oude Man
van hondert Jaren ſchepte eē kruycke
waters/eñ die goede oude Man hadde
wit lanck hayr/hangende tot aen zijnē
riem ende een baerdt van ghelijcken.
Eñ Amadis eñ de Coninginne groet-
ten hem beleefdelijck. Doch niet te min
ſcheen hy in't eerſte verbaeſt te zijn/ſoo
om dat hyſe alſoo ghewapent ſach/als
oock daerom dat ſy ſoo uytnemende
ſchoon warē (derhalvē ſich allenſkens
verſtoutende/ende hun wederom groe-
tende/begonde hy hun te ſegghen: Wat
avontuere/mijn goede Heeren/ mach u
te deſer plaetſen ghebrocht hebben/ al-
waer ſedert dat het remedie van der
liefden/ende de wrake van den gebreck
van der liefden is geſticht geweeſt/geen
levende Menſch noch ghecomen en is?
Vader/antwoorde Amadis/de begeer-
te om het eynde te ſien van deſen won-
der/heeft deſe edele Conninginne in al-
ſulcken habijt als ſy is / ende my oock
hier ghebrocht : darrom bidden wy u/
ons daer af te willen openbaren tgene
dat ghy daer af weet. In Gods naem/
ſeyde de vrome Man : Tghene dat ick
daer af weet en ſal u niet verholen blij-
ven / om het met lijden ende compaſſie
die ick hebbe met uwer grooter Jonc-
heyt ende ſchoonheyt. Maer (ick bidde
u) hoe heeft de Reuſe eñ de eerſte Wacht
van deſer plaetſen u door gelaten? Hun
hooveerdije ende welduckenheyt/ ant-
woorde Amadis/heeft hun tleven ghe-
eyndicht/ende wy hebbenſe alle doodt
gheſlagen. Och ghebenedijt zy de naem
Jeſus/ſeyde de Cluyſenaer: nae dat ick
ſien can/is daer eenich beginſel van den
onderganck van deſen vermaledijden
Reuſen/die alle hun genuechte hadden
in't quaet doen: Ende evenwel beſorgh
ic dat u perijckel noch meerder ſal zijn/
ſoo Monſtruoſuron de Heer van deſen
Eylandt daer af gewaerſchout is. Eñ
om u dat te kennen te geven/ ſal ickt u
al verclaren/ende tghene dat ghy my
ghevraeght hebt/hoe wel datter geenen
cleynen tijdt toe van doen en is: Maer
oock ſult ghy ghenuechte hebben int
hooren ſprekē van ſo vreemde eñ won-
derlijcke avontuere. Nu wel aen dan/
ſet u alle beyde neder. Met deſen woor-
den ſetten ſy huu by den H. Man/ die
zijn redenen begonde op deſe maniere.

Hoe dat de vrome Man Amadis eñ
der Coninginnē vertrock, door ſaeck
van der betooveringe van dat Eylant:
Ende watter af quam.

H5

Het ses eñ tachtentichste Capittel.

Verstaet/ mijn goede Heeren/ seyde de Cluysenaer / dat meer dan vijfthien jaren geleden is/ dat in desen Landē regneerde een edel Coninc genaemt Arcisimino/ den welcken Godt verleende een seer schoone Dochter/ die hem ghebooren werde van der Coninginne zijn Huysvrouwe/ die schoon was/ mach ic seggen/ want sy werdt ghereckent onder de schoone van allē den Eylanden van Romanie/ ende was ghenaemt Mirabela. Nu was Monstruofuron een nae ghebuer van deser plaetsen / de welcke soo ontsteken werde met liefde op dese Dochter / dat hy meynde te sterven: waer af sy nochtās cleyn werc maecte/ hoe wel hy haer menichwerf om ghenade badt. Maer siende dat hy verlorē arbeydt dede/ eñ dat sy in der waerheyt hem luttel goets wenschte / nam hy voor die haren Vader t'ontvoeren. Eñ op dat hyse daer nae vredelijck soude moghen ghebruycken/ sprack hy eenen van zijnen vrienden aen/ die een groot Magicien oft swarte Constenaer was eñ een besweerder van den Duyvelen/ de welcke (tot zijnen faveur) verdichte de valleyen ende plaetsen die ghy ghepasseert hebt / ende op dat Monstruofuron ende zijn Lief die doorstekende/ in hun souden gevoelen de cracht ende t'ghewelt van zijner Consten/ ende dat sich d'een van den anderen souden een ghebruycker maken door onderlinghe liefde. Oock en comt hier niemant verghesellschapt wesende met een Vrouwe oft desghelijcken en geschiedt hem/ alsoo ick gheloove dat ghy wel versocht hebt soo't u noch gedenckt. Wesende dan de Tooverije volmaeckt/ alsoo ick u verhaelt hebbe / de Reuse verghesellschapt zijnde met eenighe Schelmen/ wesende luyden van eeren ghelijck hy is/ ginck heymelijck in de Stadt van Rhodes ende in een seer doncker nacht vandt hy middel om te beclimmen het Paleys van den Coninck/ dwelck hy overweldichde/ wesende die van binnen ontslapen ende in't diepste van hunnen slaep: derhalven nam hy lichtelijck de Dochter Mirabela/ ende twintich van haren Jonckvrouwen/ aleer daer eenich gheroep oft gerucht gemaeckt werde/ ende sy werden alle t'samen ghebrocht in deser plaetse / verhopende die te herberghen op't Casteel van der warandē/ alwaer hy vervolght werde/ ende gedwongen die alle t'samen te verlatē op den cant van der Fonteynē/ waer uyt dat spruyt de beke die ghy ghevonden hebt. Daer na keerde hy wederom om den Coninck ende zijn volck het hooft te bieden / die binnen dien tijt seer hardt ende sterckelijck bevochten het volck van Monstruofuron: de welcke in't meeste ghedrangh van den volck inviel/ eñ quam met groot ongeluck Arcisimino teghen/ dien hy doodde/ ende bynae alle de gene die by hem waren. Ende Mirabela dit verstaen hebbende/ eñ bevangen zijnde met benautheyt eñ ongenuechte/ sprac sy dese oft ghelijcke woorden: De Goden en sullen niet toelatē/ dat de moorder van mijnen Coninck ymmermeer gebruyck sal hebbē oft van my oft van mijner liefden. Ende stracx nam sy een sweerdt dat daer by aen eenen boom hingh ende doorstack haer selven/ waer af groote droefheyt bedrevē werde onder haer Joncvrouwē/ also dat Monstruofuron dat hoorde / eñ hy liep derwaerts met dē Magicien zijnē vrient/ de welcke comende uyt dē strijdt sich seer ghequetst bevandt. Ende de Reuse was seer mistroostich/ siende het ongeluck dat hier overcomen was/ daerom hy soo veel moeyte ghedaen hadde/ het welck oock seer wel te dencken is: Oock kermde eñ claeghde hy daerom so seer/

dat hy tweemael oft driemael beswijm-
de vast by haer. Waer af de Toovenaer
seer bedroeft was/ ghevoelende dat zijn
doot genaeckte/ ende dat zijns Nevens
doot seker was/ eñ dat Mirabela noch
eenigen aessem eñ leven in hadde/ nam
hy voor/ aleer hy van deser werelt sou-
de scheyden/ dese Tooveringhe te doen
die ick u verhalen sal: Dat was/ dat de
droeve Mirabela/ voor een wrake van
der wreetheyt/ die sy ghebruyckt hadde
teghen Monstruosuron eñ haer selven/
soude blijven in dẽ staet daer sy in was
sonder te stervẽ/ tot der tijt toe dat hier
binnen soude comen de ghene/ die weer-
dich was haer verlichtinge te gheven/
eñ de droefheyt van haren Jonckvrou-
wen te stillen/ die daer in sullen volher-
den soo lang als dese avontuere dueren
sal. Ende tot een teeckẽ van dien/ seyde
hy/ ende een eeuwighe gedachtenisse/ sal
t'water van deser Fonteynẽ altijt root
werden van dẽ bloet dat uyt dier won-
den comt/ ende t'hayr dat dese Jonck-
vrouwe onghenadelijck uyt hunnen
hoofden treckẽ/ sal drijven tot op d'oe-
veren van der Zee. Ende als hy zijn
Tooverye eñ besweeringen volbrocht
hadde/ gaf hy zijnen gheest/ ende Mon-
struosuron quam tot hem selven: De
welcke zijnen Neve doot vindende/ ende
Mirabela ende hare Joncvrouwen in
soo ellendigen staet/ was in't punct om
sich selven te moordẽ/ ende hadde alree
zijnen erme opgeheven om sich dẽ doot
steeck te gevẽ/ als hy werdt siendẽ eenẽ
pilaerne/ ende in geschrift daer by/ daer
dese dreyghementen in stonden:

In dese pijne sal Mirabela blijven/
ende Monstruosuron in zijn droefheyt
tot der tijdt tot dat hier sal connen een
persoonagie/ die hun daer af verlossen
sal/ maer met een erger doot voor hun
selven/ als de doot selve is.

Het welcke Monstruosuron siende/
vergaderde hy volck/ ende met ghewelt
maeckte hy daer nae alle dit Eylandt
hem gehoorsaem/ ende hy doet dat seer
ernstelijck bewaren: eñ noch meer den
omvanck van der warande/ alsoo ghy
hebt connen ghesien/ uyt de ghene die u
bespronghen hebben in't eerste Casteel/
waer af Capiteyn was de gene die ghy
seght gedoodt te hebben: Ende van dit
ander dat verder light/ is Capiteyn een
Reuse/ van soo goeden aerdt als zijn
Meester is/ vergeselschapt wesende met
meer Trauwantẽ ende Schelmen als
ghy noch ghebonden hebt/ overmidts
dat de wech ghemeyner ende gemacke-
lijcker is/ als d'ander daer langs ghy
hier binnen gecomen zijt/ alwaer geen
Ridder/ Vrouwe oft Jonckvrouwe
en comt/ oft Monstruosuron en setse
in een ellendich ghevanckenisse: waer
uyt dat hyse eens des Jaers laet comẽ
ende dat op alsulcken dach alst morgen
zijn sal/ als Mirabela sich selven ver-
dede/ eñ slaet hun t'hooft op den cant
van der Fonteynen/ daer ick terstont
af sprac. Ende daer isser alreede so veel
ende veel vermoort/ dat het ghetal on-
tallijck is. Oot ist meer dan veerthien
Jaren geleden dat hy dit spel begonnẽ
heeft/ ende hy en heeft noch noyt ghe-
faelgeert te comẽ alle dage des avonts
ter plaetsen daer Mirabela is/ ende al-
daer doet hy alsulcke deerlijcke clachtẽ/
ende roept ende kermt so vreeselijc dat
wonder is. Ende alsdan comt hy soo
rasende van daer/ dat niemant van den
zijnen sich voor hem derf laten vinden/
maer moetẽ hun t'zy bekende oft vrem-
delinck verbergen/ ende uyt den weghe
maken/ oft andersins soude hyse stracx
om den hals brenghen. Nu hebbe ick
langen tijt Siquelos zijnen Vader ge-
dient/ die oorsaeck is dat ic hier woone
om Godt te dienen/ so om der eensaem-
heyt wille die hier is/ als oock om der
lustichheyt wille/ also ghy selve cont siẽ.
Ende t'is alreede vijftich Jaer geleden

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

dat ick niet van hier en ben gheweest: Niet te min/bemerckende de wreetheyt van den genen die dese plaetse besitt/ eñ de schelmerije ende boosheyt die daer bedreven werdt van dage te dage/ ende hoe langer hoe meer/verseker ick u/dat ick niet ter weerelt so seer en begheere/ als dat ick saghe dat hy daer uyt ghestooten werde ende verdreven/noch ick en ben niet becommert hoe ende in wat maniere dat sulcx gheschieden mocht. Dit is/mijn Heeren/t'gene dat ick u te seggen hadde/ u biddende ende vermanende soo veel alst my mogelijck is/dat ghy wederom gaet: want soo u dien Duyvel eens siet/ noch uwe schoonheyt/ noch eenich dinck dat Godt oft de Natuere u opt ghegeven heeft/ en sal u niet connen bevrijden/oft ghy en sult moeten (ghelijck als d'ander) over de clinghe springhen. Voorwaer Pater/ antwoorde Amadis/ ghy hebt ons een vreemde saks verhaelt/eñ vreemdelijck ghesticht door liefde: Wat dunckter u af/ Me Vrouwe? seyde hy tot der Coninginnen. By mijner trouwen/ antwoorde sy/ick en ben niet seer verwondert/ dat de Reuse zijnen rouw onderhoudt over zijn Liefste. Maer ick bidde u goede vriendt/ seght ons/ en isser geen ander avontuere in dit paleys/als de gene die ghy ons vertelt hebt: In der waerheyt/ antwoorde de Cluysenaer/ Jae: want alle nachte werdt hier ghehoort alsulck geruchte ende so deerlijck ghekrijt/ dat de stoutste Mensch van vreese beeft/ sonder dat hy daer derre genaken. Ende daer is oock noch daer binnen een gesloten Camer/ die geslotē is geweest van den tijt af dat dese Tooverije begonnen heeft/die sedert nuyt open geweest en is: Oock werdt se de betooverde Camer genaemt/ eñ niemant en weet watter in is. Hoe heet dit Eylant? seyde Amadis. Heer Ridder/ antwoorde hy/t'is Rhodes. Ende dit Paleys werde hier voortijden ghenaemt/ het Casteel van den bosch. Maer na dat dese vervloeckte ghewoonte hier in ghestelt is/heeftment gheheeten/het Paleys van der wraken van Mirabela. Wat leven leydt ghy hier/seyde Amadis/dat ghy so oudt zijt/als ick sie dat ghy zijt; Wat? antwoorde de Cluysenaer/ ick leve vā dē vruchtē die in dese warande wassen/ ende voorder als ick ghegeten hebbe/verdrijve ic mijnen tijt in't lesen van eenighe Boecken van der heyliger Schriftueren/ die ick hebbe/ ende ghebruycke om niet ledich te zijn. Ter goeder trouwen/ Vader/ seyde de Coninginne/ nae dien dat ghy ons ghenoech gedaen hebt in de begeerte die wy hadden/om te weten t'gene dat ghy ons geseyt hebt/ sult ghy ons ooc vrientschap doen/soo ghy ons den honger stopt die wy hebben/ ende geeft van den goeden fruyt daer ghy af spreeckt/ so ghy's geplukt hebt. Jae ic wel/ antwoorde de Cluysenaer/die op stonde/ ende gaende in zijn Camerken/brocht hy hun Appelen/Peeren/ ende Orangen/ waer met sy hun alsoo versadichden/dat Amadis tot der Coninginnen seyde: By Godt/ Me Vrouwe/het soude mogen schande wesen voor ons/dat wy soo verre ghecomen waren/ sonder de reste te besien/ derhalven bidde ick u/my hier te willen verwachten by desen goeden Man/ alwaer ick u sal wederom comen halen/ ende tijdinge brenghen van alles. Och/ Heer Amadis/ antwoorde sy/ ick en hadde nemmermeer gemeynt/ dat ghy mijn stercke soo luttel soudt gheachte hebben: Jae ten tijde als ghy van niemanden by gestaen en condt geweerden als van my/ die u beter sal connen ghedienen met den sweerde in de hant/ als t'gebedt in den mondt hebbende u hier te verwachten: Ende daerom sal ick u geselschap houden/ ende sal deel hebben van der glorien oft ongheluck dat ghy

hebben

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 9 [4]

hebben sulx: wesende uytdruckelijc met u gekomen/ niet om de Vrouwe te maken/ maer om te ondersoeckẽ het eynde van der avontueren/ eñ met dẽ sweerde te spelen soo't noodich is. Amadis siende dat haer t'hooft wat werm werde/ ende dat sy vergramde/ om dat hy haer dat geradẽ hadde/ en conde hy sich niet wachten van lachen / ende al lachende haer te segghen met seer goeder gratien: Vergevet my/ Me Vrouwe/ soo ick u eenichsins hebbe misdaen / want ick sweer u / dat ick noyt dese propoosten voor ghebrocht en hebbe/ als alleen om u geheelijck toe te schrijven de eere van desen aenslach: wel versekert wesende/ dat ghy daer tegenwoordich zijnde/ ick niet beter en can doen/ als u nae te volghen. Eñ van doen aen (sonder dat den goeden Man moghelijck was hun dat te ontraden) ginghen sy nae t'Casteel/ alwaer sy ontrent op dẽ middach quamen/ ende vonden den pilaerne/ daer af de Clupsenaer hun ghesept hadde/ ende het tafereel daer aen vast ghemaeckt/ inhoudende dese woorden:

De wreede wrake van de seer weynighe liefde die Mirabela ghehadt heeft/ sal dueren tot der tijdt toe/ dat de stoute Leeuwe/ in't eynde verkeert zijnde in eenen Zee-visch / sal door zijn groote cloeckheyt eñ stoutheyt uyt der straffer vermoeyinghe ende pijnen verlossen de twee liefhebbende/ eñ niet lief hebbende levende/ niet dat daerom een eynde nemen sal de meer rest van der tooverijen van der schrickelijcker betooverde Camere/ noch die valleyen van de remedie van der liefden: overmits dat d'een eñ d'ander opghehouden werdt door den Sone van den stouten Leeuwe/ ende de schoone ende stercke Serpente / die de vremde avontuere eynden sal/ in de presentie van de Serpentische ende stercke Jonckvrouwe.

Eñ hoe wel dat dese waerschouwinge hun veel twijffelingen eñ vreesen voor oogen steldẽ/ niet te min/ overleggende by hun selven dat een deel daer af hun soude moghen toe gheschreven werden/ en hielen sy niet op van hun voornemẽ te vervolghen/ ende voorts te gaen in't Paleys/ alwaer sy terstont hoorden die clagelijcke stemmen ende deerlijck gekerm van den Jonckvrouwen/ daer wy af ghesproken hebben/ ende saghen op't voorhof eenen grooten poel oft staende water/ waer uyt dat sproot de beke/ die d'oorsaec was van hunner comste derwaerts aen/ ende in't midden van dien was eenen vierhoeck van witten marmersteen/ waer op dat Mirabela sat/ hebbende een sweerdt stekende dweers door haer tot den ghevest toe: Ende sy scheen soo schoon eñ jonck te wesen/ dat men soude gemeynt hebben dat sy maer vijfthien Jaren oudt geweest en ware/ maer voorder so droeve/ dat haer droef heyt tot metlijden soude hebben mogen bewegen den wreetsten Tyran van der weerelt: want in haer kermẽ en toonde sy anders geen ghelaet als van een persoon die in doots noot is/ versuchtende somtijts seer swaerlijck / ende met dat hernemen van den aessem spuytse haer t'bloet uyt/ d'welck sich vermengde onder het water van dien poel/ dat daer af zijn hemelsche verwe veranderde in roode. Ende sy was gecleedt in't gouds laken met eenen groenen grondt/ ende t'hayr hingh haer over de schouweren/ ende aen haer voeten lach een Croone/ die eygentlijc haer scheen van den hoofde ghevallen te zijn/ d'welck sy noch om leeg hiel / poogende somtijts het sweert uyt te trecken/ maer met alsulcker pijnen/ die men argher als den doot soude geoordeelt hebben: Niet te min hernam sy haren aessem/ eñ volherdende in haer kermen ende suchten/ weende sy so seer/ dat haer de twee wanghen vol tranen hingen. Eñ rondtom desen poel waren